ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM
ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS PRIMVS
VOLVMEN PRIMVM
PARS PRIMA

MDCCCCXXVII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE EPHESENVM

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN PRIMVM

ACTA GRAECA

PARS PRIMA

COLLECTIO VATICANA 1—32

MDCCCCXXVII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

Printed in Germany
Archiv-Nr. 47 13 65/1
Fotomechanischer Nachdruck 1965 von Walter de Gruyter & Co., Berlin 30

PRÆFATIO

I. DE COLLECTIONIBVS ET CODICIBVS GRAECIS

Concilii uniuersalis quod a. 431 Ephesi habitum est, gesta cum iis uarii generis scriptionibus quæ inde ab initio per longum temporum decursum gestis ipsis additæ sunt, tribus exhibentur collectionibus, quas secundum illorum codices primarios appellaui Vaticanam Seguieranam Atheniensem. omnes tres in hoc uolumine proponentur, primo in sex primis uoluminis partibus Vaticana quippe quæ ordine et copia ceteras superet quamuis ætate inferior, deinde in septima parte Seguieriana et Atheniensis, addentur denique in eadem parte collectiones quædam minores.

V Collectionis Vaticanæ formam plenam unus continet codex Vaticanus 830 chartaceus. quæ præcedunt Gestis Ephesenis, Gelasii Historia ecclesiastica et alia, ex alio exemplari transscripta esse testatur subscriptio quæ legitur f. 105ᵘ ἀπὸ βιβλίου μεμβράνου τοῦ μοναστηρίου τῆσ χώρασ; illis, quæ incipiunt f. 106ʳ, desinunt fol. 474ᵘ, subscriptum est μετεγράφη τὸ παρὸν βιβλίον τῶν πρακτικῶν τῆσ οἰκουμενικῆσ τρίτησ συνόδου ἀπὸ βιβλίου παλαιοτάτου βαμβικίνου τῆσ βιβλιοθήκησ τῆσ ἁγίασ σοφίασ κατὰ τὸ ϛϡνε ἔτοσ [1446] ὀκτωβρίου ιε ἰνδ ι. codex non pulcre sed accurate scriptus est; contra orthographiæ regulas raro peccatum est. præcedit capitulatio ex antiquo exemplari transsumpta neque ex ipso codice compilata: nam ad numeros ϙγ ϙδ ργ ρδ deest ipse epistularum textus, ni fallor, quia in codice aliquo eorum ex quorum stirpe Vaticanus descendit, nonnulla folia exciderunt, librarius autem qui hunc defectum inuenit, truncata capita maluit omittere quam transscribere. de codicibus qui ex V transscripti sunt, referam in capite quarto, ubi de editione Romana loquar.

MP Eiusdem collectionis formæ breuioris codex antiquissimus est Ambrosianus M 88 sup. chartaceus s. XIII, de quo Martini et Bassi in catalogo codicum Græcorum bibliothecæ Ambrosianæ referunt sub numero 534. scriptus est a monacho quodam Iohanne, fuit olim Manuelis Sophiani atque a. 1606 ex insula Chio Mediolanum portatus est. margines superior et multo magis inferior humiditate corrosi sunt adeo ut lectio sæpe incerta sit. codicis per se boni usui obstat quod librarius multa in breuius contraxit aut prorsus omisit. præter M igitur adhibenda sunt alia huius recensionis exempla, quæ quamuis ss. XV et XVI non antiquiora tamen antiqui alicuius codicis unde descripti sunt, imaginem satis accurate repræsentant. quorum inspexi codices Vat. 2179 [= Column. 18] scriptum a Georgio Bastraleto a. 1421 [1]), Parisinum 417 uitiis et interpolationibus fœdatum, Monacensem 40 ex 43 transscriptum; in apparatum recepi Parisinum 416 [*h*] olim 206. 2041 ex bibliotheca Jo. Huralti Boistallerii, chart. s. XVI et Monacensem 43 [*k*] chart. s. XVI, cuius altera pars inde a uerbis ἃ δὲ γεγράφαμεν ὀρθῶς κατὰ τῶν Νεστορίου quæ sunt ex Cyrilli epistula ad Acacium Melitenensem [*V* 128, pars IIII p. 21, 28], ab eodem librario scripta extat in Monacensi 45.

---

[1]) Gestis Ephesenis praecedit Gelasius; ab editoribus Berolinensibus codex praetermissus est.

SD Collectionis Seguieranae codex antiquissimus est Parisinus Coislinianus 32 membr. s. XII. nitidissime scriptus est a librario non docto, qui terminationum notas sæpe non recte interpretatus est, sed contra orthographiam haud ita multum peccauit. præter folia hic illic amissa codici damnum inde allatum est, quod paginarum partes exteriores non raro plus minus abscisæ sunt. eiusdem collectionis alteram recensionem exhibuit ille codex bombycinus qui cum s. XVI primo Monachium peruenisset, ibi bis descriptus est et pro bibliotheca ducis Bauariæ [Mon. 115] et pro Fuggerana [Mon. 116], tum in bibliothecam Reuchlinianam receptus possessorem habuit marchionem Turlacensem. ex hoc codice eiusque apographo a Bernhardo Hausio pro Iohanne Pistorio Turlacensi confecto H. Commelinus Acta œcumenicæ tertiæ synodi Heidelbergæ a. 1591 edidit, codicem præter paucissima fideliter secutus [1]). ipse codex periit, sed ex duobus apographis Monacensibus facile restituitur præsertim adhibita editione Heidelbergensi.

A Codicem Atheniensem collectionis propriæ et a ceteris mirum quantum discrepantis testem unicum, A. Ehrhard, collega meus Argentoratensis et huius operis adiutor insignis, illic in bibliotheca Societatis Christianæ archæologicæ detexit numero 9 signatum eiusque de inuentione statim me fecit certiorem. cum per Paulum Marc plura comperissem, id egi ut codex totus phototypice exprimeretur, quod ut factum sit, indefesso studio et peritae prudentiæ Georgii Karo debetur, qui illo tempore instituto quod dicitur imperii Germanici archæologico praeerat. uere a. 1914 Fimmen, iuuenis optimæ spei, quem postea in bello gloriosa mors patriæ et litteris eripuit, codicis phototypa mihi Argentorate detulit. codex scriptus est ab homine docto multis scripturæ compendiis adhibitis uersus finem s. XII in charta quæ bombycina dici solet. initio non plus tria folia periere, paucissima in ipso codice, paulo plura in fine; præterea foliorum primorum uiginti angulus exterior partis inferioris abscissus est.

His uniuersorum corporum codicibus, quorum numerus ceterorum conciliorum codices longe superat, accedunt ii qui maiorem minoremue alicuius corporis partem continent.

W Codices Vindobonenses theolog. gr. 18 et 40 unius codicis esse partes ita discerpti, ut prior pars codici 18, altera codici 40 attribueretur, olim ex scripturæ similitudine numerisque quaternionum agnouit Ph. E. Pusey breuiterque rem exposuit in schedula, quæ primæ codicis 18 paginæ adnexa est. scripta est ingens moles in charta bombycina nitide et accurate ab uno librario præter pauca ab homine ætatis inferioris in f. 250^u — 251^r perscripta sæculo XII, ni fallor, exeunte, post mortem imperatoris Iohannis Comneni [1143], in quo finitur catalogus imperatorum f. 258^r [cf. A. Pusch, *das* χρονικὸν ἐπίτομον *der Wiener Hs. P. gr.* 40, *Jena* 1908]. in orthographicis non peccatum est nisi raro, ι semper subscribitur. quæcumque occurrunt correcturæ, ipsi scribæ debentur. totus codex comparatus est ab Augerio de Busbeke Constantinopoli, cum legati Cæsarei munere fungeretur.

Post aliquot Gregorii Nazianzeni et Basilii scripta quæ enumerata sunt a Lambecio in commentariorum de Bibliotheca Cæsarea libro III p. 473, sequitur materies Ephesena. initium faciunt scriptiones nonnullæ, quæ quamuis ab ipsis gestis alienæ, tamen fere non tradi solent nisi in collectionibus Ephesenis. quarum numeros adscripsi adiecta collectione codicis R, quam descripsi in libello singulari [*Abhandlg. d. bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6]:

---

[1]) Plura de his disserui in Commentatione de codice Atheniensi [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXX 8 p. 80 sq.], Hartigii sagaces secutus expositiones [ibid. XXVIII 3 p. 277].

a. cod. 18 f. 163r τοῦ ἐν ἁγίοισ πρσ ἡμῶν κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ πρὸσ βασιλίδασ λόγοσ ἐν κεφαλαίοισ τεσσαράκοντα πρὸσ τοῖσ τρισί = *V* 149 *S* 43 *A* 2 *R* 8

b. f. 178r τοῦ μακαρίου κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ περὶ τῆσ ἐνανθρωπήσεωσ τοῦ θεοῦ λόγου τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρόσ = *V* 140 *S* 37.

c. συζήτησισ περὶ τοῦ αὐτοῦ = *V* 141 *S* 37

d. f. 178u περὶ τῆσ ἐνανθρωπήσεωσ τοῦ θῦ λόγου τοῦ υἱοῦ τοῦ πρσ: ἔκθεσισ τῶν ἐν νικαία συναχθέντων πρὸσ παῦλον σαμοσατέα = *V* 142 *S* 37 *A* 27 *R* 2

Iam incipiunt ipsa Acta Ephesena:

1. f. 197r ἡ κατὰ νεστορίου τοῦ ἀνολάτρου καὶ ἀσεβοῦσ παρακολουθήσασα πρᾶξισ ἐν ἐφέσῳ: — πρὸ τῆσ συνόδου: sequitur Cyrilli epistula ad monachos = *V* 1 *S* 1 *R* 10
2. f. 185r Cyrilli epistula prima ad Nestorium = *V* 2 *S* 2 [7] *A* 10 *R* 11
3. f. 185u Nestorii epistula prior ad Cyrillum = *V* 3 *S* 3 *A* 11 *R* 12
4. [hinc incipit cod. 40] f. 1r ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου κυρίλλου πρὸσ νεστόριον = *V* 4 *S* 11 *A* 12 *R* 13
5. f. 2r Nestorii epistula altera ad Cyrillum = *V* 5 *S* 12 *A* 13 *R* 14
6. f. 4r ἐπιστολὴ κυρίλλου πρὸς νεστόριον ἐπιφωνητικὴ τρίτη = *V* 6 *S* 13 *A* 23 *R* 15; de capitulis omissis et subscriptione cf. notam p. 40, 21
7. f. 7r κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸσ κελεστῖνον ἐπίσκοπον ῥώμης = *V* 144 *S* 39 *A* 161
8. f. 8u Cælestini epistula ad Cyrillum = *V* 9 *S* 15 *A* 6
9. f. 9r Cælestini epistula ad Nestorium = *V* 10 *S* 16 *A* 7
10. f. 11u Cælestini epistula ad Constantinopolitanos = *V* 11 *S* 17 *A* 8
11. f. 14u Cælestini epistula ad Iohannem Antiochenum = *V* 12 *S* 18 *A* 9
12. f. 15r τοῦ ἁγίου κυρίλλου καὶ τῆς αὐτοῦ συνόδου = *V* 145 *S* 40 *A* 162
13. f. 15u ἐπιστολὴ ἰωάννου ἐπισκόπου ἀντιοχείας πρὸς νεστόριον = *V* 14 *S* 41 *A* 20 *R* 16
14. f. 17r Cyrilli epistula ad Iohannem Antiochenum = *V* 13 *S* 19 *A* 16
15. f. 17u Cyrilli epistula ad Iuuenalem = *V* 15 *S* 23 *A* 18
16. f. 18r Cyrilli epistula ad Acacium Berœensem = *V* 16 *S* 21 *A* 35
17. f. 18u Acacii Berœensis epistula ad Cyrillum = *V* 17 *S* 22 *A* 36
18. f. 19r διαμαρτυρία προτεθεῖσα ἐν δημοσίῳ κατὰ τῶν κληρικῶν κωνσταντινουπόλεως καὶ κατὰ ἐκκλησίας ἐμφανισθεῖσα ὡς ὅτι ὁμόφρων ἐστὶ νεστόριοσ παύλου τοῦ σαμοσατέως τοῦ ἀναθεματισθέντοσ πρὸ ἐτῶν ρξ ἀπὸ τῶν ὀρθοδόξων ἐπισκόπων = *V* 18 *S* 10 *A* 21
19. f. 19u τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου πρὸσ τοὺσ ἐν κωνσταντινουπόλει ὄντασ κληρικοὺσ αὐτοῦ = *V* 22 *S* 9 *A* 137
20. f. 21r τοῦ αὐτοῦ προσφωνητικὸς πρὸσ τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα θεοδόσιον περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως τῆς εἰσ τὸν κύριον ἡμῶν ιν τὸν χν = *V* 7 *S* 4 *A* 1
21. f. 33r τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸσ τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν κωνσταντινουπόλεως ἐν ᾗ γράφει ὥστε μὴ προσέχειν αὐτοὺς τῇ δυσσεβεῖ διδασκαλίᾳ τοῦ αἱρετικοῦ νεστορίου μήτε μὴν κοινωνεῖν αὐτῷ εἰ μένει λύκοσ ἀντὶ ποιμένοσ· ἀλλὰ μᾶλλον ἀνδρίζεσθαι ἐν κῳ· καὶ τὴν ἑαυτῶν πίστιν τηρεῖν ἀπαράθραυστον· ἔτι τὲ γράφει κοινωνικοὺσ εἶναι τοὺσ ἐκβληθέντασ παρὰ νεστορίου· ἀντειπόντας αὐτοῦ τῇ διδαχῇ = *V* 24 *S* 14 *A* 22
22. f. 34r Theodosii sacra ad Cyrillum = *V* 8 *S* 6 *A* 5 *R* 21

23. f. 34ᵘ ἶσον σάκρασ γραφείσησ πρὸσ ἀκάκιον τὸν τῆς βεροιαίων· συμεῶνα τὸν ἀντιοχείασ ἀναχωρητὴν καὶ ἄλλαισ ἐπαρχίαις ἰδία ἑκάστω = *V* 23 *S* 94 *A* 138

24. f. 35ʳ ἶσον ὑπομνημάτων τῶν πραχθέντων ἐν τῇ ἐν ἐφέσῳ συνόδῳ: — ἀρχὴ τῆς συνόδου: sequitur sacra imperatorum = *V* 25 *S* 24 *A* 30

f. 35ᵘ καὶ ἀναγνωσθείσησ πράττεται τὰ ὑπομνήματα πραχθέντα ἐν ἐφέσῳ παρὰ τῆσ ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆσ συνόδου ἕνεκα τοῦ δυσσεβοῦσ νεστορίου: ipsa gesta omissa sunt, secuntur statim

25. τὰ παρεκβληθέντα κεφάλαια ἀπ' ἑνὸσ τῶν αἱρετικῶν βιβλίων τοῦ δυσσεβοῦσ νεστορίου τὰ ἐπὶ συνόδου ἀναγνωσθέντα παρὰ πέτρου πρεσβυτέρου ἀλεξανδρείασ = *V* 60 *S* 32 *A* 32 *R* 17

26. f. 37ᵘ synodi sententia de Nestorio = *V* 62 *S* 34 *A* 32

27. καθαίρεσισ = *V* 63 *S* 35 *A* 33

28. τῇ ἑξῆσ τοῦ καθαιρεθῆναι τὸν αὐτὸν νεστόριον ἀπεστάλη αὐτῷ τοῦτο ἐπίσταλμα παρὰ τῆσ ἁγίας συνόδου: — ipsa epistula omissa est, cf. *V* 64 *S* 36 *A* 34

29. Cyrilli epistula ad Comarium Potamonem etc. = *V* 67 *S* 47

30. f. 38ᵘ Cyrilli epistula ad patres monachorum = *V* 68 *S* 48

31. f. 39ʳ ἀναφορὰ πρὸσ τοὺς εὐσεβεστάτουσ βασιλεῖσ παρὰ τῆσ ἁγίας συνόδου περὶ τῆσ καθαιρέσεως νεστορίου = *V* 81 *S* 49

32. f. 40ʳ ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸσ τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν κωνσταντινουπόλεως περὶ τῆς καθαιρέσεως νεστορίου = *V* 85 *S* 50

33. ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τοῦ κλήρου κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον = *V* 86 *S* 51 [= 110]

34. f. 40ᵘ ἶσον βασιλικοῦ γράμματοσ ἀποσταλὲν ἐν ἐφέσῳ πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον διὰ παλλαδίου μαγιστριανοῦ ἀνατρέποντοσ τὰ παρ' αὐτῶν πραχθέντα· ὡς ὀφειλούσησ ἄνωθεν γενέσθαι ζητήσεωσ = *V* 83 *S* 52

35. ἀναφορὰ τῆσ συνόδου ἀντίγραφοσ πρὸς τὴν σάκραν διδάσκουσα ὥσ ψευδῆ τὰ ἀνενεχθέντα παρὰ τοῦ κανδιδιανοῦ = *V* 84 *S* 53

36. f. 41ᵘ ἶσον ἀναφορᾶσ παρὰ τῆσ ἁγίασ συνόδου πρὸσ τοὺσ εὐσεβεστάτουσ βασιλεῖσ περὶ τῶν ἀνατολικῶν = *V* 92 *S* 60 *A* 39

37. f. 42ᵘ γράμματα ἀποσταλέντα παρὰ τῆσ ἁγίασ συνόδου τοῖσ καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τὲ καὶ πόλιν ἐπισκόποισ πρεσβυτέροισ ὑποδιακόνοισ διακόνοισ καὶ λαικοῖσ περὶ τῶν ἀνατολικῶν = *V* 91 *S* 61 *A* 40

38. f. 43ʳ ἶσον ἀναφορᾶσ πρὸσ τοὺσ εὐσεβεστάτουσ βασιλεῖσ παρὰ τῆσ ἁγίασ συνόδου περὶ τῶν ἀπὸ ῥώμησ ἐλθόντων ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων διὰ τοῦ διακόνου εὐτυχοῦσ = *V* 107 *S* 65 *A* 43

39. f. 43ᵘ ἶσον σάκρασ ἀποσταλείσησ διὰ ἰω̅ τοῦ κόμητοσ σακρῶν παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων τῇ ἁγία καὶ μεγάλη συνόδω = *V* 93 *S* 66 *A* 44

40. ἶσον ἀναφορᾶσ τῆσ ἁγίασ συνόδου πρὸσ τὴν σάκραν τὴν ἀναγνωσθεῖσαν παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητοσ τῶν σακρῶν ἰω̅ = *V* 94 *S* 67 *A* 47

41. f. 44ʳ ἶσον ἐπιστολῆσ κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ γραφείσησ πρὸσ τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν κωνσταντινουπόλεωσ = *V* 100 *S* 68 *A* 51

42. f. 44ᵘ ἶσον ἐπιστολῆσ γραφείσησ παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου κυρίλλου τοῖσ ἐν κωνσταντινουπόλει εὐλαβεστάτοισ ἐπισκόποισ θεοπέμπτω καὶ ποτάμωνι καὶ δανιήλῳ ὑπὲρ ὧν ἔπαθε συσκευῶν τῶν κατὰ νεστόριον καὶ ἰω̅ χάριν = *V* 104 *S* 74 *A* 46

43. f. 45ʳ ἐπιστολὴ πραχθεῖσα παρὰ τῆσ ἁγίασ συνόδου τοῖσ ἀποσταλεῖσι παρ'

αὐτῆσ τῆσ ἁγίασ συνόδου ἐν κωνσταντινουπόλει εὐλαβεστάτοισ ἐπισκόποισ ὥστε αὐτοὺσ δικάσασθαι τοῖσ ἀπὸ τῆσ ἀνατολῆσ = *V* 95 *S* 75 *A* 58

44. f. 45ᵘ κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ κατὰ τοῦ ἀποσχίσαντοσ ἰω̅ τοῦ τῆσ ἀντιοχείασ = *V* 78 *S* 79 *R* 20

45. f. 46ʳ Cyrilli sermo = *V* 75 *S* 80

46. f. 47ʳ τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου = *V* 77 *S* 81

47. f. 47ᵘ τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐξήγησισ λεχθεῖσα ἐν ἐφέσῳ ἐν ἁγίω ἰω̅ τῷ εὐαγγελιστῇ = *V* 76 *S* 78

48. f. 48ᵘ τοῦ αὐτοῦ κατὰ νεστορίου = *V* 80 [= 136] *S* 82

49. f. 49ʳ ἀνελθόντων ἐν κωνσταντινουπόλει κτλ. = *V* 109 *S* 115 *A* 149

50. f. 49ᵘ ἀντίγραφον ἑρμηνείασ βασιλικοῦ θεσπίσματοσ γραφέντοσ πρὸσ ἰσίδωρον ἔπαρχον πραιτωρίων καὶ ὕπατον περὶ τῆσ ἐξορίασ νεστορίου = *V* 110 *S* 116 *A* 150

ἀντίγραφον θείου νόμου = *V* 111 *S* 117 *A* 151

51. f. 50ʳ Maximiani epistula ad Cyrillum = *V* 114 *S* 83 *A* 88

52. Cyrilli epistula ad Maximianum = *V* 115 *S* 84 *A* 89

53. f. 51ᵘ τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου λόγοσ ἀπολογητικὸσ πρὸσ τὸν βασιλέα θεοδόσιον = *V* 118 *S* 85 *A* 96

54. f. 57ᵘ ἶσον θείου γράμματοσ ἀποσταλέντοσ δι' ἀριστολάου τριβούνου καὶ νοταρίου ἰω̅ τῷ ἐπισκόπῳ ἀντιοχείασ περὶ εἰρήνησ καὶ ἑνώσεωσ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν = *V* 120 *S* 86 *A* 102

55. f. 58ᵘ λίβελλοι ἐπιδοθέντεσ τῷ ἁγιωτάτω ἐπισκόπῳ κυρίλλω παρὰ παύλου ἐπισκόπου ἐμέσησ ἀποσταλέντοσ παρὰ ἰωάννου ἀντιοχείασ = *V* 122 *S* 87 *A* 109 *R* 23

56. f. 59ʳ Iohannis Antiocheni epistula ad Cyrillum = *V* 123 *S* 88 *A* 110 *R* 22

57. f. 59ᵘ τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου ἐπιστολὴ ἑτέρα γραφεῖσα πρὸς ἰω̅ τὸν ἀντιοχείασ ἐπίσκοπον καὶ τὴν συναχθεῖσαν ἐκεῖσε σύνοδον = *V* 133 *S* 92 *A* 132 *R* 35

58. f. 60ᵘ ὁμιλία πρόκλου ἐπισκόπου λεχθεῖσα καθεζομένου νεστορίου ἐν μεγάλη ἐκκλησία κωνσταντινουπόλεωσ = *V* 19 *S* 93 *A* 19 *R* 47

59. f. 62ʳ κυρίλλου ἐπιστολαὶ πρὸσ τοὺσ ἀλεξανδρεῖσ· πρὸ τῆσ συνόδου· ἐπιστολὴ πρώτη ἀπὸ ῥόδου = *V* 26 *S* 95 *A* 139

60. f. 62ᵘ τοῦ αὐτοῦ δευτέρα ἐπιστολή = *V* 27 *S* 96 *A* 140

61. τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ τρίτη = *V* 28 *S* 97

62. f. 63ʳ τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ δ̅ = *V* 29 *S* 98 *A* 141

63. ἡ ἐν νικαία σύνοδοσ πίστιν ἐξέθετο ταύτην = *S* 100 cf. *A* 74

64. ὅτε χαρείσιοσ προσῆλθε τῇ ἁγία συνόδῳ κατὰ τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν = *V* 55. 56 *S* 101 cf. *A* 76

65. f. 64ʳ ἶσον τῆσ ἐκθέσεωσ τοῦ παραπλασθέντοσ συμβόλου = *V* 57. 58 *S* 102 cf. *A* 76

66. f. 65ʳ synodi definitio = *V* 59 *S* 103 *A* 77

67. θεοδότου ἐπισκόπου ἀγκύρων λεχθεῖσα ἐν ἐφέσῳ = *V* 71 *S* 106

68. f. 66ʳ τοῦ αὐτοῦ εἰσ τὴν γένναν τοῦ σ̅ρ̅σ̅ ἀναγνωσθεὶσ ἐν τῇ συνόδωι ἐπὶ τοῦ ἐπισκόπου κυρίλλου = *V* 72 *S* 107 *A* 144

69. f. 69ʳ τοῦ αὐτοῦ λεχθεῖσα ἐν τῇ ἡμέρα τῆσ γεννήσεωσ τοῦ σ̅ρ̅σ̅ ἡμῶν ι̅υ̅ χ̅υ̅ ὑπανεγνώσθη δὲ καὶ αὕτη ἐν τῇ αὐτῇ συνόδῳ = *V* 73 *A* 145

70. f. 72ᵘ ἀκακίου ἐπισκόπου μελετίνησ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν ἐφέσῳ = *V* 74 *S* 108 *A* 146

71. f. 73ᵘ ὁμιλία παύλου ἐπισκόπου ἐμέσης· λεχθεῖσα χοιὰκ κ̅θ̅ ἐν τῇ μεγάλη ἐκκλησία ἀλεξανδρείασ καθημένου τοῦ μακαρίου κυρίλλου εἰσ τὴν γένναν τοῦ

χ̅υ̅ καὶ ὅτι θεοτόκοσ ἡ ἁγία παρθένοσ μαρία καὶ ὅτι οὐ δύο υἱοὺσ λέγομεν ἀλλ' ἕνα υἱὸν κ̅ν̅ τὸν χριστόν· καὶ εἰσ τὸν ἀρχιεπίσκοπον ἐγκώμιον = *V* 124 *S* 123 *A* 111 *R* 24

72. f. 74ʳ τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν τῇ μεγάλη ἐκκλησία ἀλεξανδρείας τυβί· εἰσ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ σ̅ρ̅σ̅ ἡμῶν ι̅υ̅ χ̅υ̅ καὶ εἰσ τὸν ἀρχιεπίσκοπον κύριλλον ἐγκώμιον = *V* 125 *S* 124 *A* 112 *R* 25

73. f. 75ʳ κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ εἰσ τὸν προεξηγησάμενον καὶ εἰσ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ κυρίου = *V* 126 *S* 125 *A* 113 *R* 26

74. f. 75ᵘ ὁμιλία ῥηγίνου ἐπισκόπου κύπρου λεχθεῖσα ἐν ἐφέσῳ μετὰ τὴν καθαίρεσιν νεστορίου = *V* 70 *S* 105 *A* 143

f. 76ʳ uacuum relictum est, sequitur

75. f. 76ᵘ κυρίλλου ἀλεξανδρείασ πρὸσ τὰ παρὰ θεοδωρίτου εἰρημένα κατὰ τῶν ἀναθεματισμῶν = *A* 25 *R* 7

76. f. 95ʳ post spatium relictum sequitur τοῦ ἐν ἁγίοισ π̅ρ̅σ̅ ἡμῶν κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ πρὸσ οὐαλεριανὸν ἐπίσκοπον τοῦ ἰκονίου = *V* 119 *A* 134 *R* 34

77. f. 99ᵘ τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου πάπα ἀλεξανδρείασ πρὸσ εὐλόγιον πρεσβύτερον ἐπιστολὴ περὶ πίστεωσ = *V* 132 *S* 91 *A* 131 *R* 31

78. f. 100ʳ τοῦ αὐτοῦ πρὸσ ἀκάκιον ἐπίσκοπον μελιτηνῆσ = *V* 128 *S* 90 *A* 127 *R* 28

79. f. 104ʳ τοῦ αὐτοῦ πρὸσ τὸν μακαριώτατον ἐπίσκοπον σούκενσον τῆσ διοκαισαρέων πόλεωσ κατὰ τὴν ἰσαύρων ἐπαρχίαν περὶ πίστεωσ = *V* 171 *A* 135 *R* 32

80. f. 106ʳ πρόκλου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεωσ λόγοσ πρὸσ ἀρμενίουσ περὶ πίστεωσ = *A* 133 *R* 46

81. f. 109ᵘ τοῦ ἐν ἁγίοισ π̅ρ̅σ̅ ἡμῶν ἀθανασίου τοῦ μεγάλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ δογματικὴ πρὸσ ἐπίκτητον ἐπίσκοπον κορίνθου = *R* 55

82. f. 112ᵘ τοῦ αὐτοῦ ἀπόδειξισ ὅτι εἶσ ὁ χ̅σ̅ = *R* 59 [Lietzmann, Apollinaris 294]

83. f. 114ᵘ τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆσ ἐνσάρκου οἰκονομίασ τοῦ θ̅υ̅ λόγου καὶ περὶ τῆσ ἁγίασ τριάδοσ = *R* 62 [PG 26, 984]

84. f. 120ᵘ ἐπιστολὴ τοῦ ἐν ἁγίοισ π̅ρ̅σ̅ ἡμῶν κυρίλλου πρὸσ τὸν μακαριώτατον πατριάρχην ἀντιοχείασ ι̅ω̅ καὶ τοὺσ τῆσ ἀνατολῆσ ἐπισκόπουσ περὶ εἰρήνησ = *V* 127 *S* 89 *A* 114 *R* 27

85. f. 122ʳ ἐπιστολὴ τοῦ ἐν ἁγίοις π̅ρ̅σ̅ ἡμῶν λέοντοσ πάπα ῥώμησ γραφεῖσα πρὸσ τὸν ἐν ἁγίοισ φλαβιανὸν π̅ρ̅ιάρχην κωνσταντινουπόλεωσ κατὰ εὐτυχοῦσ αἱρεσιάρχου ἡ ὀνομασθεῖσα παρὰ τῆσ ἁγίασ τετάρτησ συνόδου στήλη ὀρθοδοξίας = *R* in appendice [Leo ep. 28]

86. f. 125ᵘ προσφωνητικὸσ παρὰ τῆσ ἁγίασ τετάρτησ συνόδου πρὸσ τὸν φιλόχριστον βασιλέα μαρκιανόν: ὅτι οὐ καινοτομῶν τί καὶ κατὰ τῆσ ἐν νικαίᾳ πίστεωσ νῦν ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοποσ λέων ἐποιήσατο τὴν ἐπιστολὴν τὴν πρὸσ τὸν ἐν ἁγίοισ ἐπίσκοπον τῆσ βασιλίδοσ κωνσταντινουπόλεωσ φλαβιανόν· ἀλλὰ τοῖσ ἁγίοισ πατράσιν ἀκολουθῶν· τοῖσ καὶ μετὰ τὴν μεγάλην σύνοδον τὴν ἐν νικαίᾳ τὰσ κατὰ καιρὸν ἀναφυείσασ αἱρέσεισ ὁμοιοτρόπωσ ἐλεγξάσασαν = L IIII 819 M VII 456

87. f. 128ʳ λέοντος πάπα ῥώμησ τοῦ μακαριωτάτου καὶ σοφωτάτου ἐπιστολὴ πρὸσ λέοντα βασιλέα τὸν μέγαν μετὰ μαρκιανὸν βασιλεύσαντα = *R* in appendice (Leo ep. 165]; edidi in libro speciali de codice *R* [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 56 sq.]

f. 131ʳ ἐπιστολὴ μιχαὴλ τοῦ ἁγιωτάτου π̅ρ̅ιάρχου κωνσταντινουπόλεως πεμφθεῖσα πρὸς τὸν μακαριώτατον π̅ρ̅ιάρχην ἀντιοχείασ κύριον πέτρον: cf. Krum-

bacher p. 82, 6. hinc incipit farrago ætatis recentioris et a conciliis aliena, quam enumeratam inuenies in Lambecii commentariis facileque inde codicem tempore Comnenorum compositum esse concludes. unum tamen specimen antiquitatis his immixtum est f. 146r ἔκθεσισ τῆσ ἁγίας πρώτησ συνόδου τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πρων κατὰ παύλου τοῦ σαμοσατέως = nr. d supra p. III

Collectorem, quem orthodoxiæ Constantinopolitanæ asseclam et Cyrillum Leonemque papam pro rectae fidei columnis habuisse apparet, materiem ex uno eodemque fonte petiisse nemo credet; tamen nr. 1—74 ex quodam gestorum Ephesenorum codice transcriptos esse et per se probabile est et inde confirmatur quod haud raro occurrunt spatia uacua relicta, unde illum codicem hic illic male habitum fuisse concludas; eiusmodi locos inueni f. 9r [*V* 10 p. 77, 25], f. 18r [*V* 15 p. 97, 28], f. 22r [*V* 7 p. 46, 12/13], f. 24r [*V* 7 p. 50, 7], f. 25u [*V* 7 p. 54, 13/14], f. 34u [*V* 8 p. 74, 22/23], f. 49r [duobus locis, *V* 80], f. 51u [*V* 118 p. 76, 21. 21/22], f. 58u [*V* 122 p. 7, 6], f. 61r [*V* 19 p. 105, 6], f. 65u [*V* 71], f. 70r [*V* 73], f. 72r [*V* 73], f. 73r [*V* 74]. neque scio an in isto codice gestis adnexa fuerit illa Cyrilli apologiæ pro XII capitulis aduersus Theodoretum recensio quæ codicum *WAR* propria est et sub nr. 75 in *W* inuenitur ab eis quæ præcedunt et quæ secuntur, distincta; nam f. 93r pro ἀνθρωποφαγίαν ἡμῶν ἀποφαίνει [p. 360, 19/20 Pusey] scriptum est in *W* ἀνθρωπο spatium ἀποφαίνει. notandum autem in nr. 76—81 eiusmodi lacunas non extare.

H Ratione longe diuersa materies Ephesena et Chalcedonensis commixta est in collectiuncula quadam quæ extat in codicibus Musei Britannici Arundeliano 529 [= Add. 10 445] et Parisino 1115. ipsam collectiunculam edam in fine uoluminis; at in codice Britannico [*H*] ei quædam præcedunt, quæ causam præbent iam hic de eo referendi. scriptus est priore quadam, sed non multo antiquiore scriptura detersa a. 1111, sicut testatur subscriptio in fine codicis: ἔλαβε τὸ προσῆκον πέρασ ἡ πανίεροσ αὕτη βίβλοσ μηνὶ ἰουνίω ζ̄ ἰνδ ᾱ [legas δ̄] ἔτους ⟨ς⟩χιθ. collectionibus et Ephesenæ et Chalcedonensi interponit librarius excerpta ex Cyrilli Scythopolitani uitis Euthymii et Sabæ quæ enumerata sunt in catalogo bibliothecæ Arundelianæ [*Catalogue of manuscripts in the British Museum. New Series. Vol. I p.* 529 *sq. London* 1834]. f. 1—5r leguntur uaria excerpta quæ ad concilium Nicænum pertinent, f. 5b—6u excerptum de concilio Epheseno ex Cyrilli uita Euthymii [Anal. Gr. Paris 1688 p. 40, 3—42, 21], deinde folium siue folia interciderunt. iam f. 7r materies Ephesena incipit a uerbis — βόλων τιτρώσκεται Cælestini epistulæ ad Nestorium [*V* 10 p. 80, 23], quam secuntur [f. 10r] ipsa quæ post epistulæ lectionem in concilio gesta sunt [καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι πᾶσαν πέτροσ πρεσβύτεροσ ἀλεξανδρείασ — ἐμφερέσθω τοῖσ ὑπομνήμασιν καὶ προεκομίσθη ἐν ἐφέσω ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἐν ἁγίοισ κυρίλλου ἡ πρὸσ νεστόριον cf. *V* 50 p. 36, 16—20] et Cyrilli epistula tertia [*V* 6] ad Nestorium. cuius finis legitur f. 19u; in margine superiore scriptum est ἕωσ ὧδε τὰ τῆσ γ̄ συνόδου· τὰ δὲ ἐντεῦθεν ἀρχόμενα περὶ ἑνώσεωσ εἰσίν atque sequitur collectiuncula illa quæ, sicut dixi, *H* cum codice Parisino [*X*] communis est et in ultima huius uoluminis parte edetur. ceterum codex *H* plurimis et pessimis scripturæ uitiis non minus laborat quam codex *X*, quo damno ne quis ab eius usu deterreatur, moneo ut animaduertatur p. 82, 14, quo loco ex magna testium multitudine unus *H* ueram lectionem exhibet.

De parua, sed docta collectione de Cyrilli cum Nestorio certamine et de pace ab eo cum Iohanne Antiocheno facta, quæ extat in codice Vaticano 504 s. XII [E], in ultima J huius uoluminis parte agendum erit; hic ad describendum transeo codicem Vallicellianum F 22 chart. s. XV a plus uno librario conscriptum, ubi ex gestis Ephesenis præ-

cipue ea excerpta sunt quæ ad rixam et ad pacem Cyrilli et Orientalium episcoporum pertinent. codici inest collectio canonum, quam recentem esse probant additamenta s. XIIII debita [cf. Martini, Catalogo di manoscritti Greci esistenti nelle biblioteche italiane 2, 148 sq.]; præcedunt canonibus hæc, titulos desumpsi ex tabula f. 9^r perscripta:

α̅ συνοδικὸν ἀναγινωσκόμενον τῇ κυριακῇ τῆσ ὀρθοδοξίασ [f. 10^r—37^u]
β̅ ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆσ πρώτησ συνόδου [f. 40^r—48^r]: excerpta sunt e Gelasio
γ̅ ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆσ τρίτησ συνόδου· ἔνθα καὶ τὰ κεφάλαια τοῦ ἁγίου κυρίλλου [f. 48^u—134^u]
δ̅ ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆσ τετάρτησ συνόδου· ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου λέοντοσ πάπα ῥώμησ [f. 135^r—142^u, Leon. ep. 28]

Parte numero γ̅ signata comprehensa sunt:

1. f. 48^u ἐπιστολὴ τῶν ἑπτὰ ἀνατολικῶν ἐπισκόπων πρὸσ τοὺσ ἰδίουσ τοὺσ ἐν ἐφέσω = *A* 65
2. f. 49^r ἄλλη ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸσ αὐτούσ = *A* 66
3. f. 50^r ἀντίγραφα τῶν ἐν ἐφέσω ἀνατολικῶν πρὸσ τοὺσ ἐν κωνσταντινουπόλει = *A* 67
4. f. 51^u ἀναφορὰ τῶν ἐν ἐφέσω ἀνατολικῶν καὶ τῶν σὺν αὐτοῖσ πρὸσ τὸν βασιλέα = *A* 68
5. f. 52^u ἐπιστολὴ θεοδωρίτου ἐπισκόπου κύρου πρὸσ ἀλέξανδρον τὸν ἱεραπόλεωσ γραφεῖσα ἀπὸ χαλκηδόνοσ = *A* 69
6. f. 55^r ἐπιστολὴ τῶν ἐν κωνσταντινουπόλει σταλέντων ἀνατολικῶν πρὸσ τοὺσ ἰδίουσ τοὺσ ἐν ἐφέσω = *A* 70
7. f. 56^u κυρίλλου πρὸσ τὰ παρὰ θεοδωρίτου εἰρημένα κατὰ τῶν ἀναθεματισμῶν: est eadem recensio atque in *A* 25 *R* 7 *W* 75
8. f. 108^r ἴσον ἀναφορᾶσ σταλείσησ παρὰ τῆσ ἁγίασ συνόδου πρὸσ τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα θεοδόσιον = *A* 49 *V* 102
9. f. 110^r ἴσον ἐπιστολῆσ γραφείσησ παρὰ τῆσ ἁγίασ συνόδου πρὸσ τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆσ ῥώμησ κελεστῖνον δηλοῦσα πάντα τὰ πραχθέντα ἐν αὐτῇ τῇ ἐφεσίων ἁγία καὶ μεγάλη συνόδω = *A* 54 *V* 82
10. f. 115^r Cyrilli epistula tertia ad Alexandrinos, in mg. scriptum extat τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ γ̅ = *V* 28, deest in *A*
11. f. 115^u ἐπιστολὴ μαξιμιανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεωσ πρὸσ κύριλλον τὸν ἁγιώτατον κατὰ νεστορίου καὶ περὶ τῆσ οἰκείασ χειροτονίασ = *A* 88 *V* 114
12. f. 116^u κυρίλλου πρὸσ τὸν αὐτὸν μαξιμιανὸν σταλεῖσα διὰ ἀριστολάου = *A* 125 *V* 131
13. f. 117^u τοῦ αὐτοῦ πρὸσ τὸν αὐτὸν ἐπιστολὴ β̅ = *A* 126
14. f. 118^u θεῖον γράμμα πρὸσ τὴν ἐν ἐφέσω ἁγίαν σύνοδον ἀπολύων πάντασ τοὺσ ἐπισκόπουσ εἰσ τὰ ἴδια καὶ ἀποκαθιστῶν κύριλλον καὶ μέμνονα τοὺσ ἁγιωτάτουσ ταῖσ ἰδίαισ ἐκκλησίαισ = *A* 97
15. f. 119^r ἀρχὴ τῶν κεκινημένων ἐπὶ τῇ ἑνώσει τῶν ἐκκλησιῶν: — γράμμα βασιλικὸν ἀποσταλὲν διὰ ἀριστολάου τριβούνου καὶ νοταρίου ἰωάννη ἐπισκόπω ἀντιοχείασ περὶ τῆσ ἑνώσεωσ τῶν ἐκκλησιῶν = *A* 102 *V* 120
16. f. 121^u ἐπιστολὴ ἰωάννου ἐπισκόπου ἀντιοχείασ πρὸσ κύριλλον ἀρχιεπίσκοπον ἀλεξανδρείασ περὶ τῆσ συμβάσεωσ διὰ παύλου πεμφθεῖσα τοῦ ἐμέσησ καὶ μὴ προσδεχθεῖσα παρὰ κυρίλλου = *A* 108
17. f. 124^u τοῦ αὐτοῦ πρὸσ τὸν αὐτὸν κύριλλον τὸν ἁγιώτατον = *A* 110 *V* 123

18. f. 126ᵘ κυρίλλου τοῦ ἁγιωτάτου πρὸσ τὸν μακάριον ἰωάννην τὸν ἀντιοχείας ἐπιστολὴ σταλλεῖσα διὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου παύλου = *A* 114 *V* 127
19. f. 131ʳ ἐπιστολὴ ἰωάννου ἐπισκόπου ἀντιοχείας πρὸς κύριλλον = *A* 118
20. f. 132ᵘ τοῦ αὐτοῦ γρὸσ πάντας τοὺς τῆς ἀνατολῆσ ἐπισκόπους μηνύουσα τὴν γεγενημένην εἰρήνην = *A* 119

Accuratius de hac collectione disputandum erit simul cum collectione Atheniensi, quacum eam arte cohærere primo obtutu apparet; hic adnotasse sufficiat J ex ipso codice *A* descriptum esse non posse, quoniam unam certe epistulam [10] continet, quæ in Collectione *A* primaria quidem inerat, in codice tamen *A* cum haud paucis aliis iam non extat.

Fuit cum crederem similiter iudicandum esse de codice Marciano 504 s. xv, qui inter multa alia hanc paruam continet collectionem:

f. 279ʳ θεοδωρίτου πρὸσ ἰωάννην ἐπίσκοπον ἀντιοχείασ = *A* 128
f. 279ᵘ κυρίλλου πρὸσ δυνατὸν ἐπίσκοπον νικοπόλεωσ παλαιᾶσ ἠπείρου = *A* 129 *V* 129
f. 280ᵘ τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸσ εὐσέβιον πρεσβύτερον = *A* 130
f. 281ᵘ τοῦ αὐτοῦ πρὸσ εὐλόγιον πρεσβύτερον ἀλεξανδρείας στάζοντα [sic] ἐν κωνσταντινουπόλει = *A* 131 *V* 132
f. 283ʳ τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸσ ἰωάννην ἀντιοχείασ ἐπίσκοπον καὶ τὴν συναχθεῖσαν ἐκεῖ σύνοδον = *A* 132 *V* 133
f. 285ʳ πρόκλου ἐπισκόπου κωνσταντινουπόλεωσ πρὸς ἀρμενίους περὶ πίστεως = *A* 133

Ordine scriptionum artus inter Marcianum et *A* conexus demonstratur, sed spes qua pellectus me gemellum codicis Atheniensis inuenisse putaveram, fefellit: non gemellus est Marcianus, sed ex ipso codice Atheniensi descriptus. in Cyrilli commonitorio ad Eulogium uerba ἡμᾶς τοὺς ὀρθοδόξους ταῖς Ἀπολιναρίου δόξαις ἀκολουθεῖν καὶ φρονεῖν ὅτι σύγκρασις ἐγένετο ἢ [uol. 1 4 p. 35, 18/19] omissa sunt in Marciano, lineam faciunt in *A*. ibidem p. 36, 10/11 in *A* linea incipit a | μένησ νοερῶσ, desinit in ἑνώσεως ὁμολογου |: Marcianus uerba νοερῶς usque ad ἑνώσεως ὁμολογουμένης omittit. nota igitur *T* = *cod. Marcianus* 504 in catalogo codicum parti quartæ huius uoluminis præmisso delenda est.

Eius inter duo concilia a. 431 Ephesi habita quod uniuersalis et orthodoxi nomine dignum esse paulo post uel aduersarii Orientales pronuntiarunt, caput præ omnibus ceteris eminens fuit Cyrillus. neque minus recte molis ingentis librorum commentariorum sermonum epistularum quas ille per longum episcopatus tempus conscripsit, pars quamuis non maxima, sed primaria et ea quam posteri plurimi æstimabant, dici potest uaria illa et multiplex series scriptionum quibus ecclesiæ Aegyptiacæ archiepiscopus et dominus pugnam contra Nestorium eiusque et socios et præcessores ante concilium instituit, in concilio peruicit, post synodum et terminauit et continuauit. inde factum est ut non in ipsis tantum concilii gestorum corporibus materies, ut ita dicam, Ephesena et Cyrilliana simul crescerent et magis magisque inter se coalescerent, sed etiam collectiones et ex gestorum corporibus et ex Cyrilli operibus aliunde petitis uario modo componerentur. quarum antiqua et insignia exempla sunt collectio codicis Vaticani 1431 [*R*], cui propter nimiam et partim a concilio Epheseno alienam materiem peculiarem destinaui librum [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxxii 6], et codicis Vallicelliani *C* 4 [*U*], quam ultimæ huius uoluminis parti reseruaui. simili intentione confectam, ab eis tamen quæ in codicibus ad hæc tempora peruenerunt, longe diuersam describit Photius in bibliothecæ codice 169; continebat illa *V* 165. 166. 4. 5. 6. 119 et alias epistulas inter quas certo erant *V* 135, *V* 134 et scholia de incarnatione

unigeniti. hic enumero eas quæ sicut illæ, materiem et Ephesenam et Cyrillianam præbent, sed non dignæ sunt quæ specialiter ederentur.

Z Incipio a codice Parisino 1308 [olim MDCCXXXIIII. 1897. 2981], quem ut hic explorare potuerim, Henrici Omont probatæ debeo liberalitati. in fine codicis f. 167[r] alia manu subscriptum est ἐν ἔτει ϛωϞζʹ γέγραπται, i. e. anno p. C. 1388/89. post alia et recentia continet:

f. 89[u] τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ πρὸσ νεστόριον ἐπίσκοπον κωνσταντινουπόλεωσ = *V* 6

f. 99[r] θεοδωρήτου ἐπισκόπου κύρου ἀνατροπὴ τῶν τοιούτων ιβʹ κεφαλαίων, secuntur litteræ fere euanidæ quas ita legere mihi uisus sum ἐν οἷσ αἱ ἀπολογίαι πρὸς, tum clare legitur ἓν ἕκαστον τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ. est recensio genuina apologiæ Cyrilli contra Theodoretum qualis extat in *V* 167—169. in fine scriptæ sunt litteræ cryptographicæ, quibus rubrica hæc superposita est explicatio: τέλος τῆς φιλονεικίας

f. 139[r] τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ λόγοσ περὶ τῆσ ἐνανθρωπήσεωσ τοῦ θῦ λόγου υἱοῦ τοῦ πρσ = *V* 140

f. 140[u] τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐκ τοῦ συνοδικοῦ τόμου. inscriptio falsa est; sequitur anathematismus VIII concilii quinti [L v 573 = *M* VIIII 382 εἴ τις ἐκ δύο φύσεων — ἡ τοῦ θεοῦ ἐκκλησία]

f. 141[r] τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου ὑπομνηστικὸν εὐλογίῳ διακόνῳ ἀλεξανδρείασ παραμένοντι ἐν κωνσταντινουπόλει ὄντι ἀποκρισεαρίῳ = *V* 132

f. 144[r] τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ πρὸσ τὸν μακαριώτατον σούκενσον ἐπίσκοπον τῆς διοκαισαρέων τῆσ κατὰ τὴν ἰσαύρων ἐπαρχίαν περὶ τῶν δυσσεβεστάτων νεστορίου δογμάτων = *V* 171

f. 150[u] τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ δευτέρα πρὸς σούκενσον: — ἕτερον ὑπομνηστικὸν ἀντιγραφὲν πρὸσ τὰσ πεύσεισ ἡμῶν παρ' αὐτοῦ = *V* 172

f. 155[u] τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεωσ τοῦ μονογενοῦς: secuntur excerpta ex Cyrilli Scholiis quæ edidi uol. v p. 219—226

Finem faciunt scriptiones Athanasio et Basilio suppositæ de imaginibus. ceterum ex hoc codice descriptus est Parisinus 882, quo usus est Aubert in Scholiorum editione.

B Aliam huius generis inueni collectionem in codice Borbonico II B 15 bibliothecæ Neapolitanæ s. XIII. initium faciunt [Codices Græci mss. regiæ bibliothecæ Borbonicæ descripti a S. Cyrillo. Neapoli 1826 t. I p. 163 sq.] f. 1 αἱ τῶν ἀρμενίων αἱρέσεις κεφαλαιωδῶς, f. 3 τοῦ ὑπερτίμου τοῦ ψελλοῦ πρὸσ τὸν βασιλέα κύριν μιχαὴλ τὸν δούκαν [1071—1078] τὸ σύμβολον τῆσ ἁγίασ πίστεωσ καὶ περὶ τοῦ [sic] ζʹ συνόδου διὰ στίχων πολιτικῶν, deinde secuntur

f. 4[u] γ̄ ἀναθεματισμοὶ τῶν τοῦ ὠριγένουσ ληρημάτων τῆσ ἁγίασ καὶ οἰκουμενικῆσ ε̄ συνόδου: non sunt illi XV anathematismi quos olim Lambecius in cod. Vindob. hist. gr. 7 inuenit, sed decem a Iustiniano in fine tractatus contra Origenem prolati [L v 677 = M VIIII 533]

f. 5[u] δ̄ τοῦ ἐν ἁγίοισ πρσ ἡμῶν κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἑρμηνεία τῶν ἐκτεθέντων παρ' αὐτοῦ κατὰ νεστορίου δώδεκα κεφαλαίων = *V* 148

f. 15[r] ε̄ τοῦ ἐν ἁγίοις κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ β̄ ἐπιστολὴ πρὸσ νεστόριον τὸν ἐν βεβήλοις = *V* 4

f. 18[u] ϛ̄ τοῦ ἐν ἁγίοισ κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ γ̄ πρὸσ τὸν αὐτὸν δυσσεβῆ νεστόριον = *V* 6

f. 28[u] ζ̄ τοῦ ἐν ἁγίοισ κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ πρὸσ ἰωάννην ἀντιοχείασ ἀρχιεπίσκοπον = *V* 127

f. 40ʳ η̅ τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸσ σούκενσον τὸν μακαριώτατον ἐπίσκοπον τῆσ διοκαισαρέων ἐκκλησίασ κατὰ τὴν ἰσαύρων ἐπαρχίαν = *V* 171

f. 46ᵘ θ̅ τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸσ τὸν αὐτὸν ἐπίσκοπον σούκενσον περὶ τῶν δύο φύσεων = *V* 172

f. 51ᵘ ι̅ τοῦ αὐτοῦ πρὸσ ἀκάκιον ἐπίσκοπον μεμψάμενον αὐτὸν ὡσ συνθέμενον τοῖσ ἀνατολικοῖσ = *V* 128

f. 64ᵘ ι̅α̅ τοῦ αὐτοῦ ἐν ἁγίοισ κυρίλλου ἐπιστολὴ πρὸσ εὐλόγιον πρεσβύτερον χρηματίζοντα ἐν κωνσταντινουπόλει = *V* 132

f. 67ʳ ι̅β̅ τοῦ μεγάλου ἁγίου βασιλείου ἐκ τῶν ἀσκητικῶν αὐτοῦ λόγων: ἐρωτήσεις ὀλίγαι. primam sententiam [ἓν μὲν δὴ τοῦτο ἔχειν δεῖ προειλημμένον ἐν ταῖς διανοίαις ἡμῶν ὅτι ποίημα ὄντες τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ καὶ ὑπ' αὐτοῦ συγκροτούμενοι μικρά τε καὶ μεγάλα περὶ ἡμᾶς οἰκονομοῦντος οὔτε πάθοιμεν ἄν τι θεοῦ μὴ βουλομένου οὔτε μὴν ὧν πάσχομεν, βλαβερόν τί ἐστιν ἢ τοιοῦτον ὥστε ἐνεῖναι κἂν ἐπινοίαι βέλτιον λαβεῖν] in eis quæ feruntur asceticis Basilii non inueni; ceteræ tres sunt regularum breu. tract. interr. et resp. 204 [usque ad τηρήσετε]. 211. 259

f. 67ᵘ ἐκ τοῦ εἰσ τὰ γενέθλια τοῦ σ̅ρ̅σ̅ λόγου τοῦ αὐτοῦ = PG 31, 1460. 1461 [τίνα τρόπον φησὶν ἐν σαρκί — οὐ τῆι θεότητι τῆς οἰκείας μετέδωκεν ἀσθενείας]

f. 68ʳ ι̅γ̅ τοῦ ἐν ἁγίοισ γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ περὶ τῆσ ἐνανθρωπήσεωσ τοῦ θ̅ῦ̅ λόγου πίστισ ἐκτεθεῖσα ἐν κεφαλαίοισ ι̅β̅ καὶ ἑρμηνευθεῖσα = *V* 170

f. 72ʳ ι̅δ̅ εἰς τὸ ἐγὼ καθεύδω καὶ ἡ καρδία μου ἀγρυπνεῖ [Cant. 5, 2] = Greg. Nyss. homil. in Cant. 10 p. 993 [ὅταν γὰρ ἡ ψυχὴ μόνη — δέχεται τοῦ θεοῦ τὴν ἐμφάνειαν]

f. 72ᵘ ι̅ε̅ τοῦ ἐν ἁγίοισ π̅ρ̅σ̅ ἡμῶν γρηγορίου τοῦ θεολόγου πρὸσ νεκτάριον ἐπίσκοπον κωνσταντινουπόλεως = Greg. Naz. ep. 202

f. 74ᵘ ι̅ς̅ τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ β̅ πρὸσ κληδόνιον κατὰ ἀπολιναρίου = Greg. Naz. ep. 101, quæ in editionibus prior numeratur

f. 83ʳ ι̅ζ̅ λέοντοσ τοῦ ἐν ἁγίοισ ἐπισκόπου ῥώμησ πρὸσ φλαβιανὸν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον κωνσταντινουπόλεωσ κατὰ εὐτυχοῦσ τοῦ ἐν βεβήλοισ περὶ τῆσ ἑνώσεωσ τῶν δύο φύσεων τῆσ υἱικῆσ ὑποστάσεωσ καὶ τῆσ ἑκατέρασ αὐτῶν ἐν τῇ οἰκεία ἰδιότητι μονῆσ = Leon. ep. 28. in hoc tomo celeberrimo finem facit collectio; quæ secuntur inde a f. 93ʳ, aliorsum spectant.

Finem faciat codex Vaticanus 720 s. XII, ubi inter multa et uaria extant

F f. 36ᵘ τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἔκθεσισ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ θεοῦ λόγου τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός = *V* 140. adiungitur f. 38ʳ sine interuallo uel distinctione συζήτησισ περὶ τοῦ αὐτοῦ = *V* 141

f. 39ʳ τοῦ ἐν ἁγίοις κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸσ σούκενσον ἐπίσκοπον διοκαισαρείασ τῆσ ἰσαύρων χώρασ = *V* 171

f. 43ʳ τοῦ αὐτοῦ πρὸσ τὸν αὐτὸν σούκενσον ἐπιστολὴ δευτέρα = *V* 172

Singulares Cyrilli epistulæ raro in codicibus occurrunt; hic adferendi sunt

L Codex Oxoniensis Laudianus 92ᵇ s. x, ubi Leontium sequitur f. 210ʳ ὑπομνηστικὸν τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου κυρίλλου πρὸσ τὸν μακάριον σούκενσον ἐπίσκοπον τῆσ διοκαισαρέων κατὰ τὴν ἰσαύρων ἐπαρχίαν [= *V* 171] et f. 218ʳ ἕτερον ὑπομνηστικὸν ἀντιγραφὲν πρὸσ τὰσ πεύσεισ ἡμῶν παρὰ τοῦ αὐτοῦ [*V* 172]

O et codex Oxoniensis Baroccianus 26, qui in initio appendicis quæ canonum collectioni adnexa est, f. 341ᵘ continet του αγιου κυριλλου ἀλεξανδρειασ ἐκ τῆσ βιβλου τησ τριτησ συνοδου επιστολην προσ τουσ οικειουσ αποκρισιαριους [= *V* 22]. de codice et canonum collectione plura inuenies in libro rossico Wladimiri Beneševič de col-

lectione canonica quattuordecim titulorum p. 316 sq. de codicibus singularibus earum Cyrilli scriptionum, quas pro capitulis suis confecit, suo loco in præfationibus partium V. VI. VII agetur.

In concilii Chalcedonensis actione prima lectæ sunt epistulæ *V* 4 cum initio eorum quæ post lectionem gesta sunt [I 2 p. 13, 20—14, 12] et *V* 127, eædem epistulæ sine gestis iterum in actione tertia quæ uulgo secunda dicitur. hac de causa facere non potui quin uel hic adhiberem codices Gestorum Chalcedonensium, quos in codicum tabula p. 2 enumeraui; adieci duos qui epistulas *V* 4 et *V* 127 ex Gestis Chalcedonensibus præbent excerptas. accurate de his agendum erit in præfatione tomi alterius.

II. DE FLORILEGIO CYRILLIANO

Cyrillus ut primus si non instituit, certe diuulgauit communemque reddidit morem fidei doctrinam quam ueram et unice traditam proclamabat, locis ex patribus excerptis probandi et fulciendi, ita inde ab initio primarium fere locum obtinuit in eis florilegiis quæ eius exemplum secuti composuerunt qui doctrinam eius contra concilium Chalcedonense non magis quam contra Eutychianos defendebant, Timotheus Aelurus et compilator florilegii quod ex codice Vaticano 1431 nuper a me editum est [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 28 sq.], neque duarum naturarum doctrinæ propugnatores sicut Theodoretus et Leo papa facere poterant quin florilegiis a se collectis locos adderent Cyrillianos. etiam magis studium effloruit Cyrillum excerpendi, postquam Iustiniani tempore et auspiciis consuetudo inualuit symbolum Chalcedonense explicandi ex Cyrilli doctrina, sicut faciunt Ephraim Antiochenus et Eulogius a Photio excerpti [bibl. 229. 230]; quod ultimum dicere possis antiquorum florilegiorum exemplum, Doctrina patrum plena est locis Cyrillianis. de quibus omnibus hoc loco agere eo minus in animo est, quo de antiquissimis florilegiis Timothei Aeluri et florilegio codicis Vaticani in libro memorato disserui, de posterioribus utilia dici non possunt dum quis ausus sit Leontii Byzantii libros ex codicibus qui extant boni et antiqui, integros edere. de uno uero uel hic plura dicere commodum duxi, de florilegio illo Cyrilliano nondum edito, quod olim Angelus Maius [Noua bibl. patr. 2, 445], Philippus Edwardus Pusey [Cyrill. in Iohann. euang. uol. 3, 476. de recta fide ad imperatorem etc. p. XI sq.], Franciscus Diekamp [Doctr. patr. p. XLVIII sq.] Iohanni Cæsariensi concilii Chalcedonensis defensori adscripserunt. quod falsum esse docte et sagaciter ex Seueri memoria syriaca probauit R. Draguet [*Julien d'Halicarnasse* p. 50 sq.]; quæ ab eo edoctus nuper [*Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 1926 p. 73] exposui, eo magis breuiter hic repetenda esse censui, quo ipse olim [Act. Conc. I 5, 1 p. XV] illos uiros secutus falsa protuli. Seuerus cum a. 508—511 Constantinopoli degeret, ibi in collectionem quandam CCXXXXIIII locorum incidit, quos homines complures eo consilio ex Cyrilli scriptis excerpserunt, ut symbolum Chalcedonense ab illius doctrina non abhorrere probarent. quod illis male cessisse ut demonstraret, conscripsit ipse librum Φιλαλήθης nomine inditum et ita dispositum, ut parte priore florilegium illud Cyrillianum repeteret integrum atque totum, parte altera locos illos non accurate exscriptos aut falso intellectos aut similia doceret. libri huius Seueriani memoria extat duplex. totum præbet illum uersio syriaca in cod. Vaticano 139 s. VIII; partem priorem, id est florilegium Cyrillianum, et initium refutationis Seuerianæ seruauerunt duo codices Græci inter se simillimi, codex Parisinus 415 [*P*] s. XII, quem hic explorare per Henrici Omont liberalitatem mihi licuit, et codex, s. XIII male et raptim scriptus, olim monasterii S. Ecatherinæ Cairensis, ubi Ph. E. Pusey eum detexit, nunc Sinaiticus 1690 [*s*], iterum ab W. Beneševič inuentus, qui

phototypa a se expressa olim mihi donauit. codicis Parisini apographon est codex Ven. 165 [*p*] s. xv; quoniam ille antequam in bibliothecam Parisinam peruenit, haud paucas quaterniones et inter eas maximam florilegii partem amisit, apographon in hac certe codicis parte utilius est exemplari. in utroque codice, et Parisino et Sinaitico, adiunctum est florilegium epistularum quæ ad instituendum concilium Chalcedonense pertinent, collectioni et ipsis primæ sessionis gestis; in Parisino sequitur canonum collectio. opus quod huc pertinet, incipit nullo titulo uel auctoris nomine præmisso a definitione fidei Chalcedonensi [cf. *Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 1926 p. 72]; sequitur comparatio singularum symboli sententiarum cum singulis locis Cyrilli; hæ partes receptæ sunt in Doctrinæ patrum c. 24 tmemata x et xii. iam sequitur ipsum florilegium:

Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας χρήσεις διάφοροι, ἐν αἷς ἔστιν εὑρεῖν τῶν δύο φύσεων τὸ διάφορον καὶ τὸν θεὸν λόγον ἀπαθῆ καὶ ἀθάνατον, τὸν δὲ ναὸν παθητὸν καὶ θνητὸν παρ' αὐτοῦ κηρυττόμενον

α—ς ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον δευτέρας ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Καταφλυαροῦσι μέν, ὡς μανθάνω, τινὲς τῆς ἐμῆς ὑπολήψεως [*V* 4]: excerpta vi

ζ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον τρίτης ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἐναργῶς λέγοντος [*V* 6]: excerptum i

η—ια τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας ἀρχιεπίσκοπον ἐπιστολῆς ἧς ἡ ἀρχή· Εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ [*V* 127]: excerpta iiii

ιβ—ιε τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Εὐλόγιον ἐπιστολῆς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀποκρισιάριον, ἧς ἡ ἀρχή· Ἐπιλαμβάνονται τινες τῆς ἐκθέσεως ἧς πεποίηνται οἱ Ἀνατολικοί [*V* 132]: excerpta iiii

ις—ιθ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τοῦ περὶ ἐνανθρωπήσεως λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· Βαθὺ μὲν καὶ μέγα καὶ ἀξιοθαύμαστον [*R* 19, *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxxii 6 p. 13]: excerpta iiii

κ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον τὸν Βεροίας δευτέρας ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Πρέπουσαν ἑαυτῆι φροντίδα καὶ νῦν ἡ σὴ ὁσιότης ἀνεδέξατο [*A* 107]: excerptum i

κα—κη τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ ἀποπομπαίου ἧς ἐποίησε πρὸς Ἀκάκιον τὸν Σκυθοπόλεως ἐπίσκοπον, ἧς ἡ ἀρχή· Τοῖς παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος ἀρτίως ἐπεσταλμένοις ἐντυχὼν ἥσθην ἄγαν [*V* 134]: excerpta viii

κθ—λε τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον τὸν Μελιτηνῆς ἐπίσκοπον ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Χρῆμα μὲν ἀδελφοῖς ἡ πρόσρησις [*V* 128]: excerpta vii

λς—μζ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πρώτου ὑπομνηστικοῦ τοῦ πρὸς Σούκενσον ἐπίσκοπον τῆς Διοκαισαρέων τῶν κατὰ τὴν Ἰσαύρων ἐπαρχίαν, οὗ ἡ ἀρχή· Ἐνέτυχον μὲν τῶι ὑπομνηστικῶι τῶι παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος ἀποσταλέντι [*V* 171]: excerpta xii

μη—νδ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν Σούκενσον δευτέρου ὑπομνηστικοῦ, οὗ ἡ ἀρχή· Ἐμφανῆ μὲν καθίστησιν ἑαυτὴν ἡ ἀλήθεια τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτήν [*V* 172]: excerpta vii

νε—νζ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Θεοδώρητον ἑρμηνείας τοῦ πρώτου ἀναθεματισμοῦ [*V* 169]: excerpta iii

νη τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδώρητον ἑρμηνείασ τοῦ δευτέρου ἀναθεματισμοῦ [*V* 169]: excerptum i

νθ. ξ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδώρητον ἑρμηνείας τοῦ τρίτου ἀναθεματισμοῦ [*V* 169]: excerpta ii

ξα τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδώρητον ἑρμηνείας τοῦ τετάρτου ἀναθεματισμοῦ [169]: excerptum i

ξβ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδώρητον ἑρμηνείας τοῦ ἕκτου ἀναθεματισμοῦ [*V* 169]: excerptum I

ξγ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδώρητον ἑρμηνείας τοῦ ἑβδόμου ἀναθεματισμοῦ [*V* 169]: excerptum I

ξδ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδώρητον ἑρμηνείας τοῦ ιβ ἀναθεματισμοῦ [*V* 169]: excerptum I

ξε—οα τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς μονάζοντας πρώτης ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Ἀφίκοντο μέν τινες [*V* 1]: excerpta VII

οβ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς μονάζοντας δευτέρας ἐπιστολῆς, ἐν ἧι ὑπομνηματίζει τὸ τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ σύμβολον, ἧς ἡ ἀρχή· Τὸ φιλομαθὲς καὶ φιλόπονον τῆς ὑμετέρας ἀγάπης [*V* 135]: excerptum I

ογ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ περὶ ἐνανθρωπήσεως λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· Αὐτὸς γὰρ ὑπάρχων τοῦ θεοῦ καὶ πατρός: excerptum I [in editis non inueni]

οδ. οε τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Οὐαλεριανὸν ἐπίσκοπον Ἰκονίου ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Ἀπόχρη μὲν ὡς διακείμεναι [sic], μᾶλλον δὲ καὶ ὡς ἔχει φύσεως τὸ ἀληθές [*V* 119]: excerpta II

ος—ϙ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κατὰ συνουσιαστῶν λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· Ὁ μακρὸς ἡμῖν ἀρτίως πεποίηται λόγος: excerpta XV [edita sunt a Ph. E. Pusey in Cyrilli comment. in euang. Ioh. uol. 3, 476—489]

ϙα τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς εἰς τὸν Ἀβραὰμ καὶ τὸν Μελχισεδέκ, ἧς ἡ ἀρχή· Νόμον μὲν εἰς βοήθειαν ἔδωκεν ὁ τῶν ὅλων θεός [Glaphyra 2 PG 69, 80]: excerptum I

ϙβ—ριθ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῶν Σχολίων [edidi uol. V p. 226—230]: excerpta XXVIII

ρκ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἀπὸ τῆς πραγματείας τῆς περὶ δογμάτων ἐπιλύσεως, ἧς ἡ ἀρχή· Ὁ ἐπὶ πάντων θεὸς χεῖρας πόδας ὀφθαλμοὺς ὦτά τε καὶ πτέρυγας ἔχειν ὑπὸ τῆς θείας γραφῆς ὀνομάζεται: excerptum I [editum a Ph. E. Pusey l. c. p. 549]

ρκα τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου πρὸς τοὺς λέγοντας ὅτι ἠγνόησεν ὁ υἱὸς τὴν ἐσχάτην ἡμέραν, τὸ δὲ προοίμιον ἐστὶ τόδε: excerptum I [editum a Ph. E. Pusey l. c. p. 583]

ρκβ. ρκγ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς ἀπολογίας τοῦ πρώτου ἀναθεματισμοῦ ἣν [ὃν p δ s] ποιεῖται πρὸς τοὺς τῆς Ἀνατολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας [*A* 24]: excerpta II

ρκδ—ρκς τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπολογίας τοῦ τρίτου ἀναθεματισμοῦ, ἧς ἡ ἀρχή· Ὁ θεσπέσιος Παῦλος [*A* 24]: excerpta III

ρκζ—ρλ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπολογίας τοῦ τετάρτου ἀναθεματισμοῦ, ἧς ἡ ἀρχή· Σκοπός, ὡς ἔοικε, τοῖς ἐθέλουσιν ἀπερισκέπτως [*A* 24]: excerpta IIII

ρλα. ρλβ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπολογίας τοῦ ἑβδόμου ἀναθεματισμοῦ, ἧς ἡ ἀρχή ἐστι τόδε· Καὶ νῦν ἡμῖν οὐδὲν ἧττον δὴ [sic] τῶν ἴσων ἔρχεται λόγων τῆς ἀπολογίας ὁ τρόπος [*A* 24]: excerpta II

ρλγ. ρλδ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπολογίας τοῦ ιβ ἀναθεματισμοῦ [*A* 24]: excerpta II

ρλε—ρνε τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τοῦ προσφωνητικοῦ λόγου τοῦ πρὸς Θεοδόσιον τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα, οὗ ἡ ἀρχή· Τῆς μὲν ἐν ἀνθρώποις εὐκλείας τῶι ἀνωτάτωι [sic] καὶ ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς [*V* 7]: excerpta XXI

ρνς—ρξδ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὰς βασιλίσσας Ἀρκαδίαν καὶ Μαρῖναν, ἧς ἡ ἀρχή· Σεμνολόγημα μὲν οἰκουμενικόν [*V* 150]: excerpta VIIII

ρξε—ροε τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὰς εὐσεβεστάτας βασιλίδας Πουλχερίαν καὶ Εὐδοκίαν, ἧς ἡ ἀρχή· Τοῖς τὸ θεῖον καὶ οὐράνιον ἱερουργοῦσι

κήρυγμα διὰ φωνῆς Ἡσαίου διακελεύεται [sic] λέγων ὁ τῶν ἄλων θεός· ἐπ' ὄρους [sic] ὑψηλὸν ἀνάβηθι ὁ εὐαγγελιζόμενος Σιών, ὕψωσον [*V* 149]: excerpta XI

ροϛ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κατὰ Ἰουλιανοῦ δευτέρου βιβλίου, λόγου δὲ ἕκτου, οὗ ἡ ἀρχή· Ἐπὶ καιροῦ δὲ πάλιν ἐροῦμεν τὰ ἐκ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς· ἔφη γὰρ ὅτι θάνατος καὶ ζωὴ ἐν χειρὶ γλώσσης [PG 76, 780]: excerptum I

ροζ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου λόγου ὀγδόου, οὗ ἡ ἀρχή· Φέρεται [sic] μὲν οὖν τῶι σοφῶι κατὰ τῆς ἀρρήτου δόξης ὁ πόλεμος [PG 76, 885]: excerptum I

ροη τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κατὰ Ἰουλιανὸν [sic] βιβλίου τρίτου λόγου τετρακαιδεκάτου, οὗ ἡ ἀρχή· Ὁ θεσπέσιος προφήτης Ἱερεμίας ἤγουν δι' αὐτοῦ θεὸς τοῖς τῆς ἀληθείας ἐχθροῖς οἱονεί πως: excerptum I [nondum editum [1]]

ροθ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς αὐτῆς βίβλου τρίτης λόγου δωδεκάτου, οὗ ἡ ἀρχή· Πειρᾶται μὲν οὖν ὁ δι' ἐναντίας πολυτρόποις συκοφαντίαις [legendum συκοφαντίας] εὑρήμασιν ἐκπολιορκεῖν τὴν ἀλήθειαν: excerptum I [nondum editum [1]]

ρπ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς βίβλου λόγου τρισκαιδεκάτου, οὗ ἡ ἀρχή· Ἀκόρεστος μὲν εἰς φιλοψογίας ὁ τῶν ἁγίων κατήγορος: excerptum I [nondum editum [1]]

ρπα—ρϟα τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τοῦ λόγου τοῦ κατὰ Διοδώρου ἐπισκόπου Ταρσοῦ, οὗ ἡ ἀρχή· Προτετάξεται μὲν τῆς ἀληθείας οὐδὲν παρά γε τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὴν καὶ εὖ εἰδόσι λαλεῖν περὶ αὐτῆς: excerpta XI [edita a Ph. E. Pusey l. c. p. 492 sq.]

ρϟβ—ρϟδ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τοῦ πρὸς τὰ Θεοδώρου δευτέρου λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· Οἱ τὴν ἁγίαν καὶ θεόπνευστον γραφὴν καθαρῶι διανοίας περιαθρήσαντες ὀφθαλμῶι: excerpta III [edita a Ph. E. Pusey l. c. p. 511 sq.]

ρϟε. ρϟϛ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τοῦ πρὸς τὰ Θεοδώρου ἐπισκόπου Μοψουεστίας τρίτου λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· Φορτικοὶ μὲν γὰρ ἴσως οἱ πρὸς ἡμῶν εἰσι λόγοι: excerpta II [edita a Ph. E. Pusey l. c. p. 525 sq.]

ρϟζ—σλα [2]) τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς περὶ τριάδος πραγματείας ἣν πρὸς Νεμεσινόν τινα ποιεῖται, καλεῖται δὲ Θησαυρὸς ἡ βίβλος [PG 75]: excerpta XXXV. inde ab excerpto σϛ [= Thesaur. 15, PG 75, 292] uerbis ultimis [καὶ συνδεσμουμένουσ πρὸσ ἐμὲ διὰ τὴν κατὰ σάρκα συγγένειαν] præsto est codex Parisinus 415. codex Sinaiticus desinit in fine excerpti σλ; excerpti quod sequitur, codex Parisinus non seruauit nisi initium Καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· περὶ. quæ secuntur, uerba esse Seueri ad suam refutationem transeuntis exposui l. l. [*Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 1926, 73]. quoniam florilegium excerpta CCXXXXIIII continuisse Seueri testimonio constat, apparet in codicum Græcorum archetypo prioris partis libri Seueriani finem casu quodam periisse. nam codicibus illis florilegii non formam primariam exhiberi, sed eam quam Seuerus in ipsius librum Φιλαλήθης recepit, demonstratur ultimis quamuis laceris et disiectis codicis Parisini uerbis. coniecerim igitur hominem quendam orthodoxiæ Chalcedonensis asseclam ex libro Seueri titulum et partem alteram Seuero ipsi debitam præter prima uerba in eadem pagina atque florilegii finem perscripta cultro adhibito resecuisse et hunc truncum postmodum transscriptum esse cum ipsis illis uerbis, quæ Seueri hæretici esse librarius non nouerat. ceterum si quis Seueri hunc librum critice edere sibi proposuerit, uereor ne codicem Vat. syr. 139 non adiumentum

[1]) Fr. Diekamp se hæc excerpta editurum esse olim pollicitus est [*Sitzungsber. d. Berl. Akad.* 1901, 1051[1]], sed, quantum scio, promisso non stetit.

[2]) De errore quem in numeris adponendis librarius codicis Parisini commisit, cf. *Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 1926, 72[1].

tantum necessarium habeat in florilegio, cum codices Græci sat multis uitiis laborasse uideantur, sed impedimentum quoque molestum, ne dicam insuperabile; codex enim et mutilus est et pessime habitus. mihi in eo acquiescendum erat, ut excerptorum Græcorum uariam lectionem plenam apparatui insererem.

III. DE VERSIONIBVS

Ex eis quæ in gestorum Ephesenorum corpora relata sunt, Marius Mercator monachus in monachorum usum statim post ipsum concilium Latine uertit *V* 2. 4. 5. 22 et symbolum illud transformatum quod Ephesi d. 22. m. Iul. a. 431 lectum est [*A* 76] et ipse contra gestorum testimonium Theodoro Mopsuesteno adscripsit. quorum omnium exemplaria Græca non e gestorum quadam collectione, sed ni fallor [cf. uol. v I p. XI sq.], a Cyrilli apocrisiariis Constantinopoli constitutis accepit. neque ad gestorum Ephesenorum memoriam pertinet Cyrilli Scholiorum uersio Leonis epistula 165 antiquior, cf. uol. v I p. XIIII.

Quæ Ephesi et postmodum Constantinopoli de Nestorii depositione et ordinatione Maximiani acta sunt, præterea pacis formulam quæ inter Cyrillum et Iohannem Antiochenum a. 433 constituebatur, Romam siue per ipsos Cælestini legatos siue per litteras synodales Græce conceptas esse nuntiata certum est; sed horum omnium uersiones Latinæ in scrinio Romanorum pontificum non extabant nisi epistularum Cyrilli alterius ad Nestorium [*V* 4] et de pace ad Iohannem Antiochenum [*V* 127], quas ex Collectione Quesneliana edidi uol. v p. 334—340; sunt concilio Chalcedonensi antiquiores [cf. uol. v 2 p. XIIII sq.]. quam parua uel sub finem sæculi quinti in Occidente fuerit rerum Ephesi gestarum, nedum gestorum Ephesenorum in magna corpora redactorum notitia, testis est Dionysius exiguus qui in epistula uersioni epistulæ Cyrilli synodicæ ad Nestorium [*V* 6, cf. uol. v p. 235, 11 sq.] præmissa illam Græcis iam dudum bene compertam hactenus Latinis esse ignoratam queritur. Dionysius præterea transtulit primus epistulas Cyrilli ad Successum [*V* 171. 172, uol. v 294 sq.].

Cum uero schismate Acaciano sublato et communione inter ecclesias Constantinopolitanam Romanamque restituta controuersiæ primo de uno ex trinitate passo, tum de doctrina Cyrilli concilii Epheseni ducis et propugnatoris, quæ aliis a symbolo Chalcedonensi discrepare, aliis cum eo conciliari posse uidebatur, ex Oriente magis magisque in Occidentem transfluerent, acre cœpit studium apud Latinos et ea noscendi quæ Ephesi gesta erant, et quæ aliquo modo ad illud concilium pertinebant. præterea crescebat Constantinopoli notitia sermonis Latini, uel antequam Italia imperio recuperari cœpit. inde factum est ut sæculo sexto quasi pullularent translationes uel partium uel totorum corporum Ephesenorum. primo, ut uidetur, translata sunt ea quæ gesta sunt Ephesi d. 22. m. Iul. a. 431, quæ uulgo contra codicum memoriam dicitur actio sexta; harum uersionum historiam satis intricatam enarraui uol. v 2 p. VIII sq. accedebant alia, quæ in Collectionem quam dixi Sichardianam recepta sunt: Cyrilli defensionis capitulorum contra Theodoretum ea recensio qua illa cum interpretationibus eiusdem coniuncta est [*A* 25], synodi Orientalium decretum [*V* 96] et alia quæ iam Græce ne extant quidem. huic collectori extitit aduersarius collector Palatinus: præter nouam uersionis illorum quæ Ephesi d. 22. m. Iul. a. 431 gesta sunt, recensionem Cyrilli defensionis capitulorum contra Theodoretum formam primariam [*V* 167—169] et defensionem eorundem capitulorum contra Orientales [*A* 24] transtulit [uol. v p. 116 sq.]. eodem fere tempore, certe antequam Liberatus diaconus breuiarium paulo post concilium Constantinopolitanum a. 553 con-

scripsit, facta est translatio concilii Epheseni prima, sicut gloriatur eius auctor in subscriptione quæ antiquissimo illius codice Parisino 1572 seruata est. hæc uersio quæ etiamnunc extat in ea Collectione, quam Fridericum Maassen secutus appellaui Turonensem, bis correcta et emendata est, primo in Collectione Veronensi, qua tamen non recepta est nisi pars illius uersionis, deinde tota et multo diligentius a Rustico, cuius recensio uersionis antiquæ est prior pars Collectionis Casinensis, alteram quam edidi in uol. IIII, de suo adiecit. hæc hic sufficiant; plura præter præfationem uol. II inuenies in uol. III, ubi uersionem antiquam proponam qualis a Rustico emendata est, ita tamen ut etiam illius forma primaria facile possit agnosci.

Syriace totum gestorum corpus translatum non fuisse uidetur; certe nullius eiusmodi uersionis notitia ad me peruenit. neque earum quæ singularium scriptionum quæ in corpora Græca peruenerunt, notæ sunt uersionum Syriacarum exemplaria Græca ex corporibus gestorum Ephesenorum desumpta esse uidentur. omnium antiquissima est ea quam Rabbula inter annos 432 et 435 [cf. *Concilstud.* 2, 24 sq.] confecit orationis Cyrilli ad Theodosium de recta fide [*V* 7], cuius exemplar Cyrillus ipse ei miserat; e codice Musei Britannici add. 14 557 s. VII edidit Ph. Ed. Pusey in editione illius libri Oxonii 1877. est magis paraphrasis uerba Græca sermoni Syriaco libere accommodans quam translatio unde editor lectiones exemplaris Græci diuinari possit, sed uel ita non prorsus inutilis in illius libri recensione ultra modum difficili [1]). ex eodem codice P. Bedjan in editionis Nestorii libri Heraclidæ appendice publicauit uersiones interpretationum seu solutionum quas Cyrillus capitulorum suorum synodalibus Ephesenis protulit [*V* 148], Cyrilli epistulæ ad Valerianum [*V* 119], libelli a Paulo Emeseno Cyrillo oblati [*V* 122], epistulæ Iohannis Antiocheni ad Cyrillum [*V* 123], Cyrilli epistulæ ad Iohannem Antiochenum [*V* 127]. denique codici dudum celebri Musei Britannici Add. 12 156 s. VI, de cuius parte priore egi in adnotationibus ad florilegium codicis Vaticani 1431 [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6] insunt uersiones Cyrilli defensionis capitulorum suorum aduersus Orientales i. e. Andream Samosatenum [f. 91[a]—107[b]], et eiusdem defensionis eorundem capitulorum aduersus Theodoretum [f. 107[b]—122[a]]. quas ut per codicis phototypa commode explorare possim, debeo munificentiæ Pii pontificis XI, qui multis quæ pro conciliorum editione fecit, etiam hoc pretiosum donum adici uoluit.

IIII. DE EDITIONIBVS

Primus Gesta concilii Epheseni Græca typis imprimenda curauit typotheta doctus Hieronymus Commelinus cuius opera ACTA OECVMENICAE TERTIAE SYNODI EPHESI HABITAE *Græce nunc primum e* REVCHLINIANAE BIBLIOTHECAE *exemplari peruetusto fideliter expressa* Heidelbergæ a. 1591 in lucem prodierunt. codice usus est archetypo collectionis *D*, qui cum plurimis ceteris bibliothecæ Reuchlinianæ codicibus periit,

[1]) Quæstionem ad amussim pertractare non huius præfationis est; sed liceat quæ grauissima sunt, in adnotatione perstringere. Cyrillum orationis ad imperatorem alteram confecisse editionem et dialogis ad Hermiam adiunxisse cum cognouisset Pusey, optime egit quod etiam huius libri formæ proposuit editionem ad codices exactam. si quæ lectiones dialogi [Δ] sensu et sermone commendabantur, eas recipere non dubitaui; sed restant loci nonnulli quibus aperta uitia et Δ et codicicibus orationis inprimis *DA* communia sunt. quem consensum inde ortum esse quod *DA* redeant ad codicem ex Δ correctum, neque per se probabile est et eo refellitur quod earum mutationum quæ Δ propter dialogi formam orationi primariæ superductam propriæ sunt, in *DA* nullum inuenitur uestigium. unde consensus ille mirus non uideo qua alia ratione explicari possit quam ita ut *DA* redeant ad exemplar quoddam orationis ex codice correctum gemello eius quod Cyrillus transscribendum dedit librariis, cum paucis permutatis orationem in dialogum transformasset. ab hoc codice discrepabat ille quem Rabbulæ destinauerat, ne eum quidem uitiis propriis destitutum.

et istius apographo pro Pistorio magistro confecto et illi donato, quod postquam exemplar typothetis Commelinianis fuit, abiectum esse uidetur. summopere se curasse ut editione quantum potuit codex ille archetypus repræsentaretur, ipse dicit Commelinus et testatur artissimus consensus qui inter editionem atque apographa illa Monac. 115 et 116 intercedit [cf. supra p. 11].

Plura uoluerunt ii homines docti quibus a Sixto v et Paulo v munus impositum est ut conciliorum œcumenicorum acta græca ex codicibus ederent adiecta uersione Latina. primus hoc consilium capere ausus est Antonius Augustinus uir ingenio atque doctrina non inter Hispanos tantum et ultra illud sæculum ingeniis fertile eminens, sed consilii magni et uasti fructus remansit nullus nisi apographa codicum Græcorum a Græculis opera mercenaria confecta, quæ postea Romam in bibliothecam Vaticanam perlata sunt. cum Gregorio papæ xiii frustra suasisset ut concilia non Latine tantum, sed etiam Græce edi iuberet, post mortem eius Sixtus papa v consilium ex feruore uera funditus sciendi exortum suum fecit, ut imperio ecclesiæ uniuersali instrumentum fieret. sicut Vulgatæ Bibliorum, ita conciliorum quoque editionem quam celerrime non præparari tantum atque inchoari, sed etiam ad finem perduci uolebat papa, frena uero eius festinationi imperiosæ imposuerunt uiri docti quibus munus edendi imponebatur ne nominum quidem mentione permissa. certe hoc consecuti sunt, ut non unus, sed plures adhiberentur codices ex eis quorum copia facile præsto erat; quod nimis pauci erant et pauci illi opera nisi festina non explorabantur, temporum, ut caute loquar, erat, non illorum culpa. primus conciliorum generalium ecclesiæ catholicæ Pauli v pont. max. auctoritate editorum tomus Romæ a. 1608 ex typographia Vaticana prodiit. indici eorum quæ sub concilii Epheseni titulo continentur, præmissa est nota editorum hæc:

Cum quattuor Græcis codd. mmss. collatum, Bibliothecæ Vaticanæ, et Sfortianæ, tertio Card. Columnæ, olim Card. Sirleti, quarto Ant. Aug. Archiepiscopi Tarraconen. ex Hispaniis Romam allato: ac etiam cum impresso in Germania apud Commelinum. Latina uero interpretatio ubi aliud non adnotatur, est Theodori Peltani, multis locis ad Græcum exemplar castigata.

Quam notam ut explicarem et codices qui illic commemorati sunt, inuenirem, contigit mihi, cum a. 1910 Romæ codices Vaticanos explorarem a Franscisco Ehrle nunc eminentiæ purpura decorato et Iohanne Mercati docte et beneuole adiutus. codex quem typographiæ tradiderunt editores Romani, est is quem illi quarto loco numerant, Vaticanus 1177 [1]) ex bibliotheca Antonii Augustini, codicis Ottoboniani 49, sine dubio eius quem editoribus præbebat bibliotheca Sfortiana, apographon a. 1557 confectum; codex Ottobonianus a. 1524 ex codice transscriptus est Vaticano 830 [*V*], quem primo loco adferunt. qui in nota codex dicitur cardinalis Columnæ, olim cardinalis Sirleti, est Vaticanus 1431, cuius historiam enarraui in libro quem de eo conscripsi [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxxii 6 p. 3 sq.]. eiusmodi apparatui recensio critica superstrui non poterat; nam ipsorum gestorum codices tres, Vaticani 830 et 1177 atque Ottobonianus 49 re uera ad unum redeunt ceterorum duorum patrem et auum, Vaticanum 830; Vaticanus autem 1431 quippe qui non gestorum codex sit, sed collectio alio et proprio consilio compilata, multa omittit, quæ in concilii editione deesse non poterant. codicem Vaticanum non sufficere editores Romani uel inde nouerant, quod quattuor capitulationis titulis ϙγ̄ ϙδ̄ ργ̄ ρδ̄ in ipso corpore textus desunt,

[1]) Codicis folia 341—348 per casum in cod. Vat. lat. 6418 perlata et ibi numeris 209—216 signata esse me docuit I. Mercati.

cf. supra p. I. propter hunc defectum sane intolerabilem ad codicem quendam confugerunt, quem in notis codicis Vaticani 1177 marginibus adscriptis et in titulo ipsorum illorum textuum [*Copie del Bavarico*], qui in foliis nonnullis eidem codici Vaticano post capitulationem insertis perscripti sunt, Bauaricum dicunt. est codex Monacensis 115 [cf. supra p. II], quem d. 12. m. Nou. a. 1588 ad Sixtum V missum esse testatur F. Oefele bibliothecarius in nota d. 24. m. Febr. a. 1782 perscripta et codici inserta. cuius codicis ut notitia Romam perueniret, ante aliquot annos per mirum causarum casuumque conexum accidit. cum enim circa a. 1558 codex ille uetustus *D*, qui postea bibliothecæ Reuchlinianæ fuit [cf. supra p. II], Monachii esset et transscriberetur, ducis Bauariæ Alberti iussu sodalis quidam societatis Iesu Theodorus Peltanus, id est de Pelte uico quodam monasterii Leodiensis oriundus, concilium Ephesenum ex illo codice siue potius eius apographo Latine uertit, ea tamen condicione ut translatio simul cum Graeco exemplari, id est codice Monac. 115, Romam mitteretur et hoc illic cum codicibus Vaticanis conferretur. et uersio et exemplar Græcum Romæ per XII annos delituerunt, dum Peltano illuc profecto cardinalis Sirletus tum bibliothecarius utrumque librum qui post uaria fata ad illum peruenerunt, reddidit adiecta collatione Monacensis 115 cum Vaticano 830; alterum uersionis Peltanianæ exemplar Romæ remansit [Vat. lat. 5512]. Peltanus Ingolstadiam, ubi ducis mandato primum Græcam, mox Hebraicam Chaldaicamque linguam, denique theologiam docebat, reuersus translationem denuo ad collationem Sirletianam Vaticani 830 et ad alterum codicis *D* apographon Fuggeranum [Mon. 116] exactam et correctam Ingolstadiæ a. 1576 edidit. quarum rerum memoria cum Romæ mansisset, uiri quibus munus concilia edendi impositum erat, a Sixto V impetrauerunt, ut codicem Mon. 115 iterum Romam mitti a Bauariæ duce rogaret. postea cum Commelini editionem, quæ tribus annis postquam codicem Bauaricum Romam transmissum acceperunt, in lucem prodiit, cum eis quæ ex Bauarico transscripserant et adnotauerant, accurate consentire cognouissent, non tantum capitibus illis ex Bauarico descriptis paginas editionis Commelinianæ adscripserunt, sed etiam in nota illa de codicibus quos adhibuerunt, Bauarici loco editionem Heidelbergensem commemorare maluerunt.

Vt omnes has animaduersiones quas in bibliothecis Vaticana et Monacensi coram ipsis codicibus feci, in summam redigam, editio Romana exprimit mixtam quandam lectionum uarietatem, quarum maxima pars debetur propagini codicis *V*, minor codicibus *D*, minima codici *R*. ex hac materie quamuis parca textum non imperite et cum sensu quodam eius quod aptum et probabile sit, extructum esse iterum iterumque, dum ipse opus non restauro, sed ex fundamentis nouum ædifico, expertus sum; certe concilii Epheseni recensionem Romanam multo meliorem inueni quam Chalcedonensis, quæ raptim et sine diligentia conserta esse uidetur.

Operi ab editoribus Romanis non perpetrato, sed incepto nihil addiderunt qui secuti sunt Conciliorum Collectores uel cloaca illa maxima Migneana, quæ Patrologiæ Græcæ nomine gloriatur, quamuis ueræ patrologiæ grauissima damna intulerit et inferre pergat. nam quod Labbei operosa futtilitas marginibus tomi III editionis regiæ renouatæ quæ Parisiis a. 1671 prodiit, lectiones quasdam ex codice *S* excerptas adspersit, nullius erat usus, quoniam notas nullo signo ab eis distinxit quas ex editione Romanas desumpsit. immo et ille et qui eum secuti sunt, imprimis Dominicus Mansi, in quo desiit ista editorum series immerito celebrata, textum Romanum deprauauerunt typothecarum erroribus haud paucis admissis neque correctis.

Vnus post uiros illos numquam nominatos qui editionem Romanum curauere, strenuam operam non ipsis gestis, sed aliquot gestorum partibus codicum ope recen-

sendis nauauit Philippus Edwardus Pusey. qui feruenti zelo Cyrillum tamquam orthodoxiæ columnam ueneratus magnam temporis pecuniæ laboris copiam eorum illius operum quibus plurimum tribuebat, editionibus nouis parandis impendit; ex haud parua harum editionum mole duo huc pertinent uolumina, quorum alterum Oxoniæ a. 1875 emissum continet Cyrilli duo epistulas ad Nestorium [*V* 4. 6], epistulam ad Iohannem Antiochenum [*V* 127], libros quinque aduersum Nestorium [*V* 166], duodecim capitum explanationem [*V* 148], eorundem defensiones contra Orientales episcopos [*A* 24] et contra Theodoretum [*V* 167—169], Scholia de incarnatione unigeniti [edidi aliter disposita uol. v 184 sq.], alterum ibidem a. 1877 publicatum de recta fide ad Theodosium imperatorem [*V* 7] simul cum dialogo de incarnatione unigeniti, de recta fide ad Arcadiam Marinamque principissas [*V* 150], de eadem re ad Pulcheriam Eudociamque Augustas [*V* 149], quod unus Christus dialogum, apologeticum ad Theodosium imperatorem [*V* 118]. quam promisit epistularum Cyrilli omnium editionem, ea numquam in lucem prodiit. bene de Cyrilli memoria uir Anglus primo eo meritus est quod haud paucos codices primus ex bibliothecarum tenebris ad lucem protraxit aut per se ipsum aut per optimos illorum temporum exploratores codicum Hermannum Hinck et Augustum Mau summa diligentia collatos, deinde indefesso illo et tenaci labore quo Cyrilli librorum quos edebat, memoriam per catenas, panoplias dogmaticas Byzantinorum, excerpta innumera in codicibus Syriacis Musei Britannici abdita persecutus ingentem molem conquisiuit, unde e. g. ei contigit ut Scholiorum Cyrilli Græcorum reliquias omnes quæ extant, colligeret. neque tamen opus inceptum ita absoluit, ut nouo editori nihil nisi spicas legendas relinqueret, immo apparatum ita obscure et ambigue instituit, ut nullius codicis quamuis bene collati accurata notitia inde peti posset et omnes denuo conferri deberent. grauius est quod codices imprudenter et antiquitatis specie nimis confisus elegit memoriæ historia illius sæculi more neglecta; grauissimum quod codicibus imprudenter electis imprudentem tribuebat fiduciam sermonis leges sensusque aptitudinem parum curans; e. g. in Cyrilli apologetico codices *SDW*, quos solos adhibuit, peiorem textum præbere non agnouit, sed ita presse eos secutus est, ut editionem Romanam non emendaret, sed prauiorem redderet. hic quoque igitur omnia de fundamentis denuo erant extruenda.

Hæc in usum lectorum quos non omnes defuturos spero, primæ Actorum Græcorum parti præmittenda esse duxi; caput de collectionum origine et historia in partis quartæ præfationem distuli, quando primaria certe Collectionis Vaticanæ forma edita erit.

Iam cum præfationem eius partis concludo, quod totius operis initium est, in mentem ascendit pia collegæ Argentoratensis et per multos annos amici memoria, Henrici Bresslau ante paucos menses inter graues morbi perniciosi dolores defuncti. qui simul atque Societati scientiarum Argentoratensi per testamentum Trübnerianum maiora audere licuit, consilium concilia œcumenica edendi feruide arripuit, deinde Societatis præses electus indefessa opera atque perita prudentia opus hoc ipsum fouit promouitque neque temporibus infaustis, cum patriæ calamitas Societatem grauiter opprimeret, studium certe et spem præbere destitit. non officii magis quam ueritatis causa nomen uiri optimi cum hoc opere quod ei tantum debet, semper coniunctum fore hoc loco publice testari uolui.

Monachii mense Maio a. xxvii h. s.

E. Schwartz

EDITIONVM CONSPECTVS

Concilia ed. Labbeus et Cossartius Parisiis 1671 t. III	Conciliorum collectio ed. Mansi t. IIII. V	
p. 9—20	IIII p. 577—588	*V* 19 uol. I pars I
p. 20—45	IIII p. 588—617	*V* 1 uol. I pars I
p. 45—105	IIII p. 617—680	*V* 7 uol. I pars I
p. 105—225	IIII p. 680—801	*V* 150 uol. I pars V
p. 225—314	IIII p. 804—884	*V* 149 uol. I pars V
p. 314. 315	IIII p. 884. 885	*V* 2 uol. I pars I
p. 315	IIII p. 885	*V* 3 uol. I pars I
p. 315—322	IIII p. 885—892	*V* 4 uol. I pars I
p. 322—327	IIII p. 892—1000	*V* 5 uol. I pars I
p. 327—330	IIII p. 1000	*V* 21 uol. I pars I
p. 330. 331	IIII p. 1000. 1001	*V* 20 uol. I pars I
p. 331—338	IIII p. 1004—1008	*V* 22 uol. I pars I
p. 338. 339	IIII p. 1008—1012	*V* 18 uol. I pars I
p. 339—346	IIII p. 1012—1017	*V* 144 uol. I pars V
p. 346—350	IIII p. 1017—1021	*V* 9 uol. I pars I
p. 349—352	IIII p. 1021—1024	Coll. Veron. 3. 4 uol. II
p. 351	IIII p. 1023	*V* 24[1] uol. I pars I
p. 354—363	IIII p. 1025—1036	*V* 10 uol. I pars I
p. 363—374	IIII p. 1036—1048	*V* 11 uol. I pars I
p. 375—378	IIII p. 1048. 1049	*V* 12 uol. I pars I
p. 378. 379	IIII p. 1049—1052	*V* 13 uol. I pars I
p. 379. 382	IIII p. 1053. 1056	*V* 16 uol. I pars I
p. 382—386	IIII p. 1056. 1057	*V* 17 uol. I pars I
p. 386. 387	IIII p. 1057. 1060	*V* 15 uol. I pars I
p. 387—395	IIII p. 1061—1068	*V* 14 uol. I pars I
p. 395—410	IIII p. 1068—1084	*V* 6 uol. I pars I
p. 410—419	IIII p. 1085—1094	uol. V p. 235—244
p. 419. 422	IIII p. 1093. 1096	*V* 24 uol. I pars I
p. 422. 423	IIII p. 1097	*V* 145 uol. I pars V
p. 423—426	IIII p. 1099. 1100	uol. V p. 247—249
p. 426—431	IIII p. 1101—1108	*V* 143 uol. I pars V
p. 434. 435	IIII p. 1109. 1112	*V* 8 uol. I pars I
p. 435—439	IIII p. 1112—1116	*V* 25 uol. I pars I
p. 439	IIII p. 1116	*V* 26 uol. I pars I
p. 439. 442	IIII p. 1117	*V* 27 uol. I pars I
p. 442. 443	IIII p. 1117. 1120	*V* 31 uol. I pars I

L	M	
p. 443. 446	IIII p. 1121	*V* 30 uol. I pars I
p. 446—518	IIII p. 1124—1193	*V* 33—54 uol. I pars II
p. 518. 519	IIII p. 1196	*A* 75 uol. I pars VII
p. 519—530	IIII p. 1196—1208	*V* 60 uol. I pars II
p. 530—547	IIII p. 1208—1225	*V* 61. 62 uol. I pars II
p. 560	IIII p. 1228	*V* 63—65 uol. I pars II
p. 560—564	IIII p. 1228—1232	*V* 67 uol. I pars II
p. 564—568	IIII p. 1232—1236	*V* 146 uol. I pars V
p. 568—572	IIII p. 1236—1240	*V* 81 uol. I pars III
p. 572. 573	IIII p. 1240	*V* 69 uol. I pars II
p. 573	IIII p. 1241. 1244	*V* 28 uol. I pars I
p. 576	IIII p. 1244	*V* 29 uol. I pars I
p. 576. 577	IIII p. 1244. 1245	*V* 68 uol. I pars II
p. 577. 580	IIII p. 1245. 1248	*V* 70 uol. I pars II
p. 580—584	IIII p. 1248—1252	*V* 75 uol. I pars II
p. 584—589	IIII p. 1252—1257	*V* 80 uol. I pars II
p. 589—600	IIII p. 1260—1269	*V* 151 uol. I pars V
p. 600	IIII p. 1269. 1272	*V* 152 uol. I pars V
p. 601	IIII p. 1272. 1273	*V* 153 uol. I pars V
p. 601. 604	IIII p. 1273	*V* 155 uol. I pars V
p. 604. 605	IIII p. 1273. 1276	*V* 156 uol. I pars V
p. 605. 608	IIII p. 1276. 1277	*V* 157 uol. I pars V
p. 608. 609	IIII p. 1277. 1280	*V* 160 uol. I pars V
p. 609—632	IIII p. 1280—1304	*V* 106. 107 uol. I pars III
p. 633	IIII p. 1304. 1305	*V* 85 uol. I pars III
p. 633—653	IIII p. 1305—1325	*V* 87—90 uol. I pars III
p. 656—660	IIII p. 1325—1329	*V* 92 uol. I pars III
p. 660—668	IIII p. 1329—1337	*V* 82 uol. I pars III
p. 668. 669	IIII p. 1337—1341	*V* 78 uol. I pars II
p. 672	IIII p. 1341. 1344	*A* 74 uol. I pars VII
p. 673—689	IIII p. 1344—1361	*A* 76. 77 uol. I pars VII
p. 693—697	IIII p. 1368—1372	*V* 79 uol. I pars II
p. 697—700	IIII p. 1372. 1373	*V* 163 uol. I pars V
p. 701. 704	IIII p. 1376. 1377	*V* 96 uol. I pars III
p. 704. 705	IIII p. 1377. 1380	*V* 83 uol. I pars III
p. 705—709	IIII p. 1380—1384	*V* 154 uol. I pars V
p. 709	IIII p,. 1384. 1385	*V* 161 uol. I pars V
p. 712	IIII p. 1385	*V* 162 uol. I pars V
p. 712—716	IIII p. 1385—1389	*V* 158 uol. I pars V
p. 716	IIII p. 1389	*V* 159 uol. I pars V
p. 717. 720	IIII p. 1392	*V* 164 uol. I pars V
p. 721	IIII p. 1396	*V* 93 uol. I pars III
p. 724—728	IIII p. 1400. 1401	*V* 96 uol. I pars III
p. 727—731	IIII p. 1401—1407	Coll. Winteriana 15—18 uol. V
p. 732. 733	IIII p. 1407. 1408	Coll. Winteriana 22 uol. V
p. 733—735	IIII p. 1408—1410	Coll. Winteriana 24 uol. V
p. 735. 736	IIII p. 1410. 1411	Coll. Winteriana 25 uol. V

L	M	
p. 736	IIII p. 1411. 1412	Coll. Winteriana 19 uol. V
p. 736—741	IIII p. 1412—1417	*V* 97 uol. I pars III
p. 743	IIII 1417—1419	Coll. Winteriana 20 uol. V
p. 744	IIII 1419. 1420	Coll. Winteriana 21 uol. V
p. 745. 746	IIII p. 1420—1422	Coll. Winteriana 23 uol. V
p. 745—752	IIII p. 1421—1425	*V* 84 uol. I pars III
p. 752. 753	IIII p. 1428. 1429	*V* 66 uol. I pars II
p. 753	IIII p. 1429	*V* 67 uol. I pars II
p. 756	IIII p. 1432	*V* 86 uol. I pars III
p. 756—760	IIII p. 1433. 1436	*V* 94 uol. I pars III
p. 760. 761	IIII p. 1436. 1437	*V* 100 uol. I pars III
p. 761. 764	IIII p. 1437. 1440	*V* 101 uol. I pars III
p. 764—768	IIII p. 1441. 1444	*V* 102 uol. I pars III
p. 768. 769	IIII p. 1444—1448	*V* 105 uol. I pars III
p. 769. 770	IIII p. 1448	Coll. *CT* 64 uol. III
p. 772	IIII p. 1449	*V* 104 uol. I pars III
p. 772. 773	IIII p. 1450	*V* 98 uol. I pars III
p. 773. 776	IIII p. 1450. 1453	*V* 99 uol. I pars III
p. 777. 780	IIII p. 1453. 1456	*V* 103 uol. I pars III
p. 780. 781	IIII p. 1457. 1460	*V* 95 uol. I pars III
p. 781—785	IIII p. 1460—1464	*V* 108 uol. I pars III
p. 785. 788	IIII p. 1464	*V* 116 uol. I p. III
p. 787 sq.	IIII p. 1465—1468	Coll. Winteriana 6 uol. V
p. 802	IIII p. 1469	*A* 82 uol. I pars VII
p. 802—806	IIII p. 1469—1473	*V* 91 uol. I pars III
p. 806. 807	IIII p. 1476	*A* 83 uol. I pars VII
p. 809	IIII p. 1477. 1478	Coll. Winteriana 3 uol. V
p. 810	IIII p. 1478	Coll. Winteriana 4 uol. V
p. 811—827	V p. 1—20	*V* 148 uol. I pars V
p. 827—887	V p. 20—81	*A* 24 uol. I pars VII
p. 887—943	V p. 81—140	*V* 167—169 uol. I pars VI
p. 944—974	V p. 141—169	Coll. Palat. 57 uol. V
p. 974—979	V p. 169—176	*V* 140—142 uol. I pars V
p. 979—983	V p. 177—180	*V* 77 uol. I pars II
p. 983—987	V p. 181—185	*V* 74 uol. I pars II
p. 988	V p. 186	Coll. *CT* 50 uol. III
p. 987—1006	V p. 185—204	*V* 73 uol. I pars II
p. 1007—1022	V p. 204—217	*V* 72 uol. I pars II
p. 1023—1027	V p. 221—225	*V* 71 uol. I pars II
p. 1027—1058	V p. 225—256	*V* 118 uol. I pars III
p. 1058. 1059	V p. 256	*V* 109. 110 uol. I pars III
p. 1059. 1062	V p. 257	*V* 113 uol. I pars III
p. 1062. 1063	V p. 257. 260	*V* 114 uol. I pars III
p. 1063—1067	V p. 260—265	*V* 115 uol. I pars III
p. 1067—1069	V p. 265. 266	Coll. *CT* 66 uol. III
p. 1069—1072	V p. 266—269	Coll. Veron. 26 uol. II
p. 1072—1074	V p. 269—271	Coll. Veron. 23 uol. II

L	M	
p. 1074. 1075	V p. 271—272	Coll. Veron. 24 uol. II
p. 1075—1086	V p. 273—277	Coll. Veron. 25 uol. II
p. 1082—1082	V p. 277—281	*V* 120 uol. I pars IIII
p. 1086	V p. 281. 284	*V* 121 uol. I pars IIII
p. 1087	V p. 284	*V* 23 uol. I pars I
p. 1087. 1090	V p. 285	*V* 130 uol. I pars IIII
p. 1090. 1091	V p. 288	*V* 122 uol. I pars IIII
p. 1091	V p. 289. 290	Coll. *CT* 73 uol. III
p. 1091—1095	V p. 289—292	*V* 123 uol. I pars IIII
p. 1095. 1098	V p. 293. 296	*V* 124 uol. I pars IIII
p. 1089—1103	V p. 296—301	*V* 125 uol. I pars IIII
p. 1103	V p. 301	*V* 126 uol. I pars IIII
p. 1106—1111	V p. 301—309	*V* 127 uol. I pars IIII
p. 1111—1130	V p. 309—325	*V* 128 uol. I pars IIII
p. 1130—1146	V p. 328—344	*V* 134 uol. I pars IIII
p. 1147. 1150	V p. 344—348	*V* 132 uol. I pars IIII
p. 1151. 1154	V p. 348—352	*V* 129 uol. I pars IIII
p. 1155	V p. 352	*V* 131 uol. I pars IIII
p. 1155—1175	V p. 353—372	*V* 119 uol. I pars IIII
p. 1175—1178	V p. 371—373	Coll. Veron. 32 uol. II
p. 1178. 1179	V p. 379. 380	Coll. Veron. 31 uol. II
p. 1179—1206	V p. 384—408	*V* 135 uol. I pars IIII
p. 1206—1210	V p. 408—413	*V* 133 uol. I pars IIII
p. 1210. 1211	V p. 413	*V* 111 uol. I pars III
p. 1211. 1214	V p. 416. 417	*V* 112 uol. I pars III
p. 1214. 1215	V p. 417. 420	*V* 138. 139 uol. I pars IIII
p. 1218—1231	V p. 421—437	t. IIII 2 p. 187—195
p. 1234—1242	V p. 437—445	*V* 137 uol. I pars IIII

Migne, Patrologia Græca	Hæc editio R = Collectio codicis Vaticani, de qua cf. Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. XXXII 6
75 p. 1369—1412	uol. V p. 184—231
75 p. 1413—1420	*V* 140. 141 uol. I pars V
76 p. 9—248	*V* 166 uol. I pars VI
76 p. 256—292	*A* 3 uol. I pars VII
76 p. 293—312	*V* 148 uol. I pars V
76 p. 316—385	*A* 24 uol. I pars VII
76 p. 385—452	*V* 167—169 uol. I pars VI
76 p. 453—488	*V* 118 uol. I pars III
76 p. 1133—1200	*V* 7 uol. I pars I
76 p. 1201—1336	*V* 150 uol. I pars V
76 p. 1336—1420	*V* 149 uol. I pars V
77 p. 10—40 [ep. 1]	*V* 1 uol. I pars I
77 p. 40. 41 [ep. 2]	*V* 2 uol. I pars I
77 p. 44 [ep. 3]	*V* 3 uol. I pars I
77 p. 44—49 [ep. 4]	*V* 4 uol. I pars I

Migne, Patrologia Græca	
77 p. 49—57 [ep. 5]	*V* 5 uol. I pars I
77 p. 60. 61 [ep. 8]	*V* 21 uol. I pars I
77 p. 61. 64 [ep. 9]	*V* 20 uol. I pars I
77 p. 64—69 [ep. 10]	*V* 22 uol. I pars I
77 p. 80—85 [ep. 11]	*V* 144 uol. I pars V
77 p. 85—89	*U* 3 uol. I pars VII
77 p. 89—93 [ep. 12]	*V* 9 uol. I pars I
77 p. 93. 96 [ep. 13]	*V* 13 uol. I pars I
77 p. 97. 100 [ep. 14]	*V* 16 uol. I pars I
77 p. 100. 101 [ep. 15]	*V* 17 uol. I pars I
77 p. 104. 105 [ep. 16]	*V* 15 uol. I pars I
77 p. 105—121 [ep. 17]	*V* 6 uol. I pars I
77 p. 124. 125 [ep. 18]	*V* 24 uol. I pars I
77 p. 125. 128 [ep. 19]	*V* 145 uol. I pars V
77 p. 128. 129 [ep. 20]	*V* 26 uol. I pars I
77 p. 129. 132 [ep. 21]	*V* 27 uol. I pars I
77 p. 132 [ep. 22]	*V* 30 uol. I pars I
77 p. 132—137 [ep. 23]	*V* 67 uol. I pars II
77 p. 137 [ep. 24]	*V* 28 uol. I pars I
77 p. 137. 140 [ep. 25]	*V* 29 uol. I pars I
77 p. 140. 141 [ep. 26]	*V* 68 uol. I pars II
77 p. 141. 144 [ep. 27]	*V* 100 uol. I pars III
77 p. 144. 145 [ep. 28]	*V* 104 uol. I pars III
77 p. 145. 148 [ep. 29]	*V* 116 uol. I pars III
77 p. 148. 149 [ep. 30]	*V* 114 uol. I pars III
77 p. 149—156 [ep. 31]	*V* 115 uol. I pars III
77 p. 156. 157 [ep. 32]	*CT* 66 uol. III
77 p. 157—162 [ep. 33]	*C* 145 uol. IIII
77 p. 161—164 [ep. 34]	*C* 196 uol. IIII
77 p. 164. 165 [ep. 35]	*V* 130 uol. I pars IIII
77 p. 165. 168 [ep. 36]	*V* 122 uol. I pars IIII
77 p. 168. 169 [ep. 37]	*A* 117 uol. I pars VII
77 p. 169—173 [ep. 38]	*V* 123 uol. I pars IIII
77 p. 173—181 [ep. 39]	*V* 127 uol. I pars IIII
77 p. 181—201 [ep. 40]	*V* 128 uol. I pars IIII
77 p. 201—221 [ep. 41]	*V* 134 uol. I pars IIII
77 p. 221 [ep. 42]	*R* 40
77 p. 221. 224 [ep. 43]	*R* 41
77 p. 224—228 [ep. 44]	*V* 132 uol. I pars IIII
77 p. 228—237 [ep. 45]	*V* 171 uol. I pars VI
77 p. 237—245 [ep. 46]	*V* 172 uol. I pars VI
77 p. 248. 249 [ep. 47]	*A* 118 uol. I pars VII
77 p. 249—253 [ep. 48]	*V* 129 uol. I pars IIII
77 p. 253. 256 [ep. 49]	*V* 131 uol. I pars IIII
77 p. 256—277 [ep. 50]	*V* 119 uol. I pars III
77 p. 277—282 [ep. 51]	Coll. Veron. 30 uol. II
77 p. 283—286 [ep. 52]	Coll. Veron. 31 uol. II

Migne, Patrologia Græca	
77 p. 288. 289 [ep. 54]	*A* 130 uol. I pars VII
77 p. 289—320 [ep. 55]	*V* 135 uol. I pars IIII
77 p. 320 [ep. 56]	*R* 38
77 p. 320. 321 [ep. 57]	*R* 44
77 p. 321 [ep. 58]	*R* 43
77 p. 323. 324 [ep. 59]	*C* 283 uol. IIII
77 p. 323—326 [ep. 60]	*C* 300 uol. IIII
77 p. 325—328 [ep. 61]	*C* 284 uol. IIII
77 p. 327. 328 [ep. 62]	*C* 298 uol. IIII
77 p. 328 [ep. 63]	*R* 30
77 p. 327—330 [ep. 64]	*C* 299 uol. IIII
77 p. 329. 330 [ep. 65]	*C* 302 uol. IIII
77 p. 329—332 [ep. 66]	Coll. Sichard. 14 uol. V
77 p. 332—337 [ep. 67]	*V* 133 uol. I pars IIII
77 p. 337. 338 [ep. 68]	*C* 303 uol. IIII
77 p. 337. 340 [ep. 69]	*R* 36
77 p. 341 [ep. 70]	*R* 37
77 p. 341—344 [ep. 71]	*C* 288 uol. IIII
77 p. 344. 345 [ep. 72]	*R* 39
77 p. 348—352 [ep. 75]	*R* 48
77 p. 352—360 [ep. 76]	*R* 50
77 p. 376 [ep. 82]	*R* 42
77 p. 981—985 [hom. 1]	*V* 77 uol. I pars II
77 p. 985—989 [hom. 2]	*V* 76 uol. I pars II
77 p. 989. 992 [hom. 3]	*V* 126 uol. I pars IIII
77 p. 992—996 [hom. 4]	*V* 80 uol. I pars II
77 p. 996—1001 [hom. 5]	*V* 75 uol. I pars II
77 p. 1001—1005 [hom. 6]	*V* 78 uol. I pars II
77 p. 1005—1009 [hom. 7]	*V* 79 uol. I pars II
77 p. 1009 [hom. 8]	*CT* 50 uol. III
77 p. 1089—1096 [hom. 15]	*R* 19
77 p. 1096 [hom. 16]	*E* 8 uol. I pars VII
77 p. 1349—1369	*V* 73 uol. I pars II
77 p. 1369—1385	*V* 72 uol. I pars II
77 p. 1385—1389	*V* 71 uol. I pars II
77 p. 1433—1437	*V* 124 uol. I pars IIII
77 p. 1437—1444	*V* 125 uol. I pars IIII
77 p. 1444	*HX* 2 uol. I pars VII
77 p. 1449—1457	*V* 14 uol. I pars I
77 p. 1457—1461	*V* 120 uol. I pars IIII
77 p. 1464. 1465	*V* 101 uol. I pars III
77 p. 1468—1472	*V* 74 uol. I pars II

COLLECTIO VATICANA

1—32

V = Collectio Vaticana
Codex Vaticanus 830 s. XV
MP = Collectionis Vaticanæ recensio breuior
M = Codex Ambrosianus M 88 sup. s. XIII
P {h = Codex Parisinus 416 s. XVI
P {k = Codex Monacensis 43 s. XVI
S = Collectio Seguierana
Codex Parisinus Coislinianus 32 s. XI
D = Collectionis Seguieranæ recensio altera
m = Codex Monacensis 115 s. XVI
n = Codex Monacensis [Fuggeranus] 116 s. XVI
A = Collectio Atheniensis
Codex Atheniensis societatis archæologiæ Christianæ 9 s. XII
W = Codex Vindobonensis theol. gr. 40 s. XII, in epistulis 1—3 = Codex Vindobonensis theol. gr. 18 s. XII
R = Codex Vaticanus 1431 s. XI
H = Codex musei Britannici Arundelianus 529 s. XII, in 18 = Codex Monacensis 467
B = Codex Neapolitanus II B 15 s. XIII
E = Codex Vaticanus 504 s. XII
F = Codex Vaticanus 720 s. XII
L = Codex Laudianus 92^b s. X
U = Codex Vallicellianus C 4 s. XIIII
J = Codex Vallicellianus F 22 s. XV
Z = Codex Parisinus 1308 s. XIIII
O = Codex Oxoniensis Baroccianus 26 s. X

Acta Chalcedonensia
Δ^w = Codex Vindobonensis hist. gr. 27 s. XII
Δ^m = Codex Venetus 555 s. XII
Δ^p = Codex Parisinus 415 s. XII unde descriptus est codex Venetus 165 s. XV
Δ^s = Codex Sinaiticus 1690 s. XIIII

Excerpta ex Actis Chalcedonensibus
Θ^p = Codex Parisinus 415
Θ^r = Codex Vaticanus 712

Τάδε ἔνεστι τῆιδε τῆι βίβλωι

Τὰ πρὸ τῆς τρίτης συνόδου κατὰ Νεστορίου παρακολουθήσαντα κεφάλαια

α Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς μονάζοντας: —

β Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεστόριον ἐπιστολή: —

γ Νεστορίου ἐπιστολὴ πρὸς Κύριλλον: —

δ Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον ἐπιστολή: —

ε Νεστορίου ἐπιστολὴ πρὸς Κύριλλον: —

ϛ Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον ἐπιστολή, ἐν ἧι καὶ οἱ ἀναθεματισμοὶ ἤτοι τὰ κεφάλαια: —

ζ Τοῦ αὐτοῦ προσφωνητικὸς πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Θεοδόσιον περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως: —

η Θεοδόσιος ἔνδοξος θριαμβευτὴς ἀεὶ αὔγουστος Κυρίλλωι ἐπισκόπωι: —

θ Ἐπιστολὴ Κελεστίνου ἐπισκόπου Ῥώμης πρὸς τὸν ἅγιον Κύριλλον: —

ι Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεστόριον: —

ια Κελεστῖνος ἐπισκόποις πρεσβυτέροις διακόνοις κλήρωι θεοῦ δούλοις καὶ καθολικῶι λαῶι διάγουσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει: —

ιβ Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ Κελεστίνου πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας: —

ιγ Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς τὸν αὐτὸν Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας: —

ιδ Ἀντίγραφον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς Νεστόριον: —

ιε Ἐπιστολὴ Κυρίλλου πρὸς Ἰουβενάλιον ἐπίσκοπον Ἱεροσολύμων: —

ιϛ Ἐπιστολὴ Κυρίλλου πρὸς Ἀκάκιον: —

ιζ Ἐπιστολὴ Ἀκακίου πρὸς Κύριλλον: —

ιη Διαμαρτυρία προτεθεῖσα ἐν δημοσίοις κατὰ τῶν κληρικῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ κατὰ ἐκκλησίαν ἐμφανισθεῖσα ὡς ὅτι ὁμόφρων ἐστὶ Νεστόριος Παύλου τοῦ Σαμοσατέως τοῦ ἀναθεματισθέντος πρὸ ἐτῶν ρξ ἀπὸ τῶν ὀρθοδόξων ἐπισκόπων: —

ιθ Ὁμιλία Πρόκλου ἐπισκόπου Κυζίκου λεχθεῖσα καθεζομένου Νεστορίου ἐν τῆι μεγάληι ἐκκλησίαι Κωνσταντινουπόλεως: —

κ Κυρίλλου πρός τινα ζηλωτὴν περὶ Νεστορίου: —

κα Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐγγράφως αὐτὸν αἰτιασαμένους ὅτιπερ οὐ σεσιώπηκεν ἐξ ἀκοῆς μαθὼν ἕρπειν ἐπὶ τὸ χεῖρον τὴν δυσσεβῆ τοῦ Νεστορίου διδασκαλίαν: —

VM, P [= hk]

1 om. M ἐστὶν ἐν τῆ P 2 τὰ δὲ M πρὸ — συνόδου om. M κατὰ] τὰ κατὰ τοῦ P κεφάλαια VP ἐν τῆ ἁγία τρίτη συνόδω ἐστι ταῦτα M 8 καὶ ἀναθεματισμὸσ P 11 θεοδοσίου βασιλέωσ ἐπιστολὴ πρὸσ τὸν ἅγιον κύριλλον M 12 πρὸς — Κύριλλον euanuere in M 13 τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ M 14/15 κελεστίνου ἐπισκόπου πᾶσι τοῖσ ἐν cetera euanuere M 16 ἐπιστολὴ om. M 17 τοῦ — κυρίλλου ἐπιστολὴ M 18 ἀντίγραφον — παρὰ om. M ἀντιοχείασ ἐπιστολὴ M 20 κυρίλλου ἐπιστολὴ M Ἱεροσολύμων euanuit in M 23 ἐν om. M δημοσία MP 24 κατὰ τὴν P 25 ρξ M ἑκατὸν ἑξήκοντα P ρζ V παρὰ M 26 Κυζίκου om. MP 28 om. MP 29 κ MP τοῦ αὐτοῦ V κυρίλλου MP 30 τοῦ om. MP

κβ Τοῦ αὐτοῦ: —

κγ Ἴσον σάκρας γραφείσης πρὸς Ἀκάκιον τὸν τῆς Βεροιαίων καὶ Συμεῶνα τὸν ἐν Ἀντιοχείαι ἀναχωρητὴν καὶ ἄλλαις ἐπαρχίαις ἰδίαι ἑκάστωι: —

κδ Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντινουπόλεως: —

κε Θεῖον γράμμα ἀποσταλὲν ἐν Ἀλεξανδρείαι Κυρίλλωι ἐπισκόπωι καὶ τοῖς κατὰ χώραν τῶν μητροπόλεων ἐπισκόποις: —

κϛ Πρὸ τῆς συνόδου ἐπιστολὴ Κυρίλλου πρὸς τοὺς ἐν Ἀλεξανδρείαι, ἀπὸ Ῥόδου: —

κζ Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ δευτέρα, ἀπὸ Ἐφέσου: —

κη Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ τρίτη, περὶ τῆς συνόδου: —

κθ Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ τετάρτη, περὶ τῆς καθαιρέσεως Νεστορίου: —

λ Ἐπιστολὴ Ἰωάννου Ἀντιοχείας πρὸς Κύριλλον: —

λα Πάντων συνεδρευσάντων ἐν Ἐφέσωι, ἀπεστάλη ἐν Ἐφέσωι τὸ ἑξῆς θεῖον γράμμα: —

λβ Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι ἐν Ἐφέσωι τοῦτο αὐτὸ τὸ προγεγραμμένον θεῖον γράμμα πράττεται παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων καὶ ἐπισκόπων τὰ τῆι ὑποθέσει ἡρμοσμένα: —

λγ Αἱ ὀνομασίαι τῶν ἐν τῆι συνόδωι ἐπισκόπων καὶ τῶν πόλεων αὐτῶν: —

λδ Διδασκαλία Πέτρου πρεσβυτέρου Ἀλεξανδρείας καὶ νοταρίου περὶ τῶν Νεστορίου ὁμιλιῶν: —

λε Διαλαλιὰ Ἰουβεναλίου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων περὶ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ θείου γράμματος τοῦ πρὸς ἕκαστον μητροπολίτην ἀποσταλέντος: —

λϛ Αἴτησις Φίρμου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας καὶ κατάθεσις Μέμνονος ἐπισκόπου Ἐφέσου περὶ τοῦ ποιῆσαι τοὺς ἐπισκόπους ἡμέρας δέκα καὶ ἓξ ἐν Ἐφέσωι μετὰ τὴν ὁρισθεῖσαν προθεσμίαν, καὶ τότε συνήδρευσαν: —

λζ Διαλαλιὰ Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας περὶ τοῦ παραγενέσθαι Νεστόριον ἐν τῆι συνόδωι: —

λη Καταθέσεις τῶν ἐπισκόπων τῶν ἀποσταλέντων πρὸς Νεστόριον: —

λθ Διαλαλιὰ Φλαβιανοῦ ἐπισκόπου Φιλίππων περὶ τοῦ κληθῆναι Νεστόριον ἐκ δευτέρου: —

μ Καταθέσεις τῶν ἀποσταλέντων ἐπισκόπων ἐν τῆι δευτέραι κλήσει Νεστορίου: —

μα Διαλαλιὰ Φλαβιανοῦ περὶ τρίτης κλήσεως: —

μβ Καταθέσεις τῶν ἐν τῆι τρίτηι κλήσει ἀποσταλέντων ἐπισκόπων: —

μγ Διαλαλιὰ Ἰουβεναλίου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων περὶ τῶν τριῶν Νεστορίου κλήσεων καὶ περὶ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ συμβόλου: —

μδ Διδασκαλία Πέτρου πρεσβυτέρου καὶ νοταρίου καὶ διαλαλιὰ Ἀκακίου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς περὶ τῆς δευτέρας Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς: —

με Καταθέσεις πάντων τῶν ἐπισκόπων περὶ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς: —

μϛ Διαλαλιὰ Παλλαδίου ἐπισκόπου Ἀμασείας περὶ τῆς ἀναγνώσεως τῆς Νεστορίου πρὸς Κύριλλον ἐπιστολῆς: —

VM, P [= hk]

1 κα τοῦ αὐτοῦ: — κβ τοῦ αὐτοῦ MP 2 τῆς om. P βερροιαίων V 4. 5 om. MP 6 κδ MP σταλὲν M κυρίλλω ἐν ἀλεξανδρεία M ἀρχιεπισκόπω P om. M 8 κε MP κυρίλλου ἐπιστολὴ M τὸν ἐν — λαὸν P 9 κϛ MP 10 κζ MP 11 κη MP 12 om. MP 13 κθ MP ἐστάλη M om. P ἐν Ἐφέσωι om. MP θεῖον om. M 14 λ MP ἐν — προγεγραμμένον VP τὸ α γεγραμμένον γράμμα ἐν ἐφέσω M 16 λα MP 17 λβ MP 19 λγ MP ἐπισκόπου VP τοῦ M θείου om. M 20 πρὸς — ἀποσταλέντος] σταλέντοσ πρὸσ τοὺσ μροπολίτασ M 21 λδ MP 22 δέκα καὶ ἑξῆσ V δεκαὲξ P ις M 24 λε P λϛ M ἀγκύρων VM 26 λϛ P λζ M 27 λζ P λη M 28 λη P λθ M τῶν ἐπισκόπων τῶν ἀποσταλέντων P 29 λθ P μ M Φλαβιανοῦ] τοῦ αὐτοῦ MP τρίτης] τῆσ P in fine add. νεστορίου εἰσ τὸ ἐλθεῖν M 30 μ P μα M 31 μα P om. M ἐπισκόπου VP τοῦ M 33 μβ MP 35 μγ MP ὑπὲρ MP 36 μδ MP παλαδίου VMP, corr. V 36/37 ἐπιστολῆσ πρὸσ κύριλλον M

μζ Καταθέσεις πάντων τῶν ἐπισκόπων περὶ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς: —

μη Αἱ τῶν ἐπισκόπων ἐκβοήσεις κατὰ Νεστορίου: —

μθ Διαλαλιὰ Ἰουβεναλίου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων περὶ τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἐπιστολῆς Κελεστίνου ἐπισκόπου Ῥώμης: —

ν Καταθέσεις τῶν ἐπισκόπων ἀποδεδωκότων Νεστορίωι τὰς ἐπιστολάς: —

να Διδασκαλία Φείδου ἐπισκόπου Ἰόππης περὶ ὧν καὶ ἐν Ἐφέσωι Νεστόριος ἐδυσφήμησεν: —

νβ Διαλαλιὰ Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας περὶ τῶν αὐτῶν δυσφημιῶν: —

νγ Καταθέσεις Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας καὶ Ἀκακίου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς: —

νδ Διδασκαλία Πέτρου πρεσβυτέρου καὶ νοταρίου περὶ τῶν χρήσεων τῶν ἁγίων πατέρων: —

νε Ὅτε Χαρίσιος προσῆλθε τῆι συνόδωι κατὰ τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν: —

νς Οἱ ἐπιδοθέντες λίβελλοι παρὰ Χαρισίου πρεσβυτέρου: —

νζ Ἶσον ἐκθέσεως τοῦ παραπλασθέντος συμβόλου: —

νη Αἱ ὑπογραφαὶ τῶν μεταθεμένων ἀπὸ τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν καὶ ὑπογραψάντων εἰς αὐτό: —

νθ Ὅρος τῆς συνόδου περὶ τοῦ μηδενὶ ἐξεῖναι πίστιν ἑτέραν ἐκτίθεσθαι παρὰ τὸ ἅγιον σύμβολον: —

ξ Διδασκαλία Πέτρου πρεσβυτέρου καὶ νοταρίου καὶ διαλαλιὰ Φλαβιανοῦ ἐπισκόπου Φιλίππων περὶ τῆς ἀναγνώσεως τῶν Νεστορίου λόγων: —

ξα Διδασκαλία Πέτρου πρεσβυτέρου καὶ νοταρίου περὶ τῆς σταλείσης ἐπιστολῆς ἀπὸ Καρθαγένης παρὰ Καπραιόλου ἐπισκόπου: —

ξβ Ἀπόφασις τῆς συνόδου κατὰ Νεστορίου καὶ ὑπογραφαὶ τῶν ἐπισκόπων: —

ξγ Καθαίρεσις: —

ξδ Τῆι ἑξῆς τοῦ καθαιρεθῆναι τὸν αὐτὸν Νεστόριον ἀπεστάλη αὐτῶι τοῦτο τὸ ἐπίσταλμα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου: —

ξε Ἐπιστολὴ πεμφθεῖσα πρὸς τοὺς κληρικοὺς καὶ οἰκονόμους τῆς ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἐν αὐτῆι τῆι ἡμέραι ἐν ἧι αὐτῶι Νεστορίωι ἀπεστάλη: —

ξς Τῶν εὑρεθέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόπων ὑπομνηστικόν: —

ξζ Ἡ σταλεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Κομαρίωι καὶ Ποτάμωνι ἐπισκόποις καὶ τῶι ἀρχιμανδρίτηι Δαλματίωι καὶ Τιμοθέωι καὶ Εὐλογίωι: —

ξη Κυρίλλου ἐπιστολὴ γραφεῖσα ἀπὸ Ἐφέσου πρὸς τοὺς πατέρας τῶν μοναζόντων: —

ξθ Συνοδικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαόν: —

ο Ὁμιλία Ῥηγίνου ἐπισκόπου Κύπρου λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι μετὰ τὴν καθαίρεσιν Νεστορίου: —

οα Ὁμιλία Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι: —

οβ Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν γένναν τοῦ σωτῆρος ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῆι συνόδωι ἐπὶ τοῦ ἐπισκόπου Κυρίλλου: —

ογ Τοῦ αὐτοῦ λεχθεῖσα ἐν τῆι ἡμέραι τῆς γεννήσεως τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὑπανεγνώσθη δὲ καὶ αὐτὴ ἐν τῆι αὐτῆι συνόδωι: —

VM, P [= hk]

1 με MP 2 μς MP τῶν ἐπισκόπων VP κατὰ τῶν ἐπισκόπων ἤτοι M 3 μζ MP ἐπισκόπου om. M τῆς[1] om. P 5 μη MP ἀποδεδωκότων ἐπισκόπων M τὰσ νεστορίου P 6 μθ P euanuit in M φίδου P ἰόπησ P 8 ν P euanuit in M 9 να P euanuit in M ἀγκύρων M Ἀκακίου om. P ἐπισκόπου om. M in fine add. περὶ τῶν αὐτῶν δυσφημιῶν MP 10 νβ MP 11 νγ MP 12 νδ MP 13 νε MP 14 Αἱ] καὶ MP numeratione omissa 16 νς MP 18 νζ MP 20 νη MP Διδασκαλία — νοταρίου] ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πέτρου M ἀποσταλείσησ P 20/21 καθαργένησ MP 21 κραπαιόλου V 22 νθ MP τῆς om. V 23 ξ MP 24—32 om. MP 30 δαλμάτω V 33 ξα MP ῥιγίνου MP 34 ξβ MP ἐπισκόπου om. M ἀγκύρων M 35 ξγ MP γέννησιν V 37 ξδ P om. M 37/38 γεννήσεως — αὐτὴ] χυ γεννήσεωσ ὑπαναγνωσθεῖσα M

οδ Ἀκακίου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι: —

οε Ὁμιλία Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσωι συνάξεων ἐπιτελουμένων καθαιρεθέντος Νεστορίου: —

d. 26. m. Sept. 431 ος Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν ἡμέραι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ εὐαγγελιστοῦ: —

οζ Τοῦ αὐτοῦ ἐν Ἐφέσωι ὁμιλία ὡραία πάνυ:

οη Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχείας: —

οθ Τοῦ αὐτοῦ πρὶν συσχεθῆναι παρὰ τοῦ κόμητος καὶ ὑπὸ στρατιωτῶν φυλαχθῆναι: —

π Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεστόριον, ἡνίκα κατῆλθον οἱ ἑπτὰ εἰς τὴν ἁγίαν Μαρίαν: —

πα Ἀναφορὰ πρὸς τοὺς εὐσεβεστάτους βασιλεῖς περὶ τῆς καθαιρέσεως Νεστορίου: —

πβ Ἀναφορὰ πρὸς Κελεστῖνον ἐπίσκοπον Ῥώμης: —

πγ Ἴσον βασιλικοῦ γράμματος ἀποσταλέντος ἐν Ἐφέσωι πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον διὰ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ: —

πδ Ἴσον ἀναφορᾶς τῆς ἁγίας συνόδου σταλείσης διὰ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ Καλανδῶν Ἰουλίων Ἐπιφὶ ζ ἰνδ. ιε: —

d. 1. m. Iul. 431 πε Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντινουπόλεως: —

πς Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον: —

πζ Λίβελλοι ἐπιδοθέντες παρα τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων Κυρίλλου καὶ Μέμνονος: —

πη Διαλαλιὰ Ἰουβεναλίου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων περὶ τῆς ἀναγνώσεως τῶν αὐτῶν λιβέλλων: —

πθ Καταθέσεις τῶν ἐπισκόπων τῶν ἀποσταλέντων παρὰ τῆς συνόδου πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας: —

ϙ Διαλαλιὰ τῆς συνόδου ἀνατρέπουσα τὰ πεπραγμένα παρὰ Ἰωάννου κατὰ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος: —

ϙα Ἐπιστολὴ ἀποσταλεῖσα παρὰ τῆς συνόδου τοῖς καθ᾿ ἑκάστην ἐπαρχίαν τε καὶ πόλιν ἐπισκόποις πρεσβυτέροις διακόνοις καὶ παντὶ τῶι λαῶι: —

ϙβ Ἴσον ἀναφορᾶς τῆς συνόδου πρὸς τοὺς βασιλεῖς: —

ϙγ Ἴσον σάκρας ἀποσταλείσης διὰ Ἰωάννου τοῦ κόμητος τῶν σάκρων τῆι συνόδωι: —

ϙδ Ἴσον ἀναφορᾶς τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὴν σάκραν τὴν ἀναγνωσθεῖσαν παρὰ Ἰωάννου κόμητος τῶν σάκρων: —

ϙε Ἐντολιμαῖον γράμμα πρὸς τοὺς ζ ὥστε ἐν Κωνσταντινουπόλει δικάσασθαι πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας: —

ϙς Ἴσον ἐντολικοῦ: —

VM, P [= hk]

1 ξε P om. M 2 ξς P om. M ἐπισκόπου om. M 2/3 τελουμένων M 4 ξζ P om. M ὁμιλία — εὐαγγελιστοῦ] εἰσ τὰ τοῦ εὐαγγελιστοῦ ἰωάννου [ἰωάννου om. P] MP 5 ξη P om. M ὁμιλία — πάνυ om. MP 6 ξθ P om. M ἰωάννην P τοῦ Ἀντιοχείας om. MP 7 ο P om. M συσχεθῆναι — φυλαχθῆναι SD in inscriptione συσχεθῆ — φυλαχθῆ VMP 8 οα P om. M πρὸσ P 9 οβ P ξδ M βασιλέασ M 10 ογ P ξε M 11 οδ P ξς M 13 οε P om. M ἀποσταλείσησ P τοῦ αὐτοῦ παλλαδίου M μαγιστριανοῦ om. M 14 ἐπὶ φιξίνδι ἰνδικτιῶνοσ πέμπτησ P ἐπιφιξίν M 15 ος P om. M 16 τῆσ κωνσταντινουπόλεωσ M 17 οζ P om. M 18 σύνοδον MP σύνοδον καὶ τὸν λαόν V 19 οη P om. M 20 οθ P om. M 22 π P om. M τῶν σταλέντων ἐπισκόπων M 23 ἐπίσκοπον ἀντιοχείασ MP 24 πα P om. M κατὰ Κυρίλλου om. P 26 πβ P om. M σταλεῖσα M τοῖς om. M τε om. M 27 ἐπισκόποις om. P διακόνοισ ἅμα ἐπισκόποισ P τῶι om. M 28 πγ P om. M τῆς — βασιλεῖς om. MP 29 πδ P om. M σταλείσησ M κόμητοσ τῶν σάκρων ἰωάννου M 30 πε P om. M τὴν ἀναγνωσθεῖσαν σάκραν M 30/31 Ἰωάννου — σάκρων] τοῦ κόμητοσ ἰωάννου M 32 πς P om. M ζ scripsi ἑξῆσ VMP 33 ἐπίσκοπον] τὸν M 34 πζ P om. M

ϙζ 'Επιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τοῦ αὐτοῦ 'Ιωάννου καὶ τῶν σὺν αὐτῶι πρὸς 'Ροῦφον ἐπίσκοπον Θεσσαλονίκης: —

ϙη Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης τῆι ἐν 'Εφέσωι ἁγίαι συνόδωι παρὰ τῶν εὑρεθέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόπων: —

ϙθ Ἀντίγραμμα τῆς προτεταγμένης ἐπιστολῆς παρὰ τῆς συνόδου: —

ρ Ἴσον ἐπιστολῆς Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως: —

ρα Ἴσον ἐπιστολῆς Μέμνονος ἐπισκόπου 'Εφέσου πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως: —

ρβ Ἀναφορὰ πρὸς τοὺς βασιλεῖς περὶ τῆς ὑπογραφῆς παρὰ τῆς συνόδου: —

ργ Δέησις παρὰ τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα: —

ρδ 'Επιστολὴ Κυρίλλου πρὸς Θεόπεμπτον Ποτάμωνα καὶ Δανιὴλ ἐπισκόπους: —

ρε Συνοδικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως: —

ρς Ἴσον ὑπομνήματος πραχθέντος ἐπὶ τῆι παρουσίαι τῶν ἀπὸ 'Ρώμης ἐλθόντων ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων: —

ρζ Ἴσον ἀναφορᾶς πρὸς τοὺς εὐσεβεστάτους βασιλεῖς περὶ τῶν ἀπὸ 'Ρώμης ἐπισκόπων τε καὶ πρεσβυτέρων διὰ τοῦ διακόνου Εὐτυχίου: —

ρη Ἀντίγραφον ἀναφορᾶς παρὰ τῆς συνόδου διὰ 'Ιουβεναλίου Φίρμου Φλαβιανοῦ Ἀρκαδίου 'Ακακίου Θεοδότου Εὐοπτίου ἐπισκόπων καὶ Φιλίππου πρεσβυτέρου: —

ρθ Βασιλικὸν θέσπισμα τὸ δημεῦον καὶ ἐξορίζον Νεστόριον: —

ρι Ἀντίγραφον ἑρμηνείας βασιλικοῦ θεσπίσματος γραφέντος πρὸς 'Ισίδωρον ἔπαρχον πραι- a. 436
τωρίων καὶ ὕπατον περὶ τῆς ἐξορίας Νεστορίου: —

ρια Ἀντίγραφον θείου νόμου: —

ριβ Διάταξις τῶν ἐπάρχων: —

ριγ 'Επιστολὴ συνοδικὴ γραφεῖσα ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως: —

ριδ 'Επιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τοῦ γενομένου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Μαξιμιανοῦ πρὸς Κύριλλον ἀρχεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας: —

ριε 'Επιστολὴ Κυρίλλου πρὸς Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως: —

ρις 'Επιστολὴ Ἀλυπίου πρεσβυτέρου τῶν ἀποστόλων πρὸς Κύριλλον: —

ριζ Κύριλλος Ἀλυπίωι πρεσβυτέρωι: —

ριη Κυρίλλου ἀπολογητικὸς πρὸς τὸν βασιλέα Θεοδόσιον: —

ριθ Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Οὐαλεριανὸν ἐπίσκοπον κατὰ τῶν τὰ Νεστορίου φρονούντων: —

ρκ Ἴσον θείου γράμματος ἀποσταλέντος δι' Ἀριστολάου τριβούνου καὶ νοταρίου 'Ιωάννηι ἐπισκόπωι Ἀντιοχείας περὶ τῆς εἰρήνης καὶ ἑνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν: —

ρκα Θεῖον γράμμα ἀποσταλὲν πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Βεροίας: —

ρκβ Λίβελλος ἐπιδοθεὶς τῶι ἀρχιεπισκόπωι Κυρίλλωι παρὰ Παύλου ἐπισκόπου 'Εμέσης τοῦ ἀποσταλέντος παρὰ 'Ιωάννου τοῦ Ἀντιοχείας ἐπισκόπου: —

ρκγ 'Επιστολὴ 'Ιωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς Κύριλλον: —

VM, P [= hk]

1 πη P om. M γραφεῖσα — αὐτοῦ om. M 3 πθ P om. M 5 ϙ P om. M ἀντίγραφα MP 6 ϙα P om. M ἐπισκόπου om. MP ἀλεξανδρείας om. M 8 ϙβ P om. M ἐπισκόπου] τοῦ M τὸν αὐτὸν MP Κωνσταντινουπόλεως om. MP 9 ϙγ P om. M πρὸς — συνόδου om. MP post 9 ins. ϙδ [om. M] Πρὸσ τὸν κλῆρον κωνσταντινουπόλεωσ παρὰ τῆσ συνόδου: — MP 10 ϙε P om. M εὐσεβέστατον om. M 11 ϙς P om. M 12 om. MP 13 ϙζ P om. M τῇ om. P 15 ϙη P om. M εὐσεβεῖσ M 17 ϙθ P ξθ M 19 ρ P ο M 20 ρα P οα M 20/21 πραιτωρίων — ὕπατον om. M 22 ρβ P οβ M 23 ργ P inde ab hoc omnes numeros om. M 24 ρδ P 25 ρε P 26 ἐπίσκοπον P τὸν M 27 ρς P 28 ρζ P 29 ρη P ἐπιστολὴ κυρίλλου πρὸσ ἀλύπιον πρεσβύτερον M κυρίλλου P 30 om. M ρθ P 31 ρι P φρονούντων τὰ νεστορίου M 32 ρια P 34 ριβ P βερροίασ V 35 ριγ P τῶι ἀρχιεπισκόπωι om. M 37 ριδ P τὸν ἀλεξανδρείας ἅγιον κύριλλον M

d. 25. m. Dec. 432 ρκδ Ὁμιλία Παύλου ἐπισκόπου Ἐμέσης λεχθεῖσα Χοιὰκ εἰκοστῆι ἐνάτηι ἐν τῆι μεγάληι ἐκκλησίαι Ἀλεξανδρείας καθημένου τοῦ μακαρίου Κυρίλλου εἰς τὴν γένναν τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅτι θεοτόκος ἡ ἁγία παρθένος Μαρία καὶ ὅτι οὐ δύο υἱοὺς λέγομεν, ἀλλ' ἕνα υἱὸν καὶ κύριον τὸν Χριστόν, καὶ εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον ἐγκώμια: —

d. 1. m. Ian. 433 ρκε Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν τῆι μεγάληι ἐκκλησίαι Ἀλεξανδρείας Τυβὶ ϛ εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύριλλον ἐγκώμια: —

ρκϛ Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν προεξηγησάμενον καὶ εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ κυρίου: —

ρκζ Ἐπιστολὴ Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας: —

ρκη Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Μελιτηνῆς: —

ρκθ Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Δυνατὸν ἐπίσκοπον Νικοπόλεως Παλαιᾶς Ἠπείρου: —

ρλ Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ τῶν λοιπῶν τῶν σὺν αὐτῶι ἐπιστολὴ πρὸς Ξύστον ἐπίσκοπον Ῥώμης καὶ πρὸς Κύριλλον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας καὶ πρὸς Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως: —

ρλα Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως: —

ρλβ Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐλόγιον πρεσβύτερον Ἀλεξανδρείας στατίζοντα ἐν Κωνσταντινουπόλει: —

ρλγ Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας καὶ τὴν συναχθεῖσαν ἐκεῖ σύνοδον: —

ρλδ Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον [Μελιτηνῆς] περὶ τοῦ ἀποπομπαίου: —

ρλε Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον σύμβολον: —

ρλϛ Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεστόριον, ἡνίκα κατῆλθον οἱ ἑπτὰ εἰς τὴν ἁγίαν Μαρίαν: —

ρλζ Βασιλικὸς νόμος περὶ τῶν προσφευγόντων ἐν ἐκκλησίαι: —

ρλη Ἴσον θείου θεσπίσματος τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Θεοδοσίου κατά τε Πορφυρίου καὶ Νεστοριανῶν καὶ κατὰ Εἰρηναίου ἐπισκόπου Τυρίων: —

ρλθ Διάταγμα προτεθὲν παρὰ τῶν ἐπάρχων μετὰ τοῦ θείου πραγματικοῦ κατὰ Πορφυρίου καὶ Νεστορίου καὶ Εἰρηναίου: —

ρμ Κυρίλλου περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ θεοῦ λόγου τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός: —

ρμα Συζήτησις περὶ τοῦ αὐτοῦ: —

ρμβ Ὅροι ἐπισκόπων τῶν ἐν Νικαίαι συναχθέντων ἐν τῆι συνόδωι καὶ ἔκθεσις τῆς αὐτῆς συνόδου κατὰ Παύλου Σαμοσατέως: —

ρμγ Δέησις Βασιλείου διακόνου καὶ λοιπῶν μοναχῶν πρὸς τοὺς φιλοχρίστους βασιλεῖς: —

ρμδ Κυρίλλου ἐπιστολὴ πρὸς Κελεστῖνον: —

ρμε Τοῦ αὐτοῦ συνοδικὴ πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει μοναχούς: —

ρμϛ Ἀναφορὰ Νεστορίου καὶ τῶν σὺν αὐτῶι ἐπισκόπων πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τῶν πεπραγμένων παρὰ τῆι ἁγίαι συνόδωι, γραφεῖσα πρὸ τοῦ παραγενέσθαι ἐν Ἐφέσωι τὸν Ἀντιοχείας ἐπίσκοπον: —

V, MP [usque ad 27 Εἰρηναίου: —]

1 ριε P ἐμίσησ M 2 γέννησιν V 4 ἐγκώμιον εἰσ τὸν ἀρχιεπίσκοπον V 5 ριϛ P τυβὶ ϛ V ϛ τυβί M καὶ P 6 τοῦ κυ τοῦ σρσ M ἡμῶν om. M ἀρχιεπίσκοπον] ἅγιον M 7 ἐγκώμιον V 8 ριζ P ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας om. M 10 ριη P Ἐπιστολὴ — Ἀλεξανδρείας] τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ M 11 ριθ P 12 ρκ P ἐπιστολὴ om. P δονάτον V 13 ρκα P καὶ — ἐπιστολὴ om. M 14 καὶ πρὸς om. M ἐπίσκοπον om. VM πρὸς om. M 15 ἐπίσκοπον om. M κωνσταντινουπόλεωσ ἐπιστολή M 16 ρκβ P ἐπισκόπου — ἐπιστολὴ om. P ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας om. M ἐπίσκοπον om. M 18 ρκγ P πρεσβύτερον VM ἐπίσκοπον P 19 ρκδ P ἐπίσκοπον om. M 20 ρκε P ἐπιστολὴ in fine coll. M ἐπίσκοπον om. M Μελιτηνῆς falso additum 21 ρκϛ P ἅγιον om. P 22 om. MP 23 ρκζ P 24 ρκη P τε om. M 27 καὶ[1] om. V

ρμζ Θεῖον γράμμα ἀποσταλὲν τῆι ἁγίαι συνόδωι διὰ Κανδιδιανοῦ τοῦ καὶ τὴν εὐταξίαν τῆς συνόδου ἐγχειρισθέντος: —

ρμη Ἐπίλυσις τῶν δώδεκα κεφαλαίων ῥηθεῖσα ἐν Ἐφέσωι ὑπὸ Κυρίλλου, τῆς ἁγίας συνόδου ἀξιωσάσης αὐτὸν σαφέστερον αὐτοῖς ἐκτρανωθῆναι τὴν τούτων λύσιν: —

ρμθ Κυρίλλου προσφωνητικὸς ταῖς εὐσεβεστάταις βασιλίσσαις περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως: —

ρν Τοῦ αὐτοῦ ἕτερος προσφωνητικὸς ταῖς εὐσεβεστάταις δεσποίναις: —

ρνα Ὑπομνήματα παρὰ τοῖς Ἀνατολικοῖς ἐπισκόποις πραχθέντα κατὰ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος καὶ τῆς ἁγίας συνόδου: —

ρνβ Γράμμα τῶν αὐτῶν περὶ τῆς ἀκοινωνησίας σταλὲν τῆι ἁγίαι συνόδωι: —

ρνγ Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα δι' ἧς ἐμήνυσαν τὰ πραχθέντα καὶ τὴν αἰτίαν τῆς βραδυτῆτος τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀντιοχείας: —

ρνδ Ἀναφορὰ πρὸς τὸν βασιλέα Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ τῶν σὺν αὐτῶι, ἣν ἀντέγραψαν διὰ Παλλαδίου: —

ρνε Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως: —

ρνϛ Ἑτέρα πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει σύγκλητον: —

ρνζ Ἑτέρα πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει λαόν: —

ρνη Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τῆς καθαιρέσεως Κυρίλλου καὶ Μέμνονος: —

ρνθ Ἑτέρα ἀναφορά, ἣν δεδώκασι μετὰ τῆς προειρημένης Εἰρηναίωι τῶι κόμητι: —

ρξ Ἑτέρα ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὰς βασιλίδας: —

ρξα Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν ἔπαρχον: —

ρξβ Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν πραιπόσιτον: —

ρξγ Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα, ἧς προέταξαν τὸ σύμβολον τῶν ἐν Νικαίαι, ἀναγαγόντες τὰ τυπωθέντα ὑπὸ τῆς ἁγίας συνόδου ἐπὶ τοῖς δοθεῖσιν αὐτῆι λιβέλλοις παρὰ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος, ἥτις ἐστάλη Εἰρηναίωι κόμητι καὶ δι' αὐτοῦ ἐπεδόθη: —

ρξδ Ἐπιστολὴ κόμητος Εἰρηναίου πρὸς τοὺς Ἀνατολικοὺς περὶ τῶν πραχθέντων μετὰ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει εἴσοδον αὐτοῦ καὶ τὴν τῶν ἀναφορῶν ἀπόδοσιν: —

ρξε Τὰ ἀντιλεγόμενα ἐκ τῶν Νεστορίου δυσφημιῶν κεφάλαια ἐν τοῖς κατ' αὐτοῦ γεγραμμένοις πέντε βιβλίοις τῶι ἐν ἁγίοις Κυρίλλωι ἤγουν ἐν μὲν τῶι α̅ κεφάλαια ια̅, ἐν τῶι δευτέρωι ι̅δ, ἐν τῶι τρίτωι ἕξ, ἐν τῶι δ̅ ἑπτὰ καὶ ἐν τῶι πέμπτωι ἑπτά: —

ρξϛ Ἡ κατὰ τῶν τοιούτων κεφαλαίων πεντάβιβλος ἀντίρρησις ἤγουν οἱ πέντε τόμοι τοῦ ἁγίου Κυρίλλου: —

ρξζ Ἐπιστολὴ Θεοδωρήτου κατὰ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου περὶ τῶν γραφέντων παρ' αὐτοῦ δώδεκα κεφαλαίων ἀναθεματισμῶν διαλαμβάνουσα: —

ρξη Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς Εὐόπτιον πρὸς τὴν παρὰ Θεοδωρήτου κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων ἀντίρρησιν: —

ρξθ Αὐτὰ τὰ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου κεφάλαια τῶν ἀναθεματισμῶν δώδεκα, ἔχοντα ἓν ἕκαστον ὑποτεταγμένην τὴν παρὰ Θεοδωρήτου μέμψιν καὶ τὴν παρὰ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς τὴν μέμψιν ἀντίρρησιν καὶ ἀπολογίαν: —

ρο Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας κεφάλαια περὶ πίστεως δώδεκα, ἐν οἷς καὶ ἀναθεματισμὸς κεῖται καὶ ἑρμηνεία ἑκάστωι ὑποτέτακται: —

ροα Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς τὸν μακαριώτατον Σούκενσον ἐπίσκοπον τῆς Διοκαισαρέων: —

ροβ Ἕτερον ὑπομνηστικὸν ἀντιγραφὲν πρὸς τὰς πεύσεις ἡμῶν παρ' αὐτοῦ: —

V

35 ἀναθεματισμὸν V

1 = S 1. Latine extat in Collectione CT 1

L III 20 1 Κύριλλος πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις πατράσι μοναχῶν καὶ τοῖς σὺν ὑμῖν τὸν μονήρη M IIII 588 PG 77, 9 βίον ἀσκοῦσιν καὶ ἐν πίστει θεοῦ ἱδρυμένοις ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις ἐν κυρίωι χαί- [ep. 1] ρειν. Ἀφίκοντο μὲν τινὲς κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐν Ἀλεξανδρείαι τῶν σὺν ὑμῖν· ἐρομένωι δέ μοι καὶ φιλοπευστοῦντι λίαν εἰ τῆς τῶν πατέρων ἐπιεικείας ἰόντες κατ' ἴχνος καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ πίστει μὲν ὀρθῆι τε καὶ ἀμωμήτωι διαπρέπειν ἐπείγεσθε, πολιτείαι δὲ τῆι παγκάληι κατασεμνύνεσθε καὶ τοῖς τῆς ἀσκήσεως ἐναβρύνεσθε πόνοις, τρυφὴν ἀληθῶς ἡγούμενοι τὸ ὑπέρ γε τοῦ ἀγαθοῦ τληπαθεῖν ἑλέσθαι γεννικῶς, ἀπήγγελλον μὲν ἐκεῖνοι ταῦτά γε ὑμῖν οὕτως ἔχειν, προσέθεσαν δὲ ὅτι τοῖς τῶν προλαβόντων ἀνδραγαθήμασιν ἁμιλλᾶσθε φιλοτιμότερον. ἔχαιρον οὖν ἀναγκαίως ἐγὼ καί μοι διεχεῖτο πρὸς εὐθυμίαν ὁ νοῦς τὰς τῶν ἐμῶν τέκνων εὐδοκιμήσεις οἰκειουμένωι, καὶ σφόδρα εἰκότως. καὶ γάρ ἐστι τῶν ἀτόπων PG 12 παιδοτρίβας μὲν ταῖς τῶν νέων ἐπιγάνυσθαι ῥώμαις κἂν εἴ τι γένοιτο παρ' αὐτῶν τῶν εἰς ἐπαίνους τελούντων τῆι τέχνηι, τοῦτο ταῖς σφῶν αὐτῶν οἷά τινα στέφανον ἀνάπτειν κεφαλαῖς καὶ τῆς ἐκείνων ἀνδρείας μερίζεσθαι τὰ αὐχήματα, ἡμᾶς δὲ πατέρας ὄντας πνευματικοὺς καὶ λόγοις ὑμᾶς ἐπαλείφοντας τοῖς εἰς ἀγαθὴν εὐτολμίαν, ἵνα καταθλήσαντες μὲν τῶν τῆς σαρκὸς κινημάτων παραιτούμενοι δὲ τὸ πίπτειν εἰς ἁμαρτίαν καὶ μὴν καὶ ἡττᾶσθαι πειράζοντι τῶι σατανᾶι κομίσησθε τὸ βραβεῖον, μὴ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἢ ἐκεῖνοι θεοφιλοῦς

M IIII 589 2 ἀναπίμπλασθαι θυμηδίας. οὐκοῦν, καθά φησιν τοῦ σωτῆρος ὁ μαθητής, σπουδὴν 2 Petr. 1, 5-8 πᾶσαν παρεισενεγκόντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῆι πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῆι ἀρετῆι τὴν γνῶσιν, ἐν δὲ τῆι γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῆι ἐγκρατείαι τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῆι ὑπομονῆι τὴν εὐσέβειαν, ἐν δὲ τῆι εὐσεβείαι τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῆι φιλαδελφίαι τὴν ἀγάπην. ταῦτα γὰρ ὑμῖν παρόντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν. χρῆναι γὰρ ἔγωγε φημὶ τοὺς οἵπερ ἂν ἕλοιντο τῆς ἐν Χριστῶι νοουμένης ζωῆς τὴν εὐκλεᾶ τε καὶ ἀξιέραστον διάιτειν ὁδόν, πρῶτον μὲν ἁπλῆι τε καὶ ἀλωβήτωι κατασεμνύνεσθαι πίστει, προσεπάγειν δὲ οὕτως αὐτῆι τὴν ἀρετήν, οὗ δὴ γεγονότος πειρᾶσθαι καταπλουτεῖν τοῦ κατὰ Χριστὸν μυ-

---

Flor. Cyr. 65 ἐκ τῆς πρὸς μονάζοντας πρώτης ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Ἀφίκοντο μέν τινες

VM, P [= hk], S, D [= mn], W R Λ^{t} Λ^{c}

inscr. βιβλίον πρῶτον τῶν πρακτικῶν τῆσ τρίτησ συνόδου SD ἡ κατὰ νεστορίου τοῦ ἀνθρωπολάτρου καὶ ἀσεβοῦσ παρακολουθήσασα πράξισ ἐν ἐφέσω W ᾱ VSD 2 μοναχοῖσ VSD ἡμῖν VMSR 3 καὶ ποθεινοτάτοις om. M ποθεινοτάτοισ ἀδελφοῖσ D χῶ S 4 ἐν αλεξανδρεία κατὰ τὸ ηῶθόσ R ἐν ἀλεξανδρεία S ὑμῖν MDWR^{corr} Λ^{tc} ἡμῖν VPSR 5 ὄντεσ S 6 τε om. VR δὲ] τε RΛ^{c} καλλίστη V 7 ἐναμβρύνεσθε P 8 γε om. D ἀληθοῦσ S γεννικῶσ R γενικῶσ VMPSW γενναίωσ D ἀπήγγελον W γε] τε SD om. R 8/9 οὕτωσ ὑμῖν P 8 ἡμῖν R 9 ἁμιλλᾶσθαι VR 9/10 φιλοτιμότεροι V 10 μὲν οὖν D ἐγὼ om. V εὐφημίαν D 11 ἀτοπωτάτων R 12 ἐπιγάννυσθαι VMPSDW γένοιτό τι D τι γένηται V 13 ἔπαινον P συντελούντων D 14/15 πνευματικοὺσ ὄντασ V 15 λόγουσ R 16 ἁμαρτίαν VΛ^{tc} ἁμαρτίασ MPSDWR μὴν καὶ] μὴ P 17 ἢ om. SD ἐκείνων D 19 παρεισενέγκαντεσ DR συνεισενέγκαντεσ S ὑμῶν ἐν τῆ πίστει M 23 ἀκάρπους] ἀπράκτουσ W παρίστησιν SD 25/26 διάγειν VD 26 τε] δὲ M

στηρίου τὴν γνῶσιν καὶ ἀναφοιτᾶν εὖ μάλα πρὸς τελεωτάτην σύνεσιν. τοῦτο γάρ, οἶμαι, ἐστὶν τὸ εἰς ἄνδρα τέλειον καταντῆσαι καὶ εἰς μέτρον ἡλικίας ἐλθεῖν τοῦ πληρώματος αὐτοῦ. (Eph. 4, 13) νήψει δὴ οὖν τῆι πρεπούσηι μονασταῖς τὰς ἑαυτῶν ὀσφύας εὖ μάλα διεζωσμένοι κατανδρίζεσθε τῶν παθῶν ψυχικῶν τε ἅμα καὶ σωματικῶν· ἔσεσθε γὰρ οὕτω λαμπροὶ καὶ εὐδόκιμοι καὶ ἐν καλῶι τῆς ἐλπίδος τῆς τοῖς ἁγίοις ηὐτρεπισμένης. ἔστω (L III 21) δὲ ἐν ὑμῖν καὶ πρό γε τῶν ἄλλων ἡ πίστις ὀρθὴ καὶ τὸ ἀνεπίληπτον ἔχουσα παντελῶς. οὕτω γὰρ οὕτω καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων ἰχνηλατοῦντες εὐσέβειαν ἐναυλισθήσεσθε σὺν αὐτοῖς ταῖς ἄνω μοναῖς καὶ σκηνὰς οἰκήσετε τὰς ἐν οὐρανοῖς, ὧν καὶ ὁ θεσπέσιος Ἡσαίας διαμέμνηται λέγων· οἱ ὀφθαλμοί σου ὄψονται Ἱερουσαλήμ, πόλις (Ies. 33, 20) πλουσία, σκηναὶ αἳ οὐ μὴ σεισθῶσιν.

3 Λαμπρὸς μὲν οὖν ὅτι καὶ ἀξιάγαστος ὑμῖν ὁ βίος ὀρθή τε καὶ ἀκαπήλευτος ἐνίδρυται πίστις, οὐκ ἠγνόηκα, πόθεν; τετάραγμαι δὲ οὐ μετρίως ἀκηκοὼς ὅτι θρύλοι τινὲς εἰς ὑμᾶς ἀφίκοντο χαλεποὶ καὶ περινοστοῦσι τινὲς τὴν ἁπλῆν ὑμῶν παραλύοντες πίστιν καὶ ῥηματίων εἰκαίων ἀποπτύοντες ὄχλον ἀναπυνθανόμενοί τε καὶ λέγοντες τὴν ἁγίαν παρθένον πότερόν ποτε θεοτόκον ἢ μὴ κατονομάζεσθαι χρή. καὶ ἦν μὲν ἄμεινον τῶν τοιούτων ὑμᾶς ζητη- (PG 13) μάτων εἰς ἅπαν ἀποφοιτᾶν καὶ ἃ μόλις ἐστὶν ὡς ἐν ἐσόπτρωι καὶ αἰνίγματι θεωρούμενα (1 Cor. 13, 12) τοῖς ἀρτίοις τὴν φρένα καὶ βεβηκόσι τὸν νοῦν, μηδὲ ἀνορύττειν ὅλως (τὰ γάρ τοι τῶν θεωρημάτων ἰσχνότερα τὸν τῶν ἀκεραιοτέρων ὑπερνήχεται νοῦν)· ἐπειδὴ δὲ ἅπαξ οὐκ ἀνήκοοι τῶν τοιούτων μεμενήκατε λόγων καὶ φιλονεικεῖν εἰκὸς ἑλέσθαι τινὰς καὶ τοῖς τὸν νοῦν οὐκ ἐρηρεισμένοις οἷά τινα σκόλοπα τὸ ἐπ' αὐτοῖς δὴ τούτοις ἐμπερονῆσαι βλάβος, δεῖν ὠιήθην ἀναγκαίως ὀλίγ' ἄττα πρὸς ὑμᾶς περὶ τούτων εἰπεῖν, οὐχ ἵνα λογομαχῆτε μᾶλλον, ἀλλ' ἵν' εἴ τινες ὑμῖν ἐπιφύοιντο, ταῖς ἐκείνων εἰκαιολογίαις τὸ ἀληθὲς ἀντε- (M IIII 592) ξάγοντες αὐτοί τε διαδιδράσκητε τὴν ἐκ τοῦ πλανᾶσθαι ζημίαν, προσωφελῆτε δὲ καὶ ἑτέρους, τοῖς καθήκουσι λογισμοῖς ὡς ἀδελφοὺς ἀναπείθοντες τὴν ἄνωθεν ταῖς ἐκκλησίαις καὶ ἐκ τῶν ἁγίων ἀποστόλων παραδοθεῖσαν πίστιν καθάπερ τινὰ πολύτιμον μαργαρίτην ἐν ἰδίαις ἔχειν ψυχαῖς.

4 Τεθαύμακα τοίνυν εἴπερ ὅλως ἐνδοιάζουσι τινὲς πότερόν ποτε θεοτόκος ἢ μὴ λέγοιτ' ἂν ἡ ἁγία παρθένος. εἰ γὰρ ἔστι θεὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, πῶς οὐ θεοτόκος ἡ τεκοῦσα παρθένος; ταύτην ἡμῖν παρέδοσαν τὴν πίστιν οἱ θεσπέσιοι μαθηταί, κἂν εἰ μὴ τῆς λέξεως πεποίηνται μνήμην· οὕτω φρονεῖν δεδιδάγμεθα παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων. καὶ γοῦν ὁ τῆς ἀοιδίμου μνήμης πατὴρ ἡμῶν Ἀθανάσιος τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας κατακοσμήσας τὸν θρόνον ἐφ' ὅλοις ἔτεσιν τεσσαράκοντα καὶ ἓξ τὸν ἀριθμὸν καὶ ταῖς τῶν ἀνοσίων αἱρετικῶν εὑρεσιλογίαις ἄμαχόν τινα καὶ ἀποστολικὴν ἀντιτάττων σύνεσιν καὶ οἷον εὐοσμοτάτωι τινὶ μύρωι τοῖς ἰδίοις συγγράμμασι κατευφραίνων τὴν ὑπ' οὐρανὸν καὶ ἐπ'

VM, P [= hk], S, D [= mn], WR Λ[t] Λ[c]

3 αὐτοῦ] τοῦ $\overline{\chi\upsilon}$ D δ' οὖν P μονασταὶ D 4 διαζοσμένοι R γάρ φησιν S 5 ἔστι S ἔσται R 6 ἡμῖν S ὀρθὴ SDRΛ[tc] ὀρθὴ καὶ ἀκαπήλευτοσ VMPW ἀνεπίλημπτον R ἀνεπίπληκτον VMW εἶχε ἀνεπίπληκτον h[mg] 7 οὕτω[2] om. PΛ[tc], add. h αὐτοὶ om. P 7/8 συναυλισθήσεσθε P 8 ὧν] ὡσ D 9 μου SD 9/10 πόλεισ πλουσίασ D 10 σκηναὶ MSWR σκηνὰσ VPD 11 οὖν om. D ὑμῖν ὅτι καὶ ἀξιάγαστοσ D ὑμῶν W ἐνήδρωται W ἡ D 12 θρύλλοι VPSD θρλοι W εἰς] ὡσ R 13 ἀπλανῆ D om. W ἡμῶν V 14 παραπτύοντεσ SD παραλύοντεσ R παρθένον SDRΛ[tc] παρθένον μαρίαν VPW παρθένον καὶ θεοτόκον M 15 ποτε om. D ἡμᾶσ R 16 αἰνίγμασι S 17 μὴ VMPW τοι om. VMPDW 18 ἰσχνότερα τῶν θεωρημάτων VMPW τῶν νοημάτων ἰσχυρότερα D τὸν] τὸ R 19 ἑλέσθαι τινὰσ εἰκὸσ VP 20 τούτοισ SDR τοῦτο VMPW 21 ὀλίγα ἄττα SWR ὀλίγα τινὰ VMm περὶ τούτων πρὸσ ὑμᾶσ M 22 ἵνα VR 22/23 ἀντεξετάζοντεσ SD 23 αὐτοί τε om. VMPW πλανᾶσθε D προσωφελεῖτε W 24 ἄνωθεν ἐν VMPSW καὶ om. MDWΛ[tc], corr. W 25 πολυτίμητον VMDW ταῖσ ἰδίαισ D 27 τοίνυν] γὰρ R ποτε om. D πωσ M 28 ὁ $\overline{\chi\sigma}$ MWR 29 τεκοῦσα] τεκοῦσα ἡ ἁγία V αὐτὸν τεκοῦσα P τὴν πίστιν παρέδοσαν VMPSW εἰ om. M 31 ὁ τῆσ V 33 εὑρησιλογίαισ WR ἀντιτάσσων SR 34 εὐοσμωτάτην W τὴν ὑπ'] τὸν S

ὀρθότητι καὶ ἀκριβείαι δογμάτων παρὰ πάντων μαρτυρούμενος τὸ περὶ τῆς ἁγίας ἡμῖν καὶ ὁμοουσίου τριάδος συντιθεὶς βιβλίον, ἐν τῶι τρίτωι λόγωι ἄνω τε καὶ κάτω θεοτόκον ἀποκαλεῖ τὴν ἁγίαν παρθένον, καὶ χρήσομαι δὲ ἀναγκαίως ταῖς αὐτοῦ φωναῖς, αὐταῖς λέξεσιν ἐχούσαις ὧδε

Ath. c. Ar. 3, 29 Σκοπὸς τοίνυν οὗτος καὶ χαρακτὴρ τῆς θείας γραφῆς, ὡς πολλάκις εἴπομεν, διπλῆν
L IIII 24 εἶναι τὴν περὶ τοῦ σωτῆρος ἐπαγγελίαν ἐν αὐτῆι, ὅτι τε ἀεὶ θεὸς ἦν καὶ ἐστὶν υἱός, λόγος ὢν καὶ ἀπαύγασμα καὶ σοφία τοῦ πατρός, καὶ ὅτι ὕστερον δι' ἡμᾶς σάρκα λαβὼν ἐκ παρθένου τῆς θεοτόκου Μαρίας ἄνθρωπος γέγονεν.

c. Ar. 3, 33 Καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· Πολλοὶ γοῦν ἅγιοι γεγόνασι καὶ καθαροὶ πάσης ἁμαρτίας· Ἱε-
Ier. 1, 5 ρεμίας δὲ καὶ ἐκ κοιλίας ἡγιάσθη καὶ Ἰωάννης ἔτι κυοφορούμενος ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλ-
Lc. 1, 41 λιάσει ἐπὶ τῆι φωνῆι τῆς θεοτόκου Μαρίας.

Ἀξιόχρεως μὲν οὖν ὁ ἀνὴρ καὶ θαρσεῖσθαι πρέπων ὡς οὐκ ἂν ἔφη τι τῶν ὅσα ἐστὶν τοῖς ἱεροῖς οὐ συμβαίνοντα λόγοις. πῶς γὰρ ἂν ἁμάρτοι τἀληθοῦς ὁ λαμπρὸς οὕτω καὶ διαβόητος καὶ ἐν αὐτῆι τῆι ἁγίαι καὶ μεγάληι συνόδωι, τῆι ἐν Νικαίαι φημὶ κατὰ
PG 16 καιροὺς συναγηγερμένηι, πρὸς ἁπάντων τεθαυμασμένος; οὔπω μὲν γὰρ τὸν τῆς ἐπισκοπῆς διεῖπε θρόνον, ἐτέλει δὲ μᾶλλον ἐν κληρικοῖς· πλὴν ἀγχινοίας ἕνεκα καὶ τῆς ἄλλης ἐπιεικείας καὶ ἰσχνῆς ἄγαν καὶ ἀσυγκρίτου φρενὸς παρελήφθη μὲν τὸ τηνικάδε παρὰ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐπισκόπου, συνῆν δὲ τῶι πρεσβύτηι οἱάπερ υἱὸς πατρί, ποδηγῶν εἰς ἕκαστα τῶν χρησίμων καὶ τὴν ἐφ' ἑκάστωι τῶν πρακτέων ὁδὸν εὖ μάλα παραδεικνύς.

M IIII 593 5 Ἐπειδὴ δὲ τινὰς εἰκὸς δεῖν μὲν οἴεσθαι τὸν ἐπὶ τούτοις ἡμῖν ἐμπεδοῦσθαι λόγον καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἱερᾶς καὶ θεοπνεύστου γραφῆς φάναι τε πρὸς τούτωι τὴν ἁγίαν ἐκείνην καὶ μεγάλην σύνοδον μήτε θεοτόκον εἰπεῖν τὴν τοῦ κυρίου μητέρα μήτε μὴν ὅλως ὁρίσαι τι τοιοῦτον, φέρε δὴ φέρε καὶ νῦν, ὡς ἔνι, καταδεικνύωμεν τῆς ἐν Χριστῶι νοουμένης οἰκονομίας τὸ μυστήριον τίνα μὲν τρόπον παρὰ τῆς θείας ἡμῖν κεκήρυκται γραφῆς, τί δὲ καὶ αὐτοὶ λελαλήκασιν οἱ πατέρες τὸν τῆς ἀμωμήτου πίστεως ὅρον ἐκφέροντες, ἐνηχοῦντος
Mt. 10, 20 αὐτοῖς τἀληθὲς τοῦ ἁγίου πνεύματος. οὐ γὰρ ἦσαν οἱ λαλοῦντες αὐτοὶ κατὰ τὴν τοῦ σωτῆρος φωνήν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς τὸ λαλοῦν ἐν αὐτοῖς. ἀποδεδειγμένου γὰρ οὕτως ὅτι θεὸς κατὰ φύσιν ἐστὶν ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένος, κατοκνήσειν οἶμαι παντελῶς οὐδένα πρός γε τὸ χρῆναι νοεῖν καὶ μὴν καὶ φράσαι ὅτι θεοτόκος ἂν λέγοιτο, καὶ μάλα εἰκότως. ἔχει δὲ οὕτως ἡμῖν τὸ τῆς πίστεως σύμβολον

6 Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν

9—11 cf. Exc. Ephes. IIII

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ[t]Λ[c]

1 ἀκριβείαι] εὐσεβεία V 2 τε om. R 3 καὶ χρήσομαι R κεχρήσομαι VMPSDW ταῖσ αὐτοῦ φωναῖσ ἀναγκαίωσ V 3/4 λέξεσιν αὐταῖσ S 6 παρὰ V ἐπαγγελίαν PDRΛ[t] ἀπαγγελίαν VMSWΛ[c] ἀεὶ om. V 9 πάλιν om. V καὶ om. SR 12 οἷα VMPW 13 μὴ ἔστι τοῖσ ἱεροῖσ D ἂν om. VMPWR 14 οὗτοσ D 14/15 κατὰ καιροὺς om. D 21 ἐπεὶ D 22 φανῆναί SΛ[t] et φάναι et φανῆναι uertit Λ[c] τοῦτο P 23/24 ὁρίσαι τι τοιοῦτον ὅλωσ D 24 τοιούτων R καὶ νῦν om. P καταδεικνύομεν W ἐν VMPWR ἐπὶ SD 27 αὐτοῖς om. V τἀληθοῦς Λ[tc] σωτῆρος] κ̅υ̅ R 29 οὕτως] αὐτοῖσ S ἐστὶν om. R γεγενημένοσ VS, corr. V 30 μὲν οἶμαι V νοεῖν — φράσαι] εἰπεῖν καὶ νοῆσαι V 31 καὶ — εἰκότως om. VΛ[t] 32 πιστεύω D 32/33 ποιητὴν πάντων — ἀοράτων D 32 τε om. P 33—13, 5 θ̅ῦ̅ τὸν μονογεννῆ καὶ τὰ λοιπὰ V 34 αὐτοῦ] τοῦ π̅ρ̅σ̅ R

ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῶι πατρί, δι᾽ οὗ τὰ πάντα ἐγένετο τά τε ἐν τῶι οὐρανῶι καὶ τὰ ἐν τῆι γῆι, τὸν δι᾽ ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα σαρκωθέντα ἐνανθρωπήσαντα παθόντα καὶ ἀναστάντα τῆι τρίτηι ἡμέραι, ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανούς, ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα.

7 Οἱ μὲν γὰρ τῶν αἱρέσεων εὑρεταὶ τοὺς τῆς ἀπωλείας σφίσιν τε αὐτοῖς καὶ μὴν καὶ L III 25
ἑτέροις ὀρύττοντες βόθρους ματαιότητος εἰς τοῦτο κατώλισθον ἐννοιῶν, ὡς οἴεσθαί τε καὶ λέγειν πρόσφατον εἶναι τὸν υἱὸν καὶ ἐν ἴσωι τοῖς κτίσμασιν παρῆχθαι πρὸς ὕπαρξιν παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. καὶ τὸν πρὸ παντὸς αἰῶνος καὶ χρόνου, μᾶλλον δὲ τῶν αἰώνων τὸν ποιητὴν τῆι κατὰ χρόνον ἀρχῆι περιγράφοντες οὐκ ἐρυθριῶσιν οἱ δείλαιοι, ὑποβιβάζοντες
δέ, κατά γε τὸ αὐτοῖς δοκοῦν, τῆς πρὸς τὸν πατέρα καὶ θεὸν ἰσότητός τε καὶ δόξης, τὸ PG 17
προὔχειν αὐτῶι τῶν ἄλλων παραχωροῦσι μόλις, μεσίτην δὲ εἶναί φασι θεοῦ καὶ ἀνθρώπων οὔτε τῆς εἰς λῆξιν ὑπεροχῆς λαχόντα τὴν δόξαν οὔτε μὴν τοῖς τῆς κτίσεως ἐνιζήσαντα μέτροις. τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ καὶ τῆς θείας ὑπεροχῆς ἡττώμενος καὶ τῶν τῆς κτίσεως μέτρων ἀνωικισμένος; ἀδιανόητον παντελῶς τὸ χρῆμά ἐστιν, καὶ τόπος ἢ λόγος οὐδεὶς ὁρᾶται μεταξὺ ποιητοῦ καὶ κτίσματος. κατασύροντες τοίνυν αὐτόν, τό γε ἧκον ἐπ᾽
αὐτοῖς, τῶν τῆς θεότητος θώκων, υἱὸν καὶ θεὸν ὀνομάζουσιν καὶ προσκυνεῖσθαι δεῖν οἴον- M IIII 596
ται, καίτοι τοῦ νόμου βοῶντος ἀναφανδὸν κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ Deut. 6, 13
αὐτῶι μόνωι λατρεύσεις, καὶ μὴν καὶ διὰ φωνῆς τοῦ Δαυὶδ θεοῦ λέγοντος τοῖς ἐξ
Ἰσραὴλ οὐκ ἔσται ἐν σοὶ θεὸς πρόσφατος οὐδὲ προσκυνήσεις θεῶι ἀλλοτρίωι. Ps. 80, 10
8 ἀλλ᾽ ἐκεῖνοι μὲν οἵαπερ ἁμαξιτὸν ἀφέντες εὐτριβῆ τὴν ἀλήθειαν, ἐπὶ βόθρους ἵενται καὶ
πέτρας καὶ ἧι φησιν ὁ Σολομών, τοὺς ἄξονας τοῦ ἰδίου γεωργίου πεπλάνηνται καὶ Prou. 9, 12
συνάγουσι χερσὶν ἀκαρπίαν· ἡμεῖς δέ, οἷς τὸ θεῖον εἰς νοῦν ἐνήστραψε φῶς, τῆς ἐκείνων ἀβελτηρίας τὰ ἀσυγκρίτως ἀμείνω φρονεῖν ἡιρημένοι καὶ τῆι τῶν ἁγίων πατέρων ἑπόμενοι πίστει γεγεννῆσθαι φαμὲν ἀληθῶς ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς οὐσίας τὸν υἱὸν θεοπρεπῶς τε καὶ ἀπορρήτως καὶ ἐν ἰδίαι μὲν ὑποστάσει νοεῖσθαι, τῆι δὲ ταυτότητι τῆς οὐσίας ἑνοῦσθαι τῶι γεγεννηκότι καὶ εἶναι μὲν ἐν αὐτῶι, ἔχειν δὲ πάλιν ἐν ἑαυτῶι τὸν πατέρα. ὁμολογοῦμεν δὲ εἶναι φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν ἰσοκλεᾶ τε καὶ ἰσουργὸν
χαρακτῆρά τε καὶ ἀπαύγασμα καὶ κατὰ πᾶν ὁτιοῦν ἰσομέτρως ἔχοντα καὶ κατ᾽ οὐδένα Hebr. 1, 3
τρόπον μειονεκτούμενον. ἐπαριθμουμένου γὰρ οὕτως τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἡ ἁγία τε καὶ ὁμοούσιος τριὰς εἰς μίαν θεότητος ἑνοῦται φύσιν.
9 Ἀλλ᾽ ἡ μὲν θεόπνευστος γραφὴ σάρκα φησὶν γεγενῆσθαι τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, τουτέστιν Ioh. 1, 14
ἑνωθῆναι σαρκὶ ψυχὴν ἐχούσηι τὴν λογικήν· ἑπομένη δὲ τοῖς εὐαγγελικοῖς κηρύγμασιν ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος αὐτὸν ἔφη τὸν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς γεγεννημένον

32—33 Flor. Cyr. 65 ἡ μὲν θεόπνευστος — λογικήν

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ^{t}Λ^c

2 τῶ om. MPDW τὰ om. P 3 καὶ σαρκωθέντα MPR καὶ σαρκωθέντα καὶ WΛ^{tc} καὶ παθόντα καὶ ταφέντα P 4 τοὺς om. SR καὶ πάλιν ἐρχόμενον P 8 καὶ ἐν ἴσω PSDR ἐν ἴσω τε VM ἐν ἴσω W παρῆκται S, corr. S^{mg} πρὸσ ὕπαρξιν om. D 9/10 τὸν ποιητὴν τῶν αἰώνων M τὸν om. R 10 τῆι — χρόνον] καὶ κατὰ καιρὸν D 11 γε om. V ἑαυτοῖσ VW τὸν om. DR τὸ] τοῦ S 12 προυπάρχειν V προπρούχειν M μόλις παραχωροῦσι M 12/13 θῦ καὶ ἀνῶν φασὶν R 14 καὶ[1] om. VMPW 15 ὑπερανωκισμένοσ SD 15/16 οὐδεὶσ ἢ λόγοσ P τοίνυν]οὖν P γοῦν W 17 θάκων DR 18/19 καὶ — λατρεύσεις om. R 19 τοῦ θῦ P 21 ἁμαξητὸν D 22 ἧι] ὡσ S ὁ om. S 23 εἰς νοῦν om. P 25 γεγενῆσθαι PS ἀληθῶς om. R τὸν μονογενῆ ῡν R 27 τε τῶ MPWR ἐν αὐτῶ μὲν εἶναι V αὐτῶ S 28 δὴ Λ^c 29 τε om. P πάντα R καὶ om. SD 30 μὲν γὰρ V 32 γενέσθαι Flor. Cyr. ἐκ θεοῦ om. V θῦ θν̄ M 33 ἔχοντα Flor. Cyr. 34 γεγενημένον S

μονογενῆ, τὸν δι᾽ οὗ τὰ πάντα καὶ ἐν ὧι τὰ πάντα, δι᾽ ἡμᾶς τους ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν
ἡμετέραν σωτηρίαν καταφοιτῆσαι μὲν ἐξ οὐρανῶν, σαρκωθῆναι δὲ καὶ ἐνανθρωπῆσαι πα-
θεῖν τε καὶ ἀναστῆναι καὶ ὅτι κατὰ καιροὺς ἀφίξεται κριτής· ὠνόμαζον δὲ τὸν ἐκ θεοῦ
λόγον ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. ἄθρει δὴ οὖν ὅπως ἕνα λέγοντες υἱόν, κύριον δὲ αὐτὸν καὶ
L III 28 Χριστὸν Ἰησοῦν ὀνομάζοντες, ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς γεγεννῆσθαί φασιν εἶναί τε μονογενῆ καὶ
PG 20 **10** θεὸν ἐκ θεοῦ καὶ φῶς ἐκ φωτός, γεννηθέντα καὶ οὐ ποιηθέντα καὶ ὁμοούσιον τῶι πατρί. καίτοι
τὸ Χριστός ὄνομα φαίη τις ἂν ὡς ἥρμοσε μὲν οὐ μόνωι τῶι Ἐμμανουήλ, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐφ᾽ ἑτέρων
αὐτὸ τεθειμένον εὑρήσομεν. ἔφη γάρ που θεὸς περὶ τῶν ἐξειλεγμένων καὶ ἡγιασμένων
Ps. 104, 15 ἐν πνεύματι· μὴ ἅπτεσθε τῶν χριστῶν μου καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ πονη-
ρεύεσθε. καὶ μὴν καὶ ὁ θεσπέσιος Δαυὶδ κεχρισμένον εἰς βασιλέα παρὰ τοῦ θεοῦ
1 Reg. 24, 7 διὰ χειρὸς Σαμουὴλ χριστὸν κυρίου τὸν Σαοὺλ ἀποκαλεῖ. καὶ τί τοῦτο λέγω, καίτοι μετὸν
M IIII 597 εὐκόλως τοῖς ἐθέλουσιν ἰδεῖν τοὺς ἐν πίστει τῆι ἐν Χριστῶι δεδικαιωμένους καὶ ἡγιασμένους
ἐν πνεύματι τῆι τοιᾶιδε κλήσει τετιμημένους; καὶ γοῦν ὁ προφήτης Ἀμβακοὺμ τὸ ἐπὶ Χριστῶι
Hab. 3, 13 μυστήριον καὶ τὴν δι᾽ αὐτοῦ σωτηρίαν προανακέκραγε λέγων· ἐξῆλθες εἰς σωτηρίαν
λαοῦ σου τοῦ σῶσαι τοὺς χριστούς σου. οὐκοῦν τὸ Χριστός ὄνομα πρέποι ἂν
οὐχὶ μόνωι τε καὶ ἰδικῶς, ὡς ἔφην, τῶι Ἐμμανουήλ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν οἵπερ ἂν
εἶεν τῆι τοῦ ἁγίου πνεύματος χάριτι κατακεχρισμένοι. πεποίηται γὰρ ἀπὸ τοῦ πράγ-
ματος ἡ φωνὴ καὶ ἀπὸ τοῦ κεχρίσθαι χριστοί. ὅτι δὲ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ τὴν οὕτως εὐκλεᾶ
1 Ioh. 2, 20. τε καὶ ἀξιόληπτον ἀληθῶς καταπλουτοῦμεν χάριν, ἐμπεδοῖ λέγων ὁ σοφὸς Ἰωάννης· καὶ
27 ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου. καὶ πάλιν· οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα τις
διδάσκηι ὑμᾶς, ἀλλ᾽ ὡς τὸ αὐτοῦ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς. γέγραπται δε καὶ
Act. 10, 38 περὶ τοῦ Ἐμμανουήλ· Ἰησοῦν τὸν ἀπο Ναζαρέτ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς
πνεύματι ἁγίωι καὶ δυνάμει. καὶ μὴν καὶ ὁ θεσπέσιος Δαυὶδ πρὸς αὐτόν πού
Ps. 44, 8 φησιν· ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε ὁ
θεός, ὁ θεός σου, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. τί οὖν ἂν
τις ἴδοι τὸ περιττὸν ἐν τῆι ἁγίαι παρθένωι παρὰ τὰς ἄλλας, κἂν εἰ λέγοιτο τεκεῖν αὐτὴν
τὸν Ἐμμανουήλ; ἄτοπον γὰρ οὐδέν, κἂν εἰ ἕλοιτό τις καὶ τὴν ἑκάστου τῶν κεχρισμένων μη-
11 τέρα Χριστοτόκον ἀποκαλεῖν. ἀλλ᾽ ἔστι πολὺ τὸ μεσολαβοῦν καὶ ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς
τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν εὐκλείας καὶ ὑπεροχῆς ἀποτειχίζον τὰ καθ᾽ ἡμᾶς. οἰκέται μὲν
γὰρ ἡμεῖς, ὁ δὲ κατὰ φύσιν κύριος καὶ θεός, κἂν εἰ γέγονε μεθ᾽ ἡμῶν καὶ ἐν τοῖς καθ᾽
ἡμᾶς οἰκονομικῶς. ταύτηι τοι καὶ ὁ μακάριος Παῦλος Χριστὸν αὐτὸν ὠνόμαζε καὶ θεόν,
Eph. 5, 5 οὕτω λέγων· τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλε-
ονέκτης, ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῆι βασιλείαι
τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. οὐκοῦν οἱ μὲν ἄλλοι πάντες, ὡς ἔφην, εἶεν ἂν καὶ μάλα
εἰκότως διὰ τὸ κεχρίσθαι χριστοί, μόνος δὲ Χριστὸς καὶ θεὸς ἀληθῶς ὁ Ἐμμανουήλ, καὶ οὐκ

VM, P [= hk], S, D [= mn], WR$\Lambda^t\Lambda^c$

1 καὶ — πάντα om. VMPW   τὸν δι R   διὰ om. SΛ^{tc} 2 καταφοιτήσαντα D   4 οὖν om. V   πῶσ DR   5 Ἰησοῦν om. W   τοῦ om. VMPW   γεγενῆσθαι S   τε καὶ D   6 καὶ[2] om. V   καὶ[3] om. V   7 ὡσ ἥρμοσε μὲν οὐ SD ὡσ ἡρμόσθαι μὲν οὐ R οὐχ ὡσ ἡρμοσμένον [ἡρμοσμένω PW, corr. W] VMPW   μόνον SDΛ^{tc} γὰρ om. VDR, corr. V   ἑτέρω D ἑκατέρων μᾶλλον δὲ ἐφ᾽ ἑτέρων V   8 που] ὁ P   9 ἅπτεσθαι SR   10 καὶ[2] om. VMPW   κεχρισμένον MPSWΛ^{tc} κεχρισμένοσ VD ἐχρισμένοσ R   βασιλεῖαν R   τοῦ om. SD   11 ἀπεκάλει S ἐπεκάλει D   μετὸν SR μεστὸν D μὲν VMPW   12 εἰσ χ̅ν̅ W   καὶ ἡγιασμένους om. D   13 ἀββακοὺμ V   χ̅ν̅ P χ̅υ̅ R   14 σωτηρίαν] παρουσίαν S   προανακέκραγε DΛ^{tc} ἀνακέκραγε S προανακεκράγει VMPWR   17 κεχρισμένοι D   18 ὅτι — αὐτοὶ om. R   ὑμεῖσ S   20 ἁγίου VMSWRΛ^{tc} θ̅υ̅ PD   πάλιν om. D   καὶ οὐ R   21 διδάξη S   ἀλλ᾽ ὡς] ἀλλὰ V   ημασ R   23 ἐν π̅ν̅ι̅ D   καὶ[3] om. VMPSW   πού om. VMPW   24 ἀδικίαν MPSmWR ἀνομίαν Vn   25 θεός[1]] υ̅σ̅ M   ὁ θεός om. S   26 αὐτῆ R αὐτὸν MPW   27 κἂν] καὶ R   29 τὰ] τὸ W   μὲν om. V   31 ὀνομάζει R   32 ἴστε VMPWR ἐστὲ SD inter utrumque uariant Λ^{tc} 33 ὅσ MPDWR ὃ SΛ^{tc} ὅστισ V   34 τοῦ om. VS   34/35 καὶ μάλα εἰκότωσ post χριστοί coll. D om. SΛ^t 35 χ̅σ̅ θ̅σ̅ W om. R   ἀληθῶς om. P

ἂν ἁμάρτοι τἀληθοῦς, εἴ τις ἕλοιτο λέγειν ὡς αἱ μὲν τῶν ἄλλων μητέρες χριστοτόκοι μέν, οὐ μὴν ἔτι καὶ θεοτόκοι, μόνη δὲ παρ᾽ ἐκείνας ἡ ἁγία παρθένος χριστοτόκος τε ὁμοῦ καὶ θεοτόκος νοεῖταί τε καὶ λέγεται. γεγέννηκε γὰρ οὐ ψιλὸν ἄνθρωπον καθ᾽ ἡμᾶς, σαρκω- PG 21
θέντα δὲ μᾶλλον καὶ ἐνανθρωπήσαντα τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον. ὠνομάσμεθα μὲν γὰρ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ κατὰ χάριν θεοί· πλὴν οὐχ οὕτω θεὸς ὁ υἱός, φύσει δὲ μᾶλλον καὶ L III 29
ἀληθείαι, κἂν εἰ γέγονε σάρξ.

12 Ἀλλ᾽ ἴσως ἐκεῖνο ἐρεῖς· ἆρ᾽ οὖν, εἰπέ μοι, θεότητος μήτηρ γέγονεν ἡ παρθένος; καὶ πρός γε τοῦτο φαμὲν ὅτι γεγέννηται μὲν ὁμολογουμένως ἐξ αὐτῆς τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὁ ζῶν τε καὶ ἐνυπόστατος αὐτοῦ λόγος καὶ ἄναρχον ἐν χρόνωι τὴν ὕπαρξιν M IIII 600
ἔχει, ἀεὶ συνυφεστηκὼς τῶι γεγεννηκότι ἐν αὐτῶι τε καὶ σὺν αὐτῶι καὶ ὑπάρχων καὶ νοούμενος· ἐν ἐσχάτοις δὲ τοῦ αἰῶνος καιροῖς, ἐπειδὴ γέγονε σάρξ, τουτέστιν ἡνώθη σαρκὶ ψυχὴν ἐχούσηι τὴν λογικήν, γεγεννῆσθαι λέγεται καὶ σαρκικῶς διὰ γυναικός. ἔοικε δέ πως τῶι καθ᾽ ἡμᾶς τόκωι τὸ ἐπ᾽ αὐτῶι μυστήριον. αἱ μὲν γὰρ τῶν ἐπὶ γῆς μητέρες, ὑπηρετοῦσαι τῆι φύσει πρὸς γένεσιν, ἔχουσι μὲν ἐν μήτραι πηγνυμένην κατὰ βραχὺ τὴν σάρκα καὶ ἀφράστοις τισὶν ἐνεργείαις θεοῦ προιοῦσάν τε καὶ τελειουμένην εἰς εἶδος τὸ ἀνθρώπινον· ἐνίησι δὲ τῶι ζώιωι τὸ πνεῦμα ὁ θεὸς καθ᾽ ὃν οἶδεν τρόπον. πλάττει γὰρ πνεῦμα ἀν- Zach. 12, 1
θρώπου ἐν αὐτῶι κατὰ τὴν τοῦ προφήτου φωνήν. ἕτερος δὲ σαρκὸς καὶ ὁμοίως ἕτερος ὁ ψυχῆς ἐστι λόγος. ἀλλ᾽ εἰ καὶ γεγόνασι μόνων αὗται τῶν ἀπὸ γῆς σωμάτων μητέρες, ἀλλ᾽ οὖν ὅλον ἀποτεκοῦσαι τὸ ζῶιον, τὸ ἐκ ψυχῆς δὴ λέγω καὶ σώματος, οὐχὶ μέρος λέγονται τεκεῖν, οὐδ᾽ ἂν εἴποι τις, φέρε εἰπεῖν, τὴν Ἐλισάβετ σαρκοτόκον μέν, οὐ μὴν ἔτι καὶ ψυχοτόκον· ἐκτέτοκε γὰρ ψυχωθέντα τὸν βαπτιστὴν καὶ ὡς ἓν ἐξ ἀμφοῖν τὸν ἄνθρωπον, ψυχῆς δὴ λέγω καὶ σώματος. τοιοῦτόν τι πεπρᾶχθαι παραδεξόμεθα καὶ ἐπὶ τῆι γεννήσει τοῦ Ἐμμανουήλ. γεγέννηται μὲν γάρ, ὡς ἔφην, ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς οὐσίας ὁ μονογενὴς αὐτοῦ λόγος· ἐπειδὴ δὲ σάρκα λαβὼν καὶ ἰδίαν αὐτὴν ποιησάμενος κεχρημάτικε καὶ υἱὸς ἀνθρώπου καὶ γέγονε καθ᾽ ἡμᾶς, οὐδέν, οἶμαι, τὸ ἄτοπον εἰπεῖν, μᾶλλον δὲ καὶ ἀναγκαῖον ὁμολογεῖν ὅτι γεγέννηται κατὰ σάρκα διὰ γυναικός, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ τῶι ἰδίωι συναπογεννᾶται σώματι καὶ ὡς ἓν λελόγισται πρὸς αὐτό, καίτοι τὴν φύσιν ἑτέρα παρ᾽ αὐτὸ νοουμένη τε καὶ ὑπάρχουσα κατὰ τὸν ἴδιον λόγον. κἂν εἰ βούλοιτό τις τὴν τοῦ δεῖνος μητέρα λέγειν ὡς ἔστι μὲν σαρκοτόκος, οὐ μὴν ἔτι καὶ ψυχοτόκος, περισσοεπήσει λίαν· τέτοκε γάρ, ὡς ἔφην, συντεθειμένον εὐτέχνως ἐξ ἀνομοίων τὸ ζῶιον καὶ ἐκ δυοῖν μέν, πλὴν ἄνθρωπον ἕνα, μένοντος μὲν ἑκατέρου τοῦθ᾽ ὅπερ ἐστίν, συνδεδραμηκότων δὲ ὥσπερ εἰς ἑνότητα φυσικὴν καὶ οἷον ἀνακιρνάντων ἀλλήλοιν ὅπερ ἂν ὡς ἴδιον ἑκατέρωι προσῆι.

7—18 Flor. Cyr. 66 ἀλλ᾽ ἴσως — λόγος

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ^{t}Λ^{c}

1 ἂν ἕλοιτο VSD μὲν om. SDΛ^{t} 2 μὴν δὲ P ἐκείναισ S 4 τοῦ θῦ D μὲν om. MPW del. V 5 καὶ om. D αὐτοὶ om. V θεοὶ κατὰ χάριν D 5/6 πλὴν — εἰ om. S 7 διὰ θεότητοσ SD ἡ ἁγία παρθένος Flor. Cyr. 8 πρό S πρῶτον D γεγένηται S 9 λόγοσ αὐτοῦ V τοῦ θεοῦ λόγος Flor. Cyr. 10 συνεφεστικῶσ R συνεφεστὼσ SD συνεφεστηκὼς Flor. Cyr. 10/11 καὶ [om. SD Flor. Cyr.] ὑπάρχων καὶ νοούμενοσ MPSDWR Flor. Cyr. Λ^{tc} συνυπάρχων καὶ συννοούμενοσ V 12 καὶ γεγεννῆσθαι λέγεται [λέγεται καὶ S] SD 14 γέννησιν S τη μήτρα R 15 ἀφράστωσ D τε om. VMPW τελουμένην R 16 τῶι ζώιωι om. W ὁ om. MPSDW τὸ πνεῦμα V 18 ὁ om. PR τῆσ ψυχῆσ SD αὗται μόνων S μόνον αὗται DW 19 δὴ λέγω om. RΛ^{t} 20 λέγεται M τὴν ἐλισάβετ φέρε εἰπεῖν S 21 ἕνα D ἐν W om. S ἐξ om. W 22 ἐκ ψυχῆσ W δὴ om. W παραδεξώμεθα MPWR, corr. R 22/23 καὶ ἐπὶ — ἐμμανουὴλ παραδεξώμεθα P 23 γενέσει MSWR γεγένηται S 23/24 ἐκ τῆσ — οὐσίασ ὡσ ἔφην P 23 καὶ om. M 26 καὶ om. S ὅτι καὶ V γεγένηται S 27 ἀμέλει om. VMPW 28 ἐστὶν ἑτέρα R 29 καὶ D 30 ἔτι καὶ ἔτι S περιττοεπήσει P περιττοεπὴσ εἶ W περιττοεπὴσ ἦ M περιττοεπὸν ὑπάρχει V 31 ἐντέχνωσ P ἀτέχνωσ D δυεῖν D ἕνα ἄνθρωπον P 32 τοῦτο] τὸ R ὥσπερ om. R 32/33 ἀνακιρνώντων P 33 ἂν] ἐστὶν W

PG 24 **18** Ὅτι δέ ἐστιν ἀναγκαιοτάτη λίαν ἡ ἕνωσις ἐπὶ Χριστοῦ, καταθρῆσαι ῥᾶιον καὶ ἀταλαί-
πωρον παντελῶς καὶ διὰ πολλῶν ἑτέρων. φέρε γάρ, εἰ δοκεῖ, τὰς τοῦ μακαρίου Παύλου
πολυπραγμονῶμεν φωνάς, ἀκριβῆ τὸν νοῦν καὶ ὡς ἔνι λεπτῶς ἐνερείδοντες. ἔφη τοίνυν
L III 32 περὶ τοῦ μονογενοῦς· ὃς ἐν μορφῆι θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο
Phil. 2, 6-8 τὸ εἶναι ἴσα θεῶι, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώ-
ματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπεί-
M IIII 601 νωσεν ἑαυτόν. τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ ὑπάρχων ἐν μορφῆι τοῦ θεοῦ καὶ οὐχ ἁρπαγ-
μὸν ἡγησάμενος τὸ εἶναι ἴσα θεῶι; ἢ τίνα κεκένωται τρόπον, καθῖκται δὲ ὅπως εἰς ταπεί-
νωσιν καὶ ἐν τῆι τοῦ δούλου μορφῆι; εἰ μὲν οὖν εἰς δύο τέμνοντες τὸν ἕνα κύριον
Ἰησοῦν Χριστόν, εἴς τε ἄνθρωπον φημὶ καὶ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, τὸν ἐκ τῆς ἁγίας
παρθένου φασὶν ὑπομεῖναι τὴν κένωσιν, ἀποδιιστάντες αὐτοῦ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, προαπο-
δεικνύντων ὅτι καὶ ἐν μορφῆι καὶ ἰσότητι νοεῖταί τε καὶ ἦν τοῦ πατρός, ἵνα καὶ τὸν τῆς
κενώσεως ὑπομείνηι τρόπον, εἰς ὅπερ οὐκ ἦν, καθιγμένος. ἀλλ' οὐδέν ἐστιν τῶν πε-
ποιημένων, εἰ κατ' ἰδίαν νοοῖτο φύσιν, τὸ ἐν ἰσότητι τοῦ πατρός· πῶς οὖν ἄρα κεκενῶσθαι
λέγεται, εἰ τὴν φύσιν ἄνθρωπος ὢν γεγέννηται καθ' ἡμᾶς ἐκ γυναικός; ἐκ ποίας, εἰπέ μοι,
πρεσβυτέρας ὑπεροχῆς τῆς ἀνθρώπου μ[illegible]ονος εἰς τὸ ἄνθρωπος εἶναι κατέβη; ἢ πῶς ἂν
νοοῖτο λαβεῖν, ὡς οὐκ ἔχων ἐν ἀρχῆι, τὴν τοῦ δούλου μορφὴν ὁ φύσει τελῶν ἐν οἰκέταις
14 καὶ ὑπὸ ζυγὰ δουλείας κείμενος; ἀλλὰ ναί, φησίν, ὁ φύσει τε καὶ ἀληθῶς καὶ ἐλεύθερος
υἱός, ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, ἐν μορφῆι τοῦ γεγεννηκότος ὑπάρχων καὶ ἴσος ὢν αὐτῶι,
κατώικησεν ἐν ἀνθρώπωι γεννηθέντι διὰ γυναικός, καὶ τοῦτό ἐστιν ἡ κένωσις καὶ τὸ τῆς
ταπεινώσεως χρῆμα καὶ τὸ ἐν τῆι τοῦ δούλου καθικέσθαι μορφῆι. εἶτα, ὦ βέλτιστοι, τὸ
κατοικῆσαι μόνον ἐν ἀνθρώπωι τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἀρκέσειεν ἂν εἰς κένωσιν αὐτῶι, καὶ
ἀσφαλὲς εἰπεῖν ὅτι τε οὕτως ὑπέδυ τὴν τοῦ δούλου μορφὴν καὶ οὗτος αὐτῶι γένοιτ' ἂν
Ioh. 14, 23 ὁ τῆς ταπεινώσεως τρόπος; καίτοι λέγοντος ἀκούω τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις· ἐάν τις ἀγαπᾶι με,
τὸν λόγον μου τηρήσει καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν καὶ πρὸς αὐτὸν
ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῶι ποιησόμεθα. ἀκούεις ὅπως ἐν τοῖς ἀγα-
πῶσιν αὐτὸν συγκατοικήσειν αὐτῶι καὶ αὐτὸν ἔφη τὸν θεὸν καὶ πατέρα; ἆρ' οὖν καὶ αὐτὸν
κεκενῶσθαι δώσομεν καὶ τὴν ὁμοίαν ἀνατλῆναι ταπείνωσιν τῶι υἱῶι καὶ τὴν τοῦ δούλου
μορφὴν ἀναλαβεῖν, ὅτι τὰς τῶν ἀγαπώντων αὐτὸν ψυχὰς ἁγίας ποιεῖται μονάς; τί δὲ
PG 25 τὸ πνεῦμα τὸ κατοικοῦν ἐν ἡμῖν; ἆρα καὶ αὐτὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως ἀποπληροῖ τὴν
οἰκονομίαν, ἣν διὰ μόνου τοῦ υἱοῦ πεπρᾶχθαι φαμὲν τῆς ἁπάντων σωτηρίας ἕνεκα καὶ
15 ζωῆς; ἄπαγε τῆς οὕτω περιττῆς καὶ ἀνοήτου παντελῶς εἰκαιοβουλίας. τεταπείνωκε
τοίνυν ἑαυτὸν ὁ ἐν μορφῆι καὶ ἰσότητι τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὑπάρχων λόγος, ὅτε γενόμενος
Ioh. 1, 14 M IIII 604 σάρξ, καθά φησιν Ἰωάννης, γεγέννηται διὰ γυναικὸς καὶ ὁ γέννησιν ἔχων τὴν ἐκ θεοῦ

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛᵗΛᶜ

1 ἀναγκαιότατον D ῥᾴδιον D 3 φωνὰς] ἀφορμὰσ S καὶ om. VMWΛᵗ λεπτομερῶσ V ἐπερείδοντεσ VD 5/6 ὁμοιότητι S 7 τοῦ om. D 8 κατῆλθε V ὅμωσ R 9 εἰ RΛᵗᶜ οἱ VMPSDW οὖν om. S τεμόντεσ R 10 τοῦ θῦ R 11 ἀποδιιστῶντεσ V ἀποδιιστόντεσ P 11/12 προαποδεικνύντεσ D προαποδεικνύτωσαν V 12 τε καὶ ἦν] γε εἶναι P 12—14 ἵνα — πατρός om. S 13 ὑπομεῖναι R οὐκ om. M καθηγμένοσ P 14 ἄρα om. S ἔτι D 15 καθ' ἡμᾶς om. P ἐκ² SDRΛᵗᶜ καὶ ἐκ VMPW 16 ὑπεροχῆσ πρεσβυτέρασ καὶ P ὑπεροχῆσ S τῆσ τοῦ D τοῦ S 17 ἀρχαῖσ R 18 ὑπὸ] οὐχ ὑπὸ V ζυγὸν VPW δούλου V φασιν VMPWΛᵗᶜ ἀληθῶσ ὑπάρχων PD καὶ om. M 20 κατώκηκεν R 21 καθικνεῖσθαι VMPW 23 οὗτοσ S οὕτωσ VPW οὕτω M αὐτῶι om. M 24 κενώσεωσ D λέγοντοσ ὡσ V 26 πῶσ SD 27 αὐτὸν om. V καὶ αὐτὸν ἔφη συγκατοικήσειν αὐτῷ P αὐτῶι om. D 28 δώσομεν SDRΛᵗᶜ λέγετε VMPW υἱῶι] θῷ R 29 ἁγίασ VPSWRΛᵗᶜ ἰδίασ D πεποίηται W μονὰσ DRΛᵗᶜ μονὰσ ἰδίασ VMPSW 30 τὸ ἅγιον π̅ν̅α̅ V τὸ² om. R ἐνανθρωπίσεωσ W ἀποπληροῖ SDRΛᵗᶜ ἀπεπλήρου VMPW 31 ἣν] ἡ Λᵗᶜ πάντων ἕνεκα σωτηρίασ VMPW 32 ἀνοήτου R ἀνοήτου VMPSDW 33 τοῦ — π̅ρ̅σ̅ καὶ ἰσότητι P θεοῦ καὶ om. W 34 καθὼσ P ὁ ἰωάννησ D γεγένηται S

πατρὸς καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ὑπέμεινε παθεῖν δι' ἡμᾶς. ἐπεὶ διδασκόντων αὐτοὶ κατὰ τίνα
τρόπον ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος Χριστὸς ἂν νοοῖτο καὶ λέγοιτο πρὸς ἡμῶν. εἰ ἀπό γε L III 33
τοῦ κεχρίσθαι Χριστὸς ὀνομάζεται, τίνα κέχρικεν ὁ πατὴρ τῶι ἐλαίωι τῆς ἀγαλλιάσεως Ps. 44, 8
ἤτοι τῶι ἁγίωι πνεύματι; εἰ μὲν οὖν ἰδικῶς τὸν ἐξ αὐτοῦ καὶ μόνον γεννηθέντα θεὸν λόγον
καὶ τοῦτο εἶναί φασιν ἀληθές, ἀγνοοῦσιν ὅπως καὶ τὴν τοῦ μονογενοῦς ἀδικοῦσι φύσιν καὶ
τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας παρασημαίνουσι τὸ μυστήριον. εἰ γὰρ κέχρισται τῶι ἁγίωι
πνεύματι θεὸς ὢν ὁ λόγος, ἐπιδεᾶ πάντως ἁγιασμοῦ καὶ οὐχ ἑκόντες ὁμολογήσουσιν
κατὰ τοὺς ἄνωθεν ἔτι χρόνους ὑπάρχειν αὐτόν, καθ' οὓς οὔπω κεχρισμένος ἀμέτοχος ἦν
ἔτι τῆς ὕστερον αὐτῶι δοθείσης δωρεᾶς. τὸ δὲ ἁγιασμοῦ τητώμενον σεσάλευται κατὰ
φύσιν καὶ οὐκ ἂν νοοῖτο παντελῶς ἠμοιρηκὸς ἁμαρτίας ἤτοι τοῦ δύνασθαι πλημμελεῖν·
ὑπομεμένηκεν οὖν ἄρα καὶ τροπὴν τὴν εἰς τὰ ἀμείνω τυχὸν ὁ λόγος. πῶς οὖν ὁ αὐτός Mal. 3, 6
ἐστι καὶ οὐκ ἠλλοίωται; καὶ εἰ θεὸς ὢν ὁ λόγος καὶ ἐν μορφῆι καὶ ἰσότητι τοῦ πατρὸς
ἐχρίετό τε καὶ ἡγιάζετο, φαίη τις ἂν ἴσως ὡς ἀπό γε τοῦ πράγματος εἰς ἐξιτήλους ἐννοίας
ἀπενηνεγμένος ὅτι τάχα που καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ δέοιτ' ἂν ἁγιασμοῦ, μᾶλλον δὲ ἤδη καὶ
μείζων αὐτοῦ πέφηνεν ὁ υἱός, εἴπερ ἡγίασται μὲν αὐτός, ἴσος ὢν αὐτῶι καὶ ἐν μορφῆι πρὸ
ἁγιασμοῦ, ὁ δὲ ἀπομεμένηκεν ἐν οἷς ἦν ἀεὶ καὶ ἔστιν καὶ ἔσται, οὔπω τὴν εἰς τὰ ἀμείνω
λαβὼν ἐπίδοσιν διά γε τοῦ ἡγιάσθαι καθ' ὁμοιότητα τοῦ υἱοῦ. μεῖζον δὲ ἤδη καὶ ἀμ-
φοῖν ὁρᾶται τὸ πνεῦμα τὸ ἁγιάζον αὐτούς, εἴπερ ἐστὶν οὐκ ἐνδοιαστὸν ὡς ἁπάσης ἀν-
τιλογίας δίχα τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. ἀλλ' ἐστὶν ταῦτα λῆρος καὶ Hebr. 7, 7
τερθρεία καὶ ἀποπληξίας ἐγκλήματα. ἁγία γὰρ κατὰ φύσιν ἡ ὁμοούσιος τριάς, ἅγιος ὁ
πατήρ, ἅγιος δὲ καὶ ὁ υἱὸς οὐσιωδῶς κατὰ τὸν ἴσον τρόπον, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα.
16 οὐκοῦν ὅσον εἰς ἰδίαν φύσιν, οὐχ ἡγίασται κατὰ μόνας ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος. εἰ
δὲ δή τις οἴοιτο τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένον κεχρίσθαι τε καὶ ἡγιάσθαι μόνον
ταύτηι τοι καὶ ὠνομάσθαι Χριστόν, λεγέτω παρελθὼν εἰ ἀπόχρη τὸ χρίσμα πρὸς τὸ ἀπο- PG 28
φῆναι τὸν χριόμενον ἰσοκλεᾶ καὶ ὁμόθρονον τῶι πάντων ἐπέκεινα θεῶι. καὶ εἰ μὲν
ἀπόχρη, καὶ τοῦτο ἐροῦσιν ὡς ἐστὶν ἀληθές· κεχρίσμεθα καὶ ἡμεῖς, καὶ μαρτυρήσει λέ-
γων ὁ θεσπέσιος Ἰωάννης καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου. ἐσόμεθα 1 Ioh. 2, 20
δὴ οὖν ἐν ἴσωι τάχα που καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ τῶι θεῶι, εἴργει δέ, οἶμαι, παντελῶς οὐδὲν καὶ
συνεδρεύειν αὐτῶι, καθάπερ ἀμέλει καὶ αὐτὸς ὁ Ἐμμανουήλ· εἴρηται γὰρ πρὸς αὐτὸν κάθου Ps. 109, 1
ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. προσ- M IIII 605
κυνείτω καὶ ἡμᾶς ἡ τῶν ἄνω πνευμάτων ἁγία πληθύς· ὅταν γάρ φησιν, εἰσαγάγηι τὸν
πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῶι πάντες Hebr. 1, 6

3—22 Flor. Cyr. 67 τίνα κέχρικεν — λόγος
22—25 οὐκοῦν — θεῶι adferuntur a Cyrillo in apologia XII capitulorum contra Orientales [A 24] 27 [= PG 76, 329], cf. hos ipsos in 20 [PG p. 325] φησὶν ἐν τῶι πρώτωι τόμωι

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ^{t}Λ^c
1 καὶ πρσ̄ VR, corr. R ὑπομεῖναι R δι' ἡμᾶσ παθεῖν R αὐτῶν MDW καὶ κατὰ D 2—3 ἂν νοοῖτο — Χριστὸς om. MW 2 εἰ μὴ P 3 καὶ τίνα M 4 τῶι om. P τὸν μόνον ἐξ αὐτοῦ V λόγον καὶ θν̄ D 5 τοῦτον Flor. Cyr. φασὶν εἶναι D εἶναι φαμὲν S τἀληθές Λ^t ἀληθῶς Flor. Cyr. 6 παρασιαίνουσι V 7—12 ἐπιδεᾶ — ὁ λόγος om. Flor. Cyr. 9 εἰσ ὕστερον M ἐσύστερον VW ἡττώμενον VMW σαλεύεται VMPW 10 ἠμοιρηκῶσ MR, corr. R ἁμαρτίαν V 11 ἄρα] ἔτι D τὴν om. VMPW ὁ om. M 13 τε om. Flor. Cyr. ὡς om. VMPW εἰς om. R 14—16 μᾶλλον — ἁγιασμοῦ om. SD 15 μεῖζον M πέφηνεν R Flor. Cyr. ἀναπέφηνεν VP ἀπέφηνεν MW αὐτοῦ VW Flor. Cyr. αὐτὸσ M καὶ πρὸ P πρὸ τοῦ V 16 ὑπομεμένηκεν SD ἐναπομεμένηκεν V ἐν om. Vm καὶ ἔσται om. Λ^{tc} 17 διά γε] δέ γε et δὲ Flor. Cyr. codd. 18 ὁρᾶται om. R ὡς] καὶ M πάσησ W 18/19 ἀπολογίασ P 19 λῆροσ ταῦτα SD 20 γάρ ἐστι Flor. Cyr. 21 καὶ κατὰ SD τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον Flor. Cyr. 22 ὅσον VMPWRΛ^{tc} apol. ὅσον ἧκεν SD Flor. Cyr. κατὰ — λόγος om. R 23 οἴεται V ἡγιάσθαι] ἠβᾶσθαι V 25 ἀλειφόμενον V 26 ἀπόχρη SDRΛ^{tc} ἀπόχρη τὸ χρίσμα VMPW 28 δὴ om. P αὐτοὶ om. R

L III 36 ἄγγελοι θεοῦ. ἀλλ' ἡμεῖς μέν, εἰ καὶ τῶι ἁγίωι κεχρίσμεθα πνεύματι, τὴν μὲν τῆς υἱοθεσίας
καταπλουτοῦμεν χάριν, κεκλήμεθα δὲ καὶ θεοί, τό γε μὴν τῆς ἑαυτῶν φύσεως μέτρον οὐκ ἀγνοή-
σομεν. ἐσμὲν γὰρ ἐκ γῆς καὶ τελοῦμεν ἐν οἰκέταις, ὃ δέ ἐστιν οὐκ ἐν οἷς ἡμεῖς, ἀλλὰ
17 φύσει τε καὶ ἀληθῶς υἱὸς καὶ τῶν ὅλων κύριος καὶ ἐξ οὐρανῶν. καὶ οὐ δήπου φαμὲν
ὀρθὰ φρονεῖν ἡιρημένοι σαρκὸς γενέσθαι πατέρα τὸν θεὸν οὐδ' αὖ τὴν τῆς θεότητος
φύσιν γεγεννῆσθαι διὰ γυναικός, οὔπω προσλαβοῦσαν τὸ ἀνθρώπινον, συνενεγκόντες δὲ
μᾶλλον εἰς ἕνωσιν τόν τε ἐκ θεοῦ φύντα λόγον καὶ τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου τελείως
ἄνθρωπον, ἕνα Χριστὸν Ἰησοῦν καὶ κύριον προσκυνήσομεν, οὔτε τῶν τῆς θεότητος ὅρων
ἔξω τιθέντες διὰ τὴν σάρκα οὔτε μὴν εἰς ἀνθρωπότητα ψιλὴν καταβιβάζοντες διὰ τὴν πρὸς
ἡμᾶς ὁμοίωσιν. οὕτω νοήσεις τὸν ἐκ θεοῦ φύντα λόγον τὴν ἑκούσιον ὑπομεῖναι κέ-
Phil. 2, 8. 7 νωσιν· οὕτω τεταπείνωκεν ἑαυτὸν μορφὴν δούλου λαβὼν ὁ κατὰ φύσιν ἰδίαν ἐλεύθερος·
Hebr. 2, 16. 14 οὕτω σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπελάβετο καὶ κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός. εἰ γὰρ ἄν-
θρωπος νοεῖται ψιλὸς καθ' ἡμᾶς, πῶς ἑτέρου παρ' αὐτὸν φυσικῶς ἐπελάβετο σπέρματος
Hebr. 2, 17 Ἀβραάμ; πῶς δὲ τῆς ἰδίας σαρκὸς κεκοινωνηκέναι λέγεται, ἵνα κατὰ πάντα τοῖς ἀδελ-
φοῖς ὁμοιωθῆι; τὸ γάρ τισιν ὁμοιοῦσθαι λεγόμενον ἐξ ἀνομοίου τινὸς ἐπὶ τὸ δεῖν ὁμοιοῦ-
18 σθαι τρέχει. ἐπελάβετο τοίνυν σπέρματος Ἀβραὰμ καὶ κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκὸς
ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ἴδιον ποιησάμενος σῶμα τὸ ἐκ γυναικός, ἵνα μὴ μόνον ὑπάρχων θεός,
ἀλλ' ἤδη καὶ ἄνθρωπος γεγονὼς καθ' ἡμᾶς νοοῖτο διὰ τὴν ἕνωσιν. οὐκοῦν ἐκ δυοῖν
μὲν πραγμάτων ὁμολογουμένως, θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος ὁ Ἐμμανουήλ· πλὴν εἷς κύ-
ριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἷς τε καὶ ἀληθῶς υἱὸς θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἄνθρωπος
PG 29 θεοποιηθεὶς ἐν ἴσωι τοῖς κατὰ χάριν, θεὸς δὲ μᾶλλον ἀληθινὸς ἐν ἀνθρωπείαι μορφῆι
πεφηνὼς δι' ἡμᾶς. πιστώσεται δὲ πρὸς τοῦτο ἡμᾶς καὶ ὁ θεσπέσιος Παῦλος λέγων·
Gal. 4, 4 ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ,
γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγο-
ράσηι, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν ἡμεῖς. εἶτα τίς ὁ ἀπεσταλμένος ὑπὸ
M IIII 608 νόμον τε καὶ ἐκ γυναικός, ὡς ἔφη, γεγεννημένος, πλὴν ὅτι πάλιν αὐτὸς ὁ πέρα μὲν νόμων
Hebr. 2, 17 ὡς θεός, ἐπειδὴ δὲ κεχρημάτικεν ἄνθρωπος, γεγονὼς καὶ ὑπὸ νόμον, ἵνα κατὰ πάντα τοῖς
Mt. 17, 27 ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆι; καὶ γοῦν συνετέλει μὲν ὁμοῦ τῶι Πέτρωι τὸ δίδραγμον κατὰ τὸν
Μωσέως νόμον· ὅτι δέ ἐστιν ἐλεύθερος ὡς υἱὸς καὶ νόμου κρείττων ὡς θεός, καὶ εἰ
Mt. 17, 25. 26 γέγονεν ὑπὸ νόμον ὡς ἄνθρωπος, ἐδίδασκε λέγων· οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων
λαμβάνουσι κῆνσον ἢ τέλη; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;
Πέτρου δὲ φάσκοντος ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων, ἐπήνεγκεν αὐτός· ἄρα γε ἐλεύθεροί
εἰσιν οἱ υἱοί.

Ὄντος δὴ οὖν ἐναργοῦς ὡς οὐκ ἂν λέγοιτο Χριστὸς ἔξω τε σαρκὸς ὑπάρχων καὶ
L III 37 οἷον εἰ κατὰ μόνας ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, πρεπούσης δὲ μᾶλλον αὐτῶι τῆς τοιᾶσδε κλήσεως, ὅτε
γέγονεν ἄνθρωπος, φέρε δὴ φέρε δεικνύωμεν ἐξ αὐτῶν ἑλόντες τὰς πίστεις τῶν ἱερῶν γραμμάτων

4—12 Flor. Cyr. 68 καὶ οὐ — σαρκός

VM, P [= hk], S, D [= mn], WR$\Lambda^{t}\Lambda^{c}$

2 τότε γε D 2/3 ἠγνοήσαμεν SD 4 οὐρανῶν SDRΛ^{tc} οὐρανοῦ VMPW 5 πατέρα] παρὰ S οὐδὲ [οὐδ' M] αὐτὴν τὴν MSD αὖ πάλιν Flor. Cyr. 6 γεγενῆσθαι S προλαβοῦσαν S 8 προσκυνήσωμεν MR, corr. R, W τὸν — ὅρον D 12 σαρκὸσ ὁ τοῦ θῦ λόγοσ D 13 πῶσ ὡσ R 14 ἵνα om. S 15 ὁμοιῶσθαι VkWR ὡμοιῶσθαι Mh ἰδεῖν S om. P 15/16 ὡμοιοῦσθαι M 18 ἐν MW δυεῖν D 19 ὁμολογουμένων MPW ὁμολογομένων V τε om. S 20 καὶ[1] om. R καὶ οὐκ ἄνθρωποσ SDRΛ^{tc} οὐ VMPW 21 ἀληθινὸς om. D 22 δὲ om. R πρὸς om. SD 23 δὲ ἦλθεν] διῆλθε M 24 γεννώμενον ἐκ γυναικὸσ VMmW 25 λάβωμεν M ἀποστελλόμενοσ VMPW 26 ἐκ] ἀπὸ P γεγεννημένοσ ὡσ ἔφη R ἔφην D γεγενημένοσ SΛ^{tc} 28 καὶ γοῦν καὶ R συνετέλει RΛ^{tc} συντελεῖ VMPSDW δίδραχμον VMPDW 30 ὕπο R τίνοσ W 32 ἐκ SR αὐτὸσ SRΛ^{tc} ὁ αὐτὸσ D αὐτοῖσ VMPW ἄρα] ἔτι D 34 ἐναργῶσ VR

ὅτι θεὸς κατὰ φύσιν ἐστὶ καὶ εἰς ἑνότητα συνενηνεγμένος, τὴν πρός γε φημὶ τὴν ἰδίαν σάρκα· οὗ δὴ
πεφηνότος ἀληθοῦς, θεοτόκος ἂν λέγοιτο πρὸς ἡμῶν καὶ σφόδρα εἰκότως ἡ ἁγία παρθένος.
19 οὐκοῦν ὁ προφήτης Ἡσαίας μόνον οὐχὶ καὶ ἐνανθρωπήσαντα τὸν υἱὸν καὶ ὅσον οὐδέπω
παρεσόμενον προκατεδείκνυε λέγων· ἰσχύσατε χεῖρες ἀνειμέναι καὶ γόνατα παρα- Ies. 35, 3-6
λελυμένα· παρακαλέσατε οἱ ὀλιγόψυχοι τῆι διανοίαι· ἰσχύσατε, μὴ φο-
βεῖσθε. ἰδοὺ ὁ θεὸς ἡμῶν κρίσιν ἀνταποδίδωσι καὶ ἀνταποδώσει· αὐτὸς
ἥξει καὶ σώσει ἡμᾶς. τότε ἀνοιχθήσονται ὀφθαλμοὶ τυφλῶν καὶ ὦτα κωφῶν
ἀκούσονται· τότε ἁλεῖται ὡς ἔλαφος ὁ χωλὸς καὶ τρανὴ ἔσται γλῶσσα μο-
γιλάλων. ἄθρει δὴ οὖν ὅπως καὶ κύριον ἀποκαλεῖ καὶ θεὸν ὀνομάζει καίτοι λαλῶν ἐν
πνεύματι, ὅτι μὴ ἄνθρωπον ἁπλῶς θεοφόρον ἠπίστατο τὸν Ἐμμανουὴλ οὔτε μὴν ὡς ἐν
ὀργάνου τάξει παρειλημμένον, ἀλλὰ θεὸν ἀληθῶς ἐνηνθρωπηκότα. τότε γὰρ τότε
καὶ ἀνεώιχθησαν μὲν ὀφθαλμοὶ τυφλῶν, ἤκουσαν δὲ καὶ ὦτα κωφῶν, τότε καὶ ἐλάφου
δίκην ὁ χωλὸς ἀνεπήδα, γέγονε δὲ καὶ τρανὴ γλῶσσα μογιλάλων. οὕτως αὐτὸν τοῖς ἁγίοις
εὐαγγελισταῖς διακηρύττειν ἐκέλευεν τὸ πνεῦμα λέγον· ἐπ' ὄρος ὑψηλὸν ἀνάβηθι, ὁ Ies. 40, 9-11
εὐαγγελιζόμενος Σιών, ὕψωσον τῆι ἰσχύι τὴν φωνήν σου, ὁ εὐαγγελιζό-
μενος Ἱερουσαλήμ· ὑψώσατε, μὴ φοβεῖσθε. εἰπὸν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα·
ἰδοὺ ὁ θεὸς ἡμῶν, ἰδοὺ κύριος μετὰ ἰσχύος ἔρχεται καὶ ὁ βραχίων μετὰ
κυρείας. ἰδοὺ ὁ μισθὸς μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἔργον ἐνώπιον αὐτοῦ. ὡς ποι- PG 32
μὴν ποιμανεῖ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ καὶ τῶι βραχίονι αὐτοῦ συνάξει ἄρνας.
ἐπέφανε γὰρ ἡμῖν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἰσχὺν ἔχων τὴν θεοπρεπῆ καὶ βραχί-
ονα μετὰ κυρείας, τουτέστιν ἐν ἐξουσίαι τε καὶ κυριότητι. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκε τῶι μὲν
λεπρῶι θέλω, καθαρίσθητι, ἥπτετο δὲ τῆς σοροῦ καὶ ἀνίστη τεθνεῶτα τὸν τῆς χήρας Mt. 8, 3
20 υἱόν. συνήγαγε δὲ καὶ ἄρνας· ποιμὴν γάρ ἐστιν ἀγαθός, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θεὶς ὑπὲρ Lc. 7, 14
τῶν προβάτων. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκε· καθὼς γινώσκει με ὁ πατήρ, κἀγὼ γι- Ioh. 10, 15. 16
νώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. καὶ M IIII 609
ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν,
καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι καὶ γενήσονται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν.
ἀρχόμενος δὲ τῶν ἐπ' αὐτῶι κηρυγμάτων καὶ ὁ θεσπέσιος βαπτιστὴς οὔτε θεότητος ὄρ-
γανον οὔτε μὴν ἄνθρωπον ἁπλῶς θεοφοροῦντα κατά τινας, θεὸν δὲ μᾶλλον μετὰ σαρκὸς
ἢ γοῦν ἐνηνθρωπηκότα τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἰουδαίαν εὐηγγελίζετο λέγων· ἑτοιμάσατε Mt. 3, 3
τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους τοῦ θεοῦ ἡμῶν. τίνος οὖν
ἄρα προστέταχεν ἑτοιμάζεσθαι τὰς ὁδοὺς πλὴν ὅτι Χριστοῦ, τουτέστιν ἐν ἀνθρωπείαι μορ-
φῆι πεφηνότος τοῦ λόγου; ἀπόχρη δέ, οἶμαι, πρὸς πίστιν καὶ ὁ θεσπέσιος Παῦλος, L III 40
ἐπιμαρτυρῶν τε καὶ λέγων· τί οὖν ἐροῦμεν; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' Rom. 8, 31. 32
ἡμῶν; ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέ-

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ[t]Λ[c]

1 ὅτι καὶ D 2 ἀληθοῦς om. S καὶ σφόδρα VMPWR σφόδρα καὶ μάλα SD 3 καὶ[1] om. D οὔπω V 4 προκαταδεικνύει R 5 παρακαλεῖσθε SD 6 ἡμῶν — αὐτὸς om. SD 8/9 μογγιλάλων γλῶσσα V μογγιλάλων PWSD μογγιλάλου M 9 οὖν om. W καίτοι MPSDWRΛ[tc] ἅτε V 11 ἀληθῶσ VMPWRΛ[tc] ἀληθῶσ καὶ S καὶ ἀληθῶσ καὶ D γὰρ SDR γὰρ δὴ VMPW 12 μὲν om. R τυφλῶν ὀφθαλμοὶ SD 13 μογγιλάλων VPMWSD τοῖσ ἁγίοισ αὐτὸν M 14 ἐκέλευσε SD πνα MSDWR πνα τὸ VP λέγων W 15 τὴν σιὼν VMPW ἐν τῇ P 16 τὴν ἱερουσαλὴμ VMPW 17 βραχίων SDRΛ[tc] βραχίων αὐτοῦ VMPW 18 μισθὸσ SDRΛ[tc] μισθὸσ αὐτοῦ VMPW ἐνώπιον αὐτῶν S 19 τῷ MWRΛ[tc] ἐν τῷ VPSD 20 δ[2] om. VMPSD τὴν om. P 20/21 μετὰ — βραχίονα V 21 ἐν om. PR μὲν om. R 22 ἀνίστει W ἀνίστα SD τεθνεῶτα om. SD 23 συνῆγε P ἑαυτοῦ S τιθεὶσ SD θήσει MW 24 τῶν om. V 26 δεῖ με MWR 27 ἀκούσωσι D ἀκούουσι R γενήσεται VMPΛ[tc] 28 αὐτοῦ R βαπτιστὴσ ἰωάννησ SD 30 ἐνανθρωπηκότα M τὴν om. V 31 τοῦ — ἡμῶν MSDRΛ[tc] αὐτοῦ VPW 32 ἄρα om. VMPW ἑτοιμάσαι D ὀνομάζεσθαι R ἀνου V 33 πεφηνότι V μακάριοσ SD 34 τε om. SD τίσ ὁ M 35 ἁπάντων R om. S

δωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῶι τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; εἶτα,
εἰπέ μοι, πῶς ἂν νοοῖτο θεοῦ καὶ ἴδιος υἱὸς ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου; ὥσπερ γὰρ
ἴδιον ἀνθρώπου καὶ μὴν καὶ ἑκάστου τῶν ἑτέρων ζώιων τὸ ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν γεγεν-
νημένον, οὕτως ἴδιον θεοῦ τὸ ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ νοοῖτ' ἂν εἶναι καὶ λέγοιτο. πῶς
οὖν ἴδιος θεοῦ υἱὸς ὠνόμασται ὁ Χριστός, ὃς καὶ δέδοται παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς τῆς ἁπάν-
Rom. 4, 25 των ἕνεκα σωτηρίας καὶ ζωῆς; παρεδόθη γὰρ διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ
Ies. 53, 12 αὐτὸς ἀνομίας πολλῶν ἀνήνεγκεν ἐν τῶι σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον κατὰ
1 Petr. 2, 24 τὴν τοῦ προφήτου φωνήν. πρόδηλον οὖν ὅτι τὸ τῆς ἑνώσεως χρῆμα παραληφθὲν ἀναγ-
καίως ἴδιον υἱὸν ἀποφαίνει τοῦ θεοῦ τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου. σῶμα γὰρ ἦν οὐχ
ἑτέρου τινὸς τῶν καθ' ἡμᾶς, ἴδιον δὲ μᾶλλον αὐτοῦ τοῦ ἐκ τοῦ πατρὸς ὄντος λόγου τὸ
γεννηθὲν ἐξ αὐτῆς.

21 Εἰ δὲ δὴ ψιλὴν καὶ μόνην ἀπονέμει τις αὐτῶι τὴν ὀργανικὴν ὑπουργίαν, ἀποπέμψει
καὶ οὐχ ἑκὼν καὶ τοῦ εἶναι κατὰ ἀλήθειαν υἱόν. ὑποκείσθω γάρ τις τῶι λόγωι, φέρε
εἰπεῖν, ἄνθρωπος, ἔστω δὲ αὐτῶι καὶ παῖς τὰ εἰς λύραν τεχνίτης ψάλλειν τε ἄριστα μεμελετηκώς·
ἆρ' οὖν ὁ τοιοῦτος καταλογιεῖται τὴν λύραν καὶ τὸ τῆς ὠιδῆς ὄργανον ἐν υἱοῦ τάξει σὺν τῶι
PG 33 υἱῶι; καίτοι πῶς οὐκ εὔηθες λίαν τὸ χρῆμά ἐστιν; ἣ μὲν γὰρ εἰς ἔνδειξιν παρελήφθη τῆς
τέχνης, ὃ δέ ἐστι καὶ ὀργάνου δίχα τοῦ τεκόντος υἱός. εἰ δὲ δὴ φαῖεν ὅτι παρελήφθη
πρὸς ὑπουργίαν ὁ ἐκ γυναικός, ἵνα δι' αὐτοῦ τελῆται τὰ θαύματα καὶ τῶν εὐαγγελικῶν
θεσπισμάτων ἀναλάμψηι τὸ κήρυγμα, λεγέσθω καὶ ἕκαστος τῶν ἁγίων προφητῶν θεότητος
Exod. 7, 20 ὄργανον καὶ πρό γε τῶν ἄλλων ὁ ἱεροφάντης Μωυσῆς, ὃς ἀνασχὼν τὴν ῥάβδον μετετίθει
14, 21. 17, 6 μὲν εἰς αἷμα τοὺς ποταμούς, διιστὰς δὲ καὶ αὐτὴν τὴν θάλασσαν διὰ μέσων ἰέναι κυμάτων
Ps. 113, 8 ἐκέλευε τοῖς ἐξ Ἰσραήλ, ἐπιφέρων δὲ αὐτὴν καὶ πέτραις ὑδάτων αὐτὰς ἐποίει μητέρας καὶ
1 Tim. 2, 5 πηγὴν ἔδειξε τὴν ἀκρότομον καὶ μεσίτης γέγονε θεοῦ καὶ ἀνθρώπων καὶ νόμου διάκονος
M IIII 612 ἦν καὶ καθηγεῖτο λαῶν. οὐδὲν οὖν ἄρα τὸ περιττὸν ἐν Χριστῶι καὶ πεπλεονέκτηκε μὲν
οὐδαμῶς τοὺς πρὸ αὐτοῦ γεγονότας ὡς ἐν ὀργάνων χρείαι τε καὶ τάξει κατὰ τὸν ἴσον
Ps. 88, 7 τρόπον παρειλημμένος, πεφλυάρηκε δὲ κατὰ τὸ εἰκὸς ὁ θεσπέσιος Δαυὶδ ἐκεῖνο εἰπὼν ὅτι
τίς ἐν νεφέλαις ἰσωθήσεται τῶι κυρίωι καὶ τίς ὁμοιωθήσεται τῶι κυρίωι
22 ἐν υἱοῖς θεοῦ; ἀλλ' ὅ γε σοφώτατος Παῦλος τελοῦντα μὲν ἐν οἰκέταις ἀποφαίνει
Μωσέα, θεὸν δὲ καὶ κύριον ἀποκαλεῖ τὸν ἐκ γυναικὸς οἰκονομικῶς γεγονότα, τουτέστι Χριστόν.
Hebr. 3, 1-6 γέγραφε γὰρ ὡδί· ὥστε, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατα-
νοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν πιστὸν
ὄντα τῶι ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωυσῆς ἐν ὅλωι τῶι οἴκωι αὐτοῦ. πλείο-
νος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωυσῆν ἠξίωται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει

8—11 Flor. Cyr. 69 πρόδηλον — αὐτῆς

VM, P [= hk], S, D [= mn], WR$Λ^{t}Λ^{c}$

1 ἑαυτὸν S χαρίσηται MWR 2 νοῆται P καὶ VMPWR$Λ^{c}$ om. SD$Λ^{t}$ 3 καὶ μὴν καὶ MPSR καὶ μὴν VW καὶ D ἑτέρου S καὶ κατὰ SD 3/4 γεγενημένον S 4 ἐκ om. V νοοῖτο SD εἶναι om. P$Λ^{tc}$ 5 ὁ om. R καὶ om. SD τοῦ om. VMPW καὶ om. Flor. Cyr. $\overline{πρσ}$ VMPWR$Λ^{tc}$ $\overline{σρσ}$ SD 6 γὰρ] δὲ P 8 προφήτου] μακαρίου S τὸ om. SR 9 ἀποφαίνεται M τοῦ om. SD τὸν] τὸ $Λ^{c}$ τὸν ἐμμανουὴλ τὸν V 10 ἐκ $\overline{πρσ}$ MPWR θυ $\overline{πρσ}$ Flor. Cyr. 13 τις] πωσ V 14 τε] τὰ VMW τε non uertunt $Λ^{tc}$ 15 ἆρα VMPW σὺν] ἐν M 16 ἄηθεσ M λίαν om. R γὰρ λύρα SD$Λ^{tc}$ παρελήμφθη R 18 τελεῖται M τελῆτε V τελῆ S 19 ἀναλάβη D ἁγίων om. R 19/20 ὄργανον θεότητοσ M 20 ἄλλων VMPWR$Λ^{tc}$ ἄλλων ἁπάντων SD μωσῆσ SDR 21 διαχωρίζων V δὲ om. W θάλατταν R 22 ἐκέλευσε SD ἰσραηλίταισ P 25 εἰ ὡσ V τάξει τε καὶ χρεία V τε om. P 25/26 κατὰ — τρόπον ante πεφλυάρηκε coll. P 26 παρειλημμένοσ SR^{corr} παρειλημμένουσ MPDWR$Λ^{tc}$ καὶ οὗτοσ παραλαμβάνεται V καὶ ὁ V κακεῖνο V τοῦτο SD ὅτι om. P$Λ^{t}$ 27 καὶ τίς om. SD 29 καὶ om. S γεγονότα om. R τὸν $\overline{χν}$ P 30 γέγραπται SD δὲ P ὧδε VMPW ἁγίασ VMW μου ἁγίασ P 32 μωσῆσ D ὅλω SDR$Λ^{c}$ om. VMPW$Λ^{t}$ 33 δόξησ οὗτοσ VR

τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό L III 41
τινος, ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας θεός. καὶ Μωυσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλωι
τῶι οἴκωι αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων· Χριστὸς
δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκος ἐσμὲν ἡμεῖς. ἄθρει δὴ οὖν ὅπως
καὶ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος αὐτῶι τετήρηκε μέτρον καὶ τῆς ἀνωτάτω δόξης καὶ θεοπρεποῦς
ἀξίας ἀπονέμει τὴν ὑπεροχήν. ἀρχιερέα γὰρ καὶ ἀπόστολον εἰπὼν καὶ μὴν καὶ
γενέσθαι πιστὸν τῶι ποιήσαντι αὐτὸν εὖ μάλα διαβεβαιούμενος, τετιμῆσθαι μειζόνως
ἢ κατὰ Μωσέα φησίν, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας
αὐτόν· εἶτα προσεπάγει πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος, ὁ δὲ τὰ
πάντα κατασκευάσας θεός. οὐκοῦν τέτακται μὲν ἐν ποιήμασιν καὶ ἐν τοῖς κα-
τεσκευασμένοις ὁ θεσπέσιος Μωυσῆς, κατασκευαστὴς δὲ τῶν ὅλων δέδεικται Χριστός, καίτοι
θεοῦ λεγομένου κατασκευάσαι τὰ πάντα. θεὸς οὖν ἄρα καὶ ἀληθινὸς ἀνενδοιάστως ἐστί.
καὶ Μωυσῆς μὲν ὡς θεράπων ἐν ὅλωι τῶι οἴκωι πιστός, Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν
οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκος ἐσμὲν ἡμεῖς, καίτοι θεοῦ λέγοντος διὰ φωνῆς προφητῶν ὅτι
ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ 2 Cor. 6, 16
23 ἔσονταί μοι λαός. ἀλλὰ τίς ἂν νοοῖτο, φαίη τις ἂν ἴσως, ἡ διαφορὰ Χριστοῦ καὶ PG 36
Μωυσέως, εἴπερ ἄμφω γεγόνασι διὰ γυναικῶν; πῶς ὃ μὲν οἰκέτης καὶ ὡς ἐν οἴκωι
πιστός, ὃ δὲ καὶ φύσει κύριος ὡς υἱὸς καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, τουτέστιν ἡμᾶς; οἶμαι
δὲ ἔγωγε παντί τωι τὸ χρῆμα ὑπάρχειν ἐναργές, εἴπερ ἐστὶν ἐν καλῶι φρενὸς καὶ νοῦν 1 Cor. 2, 16
ἔχει Χριστοῦ κατὰ τὸν μακάριον Παῦλον. ὃ μὲν γὰρ ἦν ἄνθρωπος καὶ ὑπὸ ζυγὰ δουλείας,
ὃ δὲ κατὰ φύσιν ἐλεύθερος ὡς θεὸς καὶ δημιουργὸς τῶν ὅλων καὶ κένωσιν ἀνατλὰς τὴν
ἐθελούσιον δι' ἡμᾶς, ἀλλ' οὐχὶ τοῦτο αὐτὸν τῆς θεοπρεποῦς δόξης ἐξοικιεῖ οὔτε μὴν τῆς
ὑπερτάτης καὶ κατὰ πάντων ὑπεροχῆς ἀποσοβήσει· πόθεν; ὥσπερ γὰρ ἡμεῖς τὸ αὐτοῦ M IIII 613
πνεῦμα πλουτήσαντες (κατώικηκε γὰρ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν) τετάγμεθα μὲν ἐν τέκνοις Eph. 3, 17
θεοῦ, τό γε μὴν εἶναι τοῦθ' ὅπερ ἐσμέν, οὐκ ἀποβεβλήκαμεν (ἐσμὲν γὰρ ἄνθρωποι κατὰ
φύσιν, καίτοι θεῶι λέγοντες ἀββᾶ ὁ πατήρ), οὕτως καὶ αὐτὸς ὁ τῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς Rom. 8, 15
οὐσίας ἀπορρήτως ἐκπεφηνὼς θεὸς λόγος προσλαβὼν τὸ ἀνθρώπινον τετίμηκε μὲν τὴν
φύσιν, οὐ μὴν ἔξω γέγονε τῆς ἰδίας ὑπεροχῆς, μεμένηκε δὲ καὶ ἐν ἀνθρωπότητι θεός.
οὐκοῦν οὐκ ἐν ὀργάνου τάξει παρειλῆφθαι φαμὲν τὸν ἐκ τῆς παρθένου ναόν, ἑπόμενοι
δὲ μᾶλλον τῆι πίστει τῶν ἱερῶν γραμμάτων καὶ ταῖς τῶν ἁγίων φωναῖς σάρκα γεγενῆσθαι Ioh. 1, 14
τὸν λόγον διακεισόμεθα κατά γε τοὺς ἤδη πλειστάκις ἡμῖν προαποδοθέντας τρόπους.
οὕτως καὶ τέθεικεν ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ἰδίαν ψυχήν. ἐπειδὴ γὰρ ἦν ὁ θάνατος αὐτοῦ τῶι κόσμωι
σωτήριος, ὑπέμεινε σταυρόν, αἰσχύνης καταφρονήσας, καίτοι ζωὴ κατὰ φύσιν ὑπάρχων Hebr. 12, 2
ὡς θεός. πῶς οὖν ἡ ζωὴ τεθνάναι λέγεται; τῆι ἰδίαι σαρκὶ παθοῦσα τὸν θάνατον, ἵνα L III 44

VM, P [= hk], S, D [= mn], WR$\Lambda^{t}\Lambda^{c}$

2 ὁ μωυσῆσ P   3 μαρτυρίαν V   4 ὁ οἶκοσ D   πῶσ SD   5 αὐτοῦ V   δόξης om. SD   8 μωυσέα M   9 εἶτα προσεπάγει MPWR εἶτα προσάγει SD om. V   τὰ om. R   10/11 κατεσκευασμένοισ MW κατασκευασμένοισ PR κατασκευαζομένοισ V κατασκευασμοῖσ SD   11 μωσῆσ R   τῶν — χσ̄ SDRΛ^{tc} τούτων ὁ τῶν ὅλων θσ̄ V τούτων ὁ τῶν ὅλων δέδεικται κσ̄ [κσ̄ om. MW] χσ̄ MPW   13 ἐν ὅλω — πιστὸσ ὡσ θεράπων S   οἴκω αὐτοῦ SD   14 ὁ οἶκοσ D   τῶν προφητῶν SD   16 μου R   νοοῖτο om. P   ἴσως om. WR   17 μωσέωσ PSD   ἄμφω om. V   γυναικὸσ SD   18 καὶ om. W   ὡσ VMPWRΛ^{tc} καὶ SD   καὶ SDRΛ^{tc} om. VMPW   αὐτοῦ om. M   19 τωι om. D   20 ζυγὸν δούλου V   22 ἐθελουσίαν S   ἐξοικιεῖ SR ἐξοικειοῖ D ἐξοικίσει VMW ἐξοικήσει P   23 καὶ om. D   ἀποσοβεῖ R   αὐτὸ SΛ^{tc} 24 κατώικησε VD   καὶ τετάγμεθα W   μὲν om. W   26 τῷ θῷ̄ D   λέγοντοσ R   28 οἰκείασ M   29 τὸν — ναόν om. R   ναόν] υἱὸν V   30 γεγεννῆσθαι VP γενέσθαι D   31 διεισόμεθα P   ἡμῖν om. R   32 οὕτω γὰρ SD οὗτοσ V οὕτι M   τέθηκεν P   ἰδίαν om. V   32/33 τοῦ κόσμου VMPW   33 ὁ σωτήριοσ V   34 ὡς] ὁ S

24 φαίνηται ζωή, ζωοποιοῦσα πάλιν αὐτήν. φέρε γάρ, εἰ καὶ ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν ὁ τοῦ
θανάτου πολυπραγμονοῖτο τρόπος, οὐχ ἅπας τις οὖν τῶν εὖ φρονούντων ἐρεῖ τοῖς ἀπὸ γῆς
σώμασιν οὐ συγκαταφθείρεσθαι τὰς ψυχάς; ἀλλ' οἶμαι τοῦτό ἐστιν οὐδενὶ τῶν ὄντων
ἐνδοιαστόν· πλὴν ἀνθρώπου θάνατος τὸ συμβεβηκὸς ὀνομάζεται. οὕτω νοήσεις καὶ ἐπ'
αὐτοῦ τοῦ Ἐμμανουήλ. ἦν μὲν γὰρ ὁ λόγος ὡς ἐν ἰδίωι σώματι τῶι ἐκ γυναικός, ἐδίδου
δὲ αὐτὸ τῶι θανάτωι κατὰ καιρόν, πάσχων μὲν οὐδὲν εἰς ἰδίαν φύσιν αὐτός (ζωὴ γάρ ἐστι
καὶ ζωοποιός), οἰκειούμενος δὲ τὰ σαρκός, ἵνα καὶ αὐτοῦ λέγηται τὸ παθεῖν καὶ εἷς ὁ πάντων
ἀντάξιος τεθνεὼς ὑπὲρ πάντων ἀγοράσηι τῶι ἰδίωι αἵματι τὴν ὑπ' οὐρανὸν καὶ κατακτή-
PG 37 σηται τῶι θεῶι καὶ πατρὶ τοὺς ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν. καὶ τοῦτο ὡς ἀληθὲς ὁ μακάριος
Ies. 53, 12 προφήτης Ἡσαίας διακηρύττει λέγων ἐν πνεύματι· διὰ τοῦτο αὐτὸς κληρονομήσει
πολλοὺς καὶ τῶν ἰσχυρῶν μεριεῖ σκῦλα, ἀνθ' ὧν παρεδόθη εἰς θάνατον ἡ
ψυχὴ αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη καὶ αὐτὸς ἁμαρτίας πολλῶν
25 ἀνήνεγκεν καὶ διὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν παρεδόθη. εἷς οὖν ὁ πάντων ἀξιώτερος
τὴν ἰδίαν ὑπὲρ πάντων τέθεικε ψυχήν, καὶ συνεχώρει μὲν οἰκονομικῶς καταβιβάζεσθαι βραχὺ
τῶι θανάτωι τὴν σάρκα, κατήργηκε δὲ πάλιν αὐτὸν ὡς ζωὴ παθεῖν οὐκ ἀνεχομένη τὸ
M IIII 616 παρὰ φύσιν ἰδίαν, ἵνα καὶ ἐν τοῖς ἁπάντων ἀτονήσηι σώμασιν ἡ φθορὰ καὶ τὸ τοῦ θανάτου
1 Cor. 15, 22 παραλύοιτο κράτος. ὥσπερ γὰρ ἐν τῶι Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήισκομεν, οὕτω καὶ
ἐν τῶι Χριστῶι πάντες ζωοποιηθησόμεθα. εἰ γὰρ μὴ πέπονθεν ἀνθρωπίνως ὑπὲρ
ἡμῶν, οὐδὲ ἐνήργηκε θεικῶς τὰ εἰς σωτηρίαν ἡμῶν. λέγεται γὰρ πρότερον μὲν ἀποθα-
νεῖν ὡς ἄνθρωπος, ἀναβιῶναι δὲ μετὰ τοῦτο διά τοι τὸ εἶναι κατὰ φύσιν θεός. εἰ τοίνυν
1 Petr. 3, 18 οὐ πέπονθε τὸ τεθνάναι σαρκὶ κατὰ τὰς γραφάς, οὐδὲ ἐζωοποιήθη πνεύματι, τουτέστιν
1 Cor. 15, 17 οὐκ ἀνεβίω. καὶ εἰ τοῦτό ἐστιν ἀληθές, ματαία ἡ πίστις ἡμῶν· ἔτι ἐσμὲν ἐν ταῖς
Rom. 6, 3 ἁμαρτίαις ἡμῶν. βεβαπτίσμεθα γὰρ εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ κατὰ τὰς τοῦ μακαρίου
Eph. 1, 7 Παύλου φωνὰς καὶ τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ἐσχήκαμεν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ.

26 Ἀλλ' εἴπερ ἐστὶν ὁ Χριστὸς οὔτε υἱὸς ἀληθῶς οὔτε μὴν φύσει θεός, ἄνθρωπος δὲ
ψιλὸς καθ' ἡμᾶς καὶ θεότητος ὄργανον, σεσώσμεθα μὲν οὐκ ἐν θεῶι, πόθεν; ἑνὸς δὲ
μᾶλλον τῶν καθ' ἡμᾶς τεθνεῶτος ὑπὲρ ἡμῶν καὶ δυνάμεσιν ἀλλοτρίαις ἐγηγερμένου.
πῶς οὖν ἔτι κατηργήθη θάνατος διὰ Χριστοῦ; καίτοι λέγοντος ἀκούω σαφῶς περὶ τῆς
Ioh. 10, 18 ἰδίας ψυχῆς· οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ.
L III 45 ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτὴν καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν. κατέβη
γὰρ μεθ' ἡμῶν εἰς θάνατον διὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ὁ θάνατον οὐκ εἰδώς, ἵνα καὶ ἡμεῖς ἀνα-
βαίνωμεν σὺν αὐτῶι πρὸς ζωήν. ἀνεβίω γὰρ σκυλεύσας τὸν ἅιδην οὐχ ὡς ἄνθρωπος

1—7 Flor. Cyr. 70 φέρε — ζωοποιός
13—17 Flor. Cyr. 71 εἷς — κράτος
13—16 Orientales adu. Cyrilli XII capita [A 24] 106 [= PG 76, 377] ἐν τῶι πρώτωι τόμωι· 'εἷς — ἰδίαν'.
20—21 ibid. 75 [= p. 353] ἐν τῶι πρώτωι τόμωι· 'εἰ — πνεύματι'.

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ^{t}Λ^c

1 ζωοποιοῦσα ζωὴ S εἰ om. DΛ^c ὑμῶν M 2 πολυπραγμονοῖτο SR Flor. Cyr. *perscrutetur* Λ^{tc} πολυπραγμονεῖται VMPW πολυπραγμονείσθω D οὖν om. D φήσει P ἀπὸ γῆς om. V 3 μὴ P om. V οὐ del. M ἐν οὐδενὶ D 4 νομίζεται Flor. Cyr. 5 ὁ λόγος] λόγοσ S ὅλοσ R 6 ἑαυτὸν Flor. Cyr. 7 σαρκικὰ S αὐτῇ D 8 ἀγοράσει W 9 ὡς om. VMPW 10 διακηρύσσει R 11 μεριεῖται P 12/13 αὐτὸς — καὶ om. SD 13 ἁμαρτίασ SD 13/14 ὑπὲρ πάντων ὁ πάντων — ἰδίαν D 14 καταβιβάζεσθαι SDRΛ^{tc} Orient. Flor. Cyr. καταβιάζεσθαι VMPW 15 κατήργει VMPW δὲ om. S τὲ VMPW τὸ om. VMPW 16 ἀτονήσει W ἀσθενήση P 17 καὶ om. S 18 ζωοποιησόμεθα P ζωοποιησώμεθα in ζωοποιηθησόμεθα corr. W μὴ] καὶ P 19 οὐδὲ ἐνήργηκε] ἀλλ' ἐνήργει καὶ P ἐνήργησε PSD μὲν γὰρ R το πρότερον V 19/20 ἀποθανεῖν μὲν D 20 τοι om. VSD θεός om. SD 21 τὸ VMSDWR τῶ V^{corr} P 26 ὑμᾶσ P 27 τεθνεώτων P 28 ὁ θάνατοσ VMPW 30 ἐξουσίαν γὰρ D λαβεῖν πάλιν S 31 μεθ' ἡμῶν om. V ἰδίας om. S 31/32 ἀναβῶμεν VD

καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὡς θεὸς ἐν σαρκὶ μεθ' ἡμῶν καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς. κατεπλούτει δὲ ἡ φύσις ὡς ἐν αὐτῶι δὴ καὶ πρώτωι τὴν ἀφθαρσίαν καὶ συνετρίβη θάνατος τῶι τῆς ζωῆς σώματι πολεμίου δίκην ἐμβαλών· ὥσπερ γὰρ νενίκηκεν ἐν Ἀδάμ, οὕτω πέπτωκεν ἐν Χριστῶι. καὶ γοῦν ἀναβαίνοντι δι' ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς τὸν ἐν οὐρανοῖς πατέρα καὶ θεόν, ἵνα τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς βάσιμον ἀποφήνηι τὸν οὐρανόν, τὰς ἐπινικίους ὠιδὸς ἀνετίθει λέγων ὁ θεσπέσιος μελωιδός· ἀνέβη ὁ θεὸς ἐν ἀλαλαγμῶι, κύριος ἐν φωνῆι σάλπιγγος. [Ps. 46, 6-9] ψάλατε τῶι θεῶι ἡμῶν, ψάλατε· ψάλατε τῶι βασιλεῖ ἡμῶν, ψάλατε. ψάλατε [PG 40] συνετῶς· ἐβασίλευσεν ὁ θεὸς ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη. ἔφη δέ που καὶ ὁ μακάριος Παῦλος περὶ αὐτοῦ· ὁ καταβὰς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν, [Eph. 4, 10] ἵνα πληρώσηι τὰ πάντα.

27 Ὅτε τοίνυν καὶ θεός ἐστιν ἀληθῶς καὶ βασιλεὺς κατὰ φύσιν, εἴρηται δὲ καὶ τῆς [1 Cor. 2, 8] δόξης κύριος ὁ ἐσταυρωμένος, πῶς ἂν ἐνδοιάσειέ τις θεοτόκον εἰπεῖν τὴν ἁγίαν παρθένον; προσκύνησον ὡς ἕνα, μὴ διελὼν εἰς δύο μετὰ τὴν ἕνωσιν· τότε γελάσει μάτην ὁ παράφρων Ἰουδαῖος· τότε κυριοκτόνος ἔσται κατὰ ἀλήθειαν, ἁλώσεται δὲ πεπλημμεληκὼς οὐκ εἰς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν τῶν ὅλων σωτῆρα θεὸν καὶ δὴ καὶ ἀκούσεται· οὐαὶ [M IIII 617] ἔθνος ἁμαρτωλόν, λαὸς πλήρης ἁμαρτιῶν· σπέρμα πονηρόν, υἱοὶ ἄνομοι· [Ies. 1, 4] ἐγκατελίπατε τὸν κύριον καὶ παρωργίσατε τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ. Ἑλλήνων δὲ παῖδες κατ' οὐδένα τρόπον τῆι Χριστιανῶν διαμωμήσονται πίστει· λελατρεύκαμεν γὰρ οὐκ ἀνθρώπωι ψιλῶι, μὴ γένοιτο, θεῶι δὲ μᾶλλον τῶι κατὰ φύσιν, οὐκ ἀγνοοῦντες αὐτοῦ τὴν δόξαν, κἂν εἰ γέγονε καθ' ἡμᾶς μεμενηκὼς ὅπερ ἦν, τουτέστι θεός. δι' αὐτοῦ τε καὶ σὺν αὐτῶι τῶι θεῶι καὶ πατρὶ ἡ δόξα σὺν ἁγίωι πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

2 = S 2 [7] A 10. Latinæ uersiones habentur 1) Marii Mercatoris in Collectione Palatina 27; 2) in Collectione CT 2, unde deriuata est Collectio Veronensis 13

1 Τῶι εὐλαβεστάτωι καὶ θεοσεβεστάτωι συλλειτουργῶι Νεστορίωι Κύριλλος ἐν κυρίωι [L III 314] χαίρειν. Ἄνδρες αἰδέσιμοι καὶ πίστεως ἄξιοι παραγεγόνασιν ἐν Ἀλεξανδρείαι, εἶτα μετέδο- [M IIII 884 PG 77, 40] σαν ὡσανεὶ τῆς σῆς θεοσεβείας ἀγανακτούσης σφόδρα καὶ πάντα κινούσης κάλων εἰς τὸ [ep. 2]

VM, P [= hk], S, D [= mn], WR$\Lambda^{t}\Lambda^{c}$

1 καὶ om. P   ἡμῶν D   2 δὴ om. VMPSW   πρῶτον D   ὁ θάνατοσ V   3 πολέμου P   3 τῶ ἀδὰμ V   τῶ $\overline{\chi\omega}$ V   4 τοῖσ οὐρανοῖσ S   5 τῆς om. VS   βάσιν D ἐνετίθει VMPW   7/8 ψάλατε συνετῶς om. V   8 πάντα om. V   δήπου P   ὁ om. SD μακάριοσ om. SDR   9 αὐτοῦ λέγων VMPW   τῶν VMPSDWΛ^{tc} πάντων τῶν R   11 τότε S ὅτι τὲ VMW   15 τῶν ὅλων om. VMPW $\overline{\sigma\rho\alpha}$ καὶ $\overline{\theta\nu}$ V   καὶ[2] om. P   16 ἁμαρτωλῶν P 17 ἐγκατελίπατε D ἐγκατελείπατε R ἐγκατελίπετε VMP ἐγκατελείπετε SW   18 τὴν τῶν SD μωμήσονται D   πίστιν SD   18/19 οὐ λελατρεύκαμεν γὰρ $\overline{\alpha\nu\omega}$ P   19 οὐκ om. MW   21 $\overline{\theta\omega}$ $\overline{\pi\rho\iota}$ S $\overline{\theta\omega}$ τε καὶ $\overline{\pi\rho\iota}$ MW   ἡ om. P   τῶ ἁγίω καὶ ζωοποιῶ D   αἰῶνασ τῶν αἰώνων VMPWΛ^{tc} αἰῶνασ SDR

VM, P [= hk] SS_1, D [= mn], D_1 [= m_1n_1], AWR$\Lambda^{m}\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}$

$\overline{\beta}$ VMPSD $\overline{\zeta}$ S_1D_1 inscr. om. VMPS_1W κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ πρὸσ νεστόριον S κυρίλλου [τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου D_1] ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ [ἐπ. ἀλ. om. D_1A] πρὸσ νεστόριον ἡνίκα ἔμαθεν αὐτὸν κακῶσ φρονεῖν DD_1A cf. Λ^{u} κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸσ νεστόριον εὐσπλαγχνίασ καὶ ἀπολογίασ μεστὴ ὡσ αὐτοῦ νεστορίου ἐξ ἀρχῆσ αἰτίου γενομένου σκανδάλου πᾶσι χριστιανοῖσ τὸ [l. τῶι] μὴ ὁμολογεῖν αὐτὸν θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον ἀλλὰ χριστοτόκον ὡσ τοῦ χριστοῦ μὴ ὄντοσ κατ' αὐτὸν θεοῦ ἀλλὰ μᾶλλον κοινοῦ ἀνθρώπου· παρακαλοῦντοσ δὲ χαρίσασθαι λέξιν τοῖσ σκανδαλιζομένοισ ἐπὶ τῆι αὐτοῦ ἐξηγήσει καὶ θεοτόκον ὀνομάσαι αὐτήν R   25/26 Τῶι — χαίρειν om. Λ^{m} 25 καὶ om. S   θεοσεβεστάτω SS_1DD_1AΛ^{tcu} θεοφιλεστάτω VMPWR   ἐπισκόπω συλλειτουργῶ V   κύριλλοσ ἐπίσκοποσ DD_1A   25/26 ἐν — χαίρειν om. Λ^{u} 25 $\overline{\chi\omega}$ P   26 εἶτα μετέδοσαν om. spat. rel. W   εἶτα] οἵτινεσ M   27 καὶ τῆσ D   κάλων κινούσησ VSS_1DD_1 πρὸσ SS_1

λυπεῖν ἐμέ. βουλομένωι δέ μοι τῆς σῆς θεοσεβείας τὴν λύπην ἀναμαθεῖν ἔφασαν ὅτι
ep. 1 τὴν πρὸς μοναστὰς ἁγίους γενομένην ἐπιστολὴν περιφέρουσι τινὲς τῶν ἀπὸ τῆς Ἀλεξαν-
2 δρείας καὶ ἡ τοῦ μίσους ἀφορμὴ καὶ τῆς ἀηδίας αὕτη γέγονεν. τεθαύμακα τοίνυν εἰ μὴ
ἐκεῖνο μᾶλλον ἡ σὴ θεοσέβεια καθ' ἑαυτὴν ἐλογίσατο· οὐ γὰρ πρότερον ἐμῆς γραφείσης
ἐπιστολῆς ὁ ἐπὶ τῆι πίστει γέγονε θόρυβος, ἀλλ' ἢ εἰρημένων τινῶν παρὰ τῆς σῆς θεοσε-
βείας ἢ καὶ μή. πλὴν χαρτίων ἢ γοῦν ἐξηγήσεων περιφερομένων, κάμνομεν ἡμεῖς ἐπα-
PG 41 νορθοῦν ἐθέλοντες τοὺς διεστραμμένους. ἐγγὺς γὰρ γεγόνασι τινὲς τοῦ μὴ ἀνέχεσθαι
λοιπὸν ὁμολογεῖν ὅτι θεός ἐστιν ὁ Χριστός, ὄργανον δὲ μᾶλλον καὶ ἐργαλεῖον θεότητος καὶ
ἄνθρωπος θεοφόρος καὶ τί γὰρ οὐχὶ τῶν τοιούτων ἐπέκεινα; ἦν οὖν ἄρα τὸ χαλεπαί-
νειν ἡμῶν ἐφ' οἷς εἴρηκεν ἢ οὐκ εἴρηκεν ἡ σὴ θεοσέβεια· τοῖς γὰρ περιφερομένοις χαρ-
τίοις οὐ σφόδρα πιστεύω. πῶς οὖν ἔνι σιωπῆσαι πίστεως ἀδικουμένης καὶ τοσούτων
διεστραμμένων; ἢ οὐ παραστησόμεθα τῶι βήματι τοῦ Χριστοῦ, οὐκ ἀπολογησόμεθα δὲ
3 τῆς ἀκαίρου σιωπῆς ἕνεκα, καίτοι τεταγμένοι παρ' αὐτοῦ πρὸς τὸ λέγειν ἃ δεῖ; τί δὲ
ποιήσω νῦν (δεῖ με γὰρ βουλεύσασθαι μετὰ τῆς σῆς θεοσεβείας), μηνύοντος τοῦ εὐλαβε-
στάτου καὶ θεοσεβεστάτου τῆς Ῥωμαίων ἐπισκόπου Κελεστίνου καὶ τῶν σὺν αὐτῶι θεο-
σεβεστάτων ἐπισκόπων περὶ τῶν ἀπενεχθέντων οὐκ οἶδ' ὅπως ἐκεῖ χαρτίων, πότερόν ποτε
τῆς σῆς θεοσεβείας ἢ μή; γράφουσι γὰρ ὡς πάνυ σκανδαλισθέντες. πῶς δὲ τοὺς ἀπὸ
τῆς Ἀνατολῆς ἐκ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν ἐρχομένους θεραπεύσομεν καὶ τῶν χαρτίων καταγογγύ-
M IIII 885 ζοντας; ἢ τάχα που νομίζει ἡ σὴ θεοσέβεια ὅτι μικρὸς ταῖς ἐκκλησίαις ἀνεφύη θόρυβος
ἐκ τῶν τοιούτων ὁμιλιῶν; πάντες ἐσμὲν ἐν ἀγῶσι καὶ πόνοις τοὺς ἕτερα φρονεῖν οὐκ οἶδ'
ὅπως ἀναπεπεισμένους μεθιστάντες εἰς τὸ ἀληθές. ὅτε τοίνυν ἡ τὴν ἀνάγκην ἅπασιν τοῦ
γογγύζειν ἐπενεγκοῦσα ἡ σὴ θεοσέβειά ἐστιν, πῶς αἰτιᾶται δικαίως; τί δέ μου καὶ μάτην
καταβοᾶι καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπανορθοῖ τὸν ἑαυτῆς λόγον, ἵνα παύσηι σκάνδαλον οἰκουμε-
L III 315 νικόν; εἰ γὰρ καὶ παρερρύη λόγος ὡς ἐπὶ λαοῦ τρέχων, ἀλλ' ἐπανορθούσθω ταῖς ἐπι-
σκέψεσιν, καὶ λέξιν χαρίσασθαι τοῖς σκανδαλιζομένοις καταξίωσον, θεοτόκον ὀνομάζων τὴν
ἁγίαν παρθένον, ἵνα θεραπεύσαντες τοὺς λελυπημένους καὶ ὀρθὴν παρὰ πᾶσιν δόξαν
ἔχοντες ἐν εἰρήνηι καὶ ὁμοψυχίαι τῶν λαῶν τὰς συνάξεις ἐπιτελῶμεν. ὅτι δὲ ὑπὲρ
τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως πάντα ἕτοιμοι παθεῖν ἐσμὲν καὶ δεσμωτηρίων εἰς πεῖραν ἐλθεῖν
4 καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου, μὴ ἀμφιβαλλέτω ἡ σὴ θεοσέβεια. ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὅτι καὶ πε-
ριόντος ἔτι τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Ἀττικοῦ συντέθειταί μοι βιβλίον περὶ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου

29—25, 3 loquitur de Dialogis ad Hermiam, quorum liber sextus est de incarnatione

---

VM, P [= hk], S S_1, D = mn], D_1 [= m_1n_1], AWR$\Lambda^{m}\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}$

1 ἔφησαν SS_1A om. R μετέδωσαν R^{mg} 2 τὴν om. D γεγενημένην S_1D_1 γινομένην S τῆς om. PD 3 καὶ ἡ om. S_1 ἀδικίασ SD 4 ἑαυτὴν $VMPS_1D_1WR$ ἑαυτὸν SDA 5 θόρυβος] θρύλλοσ S_1 ἢ om. MPWR περὶ S 6 εἰ $R\Lambda^{tc}$ χαρτίων τινῶν AR 7 θέλοντεσ V 8 λοιπὸν om. D μᾶλλον δὲ Λ^{m} 9 θεοφόροσ ἀνοσ̄ A τῶν τοιούτων $VMPSS_1DWR\Lambda^{mtc}$ τούτων D_1A 10 ἡμᾶσ R εἴρηκεν[1] $VSS_1DR\Lambda^{mtcu}$ ἢ εἴρηκεν MPD_1WA 11 σφόδρα] πάνυ τι R ἔνι $VMPS_1D_1WAR\Lambda^{mu}$ ἦν $SD\Lambda^{tc}$ σιωπᾶν R 12 δὲ om. S_1 13 καίτοι γε VS_1D εἰσ SDD_1A δὲ καὶ S_1D_1 14 γάρ με VS_1D_1 γὰρ M μηνύοντι S 15 θεοφιλεστάτου VMPW ῥώμησ V ἐπισκόπου $VMPW\Lambda^{mtc}$ ἐκκλησίασ ἐπισκόπου $S_1DD_1A\Lambda^{u}$ ἐπισκόπου ἐκκλησίασ S ἐκλησίασ R 15/16 θεοσεβεστάτων $MPWR\Lambda^{tu}$ θεοφιλεστάτων $VSS_1DD_1A\Lambda^{c}$ 16 ἐκεῖ χαρτίων οὐκ οἶδ' ὅπωσ D ἐκεῖ om. S_1 χάρτων V πότερόν ποτε $VSDAR\Lambda^{m}$ πότερον S_1D_1 πρότερον $MPW\Lambda^{tcu}$ 17 σῆσ εἰσὶ R ἢ μὴ $VSS_1DD_1AR\Lambda^{m}$ om. $MPW\Lambda^{tcu}$ ἐκ R 18 ἀνατολικῆσ P χάρτων V 18/19 καταγογγυζόντων $S\Lambda^{t}$ 19 οὐ μικρὸσ AR ενεφύη R 20 πάντεσ μὲν S πάντεσ γὰρ S_1 ἢ πάντεσ R 21 ὅτι VMkW ἡ om. D πᾶσι A 22 ἐνεγκοῦσα S_1 εἰκαίωσ P τί δέ μου $VMPWR\Lambda^{m}$ πῶσ δὲ μισεῖ $SS_1DD_1A\Lambda^{tcu}$ 23 καὶ] ἢ S_1 ἑαυτοῦ SS_1 24 παρρερύη VS_1 παρύη R ὡς om. D ἀλλ' om. V 26 ὀρθῶσ S πᾶσαν S 27 ἐν om. R δὲ]καὶ S περὶ R 28 πάντεσ SA ἑτοίμωσ R ἐσμὲν παθεῖν M 29 τοῦ om. S_1D_1R ἀμφιβαλέτω VSS_1DD_1 corr. V δὲ om. R 30 τοῦ τοῦ ἔτι S_1 ἐπὶ S om. R βιβλία MPW

τριάδος, ἐν ὧι καὶ λόγος περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς, οἷς νῦν γέγραφα, συνῳδός, καὶ ὑπανέγνωμεν αὐτὰ καὶ ἐπισκόποις καὶ κλήρωι καὶ τοῖς φιλακροάμοσι τῶν λαῶν, ἐκδέδωκα δὲ τέως οὐδενί. εἰκὸς οὖν ἐκδοθέντος τοῦ λόγου πάλιν ἐγκαλεῖσθαί με ὅτι καὶ πρὸ τῆς χειροτονίας τῆς σῆς θεοσεβείας συντέθεικα τὸ λογίδιον.

3 = S 3 A 11. Latine extat in Collectione CT 3

Τῶι δεσπότηι μου θεοφιλεστάτωι καὶ ἁγιωτάτωι συλλειτουργῶι Κυρίλλωι Νεστόριος ἐν κυρίωι χαίρειν. Οὐδὲν ἐπιεικείας Χριστιανικῆς βιαιότερον. ὑπὸ ταύτης γοῦν νῦν διὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου Λάμπωνος πρὸς τὸ παρὸν βεβιάσμεθα γράμμα, πολλὰ μὲν εἰπόντος ἡμῖν περὶ τῆς σῆς εὐλαβείας, πολλὰ δὲ ἀκούσαντος, τὸ δὲ τελευταῖον οὐκ ἐνδόντος ἡμῖν, ἕως τὸ παρ' ἡμῶν εἰσεπράξατο γράμμα. καὶ τῆι τοῦ ἀνδρὸς νενικήμεθα βίαι· φόβον γὰρ ὁμολογῶ κεκτῆσθαι πολὺν περὶ πᾶσαν παντὸς ἀνδρὸς Χριστιανικὴν ἐπιείκειαν, ὡς ἐγκαθήμενον αὐτῆι τὸν θεὸν κεκτημένην. τὰ μὲν οὖν παρ' ἡμῶν, καίτοι πολλῶν παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας οὐ κατὰ ἀδελφικὴν ἀγάπην (δεῖ γὰρ εἰπεῖν εὐφημότερον) γεγονότων, ἐν μακροθυμίαι τε καὶ γραμμάτων ἀγάπηι προσρητικῆι· δείξει δὲ ἡ πεῖρα ποταπὸς ἡμῖν ὁ τῆς παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου Λάμπωνος βίας καρπός.

PG 77, 44 [ep. 3] Loofs Nest. 169

Πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα ἐγώ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ προσαγορεύομεν.

4 = S 11 A 12. Lecta est in concilio Chalcedonensi, cuius Gestorum lectiones non adfero nisi selectas. Latinæ uersiones habentur 1) Marii Mercatoris [Λ^{m}] in Collectione Palatina 26, ad quam proxime accedit uersio Gestorum Chalcedonensium antiqua [Λ^{k}]; hanc correxit Rusticus [Λ^{r}]; 2) in Collectione Quesneliana [Λ^{q}] 66 [uol. V 337—340]; 3) in Collectione CT 6, unde deriuata est uersio Collectionis Veronensis 14 [Λ^{u}] et Gestorum concilii quinti [Λ^{ns}]

Τῶι εὐλαβεστάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι συλλειτουργῶι Νεστορίωι Κύριλλος ἐν κυρίωι χαίρειν. Καταφλυαροῦσι μέν, ὡς μανθάνω, τινὲς τῆς ἐμῆς ὑπολήψεως ἐπὶ τῆς σῆς

M IIII 888 PG 77, 44 [ep. 4]

4 Flor. Cyr. 1 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον δευτέρας ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Καταφλυαροῦσι μέν, ὡς μανθάνω, τινὲς τῆς ἐμῆς ὑπολήψεως

Scripta est mense Mechir [d. 26 m. Ian. — d. 24 m. Febr.] 430, subscribitur in SD: Αὕτη ἡ πρώτη ἐπιστολὴ ἀνεγνώσθη ἐν τῆ ἐν ἐφέσω συνόδω ἀνελήφθη ἐν τοῖσ ὑπομνήμασι καθὼς περιέχει

VM, P [= hk], SS_1, D [= mn], D_1 [= m_1n_1], AWR$\Lambda^{m}\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}$

1 ἐν — λόγος] καὶ MPW 1/2 συνωδὸσ VARΛ^{mtc} συνωδὰ MPSS_1DD_1WΛ^{u} 2 ὑπανέγνων μὲν MPSS_1W αὐτῶ SD καὶ² om. ARΛ^{m} κλήρω SS_1DD_1AR Λ^{mtcu} κληρικοῖσ VMPW 3 οὐδέν MPW 4 θεοσεβείας om. R συντέθειται V λογάδιον M in fine add. ἔρρωσο ἐν κυρίω AR alia Λ^{mc}

3 VM, P [= hk], SD [= mn], AWR Λ^{tc}

γ̄ VPSD inscr. ἐπιστολὴ νεστορίου πρὸσ κύριλλον τὸν ἀλεξανδρείασ διὰ λάμπωνοσ πρεσβυτέρου καὶ μονάζοντοσ SD νεστορίου πρὸσ κύριλλον A 6 ἁγιωτάτω δεσπότη μου M om. V τῶ θεοφιλεστάτω A om. MR ἁγιωτάτω μου V om. M 7 ἐν — χαίρειν om. R βιαιότερον VMARΛ^{c} βεβαιότερον PSDW *suauius* Λ^{t} ὑπ αὐτῆσ A οὖν V 9 δὲ καὶ ἀκούσαντοσ VPR δὲ om. V 10 ἡμῖν R 11 χριστιανικῆσ R 12 αὐτὸν R 14 τε om. S ποταμὸσ Vm 16 οἱ] ἡ W

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARBEUW $\Delta^{w}\Delta^{m}\Delta^{p}$ [= Ven. 165], $\Delta^{s}\Theta^{p}\Theta^{r}\Lambda^{m}\Lambda^{q}\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}\Lambda^{k}\Lambda^{r}\Lambda^{n}\Lambda^{s}$

δ̄ VP ια̅ S ιβ D inscr. om. VMPSDR κυρίλλου πρὸσ νεστόριον A ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου κυρίλλου πρὸσ νεστόριον W τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρίασ πρὸσ νεστόριον ἐπιστολή E τοῦ ἐν ἁγίοισ κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ πρὸσ νεστόριον τὸν ἐν βεβήλοισ B τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ δευτέρα πρὸσ νεστόριον U ἀντίγραφον ἐπιστολῆσ γραφείσησ παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀλεξανδρείασ ἐπισκόπου [ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ Δ^{m}] κυρίλλου πρὸσ νεστόριον ἐπίσκοπον [ἐπ. om. Δ^{m}] μηνὶ μεχὶρ ἰνδικτιῶνοσ τρισκαιδεκάτησ [ιγ' Δ^{m}] Δ^{w} [in prima actione], Δ^{m} ἡ [om. Θ^{pr}] ἐπιστολὴ τοῦ μακαρίου κυρίλλου πρὸσ νεστόριον Δ^{w} [in tertia actione], Θ^{pr} ἀντίγραφον ἐπιστολῆσ ἀποσταλείσησ παρὰ κυρίλλου πρὸσ νεστόριον Δ^{s} 23/24 Τῶι — χαίρειν om. EΔ^{mps} $\Lambda^{mqukrns}$ 23 εὐσεβεστάτω B θεοσεβεστάτω RBΛ^{tc} om. A 23/24 ἐν — χαίρειν om. AR 24 μέν om. WΔ^{ps}

θεοσεβείας, καὶ τοῦτο συχνῶς, τὰς τῶν ἐν τέλει συνόδους καιροφυλακοῦντες μάλιστα, καὶ
τάχα που καὶ τέρπειν οἰόμενοι τὴν σὴν ἀκοὴν καὶ ἀβουλήτους πέμπουσι φωνάς, ἠδικημένοι
L III 318 μὲν οὐδέν, ἐλεγχθέντες δέ, καὶ τοῦτο χρηστῶς, ὃ μὲν ὅτι τυφλοὺς ἠδίκει καὶ πένητας, ὃ δὲ
ὡς μητρὶ ξίφος ἐπανατείνας, ὃ δὲ θεραπαίνηι συγκεκλοφὼς χρυσίον ἀλλότριον καὶ τοι-
αύτην ἐσχηκὼς ἀεὶ τὴν ὑπόληψιν, ἣν οὐκ ἂν εὔξαιτό τις συμβῆναι τισὶν καὶ τῶν λίαν
ἐχθρῶν. πλὴν οὐ πολὺς τῶν τοιούτων ὁ λόγος ἐμοί, ἵνα μήτε ὑπὲρ τὸν δεσπότην καὶ
διδάσκαλον μήτε μὴν ὑπὲρ τοὺς πατέρας τὸ τῆς ἐνούσης ἐμοὶ βραχύτητος ἐκτείνοιμι
μέτρον. οὐ γὰρ ἐνδέχεται τὰς τῶν φαύλων διαδρᾶναι σκαιότητας, ὡς ἂν ἕλοιτό τις διαβιοῦν.
Rom. 3, 14 2 ἀλλ᾽ ἐκεῖνοι μὲν ἀρᾶς καὶ πικρίας μεστὸν ἔχοντες τὸ στόμα τῶι πάντων ἀπολογήσονται
κριτῆι· τετράψομαι δὲ πάλιν ἐγὼ πρὸς τὸ ὅτι μάλιστα πρέπον ἐμαυτῶι καὶ ὑπομνήσω καὶ
PG 45 νῦν ὡς ἀδελφὸν ἐν Χριστῶι τῆς διδασκαλίας τὸν λόγον καὶ τὸ ἐπὶ τῆι πίστει φρόνημα
μετὰ πάσης ἀσφαλείας ποιεῖσθαι πρὸς τοὺς λαοὺς ἐννοεῖν τε ὅτι τὸ σκανδαλίσαι καὶ μόνον
Mt. 18, 6 ἕνα τῶν μικρῶν τῶν πιστευόντων εἰς Χριστὸν ἀφόρητον ἔχει τὴν ἀγανάκτησιν. εἰ δὲ δὴ
πληθὺς εἴη τοσαύτη τῶν λελυπημένων, πῶς οὐχ ἁπάσης εὐτεχνίας ἐν χρείαι καθεστήκαμεν πρός
γε τὸ δεῖν ἐμφρόνως περιελεῖν τὰ σκάνδαλα καὶ τὸν ὑγιᾶ τῆς πίστεως κατευρῦναι λόγον τοῖς
ζητοῦσι τὸ ἀληθές; ἔσται δὲ τοῦτο καὶ μάλα ὀρθῶς, εἰ τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων περιτυγχάνον-
τες λόγοις περὶ πολλοῦ τε αὐτοὺς ποιεῖσθαι σπουδάζοιμεν καὶ δοκιμάζοντες ἑαυτοὺς εἰ ἐσμὲν
2 Cor. 13, 5 ἐν τῆι πίστει κατὰ τὸ γεγραμμένον, ταῖς ἐκείνων ὀρθαῖς καὶ ἀνεπιλήπτοις δόξαις τὰς ἐν
ἡμῖν ἐννοίας εὖ μάλα συμπλάττοιμεν.
3 Ἔφη τοίνυν ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς κατὰ φύσιν
γεννηθέντα υἱὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ θεὸν ἀληθινόν, τὸ φῶς τὸ ἐκ τοῦ φωτός,
τὸν δι᾽ οὗ τὰ πάντα πεποίηκεν ὁ πατήρ, κατελθεῖν σαρκωθῆναι ἐνανθρωπῆσαι παθεῖν ἀνα-
στῆναι τῆι τρίτηι ἡμέραι καὶ ἀνελθεῖν εἰς οὐρανούς. τούτοις καὶ ἡμᾶς ἕπεσθαι δεῖ καὶ τοῖς
λόγοις καὶ τοῖς δόγμασιν, ἐννοοῦντας τί τὸ σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπῆσαι δηλοῖ τὸν ἐκ
θεοῦ λόγον. οὐ γὰρ φαμὲν ὅτι ἡ τοῦ λόγου φύσις μεταποιηθεῖσα γέγονε σάρξ, ἀλλ᾽
οὐδὲ ὅτι εἰς ὅλον ἄνθρωπον μετεβλήθη τὸν ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος, ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον ὅτι
M IIII 889 σάρκα ἐψυχωμένην ψυχῆι λογικῆι ἑνώσας ὁ λόγος ἑαυτῶι καθ᾽ ὑπόστασιν ἀφράστως τε
καὶ ἀπερινοήτως γέγονεν ἄνθρωπος καὶ κεχρημάτικεν υἱὸς ἀνθρώπου, οὐ κατὰ θέλησιν μόνην

20—23/24 ἀναστῆναι adfert Nestorius in ep. 5
25—p. 28, 18 Flor. R II 57 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς β̅· οὐ γάρ — ὁ λόγος
25—28 Flor. Cyr. 1 οὐ γὰρ — ἄνθρωπος

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARBEUWΔ^{w}Δ^{m}Δ^{p} [= Ven. 165], Δ^{s}Θ^{p}Θ^{r}Λ^{m}Λ^{q}Λ^{t}Λ^{c}Λ^{u}Λ^{k}Λ^{r}Λ^{n}Λ^{s}
1 συνεχῶσ E καὶ om. AΛ^{tuns} 2 καὶ^{1} om. W πεπόμφασι SD 3 χρησίμωσ DAΛ^{tuns} δὲ] δ᾽ ἄλλοσ E 4 ὡσ θεραπαίνη VMPA 5 εὔξοιτό P 6 ὁ λόγοσ τῶν τοιούτων SDE τῶν τοιούτων λόγοσ UΘ^{r} 6/7 διδάσκαλον καὶ δεσπότην SD 7 μοι VMP ἐκτείνοιτο DΛ^{mkr} 8 βιοῦν A 9 μεστὸν om. V post τὸ στόμα coll. B τὸ om. VMP 9/10 ἀπολογήσονται τῶ τῶν πάντων κριτῆ A 10 τρέψομαι P ὑπομιμνήσκω A 11 κ̅ω̅ DAΛ^{q} θ̅ω̅ VMPE τὸν τῆσ διδασκαλίασ M 12 ἀκριβείασ E δὲ A 12/13 ἕνα καὶ μόνον SD 13 δὴ om. PAWΔ^{w}Θ^{pr} 14 ἦν R οὐχὶ πάσησ E 14/15 πρός — δεῖν] καιρὸσ δὲ τὸ ἀεὶ E 15 τε VΔ^{m} ὑγιῆ SEΔ^{mps} κατευρῦναι VMPSDARBEUWΔ^{mp}Θ^{p}Λ^{uns} κατευρῆναι Δ^{s} κατευθῦναι Δ^{w}Θ^{r}Λ^{qtc} *insinuetur* Λ^{mkr} 16 καὶ μάλα ὀρθῶσ τοῦτο SD μᾶλλον P εἰ] ἀεὶ E 16/17 λόγοισ περιτυγχάνοντεσ B 17 σπουδάζομεν VSDEUΘ^{p} καὶ om. EΛ^{t} δοκιμάζομεν R εἰ om. S 18 ταῖς] καὶ ταῖσ W ἀνεπιπλήκτοισ VM, h [corr. h^{mg}], RBEUΘ^{p} ἀνεπιπλάστοισ Δ^{ps} 19 εὐνοίασ SE συμπλάττομεν VΔ^{mps}Θ^{r} συμπράττομεν E 20 θ̅ῦ̅ VMPBEΔ^{wmps}Θ^{pr}Λ^{mqtcks} θ̅ῦ̅ καὶ SDARUWΛ^{urn} 20/21 γεννηθέντα κατὰ φύσιν Δ^{w}Θ^{r} γεννηθέντα Λ^{t} 21 τοῦ om. PAU 22 *per quem et cum quo* Λ^{q} ἐστὶν κατελθεῖν S σαρκωθῆναι τε καὶ ἐνανθρωπῆσαι V 23 τοὺσ οὐρανούσ EΔ^{mps}Θ^{r} δὲ καὶ V om. R 23/24 τοῖσ λόγοισ ἕπεσθαι δεῖ U 23 δεῖν R 24 δηλοῖ om. B 24/25 τὸν τοῦ θ̅ῦ̅ λόγον BΛ^{qkr} *dei uerbum de deo* Λ^{m} 25 μεταποιεῖσθαι S 26 οὐδ᾽ ARE ὅτι om. VΘ^{r} flor. Cyr. flor. R ἄνθρωπον om. P 27 ἐμψυχωμένην VkDΔ^{s}Θ^{r} ὁ λόγοσ ἑνώσασ S ἑαυτῶι ὁ λόγος Flor. Cyr. 28 μόνον SnEΔ^{mps}Λ^{mtkr} flor. R

ἢ εὐδοκίαν, ἀλλ᾽ οὐδὲ ὡς ἐν προσλήψει προσώπου μόνου, καὶ ὅτι διάφοροι μὲν αἱ πρὸς
ἑνότητα τὴν ἀληθινὴν συνενεχθεῖσαι φύσεις, εἷς δὲ ἐξ ἀμφοῖν Χριστὸς καὶ υἱός, οὐχ ὡς τῆς
τῶν φύσεων διαφορᾶς ἀνῃρημένης διὰ τὴν ἕνωσιν, ἀποτελεσασῶν δὲ μᾶλλον ἡμῖν τὸν
ἕνα κύριον καὶ Χριστὸν καὶ υἱὸν θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος διὰ τῆς ἀφράστου καὶ ἀπορ-
4 ρήτου πρὸς ἑνότητα συνδρομῆς. οὕτω τε λέγεται, καίτοι πρὸ αἰώνων ἔχων τὴν ὕπαρ-
ξιν καὶ γεννηθεὶς ἐκ πατρός, γεννηθῆναι καὶ κατὰ σάρκα ἐκ γυναικός, οὐχ ὡς τῆς θείας
αὐτοῦ φύσεως ἀρχὴν τοῦ εἶναι λαβούσης ἐν τῆι ἁγίαι παρθένωι οὔτε μὴν δεηθείσης ἀναγ- L III 319
καίως δι᾽ ἑαυτὴν δευτέρας γεννήσεως μετὰ τὴν ἐκ πατρός (ἔστιν γὰρ εἰκαῖόν τε ὁμοῦ καὶ ἀμα-
θὲς τὸν ὑπάρχοντα πρὸ παντὸς αἰῶνος καὶ συναίδιον τῶι πατρὶ δεῖσθαι λέγειν ἀρχῆς
τῆς εἰς τὸ εἶναι δευτέρας), ἐπειδὴ δὲ δι᾽ ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἑνώσας
ἑαυτῶι καθ᾽ ὑπόστασιν τὸ ἀνθρώπινον προῆλθεν ἐκ γυναικός, ταύτηι τοι λέγεται γεννη-
θῆναι σαρκικῶς. οὐ γὰρ πρῶτον ἄνθρωπος ἐγεννήθη κοινὸς ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου,
εἶθ᾽ οὕτως καταπεφοίτηκεν ἐπ᾽ αὐτὸν ὁ λόγος, ἀλλ᾽ ἐξ αὐτῆς μήτρας ἑνωθεὶς ὑπομεῖναι λέ-
5 γεται γέννησιν σαρκικήν, ὡς τῆς ἰδίας σαρκὸς τὴν γέννησιν οἰκειούμενος. οὕτω φαμὲν αὐτὸν PG 48
καὶ παθεῖν καὶ ἀναστῆναι, οὐχ ὡς τοῦ θεοῦ λόγου παθόντος εἰς ἰδίαν φύσιν ἢ πληγὰς ἢ δια-
τρήσεις ἥλων ἢ γοῦν τὰ ἕτερα τῶν τραυμάτων (ἀπαθὲς γὰρ τὸ θεῖον, ὅτι καὶ ἀσώματον),
ἐπειδὴ δὲ τὸ γεγονὸς αὐτοῦ ἴδιον σῶμα πέπονθεν ταῦτα, πάλιν αὐτὸς λέγεται παθεῖν ὑπὲρ
ἡμῶν· ἦν γὰρ ὁ ἀπαθὴς ἐν τῶι πάσχοντι σώματι. κατὰ τὸν ἴσον δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τοῦ τε-
θνάναι νοοῦμεν. ἀθάνατος μὲν γὰρ κατὰ φύσιν καὶ ἄφθαρτος καὶ ζωὴ καὶ ζωοποιός
ἐστιν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος· ἐπειδὴ δὲ πάλιν τὸ ἴδιον αὐτοῦ σῶμα χάριτι θεοῦ, καθά φησιν ὁ Hebr. 2, 9
Παῦλος, ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου, λέγεται παθεῖν αὐτὸς τὸν ὑπὲρ ἡμῶν θάνατον,
οὐχ ὡς εἰς πεῖραν ἐλθὼν τοῦ θανάτου τό γε ἧκον εἰς τὴν αὐτοῦ φύσιν (ἀποπληξία γὰρ
τοῦτο λέγειν ἢ φρονεῖν), ἀλλ᾽ ὅτι, καθάπερ ἔφην ἀρτίως, ἡ σὰρξ αὐτοῦ ἐγεύσατο θανάτου.

1—5 διάφοροι μὲν — συνδρομῆς adfert Flauianus in ep. ad Leonem [ep. 26]
1—4 Flor. R II 6 ·καὶ ὅτι — ἀνθρωπότητος ἀληθοῦς
1—3 Flor. Cyr. 2 Theodoret. eran. 2, 167 = flor. Chalc. 12 καὶ ὅτι διάφοροι — ἕνωσιν
1—4 Doctr. patr. 5, 5 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς· 'διάφοροι — υἱὸν καὶ κύριον'
2—5 Ephr. ap. Phot. bibl. 229 p. 263^{a} 26 ἐν . . τῆι πρὸς τὸν Νεστόριον α' φησὶν ἐπιστολῆι· 'οὐχ ὡς — συνδρομῆς'
2. 3 Doctr. patr. p. 171, 1 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς· 'οὐχ ὡς — ἕνωσιν'
8—10 Flor. Cyr. 3 ἔστι γὰρ — δευτέρας
12—p. 28, 3 Flor. Cyr. 4 οὐ γὰρ — ὁμολογήσομεν
14—19 Doctr. patr. 7, 23 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον α' ἐπιστολῆς· 'οὕτω φαμέν — νοοῦμεν'

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWBEU$\Delta^{w}\Delta^{m}$, Δ^{p} [= Ven. 165], $\Delta^{s}\Theta^{p}\Theta^{r}\Lambda^{m}\Lambda^{q}\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}\Lambda^{k}\Lambda^{r}\Lambda^{n}\Lambda^{s}$
1 μόνον EΛ^{mkr} καὶ] ἀλλ' EΛ^{mqtk} 2 ἀληθῆ B om. Λ^{t} συναχθεῖσαι VMPS, ex συνενεχθεῖσαι corr. flor. R ἀμφοτέρων V 4 ἕνα — υἱὸν MSRBEUWΔ^{wmps} Θ^{r} $\Lambda^{mqcukrns}$ flor. RII 57 ἕνα υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον Λ^{t} Doctr. ἕνα κύριον καὶ υἱὸν καὶ Χριστὸν Θ^{p} Ephr. ἕνα κύριον ἰησοῦν χ̅ν̅ καὶ υἱὸν [καὶ υἱὸν om. Flau. Flor. RII 6] P Flau. ἕνα κ̅ν̅ ἰησοῦν καὶ χ̅ν̅ καὶ υἱὸν DA κ̅ν̅ ἕνα χ̅ν̅ καὶ υἱὸν V ἐκ θεότητόσ W 4/5 ἀπορρήτου] ἀπερινοήτου B Flau. Λ^{k} [loco altero] 5 τε om. DARΛ^{mtr} 6 καὶ^{2} om. P δὲ καὶ E κατὰ σάρκα om. S 7 post φύσεως add. *in qua consubstantiuus uel coessentialis, id est homousius est patri* Λ^{mkr}, sed adnotat Rusticus *non est in Græco* λαχούσησ SD δεηθείσησ τῆσ V 8 ἑαυτῆσ U 9 προυπάρχοντα Flor. Cyr. λέγειν δεῖσθαι P 10 ἐπεὶ W διὰ om. W 11 ἑαυτῶ ὁ λόγοσ WΔ^{w} Θ^{pr} τὸ ἀνθρώπινον καθ' ὑπόστασιν D τὸ ἀνθρώπινον S τὸ] σῶμα Λ^{mt} σῶμα καὶ Δ^{p} τοι om. W 13 ἐξ αὐτῆσ τῆσ μήτρασ EΔ^{mps} Θ^{r} flor. R ἐκ τῆσ μήτρασ αὐτῆσ B ἑνωθεὶς] γεννηθεὶσ S 14 σαρκικὴν γέννησιν E σαρκικήν D 15 καὶ^{1} om. W 16 γοῦν om. WΔ^{w} 17 ἴδιον αὐτοῦ D αὐτῶ ἴδιον P ταύτη Δ^{m} ταύτη τοι BΔ^{ps} 19 μὲν om. V ζῶν Flor. Cyr. 20 τοῦ] ἐκ V τὸ ἴδιον αὐτοῦ [αὖ R] πάλιν SDARBU χάριτι θεοῦ om. S 21 Παῦλος] ἀπόστολοσ P *apostolus Paulus* Λ^{mk} 20/21 ὑπὲρ — θανάτου καθά — ὁ παῦλοσ DA 21 αὐτὸν Flor. Cyr. om. flor. R τὸν om. R flor. R 22 ἑαυτοῦ Flor. Cyr. 23 ἡ σάρξ ἡ SEUΔ^{mps} flor. R

4*

οὕτω καὶ ἐγηγερμένης αὐτοῦ τῆς σαρκός, πάλιν ἡ ἀνάστασις αὐτοῦ λέγεται, οὐχ ὡς πε-
σόντος εἰς φθοράν, μὴ γένοιτο, ἀλλ' ὅτι τὸ αὐτοῦ πάλιν ἐγήγερται σῶμα.

6 Οὕτω Χριστὸν ἕνα καὶ κύριον ὁμολογήσομεν, οὐχ ὡς ἄνθρωπον συμπροσκυνοῦντες
τῶι λόγωι, ἵνα μὴ τομῆς φαντασία παρεισκρίνηται διὰ τοῦ λέγειν τὸ σὺν, ἀλλ' ὡς ἕνα καὶ
τὸν αὐτὸν προσκυνοῦντες, ὅτι μὴ ἀλλότριον τοῦ λόγου τὸ σῶμα αὐτοῦ, μεθ' οὗ καὶ αὐτῶι
συνεδρεύει τῶι πατρί, οὐχ ὡς δύο πάλιν συνεδρευόντων υἱῶν, ἀλλ' ὡς ἑνὸς καθ' ἕνωσιν
μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός. ἐὰν δὲ τὴν καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν ἢ ὡς ἀνέφικτον ἢ ὡς ἀκαλ-
λῆ παραιτώμεθα, ἐμπίπτομεν εἰς τὸ δύο λέγειν υἱούς· ἀνάγκη γὰρ πᾶσα διορίσαι καὶ εἰπεῖν
M IIII 892 τὸν μὲν ἄνθρωπον ἰδικῶς τῆι τοῦ υἱοῦ κλήσει τετιμημένον, ἰδικῶς δὲ πάλιν τὸν ἐκ θεοῦ
λόγον υἱότητος ὄνομά τε καὶ χρῆμα ἔχοντα φυσικῶς. οὐ διαιρετέον τοιγαροῦν εἰς υἱοὺς
7 δύο τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. ὀνήσει δὲ κατ' οὐδένα τρόπον τὸν ὀρθὸν τῆς
πίστεως λόγον εἰς τὸ οὕτως ἔχειν, κἂν εἰ προσώπων ἕνωσιν ἐπιφημίζωσί τινές. οὐ
Ioh. 1, 14 γὰρ εἴρηκεν ἡ γραφὴ ὅτι ὁ λόγος ἀνθρώπου πρόσωπον ἥνωσεν ἑαυτῶι, ἀλλ' ὅτι γέγονε
σάρξ. τὸ δὲ σάρκα γενέσθαι τὸν λόγον οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν εἰ μὴ ὅτι παραπλησίως ἡμῖν
Hebr. 2, 14 μετέσχεν αἵματος καὶ σαρκὸς ἴδιόν τε σῶμα τὸ ἡμῶν ἐποιήσατο καὶ προῆλθεν ἄνθρωπος
ἐκ γυναικός, οὐκ ἀποβεβληκὼς τὸ εἶναι θεὸς καὶ τὸ ἐκ θεοῦ γεννηθῆναι πατρός, ἀλλὰ καὶ
ἐν προσλήψει σαρκὸς μεμενηκὼς ὅπερ ἦν. τοῦτο πρεσβεύει πανταχοῦ τῆς ἀκριβοῦς πίστεως
L III 322 ὁ λόγος· οὕτως εὑρήσομεν τοὺς ἁγίους πεφρονηκότας πατέρας· οὕτως τεθαρσήκασι θεοτό-
κον εἰπεῖν τὴν ἁγίαν παρθένον, οὐχ ὡς τῆς τοῦ λόγου φύσεως ἤτοι τῆς θεότητος αὐτοῦ τὴν
ἀρχὴν τοῦ εἶναι λαβούσης ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, ἀλλ' ὡς γεννηθέντος ἐξ αὐτῆς τοῦ ἁγίου
σώματος ψυχωθέντος λογικῶς, ὧι καὶ καθ' ὑπόστασιν ἑνωθεὶς ὁ λόγος γεγεννῆσθαι λέγεται
κατὰ σάρκα. ταῦτα καὶ νῦν ἐξ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῶι γράφω, παρακαλῶν ὡς ἀδελφὸν
PG 49 καὶ διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ταῦτα μεθ' ἡμῶν
καὶ φρονεῖν καὶ διδάσκειν, ἵνα σώιζηται τῶν ἐκκλησιῶν ἡ εἰρήνη καὶ τῆς ὁμονοίας καί
ἀγάπης ὁ σύνδεσμος ἄρραγὴς διαμένοι τοῖς ἱερεῦσι τοῦ θεοῦ.

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα. σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν Χριστῶι προσαγορεύει.

---

7. 8 Doctr. patr. 7, 13 ἐκ τῆς συνοδικῆς Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς· 'ἐὰν δὲ — δύο υἱούς
11. 12 Doctr. patr. 27, 3 p. 194, 24 [ex Eulogio Alexandrino] 'ὀνήσει — τινές'
14—16 Flor. Cyr. 5 τὸ δὲ σάρκα — εἶναι θεός
18—21 Flor. Cyr. 6 οὕτως — λογικῶς
18 Doctr. patr. p. 172, 12 'οὕτως — πατέρας'

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWBEUΔ^{w}Δ^{m}, Δ^{p} [= Ven. 165 usque ad 25 πεφρονηκότας, inde a 26 = πατέρας Par. 415], Δ^{s}Θ^{p}Θ^{r}Λ^{n}Λ^{q}Λ^{t}Λ^{c}Λ^{u}Λ^{k}Λ^{r}Λ^{n}Λ^{s}

1 τῆς αὐτοῦ Flor. Cyr. τῆσ VMPΛ^{mqtck} 1/2 πεσόντος αὐτοῦ Fl. Cyr. 2 διαφθορὰν Flor. Cyr. flor. R πάλιν τὸ αὐτοῦ E 3 κ̅ν̅ ἕνα MP ὁμολογήσωμεν mRBEΔ^{mps}Θ^{pr} ὁμολογοῦμεν WΛ^{mqtuk} Flor. R συμπροσκυνῆσθαι R 4 διά τὸ WΘ^{r} ἀλλ' ὡς] ἄλλω E 5 μὴ] μὴ δὲ ὡσ U τὸ σῶμα τοῦ λόγου D αὐτῷ MPS^{corr} REUΛ^{qcurns} αὐτὸ VSDA τὸ σῶμα αὐτὸσ Θ^{r} αὐτὸσ BWΔ^{wmps}Θ^{p}Λ^{t} flor. R om. Λ^{mk} 7 ἰδίασ VMPSDBEUΛ^{uns} ἰδίασ αὐτοῦ R om. AWΔ^{wmps}Θ^{pr}Λ^{mqtckr} flor. R 8 παραιτούμεθα VMDΘ^{p} Doctr. flor. R λέγειν δύο SΔ^{wmps} Doctr. flor. R 10/11 δύο υἱοὺσ MARΘ^{p} 11 ὤνησε MP ὠφέλησε V δὲ — τρόπον] κατ' οὐδένα γὰρ τρόπον V δὲ κατ' οὐδὲν S 12 λόγον] τρόπον P εἰ] ἢ S εἰσ VMBEWΘ^{pr} ἐπιζημιώσωσί D 13 ἡ om. V πρόσωπον ἀνθρώπου M αὐτῷ S 14 τὸν λόγον γενέσθαι P γεγενῆσθαι τὸν λόγον Flor. Cyr. εἰ μὴ] ἢ B 15 μετασχὼν E κεκοινώνηκεν S τε] δὲ DAΔ^{mps}Λ^{kr} δὲ τὸ flor. R τὸ RE 16 ἐκ γυναικός om. Λ^{m} γεγεννῆσθαι VMPΘ^{p} 16/17 ἀλλ' ἐν E 18 εὑρήσωμεν RΔ^{m} πατέρασ πεφρονηκότασ P πεφρονηκότας Flor. Cyr. τὲ θαρσήσασι P τεθαρρήκασι EWΔ^{wpms}Θ^{pr} Flor. Cyr. τεθαρσήκαμεν U 18/19 εἰπεῖν θεοτόκον SU 19 ἢ P τῆς om. AR τὴν om. WΔ^{wmps}Θ^{pr} 20 λαχούσησ SRB ἁγίου αὐτοῦ Flor. Cyr. 21 ψυχωθέντοσ τὲ DΛ^{tuns} ὧι] ὡσ E καὶ om. RBΛ^{m} γεγενῆσθαι S γεννηθῆναι WΔ^{wmps}Θ^{pr} 22 δὲ καὶ M ὡσ ἐξ V γράφων παρακαλῶ WΔ^{w}Θ^{pr} 23 διαμαρτύρομαι WΔ^{w}Θ^{p} τοῦ θ̅ῡ VME θ̅ῡ P *dei* Λ^{m} *deo* Λ^{tuns} ἀγγέλων αὐτοῦ VMP 24 καὶ[1] om. AR 25 διαμένοι VMPDAB διαμείνη SREU διαμένη WΔ^{wmp}Θ^{pr} διαμένει Δ^{s} τοῖσ τοῦ θ̅ῡ ἱερεῦσι B 26 om. SDRBUWΔ^{wmps}Θ^{pr}Λ^{mqukrns} πρόσειπε δὲ A ἐρρῶσθαί σε καὶ μνημονεύειν τοῦ κ̅ῡ σὺν αὐτοῖσ καὶ οἱ σὺν ἡμῖν λίαν προσαγορεύουσιν A σοὶ P κ̅ω̅ VMP

5 = S 12 A 13. Latinae uersiones habentur 1) Marii Mercatoris in Collectione Palatina 25; 2) in Collectione CT 7, unde deriuatae sunt uersiones Collectionis Veronensis 15 et Gestorum concilii quinti

1 Τῶι εὐλαβεστάτωι καὶ θεοσεβεστάτωι συλλειτουργῶι Κυρίλλωι Νεστόριος ἐν κυρίωι PG 77, 49
χαίρειν. Τὰς μὲν καθ' ἡμῶν ὕβρεις τῶν θαυμαστῶν σου γραμμάτων ἀφίημι ὡς μακρο- [ep. 5] Loofs Nest.
θυμίας ἀξίας ἰατρικῆς καὶ τῆς διὰ τῶν πραγμάτων αὐτῶν κατὰ καιρὸν πρὸς αὐτὰς ἀπο- 173—180
κρίσεως· ὃ δέ γε σιωπῆς οὐκ ἀνέχεται, ὡς μέγαν φέρον, εἰ σιγηθείη, τὸν κίνδυνον, τούτου, καθὼς ἂν οἷός τε ὦ, οὐ πρὸς μακρολογίαν ἀποτεινόμενος, ποιήσασθαι πειράσομαι τὴν διήγησιν σύντομον, τὸν τῆς σκοτεινῆς καὶ δυσπέπτου μακρηγορίας ναυτιασμὸν φυλαττόμενος. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν πανσόφων τῆς σῆς ἀγάπης φωνῶν, αὐτὰς αὐτολεξεὶ παραθείς. τίνες τοίνυν αἱ τῆς θαυμαστῆς τῶν σῶν γραμμάτων διδασκαλίας φωναί;
Ἡ ἁγία φησὶν καὶ μεγάλη σύνοδος αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς κατὰ φύσιν γεννηθέντα p. 26, 20—23
υἱὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ θεὸν ἀληθινόν, τὸ φῶς τὸ ἐκ φωτός, τὸν δι' οὗ τὰ πάντα πεποίηκεν ὁ πατήρ, κατελθεῖν σαρκωθῆναι ἐνανθρωπῆσαι παθεῖν ἀναστῆναι.

2 Ταῦτα τῆς σῆς θεοσεβείας τὰ ῥήματα καὶ γνωρίζεις ἴσως τὰ σά· ἄκουε δὲ καὶ τὰ παρ' ἡμῶν, M IIII 893
ἀδελφικὴν ὑπὲρ εὐσεβείας παραίνεσιν καὶ ἣν ὁ μέγας ἐκεῖνος Παῦλος τῶι φιλουμένωι παρ'
αὐτοῦ Τιμοθέωι διεμαρτύρατο· πρόσεχε τῆι ἀναγνώσει, τῆι παρακλήσει, τῆι διδαχῆι. 1 Tim. 4, 13.
τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου. τί δέ μοι τὸ πρόσεχε βούλεται; ὅτι τὴν τῶν ἁγίων ἐκείνων ἐξ ἐπιπολῆς ἀναγινώσκων παράδοσιν συγγνώμης ἀξίαν ἠγνόησας ἄγνοιαν, παθητὸν αὐτοὺς εἰρηκέναι νομίσας τὸν τῶι πατρὶ συναίδιον λόγον· ἔγκυψον δέ, εἰ δοκεῖ, τοῖς ῥητοῖς ἀκριβέστερον καὶ τὸν θεῖον
ἐκεῖνον τῶν πατέρων εὑρήσεις χορὸν οὐ τὴν ὁμοούσιον θεότητα παθητὴν εἰρηκότα οὐδὲ πρόσ- PG 52
φατον γεννητὴν τὴν τῶι πατρὶ συναίδιον οὐδὲ ἀναστᾶσαν τὴν τὸν λελυμένον ναὸν ἀναστήσασαν. κἄν μοι τὰς ἀκοὰς εἰς ἀδελφικὴν ἰατρείαν παράσχῃς, αὐτάς σοι τὰς τῶν ἁγίων πατέρων φωνὰς παραθέμενος τῆς κατ' ἐκείνων ἀπαλλάξω συκοφαντίας καὶ τῆς κατὰ τῶν θείων γραφῶν δι' ἐκείνων.

3 Πιστεύω τοίνυν φασί, καὶ εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ L III 323
τὸν μονογενῆ. σκόπησον ὅπως τὸ κύριος καὶ Ἰησοῦς καὶ Χριστός καὶ μονογενής καὶ υἱός πρότερον θέντες τὰ κοινὰ τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ὡς θεμελίους ὀνόματα

---

5 subscribitur in Collectione C: *scripta est mense Iunio indictione quarta decima* [430]
24—p. 30, 4 adferuntur ab Eutherio in Coll. Casinensi 291 [uol. 4 p. 216, 36—217, 2]

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWR$\Lambda^{m}\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}$

ε̅ VP ι̅β̅ S ι̅γ̅ D   νεστορίου πρόσ κύριλλον inscr. A Ἶσον ἐπιστολῆσ νεστορίου πρόσ τὸν πάππαν κύριλλον ἥτισ πᾶσιν ἀπήρεσεν ἐν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ inscr. D   4/5 Τῶι — χαίρειν om. Λ^{m} 4 εὐλαβεστάτῳ καὶ θεοσεβεστάτῳ ARΛ^{u} εὐλαβεστάτῳ [εὐσεβεστάτῳ S] καὶ θεοφιλεστάτῳ SDΛ^{tc} εὐλαβεστάτῳ W δεσπότῃ μου τῷ [τῷ om. P] θεοφιλεστάτῳ καὶ [καὶ om. P] ἁγιωτάτῳ VMP   4/5 ἐν — χαίρειν om. WRΛ^{uns} 5 θαυμασίων M   6 ἄξια WR   πατρικῆσ M   γραμμάτων Λ^{t} αὐτῶν om. R   καιροὺσ W   7 μέγα R   φέρων P   σιγηθῆναι S   8 τούτου VMPSDWR τοῦτο Λ^{tcu} τοῦτο οὐκ ἀποκρύψομαι ἀλλὰ A   καθ' ὅσον MW   ἂν om. W   οὐ VMPAWRΛ^{tcu} om. SD σοῦ Λ^{m} 9 δυσπέμπου P   10 ἀγάπης] διδασκαλίασ S   11 αἱ om. MWR   σου τῶν γραμμάτων V τῶν γραμμάτων σου M   12 θεοῦ πατρὸσ VMPWRΛ^{m} θεοῦ καὶ πατρὸσ SDΛ^{tcu} τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸσ A   13 τοῦ φωτὸσ MPS   15 δὲ VDAWRΛ^{tcu} δὴ MPSΛ^{m} τὰ² VMPA τὴν D om. S ταῦτα WR   16 παῦλοσ ἐκεῖνοσ PS   17 διδαχῇ VMPSWR διδασκαλίᾳ DA   19 ἐπιστολῆσ V   20 αὐτὸν SD   21 λόγον om. S   τοῖσ ῥητοῖσ ἀκριβέστερον εἰ δοκεῖ DA   22 ὁμοούσιον SDAWRΛ^{mu} ὁμοούσιον τοῦ πατρὸσ VMPΛ^{tc} 22/23 εἰρηκότασ οὔτε WR   23 γεννητὴν SDAΛ^{mcu} γέννησιν VMPWRΛ^{t} 25 πατέρων DAWRΛ^{u} ἐκείνων VMP om. S *illorum patrum* Λ^{mtc} 26 ἁγίων P   27 πιστεύω VMPWRΛ^{tcu} Eutherius πιστεύομεν SDAΛ^{m} τοίνυν φασὶ A τοίνυν SDΛ^{tcu} φασὶν Λ^{m} Euth. φησὶν VMPWR   καὶ SAWΛ^{mtu} Euth. om. VMPDRΛ^{c} 28 ὅτι SD   καὶ ι̅σ̅ καὶ χ̅σ̅ MSDAWRΛ^{cu} καὶ ι̅σ̅ χ̅σ̅ PΛ^{mt} ι̅σ̅ χ̅σ̅ V *et Christus* Euther.   29 θέντα S

τότε τὴν τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ τῆς ἀναστάσεως καὶ τοῦ πάθους ἐποικοδομοῦσι παρά-
δοσιν, ἵνα τῶν ὀνομάτων τῆς φύσεως ἑκατέρας κοινῶν τινων σημαντικῶν προκειμένων
μήτε τὰ τῆς υἱότητος καὶ κυριότητος τέμνηται μήτε τὰ τῶν φύσεων ἐν τῶι τῆς υἱότητος
4 μοναδικῶι συγχύσεως ἀφανισμῶι κινδυνεύηι. τούτου γὰρ αὐτοῖς παιδευτὴς ὁ Παῦλος
γεγένηται, ὃς τῆς ἐνανθρωπήσεως τῆς θείας τὴν μνήμην ποιούμενος καὶ μέλλων τὰ τοῦ
πάθους ἐπάγειν, πρότερον θεὶς τὸ Χριστός, τὸ κοινόν, ὡς μικρῶι πρότερον ἔφην, τῶν φύ-
σεων ὄνομα, προσάγει τὸν λόγον ἀμφοτέραις πρεπώδη ταῖς φύσεσιν. τί γάρ φησιν;
Phil. 2, 5. 6 τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῶι Ἰησοῦ, ὃς ἐν μορφῆι θεοῦ ὑ-
πάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῶι. ἀλλ', ἵνα μὴ τὰ καθ' ἕκα-
στον λέγω, ὑπήκοος ἐγένετο μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. ἐπειδὴ γὰρ
ἔμελλεν τοῦ θανάτου μεμνῆσθαι, ἵνα μὴ τὸν θεὸν λόγον ἐντεῦθέν τις παθητὸν ὑπολάβηι,
τίθησιν τὸ Χριστός, ὡς τῆς ἀπαθοῦς καὶ παθητῆς οὐσίας ἐν μοναδικῶι προσώπωι προση-
γορίαν σημαντικήν, ὅπως καὶ ἀπαθὴς ὁ Χριστὸς καὶ παθητὸς ἀκινδύνως καλοῖτο, ἀπαθὴς
μὲν θεότητι, παθητὸς δὲ τῆι τοῦ σώματος φύσει.
5 Πολλὰ λέγειν περὶ τούτου δυνάμενος καὶ πρῶτόν γε τὸ μηδὲ γεννήσεως ἐπὶ τῆς
οἰκονομίας, ἀλλ' ἐνανθρωπήσεως τοὺς ἁγίους ἐκείνους μνημονεῦσαι πατέρας, τὴν τῆς βρα-
χυλογίας ἐν προοιμίοις ὑπόσχεσιν χαλινοῦσαν τὸν λόγον αἰσθάνομαι καὶ πρὸς τὸ δεύτερον
6 τῆς σῆς ἀγάπης κινοῦσαν κεφάλαιον, ἐν ὧι τὴν μὲν τῶν φύσεων ἐπῄνουν διαίρεσιν κατὰ
τὸν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ θεότητος λόγον καὶ τὴν τούτων εἰς ἑνὸς προσώπου συνά-
M IIII 896 φειαν καὶ τὸ τὸν θεὸν λόγον δευτέρας ἐκ γυναικὸς μὴ φάσκειν δεδεῆσθαι γεννήσεως καὶ
τὸ πάθους ἄδεκτον ὁμολογεῖν τὴν θεότητα. ὀρθόδοξα γὰρ ὡς ἀληθῶς τὰ τοιαῦτα καὶ ταῖς
τῶν αἱρέσεων πασῶν περὶ τὰς δεσποτικὰς φύσεις ἐναντία κακοδοξίαις. τὰ λοιπὰ δὲ εἰ
μέν τινα σοφίαν κεκρυμμένην ἐπήγετο ταῖς τῶν ἀναγινωσκόντων ἀκοαῖς ἀκατάληπτον, τῆς
σῆς ἐστιν ἀκριβείας εἰδέναι· ἐμοὶ γοῦν τὰ πρῶτα καταστρέφειν ἐδόκει. τὸν γὰρ ἐν τοῖς πρώ-
PG 53 τοις ἀπαθῆ κηρυχθέντα καὶ δευτέρας γεννήσεως ἄδεκτον πάλιν παθητὸν καὶ νεόκτιστον οὐκ
οἶδ' ὅπως εἰσῆγεν, ὡς τῶν κατὰ φύσιν τῶι θεῶι λόγωι προσόντων τῆι τοῦ ναοῦ συναφείαι
διεφθαρμένων ἢ μικροῦ τινος τοῖς ἀνθρώποις νομιζομένου τοῦ τὸν ἀναμάρτητον ναὸν καὶ
τῆς θείας ἀχώριστον φύσεως τὴν ὑπὲρ ἁμαρτωλῶν γέννησίν τε καὶ τελευτὴν ὑπομεῖναι ἢ
Ioh. 2, 19 πιστεύεσθαι τῆς δεσποτικῆς οὐκ ὀφειλούσης φωνῆς πρὸς Ἰουδαίους βοώσης· λύσατε τὸν
L III 326 ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν, οὐ· λύσατέ μου τὴν θεότητα
καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερθήσεται.
Πάλιν πλατῦναι κἀνταῦθα βουλόμενος, τῆι τῆς ἐπαγγελίας ἀναστέλλομαι μνήμηι·
7 ῥητέον δ' οὖν ὅμως βραχυλογίαι χρησάμενον. πανταχοῦ τῆς θείας γραφῆς, ἡνίκα ἂν

VM, P [= hk], SD [= mn], AWR ΛᵐΛᵗΛᶜΛᵘ

1 τότε om. VWR τῆσ ἀναστάσεωσ καὶ τοῦ πάθουσ VMSWRΛᵐᶜᵘ Euther. τοῦ πάθουσ καὶ τῆσ ἀναστάσεωσ PDAΛᵗ 2 τῆσ φύσεωσ ἑκατερασ DAΛ τῶν φύσεων ἑκατέρων VMP τῶν φύσεων ἑκατέρασ SR ἑκατέρασ τῶν φύσεων W προκειμένων σημαντικῶν S 3 θεότητοσ S καὶ κυριότητος om. V θεότητοσ P 4 μοναδικῶσ SD κινδυνεύηται VMP τοῦτο R αὐτὸσ VMP 5 ἐγένετο WR ὅς] ὁ MP τὴν om. S 6 κοινὸν VMPSWRΛ κοινὸν τῶν δύο DA εἶπον WR τῶν om. A 8 τοῦτο] τοῦ S 9 τὰ om. VMPA 11 παθητὸν τίσ WR ὑπολάβοι SDA 13 καὶ² om. R ⟨οὐ⟩κ ἀκινδύνωσ M καλοῖτο VMPAΛᵐᵗᶜᵘ ἐκκαλοῖτο W ἐκαλεῖτο R νοοῖτο SD 14 θεότητοσ S 15 ἐπὶ WR πρότερόν V μηδὲ DAWRΛᵐᵗᶜ μὴ VMPSΛᵘ 16 ἀλλὰ καὶ D ἐκείνουσ τοὺσ ἁγίουσ A ἀπομνημονεῦσαι h ἀπομνημονεύεται k 18 τὴν μὲν] καὶ τὴν V 19 postulatur ἓν πρόσωπον 20 καὶ τὸν τοῦ θεοῦ λόγου R μὴ om. S φάσκειν om. SD 21 τοῦ VMP ἀνεπίδεκτον VMP εἶναι ὁμολογεῖν A 22 λοιπὰ δὲ SDAWR δὲ λοιπὰ VMP 23/24 ἔστι τῆσ σῆσ ἀκριβείασ WR δ'οὖν S 26 εἰσήγαγεν R 27 τοῖς om. P τοῦ VPA τὸ MSDWR 28 φύσεωσ ἀχώριστον WR γένεσίν M 29 οὐκ ὀφειλούσησ φωνῆσ SDA φωνῆσ οὐκ ὀφειλούσησ WR οὐκ ὀφειλομένησ φωνῆσ VMP 30 οὐ om. D 31 ἐγερθήσομαι W 32 πλατύνεσθαι P συστέλλομαι PΛᵘ στέλλομαι M 33 δ'οὖν S γοῦν VM οὖν PWR δ' DA χρησαμένουσ P χρησάμενοσ M χρησάμενοι WR

μνήμην τῆς δεσποτικῆς οἰκονομίας ποιῆται, γέννησις ἡμῖν καὶ πάθος οὐ τῆς θεότητος,
ἀλλὰ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ παραδίδοται, ὡς καλεῖσθαι κατὰ ἀκριβεστέραν προση-
γορίαν τὴν ἁγίαν παρθένον Χριστοτόκον, οὐ θεοτόκον. καὶ ἄκουε ταῦτα τῶν εὐαγγελίων
βοώντων· Βίβλος, φησίν, γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ. δῆ- Mt. 1, 1
λον δὲ ὅτι τοῦ Δαυὶδ υἱὸς ὁ θεὸς λόγος οὐκ ἦν. δέχου καὶ ἄλλην, εἰ δοκεῖ, μαρτυρίαν· Ἰακὼβ Mt. 1, 16
δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγό-
μενος Χριστός. σκόπει πάλιν ἑτέραν ἡμᾶς διαμαρτυρομένην φωνήν· τοῦ δὲ Ἰη- Mt. 1, 18
σοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν. μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ
Μαρίας τῶι Ἰωσήφ, εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. κτί-
σμα δὲ πνεύματος τίς ἂν τὴν τοῦ μονογενοῦς ὑπολάβοι θεότητα; τί δεῖ λέγειν καὶ τὸ
ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ; καὶ πάλιν τὸ σὺν Μαρίαι τῆι μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ Ioh. 2, 1
τὸ τὸ ἐν αὐτῆι γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου καὶ τὸ λάβε τὸ παιδίον Act. 1, 14 Mt. 1, 20
καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον καὶ τὸ περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Mt. 2, 13
τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ σάρκα καὶ περὶ τοῦ πάθους αὖθις ὅτι Rom. 1, 3
ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ Rom. 8, 3
ἁμαρτίας κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῆι σαρκί καὶ πάλιν Χριστὸς ἀπέθανεν 1 Cor. 15, 3
ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν καὶ Χριστοῦ παθόντος σαρκί καὶ τοῦτό ἐστιν, οὐχ 1 Petr. 4, 1
ἡ θεότης μου, ἀλλὰ τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον. καὶ ἄλλων μυρίων φωνῶν 1 Cor. 11, 24
διαμαρτυρομένων τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος μὴ τὴν τοῦ υἱοῦ νομίζειν θεότητα πρόσφατον ἢ M IIII 897
πάθους σωματικοῦ δεκτικήν, ἀλλὰ τὴν συνημμένην τῆι φύσει τῆς θεότητος σάρκα (ὅθεν καὶ
κύριον τοῦ Δαυὶδ ἑαυτὸν ὁ Χριστὸς καὶ υἱὸν ὀνομάζει· τί γάρ φησιν, ὑμῖν δοκεῖ περὶ Mt. 22, 42-44
τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστι; λέγουσιν αὐτῶι· τοῦ Δαυίδ. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πῶς οὖν Δαυὶδ ἐν πνεύματι κύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων· PG 56
εἶπεν ὁ κύριος τῶι κυρίωι μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου; ὡς υἱὸς ὢν πάντως τοῦ
Δαυὶδ κατὰ σάρκα, κατὰ δὲ τὴν θεότητα κύριος), εἶναι μὲν οὖν τῆς τοῦ υἱοῦ θεότητος τὸ
σῶμα ναὸν καὶ ναὸν κατ' ἄκραν τινὰ καὶ θείαν ἡνωμένον συνάφειαν, ὡς οἰκειοῦσθαι τὰ
τούτου τὴν τῆς θεότητος φύσιν, ὁμολογεῖσθαι καλὸν καὶ τῶν εὐαγγελικῶν παραδόσεων
ἄξιον· τὸ δὲ δὴ τῶι τῆς οἰκειότητος προστρίβειν ὀνόματι καὶ τὰς τῆς συνημμένης σαρκὸς
ἰδιότητας, γέννησιν λέγω καὶ πάθος καὶ νέκρωσιν, ἢ πλανωμένης ἐστίν, ἀδελφέ, καθ'
Ἕλληνας διανοίας ἢ τὰ τοῦ φρενοβλαβοῦς Ἀπολιναρίου καὶ Ἀρείου καὶ τῶν ἄλλων νοσούσης
αἱρέσεων, μᾶλλον δέ τι κἀκείνων βαρύτερον. ἀνάγκη γὰρ τῶι τῆς οἰκειότητος τοὺς τοιού-
τους παρασυρομένους ὀνόματι καὶ γαλακτοτροφίας κοινωνὸν διὰ τὴν οἰκειότητα τὸν θεὸν
λόγον ποιεῖν καὶ τῆς κατὰ μικρὸν αὐξήσεως μέτοχον καὶ τῆς ἐν τῶι τοῦ πάθους καιρῶι

---

p. 30, 33—3 1, 3 adferuntur ab Eutherio

VM, P [= hk], SD [= mn], AWRΛ^{m}Λ^{t}Λ^{c}Λ^{u}

1 γέννησιν MPAWR 2 ἀλλὰ τῆς ἀνθρωπότητος om. S παραδίδοται VΛ^{m} παραδέδοται SDA παραδιδούσησ MP παραδεδωκυίασ WR κατ' VM 3 καὶ om. D 4 φησὶ VMSAWRΛ^{tcu} om. PDΛ^{m} 5 δὲ om. AΛ^{m} δὲ καὶ S 7 καὶ πάλιν P τοίνυν πάλιν S ἡμῖν V διαμαρτυρουμένην R 8 γὰρ om. AΛ^{m} 10 τοῦ $\overline{\text{πνσ}}$ DAWR τὴν — ὑπολάβοι SDAWR ὑπολάβοι [ὑπολάβη V] τὴν τοῦ μονογενοῦσ VMP καὶ SDAWRΛ^{tc} om. VMPΛ^{u} 11 καὶ om. MP μαριὰμ AWR 12 τὸ τὸ VAΛ^{m} τὸ MPSDWR 13 τὸ om. SD 14 τὸ περὶ SD 15 ἑαυτοῦ — πέμψασ SDAWR υἱὸν αὐτοῦ ἀπέστειλεν VMP 15/16 καὶ — ἁμαρτίας om. WR 16 καὶ κατέκρινε P 17 παθόντοσ ὑπὲρ ἡμῶν WR ἐν σαρκὶ AΛ^{mc} 18 σῶμα μου DAWR ἡμῶν SW κλώμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν V μυρίων ἄλλων VMP 19 διαμαρτυρουμένων V τῶν om. VMP 21 φησιν AΛ om. VMPSDWR 22 τίνοσ SDAWR φησὶ τίνοσ VMP ἐστὶν υἱὸσ VMP ὁ $\overline{\text{ισ}}$ VMPWR 23 πνεύματι ἁγίω DA 24/25 τοῦ $\overline{\text{δαδ}}$ πάντωσ A 25 τοῦ υἱοῦ MPSAWΛ υἱοῦ V τοῦ $\overline{\text{χυ}}$ D 26 τινὰ om. S ὡσ οἰκειοῦσθαι SDAWRΛ οἰκειοῦσθαι τὲ MP οἰκειοῦσθαι δὲ V 28 δὴ om. SD συνημμένησ VPAWRΛ^{m} om. SDΛ^{tcu} 29 ἐστὶν ἀληθῶσ SD 29/30 καθ' ἕλληνασ ἀδελφὲ VM 30 τὰ τῶν SWR 31 αἱρέσεωσ SD δέ τι κἀκείνων SDAΛ δὲ ὅτι κακείνων VM δὲ κἀκείνων P κἀκείνων τί WR τὸ S 32 περισυρομένουσ S διὰ τὴν οἰκειότητα om. D

L III 327 δειλίας καὶ βοηθείας ἀγγελικῆς ἐνδεᾶ. καὶ σιωπῶ περιτομὴν καὶ θυσίαν καὶ ἱδρῶτας
καὶ πεῖναν, ἃ τῆι σαρκὶ μὲν ὡς δι' ἡμᾶς συμβάντα προσκυνητὰ προσαπτόμενα, ἐπὶ
δὲ τῆς θεότητος ταῦτα καὶ ψευδῆ λαμβανόμενα καὶ ἡμῖν ὡς συκοφάνταις δικαίας κατα-
κρίσεως αἴτια.

8 Αὗται τῶν ἁγίων πατέρων αἱ παραδόσεις· ταῦτα τῶν θείων γραφῶν τὰ παραγγέλματα·
οὕτω τις καὶ τὰ τῆς φιλανθρωπίας τῆς θείας καὶ τὰ τῆς αὐθεντίας θεολογεῖ· ταῦτα
1 Tim. 4, 15 μελέτα· ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σοῦ ἡ προκοπὴ φανερὰ ἦι πᾶσιν, ὁ Παῦλος πρὸς
πάντας φησίν. τῆς δέ γε τῶν σκανδαλιζομένων φροντίδος καλῶς μὲν ποιεῖς ἀντεχόμενος
καὶ χάρις τῆι τῶν θείων μεριμνητικῆι σου ψυχῆι καὶ τῶν παρ' ἡμῖν φροντιζούσηι· γίνωσκε
δὲ πεπλανημένον σαυτὸν ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου καθηιρημένων, ὡς
PG 57 τὰ Μανιχαίων φρονούντων, ἢ τῶν τῆς σῆς ἴσως διαθέσεως κληρικῶν. τὰ γὰρ τῆς
ἐκκλησίας καθ' ἑκάστην προκόπτει καὶ τὰ τῶν λαῶν ἐν ἐπιδόσει διὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ χάριν
Ies. 11, 9 τοσαύτηι, ὡς τὰ τοῦ προφήτου τοὺς βλέποντας τὰ πλήθη βοᾶν· πλησθήσεται ἡ γῆ
τοῦ γνῶναι τὸν κύριον ὡς ὕδωρ πολὺ κατακαλύψαι θαλάσσας. τά τε τῶν
βασιλέων ἐν ὑπερβαλλούσηι χαρᾶι πεφωτισμένου τοῦ δόγματος, καὶ ἵνα συνελὼν ἐπι-
στείλω, ἐκείνην ἐπὶ ταῖς θεομάχοις ἁπάσαις αἱρέσεσιν καὶ τῆι τῆς ἐκκλησίας ὀρθοδοξίαι καθ'
2 Reg. 3, 1 ἑκάστην εὕροι τις ἂν παρ' ἡμῖν τὴν φωνὴν πληρουμένην· ὁ οἶκος Σαοὺλ ἐπορεύετο
καὶ ἠσθένει καὶ ὁ οἶκος Δαυὶδ ἐπορεύετο καὶ ἐκραταιοῦτο.

9 Ταῦτα τὰ παρ' ἡμῶν ὡς ἀδελφῶν πρὸς ἀδελφὸν συμβουλεύματα· εἰ δέ τις
1 Cor. 11, 16 φιλονεικεῖ, κεκράξεται καὶ δι' ἡμῶν πρὸς τὸν τοιοῦτον ὁ Παῦλος ἡμεῖς τοιαύτην
M IIII 1000 συνήθειαν οὐκ ἔχομεν οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ. πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ
ἐν Χριστῶι ἀδελφότητα ἐγώ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πλεῖστα προσαγορεύομεν. ἐρρωμένος
ὑπερευχόμενος ἡμῶν διατελοίης, δέσποτα τιμιώτατε καὶ θεοσεβέστατε.

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWR$\Lambda^{m}\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}$

1 καὶ A τὲ καὶ VMPSDWR ἐνδεᾶ SDAWR ἐπιδεᾶ VMP 2 πείνην R πεῖναν καὶ δίψαν V προσκυνητὰ MPSAWRΛ προσκυνητῶσ V πρόσκειται D συναπτόμενα VMP προσάπτομεν WR 3 ταῦτα ψευδῆ καὶ WR 5 καὶ ταῦτα D τῶν — τὰ VPA τῶν — γραφῶν SWR τὰ τῶν — γραφῶν D 7 ἣ φανερὰ A παρὰ πᾶσιν A ἐν πᾶσιν WR 7/8 ὁ — πάντασ SDAWRΛ καὶ πρὸσ πάντασ καθὰ ὁ παῦλοσ VMP 8 ποιῶ M 9 ἡμῶν S 10 δὲ μᾶλλον σαυτὸν πεπλανημένον S 10—11 ἐνταῦθα — κληρικῶν] τῆσ σῆσ διαθέσεωσ κληρικῶν περὶ τῶν ἐνταῦθα παρὰ τῆσ ἁγίασ συνόδου καθηρημένων ὡσ τὰ μανιχαίων φρονούντων D 11 φρονούντων PSDAWRΛ^{tcu} νοσούντων VMΛ^{m} ἢ τῶν SDAWRΛ^{mtc} ἡμῶν P ὑμῶν VM 11/12 τῆς ἐκκλησίας om. V 12 τὰ] κατὰ R 12/13 ἐπιδόσει — τοσαύτη [τοσαῦτα S] SDAWR ἐπιδόσει τοσαύτη — χάριν VMP 12 χ̅υ̅ VMPSWRΛ^{mcu} θ̅υ̅ DAΛ^{t} 13 τὰ[1]] παρὰ W τοὺς om. VMP 14 τε VMPSWRΛ^{mt} δὲ DAΛ^{cu} 15 ὑπερβαλούση MSm πεφωτισμένων VMP 16 θεομάχοισ SDAWRΛ om. VMP 17 πληρουμένην τὴν φωνὴν S 19 τὰ A om. VMPSDWR ἀδελφῶ in ἀδελφοῦ corr. S ἀδελφοὺσ D ἀδελφὸνσ S 19/20 φιλονεικεῖ SDAWRΛ^{tcu} δοκεῖ φιλονεικεῖν VMP 21 οὔτε A χ̅υ̅ A 21—23 πᾶσαν — θεοσεβέστατε om. VMP *ipsi gloria in sæcula sæculorum* Λ^{m} 22 ἐν χ̅ω̅ AWRΛ^{tcu} om. SD 22/23 ἐρρωμένος — θεοσεβέστατε om. S 23 καὶ ὑπερευχόμενοσ DΛ^{u} δέσποτα WΛ^{tcu} δεσποτά μου R πάντα μοι DA

6 = S 13 A 23. Latinae uersiones extant Dionysii exigui [uol. V p. 236—244; Λ^{d}, in anathematismis Λ^{d} et Λ^{p}] et in Collectione TC 8 [$\Lambda^{t}\Lambda^{c}$], unde deriuatae sunt eae quas habent Collectio Veronensis 17 [Λ^{u}] et Gesta Concilii quinti [Λ^{σ}]

1 Τῶι εὐλαβεστάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι συλλειτουργῶι Νεστορίωι Κύριλλος καὶ ἡ συνελθοῦσα σύνοδος ἐν Ἀλεξανδρείαι ἐκ τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως ἐν κυρίωι χαίρειν. Τοῦ σωτῆρος ἡμῶν λέγοντος ἐναργῶς ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὔκ ἐστίν μου ἄξιος καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὔκ ἐστίν μου ἄξιος, τί πάθωμεν ἡμεῖς οἱ παρὰ τῆς σῆς εὐλαβείας ἀπαιτούμενοι τὸ ὑπεραγαπᾶν σε τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ; τίς ἡμᾶς ἐν ἡμέραι κρίσεως ὀνῆσαι δυνήσεται ἢ ποίαν εὑρήσομεν τὴν ἀπολογίαν, σιωπὴν οὕτω τιμήσαντες τὴν μακρὰν ἐπὶ ταῖς παρὰ σοῦ γενομέναις κατ' αὐτοῦ δυσφημίαις; καὶ εἰ μὲν σαυτὸν ἠδίκεις μόνον τὰ τοιαῦτα φρονῶν καὶ διδάσκων, ἧττων ἂν ἦν ἡ φροντίς· ἐπειδὴ δὲ πᾶσαν ἐσκανδάλισας ἐκκλησίαν καὶ ζύμην αἱρέσεως ἀήθους καὶ ξένης ἐμβέβληκας τοῖς λαοῖς καὶ οὐχὶ τοῖς ἐκεῖσε μόνοις, ἀλλὰ γὰρ καὶ τοῖς ἁπανταχοῦ (περιηνέχθη γὰρ τῶν σῶν ἐξηγήσεων τὰ βιβλία), ποῖος ἔτι ταῖς παρ' ἡμῶν σιωπαῖς ἀρκέσει λόγος ἢ πῶς οὐκ ἀνάγκη μνησθῆναι λέγοντος τοῦ Χριστοῦ μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν, ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς; πίστεως γὰρ ἀδικουμένης, ἐρρέτω μὲν ὡς ἕωλος καὶ ἐπισφαλὴς ἡ πρὸς γονέας αἰδώς, ἠρεμείτω δὲ καὶ ὁ τῆς εἰς τέκνα καὶ ἀδελφοὺς φιλοστοργίας νόμος καὶ τοῦ ζῆν ἀμείνων ἔστω λοιπὸν τοῖς εὐσεβέσιν ὁ θάνατος, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν κατὰ τὸ γεγραμμένον.

L III 395 — M IIII 1068 — PG 77, 105 — [ep. 17] — Mt. 10, 37 — M IIII 1069 — Mt. 10, 34. 35 — PG 108 — Hebr. 11, 35

2 Ἰδοὺ τοίνυν ὁμοῦ τῆι ἁγίαι συνόδωι τῆι κατὰ τὴν μεγάλην Ῥώμην συνειλεγμένηι προεδρεύοντος τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν Κελεστίνου τοῦ ἐπισκόπου καὶ τρίτωι σε τούτωι διαμαρτυρόμεθα γράμματι, συμβουλεύοντες ἀποσχέσθαι τῶν οὕτω σκαιῶν καὶ ἐξεστραμμένων δογμάτων ἃ καὶ φρονεῖς καὶ διδάσκεις,

Flor. Cyr. 7 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον τρίτης ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἐναργῶς λέγοντος

VM, P [= hk], S, D [= mn] ARWHBUZ$\Lambda^{d}\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}\Lambda^{\sigma}$

inscr. om. VMPU ἴσον ἐπιστολῆσ κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ πρὸσ νεστόριον περὶ τῆσ ἀκοινωνησίασ SD τοῦ αὐτοῦ πρὸσ νεστόριον A ἐπιστολὴ κυρίλλου ἐπισκοπου ἀλεξανδρειασ πρὸσ νεστόριον $\overline{\gamma}$ παραινετικὴ ὥστε εἰ μὲν πισθείη καὶ καθυπογράψειεν τοῖσ τεταγμένοισ ἐν τῆ ἐπιστολῆ ἐκκλησιαστικοῖσ κεφαλαίοισ κοινωνικὸν ἐπίσκοπον αὐτὸν εἶναι· ει δε μὴ. ξένον καὶ ἀκοινώνητον τυγχάνειν αὐτὸν παρὰ τοῦ τῆσ ῥωμαίων ἐπισκόπου κελεστίνου R ἐπιστολὴ κυρίλλου πρὸσ νεστόριον ἐπιφωνητικὴ τρίτη W ἐπιστολὴ κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ πρὸσ νεστόριον τὸν αἱρετικόν H τοῦ ἐν ἁγίοισ κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ πρὸσ τὸν αὐτὸν δυσσεβῆ νεστόριον B τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ πρὸσ νεστόριον ἐπίσκοπον κωνσταντινουπόλεωσ Z

ς̄ VP $\overline{\iota\gamma}$ S $\overline{\iota\delta}$ D 4 καὶ θεοφιλεστάτωι om. V θεοσεβεστάτω RW 5 ἐν Ἀλεξανδρείαι om. W ἐν κυρίωι χαίρειν om. V 6 ἐναργῶς om. RW ὑπὲρ ἐμὲ om. A 7 καὶ ὁ φιλῶν — ἄξιος om. PW 8 πάθομεν M πάθοιμεν P θεοσεβείασ S ἀπειθούμενοι RW τοῦ RW ὑπεραγαπᾶν σε VMP$\Lambda^{dtcu\sigma}$ ὑπεραγαπᾶσθαι SDARWHBUZ 9 Χριστοῦ om. RWΛ^{σ} ποίαν οὕτωσ DA 10 τὴν om. VB σιωπῆ H τιμήσαντες] σιγήσαντεσ AR σιωπήσαντεσ W 10/11 γινομέναισ H 11 βλασφημίαισ κατ' αὐτοῦ P δυσφημίαισ V τὰ om. HZ, corr. H καὶ VPSRWHBUZ$\Lambda^{tcu\sigma}$ ἢ DAΛ^{d} 12 ἦν om. SDH ἡ om. P ἐπεὶ P 13 ἄχθουσ V om. M τὲ καὶ RW om. M ξένην VMS μόνον VMPZ 14 γὰρ om. V καὶ ποῖοσ RW 14/15 τῶν παρ' ἡμῖν VMP 15 σιωπῆσ VMPS μεμνῆσθαι VMP τοῦ $\overline{\chi\upsilon}$ λέγοντοσ VMP τοῦ $\overline{\chi\upsilon}$ RW 15/16 μὴ — ὅτι] οὐκ A 16 εἰρήνην ἦλθον βαλεῖν SD τῆσ γῆσ Z ἀλλὰ VSAHΛ^{d} οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ MPDRWBUZ$\Lambda^{tcu\sigma}$ 18 ὡς ἕωλος] ἔλεοσ H ἕωλον καὶ ἐπισφαλέσ S 19 ὁ om. RW 20 ἔσται DA 20/21 τύχωσιν ἀναστάσεωσ B 22 ὁμοῦ PARWHUZ ὅμωσ M ἅμα VSDB 23 ὁσιωτάτου καὶ om. DA καὶ θεοσεβεστάτου om. Z θεοφιλεστάτου RW 24 σοι SD τοῦτο WH om. V διαμαρτυρώμεθα M 25 ἀποσχέσθαι μὲν VP οὕτωσ εἰκαίων U οὕτωσ κενῶν HΛ^{tu} διεστραμμένων VH σου δογμάτων DA

ἀνθελέσθαι δὲ τὴν ὀρθὴν πίστιν τὴν ταῖς ἐκκλησίαις παραδοθεῖσαν ἐξ ἀρχῆς διὰ τῶν ἁγίων
Lc. 1, 2 ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν, οἳ καὶ αὐτόπται καὶ ὑπηρέται τοῦ λόγου γεγόνασιν. καὶ
ep. 10 εἰ μὴ τοῦτο δράσειεν ἡ σὴ εὐλάβεια κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν προθεσμίαν ἐν τοῖς γράμμασι
L III 318 τοῦ μνημονευθέντος ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν τῆς
Ῥωμαίων Κελεστίνου, γίνωσκε σαυτὸν οὐδένα κλῆρον ἔχοντα μεθ' ἡμῶν οὐδὲ τόπον ἢ
λόγον ἐν τοῖς ἱερεῦσιν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπισκόποις. οὐ γὰρ ἐνδέχεται περιιδεῖν ἡμᾶς ἐκκλη-
σίας οὕτω τεθορυβημένας καὶ σκανδαλισθέντας λαοὺς καὶ πίστιν ὀρθὴν ἀθετουμένην καὶ
διασπώμενα παρὰ σοῦ τὰ ποίμνια τοῦ σώιζειν ὀφείλοντος, εἴπερ ἦσθα καθ' ἡμᾶς ὀρθῆς
δόξης ἐραστὴς τὴν τῶν ἁγίων πατέρων ἰχνηλατῶν εὐσέβειαν. ἅπασι δὲ τοῖς παρὰ τῆς
σῆς εὐλαβείας κεχωρισμένοις διὰ τὴν πίστιν ἢ καθαιρεθεῖσι λαικοῖς τε καὶ κληρικοῖς κοι-
νωνικοὶ πάντες ἐσμέν. οὐ γάρ ἐστι δίκαιον τοὺς ὀρθὰ φρονεῖν ἐγνωκότας σαῖς ἀδικεῖ-
Coll. Veron. σθαι ψήφοις, ὅτι σοὶ καλῶς ποιοῦντες ἀντειρήκασιν. τοῦτο γὰρ αὐτὸ καταμεμήνυκας
ep. 3, 2 ἐν τῆι ἐπιστολῆι τῆι γραφείσηι παρὰ σοῦ πρὸς τὸν τῆς μεγάλης Ῥώμης ἁγιώτατον καὶ
M IIII 1072 συνεπίσκοπον ἡμῶν Κελεστῖνον. οὐκ ἀρκέσει δὲ τῆι σῆι εὐλαβείαι τὸ συνομολογῆσαι
μόνον τὸ τῆς πίστεως σύμβολον τὸ ἐκτεθὲν κατὰ καιροὺς ἐν ἁγίωι πνεύματι παρὰ τῆς
ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου τῆς κατὰ καιροὺς συναχθείσης ἐν τῆι Νικαέων (νενόηκας γὰρ
καὶ ἡρμήνευσας οὐκ ὀρθῶς αὐτό, διεστραμμένως δὲ μᾶλλον, κἂν ὁμολογῆις τῆι φωνῆι τὴν
λέξιν), ἀλλὰ γὰρ ἀκόλουθον ἐγγράφως καὶ ἐνωμότως ὁμολογῆσαι ὅτι καὶ ἀναθεματίζεις μὲν
τὰ σαυτοῦ μιαρὰ καὶ βέβηλα δόγματα, φρονήσεις δὲ καὶ διδάξεις ἃ καὶ ἡμεῖς ἅπαντες οἵ τε
κατὰ τὴν Ἑσπέραν καὶ τὴν Ἑώιαν ἐπίσκοποι καὶ διδάσκαλοι καὶ λαῶν ἡγούμενοι. συνέθετο
δὲ καὶ ἡ κατὰ τὴν Ῥώμην ἁγία σύνοδος καὶ ἡμεῖς ἅπαντες ὡς ὀρθῶς ἐχούσαις καὶ ἀνεπιλήπ-
PG 169 τως ταῖς γραφείσαις ἐπιστολαῖς πρὸς τὴν σὴν εὐλάβειαν παρὰ τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλη-
σίας. ὑπετάξαμεν δὲ τούτοις ἡμῶν τοῖς γράμμασιν ἅ σε δεῖ φρονεῖν καὶ διδάσκειν
καὶ ὧν ἀπέχεσθαι προσήκει. αὕτη γὰρ τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἡ
πίστις, ἧι συναινοῦσιν ἅπαντες οἵ τε κατὰ τὴν Ἑσπέραν καὶ τὴν Ἑώιαν ὀρθοδόξοι ἐπίσκοποι.

V, P [= hk], S, D [= mn], ARWHBUZΛ^{d}Λ^{t}Λ^{c}Λ^{u}Λ$^{\sigma}$

1 ἀνελέσθαι P 2 γεγόνασι τοῦ λόγου S καὶ] ἡ RWHΛ$^{tcu\sigma}$, corr. H 3 θεοσέβεια S θεοσέβεια καὶ εὐλάβεια Z 4 μνημονευθέντος om. D 4/5 ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου [καὶ θ. om. SΛ^{u}] — τῆσ ῥωμαίων [τῆσ ῥωμαίων ἐκκλησίασ B] κελεστίνου SRBUZΛ$^{tcu\sigma}$ ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν ἐπισκόπου τῆσ ῥωμαίων [τοῦ τῆσ ῥωμαίων ἐκκλησίασ ἐπισκόπου V] κελεστίνου VMP ὁσιωτάτου — ἐπισκόπου κελεστίνου τοῦ συλλειτουργοῦ ἡμῶν DA ὁσιωτάτου — ἐπισκόπου καὶ συνύπουργοῦ ἡμῶν κελεστίνου H ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆσ ῥωμαίων καὶ θεοφιλεστάτου συλλειτουργοῦ ἡμῶν κελεστίνου W 5 μηδένα SDHUZ οὔτε Z 6 οὐδὲ VRW παριδεῖν Z 7 οὕτω om. DA καὶ[1] ἢ A 8 διασπώμενα — σοῦ] διασπώμεναι ταράσσουσι H τὰ om. Z 8/9 ὀρθῆς — ἐραστὴς om. S 9 πατέρων om. RW 10 εὐλαβείας] εὐσεβείασ S 10/11 κεχωρισμένοισ — ἢ[ἢ καὶ RH] — λαικοῖσ — κληρικοῖσ [κληρικοῖσ τε καὶ λαικοῖσ RUΛ$^{\sigma}$] κοινωνικοὶ [κοινωνοὶ H] — ἐσμὲν VMPSRHBUZΛ$^{dtcu\sigma}$ κεχωρισμένοισ διὰ τὴν πίστιν κοινωνικοὶ — ἐσμὲν W κεχωρισμένοισ [κεχωρισμένοισ κοινωνοῦμεν ἡμεῖσ D] ἢ καθαιρεθεῖσι κληρικοῖσ διὰ τὴν πίστιν ἢ λαικοῖσ κοινωνικοὶ πάντεσ ἡμεῖσ ἐσμὲν DA 12 σοὶ] οἱ VM om. PS φρονοῦντεσ DA 13 τῇ γραφείσῃ ἐπιστολῇ M ἁγιώτατον τῆσ μεγάλησ ῥώμησ P τῆσ μεγάλησ] μέγαν Z καὶ VPDHBUZΛ^{d} om. MSARWΛ$^{tcu\sigma}$ 14 ἐπίσκοπον S τὸ] τοῦ D 15 σύμβουλον R καιρὸν P 16 ἁγίασ καὶ μεγάλησ SDAHBUZΛ$^{dtcu\sigma}$ μεγάλησ καὶ ἁγίασ RW μεγάλησ VMP τῆς om. S κατὰ καιροὺσ om. W συνηγμένησ S νικαέων πόλει BΛ$^{\sigma}$ 17 ἑρμήνευσασ H ἡρμήνευκασ DABUZ ἑρμήνευκασ S διεστραμμένα M 18 καὶ ἐνωμότως] κατενόμοτον H ὁμολογῆσαι σε H ἀναθεματίσεισ W ἀναθεματήσεισ R 19 μυρία H καὶ βέβηλα om. H βδελυρὰ RW *abominanda* Λ$^{\sigma}$ πάντεσ VMPDH τε om. VMP 20 τὴν[2] om. RWH 21 μεγάλην ῥώμην B ῥωμαίων AZ ἁγία om. VMPB ὡς om. RΛ^{tu} 21/22 ἀνεπιπλήκτωσ R 22 ταῖσ ἐπιστολαῖσ ταῖσ γραφείσαισ [πεμφθείσαισ W] RW 23 ἅ σε Λ$^{dtcu\sigma}$ ἅ τὲ VMSDARWHBUZ ἅ γε P 24 ἀποσχέσθαι SDUZ 24/25 ἡ τῆς — ἐκκλησίασ πίστισ H 24 καὶ ἀποστολικῆς om. A 25 τὴν[2] om. RW ὀρθόδοξοι om. RWΛ$^{\sigma}$

3 Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρός, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῶι πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο τά τε ἐν τῶι οὐρανῶι καὶ τὰ ἐν τῆι γῆι, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα καὶ σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα καὶ ἀναστάντα τῆι τρίτηι ἡμέραι, ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανούς, ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα.

Τοὺς δὲ λέγοντας 'ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν' καὶ 'πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν' καὶ ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι ἢ τρεπτὸν ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τούτους ἀναθεματίζει ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία.

Ἑπόμενοι δὲ πανταχῆι ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων ὁμολογίαις αἷς πεποίηνται λαλοῦντος ἐν αὐτοῖς τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἐννοιῶν ἰχνηλατοῦντες τὸν σκοπὸν καὶ βασιλικὴν L III 399 ὥσπερ ἐρχόμενοι τρίβον φαμὲν ὅτι αὐτὸς ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος ὁ ἐξ αὐτῆς γεννηθεὶς τῆς οὐσίας τοῦ πατρός, ὁ ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ θεὸς ἀληθινός, τὸ φῶς τὸ ἐκ τοῦ φωτός, ὁ δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο τά τε ἐν τῶι οὐρανῶι καὶ τὰ ἐν τῆι γῆι, τῆς ἡμετέρας ἕνεκα σωτηρίας κατελθὼν καὶ καθεὶς ἑαυτὸν εἰς κένωσιν ἐσαρκώθη τε καὶ ἐνηνθρώπησε, τουτέστι σάρκα λαβὼν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου καὶ ἰδίαν αὐτὴν ποιησάμενος ἐκ μήτρας τὴν καθ' ἡμᾶς ὑπέμεινε γέννησιν καὶ προῆλθεν ἄνθρωπος ἐκ γυναικός, οὐχ ὅπερ ἦν, ἀποβεβληκώς, ἀλλ' εἰ καὶ γέγονεν ἐν προσλήψει σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ οὕτω μεμενηκὼς ὅπερ ἦν, θεὸς δηλονότι φύσει τε καὶ ἀληθείαι. οὔτε δὲ τὴν σάρκα φαμὲν εἰς θεότητος τραπῆναι φύσιν οὔτε μὴν εἰς M IIII 1073 φύσιν σαρκὸς τὴν ἀπόρρητον τοῦ θεοῦ λόγου παρενεχθῆναι φύσιν. ἄτρεπτος γάρ ἐστιν καὶ ἀναλλοίωτος παντελῶς ὁ αὐτὸς ἀεὶ μένων κατὰ τὰς γραφάς, Mal. 3, 6 ὁρώμενος δὲ καὶ βρέφος καὶ ἐν σπαργάνοις ὢν ἔτι καὶ ἐν κόλπωι τῆς τεκούσης παρθένου πᾶσαν ἐπλήρου τὴν κτίσιν ὡς θεὸς καὶ σύνεδρος ἦν τῶι γεγεννηκότι· τὸ γὰρ θεῖον ἄποσόν τέ ἐστιν καὶ ἀμέγεθες καὶ
4 περιορισμῶν οὐκ ἀνέχεται. ἡνῶσθαί γε μὴν σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ὁμολογοῦντες τὸν λόγον, ἕνα προσκυνοῦμεν υἱὸν καὶ κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, οὔτε ἀνὰ μέρος τιθέντες καὶ διορίζοντες

19—23 Flor. Cyrill. 7 ἀλλ' εἰ — παντελῶς
21—23 Doctr. patr. 24 p. 170, 15 οὔτε δέ — γραφάς

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWHBUZ $\Lambda^d\Lambda^t\Lambda^c\Lambda^u\Lambda^\sigma$

1 πιστεύομεν τὸ ἅγιον μάθημα S   τε om. P   2/3 γεννηθέντα — μονογενῆ] τὸν μονογενῆ γεννηθέντα ἐκ τοῦ πρσ SD   τοῦ πατρὸς — πατρός] τῆσ οὐσίασ τοῦ πρσ μονογενῆ A   4 ποιηθέντα] ποιηθέντα δι' οὗ ἐποίησε τοὺσ αἰῶνασ DA   5 τε om. S   τῶι om. Z   ἐπὶ τῆσ γῆσ RW   6 καὶ σαρκωθέντα om. A   καὶ[2] om. SDAZ   καὶ[3] om. A   7 ἡμέρα κατὰ τὰς γραφάσ Z   τούς om. SRWH   οὐρανὸν S   8 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον DA   9 ἐξ om. A   10 ἢ[3]] καὶ V   11 ἁγία καθολικὴ R ἁγία τοῦ θυ̅ καθολικὴ W ἁγία S   ἐκκλησία ἀμήν H   12 πανταχοῦ VA   πατέρων om. RW *martyrum* Λ^d αἷσ DARWBUZΛ^{dtc} αἳ VMPS   13 τὸν om. V   14 ἐχόμενοι R   αὐτὸς om. VMP   λόγοσ τοῦ θυ̅ W   ὁ om. DA   14/15 τῆσ οὐσίασ γεννηθεὶσ P   15 καὶ ὁ S   τοῦ om. VPDA   16 ἐγένοντο Z   τε om. SBZ   ἐπὶ τῆσ γῆσ DAB   17 λαβὼν τὴν A   19 ἀποβαλὼν Z   20 ἐν om. SDAU Flor. Cyr.   πρόσληψις Flor. Cyr.   μεμένηκεν Z   21 τε om. VSD   δὴ PΛ^d om. A   φύσιν τραπῆναι RW   21/22 οὔτε μὴν — παρενεχθῆναι φύσιν om. B   σαρκὸς εἰσ φύσιν V εἰς σαρκὸς Doctr.   22 ἄρρητον Flor. Cyr.   τοῦ om. VMP   μετενεχθῆναι SD παραχθῆναι V   ἄστρεπτος S   μὲν γάρ Flor. Cyr.   23 παντελῶς om. BΛ^d Doctr.   ὁ — ἀεὶ μένων SRWU$\Lambda^{dtcu\sigma}$ Doctr. ὁ — ἀεὶ μὲν ὢν VMZ θαυμαστὸσ ἀεὶ μένων H ὁ — ἀεὶ διαμένων B ὁ — μὲν ἀεὶ ὢν P μένων ὁ αὐτὸσ ἀεὶ DA   23/24 ὁρώμενος — ἔτι] μένων δὲ ἔτι ἐν σπαργάνοισ καὶ βρέφοσ ὁρώμενοσ P   23 καὶ[3] om. V   24 ἐν σπαργάνοισ] ἐσπαργανωμένοσ RWH   ὢν] μένων V   κόλπω MPSRWHU$\Lambda^{tcu\sigma}$ κόλποισ VDABZΛ^d 25 γὰρ] θεῖον H   ἄποσόν τέ ἐστιν] ἄπειρόν ἐστι καὶ ἄποσον Z   26 περιορισμῶν VSABZΛ^d περιορισμὸν MPDHU$\Lambda^{tcu\sigma}$ ὁρισμῶν RW   γε μὴν] μὲν H   λόγον om. B   27 καὶ[1] om. D   ὁρίζοντεσ W

PG 112 ἄνθρωπον καὶ θεὸν ὡς συνημμένους ἀλλήλοις τῆι τῆς ἀξίας καὶ αὐθεντίας ἑνότητι (κενοφω-
νία γὰρ τοῦτο καὶ ἕτερον οὐδέν) οὔτε μὴν Χριστὸν ἰδικῶς ὀνομάζοντες τὸν ἐκ θεοῦ λόγον
καὶ ὁμοίως ἰδικῶς Χριστὸν ἕτερον τὸν ἐκ γυναικός, ἀλλ' ἕνα μόνον εἰδότες Χριστὸν τὸν ἐκ
θεοῦ πατρὸς λόγον μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός. τότε γὰρ ἀνθρωπίνως κέχρισται μεθ' ἡμῶν,
Ioh. 3, 34 καίτοι τοῖς ἀξίοις τοῦ λαβεῖν τὸ πνεῦμα διδοὺς αὐτὸς καὶ οὐκ ἐκ μέτρου, καθά φησιν ὁ
μακάριος εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης. ἀλλ' οὐδὲ ἐκεῖνο φαμὲν ὅτι κατώικηκεν ὁ ἐκ θεοῦ
λόγος ὡς ἐν ἀνθρώπωι κοινῶι τῶι ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένωι, ἵνα μὴ θεοφόρος
Ioh. 1, 14 ἄνθρωπος νοοῖτο Χριστός. εἰ γὰρ καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν ὁ λόγος, εἴρηται δὲ καὶ
Col. 2, 9 ἐν Χριστῶι κατοικῆσαι πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, ἀλλ' οὖν ἐννο-
οῦμεν ὅτι γενόμενος σάρξ, οὐχ ὥσπερ ἐν τοῖς ἁγίοις κατοικῆσαι λέγεται, κατὰ τὸν ἴσον
καὶ ἐν αὐτῶι τρόπον γενέσθαι διοριζόμεθα τὴν κατοίκησιν· ἀλλ' ἑνωθεὶς κατὰ φύσιν καὶ
οὐκ εἰς σάρκα τραπείς, τοιαύτην ἐποιήσατο τὴν κατοίκησιν, ἣν ἂν ἔχειν λέγοιτο καὶ ἡ τοῦ
5 ἀνθρώπου ψυχὴ πρὸς τὸ ἴδιον ἑαυτῆς σῶμα. εἷς οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος,
οὐχ ὡς συνάφειαν ἁπλῶς τὴν ὡς ἐν ἑνότητι τῆς ἀξίας ἢ γοῦν αὐθεντίας ἔχοντος ἀνθρώπου
πρὸς θεόν· οὐ γὰρ ἑνοῖ τὰς φύσεις [ἡ] ἰσοτιμία. καὶ γοῦν Πέτρος τε καὶ Ἰωάννης ἰσό-
τιμοι μὲν ἀλλήλοις καθὸ καὶ ἀπόστολοι καὶ ἅγιοι μαθηταί, πλὴν οὐχ εἷς οἱ δύο. οὔτε μὴν
κατὰ παράθεσιν τὸν τῆς συναφείας νοοῦμεν τρόπον (οὐκ ἀπόχρη γὰρ τοῦτο πρὸς ἕνωσιν
L III 402 φυσικήν) οὔτε μὴν ὡς κατὰ μέθεξιν σχετικήν, ὡς καὶ ἡμεῖς κολλώμενοι τῶι κυρίωι κατὰ
1 Cor. 6, 17 τὸ γεγραμμένον ἓν πνεῦμα ἐσμὲν πρὸς αὐτόν, μᾶλλον δὲ τὸ τῆς συναφείας ὄνομα παραι-
τούμεθα ὡς οὐκ ἔχον ἱκανῶς σημῆναι τὴν ἕνωσιν. ἀλλ' οὐδὲ θεὸν ἢ δεσπότην τοῦ
Χριστοῦ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ὀνομάζομεν, ἵνα μὴ πάλιν ἀναφανδὸν τέμνωμεν εἰς
M IIII 1076 δύο τὸν ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ κύριον καὶ δυσφημίας ἐγκλήματι περιπέσωμεν, θεὸν
ἑαυτοῦ καὶ δεσπότην ποιοῦντες αὐτόν. ἑνωθεὶς γάρ, ὡς ἤδη προείπομεν, ὁ τοῦ θεοῦ
λόγος σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν θεὸς μέν ἐστι τῶν ὅλων, δεσπόζει δὲ τοῦ παντός, οὔτε
δὲ αὐτὸς ἑαυτοῦ δοῦλός ἐστιν οὔτε δεσπότης. εὔηθες γάρ, μᾶλλον δὲ ἤδη καὶ δυσ-
Ioh. 20, 17 σεβὲς τὸ οὕτω φρονεῖν ἢ λέγειν. ἔφη μὲν γὰρ θεὸν ἑαυτοῦ τὸν πατέρα, καίτοι θεὸς
ὢν φύσει καὶ ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ· ἀλλ' οὐκ ἠγνοήκαμεν ὅτι μετὰ τοῦ εἶναι θεὸς καὶ
ἄνθρωπος γέγονεν ὑπὸ θεῶι κατά γε τὸν πρέποντα νόμον τῆι τῆς ἀνθρωπότητος φύσει.
αὐτὸς δὲ ἑαυτοῦ πῶς ἂν γένοιτο θεὸς ἢ δεσπότης; οὐκοῦν ὡς ἄνθρωπος καὶ ὅσον

---

26. 27 adfert Ephraim Antioch. ap. Phot. 229 p. 251^{b} 35

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWHBUZ$\Lambda^{d}\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}\Lambda^{\sigma}$

1 ὡς om. MP οὔτε V μᾶλλον ἀλλήλουσ V ἀξίας] ἐξουσίασ W 1/2 καινοφωνία V 2 οὐδὲν ἕτερον Z ὀνομάζοντεσ ἰδικῶσ Z ὀνομάζοντεσ P τοῦ θεοῦ MP λόγου P 3 ἰδι-κῶσ VMPAHUΛ^{dtu} ἰδικῶσ ὡσ SDRWBZ$\Lambda^{c\sigma}$ 3—4 ἀλλ' — σαρκός om. A 4 θῦ VMPZ$\Lambda^{dtcu\sigma}$ θῦ [τοῦ θῦ R] καὶ SDRWHBU τότε] οὔτε V τοῖσ ταύτησ Z ἀνθρώπινον W ἀνοσ H κέχρησται S κέχρηται ZΛ^{u} μεθ'] παρ' V 5 τοῦ om. H τὸ om. RW ἐμμέτρου H ἐκ μέρουσ A μέτρου λαμβάνων τοῦτο παρὰ τοῦ πρσ Z 6 μακάριοσ om. RW ἅγιοσ Z εὐαγγελιστὴσ om. VMP κατώκησεν VMmWHBU 7 ἐν om. VPS superscr. Z γεγενημένω S 8 νοῆται ὁ Z 9/10 ἐννοῶμεν VMPSARB 10 λέγεται κατοικῆσαι A οὐδὲ κατὰ Λ^{d} τὸ Z 11 γεγενῆ-σθαι B διοριζόμεθα γενέσθαι PU ἀλλὰ τὴν MP 11/12 ἀλλ' — κατοίκησιν om. MPH, corr. H 12 ἂν om. Z 13 ψυχὴ] εστω M τὸ σῶμα αὐτῆσ V ἴδιον μόνον H κσ καὶ υσ καὶ χσ H υσ καὶ χσ καὶ κσ Z 14 τὴν — ἀξίας om. R τῆσ V ἐν MHUΛ^{dtcu} θν SD om. VPAWBZ ἑνότητα V ἔχοντος] ἔχων τῆσ Z 15 ἡ om. VMPA καὶ γοῦν καὶ RW τε om. RWZ 16 καὶ[1] om. Z 17 τρόπον νοοῦμεν Z 18 ὡς om. B οἰκετικὴν RWΛ^{σ} 20 ὡς om. B σημᾶναι VMPRWHB 21 Χριστοῦ] παντὸσ S τέμωμεν RW 22 καὶ υἱὸν SDARWHBUZ$\Lambda^{ou\sigma}$ τὸν υἱὸν VMPΛ^{dt} 23 αὐτοῦ MS εἴπομεν Z θῦ πρσ P 25 καὶ ἤδη DA 26 οὕτω φρονεῖν ἢ λέγειν SARWHBU$\Lambda^{dtu\sigma}$ οὕτω φρονεῖν καὶ λέγειν D λέγειν οὕτωσ ἢ φρονεῖν ZΛ^{c} οὕτω φρονεῖν VMP 27 οὐχ' R ἠγνόηκεν P μεῖναι VMPΛ^{d} 28 ὑπὸ θῶ VMPSWU ὁ ὑπὸ [ὑπό γε B] θῶ DARBΛ^{d} ὁ ὑπὸ θν Z οὐ ποθὸν H γε om. AU τῆ φύσει τῆσ ἀνθρωπότητοσ B 29 δ' M om. R αὐτοῦ A καὶ om. Λ^{du}

ἧκεν εἴς γε τὸ πρέπον τοῖς τῆς κενώσεως μέτροις, ὑπὸ θεῶι μεθ' ἡμῶν ἑαυτὸν εἶναί
φησιν. οὕτω γέγονε καὶ ὑπὸ νόμον, καίτοι λαλήσας αὐτὸς τὸν νόμον καὶ νομοθέτης Gal. 4, 4
6 ὑπάρχων ὡς θεός. παραιτούμεθα δὲ λέγειν ἐπὶ Χριστοῦ 'διὰ τὸν φοροῦντα τὸν φορούμενον Loofs, Nestor. p. 262, 3. 4. 11. 12
σέβω· διὰ τὸν ἀόρατον προσκυνῶ τὸν ὁρώμενον'. φρικτὸν δὲ πρὸς τούτωι κἀκεῖνο εἰπεῖν 'ὁ
ληφθεὶς τῶι λαβόντι συγχρηματίζει θεός'. ὁ γὰρ ταῦτα λέγων διατέμνει πάλιν εἰς δύο PG 113
Χριστοὺς καὶ ἄνθρωπον ἵστησιν ἀνὰ μέρος ἰδικῶς καὶ θεὸν ὁμοίως. ἀρνεῖται γὰρ ὁμολο-
γουμένως τὴν ἕνωσιν, καθ' ἣν οὐχ ὡς ἕτερος ἑτέρωι συμπροσκυνεῖταί τις οὔτε μὴν συγ-
χρηματίζει θεός, ἀλλ' εἷς νοεῖται Χριστὸς Ἰησοῦς υἱὸς μονογενής, μιᾶι προσκυνήσει τιμώμε-
νος μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός. ὁμολογοῦμεν δὲ ὅτι αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς γεννηθεὶς υἱὸς
καὶ θεὸς μονογενής, καίτοι κατὰ φύσιν ἰδίαν ὑπάρχων ἀπαθής, σαρκὶ πέπονθεν ὑπὲρ ἡμῶν 1 Petr. 4, 1
κατὰ τὰς γραφὰς καὶ ἦν ἐν τῶι σταυρωθέντι σώματι, τὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ἀπαθῶς οἰκει-
ούμενος πάθη. χάριτι δὲ θεοῦ καὶ ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου, διδοὺς αὐτῶι τὸ Hebr. 2, 9
ἴδιον σῶμα, καίτοι κατὰ φύσιν ὑπάρχων ζωὴ καὶ αὐτὸς ὢν ἡ ἀνάστασις. ἵνα γὰρ Ioh. 11, 25
ἀρρήτωι δυνάμει πατήσας τὸν θάνατον ὡς ἐν γε δὴ πρώτηι τῆι ἰδίαι σαρκὶ γένηται πρω- Col. 1, 18
τότοκος ἐκ νεκρῶν καὶ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ὁδοποιήσηι τε τῆι ἀνθρώπου 1 Cor. 15, 20
φύσει τὴν εἰς ἀφθαρσίαν ἀναδρομήν, χάριτι θεοῦ, καθάπερ ἔφημεν ἀρτίως, ὑπὲρ παντὸς
ἐγεύσατο θανάτου τριήμερός τε ἀνεβίω σκυλεύσας τὸν ᾅδην. ὥστε κἂν λέγηται 1 Cor. 15, 21
δι' ἀνθρώπου γενέσθαι ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν, ἀλλὰ νοοῦμεν ἄνθρωπον τὸν ἐκ θεοῦ
γεγονότα λόγον καὶ λελύσθαι δι' αὐτοῦ τοῦ θανάτου τὸ κράτος. ἥξει δὲ κατὰ καιροὺς L III 403
ὡς εἷς υἱὸς καὶ κύριος ἐν τῆι δόξηι τοῦ πατρός, ἵνα κρίνηι τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύ- Act. 17, 31
νηι, καθὰ γέγραπται.

7 Ἀναγκαίως δὲ κἀκεῖνο προσθήσομεν. καταγγέλλοντες γὰρ τὸν κατὰ σάρκα θάνα-
τον τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ, τουτέστιν Ἰησοῦ Χριστοῦ τήν τε ἐκ νεκρῶν ἀναβίωσιν
καὶ τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψιν ὁμολογοῦντες, τὴν ἀναίμακτον ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τελοῦμεν M IIII 1077
λατρείαν πρόσιμέν τε οὕτω ταῖς μυστικαῖς εὐλογίαις καὶ ἁγιαζόμεθα μέτοχοι γινόμενοι τῆς
τε ἁγίας σαρκὸς καὶ τοῦ τιμίου αἵματος τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ καὶ οὐχ ὡς
σάρκα κοινὴν δεχόμενοι, μὴ γένοιτο, οὔτε μὴν ὡς ἀνδρὸς ἡγιασμένου καὶ συναφθέντος τῶι
λόγωι κατὰ τὴν ἑνότητα τῆς ἀξίας ἢ γοῦν ὡς θείαν ἐνοίκησιν ἐσχηκότος, ἀλλ' ὡς ζωο-
ποιὸν ἀληθῶς καὶ ἰδίαν αὐτοῦ τοῦ λόγου. ζωὴ γὰρ ὢν κατὰ φύσιν ὡς θεός, ἐπειδὴ
γέγονεν ἓν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σάρκα, ζωοποιὸν ἀπέφηνεν αὐτήν, ὥστε κἂν λέγηι πρὸς ἡμᾶς
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ Ioh. 6, 53

3/4 Cyrill. adu. Nestor. 2, 12 = Exc. Eph. VIII. XV
4/5 cf. Cyrill. l. c. 2, 12. Exc. Eph. XV
9—12 Doctr. patr. 7, 24. 8, 15 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον γ' ἐπιστολῆς· ὁμολογοῦμεν — οἰκειούμενος πάθη
29—p. 38, 3] Doctr. patr. 20, 2 Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον β' ἐπιστολῆς· ζωή — χρηματίσαντος

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWHBUZΛ^d Λ^t Λ^c Λ^u Λ^σ

1 ἧκον Z γε] δὲ H τοῖσ μέτροισ τῆσ κενώσεωσ B θν̄ Z ἑαυτὸν om. AW 2 καὶ ὑπὸ νόμον γέγονε S καίτοι — νόμον om. P 3 δὲ om. M τὸ φορούμενον RZΛ^tu 4 τὸ ὁρώμενον ZΛ^tu τοῦτο WH ὅτι ὁ Z 6 διίστησιν Z 7 ἐν ἑτέρω D τις om. H 8 κσ̄ ισ̄ χσ̄ B υἱὸς om. W 8/9 μιᾶι — πατρὸς om. P 9 αὐτὸς ὁ om. VM ὁ om. H 10 κατ' ἰδίαν φύσιν BU 11 ἐν om. R ἀπαθῶς om. P 12/13 τὸ ἴδιον om. W 13 ζωὴ κατὰ φύσιν ὑπάρχων P κατὰ φύσιν ὑπάρχων V 14 ἐν om. WΛ^u 15 τοῦ ἀνθρώπου VSD ἀνθρωπίνη A 16 ἔφημεν VPRWHUΛ^tcuσ δημεν M ἔφην SDABZ 17 γευσάμενοσ H τριήμερός τε ἀνεβίω SHBUZΛ^dtcu τριήμεροσ δὲ ἀνεβίω VMDARWΛ^σ καὶ ἀνεβίω τριήμεροσ P ᾅδην] θάνατον V 18 γεγενῆσθαι DAB ἀλλὰ καὶ P ἀλλά γε A 19 γεννηθέντα DA τὸ τοῦ θανάτου DAB 20 κύριος] χσ̄ H 21 καθὼσ DZ 23 ἀνάστασιν PD 24 ἐν om. M 25 προσίεμεν MPH τε om. VH δὲ RWZ οὕτωσ ἤδη Z γινόμενοι AWBHZ γιγνόμενοι SD γενόμενοι VMPRU 26 τε om. SHBZ 27/28 τοῦ λόγου S 28 ἔχοντοσ W 29 ἴδιον A 30 ἓν om. HBΛ^tcu ταύτην A λέγηται Λ^c 31 ἀμὴν VMPRWHUΛ^t ἀμὴν ἀμὴν SDAH^corr BZΛ^dcuσ μὴ om. V superscr. HU ἀνοῡ τοῦ καθ' ἡμᾶσ B

PG 116 πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐχ ὡς ἀνθρώπου τῶν καθ' ἡμᾶς ἑνὸς καὶ αὐτὴν εἶναι λογιού-
μεθα (πῶς γὰρ ἡ ἀνθρώπου σὰρξ ζωοποιὸς ἔσται κατὰ φύσιν τὴν ἑαυτῆς;), ἀλλ' ὡς ἰδίαν
ἀληθῶς γενομένην τοῦ δι' ἡμᾶς καὶ υἱοῦ ἀνθρώπου γεγονότος τε καὶ χρηματίσαντος.
8 Τὰς δέ γε ἐν τοῖς εὐαγγελίοις τοῦ σωτῆρος ἡμῶν φωνὰς οὔτε ὑποστάσεσι δυσὶν
οὔτε μὴν προσώποις καταμερίζομεν. οὐ γάρ ἐστι διπλοῦς ὁ εἷς καὶ μόνος Χριστός, κἂν
ἐκ δύο νοῆται καὶ διαφόρων πραγμάτων εἰς ἑνότητα τὴν ἀμέριστον συνενηνεγμένος, κα-
θάπερ ἀμέλει καὶ ἄνθρωπος ἐκ ψυχῆς νοεῖται καὶ σώματος καὶ οὐ διπλοῦς μᾶλλον, ἀλλ'
εἷς ἐξ ἀμφοῖν. ἀλλὰ τάς τε ἀνθρωπίνας καὶ πρός γε τούτωι τὰς θεικὰς παρ' ἑνὸς
εἰρῆσθαι διακεισόμεθα, φρονοῦντες ὀρθῶς. ὅταν μὲν γὰρ θεοπρεπῶς λέγηι περὶ ἑαυτοῦ
Ioh. 14, 9 Ioh. 10, 30 ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα καὶ ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν, τὴν θείαν αὐτοῦ
καὶ ἀπόρρητον ἐννοοῦμεν φύσιν, καθ' ἣν καὶ ἕν ἐστιν πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα διὰ τὴν
Hebr. 1, 3 ταυτότητα τῆς οὐσίας εἰκών τε καὶ χαρακτὴρ καὶ ἀπαύγασμα τῆς δόξης αὐτοῦ· ὅταν
Ioh. 8, 40 δὲ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μέτρον οὐκ ἀτιμάζων τοῖς Ἰουδαίοις προσλαλῆι νῦν δέ με
ζητεῖτε ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, πάλιν οὐδὲν
ἧττον αὐτὸν τὸν ἐν ἰσότητί τε καὶ ὁμοιότητι τοῦ πατρὸς θεὸν λόγον καὶ ἐκ τῶν τῆς
ἀνθρωπότητος αὐτοῦ μέτρων ἐπιγινώσκομεν. εἰ γάρ ἐστιν ἀναγκαῖον τὸ πιστεύειν ὅτι
θεὸς ὢν φύσει γέγονε σὰρξ ἢ γοῦν ἄνθρωπος ἐψυχωμένος ψυχῆι λογικῆι, ποῖον ἂν ἔχοι
λόγον τὸ ἐπαισχύνεσθαί τινα ταῖς παρ' αὐτοῦ φωναῖς, εἰ γεγόνασιν ἀνθρωποπρεπῶς; εἰ
γὰρ παραιτοῖτο τοὺς ἀνθρώπωι πρέποντας λόγους, τίς ὁ ἀναγκάσας γενέσθαι καθ' ἡμᾶς
ἄνθρωπον; ὁ δὲ καθεὶς ἑαυτὸν δι' ἡμᾶς εἰς ἑκούσιον κένωσιν διὰ ποίαν αἰτίαν παραι-
L III 406 τοῖτο ἂν τοὺς τῆι κενώσει πρέποντας λόγους; ἑνὶ τοιγαροῦν προσώπωι τὰς ἐν τοῖς εὐαγ-
1 Cor. 8, 6 γελίοις πάσας ἀναθετέον φωνάς, ὑποστάσει μιᾶι τῆι τοῦ λόγου σεσαρκωμένηι. κύριος
M IIII 1080 9 γὰρ εἷς Ἰησοῦς Χριστὸς κατὰ τὰς γραφάς. εἰ δὲ δὴ καλοῖτο καὶ ἀπόστολος καὶ ἀρχιερεὺς τῆς
Hebr. 3, 1 ὁμολογίας ἡμῶν, ὡς ἱερουργῶν τῶι θεῶι καὶ πατρὶ τὴν πρὸς ἡμῶν αὐτῶι τε καὶ δι' αὐτοῦ
τῶι θεῶι καὶ πατρὶ προσκομιζομένην τῆς πίστεως ὁμολογίαν καὶ μὴν καὶ εἰς τὸ ἅγιον
πνεῦμα, πάλιν αὐτὸν εἶναι φαμὲν τὸν ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν υἱὸν μονογενῆ καὶ οὐκ ἀνθρώ-
πωι προσνεμοῦμεν παρ' αὐτὸν ἑτέρωι τό τε τῆς ἱερωσύνης ὄνομα καὶ αὐτὸ δὲ τὸ χρῆμα.

4—6] Doctr. patr. 22, 13 Εὐβούλου ἐπισκόπου Λύστρων ἐκ τοῦ λόγου τοῦ πρὸς τὸν χάρτην τὸν ἐπιδοθέντα τῶι . . . βασιλεῖ Ἡρακλείωι ὑπὸ Ἀθανασίου τοῦ τῶν Σευηριανῶν ψευδεπισκόπου πονηθέντος αὐτῶι . . . . ἐν τῆι πρὸς . . Νεστόριον δευτέραι ἐπιστολῆι οὕτω πάλιν ἔγραψε· τὰς δέ γε — συνενηνεγμένος.

5] Doctr. patr. 4, 12 in scholio K. ἐν τῆι πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆι φησιν ὅτιπερ οὐκ ἔστι διπλοῦς — Χριστός.

9—12 adfert Ephraim Antioch. ap. Phot. 229 p. 251^{b} 38 ὅταν — οὐσίας

21—23 idem ibidem p. 260^{a} 6 ἐν τῆι πρὸς Νεστόριον τρίτηι ἐπιστολῆι· τοιγαροῦν — γραφάς

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWHBUZ$\Lambda^{d}\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}\Lambda^{\sigma}$

1 τῶν VMPZ τοῦ SDARWHB τὸ U 1/2 λογιούμεθα εἶναι DA 2 ἀνθρωπεία V ἐστι VMP 3 υἱοῦ καὶ ἀνου D γενομένου DA τε om. H 4 ἡμῶν om. A ἤδη δυσὶν Z 5 προσώποισ δυσὶ κατὰ μεριζομένου οὐ H οὐ] οὐδὲ DA κἂν ει RH καὶ εἰ W 6 δυοῖν B νοεῖται W νοοῖτο BZ νοεῖτο H συνενηνεγμένοισ R συνηγμένοσ UWΛ^{u}, corr. W 7 ὁ ἀνοσ Z 8 γε RWBU τοῦτο P πρὸσ S 9 λέγηται RWΛ^{σ} περὶ αὐτοῦ R παρὰ αὐτοῦ W om. VMP 11 ἐνοοῦμεν V ἐννοῶμεν B 13 τὸ μέτρον οὐκ ἀτιμάζων τῆσ ἀνθρωπότητοσ B 13/14 ζητεῖτε με AB 15 τὸν om. A τε om. DARWZ τῆς om. V 16 μέτρων αὐτοῦ S μέτρον U 17 κατὰ φύσιν θσ ὢν V ἐμψυχωμένοσ VSDZ 18 τινὰσ RWHΛ^{σ} τὰσ — φωνὰσ H 19 γὰρ καὶ A καθ' ἡμᾶσ γενέσθαι SDAB 19/20 καθ' — ἄνθρωπον om. Z 20 ἄνθρωπον — ἡμᾶς om. MP δι' ἡμᾶς om. Λ^{tc} 21 ἂν om. P τοιγαροῦν ἑνὶ B Ephr. 22 πάσας om. A τῆι om. U σεσαρκωμένου $\Lambda^{dtu\sigma}$ 22/23 εἷσ γὰρ κσ Z Ephr. κσ γὰρ ἐστιν B 23 ισ χσ εἷσ V 24 αὐτοῦ Λ^{t} 25 τῆς πίστεως om. S 25/26 καὶ μὴν — πνεῦμα om. HΛ^{d} 25 ναὶ μὴν καὶ τὴν Z καὶ μὴν U 26 ὡσ υν VMP 27 προσνέμομεν VPΛ^{d} προσνεμοῦμεν μὲν Λ^{tu} ἑτέρω παρ' αὐτὸν B τε om. MDA ὄνομα] ἀξίωμα Z αὐτὸ om. V δὴ PS^{corr} Z γε H om. V τὸ om. S, corr. S χρῆμα MPSDARWHB$\Lambda^{dtcu\sigma}$ χρίσμα VB^{corr} UZ

γέγονε γὰρ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων καὶ διαλλακτὴς εἰς εἰρήνην, ἑαυτὸν ἀναθεὶς εἰς ὀσμὴν 1 Tim. 2, 5
εὐωδίας τῶι θεῶι καὶ πατρί. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκεν θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλη- Eph. 5, 2 Hebr. 10, 5-7
σας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι. [ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας.]
τότε εἶπον· ἰδοὺ ἥκω· ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ τοῦ ποιῆσαι,
ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. προσκεκόμικε γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας τὸ ἴδιον
σῶμα καὶ οὐχ ὑπέρ γε μᾶλλον ἑαυτοῦ. ποίας γὰρ ἂν ἐδεήθη προσφορᾶς ἢ θυσίας
ὑπὲρ ἑαυτοῦ, κρείττων ἁπάσης ὑπάρχων ἁμαρτίας ὡς θεός; εἰ γὰρ πάντες ἥμαρτον Rom. 3, 23
καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, καθὸ γεγόναμεν ἡμεῖς ἕτοιμοι πρὸς παρα-
φορὰν καὶ κατηρρώστησεν ἡ ἀνθρώπου φύσις τὴν ἁμαρτίαν, αὐτὸς δὲ οὐχ οὕτως καὶ
ἡττώμεθα διὰ τοῦτο τῆς δόξης αὐτοῦ, πῶς ἂν εἴη λοιπὸν ἀμφίβολον ὅτι τέθυται δι' ἡμᾶς
καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ὁ ἀμνὸς ὁ ἀληθινός; καὶ τὸ λέγειν ὅτι προσκεκόμικεν ἑαυτὸν ὑπέρ τε ἑαυτοῦ
καὶ ἡμῶν, ἀμοιρήσειεν ἂν οὐδαμῶς τῶν εἰς δυσσέβειαν ἐγκλημάτων. πεπλημμέληκε γὰρ
κατ' οὐδένα τρόπον οὔτε μὴν ἐποίησεν ἁμαρτίαν· ποίας οὖν ἐδεήθη προσφορᾶς, ἁμαρτίας
10 οὐκ οὔσης ἐφ' ἧιπερ ἂν γένοιτο καὶ μάλα εἰκότως; ὅταν δὲ λέγηι περὶ τοῦ πνεύματος
ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, νοοῦντες ὀρθῶς οὐχ ὡς δόξης ἐπιδεᾶ τῆς παρ' ἑτέρου φαμὲν Ioh. 16, 14
τὸν ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν τὴν παρὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος δόξαν ἑλεῖν, ὅτι μηδὲ κρεῖττον
αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ αὐτὸν τὸ πνεῦμα αὐτοῦ. ἐπειδὴ δὲ εἰς ἔνδειξιν τῆς ἑαυτοῦ θεότητος
ἐχρῆτο τῶι ἰδίωι πνεύματι πρὸς μεγαλουργίας, δεδοξάσθαι παρ' αὐτοῦ φησιν, ὥσπερ ἂν
εἰ καί τις λέγοι τῶν καθ' ἡμᾶς περὶ τῆς ἐνούσης ἰσχύος αὐτῶι τυχὸν ἢ γοῦν ἐπιστήμης
τῆς ἐφ' ὁτωιοῦν ὅτι δοξάσουσί με. εἰ γὰρ καὶ ἔστιν ἐν ὑποστάσει τὸ πνεῦμα ἰδικῆι καὶ
δὴ καὶ νοεῖται καθ' ἑαυτό, καθὸ πνεῦμά ἐστιν καὶ οὐχ υἱός, ἀλλ' οὖν ἐστιν οὐκ ἀλλότριον
αὐτοῦ. πνεῦμα γὰρ ἀληθείας ὠνόμασται καὶ ἔστιν Χριστὸς ἡ ἀλήθεια καὶ προχεῖται Ioh. 16, 13 Ioh. 14, 6
παρ' αὐτοῦ καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. ἐνεργῆσαν τοιγαροῦν τὸ πνεῦμα
καὶ διὰ χειρὸς τῶν ἁγίων ἀποστόλων τὰ παράδοξα μετὰ τὸ ἀνελθεῖν τὸν κύριον ἡμῶν
Ἰησοῦν Χριστὸν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐδόξασεν αὐτόν. ἐπιστεύθη γὰρ ὅτι θεὸς κατὰ φύσιν
ἐστίν, πάλιν αὐτὸς ἐνεργῶν διὰ τοῦ ἰδίου πνεύματος. διὰ τοῦτο καὶ ἔφασκεν ὅτι ἐκ M IIII 1081
τοῦ ἐμοῦ λήψεται καὶ ἀπαγγελεῖ ὑμῖν. καὶ οὔτι που φαμὲν ὡς ἐκ μετοχῆς τὸ Ioh. 16, 14
πνεῦμά ἐστιν σοφόν τε καὶ δυνατόν. παντέλειον γὰρ καὶ ἀπροσδεές ἐστιν παντὸς ἀγαθοῦ. L III 407

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWHBUZ$\Lambda^{d}\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}\Lambda^{\sigma}$

1 καὶ γὰρ γέγονε Z γὰρ om. A θῡ μεσίτησ Z τοῦ θῡ H 1/2 τῶ — π̅ρ̅ι̅ εἰσ ὀσμὴν εὐωδίασ Z 3 σῶμα — μοι Λ^{o} σῶμα — μοι. ὁλοκαυτώματα — εὐδόκησασ [ἐζήτησασ Z] VMPDAZ ὁλοκαυτώματα — ηὐδόκησασ σῶμα — μοι SRWHBU$\Lambda^{dtu\sigma}$ 5 τὸ θέλημά σου ὁ θσ̅ VP τὸ θέλημά σου RWΛ^{t} προκεκόμικε P περὶ S 6 οὐ μᾶλλον γε ὑπὲρ Z γε μᾶλλον om. V γε om. RW αὐτοῦ P πῶσ H ἂν om. VMH, corr. H δεηθείη P 7 ὑπὲρ ἑαυτοῦ] καὶ H ἁπάσησ ἁμαρτίασ ὡσ θσ̅ ὑπάρχων B ἁπάσησ ὑπάρχων ἁμαρτίασ VMPS ὑπάρχων ἁπάσησ ἁμαρτίασ DZ ὑπάρχων ἁμαρτίασ ἁπάσησ A ἁπάσησ ἁμαρτίασ ὑπάρχων RWHU 8 εἰσ U 8/9 παραφθορὰν HZ[corr] 9 κατηρρώστηκεν ARW 10 ἡττώμεθα ἤγουν ὑστερούμεθα B διὰ τοῦτο om. VRW ἀμφίλογον RW 11 τὸ om. S λέγειν δὲ DA προκεκόμικεν PBA γε V αὐτοῦ S 11/12 ἡμῶν τε καὶ ἑαυτοῦ Z 12 καὶ ἡμῶν καὶ S καὶ ὑπὲρ RW ἂν om. PU 13 πῶσ VA οὖν ἂν BU ἂν οὖν Z *egeret* Λ^{d} 14 καὶ — εἰκότως om. V 15 παρ' om. VMP 16 Χριστὸν] κ̅ν̅ S ἑλεῖν] αἰτεῖν Z 17 αὐτοῦ VZ 18 ἐκέχρητο VMP ἐχρήσατο H ἰδίω SDARWBUZΛ^{dtcuo} ἁγίω VMPH μεγαλουργίαν VMPDWUΛ^{σ} οὐχ ὥσπερ V 19 καί om. Z αὐτῶ ἰσχύοσ SU ἢ γοῦν ἐπιστήμησ τυχὸν B 20 ἐφοτουοῦν RW δοξάσουσιν [δοξάσωσιν H] ἐμὲ ARWHBUZ 21 καὶ[1] om. Z καθὸ καὶ H καὶ om. U οὐχ υἱός] οὐ χ̅σ̅ RW ἐστιν οὐκ] οὐκ ἔστιν B 22 ὠνόμασται] ἐστὶ καὶ ὠνόμασται Z ὁ χ̅σ̅ U ἡ om. H 22/23 καὶ προχεῖται — πατρός om. W, add. in mg. m. rec. 23 θεοῦ καὶ om. P καὶ om. M ἐνήργησεν H 23/24 τοιγαροῦν — καὶ] δὲ το αὐτὸ π̅ν̅α̅ U 24 διὰ om. R παράδοξα ποιοῦν H 24/25 μετὰ — οὐρανόν om. U 24 τὸν χ̅ν̅ SDA 25 τοὺσ οὐ̅ν̅ο̅ῦ̅σ̅ Z 26 πάλιν om. P ἰδίου om. VMP ἁγίου AZ, superscr. H 27 ἀπαγγελεῖ VMPSnA ἀναγγελεῖ mRWHBUZ ὅτι που U οὐ τύπου H 28 ἐστὶ] καὶ S γὰρ] δὲ H παντὸς om. Z

1 Cor. 1, 24 ἐπειδὴ δὲ τῆς τοῦ πατρὸς δυνάμεως καὶ σοφίας, τουτέστιν τοῦ υἱοῦ, πνεῦμά ἐστιν, αὐτό-
χρημα σοφία ἐστὶ καὶ δύναμις.

11 Ἐπειδὴ δὲ θεὸν ἐνωθέντα σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ἡ ἁγία παρθένος ἐκτέτοκε σαρκι-
κῶς, ταύτηι τοι καὶ θεοτόκον εἶναι φαμὲν αὐτήν, οὐχ ὡς τῆς τοῦ λόγου φύσεως τῆς
Ioh. 1, 1 ὑπάρξεως τὴν ἀρχὴν ἐχούσης ἀπὸ σαρκός (ἦν γὰρ ἐν ἀρχῆι καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος καὶ
PG 120 ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν καὶ αὐτός ἐστι τῶν αἰώνων ὁ ποιητής, συναίδιος τῶι πατρὶ
καὶ τῶν ὅλων δημιουργός), ἀλλ' ὡς ἤδη προείπομεν, ἐπειδὴ καθ' ὑπόστασιν ἑνώσας ἑαυ-
τῶι τὸ ἀνθρώπινον καὶ ἐκ μήτρας αὐτῆς γέννησιν ὑπέμεινε σαρκικήν, οὐχ ὡς δεηθεὶς ἀναγ-
καίως ἤτοι διὰ τὴν ἰδίαν φύσιν καὶ τῆς ἐν χρόνωι καὶ ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς
γεννήσεως, ἀλλ' ἵνα καὶ αὐτὴν τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν εὐλογήσηι τὴν ἀρχὴν καὶ τεκούσης
γυναικὸς αὐτὸν ἑνωθέντα σαρκὶ παύσηται λοιπὸν ἡ κατὰ παντὸς τοῦ γένους ἀρὰ πέμπουσα
Gen. 3, 16 πρὸς θάνατον τὰ ἐκ γῆς ἡμῶν σώματα καὶ τὸ ἐν λύπαις τέξηι τέκνα δι' αὐτοῦ κα-
Ies. 25, 8 ταργούμενον ἀληθὲς ἀποφήνηι τὸ διὰ τῆς τοῦ προφήτου φωνῆς κατέπιεν ὁ θάνατος
ἰσχύσας καὶ πάλιν ἀφεῖλεν ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ παντὸς προσώπου.
ταύτης γὰρ ἕνεκα τῆς αἰτίας φαμὲν αὐτὸν οἰκονομικῶς καὶ αὐτὸν εὐλογῆσαι τὸν γάμον καὶ
Ioh. 2, 1. 2 ἀπελθεῖν κεκλημένον ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας ὁμοῦ τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις.

12 Ταῦτα φρονεῖν δεδιδάγμεθα παρά τε τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν, καὶ πάσης δὲ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς καὶ ἐκ τῆς τῶν μακαρίων πατέρων ἀληθοῦς ὁμολογίας· τούτοις ἅπασιν καὶ τὴν σὴν εὐλάβειαν συναινέσαι χρὴ καὶ συνθέσθαι δίχα δόλου παντός. ἃ δέ ἐστιν ἀναγκαῖον ἀναθεματίσαι τὴν σὴν εὐλάβειαν, ὑποτέτακται τῆιδε ἡμῶν τῆι ἐπιστολῆι.

α̅ Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ διὰ τοῦτο θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον (γεγέννηκε γὰρ σαρκικῶς σάρκα γεγονότα τὸν ἐκ θεοῦ λόγον), ἀνάθεμα ἔστω.

β̅ Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ἡνῶσθαι τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἕνα τε εἶναι Χριστὸν μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός, τὸν αὐτὸν δηλονότι θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον, ἀνάθεμα ἔστω.

γ̅ Εἴ τις ἐπὶ τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ διαιρεῖ τὰς ὑποστάσεις μετὰ τὴν ἕνωσιν, μόνηι συνάπτων αὐτὰς συναφείαι τῆι κατὰ τὴν ἀξίαν ἢ γοῦν αὐθεντίαν ἢ δυναστείαν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον συνόδωι τῆι καθ' ἕνωσιν φυσικήν, ἀνάθεμα ἔστω.

28—30] Ephraim Antioch. ap. Phot. 229 p. 259b 34 ἐν τῶι τρίτωι κεφαλαίωι τῶν ἀναθεματισμῶν 'εἴ τις — ἔστω'

VM, P [= hk], S, D [= mn], AR, W [usque ad 21], HBUZΛd, Λp [inde ab 22], ΛtΛcΛuΛσ

1 πνεῦμα ἐστί, τουτέστι τοῦ υἱοῦ Z 2 ἐστὶ σοφία V 3 ἐπειδὴ δὲ] καὶ ἐπειδὴ V ἁγία om. H τέτοκε A 4 εἶναι om. WΛuσ 4/5 τὴν τῆσ ὑπάρξεωσ V ὑπάρξεωσ τὴν R 6 τῶν — ὁ] ὁ τῶν ὅλων Z καὶ συναίδιοσ Z συναίδιοσ ὢν W 7 ὁ δημιουργόσ R 7/8 αὐτῶ R 8 καὶ om. UΛd 9 καὶ om. VMPΛd χρόνοισ Z καιροῖσ τοῦ αἰῶνοσ W 10 αὐτὸσ S 11 ἑνωθέντα σαρκὶ om. RWΛσ 12 πρὸς] εἰσ S 13 ἀληθῆ S καὶ ἀληθὲσ A ἀποφῆναι A τό om. S 16 ὁμοῦ — ἀποστόλοις om. V ἅμα H ἁγίοις om. RZΛσ 17 τε om. VMPW ἁγίων om. Z 18 δὲ om. H τῆσ ἐκ τῶν S ἁγίων BZ ὁμολογίασ ἀληθοῦσ M 19 καὶ om. P δεῖ M καὶ συνθέσθαι om. RΛσ λόγου VMPW 20 ἀναγκαῖα DΛcu τῆι om. Z 21 subscripsit εἰσὶ δὲ ἃ λέγει ὁ ἅγιοσ ὑποτετάχθαι ἐν τῇ παρούσῃ αὐτοῦ ἐπιστολῇ, τὰ δυοκαίδεκα κεφάλαια τὰ κατὰ [l. μετὰ] τῶν ἀναθεματισμῶν· ἅτινα καὶ ἐτέθησαν ἔμπροσθεν μετὰ τὸ ὅλον συμπέρασμα τῶν ἐν τῇ συνόδῳ πραχθέντων· ὅτι καὶ προεγράφησαν μετὰ καὶ τῶν ἑρμηνειῶν αὐτῶν καὶ τῶν πρόσ τὰ κεφάλαια τοῦ ἁγίου, τοῦ θεοδωρήτου μέμψεων καὶ τῶν παρὰ τοῦ ἁγίου πάλιν κυρίλλου, πρόσ τὰσ τοῦ θεοδωρίτου μέμψεισ ἀντιθέσεων: — W 22 sq. numeros om. SDZ διὰ τοῦτο om. P σάρκα γεγονότα om. S 24. 27. 30 ἔστω om. Z hic om. M 25 πατρὸς om. S 26 τε² om. V 28 ὑποστάσεις] φύσεισ H 29 ἤτουν H ἢ R αὐθεντία VEphr. ἢ δυναστείαν om. Ephr. Λt cf. V 148, 10 δυναστεία V 30 φυσικῇ RZ cf. V 169, 22 A 24, 19

δ̄ Εἴ τις προσώποις δυσὶν ἢ γοῦν ὑποστάσεσιν τάς τε ἐν τοῖς εὐαγγελικοῖς καὶ ἀποστολικοῖς συγγράμμασι διανέμει φωνὰς ἢ ἐπὶ Χριστῶι παρὰ τῶν ἁγίων λεγομένας ἢ παρ' [M IIII 1084] αὐτοῦ περὶ ἑαυτοῦ καὶ τὰς μὲν ὡς ἀνθρώπωι παρὰ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἰδικῶς νοουμένωι προσάπτει, τὰς δὲ ὡς θεοπρεπεῖς μόνωι τῶι ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγωι, ἀνάθεμα ἔστω.

ε̄ Εἴ τις τολμᾶι λέγειν θεοφόρον ἄνθρωπον τὸν Χριστὸν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν ὡς υἱὸν ἕνα καὶ φύσει, καθὸ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος καὶ κεκοινώνηκε [Hebr. 2, 14] παραπλησίως ἡμῖν αἵματος καὶ σαρκός, ἀνάθεμα ἔστω.

ς̄ Εἴ τις λέγει θεὸν ἢ δεσπότην εἶναι τοῦ Χριστοῦ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον καὶ [PG 121] οὐχὶ δὴ μᾶλλον τὸν αὐτὸν ὁμολογεῖ θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον, ὡς γεγονότος σαρκὸς [Ioh. 1, 14] τοῦ λόγου κατὰ τὰς γραφάς, ἀνάθεμα ἔστω.

ζ̄ Εἴ τίς φησιν ὡς ἄνθρωπον ἐνηργῆσθαι παρὰ τοῦ θεοῦ λόγου τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν τοῦ μονογενοῦς εὐδοξίαν περιῆφθαι ὡς ἑτέρωι παρ' αὐτὸν ὑπάρχοντι, ἀνάθεμα ἔστω.

η Εἴ τις τολμᾶι λέγειν τὸν ἀναληφθέντα ἄνθρωπον συμπροσκυνεῖσθαι δεῖν τῶι θεῶι λόγωι καὶ συνδοξάζεσθαι καὶ συγχρηματίζειν θεὸν ὡς ἕτερον ἑτέρωι (τὸ γὰρ σ̄ῡν̄ ἀεὶ προστιθέμενον τοῦτο νοεῖν ἀναγκάσει) καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον μιᾶι προσκυνήσει τιμᾶι τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ μίαν αὐτῶι τὴν δοξολογίαν ἀνάπτει, καθὸ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, ἀνάθεμα ἔστω.

θ Εἴ τίς φησιν τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν δεδοξάσθαι παρὰ τοῦ πνεύματος, ὡς ἀλλοτρίαι δυνάμει τῆι δι' αὐτοῦ χρώμενον καὶ παρ' αὐτοῦ λαβόντα τὸ ἐνεργεῖν δύνασθαι κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων καὶ τὸ πληροῦν εἰς ἀνθρώπους τὰς θεοσημείας, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἴδιον αὐτοῦ τὸ πνεῦμά φησιν, δι' οὗ καὶ ἐνήργηκε τὰς θεοσημείας, ἀνάθεμα ἔστω.

ῑ Ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον τῆς ὁμολογίας ἡμῶν γεγενῆσθαι Χριστὸν ἡ θεία λέγει [Hebr. 3, 1] γραφή, προσκεκόμικε δὲ ὑπὲρ ἡμῶν ἑαυτὸν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας τῶι θεῶι καὶ πατρί. εἴ [Eph. 5, 2] τις τοίνυν ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον ἡμῶν γεγενῆσθαί φησιν οὐκ αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, ὅτε γέγονε σὰρξ καὶ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος, ἀλλ' ὡς ἕτερον παρ' αὐτὸν ἰδικῶς ἄνθρωπον ἐκ γυναικός, ἢ εἴ τις λέγει καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ προσενεγκεῖν αὐτὸν τὴν προσφορὰν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ὑπὲρ μόνων ἡμῶν (οὐ γὰρ ἂν ἐδεήθη προσφορᾶς ὁ μὴ εἰδὼς ἁμαρτίαν), ἀνάθεμα ἔστω.

ια̅ Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὴν τοῦ κυρίου σάρκα ζωοποιὸν εἶναι καὶ ἰδίαν αὐτοῦ τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγου, ἀλλ' ὡς ἑτέρου τινὸς παρ' αὐτὸν συνημμένου μὲν αὐτῶι κατὰ τὴν

1—4 cf. ep. 128, 13

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARHBUZΛ^{d} $\Lambda^{p}\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}\Lambda^{\sigma}$

1 ὑποστάσεων H   τε om. Z   2 γράμμασι R   διανέμοι V   λεγομένην S   3 αὐτῶ V αὐτοῦ PS   ἐκ] τοῦ H   νοουμένω ἰδικῶσ Z   νοουμένων H   4 προσάπτειν H   ὡς om. U   θεοπρεπῶσ Λ^{t} πατρὸς om. AΛ^{t} cf. V 169, 32 A 24, 19   ἔστω om. RZ   7 ἔστω om. MRZ   9 ὁμολογεῖ] ὁμοῦ λέγει H   ὁμοῦ τε V   10 ἔστω om. MZ   11 ἐνεργῆσαι A ἐνεργεῖσθαι Z   12 εὐδοξίαν] δόξαν αὐτῶ Z   ἕτερον — ὑπάρχοντα VBΛ^{σ} ἔστω om. M 13 τολμήσει V   δεῖ V   14 θω̄ VH   ἑτέρω PSHBUZΛ^{dpcu} ἐν ἑτέρω VMDARΛ^{t} 14/15 τὸ — ἀναγκάσει om. AΛ^{t} cf. V 148, 22. 169, 56. A 24, 62   ἀεὶ συνπροστιθέμενον V   προστεθὲν H 15 ἀναγκάσει VMSRHUZΛ^{p} ἀναγκάσοι B ἀναγκάζει PDΛ^{dtcu} δὴ]γε H   τιμᾶν Z   16 ἀνάπτει MSU προσάπτει R *dependit* Λ^{dp} *adhibet* Λ^{tc} *refert* $\Lambda^{u\sigma}$ ἀναπέμπει VPDAHB ἀναπέμπειν Z cf. ll. cc.   καθὰ S ἔστω om. M   17 Ἰησοῦν om. Λ^{tc} Χριστὸν om. VMP   δεδοξάσθαι λέγει D δοξάζεσθαι Λ^{t} π̄ρ̄σ̄ VM, corr. M   18 τῆι δι' αὐτοῦ om. D   δύνασθαι ἐνεργεῖν M   19 κατά τε H   πνευμάτων τὲ B   εἰς ἀνθρώπους om. Λ^{d} cf. V 169, 59   20 φήσει MS φύσει D   ἔστω om. R 21/22 Ἀρχιερέα — πατρί om. V   22 προσκεκόμικε MPSRHBUZ$\Lambda^{dpu\sigma}$ προσκεκομικέναι DAΛ^{tc} cf. V 148, 26. 169, 66 A 24, 80   δὲ MPSRHUZΛ^{p} γὰρ B$\Lambda^{d\sigma}$ τὲ DAΛ^{tcu} cf. ll. cc.   ὑπὲρ ἡμῶν om. Λ^{u} αὐτὸν P   23 καὶ — γεγενῆσθαι φησὶν [λέγει DA] VMPDA$\Lambda^{u\sigma}$ φησὶ καὶ ἀπόστολον ἡμῶν γεγενῆσθαι [γενέσθαι SRZ] SRHBUZ Λ^{tc} cf. ll. cc.   οὐχ R   24 ὅτι VMPS   καὶ om. H παρ'] πρὸσ P   ἄνθρωπον ἰδικῶσ M   ἀ̄ν̄ο̄σ̄ R   25 καὶ om. RΛ^{d} cf. ll. cc.   αὐτοῦ H τὴν προσφορὰν om. Z   26 μόνων om. S   28 οὐκ H   29 αὐτῶ H   κατὰ om. P

ἀξίαν ἢ γοῦν ὡς μόνην θείαν ἐνοίκησιν ἐσχηκότος, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ζωοποιόν, ὡς ἔφημεν, ὅτι γέγονεν ἰδία τοῦ λόγου τοῦ τὰ πάντα ζωογονεῖν ἰσχύοντος, ἀνάθεμα ἔστω.

ιβ̄ Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὸν τοῦ θεοῦ λόγον παθόντα σαρκὶ καὶ ἐσταυρωμένον σαρκὶ καὶ θανάτου γευσάμενον σαρκὶ γεγονότα τε πρωτότοκον ἐκ τῶν νεκρῶν, καθὸ ζωή τέ ἐστι καὶ ζωοποιὸς ὡς θεός, ἀνάθεμα ἔστω.

7 = S 4 A 1. extat uersio Syriaca a Rabbula confecta et a Puseyo in editione Oxoniensi [1877] huius et aliorum Cyrilli libellorum publicata [Σ], adeo tamen ab exemplari recedit, ut eius ad recensionem paruus sit usus. inde a p. 44, 25 libellum totum repetiit ipse Cyrillus in dialogo septimo ad Hermiam [Δ].

Λόγος προσφωνητικὸς πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Θεοδόσιον περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως τῆς εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν παρὰ Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας

PG 76, 1133 Τῆς μὲν ἐν ἀνθρώποις εὐκλείας τὸ ἀνωτάτω καὶ ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς τῶν ἄλλων
ἁπάντων ἀνεστηκός τε καὶ ὑπερκείμενον ὑμεῖς, ὦ φιλόχριστοι βασιλεῖς, καὶ κλῆρος ὑμῖν
Ies. 45, 23 ἐξαίρετός τε καὶ πρέπων παρὰ θεοῦ τῆς ἐνούσης αὐτῶι κατὰ πάντων ὑπεροχῆς ἐοικὸς
Col. 1, 16 ἐπὶ γῆς τὸ γέρας. κάμπτει μὲν γὰρ αὐτῶι πᾶν γόνυ θρόνοι τε καὶ ἀρχαὶ κυριότητές
τε καὶ ἐξουσίαι δοῦλον ὑπέχουσαι τὸν αὐχένα καὶ ταῖς καθηκούσαις ἀεὶ δοξολογίαις κατα-
Ies. 6, 3 γεραίρουσαι πλήρη τε εἶναί φασι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν τῆς δόξης αὐτοῦ. ἴδοι δ᾽
ἄν τις καὶ ἐπὶ τῆς ὑμετέρας γαληνότητος τῆς οὕτω περιφανοῦς καὶ ἀνωτάτω πασῶν εὐ-
κλείας διαπρέποντά τε καὶ ἐναργῆ τὸν τύπον. ὑμεῖς γὰρ ἐστὲ καὶ τῶν εἰς λῆξιν ἀξιω-
μάτων πηγαὶ καὶ ἁπάσης ὑπεροχῆς ἐπέκεινα καὶ τῆς ἐν ἀνθρώποις εὐημερίας ἀρχὴ καὶ
γένεσις, καὶ νεύμασι μὲν τοῖς ἡμερωτάτοις τοῦ ὑμετέρου κράτους πρὸς ἔννομόν τε
καὶ ἀξιάγαστον καὶ ἀοίδιμον πηδαλιουχεῖται ζωὴν πᾶν ὅσον ἐστὶ τοῖς τῆς βασιλείας
θώκοις ὑπεστρωμένον, οἱ δὲ τῆς ζεύγλης οὐκ ἀνεχόμενοι πίπτουσι ῥαιδίως, τῆς ἐνούσης
ὑμῖν εὐσθενείας ἡττώμενοι, κἂν ἀστράψηι μόνον ἡ βασιλέως ἀσπίς, φροῦδα τὰ ἐκείνων,
PG 1136 οἴχονται, διολώλασι καὶ τῆς ἐνούσης αὐτοῖς ἀπονοίας τὸν οἰκεῖον εὐθὺς ἀποστήσαντες
νοῦν πεσόντες εἰς γόνυ ζητοῦσι τὸν ἔλεον. τοιγάρτοι κεκράτηκε τῆς ὑπ᾽ οὐρανὸν
τῶν ὑμετέρων ὑπασπιστῶν ἡ μαχιμωτάτη καὶ ἐμπειροπόλεμος καὶ ἀεὶ νικῶσα πληθύς·
ὑμεῖς ἐστὲ τῶν πρὸς ἕω καὶ ἑσπέραν καὶ ὠιδὴ καὶ λύρα καὶ ἁπάσης εὐφημίας
ὑπόθεσις· ὑμᾶς οἱ πρὸς νότον καὶ μὴν καὶ ὅσοι βορειοτέραν οἰκοῦσι χώραν, φωναῖς
ταῖς χαριστηρίοις στεφανοῦντες οὐ καταλήγουσιν. ἔρεισμα δὲ τὸ ἀκράδαντον τῆς

Flor. Cyrill. 135 ἐκ τοῦ προσφωνητικοῦ λόγου τοῦ πρὸς Θεοδόσιον τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα, οὗ ἡ ἀρχή· Τῆς μὲν ἐν ἀνθρώποις εὐκλείας τὸ ἀνωτάτω καὶ ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς

1 ἐσχηκότα SΛ^{uσ} 2 ἔφην AZΛ^{σ} cf. V 148, 28 A 24, 96 τὰ om. R 3 καὶ ἐσταυρωμένον σαρκὶ om. H 4 καὶ θανάτου — σαρκὶ om. B τε om. S δὲ A 4/5 τέ ἐστι VMSHUZΛ^{d} ἐστι PDARB cf. V 169, 89

VM, P [= hk], S, D [= mn], WU

10 λόγοσ SD κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ VMP τοῦ αὐτοῦ WU προσφωνητικὸς om. U εὐλαβέστατον SD 11 τῆς — Χριστὸν om. S τὸν χ̅ν̅ MW παρὰ — Ἀλεξανδρείας om. VMPWU ζ̅ VP δ̅ SD 13 μὲν om. D ἀνώτατον V ἀσυγκρίτωσ P 14 ἡμῖν WU 15 θεῷ P κατὰ om. S ἐοικὸσ VMPWU εἰκὸσ γὰρ SD 16 τε] δὲ S 17 τε om. VMWU ὑπέχουσι SD ἀεὶ VMPWU αὐτῷ S αὐτῷ ἀεὶ D 17/18 καταγεραίρουσι D καταγεραίροντεσ S 18 δὲ SD 19 ἡμετέρασ S ἀνωτάτησ S 20 τὸν om. M ἡμεῖσ U 21 πάσησ SD 23 καὶ ἀοίδιμον om. SD πηδαλιουχεῖτε M 24 θάκοισ SD ὑπεστρωμμένον SW 25 ἡμῖν S 26 οἴχεται MW 27 καὶ κεκράτηκε D 29 ἕω SD ἑώαν VMPWU ἕσπερον D 29/30 ὑπόθεσισ εὐφημίασ V μὴν καὶ om. P βορειότερον — τόπον V 31 εὐχαριστηρίοισ D εὐφημοῦντεσ W δὲ om. P ἀκρότατον D

οὕτω θεοφιλοῦς καὶ εὐαγεστάτης ὑμῶν βασιλείας αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. δι᾽ αὐτοῦ γὰρ βασιλεῖς βασιλεύουσι καὶ οἱ δυνάσται γράφουσι δικαιοσύνην Prou. 8, 15 κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἔστι γὰρ αὐτῶι παναλκὲς τὸ θέλημα καὶ ἐν τῶι κατανεῦσαι μόνον ἡ παντὸς πλήρωσις ἀγαθοῦ, διανέμει δὲ καὶ λίαν ἑτοίμως τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν τὰ πάντων ἐξαίρετα τῶν ὅσα ἐστὶν ἀξιόληπτα καὶ τεθαυμασμένα. καὶ ἀπόχρη μὲν εἰς ἀπόδειξιν ὧν ἔφην, τὰ τῶι ὑμετέρωι κράτει δεδωρημένα, δοθησόμενα δὲ ἔτι καθὰ πεπιστεύκαμεν· ὅτι δέ ἐστι κρηπὶς ἀκατάσειστος ταῖς βασιλέων τιμαῖς τῆς εἰς θεὸν εὐσεβείας τὰ αὐχήματα, καὶ ἐξ αὐτῆς πειράσομαι τῆς ἁγίας καὶ θεοπνεύστου πληροφορῆσαι γραφῆς, βραχυλογήσας ὡς ἔνι.

2 Πλεῖστοι μὲν γὰρ ὅσοι γεγόνασι κατὰ καιροὺς οἱ τῆς Ἰουδαίων ἄρξαντες χώρας καὶ τοὺς τῆς παρ᾽ αὐτοῖς βασιλείας διέποντες θρόνους· ἀλλ᾽ οἳ μὲν τῆς εἰς θεὸν αἰδοῦς ἀνοσίως ὀλιγωρήσαντες καὶ τὸν τῆς δικαιοσύνης πρύτανιν παρ᾽ οὐδὲν ποιούμενοι νόμον καὶ τοῖς τῆς φαυλότητος βόθροις ἑαυτοὺς ἐνιέντες οἱ τάλανες κακοὶ κακῶς ἀπολώλασι (παγχάλεπον γὰρ τὸ προσκρούειν θεῶι καὶ κατά τι γοῦν ὅλως ἔξω φέρεσθαι τοῦ εἰκότος λυποῦντας αὐτόν)· ὅσοι γε μὴν τῆς εἰς αὐτὸν εὐσεβείας γεγόνασιν ἐπιμεληταὶ καὶ τῶν ἀρεσκόντων αὐτῶι γνήσιοι φύλακες, νενικήκασιν ἐχθροὺς ἀμογητὶ καὶ κεκρατήκασι τῶν δι᾽ ἐναντίας. τοιοῦτός τις ἦν Ἰωσίας ἐκεῖνος, ὃς αὐτοῖς τεμένεσι καὶ βωμοῖς τοὺς τῶν εἰδώλων κατεμπρήσας θεραπευτὰς γοητείας τε πάσης καὶ ψευδομαντείας τρόπους περιελὼν καὶ τὰ τῆς δαιμονιώδους ἀπάτης καταλύσας παίγνια τοῦ παντὸς ἀξίαν ἀπέφηνε λόγου τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ ἀξιάγαστον μὲν τοῖς πάλαι, τεθαυμασμένην δὲ καὶ εἰς δεῦρο παρά γε τοῖς εἰδόσι τιμᾶν τὰ οἷς ἂν ὁ θεῖος ἐφήδοιτο νοῦς. ἀλλὰ ταυτὶ μὲν ἅπαντα τοῖς τε ὑμετέροις προγόνοις καὶ ὑμῖν αὐτοῖς εὖ μάλα κατώρθωται, διαμεμνήσομαι δὲ χρησίμως καὶ τῶν Ἐζεκίαι τῶι σοφωτάτωι κατὰ καιροὺς πεπραγμένων· ὀνήσει γὰρ οὐ μετρίως τὴν εὐσεβεστάτην ὑμῶν κορυφὴν τῶν διηγημάτων ἡ δύναμις.

3 Ἀνήρ τις τῶν ἐκ Βαβυλῶνος τῆς Περσικῆς (Ῥαψάκης οὗτος ἦν) εἷλε μὲν ἅπασαν PG 1137 ὡς ἔπος εἰπεῖν τὴν τῶν Ἰουδαίων χώραν, καταδηιώσας δὲ σὺν αὐτῆι τὴν Σαμάρειαν ἐπ᾽ αὐτὴν ἥιει τὴν Ἱερουσαλὴμ μυριάνδρωι πληθύι τῶν ὑπὸ χεῖρα δορυφορούμενος καὶ φάλαγγα μὲν ἱππικὴν οὐκ εὐχείρωτον ἔχων, μᾶλλον δὲ καὶ δυσάντητον, ὁπλίτην δὲ πεζομάχον ταῖς ψάμμοις ἰσάριθμον. εἶτα τῶι τείχει περιστήσας τὰς ἑλεπόλεις καὶ τὴν τοῦ πολέμου παρασκευὴν ἀπονοίαις τε βαρβαρικαῖς οὐ μετρίως ὠφρυωμένος, αἱρήσειν μὲν κατὰ κράτος ταῖς ἄλλαις ὁμοῦ καὶ αὐτὴν ἔφασκε τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ τῆς ἀρρήτου δόξης κατεθρασύνετο καὶ παλιμφήμους ἠφίει φωνάς, ἀκρατῆ καὶ ἀχάλινον ἐπὶ θεῶι τὴν γλῶσσαν ἀνείς. ἔφη γὰρ ὅτι κἂν εἰ βούλοιτο σώιζειν αὐτούς, ἀνόνητον ἔσεσθαι τοῖς ἐπ᾽ αὐτῶι πεποιθόσι τῆς ἐπικουρίας τὴν χάριν. ἐπειδὴ δὲ ἧκον τινὲς ἀπαγγέλλοντες τῶι βασιλεῖ τῆς ἐκείνου σκαιότητος τὰ τολμήματα καὶ τοὺς Περσικοῦ φρονήματος γέμοντας λόγους, τότε δὴ τότε

VM, P [= hk], S, D [= mn], A [inde a 25 ἀνήρ τις, per totum libellum foliorum anguli inferiores abscissi], WU

1 ἐναργεστάτησ D ὁ $\overline{χσ}$ MW 3 γὰρ] καὶ D 5 ἀπόδοσιν V 6 ἔτι VMPWU καὶ ἔτι SD καθάπερ SD 8 γραφῆσ πληροφορῆσαι PU, corr. U 11 αὐτῆσ S 12 δίκησ D 13 φιλαυτότητοσ D 14 καὶ om. S ὅλως om. SD φέρεσθαι ἔξω S 15 γε μὴν] δὲ V 16 καὶ om. MPSWU 18 ἁπάσησ VMPU ψευδομαντίασ PU 19 ἀπάτης] ἁπάσησ MW 20 τε PSD 21 τε om. V 21/22 ἡμετέροισ S 22 κατόρθωται W διαμεμνησόμεθα SD καὶ] κατὰ S τῶν ἐν D 23 σοφῶ SD ὀνήσει γὰρ MSDWU καὶ γὰρ ὀνήσει P καὶ ὀνήσει V οὐ μετρίωσ SDUΣ om. VMPW 24 τῶν διηγημάτων ἡ MPSDWUΣ ἡ τῶν λόγων V 25 οὗτοσ ἦν VMPWU οὗτοσ A οὗτοσ ἦν οὗτοσ SD ἀνεῖλε SDA 27 ἥιει om. W 28 δὲ[1] om. M πεζομάχον [πεζομάχων M] καὶ VMPWU τοῖσ AW 29 ψάμμων S ψαλυοῖσ W παραστήσασ D τὰς om. VMPWU 30 ὀφρυώμενοσ M ὠφριωμένοσ Sm κατωφρυωμένοσ V 31 καὶ — ἀρρήτου] τῆσ ἀρρήτου δὲ U 32 καὶ[2] VMPSWU τε καὶ DA ἐπὶ — ἀνεὶσ MPAWU τὴν γλῶσσαν ἀνεὶσ ἐπὶ θεῶ V ἐπὶ θεῶ τὴν γλῶσσαν ἀφεὶσ SD 34 τὴν χάριν τῆσ ἐπικουρίασ V 35 τοῦ MSWU τότε[2] om. V

μόναις ὥσπερ ἐπαλγήσας ταῖς κατὰ θεοῦ δυσφημίαις καὶ τοῦ τὴν πόλιν ἁλῶναι ταύτην
ἔσεσθαι πρόφασιν ἐμφρόνως ὑπειληφώς, περιερρήγνυτο τὴν ἐσθῆτα καὶ εἰς τὸν οἶκον ἀνέβη
τοῦ θεοῦ, λιταῖς δηλονότι τὴν θείαν ὀργὴν ὑποτρέχων καὶ τῶν ἐπὶ ταῖς δυσφημίαις αἰ-
τιαμάτων ἑαυτὸν ἀπαλλάττων. καὶ τί τὸ ἐντεῦθεν; εὐμενῆ καὶ ἵλεων κατεστήσατο τὸν
τῶν δυνάμεων κύριον· νενίκηκε τὸν Ἀσσύριον, οὐχ ἵππον εἰς μάχην ὁπλίσας εὐχάλινον,
οὐ τοξοτῶν εὐστοχίαις, οὐ δοράτων βολαῖς οὐδὲ ταῖς τῶν τακτικῶν ἐμπειρίαις τῶν ὑπὸ
χεῖρα χρώμενος, ψήφωι δὲ μᾶλλον τῆι παρὰ θεοῦ τῆς τῶν Ἀσσυρίων στρατιᾶς τὸν ἐν
Ies. 37, 36 μιᾶι νυκτὶ καθορίσαντος θάνατον. ἐξῆλθε γάρ φησιν, ἄγγελος κυρίου καὶ ἀνεῖλεν
ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῶν Ἀσσυρίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε χιλιάδας. καὶ
ἀναστάντες τὸ πρωὶ εὗρον πάντα τὰ σώματα νεκρά. οὗτοι τῆς εἰς θεὸν
εὐσεβείας καρποὶ καὶ τοῦ μὴ ἀνασχέσθαι φωνῆς, εἰ κατ' αὐτῆς τῆς θείας γένοιτο δόξης.

4 Δεῖν δὲ οἶμαι μάλιστα ταῖς βασιλέων εὐσεβέσιν ἀκοαῖς παλίμφημον μὲν οὐδὲν λα-
λεῖσθαι κατὰ θεοῦ, ἐκεῖνα δὲ μᾶλλον ὅσα καὶ μώμου παντὸς καὶ διαβολῆς ἐπέκεινα τρέχει
καὶ τῆς πρεπούσης δοξολογίας αὐτῶι ποιεῖται τὴν ἔκτισιν. ἄριστα δὲ κἀγὼ τοῦτο εἰδὼς
ἔχειν, παρωρμήθην ἀναγκαίως τῆς ὀρθῆς τε καὶ ἀποστολικῆς πίστεως τὴν παράδοσιν ἐγ-
γράψαι μὲν τῶιδε τῶι βιβλίωι, ξένιον δὲ ὥσπερ τι πνευματικὸν προσκομίσαι τῶι ὑμετέρωι
κράτει, καὶ αὐταῖς δὲ ταῖς θεοφιλεστάταις ἀληθῶς βασιλίσιν, αἳ τῆι ὑμετέραι γαλη-
νότητι συναστράπτουσιν, ἣ μὲν ταῖς εὐκταιοτάταις ὑμῖν ἐπαυχοῦσα γοναῖς καὶ τῆς
PG 1140 εἰς ἀεὶ διαμονῆς τὰς ἐλπίδας τοῖς σκήπτροις εἰσφέρουσα, ἣ δὲ τοῖς παρθενικοῖς
βλαστήμασι συνακμάζουσα καὶ τὰς τῆς εὐκλεεστάτης ὑμῶν βασιλείας οἰκειουμένη φρον-
τίδας. λίθοι μὲν οὖν Ἰνδικαὶ τὰς ἀοιδίμους ὑμῶν καταφαιδρύνουσι κεφαλάς, ψυχῆς
δὲ καὶ νοῦ νοητὸς ἂν γένοιτο κόσμος πίστις ὀρθή τε καὶ ἀκιβδήλευτος, ἣν ὅτι τηρή-
σετε, τεθαρσηκὼς προσάγω τὸν λόγον ὡς ἔρεισμα νοῦ καὶ ψυχῆς ἀγλάισμα καὶ
Prou. 8, 11 καρδίας στέφανον. γέγραπται γὰρ ὅτι κρείσσων σοφία λίθων πολυτελῶν,
πᾶν δὲ τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστιν. οὐκοῦν διὰ βραχέων εἰπεῖν πειράσομαι
τὰ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς, καὶ ὅ τί ποτέ ἐστι τὸ ἐπ' αὐτῶι μυστήριον,
1 Cor. 13, 12 διαρθροῦν ὅτι μάλιστα σαφῶς κατά γε τὸ ἐγχωροῦν τοῖς ἐν ἐσόπτρωι καὶ αἰνίγματι βλέ-
Eph. 4, 7 Phil. 1, 19 πουσι καὶ ἐκ μέρους γινώσκουσι κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύ-
ματος, καθὰ καὶ ὁ θεσπέσιος γράφει Παῦλος. οὐδεὶς γὰρ λέγει κύριος Ἰησοῦς εἰ
1 Cor. 12, 3 5 μὴ ἐν πνεύματι ἁγίωι, καὶ οὐδεὶς λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦς εἰ μὴ ἐν Βεελζεβούλ. φαίη δ'
ἂν οἶμαί τις· οὐκοῦν ἐπειδή σοι καὶ τῆς ἐπὶ τούτωι κόνεως ἅψασθαι δοκεῖ καὶ τὸν οὕτω
διαβριθῆ καὶ δύσοιστον ἀνατλῆναι πόνον, ἀοκνότατα διασάφει τὸν ἀκριβῆ τε καὶ ἀκιβδήλευ-
τον καὶ ἁπάσης αἰτίας ἀπηλλαγμένον ἐπὶ Χριστῶι λόγον. διαφόροις γὰρ δόξαις κατα-
μεθύουσι τινές, παραπλάττοντες εἰς τὸ ἀκαλλὲς τὰ ἐπ' αὐτῶι κεχρησμωιδημένα παρά τε
τῆς νέας καὶ ἀρχαιοτέρας γραφῆς. οὐκ ἠγνοήκαμεν οὖν ὡς ἀνεπιτήδευτόν ἐστι τῶν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 βλασφημίαισ P   3 ἀποτρέπων A   4 κατεκτήσατο SDA   5 νενίκηκε γὰρ PD   6/7 τῶν ὑπὸ χεῖρα om. S   7 χρώμενοσ D χρωμένων VMPSAWU   τὸν om. P   9 παρατάξεωσ A   τῶν Ἀσσυρίων om. U   ἐν μιᾶι νυκτὶ ἑκατὸν MPAWU   10 τὸ VMS[corr] DU κατὰ τὸ A τῶ PSW   11 οἱ καρποὶ MP   γένοιτο VMPWU γένηται A λέγοιτο SD   12 βασιλέωσ A   13 παντὸς om. PA   14 αὐτῶ δοξολογίασ SD   14/15 τοῦτο κἀγὼ ἔχειν εἰδὼσ SD   16 ἡμετέρω S   17 ταῖσ — ἀληθῶσ MPWU ταῖσ ἀληθεστάταισ ἀληθῶσ V ταῖσ ἀληθῶσ θεοφιλεστάταισ SD ἀληθῶσ ταῖσ θεοφιλεστάταισ A   βασιλίσσαισ D   18 καὶ ἡ μὲν DA   τοῖσ S   19 ἐσαεὶ V   20 εὐκλεωτάτησ MW   21 ἰνδικαὶ MPWU ἰνδικοὶ VSDA   22 ἀκαπήλευτοσ V   23 τεθαρρηκὼσ SDA προσφέρω A   26 ἐνανθρωπίσεωσ W   αὐτῆσ SD   27 σοφῶσ S   αἰνίγμασι VA, corr. V   29 λέγει P   κ̅ν̅ ι̅ν̅ D, de A non constat   30 ι̅ν̅ SDW, de A non constat   31 ἅψεσθαι V   32 διαβριθῆ] διακριβῆ P   ἀκριβῆ VMPWU ἀληθῆ SDA   33 πάσησ VMPWU   ἐν P   24 παραπλήττοντεσ DA   κεχρησμοδοτημένα SD   35 οὐκ ἀνεπιτήδευτον VMPWU

ἀτόπων τοῖς ἀσυνέτοις οὐδέν, πίπτουσι δὲ καὶ λίαν ἑτοίμως εἰς πέταυρον ᾅδου κατὰ τὸ Prou. 9, 18
γεγραμμένον καὶ εἰς παγίδα θανάτου, μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσι μήτε περὶ τίνων 1 Tim. 1, 7
διαβεβαιοῦνται. τίνες δ' ἂν εἶεν οἱ παρ' ἑκάστωι θρύλοι καὶ τὰ σεμνὰ μυθάρια, διειπεῖν ἀναγκαῖον.

6 Οἳ μὲν γὰρ ὅτι πέφηνε μὲν ἄνθρωπος ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, οὐ μὴν ὅτι καὶ πεφόρηκε τὴν ἐκ τῆς ἁγίας [καὶ θεοτόκου] παρθένου σάρκα, φρονεῖν τε καὶ λέγειν τετολμήκασι, καταψεύδονται δὲ μόνην τοῦ μυστηρίου τὴν δόκησιν. ἕτεροι δὲ αὖ κατερυθριᾶν σκηπτόμενοι τὸ δοκεῖν ἀνθρώπωι προσκυνεῖν καὶ τὴν ἀπὸ γῆς σάρκα ταῖς ἀνωτάτω δόξαις στεφανοῦν παραιτούμενοι καὶ ἐκ τῆς ἄγαν ἀμαθίας νόθην τινὰ καὶ παρεφθαρμένην νοσοῦντες εὐλάβειαν παρατετράφθαι φασὶ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντα λόγον εἰς ὀστέων τε καὶ νεύρων καὶ σαρκὸς φύσιν, τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν τοῦ Ἐμμανουὴλ πλατὺ γελῶντες οἱ τάλανες καὶ τὸ ἀπρεπὲς καταγράφοντες τῆς οὕτως ἀρίστης καὶ θεοπρεποῦς οἰκονομίας. οἳ δὲ καὶ ὀψιγενῆ τὸν συναίδιον τῶι πατρὶ θεὸν λόγον εἶναι πεπιστεύκασι καὶ εἰς τὸ μόλις ὑπάρξαι διακεκλῆσθαι τότε ὅτε καὶ τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως ἔλαχε τὴν ἀρχήν. εἰσὶ δὲ οἱ καὶ πρὸς τοῦτο μανίας δυσσεβῶς ἡγμένοι, ὥστε καὶ ἀνυπόστατον τὸν ἐκ θεοῦ φασιν εἶναι λόγον, PG 1141
ῥῆμα δὲ ἁπλῶς τὸ κατὰ μόνην νοούμενον προφορὰν ἐν ἀνθρώπωι γενέσθαι· Μάρκελλος δὲ οὗτοι καὶ Φωτεινός. δοκεῖ γε μὴν καὶ ἑτέροις ἐνανθρωπῆσαι μὲν ἀληθῶς τὸν μονογενῆ καὶ ἐν σαρκὶ γενέσθαι πιστεύειν, μὴ μὴν ἔτι καὶ ἐψυχῶσθαι τελείως τὴν ἀναληφθεῖσαν σάρκα ψυχῆι λογικῆι καὶ νοῦν ἐχούσηι τὸν καθ' ἡμᾶς, εἰς ἑνότητα δὲ τὴν εἰς ἅπαν, ὥσπερ οὖν οἴονται, κατασφίγγοντες τόν τε ἐκ θεοῦ λόγον καὶ τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου ναόν, κατοικῆσαί φασιν ἐν αὐτῶι τὸν λόγον καὶ ἴδιον μὲν ποιήσασθαι σῶμα τὸ ἀναληφθέν, ψυχῆς δὲ αὐτὸν τῆς λογικῆς τε καὶ νοερᾶς ἀναπληροῦν τὸν τόπον. ἕτεροι δὲ αὖ πρεσβεύουσι μὲν ταῖς τούτων δόξαις τὰ ἐναντία καὶ ἀντιφέρονται τοῖς φρονήμασιν, ἔκ τε θεοῦ λόγου καὶ ψυχῆς τῆς λογικῆς καὶ σώματος ἤτοι τελείας ἁπλῶς ἀνθρωπότητος συνεστάναι τε καὶ ἀναπεπλέχθαι διαβεβαιούμενοι τὸν Ἐμμανουήλ, οὐ μὴν ἔτι καὶ ὑγιᾶ καὶ ἀμώμητον παντελῶς τὴν ἐπ' αὐτῶι τετηρήκασι δόξαν. καταδιιστᾶσι γὰρ εἰς δύο τὸν ἕνα Χριστὸν καὶ παχεῖαν ὥσπερ αὐτοῖς ἐνιέντες τὴν διατομήν, ἀνὰ μέρος ἑκάτερον μόνον οὐχὶ καὶ ἑστῶτα παραδεικνύουσιν, ἕτερον μὲν εἶναι διατεινόμενοι τὸν ἐκ παρθένου τεχθέντα τελείως ἄνθρωπον, ἕτερον δὲ αὖ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, οὐχ ὅ τί ποτέ ἐστιν ἥ τε τοῦ λόγου φύσις καὶ τῆς σαρκός, διακρίνοντες οὐδὲ μόναις ταῖς εἰς τοῦτο διαφοραῖς ἐμφιλοχωρεῖν ἐθέλοντες (οὐ γὰρ ἂν ἐννοίας τῆς ἀληθοῦς εἰς τοῦτο διήμαρτον, ἐπεὶ μὴ φύσις ἡ αὐτὴ σαρκός τε καὶ θεότητος), ἀλλὰ τὸν μὲν ὡς ἄνθρωπον ἰδίαι τιθέντες καὶ ἀνὰ μέρος, τὸν δὲ ὡς θεὸν φύσει τε καὶ ἀληθῶς υἱὸν ὀνομάζουσι, καίτοι θέλοντες εἶναι Χριστιανοί. καὶ δὴ καὶ λογίδι' ἄττα περὶ τούτου συγγράφοντες εἰπεῖν τετολμήκασιν αὐταῖς λέξεσιν ὧδε

3—12 Flor. Cyr. 135 τίνες δ' ἂν — οἰκονομίας
17—22 Flor. Cyr. 136 δοκεῖ — τόπον

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 δὲ om. V 2 μήτε² om. S 3 θρύλλοι VMPSDAWU ἄσεμνα Flor. Cyr. 4 δεῖ εἰπεῖν A δὴ εἰπεῖν Flor. Cyr. ἀναγκαίωσ A 5 μὲν om. V γὰρ om. A πεφόρεκε DAU πεφόρακε S 6 τῆσ ἁγίασ καὶ θεοτόκου παρθένου SU τῆσ [γῆσ W] καὶ θεοτόκου παρθένου MW τῆσ ἁγνῆσ καὶ θεοτόκου παρθένου P τῆσ ἁγίασ παρθένου καὶ θεοτόκου VDAΣ τῆς ἁγίας παρθένου Flor. Cyr. 6/7 καταψεύδονται — δόκησιν om. A 7 σκεπτόμενοι DA 8 τῆς — δόξης Flor. Cyr. 9 καὶ om. SD νόθον D 10 τε om. S 11 οἱ τάλανες om. S 13 θεὸν om. S εἶναι λόγον S ὑπάρξαι καὶ M 14 ἔλαβε S 15 ἱγμένοι VAU 16 τὸ] τοῦ S 17 φώτιοσ V γε μὴν] δὲ A μὲν VMPWU μὴν S γε μὴν A om. D 18 μὴ] γε Flor. Cyr. ὅτι DAW ἐμψυχῶσθαι VSD, corr. S 19 τῶν W 20 τὸν ἐκ θῦ τε M τὸν ἐκ θῦ A τὸν ἐκ θῦ πρσ SD 21 καὶ κατοικῆσαι Flor. Cyr. 22 δ' V om. MPU τε Flor. Cyr. 23 τἀναντία A 24 τῆς om. SD, de A non constat τελείωσ SD 25 ὅτι W 26 τὴν ἐπαυτὸν παντελῶσ D, de A non codstat εἰς δύο om. V 27 διανομὴν A ἑκάτερον καὶ SDA καὶ om. W 28 τῆσ παρθένου D 29 λόγου VMPAWUΔ θῦ SD 31 οὐδὲ D ἂν om. P 34 λογίδια ἄττα SA τούτων D

Loofs, Nestoriana p. 217, 18. 19 Ὁ μὲν γὰρ φύσει καὶ ἀληθῶς υἱὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος ἐστίν, ὁ δὲ ὁμωνύμως
τῶι υἱῶι υἱός.
ibid. 20-218, 7 Καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· Οὐ σὰρξ ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ἀλλὰ ἄνθρωπον ἀνειληφώς. ὁ
μὲν γὰρ μονογενὴς προηγουμένως καὶ καθ' ἑαυτὸν υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐστιν τοῦ πάντων δημι-
ουργοῦ· ὃν δὲ ἀνέλαβεν ἄνθρωπον, οὐ φύσει θεὸς ὤν, διὰ τὸν ἀναλαβόντα αὐτὸν ἀλη-
Mt. 11, 27 θῶς θεοῦ υἱὸν ὁμωνύμως αὐτῶι χρηματίζει. τὸ μὲν γὰρ οὐδεὶς ἔγνω τὸν υἱὸν εἰ
μὴ ὁ πατὴρ τὸν φύσει τε καὶ ἀληθείαι δηλοῖ ἐκ τοῦ πατρὸς υἱόν, τὸ δὲ λεγόμενον ὑπὸ
Lc. 1, 30. 31 τοῦ Γαβριὴλ μὴ φοβοῦ, Μαριάμ, εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῶι θεῶι, καὶ ἰδοὺ
συλλήψηι ἐν γαστρὶ καὶ τέξηι υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν
τῶι ἀνθρώπωι ἐφαρμόζει.

7 Ἀλλὰ ταυτὶ μὲν ἐκεῖνοι· φρονήσομεν δὲ ἡμεῖς οὐχ ὧδε, πόθεν; ἀναπείσει γὰρ οὐδα-
μῶς τῶν ἑτεροδόξων ὁ λόγος τροχιὰν ἀφέντας τὴν ἐπ' εὐθὺ διαστείχειν ἑτέραν τὴν ἔξω
PG 1144 σκοποῦ καὶ διεστραμμένην. καὶ εἰ μέν τις ἕλοιτο μακρὸν ἐφ' ἑκάστωι ποιεῖσθαι λόγον
καὶ διαρκῆ τὴν βάσανον, οὐκ εὐαρίθμητον μὲν δαπανήσει χρόνον, δυσαχθῆ δὲ ἱδρῶτα καὶ
δυσδιάφυκτον ἀνατλὰς κατορθώσει μόλις· παρέντες δὴ οὖν τὸ δεῖν οἴεσθαι μακρὰ καὶ σφό-
δρα στενολεσχεῖν καὶ ὀλίγην κομιδῆι τὴν βάσανον ἐπιρριπτοῦντες ἑκάστωι, φέρε λέγωμεν
Mt. 22, 29 καὶ πρό γε τῶν ἄλλων τοῖς δοκήταις· πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μήτε μὴν
1 Tim. 3, 16 τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον, τουτέστι Χριστόν, ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαι-
ώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν
κόσμωι, ἀνελήφθη ἐν δόξηι. δεῖν δὲ οἶμαι τοὺς δι' ἐναντίας ἢ ψῆφον ἐπάγειν
τὴν αἰσχίω τοῖς πάλαι καὶ ψευδηγόρους ἀποκαλεῖν τοὺς τῆς οἰκουμένης μυσταγωγούς, οἷς
Mt. 28, 19 αὐτὸς ἔφη Χριστὸς πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, ἢ εἴπερ τοῦτο κα-
ταπεφρίκασι δρᾶν, ὀρθὰ μὲν ἑλέσθαι φρονεῖν τὰ ἐπὶ Χριστῶι, φράσαντας δὲ τὸ ἐρρῶσθαι
δεῖν ταῖς σφῶν αὐτῶν ἀμαθίαις ἀπρὶξ μὲν ἔχεσθαι τῶν ἱερῶν γραμμάτων, τὴν δὲ ἀπλανῆ τῶν
8 ἁγίων διάττοντας τρίβον ἐπ' αὐτὴν ἰέναι τὴν ἀλήθειαν. εἴη γὰρ ἂν οὐχ ἕτερον οἶμαί
τι τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον ἢ αὐτὸς ἡμῖν ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, ὃς ἐφανερώθη ἐν
σαρκί· γεγέννηται γὰρ διὰ τῆς ἁγίας [καὶ θεοτόκου] παρθένου, μορφὴν δούλου λαβών·
Lc. 2, 14 ὤφθη δὲ καὶ ἀγγέλοις, οἳ γεννηθέντα καταγεραίρουσι δόξα τε, φασίν, ἐν ὑψίστοις
θεῶι καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία, καὶ μὴν καὶ τοῖς ποιμέσι
Lc. 2, 11. 12 κατασημαίνοντες τὸν δι' ἡμᾶς ἐν σαρκὶ θεὸν λόγον, ἰδοὺ δή, φασίν, ἐγεννήθη ὑμῖν σήμερον
σωτήρ, ὅς ἐστι Χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον·
εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον καὶ κείμενον ἐν φάτνηι. οὗ δὲ τόκος ὁ διὰ
παρθένου καὶ φανέρωσις ἐν σαρκί, πῶς οὐκ ἀδρανὴς εἰκαιομυθία, πῶς δὲ οὐχὶ μανία καὶ
λῆρος τὸ τῆς δοκήσεως ὄνομα τῆς οὕτω σαφοῦς τε καὶ ἐναργοῦς καταγράφειν οἰκονομίας;
εἰ γὰρ σκιὰ καὶ δόκησις ἦν καὶ οὔτε σάρκωσις ἀληθῶς οὔτε μὴν τέτοκεν ἡ παρθένος,

---

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 καὶ om. SD υἱός] θσ̄ P θεοῦ om. W ἐστὶ λόγοσ SD 3 μεθ' om. S ἀλλ' DA
5 θσ̄ VMPSDWU κσ̄ ΑΔ 6 θῦ υἱὸν SDAΔ υἱὸν θῦ VMPWU 7 τὲ MPSDAWU τέλειον V
παρὰ D 8 τῶι om. VMPWU 9 τέξεισ PD 11 φρονήσωμεν SDAU πόθεν om. V
ἀναπείθει D, de A non constat 12 ἀφέντεσ SD, de A non constat εὐθείαν in ἐπ' εὐθείαν corr. V
διατρέχειν D 12/13 ἔξω σηκοῦ καὶ M om. V ἔξω σκοποῦ spatio relicto om. W 13 ἕκαστον V
ἑκάστου A 14 διαρκῆ μου V μὲν om. S καιρὸν A 15 δυσδιάφευκτον A 16 σθενο-
λεσχεῖν D ἕκαστα D, de A non constat 17 δοκίταισ VA πλανᾶσθαι S 18 ἐν om. P
21 τοῖς] τῆσ A οὖσ V 22/23 καὶ πεφρίκασι A 23 φράσαντασ mΔ φράσαντεσ VMPSnAWU
24 σφῶν om. D μὲν om. D εὔχεσθαι S 25 διάγοντασ VD ὁδὸν DA ἂν om. A
27 γεγένηται S παρθένου Δ καὶ θεοτόκου παρθένου PSAWU θεοτόκου παρθένου MD παρθένου καὶ
θεοτόκου VΣ δούλου μορφὴν M 29 καὶ[3] om. S 30 ἡμῖν DAW σήμερον om. SD
31 ἡμῖν SU, corr. U 32 εὑρήσετε γὰρ M καὶ om. WU οὗ MPSDWUΣ εἰ θῦ VA εἰ Δ
ὁ MPWUΔ om. VSDA 33 τῆσ παρθένου U εἰκαιομυθίασ M 35 εἰ] ἡ S

οὐκ ἐπελάβετο σπέρματος Ἀβραὰμ ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, οὐχ ὡμοιώθη τοῖς ἀδελφοῖς. Hebr. 2, 16.
σκιὰ γὰρ οὔτι που τὰ καθ' ἡμᾶς ἢ δόκησις, ἀλλ' ἐσμὲν ἐν σώμασιν ἁπτοῖς τε καὶ ὁρατοῖς 17
καὶ τὴν γηγενῆ δὴ ταύτην σάρκα κατημφιεσμένοι καὶ φθορᾶς καὶ παθῶν ἡττήμεθα. **9** οὐκοῦν εἰ μὴ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, οὐδὲ ἐν ὧι πέπονθεν, αὐτὸς πειρασθεὶς δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι· οὐδὲ γὰρ ἄν τι πάθοι σκιά. Hebr. 2, 18
οἴχεται δὴ οὖν τὸ σύμπαν ἡμῖν εἰς τὸ μηδὲν ἀληθῶς. PG 1145
ποῖον γὰρ ἔτι νῶτον δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν ἢ ποίαν τοῖς παίουσι παρειὰν ὑποστρώσας πρὸς τὰς ἐκ τῶν Ἰουδαίων διεκαρτέρει πληγάς; Ies. 50, 6
ἥλοις δὲ διαπεπάρθαι χεῖράς τε καὶ πόδας τὸν οὐκ ἐν σαρκὶ πεφηνότα τίνα δὴ τρόπον οἰηθείη τις ἄν; ἢ ποίαν, εἰπέ μοι, πλευρὰν διανύττοντες οἱ Πιλάτου δορυφόροι τὸ τίμιον αἷμα συναναβλύζον ὕδατι τοῖς θεωμένοις παρέδειξαν; Ioh. 19, 34
καὶ εἰ χρὴ τούτων τὸ ἐπέκεινα λέγειν, οὔτε ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν οὔτε μὴν ἐγήγερται Χριστός, οὗ παραδεχθέντος εἰς ἀλήθειαν κεκένωται μὲν ἡ πίστις, οἴχεται δὲ ὁ σταυρός, ἡ τοῦ κόσμου σωτηρία καὶ ζωή, καὶ διόλωλε παντελῶς ἡ τῶν ἐν πίστει κεκοιμημένων ἐλπίς. εὖ γὰρ ὧδε ἔχειν ἐδόκει καὶ τῶι μακαρίωι Παύλωι.
παρέδωκα γὰρ ὑμῖν, φησίν, ἐν πρώτοις ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφὰς καὶ ὅτι ἐτάφη καὶ ὅτι ἐγήγερται τῆι ἡμέραι τῆι τρίτηι κατὰ τὰς γραφὰς καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾶι, εἶτα τοῖς δώδεκα, ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφ' ἅπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείους μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν· ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβωι, ἔπειτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν, ἔσχατον δὲ πάντων, ὥσπερ εἰ τῶι ἐκτρώματι, ὤφθη κἀμοί. 1 Cor. 15, 3-8
καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ [δὲ] καὶ ἡ πίστις ἡμῶν. εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειρε τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. 1 Cor. 15, 12-15
τεθναίη γὰρ ἄν, εἰπέ μοι, τίνα δὴ τρόπον ἡ σκιά; πῶς οὖν ἀνέστησε τὸν Χριστὸν ὁ πατὴρ σκιὰν ὄντα καὶ δόκησιν καὶ τοῖς τοῦ θανάτου δεσμοῖς οὐχ ἁλώσιμον; οἰχέσθω δὴ οὖν ὁ ἐκείνων ἔμετος, μῦθον δὲ ἄλλως καὶ ἀνοσίου βουλῆς ἀποβράσματα τὰ παρ' αὐτοῖς ἡγώμεθα.
τοὺς γὰρ τοιούτους ἡμῖν προκαταμηνύει γράφων τοῦ σωτῆρος ὁ μαθητής· ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον, ἐν τούτωι γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστι, καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν, ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστι. καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῶι κόσμωι ἐστὶν ἤδη. 1 Ioh. 4, 1-3
εἰ γὰρ μὴ γέγονεν ἄνθρωπος μήτε

6—10 Flor. Cyr. 137 ποῖον δέδωκε νῶτον — παρέδειξαν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

2 οὔτι που] οὐ τόποσ D ἢ δόκησις om. S τε om. S 3 ταύτην δὴ SD ταύτην A κατημφιασμένοι U ἡττώμεθα DA 4 πέπονθεν] γέγονε A πειραθεὶσ AW^corr 6 δέδωκε νῶτον Flor. Cyr. ἢ ποίαν] ὁποίαν Flor. Cyr. 7 ἐκαρτέρει A 8 δὴ οὖν A om. D 9 ἄν om. M δορυφόροι Πιλάτου Flor. Cyr. 10 χρή τι AΔ 11 μὴν om. P ὁ χσ̄ SD 12 μὲν om. VMPWU διόλωλε μὲν A 13 γὰρ] γε W ἐδόκει ἔχειν A 14 παρέδωκε V ἡμῖν φησὶν U φησιν ὑμῖν PA φησιν W 16 τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ W κατὰ τὰς γραφὰς om. V 17 ἐπάνω] ἐπέκεινα W πλείονεσ SD 18 εἶτα ὤφθη SD 19 ὡσ περί P τῶ MW τω VPSDAU 20 φησὶ καὶ S κηρύττεται SD 21/22 εἰ — ἔστιν om. SD 22/23 εἰ — ἐγήγερται om. P 23 ἄρα καὶ A δὲ om. DAΔ γὰρ S ὑμῶν DΣ 24 ὅτι — θεοῦ om. P τοῦ om. A 26 τεθναίη — σκιά om. V τεθναίη] τεθνάναι ἢ MW εἰπέ μοι] εἴποιμι U 28 ἐκείνων ὁ D ἀπόβρασμα U τὰ om. MW παρ' αὐτοῖσ VMPAW ἐκείνων SD 28/29 ἡγώμεθα AUΣΔ ἡγούμεθα VMPSDW 29 προκατεμήνυσε DA 30 γινώσκεται VAU 31 ὃ om. SW, corr. W 32 καὶ πάλιν πᾶν PW 33 ἀκούετε P

μὴν ἀναβέβηκεν ἐν σαρκὶ πρὸς τὸν ἐν οὐρανοῖς πατέρα καὶ θεόν, οὐδ᾽ ἂν ὑποστρέψειεν ἐξ οὐρανοῦ καθ᾽ ἡμᾶς, ἄνθρωπος δηλονότι καὶ ἐν σαρκί.

PG 1148 10 Τὸ δὲ δὴ καὶ ἑτέρους οἴεσθαί τε καὶ φρονεῖν ἐξ ἀμετρήτου νωθείας γέννησιν μὲν ἀνήνασθαι τὴν διὰ τῆς ἁγίας παρθένου τὸν ἐκ θεοῦ φύντα λόγον καὶ φύσιν μὲν ἀτιμάσαι τὴν καθ᾽ ἡμᾶς, παρατετράφθαι δὲ μᾶλλον αὐτὸν εἰς τὴν ἀπὸ γῆς σάρκα, δυσφημούντων ἐστὶ τὴν οἰκονομίαν καὶ τοῖς θείοις σκέμμασιν ἐπιτιμᾶν ἡιρημένων. ὁ μὲν γὰρ τῶν
Phil. 2, 7 ὅλων δημιουργὸς καὶ πολὺς εἰς ἔλεον τοῦ θεοῦ λόγος κεκένωκεν ἑαυτὸν δι᾽ ἡμᾶς γενόμε-
Gal. 4, 4 Hebr. 2, 14. 15 νος ἄνθρωπος, γενόμενος ἐκ γυναικός, ἵν᾽ ἐπείπερ αἵματος καὶ σαρκὸς κεκοινώνηκε τὰ παιδία, τουτέστιν ἡμεῖς, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετάσχηι τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσηι τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξηι τούτους ὅσοι φόβωι θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. ὧδε γὰρ ἔφη τὸ γράμμα τὸ ἱερόν· οἱ δὲ τῆς οὕτω παγκάλης καὶ ἀρίστης βουλῆς τὸ ἀπρεπὲς καθορίζουσι καὶ ὥσπερ ἐνὸν αὐτοῖς τὰ ἀμείνω φρονεῖν, καὶ τοῖς τῆς σοφίας ἐπιτιμῶσι σκέμμασι. μὴ γὰρ δὴ χρῆναι λέγουσιν ὠδῖνα καὶ τόκον τὸν ἐκ γυναικὸς καταγράφειν ἡμᾶς τοῦ μονογενοῦς, οἴεσθαι δὲ μᾶλλον τὴν τοῦ λόγου φύσιν εἰς τὸ σαθρὸν δὴ τοῦτο καὶ γηγενὲς μετεστοιχειῶσθαι σῶμα καὶ τροπὴν φαντάζονται τοῦ τροπὴν οὐκ εἰδότος. ἐρήρεισται γὰρ ἡ τοῦ θεοῦ φύσις ἐν ἰδίοις ἀγαθοῖς καὶ ἀκατάσειστον ἔχει τὴν ἐφ᾽ οἷς ἐστι διαμονήν. φύσις μὲν γὰρ ἡ γενητὴ καὶ χρόνωι παρενεχθεῖσα πρὸς ὕπαρξιν πάθοι ἂν τὴν ἀλλοίωσιν καὶ οὐκ ἔξω λόγου τοῦ καθήκοντός τε καὶ ἀληθοῦς τὸ χρῆμα κείσεται· τὸ γὰρ ἀρχὴν ὅλως τοῦ εἶναι λαχὸν οἱονεί πως ἤδη καὶ συνεσπαρμένον ἔχει τὸ ἀλλοιοῦσθαι δεῖν. θεὸς δὲ ὁ παντὸς ἐπέκεινα νοῦ γενέσεως καὶ φθορᾶς τὴν ὕπαρξιν ἔχων ἐξῃρημένην τε καὶ ὑπερίσχουσαν ἀμείνων ἔσται καὶ τροπῆς, καὶ ὥσπερ τῶι τῆς ἰδίας φύσεως λόγωι παντὸς τοῦ κεκλημένου πρὸς γένεσιν ὑπερανέστηκέ τε καὶ ὑπερφέρεται, καὶ τοῦτο ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς, οὕτω καὶ ἐν τοῖς εἰωθόσι συμβαίνειν τοῖς δι᾽ αὐτοῦ γεγονόσιν ὑπερανεστήξει πάλιν, παθεῖν οὐκ εἰδὼς τὸ πεφυκὸς ἀδικεῖν. οὐκοῦν ἐν ἀγαθοῖς μὲν τὸ θεῖον ἀμεταπτώτοις ἐστί, τὰ δέ γε τῆς κτίσεως ἐν ἀλλοιώσει καὶ τροπαῖς καὶ ἀγχίθυρον ἔχοντα τὴν παραφθοράν. καὶ τοῦτο γινώσκων εὖ μάλα καὶ ὡς ἄριστα φιλοσοφῶν ὁ προφήτης
Bar. 3, 3 Ἱερεμίας ἀνεφώνει πρὸς θεὸν ὅτι σὺ καθήμενος τὸν αἰῶνα καὶ ἡμεῖς ἀπολλύμενοι τὸν αἰῶνα. καθεδεῖται γὰρ ὥσπερ ἐν ἰδίοις θώκοις τὸ θεῖον ἀεὶ βασιλεῦον καὶ κατακρατοῦν τῶν ὅλων καὶ ὑπὸ μηδενὸς τῶν παθῶν τυραννούμενον, ἡμεῖς δὲ τὴν φύσιν εὐτροχωτάτην τε καὶ εὐπαράφορον κομιδῆι πρὸς ἀλλοίωσιν ἔχοντες καὶ τροπὴν ἀπολλύμεθα τὸν αἰῶνα, τουτέστιν ἐν παντὶ καιρῶι καὶ χρόνωι φθαρτοί τε ἐσμὲν καὶ τρεπτοί. οὔτ᾽ οὖν τὸ θεῖον ἐν παρατροπαῖς γένοιτ᾽ ἂν ποτε, τῆς ἰδίας ἑδραιότητος ἐξωσθὲν ὑπό του τῶν

12—25 Flor. Cyr. 138 οἱ δὲ — ἀδικεῖν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 τοῖσ οὐρανοῖσ MPSA καὶ om. M ὑποστρέψη V 3 νώθην V γένεσιν MPAW 4 ἀρνήσασθαι A 5 τῆσ γῆσ VMPW 8 γενόμενος SDAΣΔ om. VMPWU ἐπεὶ W αἵματος om. S 9 παραπλησίως om. V 12 δουλεία D τὸ ἱερὸν γράμμα M 12/13 τῆς — ὥσπερ] τοῖσ οὗπερ S 12 παγκάλου V 14 τὸν DAΔΣ Flor. Cyr. om. VMPSWU 14/15 ἐκ γυναικὸς om. S 15 θῦ λόγου SD ἐσ SD 16 δὴ om. A φαντάζεσθαι VA 17 τοῦ om. AΔ 18 ἐν Flor. Cyr. μὲν om. A γεννητὴ VPSAW Flor. Cyr., corr. A 19 ὕπαρξιν SDAΔ Flor. Cyr. γένεσιν VMPWU τε] δὲ Flor. Cyr. 20 τοῦ εἶναι om. S ἤδη om. A διεσπαρμένον D 21 νοῦ MSDAUΣΔ Flor. Cyr. νοῦ καὶ φύσεωσ PW νοῦ καὶ φύσεωσ καὶ V 22 ἔχων om. D ὑπερέχουσαν U ὑπερισχύουσαν SDA Flor. Cyr. ἐστὶ DA Flor. Cyr. 23 τὸ V πρὸς γένεσιν om. M 24 δια τούτου A 25 ὑπερανεστήξει] .... τασ A ὑπερανέστηκε Flor. Cyr. παθεῖν om. A εἰδὸσ VP 27 παραφορὰν VU 28 θν̄ SAΔ τὸν θν̄ VMPDWU 29 καθευδεῖται W θάκοισ SD σαλεῦον V 29/30 κρατοῦν SDA 30/31 εὐτροχοτάτην M ἐντροχωτάτην D 31 τε om. V παράφορον SD 32 καιρῶ SDAΔ καιρῶ τὲ MPWU τὲ καιρῶ V τε om. VD 33 γένοιτ᾽ ἂν ποτε ἐν παρατροπαῖσ VMPW παρὰ τῆσ S ἐξεωθὲν S ἔξωθεν VMPWU του om. DA τε S

παθῶν, οὔτ' ἂν ἡ φθαρτή τε καὶ ἀλλοιουμένη φύσις, τουτέστιν ἡ γενητὴ καταπλουτήσειεν
ἂν οὐσιώδη τὴν ἀτρεψίαν οὐδ' ἂν ἐπαυχήσειε τοῖς τῆς θείας φύσεως ἀγαθοῖς ὡς ἰδίοις
ἡ κτίσις. ἀκούσεται γὰρ εὐλόγως τί γὰρ ἔχεις, ὃ οὐκ ἔλαβες; ὅτι δέ ἐστιν ἄτρεπ- 1 Cor. 4, 7
τος μὲν καὶ ἀναλλοίωτος παντελῶς ἡ τοῦ λόγου φύσις, ἀλλοιωτὴ δὲ πάντως ἡ γενητή,
καταθρῆσαι τις ἂν καὶ λίαν εὐκόλως ἀναμελωιδοῦντος ἐν πνεύματι τοῦ μακαρίου Δαυίδ·
οἱ οὐρανοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθή- Ps. 101, 27. 28
σονται καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐτούς, καὶ ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ ὁ
αὐτὸς εἶ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι. ποῦ τοιγαροῦν μεμένηκεν ὁ αὐτὸς ὁ
ἐκ θεοῦ λόγος, εἴπερ ἐστὶν ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι μεθεὶς τὸ ἐρηρεισμένως τε καὶ ἀκλονήτως
ἔχειν καταπεφοίτηκε μὲν εἰς ὅπερ οὐκ ἦν, μεταπεποίηται δὲ καὶ εἰς σαρκὸς φύσιν καὶ εἰς
τὸ φθείρεσθαι πεφυκός; ἆρ' οὖν οὐχὶ λῆρός τε ἤδη καὶ μανία ταυτί; καίτοι πῶς ἂν
ἐνδοιάσειέ τις (ὥρα γὰρ εἰπεῖν ταῖς ἐκείνων ἀμαθίαις ἀντιτείνοντας ἀμαθέστερον) ὡς
ἐστιν οὐκ ἀπεικὸς καὶ τὴν ἀπὸ γῆς σάρκα πρὸς τὴν τῆς θεότητος φύσιν ἀναφοιτᾶν δύ-
νασθαί ποτε καὶ τῆς ἀνωτάτω πασῶν οὐσίας γενέσθαι σύστασιν; εἰ γὰρ αὐτὴ τῆς θεό-
τητος ἡ φύσις κατά γε τὴν ἐκείνων ἐμβροντησίαν εἰς τὴν τῆς σαρκὸς μετακεχώρηκε φύσιν,
οὐδὲν ὡς ἔοικε τὸ ἀπεῖργον ἔτι τὴν μὲν κάτω τε καὶ ἰδίαν φύσιν ὑπερπέτασθαι τὴν σάρκα,
μεταπλάττεσθαι δὲ πρὸς θεότητα καὶ εἰς οὐσίαν τὴν ἀνωτάτω. ἀλλ' οὐ ταῖς ἐκείνων
ἀσυνεσίαις τὸ εὐπειθὲς χαριούμεθα, προσκεισόμεθα δὲ μᾶλλον ταῖς θείαις γραφαῖς, καὶ προφήτου
μὲν λέγοντος ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέσουσι Ies. 7, 14
τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, κατασφραγίζοντος δὲ τὴν προαναφώνησιν τοῦ μακαρίου
Γαβριὴλ καὶ τὴν ἄνωθεν ψῆφον τῆι παρθένωι διερμηνεύοντος (μὴ φοβοῦ γὰρ ἔφη, Lc. 1, 30. 31
Μαριάμ, ὅτι ἰδοὺ συλλήψηι ἐν γαστρὶ καὶ τέξηι υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα
αὐτοῦ Ἰησοῦν), ἐκ γυναικὸς ἀληθῶς γεγεννῆσθαι πιστεύομεν τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ τὸ
λαμπρόν τε καὶ ἀξιάγαστον τῆς ἑαυτῶν φύσεως οὐ διωσόμεθα καύχημα, φρονοῦντες ὀρθῶς.
ἐπεδράξατο γὰρ ὁ μονογενὴς οὐχὶ τῆς ἰδίας φύσεως (ἦν γὰρ ἂν οὐδέν τι μᾶλλον τὰ
καθ' ἡμᾶς ἐν ἀμείνοσιν), ἀλλ' οὐδὲ τῆς ἀγγέλων, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραάμ, καθὰ γέγρα- Hebr. 2, 16
πται. ἦν γὰρ οὕτω καὶ οὐχ ἑτέρως τὸ διολισθῆσαν εἰς φθορὰν ἀνασώσασθαι γένος.

12 Τί δέ; οὐχὶ κἀκεῖνο πρὸς τοῖσδε καταθαυμάζειν ἄξιον; μόνον γὰρ οὐχὶ καὶ τὸ ἐρρῶ- PG 1152
σθαι φράσαντες τῆι θεοπνεύστωι γραφῆι καὶ πνεύμασι πλάνης τὸν οἰκεῖον τινὲς ἀπονέ- 1 Tim. 4, 1
μοντες νοῦν εἰς τοῦτο καθίκοντο δυσβουλίας καὶ μειρακιώδους ἀβελτηρίας, ὡς οἴεσθαι δεῖν
τὸν τῶν αἰώνων δημιουργόν, τὸν συναίδιον τῶι θεῶι καὶ πατρὶ θεὸν λόγον, τῆι τῆς σαρ-
κὸς γενέσει συμπαρομαρτοῦσαν ἔχειν τῆς ὑπάρξεως τὴν ἀρχὴν καὶ ὀψιγενῆ φαντάζεσθαι
τὸν ἐπέκεινα παντὸς αἰῶνος καὶ χρόνου, ὡς ἐν ἐσχάτοις καὶ μόλις τοῖς τῆς ἐνανθρωπήσεως

3—17 Flor. Cyr. 139 ὅτι δὲ — ἀνωτάτω

VM, P [= hk], S, D [= mm], AWU

1 γεννητὴ PSA, corr. A 2 ἂν om. A οὐσιώδη DAΔ οὐσιωδῶσ VMPSWU 4 μὲν SDAΔ τε VMPWU πάντωσ MPAWU Flor. Cyr. πάντη V παντελῶσ SDΔ γεννητὴ PSU 5 καταθρήσειεν ἄν τισ D μακαριωτάτου P θεοπνεύστου D 6 διαμενεῖσ VA 7 εἰλίξεισ W καὶ αὐτοὺσ S 8 μεμένηκεν ὁ αὐτὸσ PAΔ ἔτι [ὅτι Flor. Cyr.] μεμένηκεν ὁ αὐτὸσ MSDWU μεμένηκεν ὁ αὐτὸσ ἔτι V 9 ἰδεῖν Flor. Cyr. ἐρηρεισμένον P Flor. Cyr. ἐρηρεισμένοσ U τε om A 11 ταυτὸ S ταύτη Flor. Cyr. ἂν om. A 13 ἀπεοικὸς Flor. Cyr. εἰσ SD 14/15 ποτὲ δύνασθαι A 15 ἡ om. V γε om. Flor. Cyr. 16 οὐδὲν ὡς] οὐδενὸς Flor. Cyr. ἔτι] ἐστὶ A Flor. Cyr. ὑπεπετέσθαι S καὶ τὴν Flor. Cyr. 17 δὲ SDAΔ Flor. Cyr. δὲ καὶ VMPWU εἰς om. V Flor. Cyr., corr. V 18 ἀπειθέσ An προσκεισόμεθα SDAΔ ἑψόμεθα VMPWU 20 προφώνησιν P 23 Ἰησοῦν] ἐμμανουὴλ V γυναικὸσ οὖν V γεγενῆσθαι SAU Ἐμμανουὴλ] ῑν̄ V 24 ἑαυτοῦ k αὐτοῦ h 25 ἐπελάβετο DA ἦν] ἢ W ἂν om. D 26 ἀλλὰ σπέρματος] σπέρματοσ δὲ V καθὼσ MWU 27 οὕτωσ PAU διολισθεῖσαν W ἀνασώζεσθαι A 28 μόνον γὰρ οὐχὶ MSDW μονονουχὶ γὰρ VPAU 29 πλάνοισ U 30 καθήκοντο mW ὡς om. W δεῖν] μὲν DA 31 τῶν om. SD π̄ρ̄ῑ καὶ θω̄ SD

καιροῖς πατέρα μὲν γενέσθαι τὸν θεόν, συνεισβαλεῖν δὲ ὥσπερ εἰς τὸ εἶναί τε καὶ ὑφε-
στάναι τῶι ἐκ τῆς παρθένου ναῶι τὸν δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἐν ὧι τὰ πάντα. ἆρ' οὖν
οὐχὶ πρὸς λῆξιν ἤδη τὴν ἀνωτάτω διεληλάκασι τῶν κακῶν οἱ μῦθον οὕτω τὸν γραώδη
καὶ βδελυρὸν προχειρότατα προσηκάμενοι καὶ τῆς ἀκράτου νωθείας τὸν οἰκεῖον ἀναπλή-
Ps. 13, 3 σαντες νοῦν; τάφος ἀληθῶς ἀνεωιγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις
αὐτῶν ἐδολιοῦσαν· ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν, ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ
πικρίας γέμει. τὸν γάρτοι δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ προυφεστάναι τῶν πάντων ἀνάγκη νοεῖν.
Ioh. 1, 1-3 τί δὲ δὴ καὶ δρῶιεν ἄν; Ἰωάννου μὲν γράφοντος ἐν ἀρχῆι ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος
ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ
1 Ioh. 1, 1-3 ἐγένετο οὐδέν καὶ πάλιν ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς
ζωῆς, καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη καὶ ἑωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλο-
μεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη
ἡμῖν, αὐτοῦ δὲ Χριστοῦ τῆς ἰδίας ὑπάρξεως τὴν ἄποπτον ἀρχαιότητα τοῖς Ἰουδαίοις κατα-
Ioh. 8, 57 σημαίνοντος· ἐπειδὴ γὰρ ἔφασκον πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἑώρα-
κας; ἀντήκουον ἐναργῶς ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγώ εἰμι.
οὗ δὲ τὸ ἦν ἔστιν ἐπενηνεγμένου μηδενὸς καὶ μὴν καὶ τὸ εἰμί τέτακται σαφῶς, τίνα τῆς
γενέσεως κατίδοι τις ἂν τὴν ἀρχήν; ἢ τίνα δὴ τρόπον ὁ ὢν ἐν ἀρχῆι τῆι παντὸς ἐπέκεινα
νοῦ παραδέξαιτο ἂν τὸ ἐν καιρῶι κεκλῆσθαι πρὸς ὕπαρξιν; εἰ μὲν οὖν τις ἕλοιτο τούτοις
σχολαιότερον ἀντιφέρεσθαι, χαλεπὸν οὐδὲν τοὺς τῆς θεοπνεύστου γραφῆς παρακομίζοντας
λόγους τὰ ἐκ τῆς ἐκείνων ἐμβροντησίας ἀποκρούεσθαι βλάβη, τά γε μὴν οὕτως ἐναργῆ νο-
σοῦντα τὸν ἔλεγχον καὶ πολὺ λίαν ἔχοντα τὸ ἀκαλλὲς περιττὸν οἶμαί που καὶ φροντίδος
ἀξιοῦν. οὐκοῦν ἐπ' ἐκεῖνο ἴωμεν, ὅπερ ἐστὶ τῶν κατεγνωσμένων συγγενές.

13 Παρασημαίνουσι γὰρ τινὲς τῆς ἀληθείας τὸ κάλλος, καθάπερ τι νόμισμα κιβδηλεύοντες
Ps. 74, 6 ἐπαίροντές τε εἰς ὕψος τὸ κέρας καὶ ἀδικίαν λαλοῦντες κατὰ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸ γεγραμ-
PG 1153 μένον ἀνύπαρκτόν τε καὶ ἰδικῶς οὐχ ὑφεστηκότα φαντάζονται τὸν μονογενῆ, καὶ οὐκ εἶναι
μὲν ἐν ὑποστάσει τῆι καθ' ἑαυτόν, ῥῆμα δὲ ἁπλῶς καὶ λόγον τὸν κατὰ μόνην τὴν προ-
φορὰν γενέσθαι παρὰ θεοῦ καὶ ἐν ἀνθρώπωι κατοικῆσαί φασιν οἱ τάλανες. συνθέντες
δὲ οὕτως τὸν Ἰησοῦν, ἁγίων μὲν εἶναί φασιν ἁγιώτερον, οὐ μὴν ἔτι καὶ θεόν. οὐκοῦν,
1 Ioh. 2, 22. 23 καθὰ καὶ ὁ τοῦ σωτῆρος ἐπιστέλλει μαθητής, τίς ἐστιν ὁ ψεύστης εἰ μὴ ὁ ἀρνού-
μενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος ὁ ἀρνού-
μενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πα-
τέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. ἄμφω γὰρ δι' ἀμφοῖν
καὶ ἑκάτερος ἐν ἑκατέρωι πρός τε ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων ἐπιγινώσκονται.
οὐ γὰρ ἄν τις ἀναμάθοι τί ἐστι πατήρ, εἰ μὴ υἱὸν ὑφεστῶτά τε καὶ γεγεννημένον εἰσδέ-
ξαιτο κατὰ νοῦν· ἀλλ' οὐδ' ἂν ὅ τί ποτέ ἐστιν υἱός, ἀναμάθοι πάλιν, εἰ μὴ ὅτι τέτοκεν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 συνεισβαλλεῖν W συνεισβάλλειν SDA τὲ A 2 τῆς om. D 3 διεληλάκησαν V 4 τῆς om. S ἀκρατοῦσ PWU ἀκήρατου A 5 ἀληθῶς om. A 7 γὰρ P καὶ προυφεστάναι] καὶ ἐν ὧ τὰ πάντα ἕνα P καὶ — νοεῖν om. W spatio relicto ὄντων D de A non constat 8 δὲ om. D δεῖ P ἂν om. S 9 λόγοσ οὗτοσ ἦν ἐν ἀρχῆ πρὸσ τὸν θν̄ SD 10 οὐδεὲν V οὐδὲ ἓν nU 12/13 ἀπαγγελοῦμεν V 13 τὴν αἰώνιον ζωὴν M 14 ὑμῖν S τοῖς Ἰουδαίοις om. A 14/15 κατασημάναντοσ MW κατασημήναντοσ VPU 15/16 εἶδεσ A 16 ἀντήκουσαν SDA ἀμὴν[2] om. P 17 ναὶ μὴν καὶ V καὶ μὴν D 18 δὴ om. D 19 παρεδέξατο A ἕλοιτό τισ M βούλοιτο DA 19/20 σχολαιότερον τούτοισ M 20 σχολαίτερον SA 21 βλάβη SDAWUΔ βέλη VMPΣ 22 ἀκαλὲσ A καὶ DAΔ om. VMPSWU 26 καὶ om. W ὑφεστῶτα PS δοξάζουσι S 28 ὡσ καὶ DA 29 τε DA 30 καὶ om. P ἐπέστειλε AΔ 32 πᾶς ὁ ἀρνούμενοσ τὸν υἱὸν om. V πᾶσ γὰρ P 33 τὸν υἱὸν om. S γὰρ καὶ D 34 ἐν ἑκατέρω ἑκάτεροσ DA γε V αὐτῶν om. U ἐπιγινώσκεται PU 34/35 ἐπιγινώσκονται — ὑφεστῶτα] ἐξαφανίζοντα S 35 τε om. SDA γεγενημένον S 35/36 εἰσδέξεται DA 36 ὁ υἱὸσ VMWΔ

ὁ πατήρ, διενθυμοῖτο σαφῶς   οὐκοῦν ἀναγκαῖον οἶμαί που καὶ ἀσφαλὲς εἰπεῖν ὡς εἴπερ ἐστὶν ἀνύπαρκτος ὁ υἱός, οὐδ' ἂν τὸν πατέρα πατέρα κατὰ τὸ ἀληθὲς νοήσαιμεν ἄν. ποῦ γάρ ἐστι πατήρ, εἰ μὴ τέτοκεν ἀληθῶς; ἢ εἴπερ γεγέννηκε τὸ μὴ ὑφεστὼς μηδὲ ὑπάρχον ὅλως, τὸ γεννηθὲν ἔσται τὸ μηδέν.   τὸ γάρτοι μὴ ὑφεστὼς ἐν ἴσωι τῶι μηδενί,
14 μᾶλλον δὲ παντελῶς οὐδέν.   εἶτα τοῦ μηδενὸς ἔσται πατὴρ ὁ θεός;   ἀλλ' ὦ βέλτιστοι, φαίην ἂν ἔγωγε πρός γε τοὺς τῶν τοιούτων ἐξηγητάς, ὕθλος εἰκαῖος τὰ παρ' ὑμῶν.   ἢ γοῦν ἐρομένωι φράζετε· πῶς ἐξαίρετος ἡ εἰς ἡμᾶς ἀγάπησις τοῦ θεοῦ καὶ πατρός; καὶ εἰ δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν τὸν υἱὸν τὸν καθ' ὑμᾶς οὐχ ὑφεστηκότα, τὸ μηδὲν ἄρα δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ οὔτε γέγονε σὰρξ ὁ λόγος οὔτε τὸν τίμιον ὑπέστη σταυρὸν οὔτε κατήργηκε τοῦ θανάτου τὸ κράτος οὔτε μὴν ἀνεβίω πάλιν.   εἰ γάρ ἐστι τὸ μηδὲν καὶ ἀνύπαρκτος καθ' ὑμᾶς, πῶς ἔν γε τούτοις γένοιτ' ἄν; πεφενάκικεν οὖν ἄρα τῆς ἁγίας γραφῆς ὁ λόγος τοὺς πεπιστευκότας καὶ ἡ τῆς πίστεως ἑδραιότης οἴχεται πρὸς τὸ μηδέν.   τί δέ; οὐκ ἐν μορφῆι θεοῦ Phil. 2, 6 ὑπάρχειν τὸν υἱὸν τὸ ἱερὸν ἡμῖν κατεσήμηνε γράμμα εἰκόνα τε αὐτὸν καὶ χαρακτῆρά φησι Hebr. 1, 3 τοῦ γεγεννηκότος; καίτοι πῶς τοῦτό ἐστιν οὐχ ἅπασιν ἐναργές· αἱ δὲ εἰκόνες ὡς τὰ ἀρχέτυπα· δεῖ γὰρ οὕτως αὐτὰς καὶ οὐχ ἑτεροίως ἔχειν.   οὐκοῦν εἰ μὴ ἐνυπόστατος ἡ εἰκὼν μήτε μὴν ἐν ὑπάρξει νοοῖτο τῆι καθ' ἑαυτὸν ὁ χαρακτήρ, ἀνυπόστατον εἶναι δώσουσιν ὡς ἐξ ἀναγκαίου λόγου καὶ τὸν οὗπέρ ἐστι χαρακτήρ, καὶ τὸ τῆς εἰκόνος ἀκαλλὲς ἀνα-
15 δραμεῖταί που πάντως ἐπὶ τὸ ἀρχέτυπον.   εἶτα εἰπέ μοι, Φίλιππος, χριστομαθὴς ὢν ἄγαν, τὸν ὄντα τε καὶ ὑφεστηκότα πατέρα κατιδεῖν ἠξίου λέγων κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν Ioh. 14, 8 πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν ἢ γοῦν τὸν οὐκ ὄντα καὶ ἀνυπόστατον; ἀλλ' οἶμαι φαίη τις ἂν μελλήσας οὐδὲν ὅτι τὸν ὄντα τε καὶ ὑφεστηκότα.   εἴπερ οὖν ἐστι τὸ μηδὲν ὁ PG 1156 υἱός, ἅτε δὴ μὴ ὑφεστηκὼς κατά γε τὸ ἐκείνων ἀχάλινον θράσος, εἰς εἰκόνα καὶ γνῶσιν ἀκριβῆ τοῦ πατρὸς ἑαυτὸν ἡμῖν ἀνθ' ὅτου παρεκόμιζε λέγων· τοσοῦτον χρόνον μεθ' Ioh. 14, 9. 10 ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα. οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῶι πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμέν.   ἀλλ' οὐκ ἂν οἶμαί που τὸν ὑφεστηκότα καταθρήσειέ τις ἔν γε τῶι μὴ ὑφεστηκότι, οὐδ' ἂν ἐννοοῖτό ποτε καὶ ταυτὸν εἰς ἅπαν τῶι μὴ ὑπάρχοντι τὸ ὑπάρχον.   ἔσται δὲ ὅπως ἐν υἱῶι μὲν ὁ πατήρ, ὁ υἱὸς δὲ αὖ ἐν τῶι πατρί; ἢ οὐχ ἕτοιμον εἰπεῖν ὡς εἰ μή ἐστιν ὁ λόγος ἐν ὑπάρξει τῆι καθ' ἑαυτόν, κινδυνεύσειεν ἂν καὶ αὐτὸς ὁ πατήρ, ἔχων μὲν ἐν ἑαυτῶι τὸ μηδέν, νοούμενος δὲ ὑπάρχειν ἐν τῶι μηδενί; τὸ γὰρ οὐκ ὂν ὅλως οὐδὲν ἂν νοοῖτο λοιπόν.   καὶ οὐκ ἄτραχυς μὲν ὁ λόγος (πλείστην γὰρ ὅσην ἐν ἑαυτῶι τὴν ἀτοπίαν νοσεῖ), περιίστησιν δ'οὖν ὅμως εἰς τὸ ἀπηχὲς τῶν δι' ἐναντίας τὸ δόγμα.   κατατεθήποι δ' ἄν τις εἰκότως τίνα δὴ τρόπον ἐν τῶι υἱῶι τῶι μὴ λαχόντι τὸ εἶναι τὰ ὄντα πεποίηκεν ὁ πατήρ.   εἰ δὲ δή τις ἔροιτο πότερα τοῖς οὖσι τὸ εἶναι καλὸν ἢ γοῦν τὸ μὴ εἶναι τυχόν, φαίη τις ἂν εὐθὺς ὅτι τὸ εἶναι.   τοῖς γὰρ

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 σοφῶσ WΔ   που om. A   2 πατέρα² om. SΔ   3 ἐστι VMPDAWUΣ ἔτι SΔ   ὁ πηρ P   γεγένηκε S   ὑφεστὸσ MW   4 ὑφεστὸσ MW   6 γε om. SA   ἡμῶν S   7 ὑμᾶσ U ἔδωκεν DA   8 ὑφεστῶτα S   ἄρα δέδωκεν] παραδέδωκεν P παρέδωκεν MW ἄρα ἔδωκεν V   9 σὰρξ ὁ λόγοσ γέγονεν V   κατήργηται A   10 ἀνεβίωσε SD   ἀνύπαρκτον VA   12 οὐκ] καὶ A   13 κατεσήμηνε MWU κατεσήμανε VPA ὑπεσήμανε SD   αὐτὸν om. A   φησι καὶ χαρακτῆρα PDA   14 γεγενηκότοσ S   ὅτι αἱ δὲ A   15 ἑτέρωσ V   ἐνυπόστατον V   17 ἀκαλὲσ A   18 που om. V   19 τε om. V   20 τὲ καὶ S   21 μελήσασ VPSDAU   22 εἰς] ὡσ Sn   23 ἀκριβῆ om. D   προεκόμιζε P   τοσούτω χρόνω MW   24 καὶ τὸν D πατέρα μου S   25 ἐστιν om. U   25/26 ἐγὼ — ἐσμέν om. V   26 ἀλλ'] καὶ U   που τὸν SDA τοῦτον VMPWU   γε om. V   27 ἀλλ' οὐδ' A   καὶ ταυτὸν SDAΔ καταυτὸν U κατὰ ταυτὸν VMPW   28 δ' αὖ V δὲ DA   28/29 οὐκ ἕτοιμον U οὐκ ἔτυμον A   30 ὁ πατὴρ αὐτὸσ M ὁ πατὴρ U   31 οὐδὲ DA   32 ἐν αὐτῶ S om. VMPWU   33 κατατεθήπη U   34 πότερον M   ἐνοῦσι A   35 τυχὸν om. S   τοῖσ γὰρ MPSDAWU ὁ γὰρ τοῖσ V

οὐκ οὖσί ποτε τὸ εἶναι διδοὺς ἀγαθὸς ὅτι μάλιστα κεχρημάτικέ τε καὶ ἔστιν ὁ δημιουργός·
ἔχοι γὰρ ἂν ὧδε τὸ χρῆμα τῆι φύσει. οὐκοῦν ἐν ἀμείνοσιν ἡ κτίσις ἤπερ ὁ δι' οὗ
τὰ πάντα παρήχθη πρὸς γένεσιν· ὃ μὲν γὰρ οὐχ ὑφεστηκέναι λέγεται, τὰ δὲ ὑφέστηκέ τε
Hebr. 4, 12 καὶ ἐν τῶι εἶναι νοεῖται. ὢ τῆς τῶν ἐννοιῶν ἀτοπίας· ἄπαγε τῆς δυσφημίας. Ζῶν γὰρ
Ioh. 14, 6 ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργὴς καθὰ γέγραπται. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκεν ἐγώ εἰμι
ἡ ζωή, ἀλλ' οὐκ ἂν νοοῖτο ζωή, μὴ ὑφεστηκώς· ζωὴ δέ ἐστι κατὰ φύσιν, διαψεύσεται
γὰρ οὐδαμῶς. τὸ ἄρα μὴ ὑφεστάναι λέγειν τὸν ἐκ θεοῦ πεφηνότα λόγον ψευδηγόρημα
Exod. 3, 14 σαθρὸν καὶ φρενὸς ἀπόβρασμα τῆς ἠλιθιωτάτης. Μωσεῖ γὰρ ἔφασκεν αὐτὸς ἐγώ εἰμι
ὁ ὤν. τὸ δὲ ὂν ἀληθῶς οὐκ ἐν ὑποστάσει τῆι καθ' ἑαυτὸ σωιζόμενον πῶς ἂν νοοῖτό
ποτε; οὐκοῦν τῶν τῆιδε διειληφότων καθοριοῦμεν εἰκότως τὸ εἰς ἄκρον ἀμαθές.

16 Οὐ μὴν οὐδὲ ἐκείνους ἐπαινέσομεν, φιλοθηρεῖν εὖ μάλα δεδιδαγμένοι τὸ ἀληθές, οἳ
τητᾶσθαι λέγουσι ψυχῆς λογικῆς τὴν ἑνωθεῖσαν τῶι λόγωι σάρκα. σαρκὶ γάρ που μόνηι
καὶ τὴν ζωτικήν τε καὶ αἰσθητικὴν λαχούσηι κίνησιν ἀμφιεννύντες τὸν λόγον παραφέρουσιν
εἰς κόσμον, τὴν νοῦ καὶ ψυχῆς ἐνέργειαν ἀπονέμοντες τῶι μονογενεῖ. καταπεφρίκασι
PG 1157 γὰρ οὐκ οἶδ' ὅπως ψυχωθείσηι ψυχῆι λογικῆι τῆι ἀνθρωπίνηι σαρκὶ κατὰ φύσιν ἡνῶσθαι
τὸν λόγον ὁμολογεῖν, τῆς μὲν ἄνωθέν τε καὶ ἀρχαιοτάτης πίστεως τὴν παράδοσιν ὀλίγου
παντελῶς ἀξιοῦντες λόγου, θελήσει δὲ μόνηι τῆι κατὰ σφᾶς αὐτοὺς καὶ τοῖς ἀνθρωπίνοις
Rom. 12, 3 δεῖν ἕπεσθαι λογισμοῖς ἀμαθῶς ἠιρημένοι καὶ φρονοῦντες ἀληθῶς παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν.
καὶ τίς ὁ λόγος αὐτοῖς τοῦ τοιοῦδε δόγματος; ἐγὼ φράσω. τὸν θεοῦ μεσίτην καὶ
1 Tim. 2, 5 ἀνθρώπων κατὰ τὰς γραφὰς συγκεῖσθαι φαμὲν ἔκ τε τῆς καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητος τελείως
ἐχούσης κατὰ τὸν ἴδιον λόγον καὶ ἐκ τοῦ πεφηνότος ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν υἱοῦ, τουτέστι
τοῦ μονογενοῦς, διαβεβαιούμεθα δὲ σύνοδον μέν τινα καὶ τὴν ὑπὲρ λόγον συνδρομὴν εἰς
ἕνωσιν ἀνίσων τε καὶ ἀνομοίων πεπρᾶχθαι φύσεων· ἕνα δ' οὖν ὅμως Χριστὸν καὶ κύριον
καὶ υἱὸν ἐπιγινώσκομεν, ἐν ταυτῶι καὶ ὑπάρχοντα καὶ νοούμενον θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρω-
πον. ἀδιάσπαστον δὲ παντελῶς τὴν ἕνωσιν διατηρεῖν εἰθίσμεθα, τὸν αὐτὸν εἶναι πι-
στεύοντες καὶ μονογενῆ καὶ πρωτότοκον, μονογενῆ μὲν ὡς ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον καὶ ἐκ
Rom. 8, 29 τῆς οὐσίας αὐτοῦ πεφηνότα, πρωτότοκον δὲ αὖ καθὸ γέγονεν ἄνθρωπος καὶ ἐν πολλοῖς
1 Cor. 8, 6 ἀδελφοῖς. ὥσπερ γὰρ εἷς ἐστι θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, οὕτως καὶ εἷς
κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα. θεὸν γὰρ ὄντα κατὰ φύσιν ἐπιγινώ-
σκομεν τὸν δι' οὗ τὰ πάντα λόγον, καὶ εἰ γέγονε σάρξ, τουτέστιν ἄνθρωπος.

17 Ἀλλ' οὔτι που σφόδρα ταῖς ἐν ἡμῖν περὶ τούτου δόξαις τὰ ἐκείνων συμφέρεται.
ἕνα μὲν γὰρ ὁμολογουμένως παραδέχονται καὶ αὐτοὶ Χριστὸν Ἰησοῦν, παρωθοῦνται δὲ λίαν,
ὡς δυσσεβὲς ὅτι μάλιστα, καταδιστᾶν εἰς δύο τὸν Ἐμμανουήλ· ψυχῆς δ' οὖν ὅμως τῆς
ἀνθρωπίνης καὶ λογικῆς τὴν σάρκα γυμνώσαντες, ἡνῶσθαί φασιν αὐτῆι τὸν ἐκ θεοῦ λόγον.

11—25 Flor. Cyr. 140 οὐ μὴν — εἰθίσμεθα

VP [= hk], S, D [= mn], AWU

1 διδοὺσ DAΔ δοὺσ VMPSWU τε om. PDA 2 ἔχει D γὰρ] δ' A κτῆσισ S ἤπερ PAU εἴπερ VMSDW 3 γὰρ om. W οὐχ om. M ὑφεστηκότα S τε om. VA 6 διαψεύδεται W 8 ἠλιθιωτάτης] λιθώδουσ V μωσῆ S 9 οὐκ om. VA 10 ποτὲ μὴ ὑφεστηκὼσ [ὑφεστὼσ A] VA καθαριοῦμεν V 11 οὐ μὴν VMSAWU Flor. Cyr. οὔκουν P οὐκοῦν D οὐδὲ om. S ἐπαινέσομεν ἂν MA ἐπαινέσωμεν ἂν DU ἐπαινέσαιμεν ἂν Δ Flor. Cyr. δεδιδαγμένους Flor. Cyr. 12 ἡττᾶσθαι VM 12/13 μόνη καὶ DAΔ Flor. Cyr. μόνη MSWU μόνην VP 15 λογικῆ ψυχῆ V φύσιν] ἀλήθειαν Flor. Cyr. 16 τε om. A 17 αὐτοὺς om. S 19 αὐτοῦ S ἐγὼ γὰρ Flor. Cyr. τοῦ θεοῦ Flor. Cyr. 20 ἄνθρωπον Flor. Cyr. συγκεῖσθαι] νοεῖσθαι Flor. Cyr. τε om. DA 21 καὶ om. U ἐκ θεοῦ om. DA 22 μέν om. D 23 ἀνίσην U ὁμοίων S κ͞ν ι͞ν DA 24 υἱὸν ὀνομάζεσθαι SD 24/25 καὶ ἄ͞ν͞ο͞ν ὁμοῦ D 25 ἀδιάστατον DA τηρεῖν S 25/26 καὶ μονογενῆ πιστεύοντεσ V 26 ἐκ om. V 27 πεφηνότα καὶ VMPU καθὰ S 28 ὁ θ͞σ ὁ S ὁ θ͞σ καὶ DA 29 γὰρ om. A 32 ὁμολογοῦμεν ὡσ MPW ι͞ν χ͞ν VM 33 τῆς om. D 34 χωρίσαντεσ καὶ γυμνώσαντεσ V

ἐξεύρηται δέ τις αὐτοῖς πιθανός, ὥς οἴονται, πρὸς τοῦτο λόγος. τὰ γάρτοι, φασί, κατὰ σύν-
θεσιν πρὸς ἑνὸς τελείου σύστασιν συνδεδραμηκότα μέρη τε καὶ ἐξ ἀτελῶν ὁρᾶσθαι φιλεῖ,
τοῦ τελείως ἔχοντος καθ' ἑαυτὸ καὶ ὡς ἐν ἰδίαι φύσει τῆς ἐκ μερῶν συνθέσεως οὐ δε-
δεημένου. τοιγάρτοι, φασί, παραιτητέον εἰκότως ἄνθρωπον δοῦναι τέλειον τὸν συνενω-
θέντα τῶι λόγωι ναόν, ἵνα καὶ ἡ σύνθεσις, ἥπερ ἂν ἐπὶ Χριστῶι νοοῖτο τυχόν, ἀκριβῆ τε
καὶ ἀδιάβλητον τὸν ἐπ' αὐτῆς ἀποσώιζοι λόγον. καὶ μὴν κἀκεῖνο προσθεῖεν ἄν, ὥσπερ
οὖν ἐγῶιμαι πάλιν. εἰ γὰρ ἐξ ἀνθρώπου τελείου, φασί, καὶ τοῦ ἐκ πατρὸς ὄντος λόγου
συντίθεμεν τὸν Ἐμμανουήλ, οὐ βραχὺ τὸ δεῖμα, μᾶλλον δὲ ἀδιάφυκτον ἤδη πως ἀνα-
φανεῖταί λοιπὸν τὸ καὶ ἀβουλήτως δεῖν δύο μὲν υἱούς, Χριστοὺς δὲ αὖ δύο φρονεῖν τε καὶ
λέγειν. εἶτα τί τούτοις ἀντεροῦμεν ἡμεῖς; πρῶτον μὲν ὅτι τῆς πίστεως τὴν οὕτως
ἀρχαιοτάτην καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἁγίων ἀποστόλων διήκουσαν εἰς ἡμᾶς παράδοσιν οὐ ταῖς PG 1160
ὑπερμέτροις ἀκριβείαις καταλύειν ἄξιον οὔτε μὴν ταῖς εἰς ἄκρον ἐρεύναις ὑποφέρειν
τὰ ὑπὲρ νοῦν, ἀλλ' οὐδὲ ἥκειν εἰς μέσον οἷά περ τινὰς ὁριστὰς ῥιψοκινδύνως λέγοντας
ὡς τὸ δεῖνα μὲν ὀρθῶς, τὸ δεῖνα δὲ αὖ ἑτεροίως ἔχειν. ἐχρῆν δήπου καὶ ἦν ἄμεινον
ἀληθῶς ἀπονέμειν μᾶλλον τῶι πανσόφωι θεῶι τῶν ἰδίων διασκέψεων τὴν ὁδὸν καὶ μὴ
τοῖς εὖ ἔχειν παρ' αὐτῶι δεδοκιμασμένοις ἀνοσίως ἐπιτιμᾶν. ἀκουσόμεθα γὰρ λέγοντος
ἐναργῶς· οὐ γάρ εἰσιν αἱ βουλαί μου ὥσπερ αἱ βουλαὶ ὑμῶν οὐδὲ ὥσπερ αἱ Ies. 55, 8
ὁδοὶ ὑμῶν, αἱ ὁδοί μου· ἀλλ' ὡς ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆς γῆς, οὕτως ἀπέχει
ἡ ὁδός μου ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν καὶ τὰ διανοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς διανοίας
18 μου. υἱοὺς δὲ οὔ τι που δύο προσκυνήσομεν, ἀλλ' οὐδὲ Χριστοὺς ἐροῦμεν δύο, κἂν
ἐψυχῶσθαι πιστεύωμεν ψυχῆι λογικῆι τὸν ἑνωθέντα τῶι λόγωι ναόν. ὥσπερ γὰρ κατά
γε τὸ ἐκείνοις εὖ ἔχειν δοκοῦν κἂν εἰ ἐκ μόνης λέγοιτο τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ ἐκ θεοῦ
πατρὸς πεφηνότος λόγου, οὐδεὶς αὐτοὺς ἀναπείσει τρόπος ἀνὰ μέρος τὴν σάρκα τιθέντας
καὶ ἀνὰ μέρος αὖ τὸν μονογενῆ δυάδα Χριστῶν ὁμολογεῖν, οὕτω κἂν τῆι καθ' ἡμᾶς
ἀνθρωπότητι τελείως ἐχούσηι κατά γε τὸν τῆς ἰδίας φύσεως λόγον οἱονεὶ συνενηνέχθαι
τε καὶ ἡνῶσθαι λέγωμεν ἀπορρήτως τε καὶ ὑπὲρ νοῦν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, οὐχ υἱῶν
δυάδα νοήσομεν, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτόν, φύσει μὲν ὄντα θεὸν καὶ ἐξ αὐτῆς πεφηνότα
τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, ἐν ἐσχάτοις δὲ τοῦ αἰῶνος καιροῖς γενόμενον ἄνθρωπον
καὶ διὰ τῆς ἁγίας [καὶ θεοτόκου] παρθένου γεγεννημένον καὶ πρός τε ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν
ἁγίων ἀγγέλων προσκυνούμενον κατὰ τὰς γραφάς.

19 Εἰ δὲ δὴ φαῖεν ὅτι μόνης μὲν ἐδεῖτο τὰ καθ' ἡμᾶς τῆς τοῦ μονογενοῦς ἐπιδημίας, ἐθελή-

---

20—27 Flor. Cyr. 141 υἱοὺς — νοήσομεν διὰ τοῦτο

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 ἐξηύρηται S καί τισ V πιθανὸσ αὐτοῖσ DA περὶ τούτου S φησὶ A 2 δεδραμηκότα VMPW 3 οὐ om. D, de A non constat 4 καὶ δοῦναι D, de A non constat τὸν om. SD 5 σύνθεσισ SDAΣΔ ἕνωσισ VMPWU $\overline{\chi\upsilon}$ P τυχὼν W 6 τὸν om. VMPWU αὐτοῖσ S αὐτῆ DA διασώιζοι PDA 7 ἐγῶμαι πάλιν SDΣ ἐγῶμαι AΔ ἡγοῦμαι πάλιν VMPWU φασί om. S τοῦ ἐκ τοῦ VMPW 8 συντίθεμεν DAΔ φήσομεν εἶναι VMPSWU τὸν] τὸ D 9 καὶ om. U δ' αὖ V 10 μὲν om. P ὄντωσ P 11 εἰς] ὡσ U 12 ὑπὲρ μέτρον S καταλύειν VMPSWUΣ καταλιπεῖν DA καταλυπεῖν et καταλιπεῖν Δ codd. εἰς om. P ὑπερφέρειν VMDW 13 εἴκειν S ὁριστὰσ VPSWUΣ ὁριστὰσ καὶ DAΔ 14 μὲν om. S ἑτέρωσ VMPWU χρῆν S δέ που A 15 δὲ μᾶλλον MDΔ δὴ μᾶλλον U 15/16 τοῖσ μὴ τοῖσ U 16 αὐτοῦ P αὐτῶν A δεδοκισμένοισ V 18 μου αἱ ὁδοὶ ὑμῶν A ὁ om. A 20 δύο om. P ἀλλ' om. A 21 ἐμψυχῶσθαι SD πιστεύομεν W πιστεύσωμεν Flor. Cyr. 22 τὸ ἐκείνοις] ἐκείνουσ D ἔχον W εἰ om. S ἕλοιτο A ἕλοιντο D τοῦ ἐκ τοῦ S $\overline{\theta\upsilon}$ καί SDA om. Flor. Cyr. 23 λόγοσ SU τρόπος] λόγοσ S 25 ἰδίας om. Flor. Cyr. λόγον om. S συνενέχθαι V συνηνέχθαι MSWU 26 τε om. SD λέγομεν καὶ ἡνωσθαί πωσ S λέγομεν P(S) DAW Flor. Cyr. 27 αὐτοῖσ U 29 καὶ θεοτόκου om. Δ γεγενημένον SA καὶ om. S ὑμῶν S αὐτῶν om. U 31 τὰ om. VMW

Bar. 3, 38 σας δὲ ὀφθῆναι τοῖς ἐπὶ γῆς καὶ ἀνθρώποις συναναστραφῆναι παραδεῖξαί τε ἡμῖν τῆς εὐαγγελικῆς πολιτείας τὴν ὁδὸν οἰκονομικῶς ἠμπέσχετο τὴν ὁμοίαν ἡμῖν σάρκα (τὸ γάρτοι θεῖον κατὰ φύσιν ἰδίαν οὐχ ὁρατόν), ἠγνοηκότες ἁλώσονται τῆς ἐνανθρωπήσεως τὸν σκοπὸν
1 Tim. 3, 16 καὶ συνέντες οὐδαμῶς τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον. εἰ γὰρ δὴ μόνην ἔχει τὴν ἀφορμὴν τὸ ὀφθῆναι τοῖς ἐπὶ γῆς τοῦ μονογενοῦς ἡ σάρκωσις ἢ γοῦν ἐνανθρώπησις, προσετίθει γε μὴν ἕτερον οὐδὲν τῆι ἀνθρώπου φύσει, πῶς οὐκ ἄμεινον ἤδη πως καὶ σοφὸν τῆι τῶν δοκητῶν συμφέρεσθαι δόξηι καὶ ἡμᾶς αὐτούς; οἱ σαρκός τε ὁμοῦ καὶ γηίνου σώματος ἀπαμφιεννύντες τὸν λόγον ὦφθαι μὲν ἐπὶ γῆς ὡς ἄνθρωπον μυθοπλαστοῦσιν
PG 1161 οἱ δείλαιοι, ἡμαρτηκότες δὲ τἀληθοῦς ἁλοῖεν ἂν καὶ οὐ σὺν ἱδρῶτι μακρῶι. ἢ οὐκ ἄμεινον ἐροῦσιν, εἰ μηδὲν ὀνίνησι τὴν ἀνθρώπου φύσιν ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, καὶ εἰ γέγονε σάρξ, ἀπαλλάττεσθαι μὲν ἀκαθαρσίας σαρκικῆς, δόξαι δ᾽ οὖν ἅπαξ τῶι γηίνωι προσκεχρῆσθαι σώματι διαπερᾶναί τε οὕτως τὸν προτεθέντα σκοπόν; τίς οὖν ἂν γένοιτο λοιπὸν τῆς ἐπιδημίας ὁ λόγος ἢ τίς ὁ τρόπος τῆς ἐνανθρωπήσεως, πέπρακται δὲ ὅτου χάριν, εἴ τις ἔροιτο τυχόν, ἀντακούσεται παρ᾽ ἡμῶν· ἡ θεία διδάξει γραφή. ἴθι δὴ οὖν ὦ γενναῖε, πυθοῦ τῶν ἱερῶν γραμμάτων καὶ ταῖς τῶν ἁγίων ἀποστόλων φωναῖς ἐνερείσας εὖ μάλα τῆς διανοίας τὸν ὀφθαλμὸν ἄθρει καλῶς τὸ ζητούμενον. ἔφη τοίνυν ὁ σοφὸς ἡμῖν
2 Cor. 13, 3 Hebr. 2, 14. Παῦλος, αὐτὸν ἔχων ἐν ἑαυτῶι λαλοῦντα Χριστόν· ἐπειδὴ γὰρ τὰ παιδία κεκοινώνηκεν
15 αἵματος καὶ σαρκός, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσηι τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον καὶ ἀπαλλάξηι τούτους ὅσοι φόβωι θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. καὶ μὴν καὶ ἑτέρωθι τρόπον ἡμῖν ⟨ἕτερον⟩ ἀφηγούμενος
Rom. 8, 3. 4 τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, φησίν, ἐν ὧι ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῆι σαρκί, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῆι
20 ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. ἆρ᾽ οὖν οὐχὶ προδηλότατον καὶ οὐδενὶ τῶν ὄντων ἀσυμφανὲς ὅτι καθ᾽ ἡμᾶς γέγονεν ὁ μονογενής, τουτέστι τέλειος ἄνθρωπος, ἵνα τῆς μὲν ἐπεισάκτου φθορᾶς τὸ γήινον ἡμῶν ἀπαλλάξηι σῶμα, τῆι καθ᾽ ἕνωσιν οἰκονομίαι τὴν ἰδίαν αὐτῶι ζωὴν ἐνιείς, ψυχὴν δὲ ἰδίαν τὴν ἀνθρωπίνην ποιούμενος ἁμαρτίας αὐτὴν ἀποφήνηι κρείττονα, τῆς ἰδίας φύσεως τὸ πεπηγός τε καὶ ἄτρεπτον, οἷά περ ἐρίωι βαφήν, ἐγκαταχρώσας αὐτῆι; δεῖν γὰρ οἶμαι τοῖς περὶ τούτων λό-
1 Cor. 13, 12 γοις παραδειγμάτων πολὺ λίαν ἔχουσι τὸ ἀσυμφανές· ὁρῶμεν γὰρ μόλις ἐν ἐσόπτρωι καὶ αἰνίγματι τὰ θεῖά τε καὶ ὑπὲρ νοῦν μυστήρια. εἴη δ᾽ ἂν οὐκ ἄτοπον οἶμαί που τὸ χρῆμα· φέρει γὰρ ἐν ἑαυτῶι τὸν εἰκότα, μᾶλλον δὲ τὸν ἀληθῆ λογισμόν. ὥσπερ οὖν ἐπειδὴ γέγονε σὰρξ τοῦ ζωοποιοῦντος τὰ πάντα λόγου, τὸ θανάτου καὶ φθορᾶς ὑπερφέρεται κρά-

---

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 τῆσ γῆσ MAWU 1/2 εὐαγγελικῆσ SDAUΣΔ ἀγγελικῆσ VMPW 2 ἠμπίσχετο VU ὁμοίαν] ἰδίαν D 4 συνιέντεσ VWU 5 τὸ] τοῦ VW τῆσ γῆσ MPWU εἴτ᾽ οὖν MPSWU ἐνανθρώπωσισ U 6 προσετέθη V ἀνθρωπεία DAΔ πως καὶ] πῶσ δ᾽ οὐ V 7 δοκιτῶν V σαρκός] ψυχῆσ S τε om. A 8 ἀπαμφιαννύντεσ M ἐπαμφιεννῦντεσ D 9 ἂν om. VMPWU μικρῶ U 10 εἰ καὶ VMPWU 11 ἅπαξ] ὅμωσ SD κεχρῆσθαι S 12 οὖν om. P 13 ἢ om. D τρόπος] λόγοσ A 13/14 εἴ τις — γενναῖε om. W spatio rel. 14 πρὸσ S ἡ — γραφή om. V ἴσθι V 15 πίθου V ἐρείσασ V 16 ἄθρει δή V 17 τὸν $\overline{\chi\nu}$ MSDA γὰρ VMPWUΔ δὲ SDA 20 τούτου S 21 καὶ[1]] ναὶ U τὸν ante τρόπον add. S[corr] τὸν αὐτὸν τρόπον P ἕτερον Δ om. VMPSDAWU 22 τοῦ νόμον — ἠσθένει VMPWU τοῦ νόμου ἐν ὧ ἠσθένει φησὶ SD φησὶ τοῦ νόμου ἐν ὧ ἠσθένει A 23 πέμψασ $\overline{\upsilon\nu}$ M ἐκπέμψασ SD καὶ περὶ ἁμαρτίας om. SD 26 προδηλώτατον U ὄντων] πάντων W 27 τελείωσ A γήιονον V 30 ἐν ἐρίω P αὐτὴν SD αὐτῶ U τούτου SD 31 καὶ] τε καὶ VS καὶ ἐν PA 32 ἄτοπον VMkW ἄποπτον hk[mg] SDAU που om. VMPW 33 φέροι A γάρ] δὲ SD ἐν om. SD τὴν εἰκόνα D δὲ καὶ VMPWU τὸν om. P 34 ἐγένετο A φθορᾶσ καὶ θανάτου V ἐπιφέρεται W

τος, κατὰ τὸν αὐτὸν οἶμαι τρόπον, ἐπεί τοι γέγονε ψυχὴ τοῦ πλημμελεῖν οὐκ εἰδότος, ἐρηρεισμένην ἔχει λοιπὸν τὴν ἐφ' ἅπασι τοῖς ἀγαθοῖς ἀμεταποίητον στάσιν καὶ τῆς πάλαι καθ' ἡμῶν τυραννούσης ἁμαρτίας ἀσυγκρίτως εὐσθενεστέραν. πρῶτός τε γὰρ καὶ μόνος ἄνθρωπος ἐπὶ γῆς ὁ Χριστός, ⟨ὃς⟩ οὐκ ἐποίησεν ἁμαρτίαν οὐδὲ εὑρέθη δόλος (1 Petr. 2, 22) ἐν τῶι στόματι αὐτοῦ, ῥίζα δὲ ὥσπερ καὶ ἀπαρχὴ τεθειμένος τῶν εἰς καινότητα ζωῆς ἀναμορφουμένων ἐν πνεύματι καὶ τὴν τοῦ σώματος ἀφθαρσίαν καὶ τὸ [ἐκ] τῆς θεότητος ἀσφαλὲς καὶ ἐρηρεισμένον, ὡς ἐν μεθέξει καὶ κατὰ χάριν, καὶ εἰς ἅπαν ἤδη τὸ ἀνθρώπινον παραπέμψει γένος. καὶ τοῦτο εἰδὼς ὁ θεσπέσιος γράφει Παῦλος· ὥσπερ γὰρ ἐφορέσαμεν (PG 1164; 1 Cor. 15, 49) τὴν εἰκόνα τοῦ χοικοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου. εἰκόνα μὲν γὰρ τοῦ χοικοῦ τὸ εὐόλισθον ἔφη πρὸς ἁμαρτίαν καὶ τὸν ἐντεῦθεν ἡμῖν ἐπιρριφέντα θάνατον, εἰκόνα δὲ αὖ τοῦ ἐπουρανίου, τουτέστι Χριστοῦ τὸ ἑδραῖον εἰς ἁγιασμὸν καὶ τὴν ἐκ θανάτου καὶ φθορᾶς ἀνακομιδήν τε καὶ ἀνακαίνισιν εἰς ἀφθαρσίαν καὶ ζωήν.

21 Ὅλον οὖν ὅληι συνηνῶσθαι φαμὲν τῆι καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητι τὸν ἐκ θεοῦ λόγον. οὐ γάρ που τὸ ἄμεινον ἐν ἡμῖν, τουτέστι ψυχὴν οὐδενὸς ἂν ἠξίωσε λόγου, μόνηι δωρούμενος τῆι σαρκὶ τῆς ἐπιδημίας τοὺς πόνους. ἐπράττετο δὲ δι' ἄμφω καλῶς τῆς οἰκονομίας τὸ μυστήριον· προσεχρήσατο δὲ καθάπερ ὀργάνωι τῆι μὲν ἰδίαι σαρκὶ πρὸς τὰ σαρκὸς ἔργα τε καὶ ἀρρωστήματα φυσικὰ καὶ ὅσα μώμου μακράν, ψυχῆι δὲ αὖ τῆι ἰδίαι πρὸς τὰ ἀνθρώπινά τε καὶ ἀνυπαίτια πάθη. πεινῆσαι γὰρ λέγεται κόπους τε ὑπενεγκεῖν τοὺς ἐκ μακρῶν ὁδοιποριῶν πτοίας τε καὶ φόβους καὶ λύπην καὶ ἀγωνίαν καὶ τὸν ἐπὶ τῶι σταυρῶι θάνατον. ἐπαναγκάζοντος γὰρ οὐδενὸς τέθεικεν ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν ἰδίαν ψυχὴν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσηι, σάρκα μὲν τὴν ἰδίαν τῆς ἁπάντων (Rom. 14, 9) σαρκὸς ἀνταποτιννὺς δῶρον ἀληθῶς ἀντάξιον, ψυχὴν δὲ ψυχῆς ἀντίλυτρον τῆς ἁπάντων ποιούμενος, εἰ καὶ ἀνεβίω πάλιν, ζωὴ κατὰ φύσιν ὑπάρχων ὡς θεός. καὶ γοῦν ὁ θεσπέσιος Πέτρος ἄνδρες ἀδελφοί, φησίν, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς (Act. 2, 29-31) ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαυὶδ ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἐστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. προφήτης οὖν ὑπάρχων καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκωι ὤμοσεν αὐτῶι ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, προειδὼς ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ ὅτι οὔτε ἐγκατελείφθη εἰς ᾅιδην ἡ ψυχὴ αὐτοῦ οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν. οὐ γάρτοι θέμις εἰπεῖν φθορᾶι μὲν δύνασθαι κρατεῖσθαί ποτε τὴν ἑνωθεῖσαν τῶι λόγωι σάρκα, κάτοχον δὲ αὖ ταῖς ᾅιδου πύλαις τὴν θείαν γενέσθαι ψυχήν. οὐκ ἐγκατελείφθη γὰρ εἰς ᾅιδου, καθὰ καὶ ὁ θεσπέσιος ἔφη Πέτρος. οὐ γάρ που τήν γε ἄληπτον παντελῶς καὶ ἀνάλωτον τῶι θανάτωι φύσιν, τουτέστι τὴν

14—24 Flor. Cyr. 142 ὅλον — ποιούμενος
31—p. 56, 8 Flor. Cyr. 143 οὐ γάρτοι — κατεφαίνετο

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 τοι om. V 2 λοιπὸν om. DA 2/3 καθ' ἡμῶν πάλαι SD 3 τυραννευούσησ VMWU τυρανευούσησ P 4 τῆσ γῆσ VP ὃς ΣΔ om. VMPSDAWU οὐδὲ γὰρ M 5 κενότητα W 6 ἐν om. S ἐκ SDAΣ om. VMPWUΔ 7 καὶ[1] om. VMPW καὶ[3] om. D 8 παραπέμψη MPW παραπέμπει A γένος om. S 9 φορέσομεν SD 11 τοῦ χ̅υ̅ P 12 ἀνακαίνησιν P 13 τὲ καὶ SD 15 ἐν om. P τὴν ψυχὴν DA Flor. Cyr. ἂν om. SD, de A non constat 16 τοῦ πόνου S τοὺσ τρόπουσ P καλῶσ δι' ἄμφω V 18 τε om. A τὰ om. D 19 τε om. Flor. Cyr. κόπους τε] κόπουσ V καὶ κόπους Flor. Cyr. 21 ἀνθ' P 22 ἵνα μὴν Flor. Cyr. 23 ἀποτινὺσ A δῶρον ἀληθῶσ VMWUΔ Flor. Cyr. ἀληθῶσ δῶρον SDA δῶρον P τῆς om. Flor. Cyr. 24 καὶ ζωὴ A 26 ἡμᾶσ SU 27 ὑμῖν SD 26/27 καὶ τὸ — ταύτης om. Σ 27 ἄχρι — ταύτης om. S 28 ὁ θ̅σ̅ αὐτῶ M 29 τοῦ θρόνου SDA 30 οὐκ PS κατελείφθη V ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰσ ᾅδην VMPWU 31 γάρ τι Flor. Cyr. 31/32 κρατεῖσθαι δύνασθαί SD 33 ᾅδην VP καὶ om. A 34 γε Δ Flor. Cyr. τε VMPSDAWU

θεότητα τοῦ μονογενοῦς τῶν ὑπὸ χθόνα μυχῶν ἀνακεκομίσθαι φήσομεν. οὐ γὰρ ἂν
ἠξιώθη τὸ χρῆμα θαύματος, εἰ μὴ μεμένηκεν εἰς τὸν ᾅδην ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, τῆι τῆς θεό-
τητος ἐνεργείαι τε καὶ φύσει παραδόξως καὶ ὑπὲρ λόγον πληρῶν μὲν τὰ πάντα καὶ τοῖς
πᾶσιν ἐπιδημῶν. ἀνωτέρω γὰρ τόπου καὶ περιορισμοῦ καὶ μεγέθους μετρητοῦ τὸ θεῖον,
PG 1165 **22** αὐτὸ δὲ ὑπὸ μηδενὸς χωρούμενον. παράδοξον δὲ καὶ οὐδενὶ τῶν ὄντων ἀθαύμαστον
ὅτι σῶμα μὲν ἀνεβίω τὸ τῆι φύσει φθαρτόν (ἦν γὰρ ἴδιον τοῦ ἀφθάρτου λόγου), ψυχὴ δὲ
δὴ πάλιν τὴν πρὸς αὐτὸν λαχοῦσα συνδρομήν τε καὶ ἕνωσιν καταπεφοίτηκε μὲν εἰς ᾅδου,
θεοπρεπεῖ δὲ δυνάμει καὶ ἐξουσίαι χρωμένη καὶ τοῖς ἐκεῖσε πνεύμασι κατεφαίνετο. τοι-
Ies. 49, 9 γάρτοι καὶ ἔφασκε τοῖς ἐν δεσμοῖς ἐξέλθετε, καὶ τοῖς ἐν τῶι σκότει ἀνακα-
λύφθητε. καί μοι δοκεῖ φάναι τι τοιοῦτον καὶ ὁ θεσπέσιος Πέτρος περί τε τοῦ θεοῦ
1 Petr. 3, 17-20 λόγου καὶ τῆς καθ' ἕνωσιν οἰκονομικὴν γεγενημένης αὐτοῦ ψυχῆς· κρεῖττον γὰρ ἀγα-
θοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας, ὅτ
καὶ Χριστὸς ἅπαξ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν ἀπέθανε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα
ἡμᾶς προσαγάγηι τῶι θεῶι, θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύ-
ματι, ἐν ὧι, φησί, καὶ τοῖς ἐν φυλακῆι πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν ἀπει-
θήσασι ποτέ. οὐδὲ γάρ, οἶμαι, φαῖεν ἂν ὡς γυμνὴ καὶ καθ' ἑαυτὴν ἡ θεότης τοῦ
μονογενοῦς καταπεφοίτηκε μὲν εἰς ᾅδου, διεκήρυξε δὲ τοῖς ἐκεῖσε πνεύμασιν, ἄποπτος
οὖσα παντελῶς (κρεῖττον γὰρ ἀεὶ τοῦ ὁρᾶσθαι τὸ θεῖον), ἀλλ' οὐδὲ δοκήσει καὶ ἐσχηματι-
σμένως εἰς τὸ ψυχῆς εἶδος αὐτὴν μεμορφῶσθαι δώσομεν (παραιτητέον γὰρ πανταχῆι
τὴν δόκησιν), ἀλλ' ὥσπερ τοῖς ἔτι μετὰ σαρκὸς συνανεστράφη μετὰ σαρκός, οὕτω καὶ ταῖς
εἰς ᾅδου ψυχαῖς διεκήρυξεν, ἴδιον ἔχων φόρημα τὴν ἑνωθεῖσαν αὐτῶι ψυχήν.

23 Καὶ βαθὺς μὲν ἴσως καὶ ἀπόρρητος ἀληθῶς καὶ ταῖς ἡμετέραις διανοίαις οὐχ ἁλώ-
σιμος ὁ τῆς ἐνανθρωπήσεως τρόπος, ἐκεῖνο δ' οὖν ὅμως ἀναλογίζεσθαι πρέπει. τὰ
γάρτοι μὴ καθ' ἡμᾶς πολυπραγμονεῖν οὐκ ἀζήμιον, ἀνούστατον δὲ παντελῶς τὸ βασάνοις
ὑποφέρειν τὰ ὑπὲρ νοῦν καὶ πειρᾶσθαι νοεῖν ἃ νοεῖν οὐχ οἷόν τε. ἢ οὐκ οἶσθα ὅτι τὸ βαθὺ
δὴ τοῦτο μυστήριον καὶ νοῦν ὑπερέχον τὸν ἐν ἡμῖν ἀπεριεργάστωι πίστει τετίμηται; τὸ
Ioh. 3, 9 δὲ ἀσυνέτως λέγειν πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι Νικοδήμωι τε ἐκείνωι καὶ τοῖς
κατ' αὐτὸν ἀπονέμοντες, ἀνενδοιάστως παραδεξώμεθα τὰ διὰ τοῦ θείου πνεύματος χρη-
Ioh. 3, 11 σμωιδούμενα, καὶ αὐτῶι δὲ πιστεύσωμεν λέγοντι τῶι Χριστῶι· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἃ οἴδαμεν, λαλοῦμεν, καὶ ἃ ἑωράκαμεν, μαρτυροῦμεν. οἰχέσθω δὴ οὖν
λῆρος μὲν ἅπας μῦθός τε ἀδρανὴς καὶ ψευδοδοξία καὶ κεκομψευμένων ῥημάτων φενακισμός.

16—21 Flor. Cyr. 144 οὐδὲ γὰρ — ψυχήν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 θόνα U φήσομεν VMPSDWUΣ Flor. Cyr. φησὶν ΑΔ οὐ SDAΔ Flor. Cyr. οὐδὲ MPWU οὔτε V 3 καὶ²] τε καὶ SDA 4 ἀνώτερον VS τόπου καὶ περιορισμοῦ MPSWUΔ Flor. Cyr. μέτρου καὶ τόπου [τύπου A] καὶ περιορισμοῦ DA που καὶ περιορισμοῦ καὶ τόπου V μετρητοῦ] μεστοῦ M 5 δὲ] τε DA οὐδενὶ τῶν ὄντων] οὐδενὸσ ἧττον P θαυμαστὸν VMPW 7 δὴ om. MSDAW Flor. Cyr. αὐτὸ PSD 8 χρώμενοσ A ἐκεῖσε πνεύμασι] ἐκεῖ πᾶσι P 9 ἐξέλθατε A 9/10 ἀνακαλύφθητε VMAWUΔ ἀνακαλύπτεσθε V suprascr., PSD 10 τοιοῦτο MWU τε om. V 11 τοῖσ D αὐτῶ P 12 εἰ θέλει D ἐθέλοι V 13 καὶ om. SD ὁ χσ VMWUΔ περὶ A ἁμαρτωλῶν VSDA ἔπαθε A 14 τῶι om. A μὲν om. AΔ θανατωθῆ — ζωοποιηθῆ V 14/15 τῶ πνι D 15 ἐν om. V 16 ἂν om. S ὡς om. U 17 μὲν om. Flor. Cyr. διακηρύξαι A δὲ om. A 19 τῆσ ψυχῆσ D αὐτὸν P πανταχοῦ Flor. Cyr. 20 ἔτι μετὰ σαρκόσ] ἐπὶ γῆσ V ἀνεστράφη Flor. Cyr. 21 ἐν P ἐκήρυξεν Flor. Cyr. φρόνημα VA αὐτοῦ S 23 ἐνανθρωπήσεως] ἐνώσεωσ Δ 23/24 τὰ γάρτοι] ὡσ τάγε W 24 καθ' ἡμᾶσ μὴ U καθ' ἡμᾶσ A 25 νοεῖν ἃ νοεῖν DAΔ νοεῖν ἃ MPSWU ἃ V 26 δὴ om. PD τουτὶ AΔ ἐν ἡμῖν τῆ ἡμῶν D ἡμῶν A 27 νικοδίου V τε VPSDWU δὴ A utrumque Δ codd. 28 παραδεξόμεθα PD θείου] ἰδίου S 29 πιστεύσομεν PS τῶι om. VM 31 μὲν om. P δὲ A ῥηματίων SD et ῥημάτων et ῥηματίων Δ codd.

προσίεμεθα γὰρ οὔτι που τὸ κατασίνεσθαι πεφυκός, κἂν εἰ τοῖς ἄγαν ἐξησκημένοις καὶ μὴν καὶ πικροῖς ἡμᾶς κατακροτοῖεν λόγοις οἱ δι' ἐναντίας. ἔστι γὰρ τὸ θεῖον ἡμῶν μυστήριον οὐκ ἐν πειθοῖ σοφίας ἀνθρωπίνης λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύ- 1 Cor. 2, 4 ματος. 4

24 Θεὸς οὖν ὑπάρχων καὶ τῶν ὅλων κύριος κατὰ τὰς γραφὰς ὁ μονογενὴς ἐπέφανεν Ps. 117, 27 PG 1168 ἡμῖν. ὤφθη γὰρ ἐπὶ γῆς καὶ ἐπέλαμψε τοῖς ἐν σκότει, γενόμενος ἄνθρωπος, οὐ δοκήσει Bar. 3, 38 (μὴ γένοιτο· μανία γὰρ τοῦτό γε φρονεῖν ἢ λέγειν), οὔτε μὴν εἰς σάρκα παρενεχθεὶς κατὰ μετάστασιν καὶ τροπήν (ἀναλλοίωτος γὰρ καὶ ἀεὶ κατὰ τὸ αὐτὸ καὶ ὡσαύτως ἔχων ὁ ἐκ θεοῦ λόγος), ἀλλ' οὐδὲ ὁμόχρονον τῆι σαρκὶ τὴν ὕπαρξιν ἔχων (αὐτὸς γάρ ἐστι τῶν αἰώνων ὁ ποιητής), οὔτε μὴν ὡς λόγος ἀνυπόστατος οὐδὲ ὡς ῥῆμα ψιλὸν ἐν ἀνθρώπωι γεγονώς· ὁ γάρτοι καλῶν τὰ οὐκ ὄντα ποτὲ πρὸς ὕπαρξίν τε καὶ γένεσιν προυφέστηκεν ἀναγκαίως· αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ ζωή, πεφηνὼς ἐκ ζωῆς, τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὄντος τε καὶ νοουμένου κατ' ἰδίαν ὑπόστασιν. ἀλλ' οὐδὲ μόνην ἠμπέσχετο σάρκα ψυχῆς ἐρήμην τῆς λογικῆς, γεγέννηται δὲ κατὰ ἀλήθειαν ἐκ γυναικὸς καὶ πέφηνεν ἄνθρωπος ὁ ζῶν καὶ ὑπάρχων καὶ συναίδιος τῶι θεῶι καὶ πατρὶ θεὸς λόγος, μορφὴν δούλου λαβών, καί ἐστιν ὥσπερ ἐν θεότητι τέλειος, οὕτω καὶ ἐν ἀνθρωπότητι τέλειος, οὐκ ἐκ μόνης θεότητος καὶ σαρκὸς εἰς ἕνα Χριστὸν καὶ κύριον καὶ υἱὸν συγκείμενος, ἀλλ' ἐκ δυοῖν τελείοιν, ἀνθρωπότητος δὴ λέγω καὶ θεότητος, εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν παραδόξως συνδούμενος.

25 Ἐρεῖ δέ τις κατὰ τὸ εἰκός· τίνα δὴ οὖν τέτοκεν ἡ ἁγία παρθένος; τὸν ἄνθρωπον ἢ γοῦν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον; φαμὲν δὲ ἡμεῖς· καὶ μὴν τοῦτό γέ ἐστιν ἡ πλάνησις καὶ τὸ ἁμαρτεῖν τοῦ πρέποντός τε καὶ ἀληθοῦς. μὴ γάρ μοι διέλῃς μετὰ τὴν ἕνωσιν μηδὲ διιστὰς εἰς ἄνθρωπον ἰδικῶς καὶ εἰς θεὸν λόγον διπρόσωπον ἡμῖν ἀνατύπου τὸν Ἐμμανουήλ, μὴ ἄρα τις ἡμῖν εἰκότως διαμωμήσαιτο φρονεῖν ἑλομένοις ὀρθὸν μὲν οὐδέν, ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον ὃ καὶ διὰ τῆς ἁγίας κατεδικάσθη γραφῆς. ὧδε γάρ τις ἔφη τῶν Χριστοῦ Iuda 17-19 μαθητῶν· ὑμεῖς δὲ ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι ἔλεγον ὑμῖν ὅτι ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων ἐλεύσονται ἐν παιγμονῆι ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. οὐ διοριστέον οὖν ἄρα κατ' οὐδένα τρόπον εἴς γε δὴ μάλιστα τὸ δύο φάναι μετὰ τὴν ἕνωσιν καὶ ἀνὰ μέρος ἑκάτερον ἐννοεῖν. ἰστέον δ' οὖν

16—18 Flor. Cyr. 145 καί ἐστιν — συνδούμενος
30—p. 58, 3 Flor. Cyr. 146 ἰστέον — συνδρομήν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 προσιέμεθα — πεφυκός om. VMPW προιέμεθα A 1/2 κἂν εἰ — ἐναντίας om. A 2 ἡμᾶς om. DU κατακρατοῖεν W κρατοῖεν SD 3 πειθῶ, suprascr. οι V πειθοῖσ SD σοφίασ ἀνθρωπίνοισ VP ἀνθρωπίνησ σοφίασ SDA λόγων A 5 οὖν ἄρα SDA τὰς om. U ἐπεφάνη A 6 τῆσ γῆσ SD σκότω MSA γενομένοισ ἀνοῖσ A 7 γε om. SDA ἢ φρονεῖν ἢ MPW 8 καὶ SDAΔ ἢ VMPWU καὶ² om. V 9/10 ὁ ποιητὴσ τῶν αἰώνων M 10 ὁ om. SD οὔτε A 11 τε om. VMPWU ὑφέστηκεν D προυφεστηκὼσ A 13 ἠμπίσχετο VP 14 ἔρημον MU γεγένηται SU δὲ VMPWUΔ γὰρ SDAΣ 15 π̄ρ̄ῑ καὶ θ̄ω̄ SD π̄ρ̄ῑ PA ὁ λόγοσ MW 16 ὡσ P οὕτω — τέλειοσ om. PSD οὕτω om. A 17 κ̄ν̄ καὶ ῡν̄ καὶ χ̄ν̄ D θ̄ν̄ χ̄ν̄ A ἀλλ' — τελείοιν om. D ἐν Flor. Cyr. τέλειον Flor. Cyr. 18 ἀνθρωπότητα V δὴ VMWUΔ Flor. Cyr. om. PA τε SD θεότητα V καὶ εἰς Flor. Cyr. 19 οὖν δὴ S δὴ DA 20 γοῦν om. VMΔ ἐκ θεοῦ] θ̄ν̄ A δὲ om. D οὖν W μὴν om. V μὴν καὶ MWU 21 ἁμάρτημα V 22 ἰδικῶς] ἀληθῶσ SD εἰς om. A λόγον] ἰδικῶσ D ἡμῖν om. D 23 μὲν ἑλόμενοσ A μὲν οὖν MWU 24 τοῦ χ̄ῡ V ἐν χ̄ω̄ A 26 ἔλεγεν SD ἡμῖν SDW 27 ἐσχάτων SD τοῦ χρόνου MPAU ἐν παιγμονῇ MPW ἐμπαιγμονῇ VU ἐν ἐμπαιγμονῇ SDAΔ 28 οὗτοι δέ P 29 εἴσ γε PSUΔ εἴσ τε VA εἰσ δέ γε MW εἴτε D δεῖ D 30 τὰ D φανῆναι SD νοεῖν V οὖν V Flor. Cyr.

ὅτι θεωρεῖ μέν τινα φύσεων διαφορὰν ὁ νοῦς (ταυτὸν γὰρ οὔτι που θεότης τε καὶ
ἀνθρωπότης), εἰσδέξεται δὲ ὁμοῦ ταῖς περὶ τούτων ἐννοίαις καὶ τὴν ἀμφοῖν εἰς ἑνότητα
συνδρομήν. οὐκοῦν θεοῦ μὲν ἐξέφυ τοῦ πατρὸς ὡς θεός, ἐκ παρθένου δὲ ἄνθρωπος.
PG 1169 ὁ γὰρ ἐκ θεοῦ πατρὸς ἀπορρήτως τε καὶ ὑπὲρ νοῦν ἀναλάμψας λόγος γεγεννῆσθαι λέγεται
καὶ ἐκ γυναικός, καταφοιτήσας εἰς ἀνθρωπότητα καὶ καθεὶς ἑαυτὸν εἰς ὅπερ οὐκ ἦν, οὐχ ἵνα
μείνηι κεκενωμένος, ἀλλ' ἵνα θεὸς εἶναι πιστεύηται καὶ ἐν εἴδει τῶι καθ' ἡμᾶς πεφηνὼς ἐπὶ γῆς,
οὐχ ὡς ἐν ἀνθρώπωι κατοικήσας, ἀλλ' ὡς αὐτὸς κατὰ φύσιν ἄνθρωπος γεγονὼς μετὰ τοῦ τὴν
ἰδίαν ἀνασώσασθαι δόξαν. καὶ γοῦν ὁ θεσπέσιος Παῦλος τὰ πολὺ τῆς ἀλλήλων ὁμοουσιότη-
τος διεστηκότα τε καὶ ἀμετρήτωι διαφορᾶι διεσχοινισμένα, θεότητά τε καὶ ἀνθρωπότητα, συλλέ-
γων εἰς ἓν οἰκονομικῶς καὶ ἐξ ἀμφοῖν τὸν ἕνα κατασημαίνων Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ θεόν
Rom. 1, 1-4 Παῦλος δοῦλος, φησίν, Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφωρισμένος
εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γρα-
φαῖς ἁγίαις περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ
σάρκα, τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης.
ἰδοὺ δὴ σαφῶς ἀφωρίσθαι φησὶν ἑαυτὸν εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, καίτοι γράφων ἀναφανδόν·
2 Cor. 4, 5 / 1 Cor. 2, 2 οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, καὶ πάλιν· οὐ γὰρ
ἔκρινά τι εἰδέναι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον.
26 υἱὸν δὲ αὐτὸν ὀνομάσας θεοῦ, καὶ ἐκ σπέρματος τοῦ Δαυὶδ γεγεννῆσθαί φησιν ὡρίσθαι
τε διισχυρίζεται καὶ εἰς υἱὸν θεοῦ. πῶς οὖν, εἰπέ μοι, θεὸς ὁ ἐκ σπέρματος ἀναφὺς τοῦ
Δαυίδ; ὁ δὲ δὴ καὶ πρὸ αἰώνων καὶ ἀιδίως υἱὸς καθὸ πέφηνεν ἐκ θεοῦ, τίνα δὴ τρόπον
εἰς υἱὸν ὡρίσθη θεοῦ, καθάπερ εἰς ἀρχὰς τοῦ ὑφεστάναι παρενεχθείς; ἔφη γὰρ αὐτὸς πε-
Ps. 2, 7 ρὶ ἑαυτοῦ· κύριος εἶπε πρός με· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε,
καίτοι τοῦ σήμερον ἀεί πως ἡμῖν οὐχ ὅτι τὸν παρωιχηκότα, τὸν ἐνεστῶτα δὲ μᾶλλον κατα-
δηλοῦντος καιρόν. βαθὺ τὸ μυστήριον, ἀλλὰ τοῖς μὲν ἀνὰ μέρος τιθεῖσι καὶ διορίζουσι
δυσέφικτόν τε καὶ ἄπορον ἀληθῶς, τοῖς γε μὴν εἰς ἑνότητα κατασφίγγουσι τὸν Ἐμμα-
νουὴλ ἐγγύς τε ἑλεῖν καὶ ἑτοιμοτάτη λίαν ἡ τῶν ἱερῶν δογμάτων ἀκιβδήλευτος γνῶσις.
ὁ γὰρ τῶι φύσαντι συναίδιος καὶ πρὸ παντὸς αἰῶνος υἱὸς ἐπειδὴ καταβέβηκεν εἰς τὴν
ἀνθρώπου φύσιν, οὐκ ἀπολισθήσας τοῦ εἶναι θεός, προσλαβὼν δὲ τὸ ἀνθρώπινον, νοοῖτ'
ἂν εἰκότως καὶ ἐκ σπέρματος γεγεννῆσθαι Δαυὶδ καὶ νεωτάτην ἔχειν τὴν ἐν ἀνθρωπότητι
γέννησιν· ἔστι δὲ οὐκ ἀλλότριον αὐτοῦ τὸ προσληφθέν, ἀλλ' ἴδιον ἀληθῶς. λελόγισται
τοιγαροῦν ὡς ἓν πρὸς αὐτόν, καθάπερ ἀμέλει καὶ τὴν ἀνθρώπου σύνθεσιν καταθρήσαι τις
ἄν. πέπλεκται μὲν γὰρ ἐξ ἀνομοίων τὴν φύσιν, ψυχῆς δὴ λέγω καὶ σώματος, ἀλλ' οὖν

27—30 Flor. Cyr. 147 ὁ γὰρ — λελόγισται

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 διαφορὰν φύσεων W φύσεωσ S Flor. Cyr. ταυτὶ S 1/2 θεότησ — ἀνθρωπότησ MPWUΔ θεότητοσ — ἀνθρωπότητοσ VSDA Flor. Cyr. 2 τούτου S 3 θ̅σ̅ VMPW ἐξέφυ τοῦ] ἐξ ἐμφύτου VMWU ἐξέφη P 4 τε om. V γεγενῆσθαι S 5 καὶ om. VA ἐν ἀνθρωπότητι V οὐχὶ S 6 εἶναι om. D καὶ erasum S ὢν P τὸ PS 7 φύσιν VMPWUΔ ἀλήθειαν SDA 9 θεότητόσ τε καὶ ἀνθρωπότητοσ S 11 κλητὸς ἀπόστολος om. P 12 θεοῦ om. S 15 δὴ om. D ὡρίσθαι VMW ὡρίσθη U 16 κηρύσσομεν A ι̅ν̅ χ̅ν̅ A κ̅ν̅ VMWUΣΔ om. PSD 17 χ̅ν̅ ι̅ν̅ V 18 τοῦ om. SD γεγενῆσθαι AU om. S 19 ἀναφυεὶσ D 20 ἀίδιοσ W υἱὸς] θ̅σ̅ M 21 ἀρχὴν SD ὑφεστάναι] εἶναι postea add. ὑφεστάναι W 21/22 περὶ αὐτοῦ VP πρὸσ ἑαυτὸν S 23 πωσ ἡμῖν ἀεὶ A οὐχ ὅτι] οὐ SDAΔ 22/23 παραδη-λοῦντοσ DA 25 τε — ἀληθῶς] ἀληθῶσ καὶ ἄπορον P ἀληθῶσ V^mg παντελῶσ V τῶ — κατασφίγγοντι SD 26 ἑτοιμότατοσ S 27 τῶ φύσαντι VMAWU τῶ φύσει S τῆ φύσει P τῶ φῦντι S^mg D 28 τὸ MW προσλαβὼν δὲ [δὲ om. SD] MPSDWUΣΔ Flor. Cyr. προελθεῖν εἰσ VA νοοῖτο SD 29 γεγενῆσθαι SA 30 γένεσιν MPSDU Flor. Cyr. ἔστι δὲ] ὥστε V αὐτῶ S 31 αὐτὸ D ἀνθρωπείαν V σύνθεσιν] φύσιν A καταθρῆσαι VMPWU καταθρήσειε A κατα-θρήσει S καταθρήση D 32 συμπέπλεκται SD μὲν om. V

εἷς νοεῖται τὸ συναμφότερον ἄνθρωπος, ὡς ἀπὸ μόνης μὲν τῆς σαρκὸς ὅλον ἔσθ' ὅτε
κατωνομάσθαι τὸ ζῶιον, ψυχῆς δὲ ὠνομασμένης νοεῖσθαι τὸ συναμφότερον. κατὰ τὸν PG 1172
ἴσον οὖν ἄρα τρόπον καὶ ἐπ' αὐτοῦ παραδεξόμεθα τοῦ Χριστοῦ· εἷς γὰρ υἱὸς καὶ εἷς κύ-
ριος Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς καὶ πρὸ σαρκὸς καὶ ὅτε πέφηνεν ἄνθρωπος.

27 Καὶ τὸν ἀγοράσαντα ἡμᾶς δεσπότην οὐκ ἀρνησόμεθα, κἂν εἰ διὰ τῶν ἀνθρωπίνων
ἡμῖν καὶ ἐκ τῶν τῆς κενώσεως ἔσθ' ὅτε μέτρων κατασημαίνοιτο. Ἰουδαίοις μὲν γὰρ
ἔφη προσλαλῶν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε, τὰ Ioh. 8, 39. 40
ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε ἄν· νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς
τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα. τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησε. γράφει δὲ καὶ Παῦ-
λος περὶ αὐτοῦ· ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἱκετη- Hebr. 5, 7. 8
ρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώιζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυ-
ρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ
ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε, τὴν ὑπακοήν. ἆρ' οὖν ἄνθρωπον αὐτὸ δὴ
τοῦτο ψιλὸν καὶ κατ' οὐδένα τρόπον ἀνεστηκότα τῶν καθ' ἡμᾶς λογιούμεθα τὸν Χριστόν;
μὴ γένοιτο. τὴν δὲ τοῦ θεοῦ σοφίαν καὶ δύναμιν ἀσθενείας εἰς τοῦτο καθικέσθαι δώσο-
μεν, ὡς δεδιέναι μὲν θάνατον, ἐξαιτεῖν δὲ τὸ σώιζεσθαι παρὰ τοῦ πατρός, καὶ τοῦ κατὰ
φύσιν εἶναι ζωὴν ἐκπέμψομεν τὸν Ἐμμανουήλ; ἢ περιτρέποντες εἰς τὴν ἀνθρωπότητα καὶ
εἰς μέτρον φύσεως τῆς καθ' ἡμᾶς τὸ ὡς ἐν λόγοις σμικροπρεπές, δράσομέν τι τῶν ἐπαι-
νουμένων καὶ ἐξ ὧν ἐστι θεός, τὴν ὑπερκόσμιον αὐτοῦ κατοψόμεθα δόξαν, τὸν αὐτὸν εἶναι συ-
νέντες θεόν τε ὁμοίως καὶ ἄνθρωπον ἤτοι θεὸν ἐνηνθρωπηκότα; ἡκέτω δὴ οὖν εἰς μέσον ἡμῖν
ὁ δοκιμώτατος Παῦλος, ταυτὶ βοῶν τε καὶ λέγων· σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, 1 Cor. 2, 6-8
σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν
καταργουμένων, ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίωι τὴν ἀποκε-
κρυμμένην, ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν. εἰ γὰρ
ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. καὶ μὴν ἐπὶ τούτοις·
ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ φέρων Hebr. 1, 3. 4
τε τὰ πάντα τῶι ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν
ποιησάμενος, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾶι τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, τοσούτωι
κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσωι διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκλη-
ρονόμηκεν ὄνομα. καίτοι τό γε εἶναί τε καὶ ὀνομάζεσθαι τῆς δόξης κύριον πῶς οὐ
λίαν ὑπερτενὲς καὶ παντὸς ἐπέκεινα γενητοῦ καὶ παρηγμένου πρὸς γένεσιν; καὶ παρίημι
μὲν τὰ ἀνθρώπινα (σμικρὰ γὰρ δὴ λίαν), ἐρῶ δ' οὖν ὅτι κἂν ἀγγέλους ὀνομάσαι καὶ ἀρχὰς
καὶ θρόνους καὶ κυριότητας ἀπαριθμήσαιτό τις καὶ μὴν καὶ εἰ τῶν ἀνωτάτω διαμεμνήσεται σερα-
φίμ, κατόπιν ἰόντα τῆς οὕτως ὑπερτενοῦς ὁμολογήσειεν ἂν εὐκλείας, εἴ γε νοῦν ἔχοι τὸν εὖ βεβη- PG 1173

13—20 Flor. Cyr. 148 ἆρ' οὖν — ἄνθρωπον

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 ὅλον] ὅ ἐστιν S 2 κατωνομάζεσθαι W 3 οὖν om. A αὐτοῖσ S παραδεξώμεθα VMWU εἷσ γὰρ] εἰ γὰρ S εἰ γὰρ εἷσ D 3/4 κ̅σ̅ καὶ εἷσ υ̅σ̅ D 3 ὁ υἱὸσ P 4 ὁ om. VkA ὅτι P 5 εἰ om. A 6 μέτρων ἔσθ' ὅτε VMPWU κατασημαίνεται D κατασημαίνηται A 7 ι̅σ̅ χ̅σ̅ Vk 8 με ζητεῖτε SD ἄ̅ν̅ο̅σ̅ S 10 ὃς — αὐτοῦ om. P τε om. P 13/14 αὐτὸν δὴ τοῦτον D δὴ τοῦτον A 16 τὸν θάνατον SDA ἐξαιτῶν SD τοῦ Flor. Cyr. 18 μικροπρεπὲσ VSW 19 καὶ om. SD, de A non constat τὸν om. Flor. Cyr. 19/20 συνιέντεσ VMP συνθέντεσ A 20 τε om. U ὁμοῦ SDU Flor. Cyr., de A non constat δὴ om. P 23 σοφίαν θ̅ῦ̅ λαλοῦμεν P λαλοῦμεν σοφίαν SD 24 ἀρχόντων] ἀ̅ν̅ω̅ν̅ μᾶλλον δὲ τῶν ἀρχόντων V 25 ἔγνωκεν S ἔγνωκαν D ἐσταύρωσε S καὶ μὴν καὶ VMPWU 27 ἡμῶν SDΣΔ om. VMPAWU 28 τοῖσ ὑψηλοῖσ VMPWU τοσοῦτον V τούτω S 29 κρείττω mA ὅσον VP 30 τό γε MPAWUΔ γε τὸ V τὸ SD 31 ὑπερτελὲσ V γεννητοῦ VSDA παρενηνεγμένου A 32 σμικρὰ — λίαν om. SD ὁρῶ γ' οὖν ὅμως A ὅτι om. D ὀνομάσαιτο M om. U 33 καὶ[4] om. SD διαμεμνήσεται MSDWΔ διαμεμνήσετε U διαμεμνήσαιτο PA διαμέμνηται V 33/34 σεραφεὶμ MW 34 ἔχει VMPSDU

κότα καὶ σοφόν. ἔκκριτον γὰρ εἶναι φημὶ τὸ γέρας καὶ δεῖν ἀνακεῖσθαι μόνηι τῆι τῶν
ὅλων βασιλίδι φύσει. πῶς οὖν ἂν γένοιτο τῆς δόξης κύριος ὁ ἐσταυρωμένος, τὸ δὲ
ἀπαύγασμα τοῦ πατρὸς καὶ τῆς οὐσίας ὁ χαρακτήρ, ὁ φέρων τὰ πάντα τῶι ῥήματι τῆς δυ-
νάμεως αὐτοῦ, κρείττων ἀγγέλων γεγενῆσθαι λέγεται; τάχα που τὸ ἔλαττον, ὡς ἐγῷμαι,
Hebr. 2, 9 λαβών, ὅτε πέφηνεν ἄνθρωπος. γέγραπται γὰρ ὅτι τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους
ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξηι καὶ τιμῆι
ἐστεφανωμένον. ἆρ' οὖν ἐξώσομεν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς πεφηνότα λόγον τῆς αὐτῶι
πρεπούσης οὐσιώδους ὑπεροχῆς καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀκριβοῦς ἐμφερείας, τῆς ἀγγέλων εὐ-
κλείας ἡττώμενον βλέποντες διὰ τὸ ἐκ τῆς οἰκονομίας σμικροπρεπές; οὐ μὲν οὖν. οἶμαι
γὰρ δεῖν οὔτε τῶν ἀνθρωπίνων ἀπαλλάττειν παντελῶς τὸν ἐκ θεοῦ λόγον μετὰ τὴν πρὸς
σάρκα σύνοδον οὔτε μὴν δόξης τῆς θεοπρεποῦς ἀποστερεῖν τὸ ἀνθρώπινον, εἰ ἐν Χριστῶι
νοοῖτο καὶ λέγοιτο.

28 Πλὴν ἐρησομένους οὐκ ἠγνόησά τινας· τίς δὴ ἄρα ἐστὶν ἀληθῶς Ἰησοῦς ὁ Χριστός;
ὁ ἐκ γυναικὸς ἄνθρωπος ἢ γοῦν ὁ ἐκ θεοῦ λόγος; καὶ ἠλίθιον μὲν κομιδῆι τὸ διατείνεσθαι
περιττὰ καὶ φληνάφοις εἰκαιομυθίαις ἀνταναφωνεῖν, ἐρῶ δ' οὖν ὅτι σφαλερόν τε καὶ οὐκ
ἀζήμιον τὸ διατέμνειν εἰς δύο καὶ ἀνὰ μέρος ἱστᾶν ἄνθρωπόν τε καὶ λόγον οὐκ ἀνεχομένης
τῆς οἰκονομίας καὶ Χριστὸν ἕνα βοώσης τῆς θεοπνεύστου γραφῆς. χρῆναι γὰρ ἔγωγε
φημὶ μήτε τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἀνθρωπότητος δίχα μήτε μὴν τὸν ἐκ γυναικὸς ἀποτεχθέντα
ναὸν οὐχ ἑνωθέντα τῶι λόγωι Χριστὸν Ἰησοῦν ὀνομάζεσθαι. ἀνθρωπότητι γὰρ καθ' ἕνω-
σιν οἰκονομικὴν ἀπορρήτως συνενηνεγμένος ὁ ἐκ θεοῦ λόγος νοεῖται Χριστός, ἀνωτέρω μὲν
ἀνθρωπότητος, ὡς φύσει θεὸς καὶ υἱός, οὐκ ἀτιμάζων δὲ καὶ τὸ ἐν ὑφέσει γενέσθαι δοκεῖν
Ioh. 14, 9. 10, 30 διὰ τὸ ἀνθρώπινον. τοιγάρτοι ποτὲ μὲν ἔφασκεν ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πα-
Ioh. 14, 28 τέρα· ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμέν, ὁτὲ δὲ αὖ πάλιν ὁ πατήρ μου μείζων μού
ἐστιν. οὐ μείων γὰρ ὢν τοῦ πατρὸς κατά γε τὸ ἐν οὐσίαι ταὐτὸν καὶ κατὰ πᾶν
29 ὁτιοῦν τὸ ἰσοστατοῦν, ἐν ἐλάττοσιν εἶναί φησι διὰ τὸ ἀνθρώπινον. κηρύττεται δὲ καὶ
διὰ τῶν ἱερῶν γραμμάτων ποτὲ μὲν ὡς ὅλος ὢν ἄνθρωπος σεσιωπημένης αὐτοῦ τῆς
θεότητος οἰκονομικῶς, ποτὲ δὲ αὖ πάλιν ὡς θεὸς σεσιγημένης αὐτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος·
ἀδικεῖται δὲ κατ' οὐδένα τρόπον διὰ τὴν ἀμφοῖν εἰς ἑνότητα σύμβασιν. καὶ γοῦν ὁ
Phil. 3, 5 PG 1176 θεσπέσιος Παῦλος ὁ Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων καὶ φυλῆς Βενιαμίν, ὁ κλητὸς ἀπόστολος, ἐπι-
Rom. 1, 1 Col. 3, 5. 3 στέλλει τοῖς διὰ πίστεως δεδικαιωμένοις καὶ κατανεκρώσασι τὰ μέλη τῆς σαρκός, πορνείαν
δὴ λέγω καὶ πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν καὶ τὴν πλεονεξίαν· ἀπεθάνετε γὰρ
καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῶι Χριστῶι ἐν τῶι θεῶι. αὐτός γε μὴν ἔφη
Ioh. 17, 11-13 περὶ τῶν ἑαυτοῦ μαθητῶν· πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῶι ὀνόματί σου ὧι
δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς. ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν, ἐγὼ ἐτήρουν

17—28 Flor. Cyr. 149 χρῆναι — σύμβασιν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 γένοσ SD 2 πῶς οὖν] ὡσ SD δ' ἂν A κσ̄ τῆσ δόξησ VMPWU 4 τάχα που om. SD ἐγῷμαι SDAΔ οἶμαι U ἡγοῦμαι VMPW 5 ὅτι VMPWU τὸν δὲ om. A 6 ἠλαττωμένον om. SD θανάτου] σταυροῦ SD 7 ἐξώσωμεν W αὐτῆσ S om. VMPWU 8 τῆσ SD καὶ τῆσ VMPAWUΔ τῶν ἀγγέλων VMPWU 9 ἐκ om. VP μικροπρεπὲσ MSW νοούμενον οὔμενουν SD οἶμαι] οὐ U 13 εἰ ἠγνόηκά SD δὲ SD ἀληθῶς om. SDA ισ̄ χσ̄ A 14 γοῦν om. M 15 φληνάφουσ SD εἰκαιομύθοισ V εἰκαιομυθίασ SD 16 ἀνατέμνειν D ἀνεχόμενον S 18 γυναικός] παρθένου S τεχθέντα S 19 οὐχ SDΔ Flor. Cyr. ὡσ MPAWU ὡσ μὴ V ἀνθρωπότητα S 20 ἀπορρήτω M συνηνεγμένος V ἀνώτεροσ VS μὲν ὢν DA 21 τὸ καὶ Flor. Cyr. τὸ S 23 καὶ ἐγὼ καὶ Σ Flor. Cyr. ποτὲ Flor. Cyr. πάλιν om. MSD μου om. S μού om. U 25 φασι S διὰ om. Flor. Cyr. κηρύσσεται SD 26 ὢν om. SDA αὐτῆσ S 27 αὖ om. M σεσιγημένησ SDΔ σεσιωπημένησ VMPAWU Flor. Cyr. αὐτῆσ S 28 τοῖν P 29 δ'[1] om. DA 30 κατανεκρώσασ VMPW τῆς om. VPW 32 ἡμῶν W γε μὴν] οὖν V 33 οὖσ PAU 34 καὶ ἡμεῖσ DA

αὐτοὺς ἐν τῶι ὀνόματί σου ὧι δέδωκάς μοι, καὶ ἐφύλαξα αὐτοὺς καὶ οὐδεὶς
ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῆι.
νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῶι κόσμωι, ἵνα ἔχωσι τὴν
χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς. συνίης οὖν ὅπως ἀπὸ μόνης ὥσπερ
ἡμῖν τῆς ἀνθρωπότητος ἕν γε τουτοισὶ κατασημαίνεσθαι δοκεῖ; οἰησόμεθα γὰρ οὐδαμῶς
κεκρύφθαι τε καὶ ἀποδημεῖν τοῦ κόσμου, καίτοι λέγοντα σαφῶς ἀμὴν ἀμὴν λέγω Mt. 18, 20
ὑμῖν ὅτι ὅπου ἐὰν συναχθῶσι δύο ἢ τρεῖς εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν
μέσωι αὐτῶν καὶ πάλιν ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς Mt. 28, 20
συντελείας τοῦ αἰῶνος. ἴδοις δ' ἂν καὶ αὐτὸν τὸν ἱερώτατον Παῦλον καταρραθυ-
μοῦντα πολλάκις τοῦ καὶ ἄνθρωπον δεῖν ἀνακηρύττειν αὐτόν· Παῦλος γάρ φησιν, ἀπό- Gal. 1, 1
στολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ
αὖ ἐπὶ τούτοις γνωρίζω δὲ ὑμῖν τὸ εὐαγγέλιον, φησί, τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' Gal. 1, 11. 12
ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον· οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον
αὐτὸ οὐδὲ ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. καὶ μὴν καὶ
ἑτέρωθί φησιν εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι 2 Cor. 5, 16
γινώσκομεν. τίς οὖν ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ὁ τὴν οὕτως ἀπόρρητον ἀπλανῆ τε
καὶ θείαν ἀποκάλυψιν τῶν ἑαυτοῦ μυστηρίων ἐναστράπτων αὐτῶι; ἆρ' οὐχὶ γενόμενος
σὰρξ ὁ λόγος καὶ τὴν ἐκ γυναικὸς δι' ἡμᾶς οὐκ ἀτιμάσας γέννησιν; καίτοι πῶς οὐκ
ἀληθὲς ὅπερ ἔφην; μεμνήμεθα γὰρ τοῦ μακαρίου λέγοντος Γαβριὴλ πρὸς τὴν ἁγίαν παρ-
θένον μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· ἰδοὺ γὰρ συλλήψηι ἐν γαστρὶ καὶ τέξηι υἱὸν καὶ Lc. 1, 30
καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. καινὸν δὲ οἶμαι τουτὶ παρὰ τοῦ πατρὸς
ὄνομα δεδόσθαι τῶι λόγωι διὰ τῆς ἀγγέλου φωνῆς· προανακεκράγει γὰρ οὕτω καὶ χρη-
σμῴδημα προφητικὸν καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ τὸ καινὸν ὃ ὁ κύριος Ies. 62, 2
ὀνομάσει αὐτό. ὅτε τοίνυν ὁ συναίδιος τῶι πατρὶ καὶ πρὸ παντὸς αἰῶνος υἱὸς καὶ
μονογενὴς ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς γέγονεν ἄνθρωπος, γεγέννηται δὲ καὶ ἐκ γυναι-
κὸς καὶ ὡρίσθη μὲν υἱός, κεχρημάτικε δὲ καὶ πρωτότοκος καὶ γέγονεν ἐν πολλοῖς ἀδελ- Rom. 8, 29
φοῖς, τότε καὶ ὁ φύσει πατὴρ ὁρίζει τοὔνομα, τοῖς τῆς πατρότητος, ἵν' οὕτως εἴπωμεν,
ἑπόμενος νόμοις.

80 Ὁ αὐτὸς οὖν ἄρα καὶ μονογενής ἐστι καὶ πρωτότοκος. ὁ γάρτοι μονογενὴς ὡς PG 1177
θεός, πρωτότοκος ἐν ἡμῖν καθ' ἕνωσιν οἰκονομικὴν καὶ ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς ὡς ἄνθρωπος,
ἵνα καὶ ἡμεῖς ὡς ἐν αὐτῶι τε καὶ δι' αὐτοῦ υἱοὶ θεοῦ φυσικῶς τε καὶ κατὰ χάριν, φυσικῶς
μὲν ὡς ἐν αὐτῶι τε καὶ μόνωι, μεθεκτῶς δὲ καὶ κατὰ χάριν ἡμεῖς δι' αὐτοῦ ἐν πνεύματι.
ὥσπερ οὖν γέγονεν ἴδιον τῆς ἀνθρωπότητος ἐν Χριστῶι τὸ μονογενὲς διὰ τὸ ἡνῶσθαι τῶι

33—p. 62, 2 Flor. Cyr. 150 ὥσπερ — σαρκὶ ψυχὴν ἐχούσηι τὴν λογικήν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 ὧι — μοι om. VΣ οὗσ A καὶ¹ om. A 3 λέγω A 4 αὐτοῖσ M ἑαυτοῖσ UΔ συνιεὶσ MAW ὅπως] ὥσπέρ A ὥσπερ om. A 5 ἡμεῖσ P τουτοισὶ] τούτοισ εἰ MW τούτοισ U οἰήσομαι VMPWU 6 κόσμου] σκοποῦ W λέγοντοσ SD ἀμὴν² om. SD 7 ὅτι om. A ἂν A δ' ἂν SD 8 ἡμῶν SU καὶ ἕωσ MPAW 9 αὐτὸν] τὸν τὸν U 10 καὶ om. D γάρ om. A 10/11 ὁ ἀπόστολοσ P 12/13 τὸ — ἐμοῦ VMPWU φησι τὸ εὐαγγέλιον — ἐμοῦ SD τὸ εὐαγγέλιον τὸ — ἐμοῦ φησιν A 15 εἰ δὲ ἐγνώκαμνε S κατὰ σάρκα om. D 16/17 ἀπλανῆ τε καὶ ἀπόρρητον θείαν VMPW 17 ἀπαστράπτων A 18 ἐκ om. A 19 ἀληθὴσ S ὅθεν S γὰρ om. A μακαρίου om. VΣ γαβριὴλ λέγοντοσ V 20 γὰρ om. PU τέξεισ U 20/21 καὶ καλέσεις — Ἰησοῦν om. A 21 καλέσησ S τοῦτο VMPWU 22 δίδοσθαι SD 22/23 ἀγγέλου — προφητικὸν] προφητείασ V 22 τοῦ ἀγγέλου SDA προανεκεκράγει D 23 τὸ² om. A 24 αὐτῶ AW ὁ om. D καὶ² om. V ὁ A 25 τοῦ αἰῶνοσ om. V γεγένηται S 26 υἱὸσ SDAΣΔ υἱὸσ θῦ VMPWU 27 τὸ ὄνομα VSDΔ 28 νόμοισ ἑπόμενοσ V 29 οὖν om. M 29/30 ὁ γάρτοι — πρωτότοκος om. U 30 οἰκονομικῶσ V ὡς om. SDAU, corr. U 31 καὶ om. VMPWU ἡμεῖσ MPSDWUΔ ἡμεῖσ ὦμεν VA χάριν γενώμεθα W 32 μεθεκτικῶσ V τὲ S 33 ἴδιον γέγονε A τὸ μονογενὲς om. A

Rom. 8, 29 λόγωι κατὰ σύμβασιν οἰκονομικήν, οὕτως ἴδιον τοῦ λόγου τὸ ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς καὶ τὸ πρωτότοκος διὰ τὸ ἡνῶσθαι σαρκί. ἐρηρεισμένον δ' οὖν ἔχων τὸ εἶναι θεὸς καὶ τροπῆς ἀμείνων ὑπάρχων ἀεί, μεμένηκεν ὅπερ ἦν, καὶ ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος, τῆι κατὰ πάντων ὑπεροχῆι δόξηι τε τῆι ἀνωτάτω κατεστεμμένος. τοιγάρτοι κεκέλευσται μεθ' ἡμῶν καὶ αὐτὴ τῶν ἄνω πνευμάτων ἡ ἁγία τε καὶ παμμακαρία πληθὺς προσκυνεῖν αὐτῶι. ἦν γὰρ δή που καὶ μάλα εἰκὸς ἀνήνασθαι τὴν προσκύνησιν καὶ κατοκνῆσαι τιμᾶν, τὸ τῆς ἀνθρωπότητος ὁρῶντας σμικροπρεπές, καὶ τὸν δι' ἡμᾶς γενόμενον καθ' ἡμᾶς οὐκ ἀξιῶσαι δοξολογεῖν, ἀποφοιτῶντας ὡς ἀπωτάτω τοῦ πεπλανῆσθαι δοκεῖν. ἄποπτον γὰρ καὶ αὐτοῖς ἦν ἔτι τὸ ἐπὶ Χριστῶι μυστήριον, ἐξεκάλυπτε δὲ τὸ πνεῦμα αὐτοῖς καὶ δυσσεβεῖν οὐκ ἠφίει τοὺς
Hebr. 1, 6 ἡγιασμένους. τοιγάρτοι φησὶν ὁ θεσπέσιος Παῦλος· ὅταν δὲ εἰσαγάγηι τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῶι πάντες ἄγγελοι θεοῦ. ὁ γὰρ ἰδιότητι φυσικῆι τῆς οἰκουμένης ἁπάσης διενεγκὼν ἔξω τε αὐτῆς ὑπάρχων καθὸ νοεῖται θεός, εἰσβέβηκεν εἰς αὐτήν, μέρος κόσμου πεφηνὼς ὡς ἄνθρωπος, πλὴν οὐ διὰ τοῦτο τῆς θείας ὀπώλισθε δόξης. προσκυνεῖται γὰρ ὡς μονογενὴς κἂν εἰ καλοῖτο πρωτότοκος, ὅπερ ἐστὶν ἐναργῶς τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις ὅτι μάλιστα πρέπον.

31 Ἆρ' οὖν ὡς ἄνθρωπον προσκυνήσομεν τὸν Ἐμμανουήλ; μὴ γένοιτο. λῆρος γὰρ ἤδη τουτὶ καὶ ἀπάτη καὶ πλάνησις, διοίσομεν δὲ κατ' οὐδὲν τῶν τῆι κτίσει λελατρευκότων
Rom. 1, 25 παρὰ τὸν κτίστην καὶ ποιητήν, οἵ τινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῶι ψεύδει κατὰ τὸ γεγραμμένον, οἷς εἰ φρονήσαιμεν ἀδελφά, καὶ συνακουσόμεθα πάντως·
Rom. 1, 22.23 φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. ἢ γὰρ οὐχὶ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ ἰσουργοὶ καὶ σύμφρονες τοῖς μνημονευθεῖσιν ἐσόμεθα τὴν τοῦ θεοῦ δόξαν ἐν τῶι ψεύδει μεταλλάττοντες ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου, εἰ ὡς ἀνθρώπωι ψιλῶι καὶ ἑνὶ τῶν καθ' ἡμᾶς προσοίσομεν τὴν προσ-
PG 1180 κύνησιν τῶι Ἐμμανουήλ; τί δέ; οὐχὶ καὶ αὐτὴ τῶν ἀγγέλων ἡ ἄνω πληθὺς τοῖς εἰς τοῦτο μανίας ἥκουσι συντετάξεται; ἀνεξίτητον δὲ οἶμαί που τὴν ἐπὶ τῶι πεπλανῆσθαι γραφὴν καὶ τῆι τῶν ἐθνῶν ἀγέληι περιθήσομεν καὶ δυσαπόνιπτον ἕξει τῶν ἀρχαίων αἰτιαμάτων τὸ βλάβος. πλανᾶται γὰρ οἶμαι καὶ νῦν καὶ οὐδὲν ἧττον ἢ πάλαι, καὶ τὴν εἰς εὐθὺ διαστείχουσαν ἠγνόηκε τρίβον, καὶ περιττός, ὡς ἔοικεν, ὁ μακάριος Παῦλος προ-
Gal. 4, 8.9 σφωνῶν τε αὐτοῖς καὶ λέγων· ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ οὖσι θεοῖς, νῦν δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε; ποῖον γὰρ ἔτι θεὸν ἐγνώκασιν, εἰ μὴ φύσει θεὸς ὁ Χριστὸς εἰς ὃν πεπιστεύκασιν; καὶ εἰ λελατρεύκασιν ἀνθρώπωι, τοῖς τῆς ἀρχαίας πλάνης

VM. P [= hk], S, D [= mn], AWU

2 σαρκὶ ψυχὴν ἐχούσηι τὴν λογικήν Flor. Cyr. οὖν W om. U 3 ὅταν V 4 ἀνωτάτη S 5 μακαρία PU δὴ om. A 6 εἰκότωσ A 6/7 τὸ τῆσ — ὁρῶντασ μικροπρεπὲσ S τὸ τῆσ — ὁρῶντα σμικροπρεπὲσ D ὁρῶντασ τὸ τῆσ — σμικροπρεπὲσ A τὸ τῆσ — σμικροπρεπὲσ [σμικρὸν P] ὁρῶντασ VMPWU 8 ἀποτάτω DA ὕποπτον U ἦν καὶ αὐτοῖσ A αὐτοῖσ ἦν D αὐτῶν εἶναί τι S ἔτι om. A 9 χ̅υ̅ P ἠφίη A ἐφίει VW 13 αὐτὴν] ἑαυτὸν S 14 ἀπολεῖσθαι S 17 προσκυνήσομεν SDAΣΔ προσκυνήσομεν μόνον VMPWU 18 ἤδη om. SD τοῦτο VMPWU καὶ ἀπάτη om. A διοισόμεθα A καὶ κατ' P τῶν om. S 19 κτίσαντα VMPWU τοῦ θεοῦ om. SDA 20 εἰ φρονήσαιμεν VMPAWU ἐφρονήσαμεν S εἰ συμφρονήσαιμεν D ἀδελφοὶ SD 21 ἠλλάξαντο SD 22 φθαρτοῦ om. D 22/23 ἑρπετῶν καὶ τετραπόδων SD 23 οὐχὶ om. U 24 ἐν — μεταλλάττοντεσ τὴν — δόξαν P μεταλλάσσοντεσ SD 25 ἀ̅ν̅ο̅υ̅ φθαρτοῦ A εἰ] ἢ SD 26 ἄνω om. V τῆσ V 27 ἀντιτάξεται SD ἀνεξίτηλον SDA ἀνεκζήτητον P τῶν W 28 ἕξει ΣΔ ἔχει VMPSDAWU 29 οἶμαι] ἔτι A καί[2] SDΔ om. VMPWAU οὐδὲν ἧττον om. A 30 ἠγνοηκέναι VMPW 31 τε] γε U 32 ἀπὸ M 35 πεπιστεύκαμεν S

ἐνέχονται βρόχοις. ἢ οὐκ ἀληθὲς ὃ φημί; ἀληθὲς μὲν οὖν. ἄθρει δὴ οὖν, ὦ φιλό-
χριστε βασιλεῦ, ὅπως ἐξ ἀναγκαίων ἤδη συλλογισμῶν μόνον οὐχὶ συνωθούμεθα πρός γε
τὸ δεῖν ἐμφρόνως ὡς θεῶι τῶι κατὰ φύσιν προσκυνεῖν τῶι ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντι λόγωι
καὶ ἐν τῶι καθ' ἡμᾶς πεφηνότι σχήματι, τῆς ἀμφοῖν εἰς ἑνότητα συνδρομῆς οὐκ ἀνικάνως
ἐχούσης πρὸς τὸ ἀφανίσαι τυχὸν τὸ καὶ ἔσθ' ὅτε λυποῦν εἰς μόνης ἡμᾶς ἀνθρωπότητος
ὑποψίαν. προσλαβοῦσα γὰρ ἡ τοῦ λόγου φύσις τὸ ἀνθρώπινον οὐκ ἀνθρωπότης ἔσται
ψιλή, νικῶσα δὲ μᾶλλον ἰδίαι δόξηι τὸ προσληφθὲν ἐν ἀκλονήτωι σώιζεται διαμονῆι τῆς
θεοπρεποῦς ὑπεροχῆς. ταυτὶ φρονοῦντες οἱ μαθηταὶ προσεκύνουν, λέγοντες ἀληθῶς Mt. 14, 33
θεοῦ υἱὸς εἶ, καίτοι βάδην ἰόντα βλέποντες καὶ ἐν σαρκὶ καθ' ἡμᾶς· ἐπ' ἄκρου γὰρ δὴ
διέθει κύματος παραδόξως ὡς θεός.

32 Ἐρεῖ δὲ ἴσως ὁ τῆι τοιᾶιδε δόξηι μαχόμενος· καὶ τίς ἦν ὁ λέγων πρὸς τὴν ἐν τῆι
Σαμαρείαι γυναῖκα· ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδα- Ioh. 4, 22
μεν; εἶτα πῶς ἔσται προσκυνητὸς ὁ τοῖς προσκυνοῦσι συντεταγμένος; ἐγὼ δὲ φαίην ἂν
ὅτι τὸ τίς ἦν ὅλως ἐπὶ Χριστοῦ λεγόμενον ἀσύφηλόν τε καὶ ἀμαθές· μεμέρισται γὰρ οὐδαμῶς.
ὁ δὲ τῶι γυναίωι προσλαλῶν ὁ εἷς τε καὶ μόνος κύριος ἦν Ἰησοῦς Χριστός, ἐκ τῆς προσ-
κυνούσης ἀνθρωπότητος καὶ ἐκ τῆς προσκυνουμένης θεότητος τὸ εἶναί τε καὶ ὀνομάζεσθαι
θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος ἀληθὲς ἔχων ἐφ' ἑαυτῶι, καθάπερ ἀμέλει φαίη τις ἂν καὶ
ἑτέρως περὶ αὐτοῦ. ἧι μὲν γάρ ἐστι θεός, νοοῖτ' ἂν ὑπάρχων αὐτὸς ὁ τῆς δόξης κύ- 1 Cor. 2, 8
ριος· ἧι δὲ γέγονεν ὁ κατὰ μέθεξιν τὴν παρὰ θεοῦ δοξαζόμενος ἄνθρωπος, ἐδεῖτο καὶ δόξης,
λέγων πάτερ, δοξασόν σου τὸν υἱόν. ἀλλ' εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπ- Ioh. 17, 1
τισμα κατὰ τὸ γεγραμμένον. ὥσπερ οὖν ἐστι μία πίστις ἡ εἰς Χριστὸν καὶ ἓν ἀληθῶς Eph. 4, 5
τὸ βάπτισμα, καίτοι βαπτιζομένων καὶ πεπιστευκότων ἡμῶν εἰς πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον
πνεῦμα, κατὰ τὸν αὐτὸν οἶμαι τρόπον τε καὶ λόγον μία προσκύνησις ἡ πατρὸς καὶ ἐναν- PG 1181
θρωπήσαντος υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος. ἐξωσθήσεται γὰρ οὐδαμῶς τοῦ προσκυνεῖσθαι
δεῖν πρός τε ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων ὁ μονογενής, καὶ εἰ γέγονε σὰρξ καὶ Ioh. 1, 14
ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν κεχρημάτικέ τε πρωτότοκος ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς. ἐπεὶ τίς ἂν εἴη Rom. 8, 29
πάλιν ὁ τῆς ἐπ' αὐτῶι πίστεως λόγος; πῶς οὐκ ἄξιον ἰδεῖν; οὐδὲ γὰρ οἶμαι φαῖεν ἂν
οἵπερ ἂν ἕλοιντο φρονεῖν ὀρθῶς, ὡς εἰς μόνον πεπιστεύκαμεν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντα
λόγον, ἀπογυμνοῦντες αὐτὸν τῆς σαρκός. οὐδ' αὖ ἐκεῖνο παρήσομεν εἰπεῖν (λελέξεται
γάρ)· οὐ γὰρ ὡς εἰς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς οὔτε μὴν ὡς εἰς ἄνθρωπον ἡ πίστις, ἀλλ' ὡς
εἰς θεὸν πράττεται τὸν φύσει καὶ ἀληθῶς ἐν προσώπωι Χριστοῦ. συλλήψεται δὲ τῶι
λόγωι καὶ ὁ σοφὸς γράφων Παῦλος· οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν 2 Cor. 4, 5. 6
Ἰησοῦν κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι ὁ θεὸς ὁ

12—17 Flor. Cyr. 151 ὑμεῖς — ἑαυτῶι

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

2 γε om. DA τε S 3 τῶι[1] om. SD θῦ καὶ A 4 τῶι] τοῖσ MW οὐκ ἂν ἱκανῶσ MPS οὐχ ἱκανῶσ D 5 ἐμφανίσαι A καὶ τὸ A τὸ P 6 οὐκ om. W ἀνθρωπότητοσ V 8 ταυτὶ DΔ ταύτη MWU ταῦτα VPSDA 10 κύματα S 11 τῆι om. VMPWU 12 ἡμεῖσ W ἡμεῖς δὲ AΣ Flor. Cyr. 13 ἔσται om. M τεταγμένοσ S 14 ἀσύμφιλόν A Flor. Cyr. καὶ om. S 15 δὲ om. V τε] δὲ V μόνος Ἰησοῦς Χριστὸς ἦν Flor. Cyr. ἦν κύριοσ SD κσ̄ ἡμῶν A, de ἦν non constat 15/16 προσκυνήσεως Flor. Cyr. 16 καὶ — θεότητος om. V προσκυνούσης Flor. Cyr. 17 ἀληθῶσ A 18 ἧι] εἰ DA ἐστι θσ̄ VA θσ̄ ἐστι SD ἐστι MPWU αὐτὸσ ὑπάρχων A 19 ἧι] εἰ DA δεξάμενοσ D 21 ἐν χω̄ VMPWU 22 τὸ om. DA 23 καὶ μία SD 23/24 τοῦ ἐνανθρωπήσαντοσ U 24 οὐδαμοῦ D τὸ A 25 τε] γε V εἰ καὶ VMPWU 26 ὡσ ἐν[2] VMWU ἂν om. A 27 τῆσ — πίστεωσ ὁ λόγοσ VMPWU οὖν οὐκ VMPWU ἂν om. VMPWU 28 εἴπερ V 29 εἰπεῖν om. V 30 οὐ γὰρ] οὐκ A οὔτε γὰρ U ὡσ MSDWUΣΔ om. PA ὡσ VMPSWUΣ om. DA ὡς[3] om. DΔ 31 τὲ καὶ A 32 ἑαυτὸν S 32/33 ιν̄ χν̄ καὶ κν̄ S 33—p. 64, 2 ὅτι — Χριστοῦ om. P

εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φω-
τισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης αὐτοῦ ἐν προσώπωι Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἰδοὺ
δὴ σαφῶς τε καὶ ἐναργῶς ὁ φωτισμὸς τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἐν προσώπωι
Ioh. 14, 9 διέλαμψε τοῦ Χριστοῦ. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκεν ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πα-
Ioh. 10, 30 **33** τέρα· ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμέν. χαρακτὴρ δὲ ὁ θεῖος οὐ σωματικός, ἀλλ' ἐν
δυνάμει καὶ δόξηι τῆι θεοπρεπεστάτηι, τοῦτο δὲ ἦν ἀκραιφνὲς ἐν Χριστῶι. γνωρίζεσθαι
δὲ καὶ διὰ τούτων ἠξίου καὶ διὰ τῆς τῶν δρωμένων ὑπεροχῆς εἰς ἐννοίας ἀναφοιτᾶν τὰς
ἐπ' αὐτῶι τοὺς ἀκροωμένους ἤθελε, κατασμικρυνούσης αὐτὸν ἠρέμα παρά γε τοῖς ἀσυνέτοις
Ioh. 10, 37. 38 τῆς ὁρωμένης σαρκός. εἰ γὰρ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, φησί, μὴ
πιστεύετέ μοι· εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις μου πιστεύ-
ετε. φάναι δὲ οἶμαι ταυτὶ τὸ τηνικάδε Χριστὸν οὐκ ἀσυντελὲς εἰς ὄνησιν εἰδότα τὸ
χρῆμα. ἐπειδὴ γὰρ ᾤιοντο θεὸν μὲν οὐκ εἶναι κατὰ φύσιν τὸν δι' ἡμᾶς ἐνηνθρωπη-
κότα, ψιλὸν δὲ ἁπλῶς ἄνθρωπον καθ' ἡμᾶς ἀπαράδεκτόν τε διὰ τοῦτο τὴν ἐπ' αὐτῶι
πίστιν ἐποιοῦντο τινές, ἀναγκαίως τὸ δεῖμα καὶ τὸν ἐπὶ τούτοις ὄκνον ὑποτεμνόμενος τῆι
τῆς θεότητος φύσει τὴν πίστιν ἀνατιθεὶς ὡς ἐν προσώπωι πατρὸς καὶ οὐχὶ τῆι καθ' ἡμᾶς
Ioh. 12, 44. 45 σμικροπρεπείαι προσνέμων ἔφασκεν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμέ,
ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με, καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με.
ἆρ' οὖν οὐκ ἴσον εἰπεῖν· ὦ τῶν ἐμῶν κατήκοοι λόγων, μὴ μικρὰ καὶ χαμαιριφῆ τὰ εἰς ἐμὲ
δοξάζετε, ἴστε δὲ ὅτι τὴν εἰς αὐτὸν ἐμὲ τὸν ὁρώμενον ἐν σαρκὶ προσιέμενοι πίστιν οὐκ
εἰς ἄνθρωπον ἁπλῶς ἔσεσθε πεπιστευκότες, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν πατέρα δι' ἐμοῦ τοῦ κατὰ
πᾶν ὁτιοῦν ἴσως τε καὶ ἀπαραλλάκτως ἔχοντος υἱοῦ, σαρκωθέντος μὲν δι' ὑμᾶς καὶ περί-
PG 1184 βλημα σμικροπρεπὲς οἰκειουμένου τὴν ἀνθρωπότητα, τό γε μὴν ἰσοφυές τε καὶ ἰσουργὸν
καὶ ἐν ταυτότητι δόξης ἀδιαλώβητον παντελῶς ἔχοντος πρὸς αὐτόν;

34 Μάθοι δ' ἄν τις καὶ ἑτέρως αὐτὸν τὴν πίστιν οὐ διωθούμενον, ἀλλὰ τομῆς τινος
δίχα καὶ διαφορᾶς εἰσδεδεγμένον αὐτὴν ὡς ἐν ἰδίωι προσώπωι, καὶ εἰ γέγονεν ἄνθρωπος.
ἐπειδὴ γὰρ τὸν ἐκ γενετῆς ἰᾶτο τυφλὸν καὶ τὸ γλυκὺ μέν, ἄηθες δ' οὖν ἐνεφύτευσε φῶς
αὐτῶι, παρὰ πάντων εἰκότως ἐθαυμάζετο. ἀλλ' ὁ μὲν τοῦ πάθους ἀπηλλαγμένος παρὰ
Ioh. 9, 35-38 τοῖς Ἰουδαίοις ἐκρίνετο καὶ ὡμολόγει τὸν ἰατρόν, Χριστὸς δὲ αὐτῶι περιτυχὼν σὺ πιστεύεις,
ἔφασκεν, εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ; τοῦ δὲ τίς ἐστι, κύριε διακεκραγότος, ἵνα πιστεύσω
εἰς αὐτόν; ἀντεφώνει λέγων· καὶ ἑώρακας αὐτὸν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός
ἐστιν. ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω κύριε, καὶ προσεκύνησεν αὐτῶι. καίτοι πῶς οὐχ
Ioh. 1, 18 ἅπασι συμφανὲς ὡς ἄποπτος παντελῶς ἡ θεία τε καὶ ἀνωτάτω φύσις; θεὸν γὰρ οὐδεὶς ἑώ-
ρακε πώποτε κατὰ τὸ γεγραμμένον. εἴπερ οὖν διιστὰς ἑαυτοῦ τὸ ἀνθρώπινον ὡς
αὐτὸ δὴ τοῦτο πεφηνὼς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος γυμνὸς καὶ μόνος ἠξίου πιστεύεσθαι, τί
μὴ μᾶλλον τὴν τοῦ θεοῦ φύσιν ἀναλογίζεσθαι δεῖν, ἥτις ποτέ ἐστι, τὸν εὖ παθόντα διεκε-
λεύετο, παρέδειξε δὲ σωματικῶς, ὡς καὶ αὐτοῖς ὄμμασι καταθεᾶσθαι παρόν; ἔφη γὰρ

31—33 Flor. Cyr. 152 καίτοι — γεγραμμένον

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

2 Ἰησοῦ om. SΣΔ 3 τε om. VMPWU 5 σωματικῶσ SU 6 θεοπρεπεστάτω V δὲ om. A 7 ἀποφοιτᾶν τὰς A ἀναφοιτῶντασ S 8 κατασμικρυνούσασ V 10 πιστεύητέ A μὴ om. S πιστεύηται W μου om. A 10/11 πιστεύσατε VMPWU 11 ταυτὶ om. V ἀτελὲσ SD 12 γὰρ om. W 13 ἄνον ἁπλῶσ V τὲ MWUΔ δὲ VPSDA ἐπ' αὐτῶ] ἑαυτῶν SD 14 ὑποτεμόμενοσ A 16 μικροπρεπεία MPSWU 17 θεωρῶν] ἑωρακὼσ A 18 ἄρα SD οὖν om. AΔ 19 ἐν σαρκὶ om. D 21 ἡμᾶσ SD 22 μικροπρεπὲσ U οἰκειωσαμένου VMPWU 23 ἀδιάβλητον D πρὸσ αὐτὸν ἔχοντοσ παντελῶσ P 26 γεννητῆσ SD ἴαται U 26/27 αὐτῶ φῶσ D 27 ἀλλὰ SD 28 τοῖσ om. A σὺ] οὐ P 29 δὲ τὸ τίς AΔ κύριε om. A 30 ἀνταναφωνεῖ SDA 32 ὡς — παντελῶς om. S τε om. S ἀνωτάτη SU 33 αὐτοῦ SD 34 τοῦτο om. A τοῦτο καὶ V ὁ om. VMPWU 35 εὐπαθοῦντα A 36 καταθεᾶσθαι SDΔ καταθεάσασθαι VMAW παραθεάσασθαι P θεάσασθαι U παρὼν S παρόντα DA

ὅτι καὶ ἑώρακας αὐτὸν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. ἢ οὐχὶ τὴν Ioh. 9, 37
σάρκα παραδεῖξαι φήσομεν; εἶτα πῶς αὐτὸς ἂν εἴη λοιπὸν ἡ σάρξ, εἰ μὴ νοοῖτο καθ'
ἕνωσιν, ὡς αὐτὸς ὑπάρχων τὸ ἴδιον αὐτοῦ; καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐφ' ἡμῶν γένοιτ' ἄν· κατα-
δείξειε γὰρ ἄν τις οὐ μεμερισμένως οὐδὲ ἀτελῶς τὸν καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον, τὸν ἐκ ψυχῆς
δὴ λέγω καὶ σώματος, καὶ ἀπὸ μόνης αὐτοῦ τῆς σαρκός.

85 Γέγραφε δέ που καὶ ὁ σοφὸς ἡμῖν Ἰωάννης ὅτι πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα Ioh. 20, 30.
ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν 31
τῶι βιβλίωι τούτωι· ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν
ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῶι ὀνόματι
αὐτοῦ. κατατεθήποι δ' ἄν τις οὐ μεῖον καὶ τὸν θεσπέσιον Πέτρον Ἰουδαίοις προσπε-
φωνηκότα σαφῶς καὶ ἀναφανδόν· ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι, εἰ ἡμεῖς Act. 4, 8-10.
σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίαι ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος 12
σέσωσται, γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῶι λαῶι Ἰσραὴλ ὅτι ἐν
τῶι ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ
θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτωι οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν
ὑγιής. καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλωι οὐδενὶ ἡ σωτηρία. οὐδὲ
γὰρ ὄνομα ἕτερόν ἐστιν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις,
ἐν ὧι δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς. τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ καὶ θάνατον ὑποδὺς καὶ ἐγηγερμένος PG 1185
ἐν δόξηι καὶ ἐκ Ναζαρέτ, εἰ μὴ Χριστὸς Ἰησοῦς, τουτέστιν ὁ πρὸ παντὸς μὲν αἰῶνος ἐκ
πατρὸς ἀπορρήτως γεγεννημένος, ἐν δέ γε τῶι λοίσθωι καὶ εἰς πέρας ἥκοντι τοῦ αἰῶνος
καιρῶι καὶ σωματικῶς ἐκ γυναικός; ὁ πίστιν οὖν ἄρα τὴν εἰς αὐτὸν προσιέμενος γέρας
ἀποίσεται τὸ ἐξαίρετον· διακεκλήσεται γὰρ υἱὸς θεοῦ. ὅσοι γὰρ ἔλαβον αὐτόν, Ioh. 1, 12. 13
ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν, φησί, τέκνα θεοῦ γενέσθαι τοῖς πιστεύουσιν εἰς
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελή-
ματος ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. ἵνα γὰρ γένηται πρωτεύων ἐν πᾶσιν Col. 1, 18
86 αὐτός, καθὰ γέγραπται, γεγέννηται μὲν ἐκ γυναικός, ἐπειδὴ δέ ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς ἀναμορ-
φουμένης κτίσεως δι' ἁγιασμοῦ πρὸς θεόν, καὶ πρό γε τῶν ἄλλων αὐτὸς γεννητὸς ἐδείχθη
πνεύματος, τὴν ἀνδρός τε καὶ γυναικὸς οὐ περιμένων σύνοδον καὶ οὐκ ἀτιμίαι καὶ μώμωι
καταδικάζων τὴν φύσιν (τίμιος γὰρ ὁ γάμος καὶ ὁ πλάσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ Hebr. 13, 4
θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς), ἀλλὰ τῶι μείζονι καὶ ἀσυγκρίτως ὑπερκειμένωι προσνέμων
ἤδη πως τὰ ἀνθρώπινα. γεννητοὺς γὰρ πνεύματος, οὐκ ἀνδρῶν ἡμᾶς ἔτι χρηματίζειν
ἤθελε. καὶ γοῦν πατέρα, φησί, μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν Mt. 23, 9. 8
ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστέ. οὐκοῦν ἀμώμητον
παντελῶς τὸ πιστεύειν εἰς αὐτόν, μᾶλλον δὲ καὶ τῆι τῶν πλημμελημάτων ἀμνηστίαι τετίμη-
ται. γράφει γὰρ ὧδε πάλιν ὁ ἔκκριτος Παῦλος· εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται Gal. 2, 16

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 ἢ om. P 2 ἂν — λοιπὸν αὐτὸς SDA 3 ὡς om. S αὐτὸ W 3/4 καταδεῖξαι S καταδείξει D καταδείξη A 5 δὴ om. D 6 οὖν om. SD 8 πιστεύητε A ὅτι om. U 9 ὁ Χριστὸς om. A ζωὴν αἰώνιον MW ἔχοιτε S 10 οὐ μεῖον] τὸ ὅμοιον SD 11 καὶ[1] om. S 13 ἡμῖν W 15 παρέστηκεν] ἐστιν S ἡμῶν S 16 ἕτερον S ἐν οὐδενὶ ἄλλω SD ἐν ἄλλω ἐν οὐδενὶ W 17/18 ἐν ὧ — ἡμᾶσ τὸ — ἀνοισ SD ἐν ὧ — ἡμᾶσ A 19 καὶ ἐκ] ἐν S ἰησοῦσ χσ ΑΔ 19/20 ἀπορρήτωσ ἐκ θῦ πρσ SD 20 γεγενημένοσ S γε om. A 21 ὁ erasum S προσιέμενος om. S 22 ἀποίσοιτο A τὸ om. A διακεκλήσοιτο A 22/23 ὅσοι — τοῖς] καὶ ὅσοι W 23 φησὶ — γενέσθαι SDAΔ τέκνα — γενέσθαι φησὶ MPU τέκνα θυ γενέσθαι V θῦ πρσ S 24/25 ἀνδρὸσ — σαρκὸσ U 25 ἐγενήθησαν S 25/26 αὐτὸσ ἐν πᾶσι SDA 26 καθὼσ γέγραπται P κατὰ τὸ γεγραμμένον A ἐστιν ἀπαρχὴ] ἀπαρχὴν S 26/27 τοῖσ ἀναμορφουμένοισ D 27 κτίσεως om. D ἁγιασμὸν MWU πρὸς θεὸν om. S ἐδείχθη γεννητὸσ P 28 πνσ SDAΔ τοῦ πνσ M[corr] WU τοῦ πρσ MP ἐκ πνσ V περιμείνασ S μώμου U 30 κρείττονι SD 31 ἤδη πως] εἴδει V ἀνδρὸς P ἔτι om. DA 32 ὑμῶν μὴ καλέσητε A μὴ καλέσητε V 33 ὑμῶν ὁ πηρ S ὑμῶν D

ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς
εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐν αὐτῶι. κατοκνήσω δὲ
οὐδαμῶς, ὅπερ ἤδη φθάσας ἔφην, ἀνακυκλήσας εἰπεῖν ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς οὐ γυμνὸς καὶ καθ'
ἑαυτὸν ὁ ἐκ θεοῦ νοεῖται λόγος, ἀλλ' ὅτε προσέλαβε τὸ ἀνθρώπινον καὶ ἀσυγχύτως ἐνεπλάκη
σαρκί, οὕτως ἔχοντα καὶ ὁρώμενον καὶ ἐν εἴδει τῶι καθ' ἡμᾶς τυγχάνοντα τοῖς ἁγίοις ἀπο-
Mt. 17, 5 στόλοις παρέδειξεν ὁ πατήρ, φωνῆς ἄνωθεν ἐκπεποιημένης τοιᾶσδε· οὗτός ἐστιν ὁ
υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ὧι εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. σύνες οὖν ὅπως
οὐκ ἐν τούτωι, φησίν, ἐστὶν ὁ υἱός μου, ἵνα μὴ ἀνὰ μέρος ὡς ἕτερος ἐν ἑτέρωι τυχόν, ἀλλ'
εἷς νοοῖτο καὶ ὁ αὐτὸς καθ' ἕνωσιν οἰκονομικήν. πλημμελὲς δὲ ὅτι τὸ ἀντιτείνειν ἐστὶ
1 Ioh. 5, 9. 10 καὶ τῶν ὅτι μάλιστα σφαλερωτάτων, ἀναπείθει γράφων Ἰωάννης ὡδί· ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ
μαρτυρία τοῦ θεοῦ ὅτι μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς
τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν τοῦ θεοῦ ἐν ἑαυτῶι· ὁ μὴ πιστεύων
τῶι θεῶι ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἐπίστευσεν εἰς τὴν μαρτυρίαν
ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. μεμαρτύρηκε δὲ ὅτι οὗτος ὁ
PG 1188 μετὰ σαρκὸς καὶ ἐν τῆι τοῦ δούλου μορφῆι μοναδικῶς τε καὶ ἰδικῶς ἐμὸς ἀληθῶς υἱός.
καὶ αὐτὴν δὲ τὴν διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος εὐκλεᾶ χάριν καὶ τὴν ἐν αὐτῶι ζωοποίησιν
καὶ τὴν θεοῦ μέθεξιν δι' ἁγιασμοῦ ἐν πνεύματι διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ πεπρᾶχθαι δώσομεν
Mt. 3, 11 ἀναγκαίως. μεμνήμεθα γὰρ Ἰωάννου λέγοντος· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότε-
ρός μού ἐστιν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· ἐκεῖνος ὑμᾶς
βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίωι καὶ πυρί. ἆρ' οὖν, εἰπέ μοι, τῆς καθ' ἡμᾶς ἀνθρω-
πότητος ἔργον εἶναι φαμὲν τὸ ἐν πνεύματι ἁγίωι βαπτίζειν δύνασθαι καὶ πυρί; καὶ πῶς ἂν
εἴη τοῦτό γε; καὶ μὴν ἄνδρα λέγων τὸν ὅσον οὐδέπω παρεσόμενόν τε καὶ ὀφθησόμενον αὐτὸν
ἔφη βαπτίζειν ἐν πυρὶ καὶ ἁγίωι πνεύματι, οὐ τὸ ἀλλότριον τοῖς βαπτιζομένοις ἐνιέντα πνεῦμα
δουλοπρεπῶς καὶ ὑπουργικῶς, ἀλλ' ὡς θεὸν κατὰ φύσιν μετ' ἐξουσίας τῆς ἀνωτάτω τὸ ἐξ αὐτοῦ
τε καὶ ἴδιον αὐτοῦ, δι' οὗ καὶ ὁ θεῖος ἡμῖν ἐνσημαίνεται χαρακτήρ. ἀναμορφούμεθα γὰρ
ὡς εἰς εἰκόνα τὴν θείαν, εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, οὐ σωματικὸν ὑπομένοντες τὸν ἀναπλασμόν
(κομιδῆι γὰρ εὔηθες οἴεσθαι τουτί), διὰ δὲ τοῦ μεταλαχεῖν ἁγίου πνεύματος αὐτὸν ἐν ἑαυ-
Ies. 61, 10 τοῖς πλουτοῦντες Χριστόν, ὡς ἤδη χαίροντας ἐκεῖνο φωνεῖν ἀγαλλιάσθω ἡ ψυχή μου
ἐπὶ τῶι κυρίωι· ἐνέδυσε γάρ με ἱμάτιον σωτηρίου καὶ χιτῶνα εὐφροσύνης.
Gal. 3, 27 ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε, φησίν.

87 Εἰ δὲ δή τις ἔροιτο προσιών· ἆρ' οὖν εἰς ἄνθρωπον βεβαπτίσμεθα καὶ τοῦτο εἶναι
φήσομεν ἀληθές; καὶ πρός γε ἡμῶν ἀντακούσεται· εὐφήμει, ἄνθρωπε· τί δρᾶις, ὦ οὗτος;
κατακομίζεις ἡμῶν εἰς γῆν τὴν ἐλπίδα; βεβαπτίσμεθα γὰρ οὐκ εἰς ἄνθρωπον ἁπλῶς,
ἀλλ' εἰς θεὸν ἐνηνθρωπηκότα καὶ ἀνιέντα ποινῆς καὶ τῶν ἀρχαίων αἰτιαμάτων τοὺς τὴν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

3 εἶπον A 4 νοεῖται ὁ ἐκ θῡ V ὅτι P προσεπλάκη SD 6 φωνῶν S ἐκπεποιημένησ MPSWUΔ ἐκπεμπομένησ VDA 7 ηὐδόκησα MDU ἀκούετε αὐτοῦ S 8 ὁ υἱόσ ἐστὶν SD μου om. SD ἐν om. SD 9 καὶ ὁ MPSAWU ὁ V καὶ D τὸ om. P 10 ὅτι] ὄντι A σφαλερωτέρων D ὧδε SD 11/12 ὅτι — θεοῦ[1] om. S, add. S[mg] 11 ὅτι] ἣν S[mg] D 12 μαρτυρίαν τοῦ θῡ VMAWU μαρτυρίαν ἀληθῆ τοῦ θῡ P μαρτυρίαν SD αὐτῶ P 13 τῶ θῷ DAΔ τῶ υἱῶ VMPSWU εἰσ τὸν υἱὸν Σ 14 οὗτος] αὐτὸσ S 15 καὶ om. AW τε om. VMPWU υἱὸσ ἐστὶν ἀληθῶσ SD 16 αὐτὸσ S βαπτίσματοσ DAΣΔ π̅ν̅σ̅ VMPSWU 17 τοῦ θῡ P 18 μεμνησόμεθα S μεμνήσομαι Δ 19 ἐκεῖνος] αὐτὸσ SD 20/21 ἆρ' — πυρί om. P 20 ἆρα οὖν SD ἄρ' V 21 τῶ S βαπτίζειν δύνασθαι] βαπτίζεσθαι D καὶ[2] om. VMPWU ἂν οὖν P 22 γε om. SD ὅσον om. W οὔπω A 24 θσ̄ PA 25 τε om. VMPWU ἴδιον] δι' SD 26 εἰς om. PS εἰς om. A ἀναμένοντεσ A 27 οἴεσθαι εὔηθεσ A τουτὶ SDΔ ταυτὶ VMPAWU 28 χαίροντες A 30 γάρ φησιν — ἐνεδύσασθε S γὰρ εἰσ — ἐνεδύσασθε D 32 ἀλήθειαν V γε A τε SD om. VMPWU ὦ ἄν̅ε̅ A ἄν̅ο̅ν̅ S 33 καὶ κατακομίζεισ DA κατακομίζων V ἡμῶν τὴν ἐλπίδα εἰσ γῆν S ἡμῶν τὴν ἐλπίδα D εἰσ γῆν ἡμῶν τὴν ἐλπίδα A ἀληθῶσ S 34 ποινῶν SD τὴν om. MPW

εἰς αὐτὸν πίστιν εἰσδεδεγμένους. καὶ γοῦν ὁ θεσπέσιος Πέτρος Ἰουδαίοις ἔφη προσλαλῶν·
μετανοήσατε οὖν καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῶι ὀνόματι Ἰησοῦ Act. 2, 38
Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος.
ἀπολύων γὰρ ἁμαρτίας τὸν αὐτῶι προσκείμενον τῶι ἰδίωι λοιπὸν καταχρίει πνεύματι, ὅπερ
ἐνίησι μὲν αὐτὸς ὡς ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος καὶ ἐξ ἰδίας ἡμῖν ἀναπηγάζει φύσεως, κοινὸν
δὲ ὥσπερ τὸ χρῆμα τιθεὶς τῆι μετὰ σαρκὸς οἰκονομίαι διὰ τὴν ἕνωσιν καὶ ὡς ἄνθρωπος
ἐνέπνει σωματικῶς. ἐνεφύσησε γὰρ τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις εἰπὼν λάβετε πνεῦμα Ioh. 20, 22
ἅγιον, καὶ οὐκ ἐκ μέτρου δίδωσι τὸ πνεῦμα κατὰ τὴν Ἰωάννρυ φωνήν, ἀλλ' αὐτὸς Ioh. 3, 34
ἐνίησιν ἐξ ἑαυτοῦ, καθάπερ ἀμέλει καὶ ὁ πατήρ. καὶ γοῦν ὁ θεσπέσιος Παῦλος, ὅλην
ἀποστήσας τὴν ἔν γε τούτωι διαφοράν, ποτὲ μὲν αὐτὸ τῶι θεῶι καὶ πατρὶ προσνέμων
ὁρᾶται, ποτὲ δὲ αὖ τῶι υἱῶι. γράφει γὰρ ὧδε· ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ἀλλ' Rom. 8, 9. 10 PG 1189
ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ
ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν
διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζῶν διὰ δικαιοσύνην. ἄραρεν οὖν ὅτι καὶ ἴδιόν
ἐστι τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ καὶ οὔτι που μόνον ἧι λόγος ἐστὶ πεφηνὼς ἐκ πατρός, ἀλλ' εἰ καὶ
νοοῖτο καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος γεγονὼς ὁ τῶν τῆς θεότητος ἰδιωμάτων ὡς ἐν ἰδίαι φύσει
λειπόμενος. καὶ γοῦν αὐτὸς ὑπάρχων ἡ πάντων ζωὴ διὰ τὴν ἐκ ζῶντος πατρὸς ἄρρητον
γέννησιν, ζωοποιεῖσθαι λέγεται μεθ' ἡμῶν. πάρα δ' οὖν ὅμως ἰδεῖν χαριζόμενον μὲν
τῆι ἰδίαι σαρκὶ τῆς θεοπρεποῦς ἐνεργείας τὴν δόξαν, οἰκειούμενον δὲ αὖ τὰ σαρκὸς καὶ
οἱονεί πως καθ' ἕνωσιν οἰκονομικὴν καὶ τῆι ἰδίαι περιτιθέντα φύσει.

38 Ἦ οὐχὶ δὴ μάλιστα πρέπειν ἐρεῖ τις τῶι γε ὄντι κατὰ φύσιν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγωι
τὸ ἄνωθεν ἥκειν καὶ ἐξ οὐρανοῦ τὸ ζωογονεῖν δύνασθαι τὰ οἷς ἂν ἐνιέναι βούλοιτο τὴν
ζωήν; τί δέ; τὸ δημιουργεῖν, εἰπέ μοι, θεικῶς δοίη τις ἂν εἶναι τῶν ἀνθρωπίνων; οὐδα-
μῶς. πῶς τοίνυν; ἡμᾶς ζωοποιεῖ μὲν ὡς θεός, πλὴν οὐ μόνωι τῶι μεταλαχεῖν ἁγίου
πνεύματος, ἀλλ' ἐδεστὴν παραθεὶς καὶ τὴν ἀναληφθεῖσαν σάρκα. ἔφη γὰρ ὅτι ἀμὴν Ioh. 6, 53
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ
πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. κατακερτομούντων δὲ αὐτὸν
τῶν Ἰουδαίων ποτὲ καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἀμείνοσι ψῆφον ἀνάπτειν οὐκ οἶδ' ὅπως ἐπικεχειρη-
κότων τῶι μακαρίωι Μωσεῖ εἰρηκότων τε ἀναφανδὸν οἱ πατέρες ἡμῶν ἔφαγον τὸ Ioh. 6, 31. 30
μάννα ἐν τῆι ἐρήμωι, καθώς ἐστι γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν
αὐτοῖς φαγεῖν. τί ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζηι, ὡς
ἄνωθεν ἡμῖν καὶ ἐξ οὐρανοῦ κατακομίσας τὸ σῶμα; φησίν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ioh. 6, 32. 33
οὐ Μωυσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. ὁ γὰρ
ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῶι
κόσμωι. καὶ πρός γε τούτοις πάλιν μόνον οὐχὶ καὶ δακτύλωι καταδεικνὺς ἑαυτὸν ἐν-

---

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 ἐκδεδεγμένουσ A ἐνδεδεγμένουσ μᾶλλον δὲ εἰσδεδεγμένουσ V προσλαλῶν ἔφη V 2 οὖν om. SD 2/3 εἰσ ὄνομα τοῦ κῦ ιῦ χῦ S 3 ἁμαρτιῶν MSDΣ τῶν ἁμαρτιῶν A ἁμαρτιῶν ὑμῶν VPWU τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν W^corr Δ 4 ἁμαρτιῶν SD 5 ὡς] ὁ W καὶ om. W ἀναπηγάζων MW 6 διά om. SW, corr. W 8 κατὰ — φωνὴν τὸ πνᾶ V 9 αὐτοῦ SDA 10 αὐτὸ MSAWUΣ αὐτῷ VPDΔ 11 αὐτῷ τῷ P γὰρ PWUΣΔ δὲ VSDA om. M 12 εἴ τισ δὲ V Χριστοῦ] θῦ W 14 ζῶν VMPWUΣ ζωὴ SDAΔ τὴν δικαιοσύνην SD ἄραρεν] ἄρα γε V 15 υἱοῦ] θῦ SD 16 ὁ MWΣΔ ὁ μὴ VPSDAU 17 λειπόμενον S ὑπάρχει SD διὰ δὲ D ἐκ τοῦ V 17/18 ἀπόρρητον γένεσιν S 18 πάρα δ' οὖν om. W spatio relicto 19 τὴν σάρκα V 21 πρέπον V τε A 22 καὶ om. P coniciam τό ⟨τε⟩ 23 δὲ δὴ D εἶναι om. A ἢ τῶν V 24 ζωοποιεῖ μὲν ἡμᾶσ SD μόνον A 25 σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνοῦ D 26 ὅτι ἐὰν S τοῦ[2] om. M 27 πίετε U αὐτοῦ om. V 28 ποτὲ om. U 28/29 ἐπιχειρηκότων W 29 μωσῆ PSW τὲ MPWUΔ δὲ VSDA ὑμῶν V 30 ἐρήμω καὶ ἀπέθανον κατὰ τὸ W 32 ἀμὴν[2] om. VP λέγω λέγω U 33 μωσῆσ U οὐρανοῦ] οὐρανοῦ ἀλλ' ὁ πηρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ VDAΣ 35 δακτύλοισ κατασημαίνων αὐτὸν S 35—p. 68, 1 ἐν σώματι D

Ioh. 6, 51.56. σώματον ἐγώ εἰμι, φησίν, ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς. ἐάν
57 τις φάγηι ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ
δώσω, ἡ σάρξ μού ἐστιν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. ὁ τρώγων μου τὴν
σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῶι. καθὼς ἀπέστειλέ
με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσει
δι' ἐμέ. καίτοι πῶς οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν ὡς οὐ καταπεφοίτηκε μὲν ἐξ οὐρανῶν ἡ σάρξ,
PG 1192 ἀλλ' ἦν ἐκ παρθένου κατὰ τὰς γραφάς; ἔστι δὲ οὐκ ἐδεστὸς ὁ λόγος, ἀλλ' εἰς ἓν ἄμφω
συλλέγων κατὰ σύμβασιν οἰκονομικὴν τὰ τῶν φύσεων ἰδιώματα διὰ μυρίων ὅσων ἡμῖν
ὁρᾶται λόγων. Νικοδήμωι μὲν γὰρ οὐ συνιέντι τὸ μυστήριον, ἀνακεκραγότι δὲ ἀμαθῶς
Ioh. 3, 9 πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; εἰ τὰ ἐπίγεια, φησίν, εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύ-
Ioh. 3, 12.13 ετε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε; καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν
εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
Ἰουδαίοις δὲ πάλιν τὴν ἴσην ἐκείνωι νοσοῦσιν ἀπαιδευσίαν καὶ διαγελᾶν οὐκ οἶδ' ὅπως
Ioh. 6, 61.62 ἑλομένοις αὐτόν, ἐπείπερ ἔφη ζωοποιὸν καὶ ἐξ οὐρανοῦ τὸ ἴδιον σῶμα, τοῦτο ὑμᾶς σκαν-
δαλίζει; φησίν· ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου
ἦν τὸ πρότερον; ἢ οὐχὶ τετέχθαι φαμὲν ἐκ γυναικὸς τὸν Ἐμμανουήλ; ποῦ τοιγαροῦν
τὸ πρότερον ἦν ἢ πῶς ἀναβέβηκεν ἔνθαπερ εἶναί φησιν αὐτός, καίτοι τεχθέντος διὰ τῆς
ἁγίας παρθένου τοῦ ἑνωθέντος αὐτῶι σώματος; οὐχὶ δὲ καὶ ἀπρακτεῖν ὁμολογήσαιμεν
ἂν τὴν ἀπὸ γῆς σάρκα πρὸς τὸ δύνασθαι ζωοποιεῖν ὅσον ἧκεν εἰς ἰδίαν φύσιν; πῶς οὖν,
εἰπέ μοι, ζωοποιὸς ἡ σάρξ; ἢ πῶς ἂν νοοῖτο καὶ ἐξ οὐρανοῦ τὸ ἀπὸ γῆς; καθ' ἕνωσιν
δηλονότι τὴν πρός γε φημὶ τὸν ζῶντά τε καὶ οὐρανόθεν λόγον. φρονήσομεν γὰρ ὡδὶ
τὰ λίαν ὀρθὰ καὶ τοῖς ἱεροῖς συμβαίνοντα λόγοις· εἴη γὰρ ἂν οὐχ ἑτέρως καὶ δημιουργὸς
39 θεικῶς καὶ ὅτε μὴ δίχα νοοῖτο σαρκός. συλλήπτορα δὲ τοῦ λόγου ποιήσομαι πάλιν ὡδὶ
Col. 1, 12-20 γεγραφότα τὸν θεσπέσιον Παῦλον· εὐχαριστοῦντες τῶι θεῶι καὶ πατρὶ τῶι ἱκα-
νώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῶι φωτί, ὃς ἐρρύ-
σατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἐν ὧι ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν
τῶν ἁμαρτιῶν, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης
κτίσεως, ὅτι ἐν αὐτῶι ἐκτίσθη τὰ πάντα τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ
ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι, τὰ
πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται, καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα
ἐν αὐτῶι συνέστηκε, καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλη-
σίας, ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐ-
τὸς πρωτεύων, ὅτι ἐν αὐτῶι εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι καὶ δι'

6—9 Flor. Cyr. 153 πῶς — λόγων
16—21 Flor. Cyr. 154 τετέχθαι — λόγον

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 φησίν om. V   ὁ ζῶν om. SD   2 τοῦ ἄρτου τούτου VMPU   ζήσει VMPWAU ζήσεται SDΔ   δὲ om. SW   3 ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ VΣ   5 ζῶ om. M   6 καταπεφοίτηκε μὲν οὐκ VMWU καταπεφοίτηκε μὲν A Flor. Cyr.   7 ἔστι MPSDUΣΔ Flor. Cyr. ὅτι VAW   8 συμβίβασιν P   ἡμῖν ὅσων A ἡμῖν ὅσων ἡμῖν Flor. Cyr. ἡμῖν VMPWU   10 εἶπον ὑμῖν φησὶ DA   11 ἂν A   πιστεύσητε U   13 δὲ] τὲ V   14 ἴδιον] ἅγιον A   15 θεωρῆτε φησὶ A   16 οὖν V   17 τὸ] τά A   ἢ om. A   ἔνθα φησὶν εἶναι V   αὐτὸν SDA   καίτοιγε D   τεχθέντα SD   ἐκ Flor. Cyr.   18 αὐτῆ S τῶι λόγωι Flor. Cyr.   σώματος ψυχὴν ἔχοντος τὴν λογικὴν Flor. Cyr. cf. Σ   ὁμολογήσαιμ' V ὁμολογήσομεν SA ὁμολογήσωμεν D   20 τῆσ γῆσ SΔ   21 ἐξ οὐρανοῦ SD   φρονήσωμεν VMDW   ὡδὶ om. V   22 ἂν om. V   ἕτεροσ D   23 ὅτι VMPW   ποιήσομεν P   24 γράφοντα S   οὐρανόφρονα καὶ θεσπέσιον DA   25 ἐν τῆ μερίδι A   27 τῆς ἀγάπης] τοῦ ἀγαπητοῦ A   ἢ U   27/28 τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν om. V   29 τὰ² om. SDA   τοῖς om. W   τὰ³ om. SDA   33 τῶν om. U   34 ηὐδόκησε S

αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ [δι' αὐτοῦ] εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ἰδοὺ δὴ πάλιν ἀναφανδὸν δι' αὐτοῦ, φησί, καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται τὰ πάντα, καὶ μὴν ὅτι πρὸ πάντων ἐστὶ καὶ ὅτι τὰ πάντα συνέστηκεν ἐν αὐτῶι, καὶ αὐτὸν εἶναί φησι πρωτότοκον ἐκ νεκρῶν, εἰρηνοποιήσαντα διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ τά τε ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. εἶτα τίς ὁ ἐκ νεκρῶν πρωτότοκος, εἰ μὴ Χριστὸς Ἰησοῦς, τουτέστιν ἐν σαρκὶ καὶ PG 1193 μετὰ σαρκὸς ὁ λόγος; τεθναίη γὰρ ἂν οὐδαμῶς τό γε ἧκον εἰς ἰδίαν φύσιν θεὸς ὢν ὁ λόγος οὐδ' ἂν νοοῖτο τῶν ὅλων δημιουργὸς καθ' ἡμᾶς ὢν ἄνθρωπος, εἰ μὴ δεδημιούργηκε μὲν ὡς θεός, καὶ εἰ μὴ δίχα σαρκὸς νοοῖτο μετὰ τὴν ἕνωσιν, πρωτότοκος δὲ καὶ ἐκ νεκρῶν καθὸ πέφηνεν ἄνθρωπος, οὐκ ἀποβαλὼν τὸ εἶναι θεὸς διὰ τὴν ἐνανθρώπησιν.

40 Ἴδοις δ' ἂν καὶ ἑτέρωθι διὰ τῶν αὐτῶν ἰόντας λόγων τοὺς πνευματοφόρους. Ἰωάννης μὲν γὰρ ἐν ἀρχῆι φησὶν ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν καὶ θεὸς Ioh. 1, 1-3 ἦν ὁ λόγος. οὗτος ἦν ἐν ἀρχῆι πρὸς τὸν θεόν. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδέν. Παῦλος δὲ αὖ· εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ 1 Cor. 8, 6 τὰ πάντα, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα. ἀλλ' εἴπερ ἦν τι μεσολαβοῦν μετὰ τὸ ἡνῶσθαι σαρκὶ τὸν λόγον καὶ εἰς ἑτερότητα καταδιαιροῦν, τὴν ὡς ἐν υἱῶν δυάδι φημὶ κατὰ τὸ τισὶ δοκοῦν, πῶς ἐκτίσθη τὰ πάντα διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ; ἀλλὰ μὴν ἐκτίσθη δι' αὐτοῦ τὰ πάντα. πρόδηλον οὖν ὅτι τὰ φύσει τε καὶ ἰδικῶς ἐνυπάρχοντα τῶι ἐκ πατρὸς ὄντι λόγωι τετήρηται πάλιν αὐτῶι καὶ ὅτε πέφηνεν ἄνθρωπος. ἐπισφαλὲς οὖν ἄρα τὸ διατέμνειν ἀποτολμᾶν. εἷς γὰρ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ δι' αὐτοῦ τὰ πάντα δεδημιούργηκεν ὁ πατήρ. ἔστι τοιγαροῦν καὶ δημιουργὸς θεϊκῶς καὶ ζωοποιὸς ὡς ζωὴ ἀνθρωπίνοις τε αὖ καὶ τοῖς ὑπὲρ ἄνθρωπον ἰδιώμασιν εἰς ἕν τι τὸ μεταξὺ συγκείμενος. μεσίτης γάρ ἐστι θεοῦ καὶ ἀνθρώπων κατὰ τὰς γραφάς, φύσει μὲν 1 Tim. 2, 5 ὑπάρχων θεὸς καὶ οὐ δίχα σαρκός, ἄνθρωπος δὲ ἀληθῶς καὶ οὐ ψιλὸς καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὢν ὅπερ ἦν, καὶ εἰ γέγονε σάρξ. γεγράπται γὰρ ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμε- Hebr. 13, 8
41 ρον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. ἢ γὰρ οὐχὶ διὰ τῆς ἁγίας [καὶ θεοτόκου] παρθένου τετέχθαι πιστεύομεν ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς τὸν Ἐμμανουήλ; εἶτα πῶς τοῦτο οὐκ ἀληθές; τὸ δὲ δὴ χθὲς καὶ σήμερον, ὦ φιλόχριστε βασιλεῦ, καιρὸν ἡμῖν τὸν ἐνεστηκότα καὶ τὸν ἤδη παρῳχηκότα κατασημήνειεν ἄν. πῶς οὖν ὁ αὐτὸς εἴη ἂν εἴς γε τὸν παρῳχηκότα, καίτοι γένεσιν οὔπω τὴν κατὰ σάρκα λαχών; οὐκοῦν ἦν ὁ λόγος ἐν ἀρχῆι καὶ ὡς ἐξ ἀιδίου καὶ ἀτρέπτου πεφηνὼς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἔχει καὶ αὐτὸς ἐν ἰδίαι φύσει τὸ ἀίδιόν τε καὶ ἄτρεπτον. ἢ οὐχὶ νεώτατον κομιδῆι καὶ τοῖς τῆς ἐνανθρω-

---

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 καταλλάξαι V 2 τοῦ διὰ V αὐτῶ SD δι' αὐτοῦ MPSDAU om. VWΣΔ εἴτε τὰ] τά τε W τῆς om. A εἴτε τὰ] τά τε W τοῖς om. S 3 φησι δι' αὐτοῦ SD 4 τὰ om. S φησι om. A 5 τῶν νεκρῶν SDA εἰρηνοποιήσασ S αἵματοσ VMPAWUΔ αἵματοσ τοῦ σταυροῦ SDΣ τε om. A τοῖς om. VA ἐπὶ om. S τῆς om. VA 6 ἐκ om. D 7 τεθνάναι M ἂν om. A ἧκον — φύσιν SDA εἰσ — φύσιν ἧκον V εἰσ ἰδίαν φύσιν MPWU θεὸς ὢν om. A 8 ὢν] ὡσ SW 9 μὲν om. SD καὶ SDAΔ κἂν VMPWU νοοῖτ' ἂν A καὶ om. MPA 10 ἄνθρωπος] εἶναι θεὸσ U 10/11 τὴν ἐνανθρώπησιν — λόγων om. W 10 τὴν om. MU 11 δ' om. D καὶ om. SDA λόγον S 12 γὰρ om. VP φησιν ἐν ἀρχῆ SD 14 οὐδὲ ἕν MSDΔ αὖ om. DA ὁ θσ̅ ὁ U 15 καὶ εἷς — τὰ πάντα om. A 17 δυάδα V φημὶ om. D 17/18 τὰ πάντα — ἐκτίσθη om. MPWU 17 τὰ πάντα SDA ἅπαντα VA 18 οὖν om. VMPWU ἰδίωσ VMPWU 19 τετήρηται] ταῦτα MPWU αὐτῶ] οὕτω A γέγονεν A 21 ἔστι om. SD θεικῶσ] ὡσ θσ̅ SD 22 ζῶν AΣ ἀνθρωπίνωσ SDA 24 οὐχὶ δίχα P ψιλῶσ SD 25 ὅτι om. A 26 οὐ A καὶ θεοτόκου om. Δ 27 φαμὲν καὶ πιστεύομεν SD τοῦ αἰῶνος om. P 28 ἀλήθεια V 28/29 ἐνεστῶτα A 29 ἤδη om. SD κατασημήνοιεν P κατασημαίνη A κατασημαίνει SD ἂν om. SD οὖν om. A ἂν εἴη V γε PUΔ τε VMSDAW 30 καίτοι VMPSUΔ καίτοι γε DAW τὴν κατὰ σάρκα οὔπω VMPWU ἦν om. A 32 ἢ] καὶ A καὶ² om. VS 32—p. 70, 1 ἐνανθρωπίσεωσ W ἐνθρωπήσεωσ P

πήσεως χρόνοις συνδεδραμηκὸς ὄνομα τῶι λόγωι τὸ Ἰησοῦς Χριστός; καὶ μὴν τοῦτο ἡμῖν
διὰ πλείστων ὅσων ἐδείχθη λόγων. σύνες οὖν ὅτι Χριστὸν Ἰησοῦν καὶ οὐ μονοειδῶς
τὸν λόγον χθές τε καὶ σήμερον τὸν αὐτὸν εἶναί φησι καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. πῶς δ' ἂν
PG 1196 ἔχοι τὸ ἄτρεπτόν τε καὶ τὴν ἐν ταυτότητι διαμονὴν ἡ ἀνθρώπου φύσις, καίτοι κίνησιν
ὑπομένουσα καὶ πρό γε τῶν ἄλλων τὴν ἐξ οὐκ ὄντων εἰς τὸ εἶναι καὶ ζῆν; διημάρτηκεν
οὖν ἄρα τἀληθοῦς ἡμῖν τὸ γράμμα τὸ ἱερὸν καὶ τὸν χθὲς οὐκ ὄντα προεῖναί φησι;
φαίην ἂν οὐχὶ τοῦτο ἐγώ, πολλοῦ γε καὶ δεῖ (χθὲς γὰρ καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς
αἰῶνας Χριστὸς Ἰησοῦς)· τὸ δὲ τοῦ λόγου πρεσβύτατόν τε καὶ ἀκλινὲς ἥκιστα μὲν
ἀρνήσομαι, καὶ εἰ γέγονε σάρξ, οἰήσομαι δὲ καθ' ἕνωσιν μετὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ὡς χθὲς ὄντα
καὶ προυπάρχοντα καταδηλοῦσθαι πάλιν αὐτόν. καὶ γοῦν κατεμυσάττετο μὲν ὁ παράφρων
Ἰουδαῖος καὶ καταλιθοῦν αὐτὸν ἐπεχείρει, τὴν πίστιν οὐ προσιέμενος. κατατεθήπει γὰρ
ὅτι καίτοι καθ' ἡμᾶς δρώμενος ἄνθρωπος τῆς ὑπὲρ ἄνθρωπον ἀρχαιότητος ἑαυτῶι τὸ
Ioh. 8, 58 πρεσβύτερον ἐπεμαρτύρει, λέγων ὡς θεὸς ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ
γενέσθαι, ἐγὼ εἰμί, ὅτε καὶ πρὸς τοῦτο ἔφασκον ἐκεῖνοι πεντήκοντα ἔτη οὔπω
Ioh. 1, 30 ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας; ἔφη δὲ καὶ Ἰωάννης· οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ
εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός
μου ἦν. καίτοι πῶς ἄνδρα τε εἰδὼς καί ὀνομάζων τὸν Ἐμμανουὴλ ἔμπροσθέν τε
αὐτοῦ καὶ πρῶτον γενέσθαι φησὶ τὸν ὀψιγενῆ τε καὶ μετ' αὐτόν; ἀλλ' ἐρεῖ τις ἴσως·
ἔμπροσθεν αὐτὸν καὶ πρῶτον γενέσθαι φησὶ κατά γε τὴν δόξαν, ὥσπερ οὖν ἔπεισί μοι
νοεῖν. καὶ μὴν ὅτι κίβδηλόν τε καὶ ἀμαθὲς τὸ τῆιδε νοεῖν, οὐ μακρὸς ἡμῖν διαδείξει
λόγος. παραδεξάμενοι γὰρ τὸ ἔμπροσθεν εἰς τὸ ἄμεινον ἐν δόξηι, κατὰ τὸν ἴσον που
λόγον καὶ τὸ ὀπίσω φήσομεν τὸ ὡς ἐν εὐκλείαι δεύτερον εὖ μάλα καταδηλοῦν. συμβή-
σεται τοίνυν ὡς ἐξ ἀνάγκης ἡμῖν τῆς Ἰωάννου δόξης ἡττᾶσθαι Χριστὸν καὶ ὀπίσω δραμεῖν
ἀσυνέτως ὑπονοεῖν. ἔφη γὰρ ὅτι ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνήρ. ὢ τῆς ἀτοπίας·
Ps. 88, 7 οἰησόμεθα γὰρ οὐχ ὧδε ἔχειν, ἐννενοηκότες ὀρθῶς τὸ ἐν ψαλμοῖς γεγραμμένον ὅτι τίς
ἐν νεφέλαις ἰσωθήσεται τῶι κυρίωι; ὁμοιωθήσεται τῶι κυρίωι ἐν υἱοῖς θεοῦ;
ἀναθετέον οὖν ἄρα καὶ μετὰ σαρκὸς αὐτῶι τὸ πρεσβύτατον ὡς θεῶι κατὰ φύσιν ἑνωθέντι
σαρκὶ καὶ τὰ τῆς ἰδίας φύσεως ἀγαθὰ κοινοποιεῖν εἰωθότι τῶι ἰδίωι σώματι.

42 Τοῦτο δ' ἂν μάθοις ὧδέ τε ἔχον καὶ εἰρημένον ὀρθῶς καὶ ἐξ ἑτέρων εὐθύς, εἴπερ
ἕλοιο, μαρτυριῶν. ἔφη μὲν γάρ που θεὸς περὶ τοῦ ἐκ σπέρματος Δαυὶδ τὸ κατὰ σάρκα
Mich. 5, 2 Χριστοῦ δι' ἑνὸς τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ σύ, Βηθλεὲμ οἶκος τοῦ Ἐφραθᾶ, μὴ
ὀλιγοστὸς εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιάσιν Ἰούδα; ἐκ σοῦ μοι ἐξελεύσεται τοῦ
εἶναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῶι Ἰσραήλ, καὶ αἱ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν
1 Cor. 10, 2-4 αἰῶνος· περὶ δέ γε τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὁ ἱερώτατος Παῦλος ὅτι πάντες εἰς τὸν Μωυ-
σῆν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῆι νεφέληι καὶ ἐν τῆι θαλάσσηι καὶ πάντες βρῶμα

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 χ̅σ̅ ι̅σ̅ VMPWU ἡμῖν SDAΔ ἤδη VMPWU ἤδη ἡμῖν Σ 2 καὶ om. SD 3 γε τὸν A ἐχθέσ SD τοὺς om. SD 4 τε om. U ἡ om. A 5 τὴν] τῶν A διήμαρτεν SD 6 τὸ ἱερὸν γράμμα M ἐχθέσ SD 7 δεῖ] δή A 8 ι̅σ̅ χ̅σ̅ A τε om. SΔ 10 μὲν SDΔ μὲν καὶ VMPWU καὶ A παραφρονῶν VMPWU 11 προιέμενοσ A κατετεθήπει MD 12 δρώμενοσ ἄ̅ν̅ο̅σ̅ καθ' ἡμᾶσ P 13 πρεσβύτατον SD κατεμαρτύρει PW ἀμὴν² om. P 15 δὲ πάλιν καὶ VP καὶ om. S 15/16 εἶπον ἐγὼ M 16 εἶπον ὅτι S εἶπον ὑμῖν DΣ 17 τὸν ἐμμανουὴλ καὶ ὀνομάζων P 18 ἑαυτοῦ U 18/19 τὸν ὀψιγενῆ — φησὶ om. A 19 αὐτοῦ W οὖν om. V 20 διδάξει D 22 θήσομεν A κατάδηλον S 24 ὅτι om. A 25 ὀρθῶς om. S 26 ὁμοιωθήσεται τῶι κυρίωι om. MPW τίσ ὁμοιωθήσεται S καὶ τίσ ὁμοιωθήσεται UΔ 27 οὖν ἄρα] τοίνυν S τὸ om. S ὡς] ἢ S 28 οἰκείασ VMWU 29 ὧδέ] τῆδε A τε om. SD ἔχων WU ἐξ — εὐθύς] ἐξαιρέτωσ A 30 ἔχοιο A μὲν om. MPSD ὁ θ̅σ̅ P τὸ om. SDA 31 ἁγίων om. P εὐφραθᾶ PSD μὴ VSDUΣ om. MPAWΔ 32 γάρ μοι W 34/35 μωσῆν SA 35—p. 71, 1 βρῶμα τὸ πνευματικὸν VMΔ βρῶμα πνευματικὸν AW τὸ αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν PU τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα SD

τὸ πνευματικὸν ἔφαγον καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα. ἔπι- PG 1197 νον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός. ἄθρει δὴ οὖν ἐν Χριστῶι Ἰησοῦ δεικνύμενον καθ' ἕνωσιν οἰκονομικὴν τὸ ἰδικῶς τοῦ λόγου πρεσβύτατον. ἢ οὐκ ἐναργὴς ὁ λόγος; τὸν γάρτοι Βηθλεεμίτην ὡς ἄνθρωπον καὶ ἐκ γυναικὸς ἀπ' ἀρχῆς αἰῶνος τὰς ἐξόδους ἔχειν εὖ μάλα φησίν. ἐν ἀρχῆι γὰρ ἦν καὶ πρὸ παντὸς αἰῶνος ὁ ἐνανθρωπήσας λόγος καὶ αὐτὸς ἦν ἡ πέτρα, δεδιψηκότα τὸν Ἰσραὴλ τοῖς παρ' ἐλπίδα καὶ ἀδοκήτοις ἐκμεθύσκων νάμασι, καίτοι γεννηθεὶς κατά γε τὴν σάρκα καὶ τὸ ἀνθρώπινον ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς καὶ κεχρισμένος εἰς τὴν εἰς τόνδε τὸν κόσμον ἀποστολὴν παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός· κατωνόμασται γὰρ οὐχ ἑτέρου του χάριν ἀλλ' ἢ διὰ τοῦτο Χριστός, Χριστὸς δὲ ἦν ἡ πέτρα κατὰ τὸν Παῦλον. ἐπαγωνιεῖται δὲ αὖ καὶ συναθλήσει τῶι λόγωι καὶ ὁ σοφὸς Ἰωάννης, μόνον οὐχὶ καὶ συναγείρων τὰς φύσεις καὶ συνδέων εἰς ἕνωσιν τῶν ἑκατέραι προσόντων ἰδιωμάτων τὴν δύναμιν. θέα γὰρ ὅ φησιν· ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς 1 Ioh. 1, 1. 2 ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς, καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη καὶ ἑωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν. ἰδοὺ τὸν ὄντα ἀπ' ἀρχῆς ὦφθαί τέ φησιν ἐναργῶς, ὑπομεῖναι δὲ καὶ ἁφήν. ἀνακεκράγει γὰρ ὁ Θωμᾶς· ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου, ἀναμετρήσας Ioh. 20, 28 δακτύλωι πλευράν τε τὴν σώματος καὶ τὰς διατρήσεις τῶν ἥλων. γεγενῆσθαι δέ φησι τοὺς ἁγίους ἀποστόλους καὶ ὁ θεῖος ἡμῖν Λουκᾶς αὐτόπτας τε καὶ ὑπηρέτας τοῦ λόγου. Lc. 1, 2 γέγονε γὰρ ἐμφανὴς ὁ ἀσώματος καὶ ἁπτὸς ὁ ἀναφής, οὐκ ὀθνεῖον ἔχων περίβλημα τὴν ἀπὸ γῆς σάρκα, ἀλλ' ἴδιον αὐτὴν ποιησάμενος ναὸν καὶ ἐν αὐτῆι τε καὶ σὺν αὐτῆι γνωριζόμενος ὡς θεὸς καὶ κύριος. γεγραφότα δὲ οἶσθά που τὸν ἱερώτατον Παῦλον· οὐδεὶς Rom. 14, 7-9 γὰρ ἡμῶν ἑαυτῶι ζῆι καὶ οὐδεὶς ἑαυτῶι ἀποθνήισκει. ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῶι κυρίωι ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήισκωμεν, τῶι κυρίωι ἀποθνήισκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήισκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς ἀπέθανε καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσηι.

43 Ἄραρεν οὖν ὅτι κεκυρίευκεν ἀληθῶς νεκρῶν τε καὶ ζώντων ὁ μὴ ἑτέρου του χάριν πλὴν ὅτι τοῦδέ γε καὶ μόνου τεθνεὼς καὶ ἐγηγερμένος. τίνα δὴ οὖν ἄρα φαμὲν ὡς ὑπέδυ μὲν θάνατον, ἀνεβίω δὲ αὖ, ἢ τὸν υἱὸν δηλονότι; ἀλλ' ὅτι μὲν τὸν υἱόν, ἅπας τις οὖν, οἶμαι, συννεύσειεν ἄν. τί οὖν ἐροῦμεν; πότερα δὴ οὖν θνητός τέ ἐστι καὶ φθορᾶι κάτοχος ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος ἢ πέρα θανάτου καὶ φθορᾶς ἀμείνων ὡς ζωή; καίτοι πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναργὲς ὅτι θανάτου κρείττων ὡς ζωή; εἶτα πῶς γέγονεν ἐν νεκροῖς καὶ ἐλεύθερος κατὰ τὰς γραφάς; τεθναίη γὰρ ἂν οὔτι που καθ' ἑαυτὸν ὁ λόγος.

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 πόμα πνευματικὸν ἔπιον PU ἔπινον V 2 ἐκ τῆσ U 3—12 δεικνύμενον — προσόντων] δι A 4 βηθλεεμμίτην D βηθλεὲμ τὴν S 6 ὁ om. SD θσ̄ λόγοσ VΣ 7 ἀδοκήτωσ SD γε om. SD 8 κεχρημένος M εἰς[1] om. D 9 του] τοῦ δὴ SD 10 ἀλλ' om. VMWU ἦν om. P τὸν νόμον καὶ τὸν παῦλον V 11 τῶ λόγω καὶ ἐπαθλήσει SD 12 ἑκατέρω W 13 ὅ φησιν] φασιν S 16 τὴν[1] om. A 17 δὲ] τὲ A 18 ἀνεκεκράγει D γὰρ] δὲ W 19 τὴν om. MA σώματοσ PUΔ τοῦ σώματοσ VMSDAW 19/20 τοὺσ ἁγίουσ ἀποστόλουσ φησὶ SD 20 θεῖος] θαυμάσιοσ SD 21 ἀπτὼσ S 22 ἐν VMPWUΣ σὺν SDA τε om. V σὺν αὐτῇ VMPWUΣ ἐν ἀρχῇ SD, de A non constat 23 που καὶ V τῶν ἱερωτάτων M 24 ὑμῶν S 25 ἀποθνήσκομεν PU ἀποθνήσκωμεν W 26 ἀποθνήσκομεν S 27 Χριστός om. W καὶ[2] om. V 28 ὅτι — ζώντων VMAWUΔ ὅτι καὶ νεκρῶν τε καὶ ζώντων κεκυρίευκεν ἀληθῶσ P ἀληθῶσ ὅτι κεκυρίευκε [καὶ κεκυρίευκεν D] καὶ ζώντων καὶ νεκρῶν SD 29 γε καὶ SA τὲ καὶ VMPWU καὶ DΔ τὲ καὶ M 29—p. 72, 3 τίνα δὴ — ἐγηγερμένος om. V 31 πότερα SDA πότερον PΔ ποτέρω MWU δὴ οὖν om. SD οὖν om. A τέ om. U 32 ἢ πέρα θανάτου] εἴπερ ἀθάνατοσ A ὡς] ἡ A 33 καίτοι — ζωή om. PΔ θανάτων M κρεῖττον S 34 καὶ ἐν νεκροῖσ ἐλεύθεροσ A ἂν U om. MPSDAW

PG 1200 φαμὲν οὖν ὅτι τεθνεώσης αὐτοῦ τῆς σαρκὸς αὐτὸς τοῦτο λέγεται παθεῖν. οὐκοῦν οὐ
δίχα σαρκός, ἐν αὐτῆι δὲ μᾶλλον καὶ μετ' αὐτῆς τὴν τῆς κυριότητος ἀνεδήσατο δόξαν ὁ
νόμωι σαρκὸς καὶ φύσει τῆι καθ' ἡμᾶς τεθνεὼς καὶ ἐγηγερμένος, ἀνθρώπινον μὲν τὸ τε-
θνάναι πάθος, ἐνέργημα δὲ θεικὸν τὸ ἀναβιῶναι δεικνύς, ἵνα δι' ἀμφοῖν γνωρίζηται καθ'
ἡμᾶς τε ἅμα καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς ὡς θεὸς καὶ τῶν ὅλων γεγονὼς ὁρῶιτο κύριος ὁ καὶ πρὸ
σαρκὸς βασιλεύων μετὰ τοῦ ἰδίου πατρός. οὕτως αὐτὸν ὁ Ναθαναὴλ ἐπιγινώσκων
Ioh. 1, 50 ἔφασκε· ῥαββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ, αὐτὸς δὲ
Ioh. 13, 13 τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς ὑμεῖς καλεῖτέ με φησὶν ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ
Mt. 10, 1 καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ. ἔργωι δὲ αὐτὸ πιστούμενος ἀνίησι μὲν ἁμαρτίας, ἐξουσίαν
δὲ δέδωκε κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν
Act. 3, 6. 2 πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῶι λαῶι. ἐν ὀνόματι γὰρ Ἰησοῦ Χριστοῦ
τοῦ Ναζωραίου τεθεράπευται μὲν ὁ τὼ πόδε λελωβημένος καὶ τῆι ὡραίαι προσιζάνων πύληι,
ἀρρωστίαν δὲ τὴν οὕτω μακρὰν ἀπεσείσατο καὶ κομιδῆι δυσδιάφυκτον δίεδρα νόσον Αἰνέας,
Act. 9, 34 πρὸς ὃν ὁ θεσπέσιος ἔφη Πέτρος· Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός.

44 Πανταχόθεν οὖν ἄρα συνωθούμενοι πρὸς ἀλήθειαν καὶ τὸ τοῖς ἱεροῖς γράμμασι δο-
κοῦν ἰχνηλατεῖν εὖ μάλα σπουδάζοντες καὶ ταῖς τῶν πατέρων ἑπόμενοι δόξαις, τὸν ἐκ
ῥίζης Ἰεσσαί, τὸν ἐκ σπέρματος Δαυίδ, τὸν ἐκ γυναικὸς κατὰ σάρκα, τὸν μεθ' ἡμῶν ὑπὸ
νόμον ὡς ἄνθρωπον καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς ὑπὲρ νόμον ὡς θεόν, τὸν δι' ἡμᾶς τε καὶ μεθ' ἡμῶν
ἐν νεκροῖς, τὸν ὑπὲρ ἡμᾶς δι' ἑαυτὸν ζωοποιὸν καὶ ζωὴν υἱὸν εἶναι τοῦ θεοῦ κατὰ ἀλή-
θειαν πιστεύομεν, οὔτε ψιλοῦντες θεότητος τὸ ἀνθρώπινον οὔτε μὴν ἀνθρωπότητος ἀπαμ-
φιεννύντες τὸν λόγον μετὰ τὴν ἄφραστόν τε καὶ ἀπερινόητον ἕνωσιν, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν
αὐτὸν ὁμολογοῦντες υἱὸν ἐκ δυοῖν πραγμάτοιν εἰς ἕν τι τὸ ἐξ ἀμφοῖν ἀπορρήτως ἐκπε-
45 φηνότα, καθ' ἕνωσιν δηλονότι τὴν ἀνωτάτω καὶ οὐ φύσεως παρατροπήν. ὅσον γὰρ
1 Ioh. 4, 15 οὕτω δοξάζουσι περιέσται τὸ κέρδος, σαφηνιεῖ λέγων ὁ Χριστοῦ μαθητής· ὃς ἂν ὁμολο-
γήσηι ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῶι μένει καὶ αὐτὸς
ἐν τῶι θεῶι. ὅτι δὲ Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἐκ Δαυὶδ κατὰ σάρκα κατὰ φύσιν καὶ ἀληθῶς
Ioh. 1, 14 υἱός ἐστι τοῦ θεοῦ καθὸ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, κατασφραγιεῖ λέγων
1 Ioh. 5, 20 ὁ σοφὸς Ἰωάννης· καὶ οἴδαμεν ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἥκει καὶ ἔδωκεν ἡμῖν
διάνοιαν ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινὸν θεόν, καὶ ἐσμὲν ἐν τῶι ἀληθινῶι,
ἐν τῶι υἱῶι αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῶι. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ
αἰώνιος, καὶ δι' αὐτοῦ τε καὶ σὺν αὐτῶι τῶι θεῶι καὶ πατρὶ ἡ δόξα σὺν ἁγίωι πνεύματι
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

15—21 Flor. Cyr. 155 πανταχόθεν — ἕνωσιν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

2 ἐν PWUΣ σὺν SDAΔ μετ' αὐτῆσ MPWUΣΔ ἐν αὐτῇ SD αὐτὴν A ἀνεδήσατο MWUΔ ἀνεδύσατο P ἀνεδέξατο SDA ὁ om. A 3 τεθνηκὼσ SD 5 ὡρῶτο MW, corr. M ὁ om. A 6 ἐπιγινώσκων ὁ ναθαναὴλ [ναθαὴλ S] SD 7 ῥαβὶ A ραββῆ S σὺ βασιλεὺσ εἶ A 10 δ' ἔδωκε P αὐτὰ ἐκβάλλειν D 11 πᾶσαν [2] om. V ἐν τῷ U 12 τῷ ποδι A προσκαθήμενοσ M 13 δυσδιάφευκτον A ἀπέδρα SD 14 Ἰησοῦσ om. V 15 τὴν ἀλήθειαν P 18 τε om. DA μεθ' ἡμῶν AΣΔ Flor. Cyr. καθ' ἡμᾶσ μεθ' ἡμῶν SD καθ' ἡμᾶσ VMPWU 19 τὸν] καὶ Flor. Cyr. ἑαυτοῦ Flor. Cyr. 20 ἀνθρώπινον] ἀναληφθὲν Flor. Cyr. ἀνθρωπότητος om. D 21 τε om. S Flor. Cyr. ἀπερινόητον VMPWU ἀπόρρητον SDA Flor. Cyr. 22 υἱὸν VMPWUΣΔ χ̅ν̅ SDA δυεῖν D τὸ SDAUΔ τὸν VMW τῶν P 23 οὐ om. S 24 τοῖσ οὕτω SD γράφων DA χ̅υ̅ θεσπέσιοσ DA 25 αὐτὸσ SDAΔ οὗτοσ VMPWU 26 καὶ om. SD 27 ἐστὶν υἱόσ SDA κατασφραγίσει SD 28 ἧκε W 29 γινώσκομεν Pm 30 ἡ ζωὴ ἡ SDA ζωὴ ἡ U 31 καὶ om. SD τε om. SD ἡ om. P ἁγίω MPWUΣΔ τῷ ἁγίω S τῷ ἁγίω καὶ προσκυνητῷ καὶ ζωοποιῷ D τῷ ἁγίω καὶ ζωοποιῷ καὶ προσκυνητῷ VA νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰσ VA 32 τῶν αἰώνων om. VMSD

8 = S 6 A 5. Latine extat in Collectione CT 20

1 Αὐτοκράτορες Καίσαρες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς νικηταὶ τροπαιοῦχοι μέγιστοι L III 434
ἀεισέβαστοι αὔγουστοι Κυρίλλωι ἐπισκόπωι. Μέλει πλεῖστον θεοσεβείας ἡμῖν, δι' ἣν οἱ M IIII 1109
πλημμελοῦντες ἀξιοῦνται συγγνώμης, οὐ μὴν εὐδόκιμον [τὸ δεῖσθαι συγγνώμης] τοῖς ἐπαι-
νεῖσθαι παρ' ἡμῶν ὀφείλουσι καὶ διὰ τὴν σεπτὴν μάλιστα τιμᾶσθαι θρησκείαν. τοὺς δὲ
ἱερέας χρὴ καὶ ἀπὸ τῆς τῶν ἠθῶν χρηστότητος καὶ ἀπὸ τῆς περὶ τὴν πίστιν ἀκριβείας
θαυμάζεσθαι καὶ τὴν ἁπλότητα τοῦ βίου διὰ παντὸς ἐπιδεικνύναι γινώσκειν τε ὡς τὴν
ἑκάστου πράγματος φύσιν καὶ τοὺς περὶ τὴν εὐσέβειαν μάλιστα λόγους μᾶλλον ἂν εὕροι
2 ζήτησις ἤπερ αὐθάδεια. καὶ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἡμῖν αὐτοὺς οὐκ ἀπειλή τινος δυναστεύοντος
ἢ δυναστεύειν νομίζοντος, ἀλλ' ἡ τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τῆς ἱερᾶς συνόδου βουλὴ κατε-
στήσατο, καὶ παντὶ δῆλον ὡς ἡ θρησκεία τὸ βέβαιον οὐκ ἂν ἐκ κελεύσεως σχοίη μᾶλλον
ἢ συναινέσεως. νῦν οὖν ἡμᾶς ἡ σὴ θεοσέβεια διδαξάτω τί δήποτε ἡμῶν, οἷς τοσοῦτον
οἶσθα μέλειν ἀεὶ εὐσεβείας, ὑπεριδών, ὑπεριδὼν δὲ καὶ τῶν ἁπανταχοῦ ἱερέων, οὓς
συλλεχθέντας ἦν ἄμεινον λῦσαι τὴν ἀμφισβήτησιν, ταραχὴν τό γε ἐπὶ σαυτῶι καὶ χωρι-
σμὸν ταῖς ἐκκλησίαις ἐμβέβληκας, ὡς δὴ τοῖς ὑπὲρ εὐσεβείας λόγοις θρασυτέρας ὁρμῆς
πρεπούσης μᾶλλον ἢ ἀκριβείας καὶ παρ' ἡμῖν αὐτοῖς οὐκ ἐμμελείας πλέον ἰσχυούσης ἢ
θράσους καὶ ποικιλίας μᾶλλον ἡμῖν ἤπερ ἁπλότητος ἀρεσκούσης. καὶ μὴν οὐχ οὕτως
ἡμῶν τὴν πολλὴν ὠιόμεθα τιμὴν παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας δεχθήσεσθαι οὐδὲ ὥσπερ οὐχὶ
3 καὶ ἀγανακτεῖν εἰδότων ἡμῶν πάντα συνταραχθήσεσθαι· νῦν δὲ μελήσει ἡμῖν τῆς ἱερᾶς
γαλήνης. πάντα δὲ ἴσθι συγκινήσας οὐχ' ὡς ἐχρῆν, καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν τὸ
μέτρον ἐκβεβηκότα μὴ μέχρι τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν συνιερέων στῆσαι τὴν ἐπιχείρησιν,
ἀλλὰ καὶ περὶ ἡμῶν αὐτῶν πιστεῦσαι τῆς ἡμετέρας τι εὐσεβείας ἀνάξιον. ἢ τίνα εἶχε
λόγον ἕτερα μὲν πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν εὐσεβεστάτην αὐγούσταν Εὐδοκίαν τὴν ἐμὴν σύμβιον nr. 7
ἐπιστέλλειν, ἕτερα δὲ πρὸς τὴν ἐμὴν ἀδελφὴν τὴν εὐσεβεστάτην αὐγούσταν Πουλχερίαν; nr. 149
ἢ διχονοεῖν ἡμᾶς ὠιήθης ἢ διχονοήσειν ἤλπισας ἐκ τῶν τῆς σῆς θεοσεβείας γραμμάτων.
τοῦτο δὲ καὶ γεγονός, εἴπερ οὕτως εἶχεν, ἐκ περιεργίας εἰδέναι τὸν οὕτω πόρρωθεν ὄντα παντε-

---

8 VM, P [= hk], S, D [= mn], A, WR$\Lambda^{t}\Lambda^{c}$

inscr. deest VMPWΛ^{tc} Ἴσον σάκρασ [σάκρας ἀποσταλείσης D] παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέωσ θεοδοσίου πρὸσ κύριλλον ἐπίσκοπον ἀλεξανδρείας SD σάκρα ἀποσταλεῖσα τῶ ὁσιωτάτω κυρίλλω **A** του βασιλεωσ θεοδοσίου ἐπιστολὴ πρὸσ κύριλλον R

η̄ V ξ̄ SD 2—3 αὐτοκράτορες — ἐπισκόπω DARΛ^{tc} θεοδόσιος ἔνδοξος θριαμβευτὴς ἀειαύγουστος κυρίλλω ἐπισκόπω VMPW om. S 3 μέλλει VPSD θεοσεβείασ SDARΛ^{tc} ἐν ἄλλω φιλοσοφίασ A^{mg} φιλοσοφίας VMPW 4 εὐδόκιμον SDARΛ^{tc} εὔδαιμον VMPW τὸ δεῖσθαι συγγνώμης VMPWΛ^{c} om. SDARΛ^{t} 4/5 τοὺς — ὀφείλοντας P ἡμῖν R 5 σεπτὴν VMPWΛ^{c} om. SDARΛ^{t} 7 τοῦ βίου διὰ παντὸσ ἐπιδεικνύναι [ἐπιδεικνύειν V] VMPWΛ^{tc} διὰ παντὸσ ἐπιδεικνῦναι τοῦ βίου SR διὰ παντὸσ ἐπιδείκνυσθαι τοῦ βίου DA 8 τὴν εὐσέβειαν SDARΛ^{tc} τῆς εὐσεβείας VMPW 9 αὐτοὺσ SDARΛ^{tc} αὐτοῖς VMPW 10 δυναστεύειν om. R 11 καὶ VMPWΛ^{tc} καίπερ SR καίτοι DA δῆλον παντὶ M παντί τωι A ἡ om. VMPWR οὐκ ἂν om. S 11/12 σχοίη μᾶλλον ἢ SDRΛ^{tc} ἔχοι μᾶλλον δὲ ἐκ A ἔχοι ἢ μᾶλλον VMPW 12 συναινέσεωσ SAΛ^{tc} συνέσεως VMPWDR ἡμᾶς om. A οἷς VMPWRΛ^{tc} οἳ S οὖσ DA 13 οἶσθα μέλειν VMPW οἶσθα μὲν DAΛ^{tc} ἤσθημεν S οἶσθα R ἀεὶ SDARΛ^{tc} om. VMPW εὐσεβεῖσ DA ὑπεριδὼν ὑπεριδὼν δὲ VMPW ὑπεριδὼν SDΛ^{tc} ὑπεριδὼν δὲ AR πανταχοῦ DA 14 συναφθέντασ A ἄμεινον ἦν M τῶ W σὲ αὐτῶ R 14/15 χωρισμὸν SDARΛ^{tc} om. VMPW 15 ὀργῆσ A 16 προσούσησ S αὐτοῖσ SDARΛ^{tc} om. VMPW 17 μᾶλλον VMPW καὶ μᾶλλον τούτων SDARΛ^{tc} ἤπερ ἁπλότητοσ ἀρεσκούσησ SDARΛ^{tc} ἀρκούσης ἤπερ ἁπλότητος VMPW 18 δειχθήσεσθαι SR 18/19 οὐδὲ — συνταραχθήσεσθαι om. R οὐχὶ καὶ MPW καὶ VA om. SD 19 πάντασ A 20 οὐχ' ὡσ ἐχρῆν SDΛ^{tc} ὡς οὐκ ἐχρῆν VMPAWR οὐδὲν SDARΛ^{tc} οὐδὲν ἐν τούτοισ VMPW 21 τῶν τῆσ ἐκκλησίασ SRΛ^{tc} τῆσ ἐκκλησίασ DA καὶ τῶν om. R συνιερέων SDARΛ^{tc} ἱερέων VMPW τὰ τῆς ἐπιχειρήσεως P 22 τῆσ ἡμετέρασ τι SDARΛ^{tc} τι τῆς ἡμετέρας VMPW τίνα μὲν V 25 ἢ SDARΛ^{tc} εἰ μὴ VMPW ὠήθη R ἔλπισασ R 26 καὶ om. W γεγονὼς D περιεργείασ WR

M IIII 1112 λῶς ἐστιν ἐπίψογον, καὶ μὴ γεγονὸς ποιῆσαι βούλεσθαι παντὸς μᾶλλον ἢ ἱερέως. ὁρμῆς
μέντοι μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς προθέσεως τά τε τῶν ἐκκλησιῶν τά τε τῶν βασιλέων μέλη χωρίζειν
LIII 435 4 βούλεσθαι ὡς οὐκ οὔσης ἀφορμῆς ἑτέρας εὐδοκιμήσεως. ὡς ἂν οὖν εἰδείης ὁποῖον
τὸ ἡμέτερον, καὶ τὰς ἐκκλησίας ἴσθι καὶ τὴν βασιλείαν ἡνῶσθαι καὶ ἔτι μᾶλλον κελευόντων
ἡμῶν ἑνωθήσεσθαι σὺν τῆι τοῦ σωτῆρος προνοίαι θεοῦ καὶ δεδόσθαι τῆι σῆι θεοσεβείαι
συγγνώμην, ὡς ἂν μὴ πρόφασις εἴη μηδὲ λέγειν δύναιο διὰ τοὺς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἐγ-
κεκλῆσθαι λόγους. γυμνασθῆναι γὰρ τούτους ἐπὶ τῆς ἱερᾶς συνόδου βουλόμεθα καὶ
κρατεῖν ὡς ἂν καλῶς ἔχειν δόξειεν, εἴτε μεταλαμβάνοιεν συγγνώμης εἴτε μὴ παρὰ τῶν
πατέρων οἱ νικηθέντες. ἡμεῖς μέντοι γε συνταράσσεσθαι τὰς πόλεις καὶ τὰς ἐκκλησίας
οὐκ ἀνεξόμεθα οὔτε μὴν ἀνεξετάστους ἡμῖν τοὺς λόγους, ὧν κριτὰς προκαθίσαι δεῖ τοὺς
τῆς ἁπανταχοῦ προεστῶτας ἱερωσύνης καὶ δι' ὧν ἡμεῖς ἐγκρατέστεροι τῆς ἀληθινῆς δόξης
ἐσμέν τε καὶ ἐσόμεθα. πάντως δὲ οὐδεὶς ὅτωι κἂν μικρὸν μέτεστι πολιτείας ἀξίας
παρρησιάζεσθαι ἢ τῆς κατὰ τὴν εὐσέβειαν πεποιθήσεως, τὴν τοιαύτην ἀποφυγεῖν αἱρήσεται
κρίσιν, ἐπεὶ μηδὲ βουληθέντι τοῦτο ἐξέσται, τῆς ἡμετέρας θειότητος ἐπαινούσης μὲν
ἀναγκαίως τοὺς ἐπὶ προθυμίαι θαρροῦντας ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν τοιαύτην ἐξέτασιν, οὐκ ἀνεξο-
μένης δὲ εἴ τις κελεύειν μᾶλλον ἢ συμβουλεύειν καὶ συμβουλεύεσθαι περὶ τῶν τοιούτων
5 ἐθέλοι. ὥστε ἥκειν δεῖ σου τὴν εὐλάβειαν κατὰ τὸν χρόνον ὃν τὰ ἕτερα δηλοῖ γράμματα
ep. 25 πρὸς ἅπαντας ἀπεσταλμένα τοὺς τῶν μητροπόλεων ἐπισκόπους, καὶ τὴν παρ' ἡμῶν σχέσιν
μὴ ἄλλως ἀνακτήσασθαι προσδοκᾶν, εἰ μὴ πᾶν μὲν λυπηρὸν καὶ ταραχῶδες παύσειας, ἐπὶ
δὲ τὴν τῶν ζητουμένων ἔρευναν ἔλθοις ἐθελοντί. καὶ γὰρ ἂν οὕτως δόξειας οὔτε
οἰκείαι πεπληγμένος λύπηι οὔτε τινὶ δυσμεναίνων παρὰ τὸ προσῆκον τά τε ἤδη γεγονότα
σκληρῶς μὲν καὶ παραλόγως, ὅμως δὲ ὑπὲρ δόξης πεποιηκέναι καὶ τὰ ἑξῆς ἐνδίκως ἐθέλειν·
οὐ γὰρ ἑτέρως ἂν ἐθέλοντος ἀνεξόμεθα.

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWR$\Lambda^{t}\Lambda^{c}$

1—3 παντὸς — βούλεσθαι om. PSDARΛ^{t} 2 μέλη MΛ^{c} μέλλει W μέλλειν V 3 εἰδείη S εἰδῆς D 4 κελευόντων VMPWDAΛ^{c} καὶ λεγόντων SRΛ^{t} 5 τοῦ σ̅ρ̅σ̅ προνοία SRΛ^{tc} τοῦ σ̅ρ̅σ̅ ἡμῶν προνοία DA προνοία τοῦ σ̅ρ̅ς̅ VMW προνοία P τοῦ θεοῦ P om. R δεδόσθαι δὲ P 6 μήτε SDAR τῆσ εὐσεβείασ S εὐσεβείας DAR *pietatis* Λ^{tc} τῆς ἐκκλησίας VMPW 6/7 ἐγκεκλεῖσθαι VMW ἐκκεκλῆσθαι R *excluderis* Λ^{tc} 8 ἔχειν καλῶσ SR δείξειεν D μεταλαμβάνειεν S καὶ μὴ SDAR 9 κινηθέντεσ P γε om. SDAR συνταράττεσθαι MPWR τοὺσ ἐκκλησίας A 10 οὐδε R ἡμῖν SDARΛ^{tc} εἶναι VMPW 11 καὶ δι' SDARΛ^{tc} δι' VMPW 12 ὅτω MWSDRΛ^{c} οὕτω VPAΛ^{t} κἂν VDARΛ^{t} καὶ MPWSΛ^{c} μέτεστι SDΛ^{t} μέτεστιν αὐτῶ VA ἐστὶ MPW πρόσεστι R πολιτείασ VSDARΛ^{tc} τάσ αἰτίασ MPW 12/13 ἀξίας παρρησιάζεσθαι scripsi ἄξιος [ἀξίως MW] παρρησιάζεσθαι VSDARΛ^{tc} παρρησιάζεσθαι ἀξίως P 13 ἢ τῆσ MPSWRΛ^{c} εἴ τις VDA τῆσ M^{corr} τὴν εὐσέβειαν πεποιθήσεως MPWAΛ^{c} τὴν πεποίθησιν SDAΛ^{t} τὴν πεφοίτησιν R πεποίθησιν V τὴν τοιάνδε DAR τὲ τοιάνδε S ἀποφεύγειν R 14 μὴ MPW βουληθέντοσ S τούτω P 14/15 ἐπαινούσης — ἐξέτασιν om. SDARΛ^{t} 15 ὑπὸ M ex corr. προθυμία W προθυμίας VMP 15/16 ἀνεξομένης VMPW ἀνεχομένησ SDARΛ^{tc} 16 δὲ om. SDARΛ^{t} ἤτισ SDARΛ^{t} κελεύει SDAR συμβουλεύει D καὶ SDAWR ἢ VMPΛ^{tc} 17 ἐθέλει DAR ὥστε καὶ SD ὧν P ἕτερα] ἡμέτερα W συγγράμματα S 18 πάντασ SDAR τῶν om. M 19 ὅλωσ S ἄλλοσ R μὲν SDARΛ^{tc} om. VMPW 20 ἔλθησ SDAR ἐθελοντῆσ SDAR ἂν om. R 21 οὔτε] οὐδέ D τι S παρὰ τὸ προσῆκον om. S τε] δὲ R 22 παρὰ λόγον A 22/23 ὅμως — ἀνεξόμεθα om. W spatio relicto 22 ὅμως VAR ὅλωσ MPSDΛ^{tc} τὲ h τὸ Mk ἐθέλειν ἐνδίκωσ VMP 23 οὐ γὰρ ἑτέρως ἂν V οὐ γὰρ ἂν ἑτέρωσ SDA οὐ γὰρ ἑτέρωσ R ὅπερ ἂν MP θέλοντασ S

9 = S 15 A 6. epistula Latina extat in Collectionibus Turonensi [Λ^t], Casinensi [Λ^c], Veronensi [Λ^u], Frisingensi [Λ^f], edita est uol. II p. 5. 6

1 Τῶι ἀγαπητῶι ἀδελφῶι Κυρίλλωι Κελεστῖνος. Τῆι ἡμετέραι στυγνότητι τὰ διὰ L III 346
τοῦ υἱοῦ ἡμῶν Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου ἀποσταλέντα παρὰ τῆς σῆς ἁγιότητος γράμματα M IIII 1017 ep. 144
ἀπέδωκεν εὐθυμίαν καὶ ἀντικατηλλαξάμεθα τὸ ἦδον πρὸς τὸ λυποῦν. ἀποβλέποντες γὰρ
καὶ ἐννοοῦντες ἅπερ εἶπεν ὁ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίαν διεστραμμέναις προσομιλίαις
ταράττειν ἐπιχειρῶν, οὐ σμικρῶι κατ' αὐτὴν τὴν ψυχὴν πεπληγμένοι πόνωι διαφόροις σκέ-
ψεων κέντροις βασανιζόμεθα ἐννοοῦντες ὅπως βοηθηθεῖεν εἰς τὸ ἐμμένειν τῇ πίστει· ὡς
δὲ τὴν ἡμετέραν διάνοιαν εἰς τὰ παρὰ τῆς σῆς ἀδελφότητος γραφέντα μετεστήσαμεν,
ὤφθη ἡμῖν εὐθὺς ἑτοιμοτάτη θεραπεία, δι' ἧς ἡ λοιμώδης νόσος ὑγιεινῶι φαρμάκωι ἀπελα-
θείη, φημὶ δὴ τὴν τῆς καθαρᾶς πηγῆς ἔκροιαν τὴν ἀπὸ τοῦ λόγου τῆς σῆς ἀγάπης ἐκρέ-
ουσαν, δι' οὗ πᾶσα καθαριεῖται ἡ ἰλὺς τοῦ κακῶς διαχεομένου ῥείθρου καὶ πᾶσιν ἀνοίγεται
ὁ τρόπος τῆς δεούσης περὶ τὴν ἡμετέραν πίστιν ἐννοίας. ὥσπερ οὖν ἐκεῖνον καὶ στίζο-
μεν καὶ μεμφόμεθα, οὕτως τὴν σὴν ἁγιότητα ὥσπερ παροῦσαν ἐν τοῖς ἰδίοις γράμμασιν
τῆι τοῦ κυρίου ἀγάπηι περιπλεκόμεθα, ὁρῶντες ὅτι ἓν καὶ τὸ αὐτὸ περὶ τοῦ δεσπότου φρο-
2 νοῦμεν. καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν τὸν προνοητικώτατον τοῦ κυρίου ἱερέα ὑπὲρ τοῦ τῆς
πίστεως ἔρωτος τοιαύτηι διαμάχεσθαι ἀρετῆι, ὥστε τῆι ἀτόπωι τῶν ἐναντίων τόλμηι ἀν-
θίστασθαι καὶ τοὺς ἑαυτῶι ἐμπεπιστευμένους τοιαύταις ὑπομνήσεσι βεβαιοῦν. ὥσπερ τοί-
νυν ἐκεῖνα ἡμῖν πικρά, οὕτω ταῦτά ἐστιν ἡδέα· ὥσπερ ἐκεῖνα ἰλυώδη, οὕτω ταῦτα
καθαρά. καὶ χαίρομεν τοσαύτην ἐνεῖναι τῆι σῆι εὐλαβείαι γρηγόρησιν, ὡς ἤδη σε νενικη-
κέναι τὰ ὑποδείγματα τῶν σου προηγησαμένων, γενομένων ἀεὶ καὶ αὐτῶν ἐκδίκων τοῦ
ὀρθοδόξου δόγματος. ἀληθῶς ἐπὶ σοῦ ἁρμόσει ἡ εὐαγγελικὴ μαρτυρία ἡ λέγουσα· ὁ L III 347
ποιμὴν ὁ ἀγαθὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν ἰδίων προβάτων. ἀλλ' Ioh. 10, 11
ὥσπερ σὺ ποιμὴν ἀγαθός, οὕτως ἐκεῖνος οὐδὲ ὡς κακὸς μισθωτὸς κατηγορεῖσθαι ἄξιος,
ὃς οὐ διὰ τοῦτο διαβάλλεται ὡς τὰ ἑαυτοῦ καταλιπὼν πρόβατα, ἀλλ' ὅτι ηὑρέθη αὐτὸς Ioh. 10, 12
3 διασπαράττων αὐτά. προσθεῖναι δὲ καὶ ἡμεῖς τινὰ ἐμέλλομεν, ἀγαπητὲ ἀδελφέ, εἰ μὴ
ἑωρῶμέν σε τὰ αὐτὰ φρονοῦντα πάντα ἅπερ φρονοῦμεν ἡμεῖς, καὶ ἐν τῆι βεβαιώσει τῆς M IIII 1020
πίστεως ἐδοκιμάζομέν σε ἔκδικον ἰσχυρότατον. ἀπεδόθη γὰρ ἡμῖν πάντα κατὰ τάξιν
παρὰ τοῦ υἱοῦ ἡμῶν Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου ὅσα περὶ τούτου τοῦ πράγματος ἡ σὴ

V, P [= hk], S, D [= mn], AW$\Lambda^t\Lambda^c\Lambda^u\Lambda^f$

inscr. deest VMPW κελεστίνου ἐπισκόπου πρὸσ κύριλλον S κελεστίνου ἐπισκόπου πρὸς τὸν ἀρχι-επίσκοπον κύριλλον D κελεστίνου ἀρχιεπισκόπου ῥώμησ πρὸσ τὸν ἀρχιεπίσκοπον κύριλλον A θ VMP ιε S ιξ D

3 Τῶι — Κελεστῖνος [cf. Λ^t] om. S [= Λ^c] 4 ἡμῶν om. W δσιότητοσ AW 5 ἀπέδωκεν VMPW [= Λ] παρέσχηκεν SD παρέσχον A τὸ ἦδον VSDA τὸν δόντα MPW 6 ὁμιλίαισ PA 8 postulatur ἐβασανιζόμεθα τὸ πῶσ A βοηθηθεῖεν S βοηθεῖεν D βοηθηθῇς VMP βοηθηθεὶσ W βοηθηθῇ A in exemplari Latino deerat *populis* sicut in Λ^f ἐν τῶ A πίστει οὐ κατεδέξατο W 9 ἔννοιαν S 10 ἠπίω A 11 καθαρᾶς] καθ' ἡμᾶσ W 12 καθαριεῖται VPW καθαρεῖται M καθαίρεται SD καθαιρεῖται A ἡ om. A ἰσχὺσ MPW 13/14 καὶ στίζομεν καὶ om. V 14 γράμμασιν om. M 15 ὁρῶντες SDA [= Λ] εἰδότες VMPW 16 τοῦ κυρίου VPWS [= Λ] τοῦ χυ A χριστὸν D 17 τοιαύτη VMPW μετὰ τοσαύτησ SD μετὰ τοιαύτησ A in exemplari Latino legebatur siue intellegebatur *hac* pro *ac* ἀρετῆσ SDA ὥστε VMPW [= Λ] ὡσ καὶ SDA 17/18 ἀνθίστασθαι δύνασθαι SDA 18 ἑαυτοῦ S αὐτῶ VA αὐτὴν W ἐμπιστευσαμένους P 20 εἶναι P ἐνεῖναι ὁρῶντες SD ἐνοῦσαν ὁρῶντεσ A εὐσεβεία S γρήγορσιν M ἐγρήγορσιν SD σε om. VMPW 21 γενομένων om. V 22 ὀρθοῦ DA ἀληθῶσ DA [= Λ] ἀληθῶσ τὲ VMPSW ἁρμόσει VMPW ἁρμόζουσα εὑρίσκεται SDA *potest ... conuenire* Λ 23 καλὸσ S τῶν ἰδίων προβάτων VMPW τῶν προβάτων τῶν ἰδίων SD τῶν προβάτων A 24 οὗτος P 25 ἑαυτοῦ] ἐκείνου M 26 προσθεῖναι VMW προθεῖναι P προστιθέναι SDA 27 σε om. W ταῦτα πάντα φρονοῦντα S τὰ αὐτὰ φρονοῦντα P καὶ ἡμεῖς καὶ V 28 σοι S ἰσχυρότατον εἶναι SDA κατὰ τάξιν πάντα V 29 παρὰ SDA [= Λ] διὰ VMPW τούτου om. A

ἁγιότης γεγράφηκεν. πάντα τὰ δίκτυα τῆς δολερᾶς προσομιλίας ἐγύμνωσας καὶ οὕτως
τὴν πίστιν ὠχύρωσας, ὡς μὴ δύνασθαι τὴν καρδίαν τῶν τῶι Χριστῶι καὶ θεῶι ἡμῶν πιστευ-
4 όντων εἰς ἕτερον ἑλκυσθῆναι μέρος. μέγας οὗτός ἐστι τῆς ἡμετέρας πίστεως θρίαμβος
τὸ καὶ ἀποδεῖξαι τὰ ἡμέτερα οὕτως ἰσχυρῶς καὶ νενικηκέναι τὰ ἐναντία διὰ τῆς τῶν θείων
γραφῶν μαρτυρίας. τί λοιπὸν διαπράξεται ἢ ποῦ ἑαυτὸν ἐκεῖνος περιστρέψει; ὃς γενόμε-
νος ἐραστὴς ἀσεβοῦς νεωτερισμοῦ, ὡς ἐβούλετο ταῖς ἑαυτοῦ μᾶλλον ἐννοίαις δουλεύειν
ἢ τῶι Χριστῶι, τὸν ἐμπιστευθέντα ἑαυτῶι δῆμον βλάψαι ἠθέλησε τῶι τῆς ἰδίας προσομιλίας
Tit. 3, 9 δηλητηρίωι, δέον καὶ ἀναγνῶναι τοῦτο καὶ κατέχειν ὅτι τὰ μάταια ζητήματα καὶ μὴ προκόπ-
τοντα εἰς ὑγίειαν, ἀλλὰ χωροῦντα εἰς ψυχῶν ἀπώλειαν φεύγειν μᾶλλον ἢ ἐπιζητεῖν δεῖ.
5 ἀλλ' ὅμως εἰς κρημνοὺς αὐτὸν ἐπειγόμενον, μᾶλλον δὲ ἤδη ἐν αὐτῶι τῶι κρημνῶι ὅθεν
πεσεῖται, διάγοντα, εἴ γε δυνάμεθα, ἀνακαλεῖσθαι ὀφείλομεν, μὴ τὴν πτῶσιν αὐτοῦ τῶι μὴ
βοηθεῖν προσωθήσωμεν. ὁ Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν, ὧι ἐπάγεται ζήτησις περὶ τῆς ἰδίας
Lc. 15, 4. 5 γεννήσεως, ἐδίδαξεν ἡμᾶς κάμνειν ὑπὲρ προβάτου ἑνός, θέλων καὶ διὰ τῶν ἰδίων ὤμων
ἀνακαλεῖσθαι, μὴ ἐκκέηται τῶι λύκωι εἰς ἁρπαγήν· εἶτα ὁ διδάξας ἡμᾶς οὕτως δραμεῖν ὑπὲρ
σωτηρίας προβάτου ἑνός, πῶς ἄρα ἡμᾶς κάμνειν βούλεται ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ τῶν προβάτων
ποιμένος; ὃς τῆς προσηγορίας ταύτης καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος ἐπιλελησμένος αὐτὸς ἑαυτὸν
εἰς ἁρπαγὴν λύκου μετήλλαξεν, ἐπιθυμῶν ἀπολέσαι τὴν ἀγέλην ἣν αὐτὸς ὤφειλε συντηρῆσαι.
6 τοῦτον οὖν ἡμεῖς ἀπὸ τῆς περικλείσεως τῶν ἀμνῶν ἀποκινῆσαι ὀφείλομεν, ἐὰν μὴ αὐτόν,
Ez. 33, 11 ὡς θέλομεν, διορθωσώμεθα. εἴη ἔτι συγγνώμης ἐλπὶς διορθουμένωι· θέλομεν γὰρ ἵνα
ὑποστρέψηι καὶ ζήσηι, εἰ μὴ αὐτὸς τὴν ζωὴν τῶν ἐμπεπιστευμένων ἑαυτῶι ἀπολέσειεν·
εἴη δέ τις φανερὰ ἀπόφασις κατ' αὐτοῦ ἐμμένοντος. ἐκκοπτέον γὰρ τὸ τοιοῦτον τραῦμα,
cf. Mt. 5, 29 δι' οὗ οὐχ ἓν μέλος βλάπτεται, ἀλλὰ πᾶν τὸ σῶμα τῆς ἐκκλησίας τιτρώσκεται. τί γὰρ
ποιεῖ μετὰ τῶν ἀλλήλοις ὁμονοούντων, ὃς μόνος ἑαυτῶι φρονεῖν δοκῶν ἀπὸ τῆς ἡμετέρας
L III 350 διχονοεῖ πίστεως; ὅθεν μενέτωσαν ἐν τῆι κοινωνίαι οὓς αὐτὸς ἀντιλέγοντας αὐτῶι ἀπε-
κίνησε τῆς κοινωνίας, καὶ γινωσκέτω ὅτι αὐτὸς τὴν ἡμετέραν κοινωνίαν ἔχειν οὐ δύναται,
ἐὰν ἐν ταύτηι τῆι τῆς διαστροφῆς ὁδῶι παραμείνηι ἐναντιούμενος τῆι ἀποστολικῆι διδαχῆι.
7 συναφθείσης σοι τοίνυν τῆς αὐθεντίας τοῦ ἡμετέρου θρόνου, τῆι ἡμετέραι διαδοχῆι χρη-

---

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWΛ[t]Λ[e]Λ[u]Λ[f]

1 δολερᾶσ SDA δολίας VMPW 2 τῶι om. P καὶ om. M τῶ P 3 ἐστι om. A ὁ θρίαμβος P 4 τὸ καὶ DA [= Λ] τὸ VMPSW καὶ SDA [= Λ] καὶ οὕτως VMPW 5 μαρτυρίασ ἐδείχθη DA ποῦ λοιπὸν W αὐτὸν V περιστρέψει VMPW περιαγάγοι SDA *circumferat* Λ 6 ἀσεβοῦς om. P ὡς VDA [= Λ] ὃσ MPSW μᾶλλον ταῖς ἑαυτοῦ VMPW δουλεύων D 7 ἢ τῶ χ͞ω MPW [= Λ] ὤφθη ἑαυτῶ ἢ [μᾶλλον ἢ A] τῶ χ͞ω ἐξακολουθῶν καὶ VSDA αὐτῶ PDA ἠθέλησε VMPW [= Λ] ἐσπούδασε SDA 8 ἀναγνόντι W τοῦτον DA τὰ om. A τὸ S 8/9 προκόπτοντα εἰς ὑγίειαν VMPW εἰσ ὑγείαν προκόπτοντα SDA 10 αὐτοὺς V om. D ἐπεισαγόμενον SD ἐπιγενόμενον A ἐν om. S 11/12 μὴ — προσωθήσωμεν om. M τῶ μὴ βοηθεῖν VS [= Λ] τῶ βοηθεῖν PDW τοῦ βοηθεῖν A προσωθήσομεν DA προσωθίσομεν W ὡσ ἐπαγγέλλεται A 13 γενέσεωσ A περὶ P θέλειν S καὶ om. P ὤμων om. W spatio relicto ἡμῶν DA 14 ἀνακεῖσθαι S καὶ μὴ M ὡς μὴ D δραμεῖν VMPW τρέχειν SDA 15 ὅπωσ A πόσον SD τῶν om. P 16 ὅσον S τοῦ om. MW αὐτὸν ἑαυτὸν D 17 ἁρπαγὴν λύκου MPW [= Λ] ἅρπαγα λύκον VSm[corr] A ἅρπαγμα λύκον D μετήλλαξεν VMPW μετέβαλεν SDA μᾶλλον ὤφειλε S 18 καὶ ἡμεῖσ S περικλείσεωσ VMPW μάνδρασ SDA τὸν αὐτὸν S ἑαυτὸν DA 19 ἐθέλομεν A διορθωσώμεθα VMP [= Λ] διορθωσόμεθα W σπουδάσωμεν διορθώσασθαι S σπουδάση διορθώσασθαι DA εἴη Λ ἢ εἰ MPW εἰ VSDA διορθουμένωι MPW *corrigenti* Λ διορθωθησομένω [διορθωθησομένου S] δυνήσεται περιλείπεσθαι VSDA 20 ἐπιστρέψη P τῶν ἐμπεπιστευμένων τὴν ζωὴν S αὐτῶ PDA 21 εἴη VMPW ἔσται SDA 22 διατιτρώσκεται V 23 ὃς VMPW [= Λ] ὁ SDA ἑαυτὸν S φρονεῖν δοκῶν VMPW δοκῶν φρονεῖν ἄριστα SDA καὶ ἀπὸ DA 24 διχονοεῖ VMPW [=Λ] διχονοῶν SDA μενέτωσαν ἐν τῆ κοινωνία VMPW [= Λ] μένειν ἑαυτοὺσ πάντεσ ἐν τῆ ἡμετέρα κοινωνία εἰδέτωσαν [ἰδέτωσαν SD] SDA 25 κοινωνίας ὡς ἐνόμισε SDA γινωσκέτω VMPW [= Λ] γινωσκέτωσαν SD om. A δυνήσεται VMPW 26 ἐν om. SDA διαμείνη S διατάξει S 27 τοίνυν σοι M καὶ τῆ SDA διαδοχῆ MW [= Λ] δοχῆ P τοῦ τόπου διαδοχῆ ἐπ' ἐξουσία VSDA

σάμενος ταύτην ἐκβιβάσεις ἀκριβεῖ στερρότητι τὴν ἀπόφασιν ἵνα ἢ ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀριθμουμένων ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ὑπομνήσεως ταύτης τὰ κακὰ κηρύγματα ἑαυτοῦ ἐγγράφωι ὁμολογίαι ἀθετήσηι καὶ ἑαυτὸν διαβεβαιώσηται ταύτην κατέχειν τὴν πίστιν περὶ τῆς M IIII 1021 γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἣν καὶ ἡ Ῥωμαίων καὶ ἡ τῆς σῆς ἁγιότητος ἐκκλησία καὶ ἡ καθόλου καθοσίωσις κατέχει, ἢ ἐὰν μὴ τοῦτο ποιήσηι, εὐθὺς ἡ σὴ ἁγιότης ἐκείνης τῆς ἐκκλησίας προνοησομένη μάθηι αὐτὸν παντὶ τρόπωι ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου σωματίου ἀποκινητέον, ὃς οὔτε τῶν θεραπευόντων ἴασιν ἠθέλησε καταδέξασθαι καὶ εἰς ἀπώλειαν αὐτοῦ τε καὶ πάντων τῶν αὐτῶι ἐμπεπιστευμένων καθὼς λοιμώδης ἠπείχθη.

8 Τὰ δὲ αὐτὰ ἐγράψαμεν πρὸς τοὺς ἁγίους ἀδελφοὺς καὶ συνεπισκόπους ἡμῶν Ἰωάννην Ῥοῦφον Ἰουβενάλιον καὶ Φλαβιανόν, ἵνα φανερὰ ἦι ἡ περὶ αὐτοῦ ἡμῶν, μᾶλλον δὲ ἡ τοῦ Χριστοῦ ἡμῶν θεία ἀπόφασις.

10 = S 16 A 7. Latina epistula extat in Collectionibus Turonensi [Λ^t], Casinensi [Λ^c], Veronensi [Λ^u], Frisingensi [Λ^f], Vaticana [Λ^l], edita est uol. II p. 7—12

1 Τῶι ἀγαπητῶι ἀδελφῶι Νεστορίωι Κελεστῖνος. Ἐφ' ἡμέρας τινὰς τῆς ζωῆς ἡμῶν L III 354 M IIII 1025 μετὰ τὸ ἀνόσιον καὶ πολλάκις κατακριθὲν δόγμα Πελαγίου καὶ Κελεστίου ἡ καθολικὴ πίστις εἰρήνευσεν, ὁπότε ἐκείνους μετὰ τῶν ἑπομένων τῆι δόξηι αὐτῶν ἥ τε Ἀνατολὴ καὶ ἡ Δύσις ἀκοντίωι συμφωνούσης ἀποφάσεως ἔπληξεν. αὐτίκα ὁ τῆς ἁγίας μνήμης Ἀττικὸς ὁ διδάσκαλος τῆς καθολικῆς πίστεως καὶ ἀληθῶς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου καὶ εἰς ταῦτα διάδοχος οὕτως ἐκείνους ἐδίωξεν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ βασιλέως, ὥστε αὐτοῖς μηδὲ τοῦ ἐκεῖ ἑστάναι ἄνεσιν συγχωρηθῆναι. ἔσχεν ἡμᾶς μετὰ τὴν ἐκείνου ἔξοδον οὐχ ἡ τυχοῦσα φροντὶς ἐκδεχομένους πότερον ὁ ἐκεῖνον διαδεξόμενος εἴη αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν πίστιν διάδοχος, ἐπειδὴ δυσχερές ἐστιν ἐκτείνεσθαι τὰ καλά· πολλάκις γὰρ ἑαυτὰς ἀμοιβαδὸν αἱ ἐναντιότητες διαδέχονται. ἀλλ' ἐσχήκαμεν μετ' ἐκεῖνον· τὸν μέλλοντα ἡμᾶς ταχέως καταλιπεῖν τὸν ἅγιον Σισίνιον εὐδοκιμήσαντα ἐπί τε ἁπλότητι καὶ ἁγιότητι κοινωνόν, αὐτὴν τὴν πίστιν ἣν εὗρε, κηρύττοντα. ἀνεγνώκει δηλαδὴ ἡ ἁπλῆ ἐκείνη εὐλάβεια καὶ εὐλαβὴς ἁπλότης δεῖν μᾶλλον φοβεῖσθαι ἢ Rom. 11, 20

VM, P [= hk], S, D [= mn], AW$\Lambda^t\Lambda^c\Lambda^u\Lambda^f$

1 ἵνα om. P ἢ VMPW [= Λ] εἰ μὴ SDA ἡμερῶν δέκα M 2 τῆς ὑπομνήσεως VMPW [= Λ] τῆσ κατὰ τὴν ὑπόμνησιν ταύτην SDA 3 ὁμολογία ἀθετήσῃ VMPW ἀναθεματίσῃ [ἀναθεματίσει SA] ὁμολογία SDA 4 γενέσεωσ A τοῦ¹ om. W χῦ τοῦ θῦ VPW [= Λ^{tuf}] χῦ καὶ θῦ SDA [= Λ^c] ἡ τῆσ ῥωμαίων DA 4/5 ἐκκλησία om. S 5 καθοσίωσις VMPW [= Λ] θρησκεία SDA κατέχει VMPW [= Λ] κηρύττει SDA ἢ — ποιήσηι VMPW [= Λ] om. SDA ὁσιότησ SDA 6 προνοησομένη Λ προνοησαμένη VMPW ποιήσηται πρόνοιαν καὶ SDA αὐτὸν VMPW ἑαυτὸν SDA ἀπὸ om. SDA 7 ἀποκινητέον VMPW ἀποκινητέον τυγχάνειν SDA τὴν τῶν SD δέξασθαι S 8 αὐτοῦ VMPW ἑαυτοῦ SD καθ' ἑαυτοῦ A πεπιστευμένων VMPW καθὼσ [καθὰ MP] λοιμώδησ MPW *male pestifer* Λ δυστρόπωσ καὶ ὡσ [οἷα A] λοιμώδησ νόσοσ SDA οἷα λοιμώδης νόσος V ἠπείχθη MP [= Λ] ὑπείχθη W ἠπείχθη δραμεῖν διὰ παντὸσ τοῦ τῆσ ἐκκλησίασ σώματοσ ἐλαυνόμενοσ VSDA 9—11 Τὰ — ἀπόφασις VMPW [= Λ] om. SDA

10 VM, P [= hk], S, D [= mn], AW$\Lambda^t\Lambda^c\Lambda^u\Lambda^f\Lambda^l$

inscr. deest in VMPW τοῦ αὐτοῦ πρὸσ νεστόριον SA τοῦ αὐτοῦ κελεστίνου πρὸσ νεστόριον D ῑ VMP ῑϛ̄ S ῑε̄ D

14 Τῶ — κελεστῖνος VMPW [= Λ^{tcl}] τῶ ἁγιωτάτω ἀδελφῶ νεστορίω κελεστῖνος ἐν κυρίω χαίρειν D om. SA 15 τὸ τὸ W καὶ om. W καὶ om. M κελεστίνου MSAW, corr. S 16 ἠρεύνησεν P αὐτῶν τῇ δόξῃ P καὶ δύσισ MA 17 συμφωνούντων S 19 ἐκεῖνος VMP om. A αὐτοὺσ MPSW μήτε VDA μὴ MPW 20 ἐκείνου om. S ἐκδεχομένουσ om. VMPW 21 διαδεξόμενος D διαδεξάμενοσ VMPSAW 22 αἱ om. P 23 ταχέως om. mA διαδέχεσθαι mA γρ καταλιπεῖν m in mg. σισίννιον MD 24 τε τῇ V αὐτὸν P 25—78, 1 ἀνεγνώκει — ζητεῖν om. W spatio relicto 25 γὰρ δηλαδὴ M ἡ ἁπλῆ ἐκείνη VA ἐκείνη ἡ ἁπλῆ MPSD εὐλάβεια VMPA εὐσέβεια SD εὐλαβὴς VMPA ἡ εὐσεβὴς SD δεῖ P

Sir. 3, 22 ἰδίας συνέσεως βάθος ζητεῖν, καὶ ἀλλαχοῦ· μὴ δεῖν ἀνερευνᾶν τὰ βαθύτερα, καὶ πάλιν· εἴ
Gal. 1, 8 2 τις ἄλλο κηρύξειεν παρ' ὃ ἐκηρύξαμεν, ἀνάθεμα εἴη. ἀλλὰ καὶ τούτου ἐκ τοῦ κόσμου
μεθισταμένου, ὡς ἡ ἡμετέρα φροντὶς ἐπὶ τοσοῦτον ἑαυτὴν ἐξέτεινεν, ἐφ' ὅσον ὁ κύριος
ἐπέτρεψεν, ἐχαροποίησεν ἡμῶν τὴν ψυχὴν ἡ διήγησις τῶν ἐρχομένων ἀγγέλων, ἣν εὐθέως
ἐβεβαίωσεν ἡ τῶν ἡμετέρων κοινωνῶν ἀναφορὰ τῶν παραγενομένων τῆι σῆι χειροτονίαι,
οἵτινες τοσοῦτόν σοι ἐμαρτύρησαν ὅσον ἐχρῆν τῶι ἀλλαχόθεν ἐπιλεχθέντι. μετὰ τοσαύτης
πρότερον ὑπολήψεως ἔζησας, ὥστε καὶ ἐφθόνησε τοῖς σοῖς ἀλλοτρία πόλις· μετὰ τοσαύτης
δὲ νῦν ἀτοπίας φευκτέον σεαυτὸν παρεσκεύασας, ὡς τοὺς σοὺς ἐν ἀλλοτρίοις ὁρᾶν ὅπως
3 ἀπηλλάγησαν. πρώην ἐδεξάμεθα τὰς σὰς ἐπιστολάς, αἷς ἐν στενῶι οὐκ ἠδυνήθημεν
ἀποκρίνασθαι· ἔδει γὰρ τὸν λόγον εἰς Ῥωμαικὸν μεταβληθῆναι. ὅπερ ὡς βραδέως διὰ τὴν
ἀνάγκην ποιοῦμεν, ἐδεξάμεθα τοιαῦτα περὶ σοῦ γράμματα τοῦ ἁγίου ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου
μου Κυρίλλου τοῦ δοκιμωτάτου ἱερέως διὰ τοῦ υἱοῦ μου Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου, ἀφ'
ὧν σφόδρα ἐλυπήθημεν ἀπολωλέναι τῶν περὶ σοῦ ἀνενεγκόντων τὴν μαρτυρίαν. καλὰς
γάρ σου τὰς ἀρχὰς κακή, ὡς ὁρῶμεν, ἀπόβασις διεδέξατο, καλὰς φημὶ ἀρχὰς τὰς παρ'
ἡμῖν οὕτω φημισθείσας, ὡς δεῖξαι ἡμᾶς ἐν τῆι ἀποκρίσει τῆι πρὸς τὴν ἀναφορὰν τῶν
ἀδελφῶν ὅπως ἦμεν κοινωνοὶ τῆς χαρᾶς· ἀλλὰ νῦν ἐννοοῦντες καὶ τὴν περὶ σοῦ μέμψιν
τοῦ προειρημένου ἀδελφοῦ καὶ τὰς σὰς ἐπιστολὰς ἑρμηνευθείσας, αἵτινες φανερὰς περιέχουσι
Gal. 4, 20 βλασφημίας, ὁρῶμεν ὅτι λεκτέον παρ' ἡμῶν τὸ ἀποστολικὸν ἐκεῖνο· ἤθελον ἀλλάξαι μου
τὴν φωνήν, ὅτι καταισχύνομαι ἐν ὑμῖν. μᾶλλον δὲ ἤλλαξα, εἰ μὴ ἑαυτὸν ἀπὸ τοῦ
1 Cor. 5, 13 κρημνοῦ ἀνακαλέσειεν ὁ ἀσεβὴς προσομιλητής· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἵνα ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν τὸ
κακόν, ὥσπερ ἐκελεύσθη, ἀποστήσωμεν.

L III 355 4 Ἀνέγνωμεν τοίνυν τῶν ἐπιστολῶν τὸ ὕφος καὶ τὰς βίβλους τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου
ἀνδρὸς τοῦ υἱοῦ ἡμῶν Ἀντιόχου ἀποδιδόντος ὑπεδεξάμεθα. ἐπὶ ταύταις ἀνιχνευθεὶς μὲν
ἡμῖν καὶ εὑρεθεὶς καὶ κατασχεθείς, πολυλαλίαι τινὶ ἐξωλίσθανες, τἀληθῆ τοῖς σκοτεινοῖς ἐγ-
καλύπτων καὶ πάλιν συγχέων ἑκάτερα τῶι ὁμολογεῖν μὲν τὰ ἀρνηθέντα, ἐπιχειρεῖν δὲ
ἀρνεῖσθαι τὰ ὡμολογημένα· ἐν δὲ ταῖς σαῖς ἐπιστολαῖς φανερὰν ἀπόφασιν οὐχ οὕτως περὶ τῆς
ἡμετέρας πίστεως ὡς περὶ σεαυτοῦ ἐξήνεγκας, θέλων περὶ τοῦ θεοῦ λόγου ἄλλως κηρῦξαι ἤπερ ἡ
5 πάντων πίστις ἔχει. ἰδοὺ νῦν εἰς οἵαν καλούμεθα ἀπόφασιν περὶ σοῦ· ἰδοὺ οἷαί εἰσιν αἱ εὐεργεσίαι
τῶν σῶν καινοτήτων. ἀφ' οὗ ἀγνοούμενος μὲν ἐπελέχθης, γνωσθεὶς δὲ κατηγορήθης, λοιπὸν
Rom. 8, 26 μετὰ τοῦ τῶν ἐθνῶν διδασκάλου λεκτέον· τί γὰρ εὐξόμεθα ὡς χρή, οὐκ ἴσμεν. ἆρα οὐ ταῦτα
τὰ ῥήματα ἐκείνηι τῆι ἐκκλησίαι πρέπει, ἥτις δεδοκιμασμένων ἐν αὐτῆι ἀνθρώπων κατε-
φρόνησεν, ἀκολουθήσασα τῆι σῆι φήμηι, οὐ τῆι γνώσει; ἠπατήθη ἡ ὑπόνοια τῶν καλῶς

V, P [= hk], S, D [= mn], AWΛᵗΛᶜΛᵘΛᶠΛˡ

1 ἐρευνᾶν PWA καὶ DA [= Λ] om. VMPSW πλὴν P 2 κηρύξειε καὶ νομοθετήσειε V κηρύξει PDA ἔστω VMPW 3 ἑαυτὴν MSDA αὐτὴν V ἑαυτόν PW 4 ἐπέστρεψεν M εὐθὺσ S 5 ὑμετέρων VMP 6 οἳ DA σοι om. S τοσαύτησ οὖν M τοσαύτησ γὰρ καὶ SD 7 ὥστε] ὅθεν SD 8 σαυτὸν A παρασκεύασασ S 10 ῥωμαικὴν P ἀνενεχθῆναι P 11 ποιοῦμεν MPWS [= Λ] ἐποιοῦμεν VDA τοιαῦτα SDA [= Λ] om. VMPW παρὰ D 12 μου om. PS μου] ἡμῶν D τοῦ διακόνου om. A ἀφ'] δι' DA 13 ἐλυπήθη S τὴν τῶν M τὴν om. MPW 14 κακὴν S ἀπόβασιν S ἀπόφασισ PD 15 φανείσασ A 15/16 τῆι — ἀδελφῶν] ἀναφορᾶ τῆ πρὸσ τοὺσ ἀδελφοὺσ A 16 παρὰ D 17 ἀδελφοῦ VMPW [= Λ] ἀδελφοῦ μου SDA ἐπιστολὰς τὰσ DA ἔχουσι VMPW 18 ἀναλλάξαι P 19 τὴν φωνήν μου DA ἡμῖν S ἐκ P 20 ἐστιν om. S 21 ἐκελεύσθη DA [= Λ] ἐκελεύσθημεν VMPSW ἀποσπάσωμεν DA 22 postulatur τὰς βίβλους ἃς 23 ἀπεδεξάμεθα VA ἀνιχνεύθησ SD 24 ἡμῖν om. P εὑρέθησ SD καὶ κατασχεθεὶς om. S κατεσχέθης D πολυλαλιᾶ τινὶ VMPW [= Λ] πολυλαΐα τινὶ A πολύλογα τινα SD ἐξωλίσθανες [ἐξωλίσθαινεσ A] VPAW [= Λ] ἐξολισθάνων S ἐξολισθαίνων D oblitteratum in M 26 ὁμολογηθέντα P 27 σαυτοῦ A θεοῦ] υἱοῦ M 28 περὶ πάντων P νῦν MPSW [= Λᵗᶜ] τοίνυν VDA om. Λᵘᶠˡ 29 καινοτήτων SDA [= Λ] κενοτήτων VMPW μὲν om. A κατηγορῆ A 30 τῶν om. A καθώσ W ἆρα οὐ] ἆρ' οὖν A 32 ἀκολουθήσασα DA [= Λ] ἀκολουθοῦσα VMPSW

περὶ σοῦ πιστευσάντων. τίς γὰρ ἐντὸς προβατείου μαλλοῦ ἅρπαγα κεκρύφθαι λύκον Mt. 7, 15
νομίσειε; φωνή ἐστιν αὐτοῦ τοῦ ἀποστόλου δεῖν καὶ αἱρέσεις εἶναι, ἵνα οἱ δεδοκιμασμένοι 1 Cor. 11, 19
φανεροὶ ὦσιν. ἄνοιγέ σου τὰς ἀκοὰς καὶ τούτου τοὺς πρὸς Τιμόθεον καὶ Τίτον ἄκουε
λόγους· τί ἄλλο κελεύει ἢ ἵνα τὰς βεβήλους καινότητας τῶν φωνῶν ἀποστρέφωνται; ταῦτα 2 Tim. 2, 16 Tit. 3, 9
γὰρ εἰς ἀσέβειαν προχωρεῖ, ἅπερ ἀεὶ ἀκάνθας καὶ τριβόλους ποιεῖ. τὸν δὲ Τιμόθεον καὶ 1 Tim. 1, 3
παρακεκληκέναι αὐτόν φησιν, ἵνα τῆι Ἐφέσωι παραμένων παραγγείληι τισὶ μή τις ἄλλο
κηρύξηι. πρὸ ὀφθαλμῶν μοί ἐστι τὰ ῥήματα Ἱερεμίου τοῦ προφήτου· φοβερά, φησίν Ier. 5, 30. 31
6 ἐγένετο ἐπάνω τῆς γῆς· οἱ προφῆται ἀδικίαν προφητεύουσι. ταῦτα, εἰπέ μοι, ὡς
ἄγνωστα σε παρέρχεται ἢ ὡς ἐγνωσμένων καταφρονεῖς; εἰ μὲν ὡς ἄγνωστά σε παρέρ-
χεται, μὴ αἰδεσθῇς μαθεῖν τὸ ὀρθόν, ὡς οὐκ ἐφοβήθης τὸ διεστραμμένον διδάξαι· εἰ δὲ
ὡς ἐγνωσμένων καταφρονεῖς, νόει ὅτι ἀναπολόγητά σοι ἔσται, ὅταν ἀπο σοῦ τοῦ ἐπιτρα- Mt. 25, 24 sq.
πέντος σοι ταλάντου τὸν λόγον ἐκεῖνος ἐπιζητήσηι, ὃς δι' ἡμῶν ἀπὸ τούτου τοῦ ἁγίου
δανείσματος ἑαυτοῦ ἀεὶ κέρδος ἐκδέχεται. ὅρα οἵα τιμωρία ἐκεῖνον μένει τὸν κρύψαντα
ὅπερ εἰλήφει, ἔτι γε μὴν τὸν ὁλόκληρον ἀποκαταστήσαντα ὅπερ εἰλήφει. ὅθεν φανερῶς
7 πρόσεχε ὅσος καὶ οἷος ὁ κίνδυνος μηδὲ ὅπερ ἔλαβες, ἀποδιδόναι. ἆρα σὺ τῶι δεσπότηι
ἡμῶν ἐρεῖς· οὓς δέδωκάς μοι, ἐφύλαξα, ὁπότε οὕτως ἀκούομεν σχίζεσθαι εἰς μέρη τὴν Ioh. 17, 12
ἐκκλησίαν αὐτοῦ; μεθ' οἵας συνειδήσεως ζῇς, σχεδὸν ὑπὸ πάντων τῶν ἐν ταύτηι τῆι
πόλει καταλειφθείς; ηὐχόμην αὐτοὺς τότε μᾶλλον γεγενῆσθαι ἀσφαλεῖς ἢ νῦν εἰσιν, ὅτε
ἑαυτοῖς ἐπιζητοῦσι βοήθειαν. πόθεν σοι εἰς τοιαῦτα ζητήματα ἰθύνειν λόγους, ἅπερ ἐν-
νοεῖν βλάσφημον; πόθεν ἐπισκόπωι ταῦτα εἰς δήμους κηρύττειν, δι' ὧν τὸ σέβας τοῦ
παρθενικοῦ τόκου τιτρώσκεται; οὐκ ὀφείλουσι τῆς ἀρχαίας πίστεως τὴν καθαρότητα
βλάσφημοι εἰς τὸν θεὸν λόγοι διαταράξαι. τίς πώποτε οὐκ ἄξιος τοῦ ἀναθεματισθῆναι
ἐκρίθη ἢ ἀφαιρῶν τι ἢ προστιθεὶς τῆι πίστει; τὰ γὰρ μεστῶς καὶ φανερῶς παραδοθέντα
ἡμῖν παρὰ τῶν ἀποστόλων οὔτε προσθήκην οὔτε μείωσιν ἐπιδέχεται. ἀνέγνωμεν ἐν ταῖς Apoc. 22, 18. 19
βίβλοις ἡμῶν μήτε προστιθέναι δεῖν μήτε ἀφαιρεῖν· μεγίστη γὰρ καὶ τὸν προστιθέντα καὶ M IIII 1029 L III 358
τὸν ἀφαιροῦντα τιμωρία δεσμεῖ.
8 Ὅθεν καυτῆρα καὶ σίδηρον ἑτοιμάζομεν, ἐπειδήπερ ἑτέρως οὐκ ἔστι καταντλητέα τὰ
τραύματα, ἅπερ ἐστὶ λοιπὸν ἀποκοπῆς ἄξια· ἴσμεν γὰρ τὰ μέγιστα ἐλαττώματα μετὰ μεί-
ζονος ἀεὶ πόνου θεραπευόμενα. ἀλλὰ μεταξὺ πολλῶν ἅπερ παρὰ σοῦ ἀσεβῶς κηρυτ-
τόμενα ἡ καθόλου ἀπωθεῖται ἐκκλησία, κλαίομεν μάλιστα τὸ ταῦτα τὰ ῥήματα παρὰ σοῦ
ἐπῆρθαι ἀπὸ τοῦ συμβόλου, ἅπερ ἡμῖν πάσης ζωῆς καὶ σωτηρίας ἐπαγγέλλεται τὴν ἐλπίδα.

V, M [usque ad 2 νομίσειε], P [= hk], S, D [= mn], AWΛtΛcΛuΛfΛl

1 προβατίου S προβάτου V μαλοῦ VSW ἅρπαγα κεκρύφθαι λύκον VMPW ἅρπαγα λύκον κεκρύφθαι S κεκρύφθαι λύκον ἅρπαγα DA 2 νομίσειε VMPS νομίσει W ὑποτοπάσειε A ὑποτοπάσεις D 2—p. 83, 3 φωνή — κρίσει om. M, pro his ponendo ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα τῆσ τοιαύτησ ἐπιστολῆσ περιεχούσησ καὶ πῆ μὲν τὸν δυσσεβῆ νεστόριον κατονειδιζούσησ πῆ δὲ καὶ πρὸσ μετάμελον προκαλούσησ πρὸσ τῶ τέλει διαλαμβάνει M 2 φωνῆσ A 3 τούτου DA [= Λ] om. VPSW 4 καινότητασ SDA [= Λ] κενότητας VPW 5 ἀεὶ SDA [= Λ] ἂν VPW ποιῆ VhW 6 ἑαυτὸν P παραγγέλη A 7 μου SD τὰ ῥήματα τὰ [τὰ διὰ τοῦ S] SA 8 προφῆται φησὶν DA 9 σοι PSD 9/10 εἰ — παρέρχεται om. A 9 μὲν om. VPSW σοι PD 10 μαθεῖν τὸ διεστραμμένον καὶ V 11 καταφρονεῖν A 13 ἑαυτοῦ VPWA [= Λ] ἑαυτῶ SD κέρδος ἀεὶ V μένει ἐκεῖνον DA 14 ὅπερ om. V ἔτι γε — εἰλήφει om. PW μὴν καὶ D τὸν A [= Λ] τὸν μὴ VSD 15 προσέχετε A ὁ om. PAW ἀποδιδότω S 16 ἔδωκάσ A σχίζεσθαι εἰσ μέρη PWSDA [= Λ] σφαζεσθαι καὶ σχίζεσθαι V 17 ἀπὸ VPSW τῶν om. VPW ταύτη VPW [= Λ] αὐτῆ DA om. S 18 καταληφθεὶς P τότε SDA [= Λ] om. VPW 19 αὐτοῖς SA τὴν βοήθειαν SD 20 εἰς δήμους ταῦτα VP 21 τὴν τῆσ — καθαρότητα SDA 22 εἰσ τὸν θεὸν λόγοι SD [= Λ] εἰσ θεολογίαν A λόγοι VPW ἀνάξιοσ A 23 τι om. S τί τῆ S 24 γὰρ ἐν V 25 προσθεῖναι PS προσθῆναι VW ἀφελεῖν S καὶ[1] om. S 27 καυστῆρα A τὰ om. A 28 λοιπὸν ἐστὶν A καὶ μετὰ P 29 τοῦ πόνου DA ἀσεβῶσ SDA [= Λ] om. VPW 29/30 ἡ — ἐκκλησία τὰ κηρυττόμενα διὰ σοῦ A 30 καθολικὴ SD ἀπὸ A 31 *fuisse sublata* Λ ἐπῆρθαι VPWSDA ἀπῆρθαι coni. edd. Rom. συμβόλου VPSDA διαβόλου W *symbolo ab apostolis tradito* Λ

ὅπερ διὰ τί γίνεται, λαλοῦσιν αἱ ἐπιστολαί σου, περὶ ὧν οὐδεμία ἀμφιβολία ἐστίν, ἐπειδὴ
ταύτας αὐτὸς ἀπέστειλας, ἃς οὐκ ἠβουλόμεθα ἐληλυθέναι εἰς ἡμετέρας χεῖρας, μὴ ἀναγ-
κασθῶμεν δικάσαι περὶ τοῦ εἴδους τοῦ τηλικούτου μύσους. πασῶν τῶν διαλέξεών σου τὰς
ὁδοὺς ὁ βραχὺς ἐκείνων περιέκλεισε λόγος· ἥπλωσας σεαυτὸν πλατύτερον καὶ πολλαῖς στροφαῖς
περιῆλθες, ὀψὲ δὲ ὅμως διὰ διαφόρων ὁδῶν εἰς τὸν ἀσεβῆ ὅρον ἔφθασας. ἴσμεν τί
Tit. 3, 9 ἐκεῖνος διέταξεν ὁ κελεύσας φεύγειν τὰς ἔριδας καὶ τὰς μάχας τὰς περὶ τοῦ νόμου· εἰσὶ
γάρ, φησίν, ἄχρηστοι καὶ μάταιαι. ὅπερ τοίνυν ἄχρηστον καὶ μάταιον κρίνεται, οὐδεὶς
9 ἀμφιβάλλει μακρὰν εἶναι ὠφελείας. τοιγαροῦν εἰ καὶ ὁ ἀδελφὸς Κύριλλος ἤδη σε διὰ
δευτέρων ἐπιστολῶν μεθοδευθῆναί φησι, θέλω σε τοῦτο νοεῖν ὅτι μετὰ τὴν πρώτην καὶ
δευτέραν ἐκείνου καὶ ταύτην τὴν ἡμετέραν ἐπιτίμησιν, ἣν δῆλόν ἐστιν εἶναι λοιπὸν τρίτην,
παντελῶς ἀπὸ τοῦ συνεδρίου ἡμῶν καὶ τῆς τῶν Χριστιανῶν συνόδου ἀπεκλείσθης, ἐὰν
Ioh. 14, 6 μὴ εὐθέως τὰ κακῶς εἰρημένα διορθωθῇ, ἐὰν μὴ εἰς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐπανέλθῃς, ἣν ἑαυ-
τὸν ὁ Χριστὸς εἶναι μαρτύρεται. κακῶς κατὰ τούτου ὅπλα κατ᾽ ἀνελπιστίαν ἐκίνησας,
Mt. 24, 45 sq. ὃς ἐπάνω σε τῶν οἰκετῶν ἑαυτοῦ ὡς πιστὸν καὶ συνετὸν δοῦλον ἐπέτρεψε πρότερον
καταστῆναι. ἀπώλετό σοι ἡ ὑπὲρ τῆς τοιαύτης ὑπηρεσίας ἐπαγγελθεῖσα μακαριότης· οὐ
γὰρ μόνον τροφὴν οὐ παρέχεις ἐν καιρῶι, ἀλλὰ καὶ δηλητηρίωι ἀναιρεῖς οὓς ἐκεῖνος τῶι
Ps. 13, 3 ἰδίωι αἵματι καὶ τῶι ἰδίωι θανάτωι ἐκέρδανε. δηλητήριον γὰρ ὑπὸ τοῖς σοῖς χείλεσίν
ἐστι ταῦτα ἅπερ κατάρας καὶ πικρότητος μεστὰ καθορῶμεν, ὁπότε κατὰ τοῦ ὄντος ἡδέος
Ioh. 10, **10** ἐπιχειρεῖς διαλέγεσθαι. ποῦ ἐστιν ἡ ποιμενικὴ ἐπιμέλεια; ποιμὴν ἀγαθὸς τὴν ψυχὴν
11. 12 αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν ἰδίων προβάτων, μισθωτὸς δέ ἐστιν, ὃς ταῦτα τοῖς λύκοις
καταλιμπάνει καὶ παραδίδωσι. τί δὲ σύ, ὦ ποιμήν, ἐνταῦθα πράξεις, ὅτε τὴν δεσπο-
τικὴν ἀγέλην ἀντὶ λύκων αὐτὸς διασπαράττεις; εἰς ποίους λοιπὸν φραγμοὺς ἡ δεσπο-
τικὴ ἀγέλη καταφυγεῖν δύναται, εἰ ἐντὸς τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιβόλων τιτρώσκεται; ἢ
Ioh. 10, 16 ποίαι παραφυλακῆι ἀσφαλὴς ἔσται, ὁπότε σε φάσκει ἀντὶ φύλακος ἅρπαγα; καὶ ἄλλα,
φησὶν ὁ κύριος, ἔχω ἅπερ οὔκ ἐστιν ἀπὸ τούτου τοῦ προβατεῶνος κἀκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν.
ἐκεῖνος ἄλλα ἐπαγγέλλεται ἀγαγεῖν, σοὶ δὲ ἅπερ εἶχες, ἀπόλλυται, εἰ καὶ τὰ μάλιστα φανε-
ρόν ἐστιν, ὁσάκις· ταῦτα συμβαίνει, οὐ τὰ πρόβατα τοῖς ποιμέσιν, ἀλλὰ μᾶλλον τοῖς προ-
βάτοις τοὺς ποιμένας ἀπόλλυσθαι. καὶ τὴν φωνήν μου, φησίν, ἀκούσονται. διὰ τί;
ἵνα γένηται μία ἀγέλη. πρὸς τὴν ἐκείνου φωνὴν μία ἀγέλη γίνεται, πρὸς δὲ τὴν σὴν
11 ἢ βλάπτεται ἢ φυγαδεύεται. σκληρόν ἐστιν ἵνα ἐπὶ σοῦ ἁρμόσῃ τὰ ῥήματα τοῦ μακαρίου
M IIII 1032 Παύλου ἀπὸ τῶν Πράξεων τῶν ἀποστόλων· ἐγώ, φησίν, οἶδα ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν
Act. Ap. 20, 29 ἐμὴν ἀναχώρησιν λύκοι βαρεῖς καθ᾽ ὑμῶν, μὴ φειδόμενοι τῆς ἀγέλης· ἀφ᾽ ὑμῶν ἀνα-
L III 359 στήσονται ἄνθρωποι λαλοῦντες διεστραμμένα, ἵνα ἀγάγωσι τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν.

V, P [= hk], S, D [= mn], AW, H [inde a 23 — βόλων], $\Lambda^t\Lambda^c\Lambda^u\Lambda^f\Lambda^l$

2 πρὸς D 4 ἐκεῖνοσ A περιέκλυσε SD περιστροφαῖσ VA 5 διῆλθες P διὰ om. PW τί SDA ὅτι VPW 9 θέλω A [= Λ] θέλων VPSDW νοεῖν Λ ποιεῖν VPSDAW 11 τοῦ DA τῆς τοῦ VPSW *ab uniuersitate collegii* Λ 12 εἰρημένα ὑπὸ σοῦ SD 14 αὐτοῦ P ὡς VPW ὥσπερ SDA δοῦλον καὶ συνετὸν DA ἐκέλευσε D πότερον S 15 τῆς om. SDA 16 παρέχεις VPW [= Λ] παρέσχεσ SDA 18 εἰσὶ DA ὄντωσ VA ἡδέωσ D 20 ἑαυτοῦ PW τῶν ἰδίων προβάτων VPW τῶν προβάτων τῶν ἰδίων S τῶν προβάτων DA 21 ὁ ποιμὴν S ὅτε SDA ὅτι VPW *qui* Λ 23 καταφεύγειν DSA εἰ] ἢ D ἐν τοῖς τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιβόλοις V 24 ἀσφαλὲσ V om. H φάσκει] postulatur πάσχει 25 ἃ P πρόβατα ἅπερ V ἀπὸ τούτου τοῦ προβατεῶνος VA ἀπὸ τούτου τοῦ προβατῶνος D ἐκ τούτου τοῦ προβατῶνοσ S ἀπὸ τούτων τῶν προβάτων ὡσ WH ἀπὸ τῶν προβάτων τούτων ὃς P 26 ἐκεῖνος — ἀγαγεῖν om. P ἐκεῖνος VSWH [= Λ] ὁ $\overline{κσ}$ DA σοὶ H [= Λ] σὺ VPSDAW ἃ DA εἶχεσ V^{mg} PSW [= Λ] ἔχεισ VDA ἀπόλλυται VPSW [= Λ] ἀπόλλυνται H ἀπολλύεις D ἀπολύεισ A 27 ἐστιν om. A 28 τῆς φωνῆς PDA 29 γένωνται S ἀγέλη SDAH ποίμνη PW ποίμνη εἷς ποιμήν V ποίμνη V γένηται H 30 ἢ βλάπτεται SDAH [= Λ^{fl}] βλάπτεται VPW [= Λ^{ctu}] σκληρόν σοι A σοῦ VPWH σοὶ SDA 32 τοῦ ποιμνίου P καὶ ἀφ᾽ H 33 ἄνδρεσ H ἀγάγωσι VPW [= Λ^{cfl}] ἀπαγάγωσι SDAH [= Λ^{u}] ἑαυτῶν SD

ταῦτα ἠβουλόμεθα παρὰ σοῦ ἄλλοις ἢ σοὶ εἰρῆσθαι· διδακτέα γὰρ ἦν παρὰ σοῦ, οὐ μαθη-
τέα σοι ἅπερ λέγομεν. τίς γὰρ φέρει διδάσκεσθαι ἐπίσκοπον ὅπως ὀφείλει εἶναι Χρι-
στιανός; ἐπιμελῶς πρόσεχε εἰς οἵαν αἵρεσιν κέκλησαι· προκαλῆι, διαβάλληι, κατηγορῆι.
τί τούτων ἱερεῖ πρέπει; σκληροῖς σκληρὰ ἀπόκρισις, εἴ τις ἄρα ἐστὶν ἄμυνα λόγοις τιμωρεῖσθαι
τὰ βλάσφημα. ἢ ὑπολαμβάνεις ὅτι ἡμεῖς σου φεισόμεθα, ὁπότε τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς αὐτὸς οὐ
φείδηι; ὃς πάντας θέλεις τοὺς φθάσαντας καὶ τοὺς παρόντας καὶ τοὺς μέλλοντας ἀφαιρεῖσθαι
12 τὴν εὐεργεσίαν τῆς σωτηρίας. διώκω δηλονότι τοὺς ἐχθροὺς τοῦ καλοῦ δεσπότου μου δοῦ-
λος πιστός, ὁπότε φησὶν ὁ προφήτης τελείωι μίσει τούτους μισεῖν· ὑπομιμνήσκομαι πάλιν Ps. 138, 22
ἄλλου λαλοῦντος ἵνα μὴ φείσωμαι. τίνι ἐγὼ ἐνταῦθα προσχῶ; τίνι δὲ τιμήν τινα φυλά- Deut. 13, 8
ξω, ὁπότε τοῦτο ὁρῶ πραττόμενον, ἵνα μοι ἀρθῆι ἡ ἁπάσης ἐλπίδος ὑπόθεσις; αὐτοῦ
τοῦ κυρίου ἐν τῶι εὐαγγελίωι ῥήματά ἐστιν οἷς φησιν μὴ πατέρα μὴ μητέρα μὴ τέκνα μή τινα Mt. 10, 37
συγγένειαν ὀφείλειν αὐτοῦ προτιμᾶσθαι. ἔστι γὰρ πολλάκις τοιαύτη εὐσέβεια ἀφ' ἧς ἀσέ-
βεια τίκτεται, ὅτε, νικώσης τῆς κατὰ σάρκα διαθέσεως, ἐκείνης τῆς ἀγάπης, ἥτις ἐστὶν ὁ 1 Ioh. 4, 16
θεός, ἡ σωματικὴ ἀγάπη προκρίνεται. δι' ἣν πολλάκις [μὲν] τιμῶμέν τινας· ἀλλ' ὅτε κατ'
ἐκείνου ἐστίν, ὅς ἐστιν αὐτὴ ἡ ἀγάπη, ἀνάγκη λοιπὸν κἀκείνας τὰς ἐννοίας ἐκβάλλεσθαι,
13 ὧν ὁ ἀρχηγὸς εἰς δίκην καλεῖται. ἐξυπνίσθητι ὀψέ ποτε· οὐ γὰρ λεκτέον ταύτας ἐγρη-
γόρσεις ἃς ἀπονέμεις οὐ τῆι φυλακῆι, ἀλλὰ τῆι ἁρπαγῆι. ἠβουλόμεθά σε ἐν τούτωι ὧι
κηρύττεις, κοιμᾶσθαι καὶ ἐγρηγορέναι ἐν τούτωι καθ' οὗ πολεμεῖς· τί δὲ λέγω; φορητό-
τερον ἦν ἡμῖν, εἰ ἐκοιμῶ εἰς ἑκάτερον. οὐδένα ἀπώλλυες, οὐδένα ἐκέρδαινες· ἐν οὐδεμιᾶι ζημίαι
ψυχῶν ἡ ἐκκλησία ἐστύγναζεν, ἐν οὐδενὶ κέρδει ἔχαιρεν· ἤρκει αὐτῆι εἰ τῶι ἰδίωι νυμφίωι
αὐτὴν ὥσπερ παρειλήφεις, καὶ παρεδίδους. ἀλλὰ τί πολλοῖς ἐμβραδύνω; λέγοντος
τοῦ ἀρχιτέκτονος Παύλου, μάτην διὰ σοῦ ἐπικτισθέν τι ζητῶ, ἐν ὧι οὐχ ὁρῶ θεμέλιον. 1 Cor. 3, 10. 11
14 Ἀκούω βίαν ὑπομένειν τοὺς κληρικοὺς μεγίστην τοὺς καθολικῶς φρονοῦντας, οἷς
ἡμεῖς κοινωνοῦμεν, ὡς λέγεσθαι αὐτοὺς καὶ τῆς πόλεως ἀποκεκλεῖσθαι. χαίρομεν ὅτι
τὸ ἔπαθλον τῆς ὁμολογίας ἐκέρδαναν, ἀλλὰ λυπούμεθα ὅτι ἐπίσκοπος ὁ διώκων. ὁ
μακάριος ἀπόστολος Παῦλος ἀπὸ διώκτου εἰς κήρυκα μετηλλάγη· νῦν δὲ μέγιστον ἀσέ-
15 βημα εἰς διώκτην ἀπὸ κήρυκος μετηλλάχθαι. ἀρίθμει τοὺς πάλαι αἱρετικούς, οἵτινες
τοιαύτας ζητήσεις ταῖς ἐκκλησίαις ἐπήνεγκαν. τίς πώποτε ἀπὸ τοιαύτης ἔριδος νικήσας
ἀνεχώρησεν; ἔχεις τῆς πόλεως τῆς σῆς ὑπόδειγμα· Παῦλος ὁ Σαμοσατεὺς ἐπιβὰς τῆς
Ἀντιοχέων ἐκκλησίας ὥς τινα ἐκήρυττε, συνῆξε τῶν ἰδίων σπερμάτων τὸ θέρος. τοὺς M IIII 1033
λοιποὺς τῶν κακῶν εὑρετὰς κατασχόντας τῶν ἐκκλησιῶν ἀεὶ ἡ αὐτὴ στερρότης τῆς ἀπο-
φάσεως κατεβάλλετο· ἀλλὰ καὶ τούτους τοὺς αἱρετικούς, περὶ ὧν ἡμᾶς, ὡς τὰ κατ' αὐτοὺς

V, P [= hk], S, D [= mn], AWHΛ[t]Λ[c]Λ[u]Λ[f]Λ[l]

1 ἐβουλόμεθα P   παρὰ σοῦ ἠβουλόμεθα DA   2 σοι] σου A   ἐλέγομεν S   γὰρ — διδάσκεσθαι om. H   2/3 χριστιανὸς εἶναι V   3 προσέχετε A   ποίαν DH   κέκλισαι VA   προσκαλῆ P   4 εἴ DAH [= Λ] ἤ PSW ἢ V   λόγων S   5 ὅτι om. H   σου φεισόμεθα ἡμεῖς V ἡμεῖσ σου φειδόμεθα A   σαυτοῦ A   αὐτὸς om. VS   6 θέλει S   τοὺς παρόντας καὶ om. P   καὶ τοὺς om. H   7 διώκω VSD [= Λ] διώκων PAWH   7/8 δοῦλοσ PAWH [= Λ] ὡσ δοῦλοσ VSD   9 μὴ om. PW   φήσωμαι PA   γὰρ ἐγὼ H   τιμᾶ S   τινα om. V τίνα δὲ DA   10 μοι SDAH [= Λ] μὴ VPW   ἀρεσθῆ A   πάσησ SDAH   11 ῥῆμά AH   11/12 συγγένειαν τινὰ DA   12 ὀφείλει S   13 ὅτι A   ἐκείνην τὴν ἀγάπην PW   14 ἧσ A   μὲν om. VDH   ὅτε] ὧ A   15 ἐκείνουσ PW ἐκεῖνον H   ὡσ W   16 ταύτησ S   16/17 ἐγρηγορήσεις V εἰ γρηγορεῖσ DA ἐγρηγορεῖν H   17 ἐβουλόμεθα PSDAH   ὧι om. H   18 καὶ] ἢ D   ἐν τούτω SDAH [= Λ] om. VPW   18/19 φορητέον W   19 ἦν ἐν V   ἀπώλυεσ SA   ἐκέρδανες PAW   20 ψυχῆσ SD   ἐν om. A   αὐτὴν W   21 παρείφης V παρείληφασ A παρεδίδως PDA   22 ἐπικτηθὲν A   23 βίαν ὑπομένειν μεγίστην τοὺσ κληρικοὺσ A μεγίστην ὑπομένειν βίαν τοὺς κληρικοὺς D   25 ἐκέρδανον A   ἀλλὰ SDAH [= Λ] om. VPW   26 ἀπόστολος om. V   μετηλλάγη] εἰσ τὴν H   δὲ] ὡσ H   27 ἀπὸ κήρυκοσ εἰσ διώκτην S   28 ταῖσ ἐκκλησίαισ SDAH [= Λ[ctuf]] τῇ ἐκκλησίᾳ VPW [= Λ[l]]   29 τῆσ[1] — ὑπόδειγμα SDAH ὑπόδειγμα τῆς πόλεως τῆσ σῆς VPW   31 λοιπῶν W   αὐτὴ ἡ ἀεὶ A   αὐτῆς W   32 κατεβάλετο AH   τούτους om. H

ἀγνοῶν, ἐρωτῆσαι ἠθέλησας, ἐκ τῶν ἰδίων θρόνων ὡς ἄδικα λαλοῦντας καταδίκη δικαία
ἐξέωσεν. οὓς ἐκεῖ εὑρηκέναι ἀνάπαυσιν οὐ θαυμάζομεν· εὑρήκασιν γὰρ ἀσεβὲς κήρυγμα,
L III 362 16 ὅτε ἐν συγκρίσει ἑαυτοὺς ἐνόμισαν ἀνευθύνους. ἐνταῦθα ἐπειδὴ ἡ εὐκαιρία τοῦ λόγου
ἀπήτησεν, οὐ δυνάμεθα σιωπᾶν ὅπερ θαυμάζομεν. ἀνέγνωμεν ὅπως καλῶς πιστεύεις
περὶ τῆς κατὰ γένεσιν ἁμαρτίας καὶ ὅπως αὐτὴν τὴν φύσιν δεικνύεις εἶναι κατάχρεω καὶ
τοῦτον δικαίως ἀποδιδόναι τὸ χρέος, ὃς ἀπὸ τοῦ γένους τοῦ χρεώστου κατάγεται. τί
μετὰ σοῦ ποιοῦσιν οἱ κατακριθέντες, ὅτι ταῦτα ἠρνήσαντο; οὐδέποτε ἀνυπόπτως τὰ
ἐναντία ἑαυτοῖς συμφωνεῖ· ἀλλὰ μὴν ἐξεβάλλοντο, εἰ καὶ σοὶ ὁμοίως ἀπήρεσκον. ὅμως
διὰ τί νῦν τὰ κατ' ἐκείνων πεπραγμένα ζητεῖται, ὁπότε δῆλόν ἐστιν ὅτι ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς
παρὰ τοῦ τότε ἐπισκόπου τοῦ καθολικοῦ Ἀττικοῦ τὰ ὑπομνήματα ἀπεστάλη; διὰ τί μὴ
ὁ τῆς ἁγίας μνήμης Σισίνιος ἐζήτησε; δηλαδή, ὅτι ἐδοκίμασεν αὐτοὺς παρὰ τοῦ προηγη-
σαμένου δικαίως κατακεκρίσθαι. κλαιέτωσαν οἱ ἄθλιοι ἐκπεπτωκότες τῆς κατὰ ἀνθρώπους
ἐλπίδος, οἵτινες εἰς μόνην τὴν κοινωνίαν διὰ μετανοίας βοηθεῖσθαι ἠδύναντο. ἰδοὺ
ἤρξω μαθεῖν περὶ αὐτῶν, εἴ τι πρῶτον ἠγνόησας· ἀλλὰ τὸ σὸν πρᾶγμα μᾶλλον ἢ τὸ ἄλλων
Lc. 4, 23 καθολικῆι καὶ ἐπιταχυνομένηι σκέψει θεράπευε, ὅτι ἡρμοσμένως λέγομεν· ἰατρέ, θεράπευσον
σεαυτὸν ὁ βοηθεῖν ἄλλοις σκεπτόμενος. ἡ ποιότης τῆς νόσου τῆς σῆς οὔτε ἐπιδέχεται οὔτε
17 ἐπιτρέπει δοθῆναι ἀνακωχήν. τοῦ ἱερέως τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας τὴν πίστιν καὶ ἐσχήκαμεν
καὶ ἔχομεν δεδοκιμασμένην, καὶ σὺ δι' αὐτοῦ ὑπομνησθεὶς τὰ αὐτὰ ἡμῖν πάλιν φρόνει, εἰ
μεθ' ἡμῶν εἶναι θέλεις. ὦι, ἀδελφέ, εἰ δίδοται παρὰ σοῦ συναίνεσις, πάντων καταγνούς,
ὧν ἄχρι τοῦ παρόντος ἐφρόνησας, εὐθὺς ταῦτα, ὡς θέλομεν, κήρυττε, ἅπερ αὐτὸν κη-
ρύττοντα καθορᾶις. ἡμεῖς γὰρ παρὰ τὸ πρέπον καὶ τοὺς ἱερεῖς ἀνεχόμεθα διορθωθῆναι·
ἀλλ' ὥσπερ φροντίζομεν αὐτῶν τῶι πρότερον μεθοδεύειν, οὕτως εἰ ἀποχρήσοιντο τῆι ὑγι-
εινῆι ὑπομνήσει, ἀνάγκη ἡμᾶς βεβαιῶσαι κατ' αὐτῶν τὴν τῆς καταδίκης ἀπόφασιν. τοῦτο
δὲ ἔσται μετὰ τὸ καταγνῶναί σε τοῦ φαύλου δόγματος μεστὸν μαρτύριον τῆς διορθώσεως·
ἀνακληθῶσι πάντες εἰς τὴν ἐκκλησίαν, οὓς δῆλόν ἐστιν ἀποκεκλεῖσθαι διὰ τὸν Χριστόν,
ὃς ἐστι ταύτης κεφαλή. ἀνακληθῶσι πάντες, οὓς εἰ μὴ γίνεται ὃ λέγομεν, ὁ ἐκβλητέος
ἐξέβαλεν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐν τῆι ἡμετέραι κοινωνίαι εἰσὶν εἰς οὓς ὤφθης τοιοῦτος.
18 Καὶ πρὸς τὸν κλῆρον δὲ τῆς ἐκκλησίας τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν καὶ πάντας τοὺς
ἐπιγραφομένους τὸ τοῦ Χριστοῦ ὄνομα, οἷα ἀπήτησεν ἡ ἀνάγκη, ἀπεστείλαμεν γράμματα,
ἵνα ἐὰν ἐν τῆι τῆς διεστραμμένης διαλέξεως παραμονῆι διατελέσῃς καὶ μὴ ταῦτα ἅπερ ὁ
ἀδελφὸς Κύριλλος μεθ' ἡμῶν κηρύττει, κηρύξῃς, μάθωσί σε ἀποκεχωρίσθαι τοῦ ἡμετέρου

V, P [= hk], S, D [= mn], AWH$\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}\Lambda^{f}\Lambda^{l}$

1 ἠθέλησας ἐρωτῆσαι V 2 ἐξώθησεν P 3 ὅτε ἐν] *cuius* Λ^{ctul} *cui* Λ^{f} κρίσει P 4 ὅπωσ DAH [= Λ] ὅτι ὡσ S ὅπερ VPW 4/5 περὶ — ἁμαρτίασ πιστεύεις S 5 κατάχρεων A κατάχρεωσ H 6 κατάγεται] κατέσται H 7 ἠρνήσατο A τὰ ἐνυπόπτωσ τὰ W τὰ P 8 συμφωνήσει DA 9 νῦν om. V ζητεῖτε PSWH ὅτε S om. PW 10/11 ὁ μὴ S ὁ PW 11 σισίννιοσ WH 12 κεκρίσθαι VPW κλαέτωσαν SAW κλάστωσαν H οἱ ἄθλιοι οἱ P 14 ἠγνόηκασ A πράγμα H [= Λ] τραῦμα VPSDAW 15 ἐπισκέψει V θεράπευε VW 16 βοηθήσειν D σκηπτόμενος P 17 καὶ om. V 18 ἔσχομεν S πάλιν om. H φρονεῖς P φρόνησον VW 19 δίδοται Λ δέδοται VPSDAWH παρὰ σοῦ PSWH [= Λ] ἄρα σοὶ VDA συναίνεσις Λ σύνεσισ VPSDAWH 20 παρόντοσ VPDAWH νῦν S ἐθέλομεν A κηρύττομεν P 20/21 καθορᾶσ κηρύττοντα S 21 τοὺς ἱερεῖς] τὴν εἰσ τοὺσ ἱερεῖσ μέμψιν W 22 ἐφροντίζομεν DA ἑαυτῶν PSDA τῶι] τὸ WH 22/23 ὑγιεῖ VA 24 ἔστιν H δόγματοσ DAH [= Λ] διδάγματοσ VPSW μεστὸν SDAH [= Λ] μεστὸν γὰρ VPW διορθώσεωσ PSDWH [= Λ] συνειδήσεωσ VA 25 ἀνακληθῶσι SDAWH [= Λ^{tcf}] ἀνακληθῶμεν V εἰ ἀνακληθῶσι P [= Λ^{ul}] ἂν ἀνακληθῶσι W^{corr} πάντα S οὓς] οὐ H 26 ἀνακληθῶσι πάντες om. W ἀνακληθῶμεν V πάντα S οὖσ PSDA οἷσ V ὡσ WH γίνεται DA γίνηται S γένηται VPWH ὁ ἐκβλητέοσ A [= Λ] ἐκβλητέοσ ὃσ VPSDW ἐκβέβληται ὃσ H 28 τοὺς om. VP 29 τοῦ $\overline{χυ}$ VPDWH $\overline{χυ}$ S τούτου A ἀπήντησεν SDH ἡ om. D ἐπεστείλαμεν H 30 εἰ VPW διατελέσεις VP 31 ἀδελφὸς ἡμῶν D ἐμῶν H κηρύξεισ AH

συνεδρίου, μεθ' ὧν σοι οὐ δύναται εἶναι κοινωνία, εἰσόμενοι καὶ τοῦτο καὶ λοιπὸν ὄντες τῶι ὑποδείγματι ἀσφαλεῖς, ὅπως τῆς ψυχῆς ἑαυτῶν προνοεῖσθαι ὀφείλουσι καθηψημένηι καὶ πεπεμμένηι κρίσει. φανερῶς τοίνυν ἴσθι ταύτην ἡμῶν εἶναι τὴν ἀπόφασιν ὡς ἐὰν M IIII 1036 μὴ περὶ τοῦ θεοῦ τοῦ Χριστοῦ ἡμῶν ταῦτα κηρύξηις ἅπερ καὶ ἡ Ῥωμαίων καὶ ἡ Ἀλεξανδρέων καὶ πᾶσα ἡ καθολικὴ ἐκκλησία κατέχει, ὡς καὶ ἡ ἁγία ἡ κατὰ τὴν μεγάλην Κωνσταντινούπολιν ἐκκλησία ἕως σοῦ κάλλιστα κατέσχε, καὶ ταύτην τὴν ἄπιστον καινότητα, ἥτις ἐπιχειρεῖ χωρίζειν ἅπερ συνάπτει ἡ ἁγία γραφή, ἐντὸς δεκάτης ἡμέρας ἀριθμουμένης ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης τῆς ὑπομνήσεως φανερᾶι καὶ ἐγγράφωι ὁμολογίαι ἀθετήσηις, ἀπὸ L III 363 πάσης κοινωνίας καθολικῆς ἐκκλησίας ἐκβέβλησαι. ὅνπερ τύπον πρὸς σὲ τῆς ἡμετέρας κρίσεως διὰ τοῦ μνημονευθέντος υἱοῦ ἡμῶν Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου μετὰ πάντων τῶν χαρτίων πρὸς τὸν ἅγιον καὶ συνεπίσκοπόν μου τῆς μνημονευθείσης Ἀλεξανδρέων ἱερέα τὸν πρὸς ἡμᾶς περὶ τούτου αὐτοῦ ἐντελέστερον ἀνενεγκόντα ἀπεστείλαμεν, ἵνα τοποτηρῶν ἡμῖν τοῦτο πράξηι ὥστε τὸ παρ' ἡμῶν ὡρισμένον σοί τε καὶ πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς φανερωθῆναι, ἐπειδὴ πάντες εἰδέναι ὀφείλουσι τὸ πραττόμενον, ὁσάκις ἦι περὶ κοινοῦ πράγματος ἡ σκέψις.

11 = S 17 A 8. Latina epistula extat in iisdem Collectionibus atque 10

1 Κελεστῖνος ἐπίσκοπος πρεσβυτέροις διακόνοις κλήρωι θεοῦ δούλοις καὶ καθολικῶι λαῶι διάγουσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς ἐν κυρίωι χαίρειν. Πρὸς τούτους μοι διαλεχθησομένωι οἵτινες ἐκκλησίαν ποιοῦσι, παράσχοι ὁ ἀποστολικὸς λόγος προοίμιον, ἵνα οἱ εὐλαβεῖς μαθηταὶ πρῶτον ἀκούσωσιν ἐκείνου τοῦ διδασκάλου τὰ ῥήματα, ὃς τοῖς ἔθνεσιν ἐκήρυξεν. ἐκτὸς ἐκείνων, φησίν, ἅπερ ἐστὶν ἔξωθεν, ἡ ἐπιμονή μου 2 Cor. 11, 28. 29 ἡ καθημερινή, ἡ φροντὶς πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. καὶ πάλιν· τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ ἐγὼ οὐ καίομαι; οὕτω καὶ ἡμεῖς, εἰ καὶ πόρρω ὄντες, ὡς ἐγνώκαμεν ἐνταῦθα διαστροφῆι διδασκαλίας τὰ ἡμέτερα μέλη διασπαράττεσθαι, πατρικῆς φροντίδος ἡμᾶς ὑπὲρ ὑμῶν καιούσης, ἀλλοτρίωι πυρὶ ἐνεπρήσθημεν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα παρὰ ταῖς

---

subscr. Αὕτη ἡ ἐπιστολὴ ἀνεγνώσθη ἐν τῆι συνόδωι τῆι ἐν Ἐφέσωι μετὰ τὰς καταθέσεις τὰς κατὰ τῆς ἐπιστολῆς Νεστορίου, ἥτις καὶ ἀνελήφθη ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν: — SD

V, M [inde a 3], P [= hk], S, D [= mn], AWH$\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}\Lambda^{f}\Lambda^{l}$

1 μεθ' ἡμῶν γὰρ DA κοινωνὸν εἶναι V τοῦτο καὶ om. S 2 ὅπερ VPW καθεψημένη D κατηψημένη PWH 4 τοῦ θῦ τοῦ χῦ MP [= Λ] τοῦ θῦ καὶ χῦ S τοῦ χῦ τοῦ θῦ VD χῦ τοῦ θῦ A τοῦ χῦ καὶ θῦ WH καὶ[1] om. H ἡ[2] om. H 5 ἁγία κατὰ SD 5/6 μεγάλην κωνσταντινούπολιν SDH μεγαλόπολιν VMPW μεγαλόπολιν κωνσταντινούπολιν A 6 σοῦ SDA [= Λ] οὗ VMPWH καινότητα SDA [= Λ] κενότητα VMPWH 7/8 ἀριθμουμένης — ἡμέρασ om. H 8 ἀθετήσεισ AWH 8/9 ἀπὸ πάσης om. MPW 9 ἐκβέβλησαι κοινωνίασ — ἐκκλησίασ M τῆς καθολικῆς P 11 χαρτῶν S μνημονευθείσης om. V ἀλεξανδρέων MP [cf. Λ] ἀλεξανδρέων ἐκκλησίασ SDAH ἐκκλησίασ ἀλεξανδρέων W ἀλεξανδρείας V 12 πρὸς ἡμᾶς om. V τούτου αὐτοῦ VMPWS [= Λ] τοῦ αὐτοῦ DA 12/13 ἵνα — πράξηι om. M τοποτηρῶν — ὥστε om. V 12 τοποτηρητῶν PWm διὰ τοποτηρητῶν W^{corr} τόπον τηρῶν H ἡμῶν P 13 φανερωθῆ V 14 ἦι VDA om. MPSWH

V M, P [= hk], S [multa abscissa], D [= mn], AW$\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}\Lambda^{f}\Lambda^{l}$

inscr. deest VMPSW τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν κωνσταντινουπόλεωσ ἐπιστολή A Κελεστίνου ἀρχεπισκόπου ῥώμης πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολή D ια̅ VMP ιζ̅ S ις̅ D

17 ἐπισκόποις MPW 18 ἀγαπητοῖς om. D ἐν — χαίρειν om. V 19 ἐκκλησίαν A [= Λ] ἐκκλησίασ SD ἐκκλησίαν θεοῦ VMPW παράσχη MS παράσχοι μοι P 20 πρῶτον om. SD 22 ἡ[1] om. AW καθ' ἡμέραν A ἡ[2] om. PW 23 ἐγὼ οὐ καίομαι MPW οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι VSDA εἰ καὶ] εἶναι P om. MW 24 πατρικῆ A 25 ἡμῶν S

ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ, αἵτινες εἰς ἕνα θάλαμον Χριστοῦ πανταχοῦ ἀναφέρονται, τί ἂν εἴη πόρρω;
2 τί δὲ νομισθείη ἀλλότριον; ὄντων οὖν ὑμῶν ἡμετέρων μελῶν, δικαίως ἠγωνιάσαμεν μὴ
τὴν ὑμετέραν πίστιν τὴν πανταχοῦ κηρυττομένην ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας ἡ ἐνδελέ-
χεια τοῦ κακῶς διδάσκοντος ἀποστρέψηι. Νεστόριος γὰρ ὁ ἐπίσκοπος περὶ τοῦ παρ-
θενικοῦ τόκου καὶ περὶ τῆς θεότητος τοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, ὥσπερ τοῦ
σεβάσματος αὐτοῦ καὶ τῆς κοινῆς πάντων σωτηρίας ἐπιλελησμένος, ἀθέμιτα κηρύττει, φευ-
κτέα συμβουλεύει, ὡς καὶ τὰ γράμματα αὐτοῦ μετ᾽ ἰδίας ὑπογραφῆς ἀποσταλέντα ἡμῖν, ὡς
καὶ ἡ ἀναφορὰ τοῦ ἁγίου ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου μου Κυρίλλου διὰ τοῦ υἱοῦ μου
M IIII 1037 Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου πρὸς ἐμὲ ἀποσταλεῖσα ἐδίδαξεν. ὧν πάντων ἀναγνωσθέντων,
μεγίστην καὶ φευκτέαν διαστροφὴν ἀσεβοῦς κηρύγματος εὑρήκαμεν. τὴν γὰρ ἀνθρω-
πίνην καὶ τὴν θείαν φύσιν ἐν τῶι Χριστῶι ἀνακρίνει, νῦν μόνον ἄνθρωπον, νῦν αὐτῶι
3 κοινωνίαν θεοῦ, ὁσάκις καταξιοῖ, προσάπτων. ἀλλ᾽ ἡμεῖς, ὡς Ἱερεμίας φησί, τῶν τοι-
Ier. 23, 16 ούτων προφητῶν τοὺς ματαίους ἀκοῦσαι οὐ δυνάμεθα λόγους. ἀκούσηι τοῦ Ἰεζεκιὴλ
Ezech. 13, 9. καὶ ἐπιγνῶι τί αὐτῶι ἀπειλεῖ. ἐκτενῶ, φησί, τὴν χεῖρα μου ἐπάνω τῶν προφητῶν τῶν
10 L III 366 ὁρώντων ψευδῆ καὶ λαλούντων κενά. ἐν τῆι ἐπιστήμηι τοῦ λαοῦ μου οὐκ ἔσονται οὐ-
δὲ ἐν τῆι γραφῆι τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ γραφήσονται καὶ εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ οὐκ εἰσελεύ-
σονται, ὅτι τὸν λαόν μου ἠπάτησαν. ποῦ ἐστιν ἡ χρεωστουμένη περὶ τὴν ἱερὰν ἀγέλην
φροντὶς τοῦ ποιμένος; ποῦ ἡ πρόνοια τῶν δεσποτικῶν περιβόλων; ποίαν δὲ ἐλπί-
δα ἕξει ἡ ἀγέλη, ὅτε λύκον ἑαυτὸν ὁ ποιμὴν δείκνυσιν καὶ οὕτως τοῖς προβάτοις ἐπέρ-
χεται, ὡς καθ᾽ ἑκάστου λυσσᾶν; ἐκείνωι γὰρ τῶι στόματι διασπαράττονται, ἀφ᾽ οὗ τὰ
ἀσεβῆ προφέρεται. τροφαὶ παραβάλλονται οὐχ αἱ παίνουσαι, ἀλλ᾽ αἱ βλάπτουσαι· μα-
4 καρία δὲ ὅμως ἡ ἀγέλη ἧι παρέσχεν ὁ κύριος κρίνειν περὶ τῆς ἰδίας νομῆς. ὅθεν, ὡς
οὐκ ἀμφιβάλλομεν ὅτι ποιεῖτε, τὴν ἀσεβῆ διάλεξιν ἀπωθεῖσθαι ὀφείλει ἡ πίστις ὑμῶν, ἵνα
παρ᾽ ὑμῖν ἐν Χριστῶι ἐγρηγορόσι φανερὰ ἦι διαφορὰ τροφῆς καὶ δηλητηρίου καὶ ἐπιμείνητε
τούτοις ἅπερ τοῦ λόγου τῶν προτέρων ποιμένων διδάσκοντος μεμαθήκατε, εἰδότες ὅτι
ἄχρι τοῦ παρόντος ἐσχήκατε ἱερέας ἔν τε διδασκαλίαι καὶ ἁγιότητι προύχοντας, οἵτινες
οὐδέποτε χωριζόμενοι τῶν πατρικῶν παραδόσεων τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου μετὰ μεγίστης
5 ἐκυβέρνησαν ἡσυχίας. ἵνα γὰρ ἀπὸ τῶν νεαρῶν ἀρξώμεθα, τί οὐκ ἐνέβαλε ταῖς ψυχαῖς
ὑμῶν ἡ παίδευσις τοῦ τῆς ἁγίας μνήμης ἐπισκόπου Ἰωάννου; οὗ ὁ λόγος εἰς πάντα τὸν
κόσμον ἐξεχύθη οἰκοδομῶν τὴν καθολικὴν πίστιν, ὃς οὐδαμοῦ κατὰ διδασκαλίαν ἀπῆν·
ὅπου γὰρ δήποτε ἀνεγνώσθη, ἐκήρυξεν. τὴν δὲ ἐκείνου ἐπιμελῆ σύνεσιν στερρότης δια-
βεβοημένη διεδέξατο· ἐκυβέρνησε γὰρ ὁ τῆς ἁγίας μνήμης ἐπίσκοπος Ἀττικὸς τὸν Χριστια-
νὸν λαὸν τῶι τοῦ προηγησαμένου ὑποδείγματι καὶ ἐδίωξε τὰς ἱεροσύλους τῶν αἱρετικῶν
μανίας. ἐσχήκαμεν δὲ τούτου ἀπογενομένου κοινωνὸν τὸν τῆς ἁγίας μνήμης Σισίνιον,

V, M [usque ad 12 προσάπτων], P [= hk], S, D [= mn], AWΛ[t]Λ[c]Λ[u]Λ[f]Λ[l]

1 τοῦ θεοῦ om. SD   τοῦ χ̅υ̅ S   πανταχῆ S   2 ὑμῶν ex ἡμῶν corr. S om. A   ἠγωνισάμεθα P   3 ὑμετέραν MhW [= Λ] ἡμετέραν VkSDA   πανταχῆ S   5 θειότητοσ A   τοῦ χ̅ῡ καὶ θ̅ῡ V   8 μου[1] om. SD   8/9 διὰ — διακόνου SDA [= Λ] om. VMPW   10 ἀσεβοῦσ κηρύγματοσ διαστροφὴν A   εὕρηκα S   11 καὶ θείαν A   *in Christo nostro* Λ   νῦν δὲ αὐτῷ SD   12 ἀλλ᾽ — p. 85, 10 διαμερίζεσθαι om. M, ponendo pro illis καὶ μεθ᾽ ἕτερα   13 ἀκούση W ἀκούσει VPSDA   14 ἐκτενῶ VSD [= Λ] ἐκτείνω PAW   φησὶ τὴν χεῖρα μου SD [= Λ] τὴν χεῖρα μου φησὶν A φησὶ τὴν μάχαιράν μου VPW   15 κενὰ λαλούντων SD   15/16 οὔτε SDA   16 τοῦ[2] om. SDA   19 ὅτι A   19/20 ἐπέρχεσθαι D   20 ἐν ἐκείνω SD   διασπαράσσονται A   21 προφέρεται — παραβάλλονται] προβάλλονται A   προφέρονται W   οὐχ αἱ] οὐχὶ A   ἀλλ᾽ αἱ] ἀλλὰ A   βλάπτουσαι SDA [= Λ] λεπτύνουσαι VPW   22 ἡ om. SD   παρεῖχεν P   τομῆς PW   ὡσ SDA [= Λ] om. VPW   24 φανερὰ παρ᾽ ὑμῖν ἐγρηγορόσιν ἡ διαφορὰ SD   καὶ[2] om. A   ἐπιμείνητε δὲ A   25 διδάσκοντεσ W   26 τε τῇ V τῇ DA   27 χ̅υ̅ S   29 ἡμῶν VS   μακαρίασ DA   ἐπισκόπου om. DA   30 τὴν πίστιν τὴν καθολικήν S   ἀπῆ A   32 ἐπίσκοπος om. S   34 τὸν om. VPW   σισίννιον D

εἰδότα ὅση δόξα αὐτοῦ ἔμενεν, εἰ φυλάξειεν ὁλόκληρα καὶ ἀβλαβῆ τὰ ἄχρις αὐτοῦ διαμεί-
ναντα τῆς καθολικῆς πίστεως κόσμια. ἐνοήσαμεν ὅπως ἐκείνωι οὐκ ἔλειψε καὶ ἁπλό-
της περιστερᾶς καὶ σύνεσις ἑρπετοῦ. ἐκλαύσαμεν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὥσπερ προορῶντες Mt. 10, 16
6 τὰ μέλλοντα, τὸ ταχέως ὑμᾶς τῆς ἐκείνου βοηθείας ἀπεστερῆσθαι. ἐν τούτωι γὰρ ἀγνοῶ
ποίαν ἐλπίδα εὑρήσομεν, ὃς περὶ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἄλλως διαλαμβάνει ἢ αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ
ἢ οἱ ἀπόστολοι περὶ αὐτοῦ παραδεδώκασιν· οὐ μόνον τοὺς συντετριμμένους οὐ συνδεσμεῖ, cf. Ezech. 34,
ἀλλὰ καὶ συντρίβει τοὺς συνδεδεμένους· οὐ μόνον τοὺς καταβεβλημένους οὐκ ἐγείρει, ἀλλὰ 4
καὶ τοὺς ἱσταμένους καταβάλλειν ἐπιχειρεῖ· οὐ μόνον τὰ διεσπαρμένα οὐ συνάγει, ἀλλὰ καὶ cf. Mt. 12, 30
τὰ συνηγμένα διαμερίζει, εἰ καὶ τὰ μάλιστα οὔτε συντριβῆναι δύναται διάνοια ἀφιερωμένη M IIII 1040
θεῶι οὔτε καταβληθῆναι ἱστάμενος οὐρανίαι δυνάμει οὔτε τὸ ἱερὸν πλῆθος διαμερίζεσθαι.
φανερῶς οὖν τῆι ἀγάπηι ὑμῶν, ὅπερ χωρὶς δακρύων οὐ δυνάμεθα εἰπεῖν, ἀπαγγέλλομεν·
ἐκίνησεν ὁ διαλεκτικὸς ὑμῶν μάχην πρὸς τὴν ἀλήθειαν, τῆι ἀρχαίαι πίστει χεῖρας ἐπήνεγκεν,
πολεμεῖ πρὸς τοὺς ἀποστόλους, τοὺς προφήτας ἐκβάλλει, αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν περὶ
7 ἑαυτοῦ λέγοντος τοῖς ῥήμασιν οὐκ ἀκολουθεῖ. ποίας θρησκείας ἢ ποίοις νόμοις ἑαυτὸν
ἐπίσκοπον λέγει, ἀποχρησάμενος τῆι καινῆι καὶ τῆι παλαιᾶι διαθήκηι; καὶ γὰρ καὶ τὸ νοητὸν
τοῦ σχήματος ἐκβάλλει καὶ οὐ δέχεται τὴν μεταξὺ ἡμῶν ἀναστραφεῖσαν ἀλήθειαν καὶ
ἁπλῶς ἄλλως περὶ τοῦ μυστηρίου τοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν διαλαμβάνει ἢ ἀνέχεται τὸ L III 367
τῆς πίστεως τῆς ἡμετέρας ἁγίασμα, ὧι μετὰ σεβάσματος ἠκολούθησε πᾶς καθολικῶς δια-
λεγόμενος. οὐδεὶς γὰρ καλῶς τῆι θρησκείαι ἐκδεδομένος ἄλλως περὶ τοῦ Χριστοῦ
8 ἐφρόνησεν ἢ αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ φρονεῖσθαι ἠθέλησεν. ἐκίνησέ ποτε ἱερόσυλον ζήτησιν
ὁ Σαμοσατεὺς Παῦλος, ὅτε τῆς ἁγίας κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν ἐκκλησίας προΐστατο· ἀλλὰ
τοῦτον ἀπὸ τοῦ θρόνου, ἐν ὧι μιαρῶς προυκαθέζετο, καθῄρηκεν ἑνωθεῖσα τῶν καθολικῶν
ἱερέων ἀπόφασις. ἀεὶ γὰρ ἐκκόπτεσθαι ὀφείλουσιν οἱ τοιοῦτοι, οἵτινες τὴν ψυχὴν τοῦ
Χριστιανοῦ λαοῦ διαταράττοντες καὶ πρὸς τὴν γνώμην τὴν ἰδίαν τὰ εὐαγγέλια διαστρέφοντες τῶι
θεῶι καρποφορεῖν οὐ δύνανται, καὶ γεωργητέα ἐστὶν ἡ ἄμπελος ἡ τὸ δίκαιον τοῦ κτήτορος
9 ἐπιγινώσκουσα. δῆλον δέ ἐστιν ὅτι αἱ τοιαῦται τῶν λόγων καινότητες ἀπὸ ματαίου
ἔρωτος δόξης γεννῶνται· ὥς τινες ἐθέλουσι παρ' ἑαυτοῖς δοκεῖν ὀξεῖς, ὀπτικοὶ καὶ φρόνι-
μοι, ζητοῦσι τί προσενέγκωσι ξένον, ὅθεν παρὰ ταῖς ἀπαιδεύτοις ψυχαῖς πρόσκαιρον δόξαν
ὀξύτητος ἀπενέγκωνται. ἀλλὰ τίς πώποτε ἀληθῆ δόξαν ἐκέρδανεν ἑαυτῶι δοκῶν φρό-
νιμος; ὁ γὰρ θεὸς ἡμῶν τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐπιλέγεται καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων συγχέει 1 Cor. 1, 27
τὰ ἰσχυρὰ καὶ τοὺς φρονίμους διὰ τῶν τοῦ κόσμου μωρῶν. τίς ἐν τῆι τοῦ κόσμου
σοφίαι καυχᾶται, εἰ μὴ ὁ ὁμολογῶν ἑαυτὸν ἐκ τοῦ κόσμου εἶναι, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ἑαυ-

V, M [inde a 11 φανερῶσ usque ad 20 ἠθέλησεν], P [= hk], S, D [= mn], AWΛ[t]Λ[c]Λ[u]Λ[f]Λ[l]

1 δόξα αὐτοῦ V αὐτοῦ δόξα PW δόξα αὐτὸν D δόξα αὐ . . S αὐτὸν δόξα A ἔμενεν SDA ἔμεινεν VPW 1/2 μείναντα SD 4 τῶ SD ὑμᾶσ VPW [= Λ] ἡμᾶσ SDA [= Λ[c]] ἀποστερῆσθαι V ἀποστερεῖσθαι PW γὰρ τούτω V τούτω δὲ W ἀνοῶ S 5 αὐτοῦ P 6 οὐ μόνον VPWSDA *qui non solum* Λ συνέδησεν A 7 ἤγειρεν A 8 καταβαλεῖν DA τὰ διεσπαρμένα PWA [= Λ] τὰ διεστῶτα [διεστῶτα καὶ D] διεστραμμένα S τοὺς διεσπαρμένους V συνάγειν οὐ βούλεται W 9 τὰ συνηγμένα PWD [= Λ] τὰ συνημμένα SA τοὺς συνηγμένους V καὶ μάλιστα VPW 10 καταβληθῆναι δύναται A οὐδὲ A 12 ὑπήνεγκε S 13 πρὸσ τοὺσ ἀποστόλουσ VMPSW τοὺς ἀποστόλους D τοῖσ ἀποστόλοισ A ἡμῶν om. S 14 αὐτοῦ S ποίου νόμου VW 15 ἀποταξάμενοσ A τῆ καινῆ καὶ τῆ παλαιᾶ VMAW [= Λ] τῆ παλαιᾶ καὶ τῆ [τῆ om. SD] καινῆ P γὰρ τὸ VP γὰρ τὸν MW 17 τοῦ χῦ καὶ θῦ SD χῦ τοῦ θῦ W 19 καλῶς] ὅλωσ A ἐκδεδεμένος VMPW τοῦ om. SD 20—p. 86, 13 ἐκίνησε — ἐκβληθῆι om. M 21 τὴν om. DA ἐκκλησίας προΐστατο] πρωτοεκκλησίασ S 22 προεκαθέζετο DA ἐκαθέζετο S προυκαθίζετο V 23 ἐκκόπτεσθαι ὀφείλουσιν οἱ τοιοῦτοι SDA [= Λ] ἐκκόπτεσθαι ὀφείλουσι καιρίως οἱ τοιοῦτοι V ὀφείλουσιν οἱ τοιοῦτοι καιρίως ἐκκόπτεσθαι P ἐκκόπτεσθαι ὀφείλουσιν οἱ τοιοῦτοι καιρίωσ W 24 λαοῦ om. PW [= Λ[l]] τὴν ἰδίαν γνώμην SD μεταστρέφοντεσ τὰ εὐαγγέλια SD τὰ εὐαγγέλια μεταστρέφοντεσ A 25 δίκαιον] ἴδιον W 26 καὶ εὐθὲς ἐπιγινώσκουσα P κενότητεσ PSW 27 γενῶνται VS γίνονται A αὐτοῖς V 28 δοκοῦσι SD παρενέγκωσι A ξένον προσενέγκουσιν D ξέ . . . . . S 29 πώποτε SDA [= Λ] τούτων ποτὲ VPW

Ioh. 17, 16 τὸν ἐκείνου εἶναι μαθητὴν τοῦ εἰπόντος μὴ εἶναι ἑαυτὸν ἀπὸ τοῦ κόσμου; μία ἐστὶ δόξα
1 Cor. 1, 31 **10** ἵνα, ὥς φησιν ὁ ἀπόστολος, ὁ καυχώμενος ἐν κυρίωι καυχάσθω. ἆρα οὐ τούτωι τῶι
ὑμετέρωι ἐπισκόπωι, ἀλλὰ ἄχρι νῦν ὑμετέρωι, ἐὰν μὴ πιστεύσηι ὅπερ πιστεύομεν, ὁρῶμεν
Rom. 1, 22 ταύτην τὴν γνώμην πρέπουσαν; μωρὸς ἐγένετο, ὃς λέγει ἑαυτὸν σοφόν· ὡμολογημένη
1 Cor. 1, 24 γάρ ἐστι μωρία τὸ ἐκεῖνον ἀγνοεῖν, ὃν ἴσμεν θεοῦ σοφίαν εἶναι καὶ δύναμιν. ὁμολογεῖ
γὰρ ἑαυτὸν ταῦτα ἀγνοεῖν ἅπερ ἀνακρίνει. καὶ μὴ θαυμάσηι ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἀπὸ τῆς
Ioh. 14, 6 ὁδοῦ τῆς ἀληθείας ἀποπλανᾶσθαι τοῦτον, ὁρῶσα ὅτι τὸν Χριστόν, ὅστις ἡ ὁδὸς ἡμῶν
τυγχάνει, ἀπώλεσε. κατειλήφαμεν αὐτὸν ἐνίοτε σκαιᾶι διαλέξει προδιδόμενον, ἐνίοτε
κρυπτόμενόν τισι λανθανούσαις διόδοις καὶ σκέποντα τὰ ἴδια δηλητήρια. καὶ δέον ἡμᾶς
Prou. 26, 4 ἀκολουθοῦντας τῆι γνώμηι τοῦ σοφωτάτου Σολομῶντος μηδεμίαν διδόναι ἀπόκρισιν πρὸς τὴν
ἄνοιαν αὐτοῦ, μὴ ὅμοιοι αὐτῶι γενώμεθα, ὅμως συμβουλεύομεν ἵνα μεθ' ἡμῶν τοῖς ἀπο-
στόλοις καὶ τοῖς προφήταις ἀκολουθήσηι, μή, ὡς πᾶσι μόνος ἀνθίσταται, μόνος παρὰ πάν-
11 των ἐκβληθῆι. ὑμεῖς δὲ ἐπιμελέστερον ἐγρηγορέναι ὀφείλετε, ἵνα ἀντιστῆτε τοῖς τοῦ
ἐχθροῦ κηρύγμασι· μείζων γὰρ ὑμῖν ἐστι φροντίς, ὅταν ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας λέγηται
M IIII 1041 ὑμῖν τὰ τῆι ἐκκλησίαι ἐναντιούμενα. ἐχέτωσαν ἐκεῖνοι ἀνακωχὴν τῶν καμάτων, οὓς
προκαλεῖται ὁ ἀντίδικος ἔξω διάγων, καὶ οἵτινες περὶ τοὺς προμαχῶνας διεσπαρμένοι ἀ-
σφαλίζονται ἑαυτοὺς τῆι τῶν τειχῶν βοηθείαι· οἱ δὲ ἔχοντες ἔνδον τὸν πολέμιον ἀργίαν
οὐκ ἴσασιν. ὅμως ἐν τούτωι τῶι ἐμφυλίωι πολέμωι, ἐν ταύτηι τῆι οἰκειακῆι μάχηι εἴη
ὑμῖν τεῖχος ἡ πίστις καὶ κατὰ τῆς ἀπιστίας αὐτὴ ἑαυτὴν ἐκδικήσει πνευματικοῖς ἀκοντίοις.
Ps. 70, 3 φυλάξωμεν ταύτην, ὅτι φυλαττομένη φυλάττει ἡμᾶς· διὰ ταύτης ἡ ἀσφάλεια ἡμῶν ἐστιν
ὁ θεὸς καὶ ἡ καταφυγή. ἁρπάζει ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ· τούτωι ὑμᾶς ἐν κλύδωνι κει-
Mt. 8, 25 μένους πρέπει λέγειν· κύριε ἐλευθέρωσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα.
L III 370 **12** Πρὸς ὑμᾶς νῦν, ὦ κληρικοὶ καὶ πάντες οἱ καθιερωμένοι ἐστὲ τῶι κυρίωι, μεταστρε-
πτέος ὁ παρ' ἡμῶν λόγος. ἐρεῖ τις τυχὸν τὴν τάξιν μὴ πεφυλάχθαι. ἠθελήσαμεν καὶ
ἡμεῖς πρότερον, ὅπερ ἀπήιτει ἡ ἀκολουθία, διαλεχθῆναι ὑμῖν· ἀλλ' ἐκράτησεν ἡ περὶ ἐκεί-
νους μείζων φροντίς, οὓς θέλομεν εἰς τὸ κοινὸν σῶσαι. οὔτε γὰρ περὶ ὑμῶν ἀμφιβάλ-
λειν ὀφείλομεν, ὧν δηλαδὴ ἡγεμονευόντων ἐκείνους ἐν τῆι πίστει ἑστάναι πιστεύομεν.
ἡ ἀναφορὰ τοῦ ἁγίου καὶ θεῶι ἐρασμίου τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου μου Κυρίλλου,
ἣν ἀπέστειλέ μοι διὰ τοῦ υἱοῦ μου Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου ἑαυτοῦ, ταῦτα ἀνεδίδαξε
πράττεσθαι καθ' ὑμῶν ἅπερ δύναται κατὰ τῶν μελῶν τῆς ἐκκλησίας ποιεῖν ὁ τῆς κεφαλῆς
αὐτῆς μὴ φεισάμενος. ἀλλὰ ταῦτα ὑμᾶς μὴ βασανιζέτω. μείζων γὰρ δόξα ἐστὶν
2 Tim. 2, 5 ἐν μείζονι καμάτωι, ὅτι ἡ ποιότης τοῦ ἀγῶνος ποιεῖ τὴν τοῦ ἄθλου ποιότητα. ἀναγινώ-
13 σκετε γὰρ μεθ' ἡμῶν ὅτι ὁ νομίμως ἀγωνισάμενος στεφανοῦται. ὅθεν ἡ προτροπὴ

V, M [inde a 13 ὑμεῖς — 32 ποιότητα], P [= hk], S [multa abscissa], D [= mn], AW$\Lambda^t\Lambda^c\Lambda^u\Lambda^f\Lambda^l$

1 μαθητὴσ A αὐτὸν A ἐκ SDW 2 καυχᾶται A οὐ A οὖν VPSDW 3 ἡμε-τέρω D [= Λ^c] def. S 5 εἶναι θῦ σοφίαν SD εἶναι σοφίαν θῦ A 6 θραύση PW 7 τὸν om. D def. S ἡ A om. VPDW def. S 8 ἑαυτὸν D def. S σκιᾶ PmW καὶ A 9 σκέπτοντα hDA def. S 10 σολομῶνοσ A 11 αὐτοῖσ SD 12 καὶ τοῖς προφήταις om. D def. S μόνοσ πᾶσιν SD 13 ὀφείλετε ἐγρηγορέναι SD 14 ἐστιν ὑμῖν PSD ὅταν VPW ὅτε MDA def. S λέγηται VMPW λέγεται SDA 15 ἡμῖν W οὗ M 16 προσκαλεῖται MDW def. S εἴ τινες P 17 τειχέων A ἔνδοθεν P πολέμιον D [= Λ] def. S πόλεμον VMPAW 18 οἰκεία D def. S 19 τὰς ἀπιστίας P 21 ἀπὸ SD τούτω MDA [= Λ] def. S τοῦτο VPW ὑμᾶς VA [= Λ] def.. S ἡμᾶς MPDW ἐν VPW [= Λ] τῶ SDA 21/22 κει-μένουσ VMPAW [= Λ] κινουμένουσ SD 23 νῦν VMPAW [= Λ] οὖν SD ὦ om. D πάντες PDA πάντασ VMSW ὅσοι SD τῶ θῶ ἐστὲ D . . . . ἐστὲ S 24 ἡμῖν V μὴ om. nA 25 ἀπαιτεῖ A διαφυλαχθῆναι A 25/26 ἐκείνων VA 26 οὓς] οὐ A ἐθέλομεν V ἡμῶν P 27 ὧν] τῶν SD 28 θεῶ ἐρασμίου τοῦ VMPSDW quod in θεῶι ἐρασμιωτάτου emendem θεοφιλεστάτου A 29 μου om. SD διὰ — ἑαυτοῦ SDA [= Λ] om. VMPW αὐτοῦ A ἐδίδαξε V 32 ἐν — καμάτωι om. A 32—p. 89, 7 προσκαλεσαμένου om. M 32 αἰῶνοσ A 32/33 ἀναγινωσκεται S 33 ὑμῶν S ἀγωνισάμενοσ SD [= Λ] ἀγωνιζόμενος VPAW τροπὴ VW ῥοπὴ P

ἡμῶν χρεωστεῖται ὑμῖν, ἣ καὶ τοῖς μικροψύχοις καὶ τοῖς ἀνδρείως ἀνθισταμένοις ἀναγκαία
ἐστίν, ἵνα τοὺς πειρασμοὺς δυνηθῶσι φέρειν οἱ μὴ δυνάμενοι καὶ ἰσχυρότερον στῶσιν οἱ
ἀνθιστάμενοι. οὐδέποτε τοῦ βασιλέως ἡμῶν τὰ ὅπλα ἡττᾶται. ἔλεγχός ἐστι πᾶς
πειρασμὸς τῶι Χριστιανῶι· τοῦτον γάρ, ὡς ἀνέγνωμεν, ὑπομονὴ ἐργάζεται, ἐκ ταύτης ἐλπὶς Rom. 5, 3. 4
γεννᾶται, ἥτις οὐδένα, τῆς γραφῆς ἐπαγγελλομένης, ἠπάτησεν. ὅθεν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί,
ἐπειδὴ ἡ παραμυθία ὑμῶν ἐκ θεοῦ ἐστιν, ὧι τὰ σώματα ὑμῶν, τουτέστιν ὑμᾶς αὐτοὺς
ζώσας, ὥς φησιν ὁ ἀπόστολος, θυσίας προσφέρετε, μὴ ἀποκάμητε ἀνθιστάμενοι. παρέ-
ξει ἐκεῖνος δύναμιν, ὃς διὰ τοῦ ἀποστόλου ἡμᾶς διδάσκων θέλει τὰ ἡμέτερα μέλη ὅπλα 2 Cor. 6, 7
14 εἶναι τῆς ἑαυτοῦ δικαιοσύνης. ἔχετε ὑποδείγματα τῶν ἁγίων, οἵτινές ποτε ἔσπειραν ἐν Ps. 125, 5
δάκρυσιν, ὕστερον δὲ ἐν χαρᾶι θεριοῦσιν. οὐ φιλεῖ ὁ ἡμέτερος δεσπότης δοῦλον, εἰ μὴ
τὸν ἐν πείραι δεδοκιμασμένον· τὰς Χριστιανὰς ψυχὰς ἀεὶ ἡ τῶν πραγμάτων παλαίστρα
γυμνάζει. τρέχετε, ἵνα ἀλλήλους ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ κυρίου παρέλθητε· οὐ θέλω ὑμᾶς ὑπὸ cf. 1 Cor. 9,24
τῶν ἀντιδίκων καταλαμβάνεσθαι. φησὶν [δὲ καὶ] ὁ ἀπόστολος χρῆναι γενέσθαι ἅπερ ὁρῶ- cf. 1 Cor. 11,9
μεν· ἰσχὺν καὶ πίστιν οὐ δοκιμάζει εἰ μὴ ὁ τόπος τῆς συμβολῆς. ἡσυχίαν στεφανοῦ-
σθαι δυσχερές· τὰ ἔπαθλα εἰ μὴ τοῖς καμάτοις οὐ δίδοται. τὴν περικεφαλαίαν τῆς Eph. 6, 17. 14
ὑγιείας αἱ κεφαλαὶ ὑμῶν μὴ ἀπόθωνται· μὴ ἐκδύσηται τὸν θώρακα τῆς πίστεως ὁ ἐπαγ-
γελλόμενος στρατιώτην τοῦ Χριστοῦ ἀξιόχρεων. οἱ ἡμέτεροι καθ' ἡμῶν πόλεμον κεκινή-
κασιν, εἰ ἄρα ἡμέτεροι λεκτέοι οὗτοι οὓς ᾐσθόμεθα ῥαγέντος τοῦ τῆς φιλίας νόμου πρὸς
τὸν ἐχθρὸν ηὐτομοληκέναι. ὑμέτερόν ἐστιν ἱσταμένους ἔχειν τοὺς πόδας ἐν τοῖς πυλῶ- Ps. 121, 2
σιν Ἱερουσαλήμ. θέλομεν ὑμῶν τὰς βάσεις εἶναι τελείας, μή ποτε πρὸς ἴσον ὑπόδειγμα
τὰ ἴχνη τινὸς παρασαλευθῆι· ἀκολουθήσωσι τῶι διαβόλωι μετὰ τοῦ κακοῦ οἱ ἐπιγινώσκοντες M IIII 1044
15 ἑαυτοὺς ἐξ ἐκείνου ὄντας. ὑμεῖς, οἵτινες υἱοὶ θεοῦ τοῖς ἔργοις φαίνεσθε, ἐπειδὴ ἐκ τῶν
καρπῶν θέλει ἕκαστον διαγινώσκεσθαι, ἀμοιβαδὸν τὰς διανοίας τῶν μικροψύχων παραμυθή- Mt. 7, 20
σασθε καὶ ἕκαστον τῶν ἀσθενῶν ὑποδέξασθε βεβαιοῦντες αὐτούς. μὴ δὴ ἀπατήσηι
ὑμᾶς ἡ ἀσέβεια, ἀλλὰ περὶ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ κατὰ τὴν ἑκάστου ποιότητα τὴν κρίσιν
κατέχετε, φεύγοντες τὰ διεστραμμένα καὶ τὰ ὀρθὰ ἐπαινοῦντες. ἀποβλητέος γάρ ἐστι
τῶι θεῶι, λέγοντος Σολομῶντος, ὅστις ἢ τὸν δίκαιον ἀντὶ ἀδίκου ἢ ἀντὶ δικαίου δέχεται Prou. 17, 15 L III 371
ἄδικον. οὐδέν ἐστιν ἡ πρόσκαιρος θλῖψις, ἀλλὰ πρὸ ὀφθαλμῶν ἦι τὸ αἰώνιον ἔπαθλον,
16 οὗ οὐδὲν προκριτέον. βοᾶι ὁ ἡμέτερος ὑμνωιδὸς ὅτι ἐὰν κατ' αὐτοῦ συστῆι πόλεμος, Ps. 26, 3
ἐλπίδι ἐκείνου τοῦ φωτισμοῦ ὅλως οὐ φοβηθήσεται. εἰ ἀγῶνα πρὸς τὰ ἔθνη εἴχετε,

---

V, P [= hk], S [nonnulla abscissa], D [= mn], AW$\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}\Lambda^{f}\Lambda^{l}$

1 ἡμῶν] ὑμῶν A 2 ἵνα VPW [= Λ^{ctf}] ἵνα καὶ DA [= Λ^{u}] def. S ἰσχυρότεροι DA def. S 3 τὰ ὅπλα τοῦ βασιλέως ἡμῶν V ἐστι] δὲ A 4 τοῦτον — ὑπομονή] *quippe quæ patientiam* Λ ἔγνωμεν VPW 5 ἠθέτησεν A ἀδελφοὶ ἀγαπητοὶ A 6 ὑμῶν W [= Λ] ἡμῶν VPSDA ἡμῶν SDA ἡμᾶσ SD 7 ὥσπερ P θυσίας om. D 8/9 εἶναι ὅπλα P 9 αὐτοῦ AW om. SD ὑποδείγματα] ὑπόδειγμα τὸ A 10 ὕστερον δὲ ἐν χαρᾶ θεριοῦσιν VPW ὕστερον θεριοῦσιν ἐν χαρᾶ Sn θεριοῦσιν ἐν χαρᾶ ὕστερον m θεριοῦσιν ὕστερον ἐν χαρᾶ A 12 δικάζει V γυμνάζει in mg. ἀλλήλοισ S ὑπὸ VP ἀπὸ W παρὰ SDA 13 δὲ καὶ VPWA καὶ om. S δὲ om. D δὲ καὶ om. Λ ἅπερ PW [= Λ] ὅπερ VSDA 14 πίστιν VSDA [= Λ] τόπον W κόπον P συμβουλῆσ W ἡσυχίαν VW [= Λ] ἡσυχία P ἦσ δίχα SDA 16 ὑγείασ PSDA ἐκδύσητε PS 17 στρατιώτην Λ στρατιώτησ VPSDAW ἀξιόχρεων VPW [= Λ] ἀξιόχρεωσ SDA 18 ἠσθόμεθα VA *sentiamus* Λ εἰσόμεθα W εὐξόμεθα P αἰσθάνομαι SD φιλανίας P 19 ἡμέτερόν V ὕστερόν P 19/20 τῷ πυλῶνι SD 20 πρὸς — ὑπόδειγμα] προελθόντων ὑπὸ δήγματοσ A 21 τινὸς τὰ ἴχνη A τὰ ἴχνη VPW 21 ἀκολουθήσωσι A [= Λ] ἀκολουθήσουσι SD καὶ ἀκολουθήσωσι VPW 22 ὑμεῖς δὲ P 23 ἕκαστον VPS [= Λ] ἕκαστοσ DAW διαγινώσκεσθε W ἐπιγινώσκεσθαι PS ὀλγοψύχων [sic] A 23/24 παραμυθεῖσθε P 24 μὴ δὲ S 25 ἡ om. V τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ καλοῦ VSD 26 ἐπαινοῦντες VPAW [= Λ] φρονοῦντεσ SD 27 τοῦ σολομῶντος V 28 οὐδέν V [= Λ] οὐδὲν δέ PDAW def. S ἀλλὰ VSDAW om. Λ^{uf} ἂν P *si* Λ^{ctl} τὸ ἔπαθλον τὸ αἰώνιον A 29 στῇ VPW 30 ἀγωνίαν SDA ἔχετε DA def. S

δηλαδὴ μεγίστης ἂν ἦν νίκης νικᾶν τοὺς ἀεὶ ὑμῖν γενομένους ἐχθρούς· πηλίκη δὲ ἐκείνη
ἡ νίκη λεκτέα ὅπου ὁ ἱερεὺς ἀλλαγέντος τοῦ κηρύγματος διώκτης τῶν καθολικῶν ἐγένετο;
ἰδικῶς ἐν ἅπασι κατὰ Παύλου φρονῶν, ὃς τοῦ εὐαγγελίου τοῦ κυρίου, οὗ διώκτης ἦν
πρότερον, ὕστερον ἐγένετο κῆρυξ. κατελείφθη ὁ ἀσεβὴς διαλεκτικὸς παρὰ τοῦ θείου
17 πνεύματος, ὁπότε κατ' αὐτοῦ τοῦ θείου πνεύματος ἐφρόνησεν ἐναντία. δικαίως, ἐὰν
ἐπιμείνῃ, ἀκούσεται παρ' ἡμῶν τὰ ῥήματα τοῦ Σαμουὴλ ἅπερ τότε τῶι Σαοὺλ παρ' αὐτοῦ τοῦ
1 Reg. 15, 23 ἱερέως εἴρηται· ἐξουθενήσει σε κύριος, ἵνα μὴ βασιλεύσῃς ἐπὶ Ἰσραήλ. ἐκεῖνος ἄξιος
γέγονεν, ὅτι μόνον ἐν πράγμασιν ἅπερ ἔπραττε, κατεφρόνησε τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ·
ποία τούτωι χρεωστηθήσεται τιμωρία, ὃς ἑαυτὸν κατὰ τοῦ κυρίου τῆς θειότητος ὕψωσε;
νῦν ὑμέτερόν ἐστι θεραπεῦσαι τὸ παρ' ἐκείνου τραῦμα καὶ ἰάσασθαι τοὺς τοῖς παρ' αὐτοῦ
ῥήμασι τετρωμένους. ἀσφαλέσιν ἴχνεσιν ἵστασθε κατὰ τοῦ ἤδη πεσόντος, ὡς ὁ παρ' αὐτοῦ
λόγος δείκνυσι, καὶ εἴ τι ὑμῖν ἐπήνεγκεν, ἀνεξικάκως φέρετε. ἐμηχανήσατο ὕβρεις, ἐμηχανήσατο
ἀφορισμούς· ἐκεῖνος αὐτὸν ἐν τοῖς ἰδίοις πέπονθεν, ὃν ὑποδεδέχθαι ὑπὲρ ἡμῶν ἄνθρωπον ἀρνεῖ-
18 ται. ὅθεν μηδεὶς κλαύσῃ τὰ κατά τινος ὑμῶν ἐπινοηθέντα. τῆς ἀνεξικακίας καὶ τῆς ὑπο-
Act. Ap. 7, 54-56 μονῆς τύπος εἴη Στέφανος ὁ πρῶτος τοῦ Χριστοῦ μάρτυς. ὁ ὄχλος τῶν ἀπίστων κατ'
αὐτοῦ ἔβρυχε, καὶ ὅμως ὁ συνοδοιπόρος τοῦ Χριστοῦ οὐκ ἐσιώπησεν ὅπερ ἑώρα. ἐβόα
μεταξὺ μαινομένων, μεταξὺ τῶν τῆς θρησκείας ἐχθρῶν, λέγων ἑαυτὸν ὁρᾶν ἀνεωιγμένους
τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, δι' ὃν ταῦτα ἔπασχεν, ἱστάμενον πρὸς τῆι
19 δεξιᾶι τοῦ θεοῦ. μακρόν ἐστι χωρεῖν δι' ἑκάστου τῶν πριαμένων ἑαυτοῖς ζωὴν ἢ θανά-
τωι ἢ ὁμολογίαι· ἔχετε ὑμεῖς, ὅσοι τῆς ἐκκλησίας ἐκβέβλησθε, σχεδὸν τῶν ἡμετέρων καιρῶν
ὑπόδειγμα τὸ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Ἀθανασίου τοῦ σοφωτάτου ἱερέως τῆς Ἀλεξαν-
δρέων ἐκκλησίας. τίνι οὐκ ἂν εἴη παραμυθία ἡ ἐκείνου ὑπομονή; τίνι οὐκ ἂν εἴη ὑπο-
δειγμα ἡ ἐκείνου στερρότης; τίνι οὐκ ἂν ποιήσειεν ἐλπίδα ἡ ἐκείνου πολυπόθητος
ἐπάνοδος; ἐκβάλλεται Ἀρείου διώκοντος, ἀλλὰ ἀνακλητέος τοῦ κυρίου προπέμποντος.
ἔπαθε φυλακήν, ἔπαθε θλίψεις, καὶ οὐ θαυμαστὸν εἰ ὁ ἀποστολικὸς ἀνὴρ ταῦτα πέπον-
M IIII 1045 θε δι' ὧν ἑαυτὸν γεγυμνάσθαι καυχᾶται ὁ ἀπόστολος, καὶ ἐν τούτους πᾶσιν ἐκείνωι ἠ-
2 Cor. 11, 23 sq. κολούθησε τῶι μαρτυρομένωι ὅτι ἑαυτῶι ἐν ταῖς θλίψεσιν ἀρέσκει. ἐδιώχθη ἐκεῖθεν καὶ
2 Cor. 12, 10 ἐν τοῖς ἡμετέροις μέρεσιν ἀνεκτήσατο· ἀμέλει ἐνταῦθα αὐτοῦ ἡ κατάστασις ἀνεκαινίσθη
καὶ ἐν τούτωι τῶι θρόνωι εὗρε κοινωνίας ἀνάπαυσιν, ἀφ' οὗ ἀεὶ τοῖς καθολικοῖς γεννᾶται
βοήθεια. καὶ ὅμως ἐν ταῖς θλίψεσιν οὐκ ᾐσθήθη πόνου ὁ γενόμενος ἐν τῶι διωγμῶι
20 ὁμολογητής. ὅθεν οὐδεὶς τῶν Χριστιανῶν κλαῦσαι ὀφείλει τὴν ἐπενεχθεῖσαν αὐτῶι
πρόσκαιρον ἐξορίαν, ὅτι ἐκείνων οὐδεὶς ἐξωρισμένος ἐστὶ θεῶι. μᾶλλον φοβηθῶμεν μὴ

V, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛᵗΛᶜΛᵘΛᶠΛˡ

1 ἂν ἦν νίκης VPW [= Λ] ἣ ἀνάγκησ S ἡμῖν ἀνάγκησ DA ἡμῖν S γινομένουσ S 1/2 ἐκείνη ἡ νίκη SD ἡ νίκη ἐκείνη A *uictoria* Λ ἐκείνη VPW ἐκεῖνοσ ὁ ἱερεὺσ A 2 ἐγένετο ὕστερον SDA 4 κατελήφθη SDA 4/5 παρὰ — πνεύματος om. A ἁγίου P 5 κατ' A [= Λ] καὶ VPSDW 6 τότε VPW [= Λ] om. SDA 7 ἐξουθένησέ SD σαλεύσης V εἰ ἐκεῖνος V ἄξιοσ PAW [= Λ] ἀνάξιοσ VSD 8 ὅτι VPSW ἐπειδὴ D ὅτι ἐπειδὴ A 9 τῆς θεότητος τοῦ κ̅υ̅ P θειότητοσ A [= Λ] θεότητος V(P)SDAW 10 ἡμέτερόν PSD [= Λ[c]] 10/11 τοῖσ παρ' αὐτοῦ [ἐκείνου S] ῥήμασι τετρωμένουσ SDA [τετραυματισμένουσ A] *eius sermonibus* Λ[ctuf] παρ' αὐτοῦ ῥήματι τετρωμένουσ PW ῥήματι τετρωμένους παρ' αὐτοῦ V *eius sermone* Λ[l] 11 ἵστασθαι PW om. A 12 καὶ om. Λ praeter Λ[c] 13 αὐτὸν SD [= Λ] αὐτὸσ VPAW πέπομφεν SD ὃν om. A ὑποδεδεῖχθαι A 14 ἐπινοηθέντα VPW ἐπενεχθέντα SDA 16 ἔβρυχε VPW [= Λ] ἐβρύχετο S ἐβρυχᾶτο DA ἐβόα VAW [= Λ] ἀλλ' ἐβόα P καὶ ἀνεβόα D ....νεβόα S 17 τῶν om. A 19 μικρόν A 20 ἐτύχετε D καιρῶν om. A ἡμερῶν D 21 ὑπόδειγμα τὸ scripsi ὑποδείγματα τὸ A ὑποδείγματα SD ὑπόδειγμα VPW 22/23 τίνι[1] — στερρότης VAW [= Λ[u(l)]] τίνι οὐκ ἂν εἴη παραμυθία — ὑπομονή om. PSD τίνι οὐκ ἂν εἴη ὑπόδειγμα — στερρότης om. Λ[ctf(l)] 24 πρέποντοσ S 25 ὁ om. A 26 ὃν VAW ἑαυτὸν om. P γεγυμνῶσθαι A 27 μαρτυρουμένω P αὐτῷ VA ἐν om. SD 30 τῇ θλίψει S ἠσθήθη VSA ᾔσθετο P ᾔσθη DW 31 ἐπαινεθεῖσαν P 32 πρόσκαιρον] πρότερον P ἐκείνω V

ἀπὸ τῆς χώρας τῶν ζώντων, τουτέστιν ἀπ' ἐκείνης ἣν ἡμετέραν θέλομεν εἶναι πατρίδα,
ἐξορισθῶμεν. ἐκεῖνό ἐστιν ἡμέτερον, ἐκεῖνο διηνεκές, ἐκεῖνο αἰώνιον. οὐκ ἔστι γὰρ L III 374
ἐκεῖνο ἡμέτερον, δι' οὗ μόνη πάροδος· ἀλλὰ ταῦτα ἀληθῶς ἡμέτερα, ἅπερ ἀσφαλεστάτη
ἐλπὶς ἐπαγγέλλεται. ἔστι δὲ λέγοντος ἀκοῦσαι τοῦ ἀποστόλου· ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ 1 Cor. 2, 9
εἶδεν οὐδὲ ἀκοὴ ἤκουσεν οὐδὲ εἰς καρδίαν ἀνθρώπου ἀνῆλθεν, ταῦτα ἡ-
21 τοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. ἵνα δὲ μηδὲ πρὸς καιρὸν δοκῆι τούτου
ἰσχύειν ἡ ἀπόφασις τοῦ ἤδη καθ' ἑαυτοῦ τὴν θείαν ἀπόφασιν προσκαλεσαμένου, φανερῶς
ἡ αὐθεντία τοῦ ἡμετέρου θρόνου ὡρίσατο μηδένα ἢ ἐπίσκοπον ἢ κληρικὸν ἢ κατά τι ἐπάγ-
γελμα Χριστιανὸν τῶν παρὰ Νεστορίου ἢ τῶν τούτου ὁμοίων, ἀφ' οὗ τοιαῦτα κηρύττειν
ἤρξαντο, ἢ τοῦ ἰδίου τόπου ἢ τῆς κοινωνίας ἀποκινηθέντων δοκεῖν ἢ ἀποκεκινῆσθαι ἢ
ἀποκοινώνητον γεγενῆσθαι· ἀλλ' οὗτοι πάντες ἐν τῆι ἡμετέραι κοινωνίαι καὶ ἐγένοντο καὶ
ἄχρι τοῦ παρόντος εἰσίν, ὅτι οὐδένα ἢ καθελεῖν ἢ ἀποκινῆσαι ἠδύνατο ὃς ἐν τῶι κηρύττειν
τοιαῦτα ἀσφαλῶς οὐχ εἱστήκει. πάντας τοίνυν ὁ παρὼν λόγος εἰς τὸ κοινὸν περιπλέ-
κεται, ἵνα μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἰσχυροποιηθέντες καὶ θαρσαλέοι γενόμενοι ἐν κυρίωι μὴ
μετακινηθῆτε, ἀλλὰ μᾶλλον θεραπεύσητε τὰς ἀλλήλων ἀσθενείας. ἤδη γὰρ ὑμῖν ἐκεῖ
22 τοὺς ἀσθενεῖς παρατιθέμεθα, ὅπου ὁρῶμεν αὐτὸν νοσοῦντα τὸν ἰατρόν. ὧι θέλομεν
ὅμως, εἰ ἔτι δυνάμεθα, βοηθεῖν. ὡς γὰρ πρὸς τὸν ἅγιον ἀδελφὸν καὶ συνεπίσκοπον
ἡμῶν Κύριλλον ἁρμοδίους ἀποκρίσεις ἐπέμπομεν, καὶ ὑμῖν ἐπεστείλαμεν διὰ τοῦ ποθεινοτάτου
Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου αὐτοῦ τὰ πεμπτέα παρὰ τοῦ αὐτοῦ ἀδελφοῦ μου καὶ πρὸς
ἐκεῖνον περὶ οὗ ὁ λόγος. καὶ ἐπειδὴ ἐν τηλικούτωι πράγματι ἡ ἡμετέρα σχεδὸν παρουσία
ἀναγκαία ἐφαίνετο, τὴν ἡμετέραν διαδοχὴν διὰ τὰ κατὰ θάλατταν καὶ γῆν διαστήματα
αὐτῶι τῶι ἁγίωι ἀδελφῶι μου Κυρίλλωι ἀπενείμαμεν, μὴ αὕτη ἡ νόσος ἀφορμῆι τῆς
μακρότητος ἐπιτριβῆι. μόνον ὑμεῖς τοὺς ἀποστολικοὺς πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχετε λόγους· 1 Cor. 1, 10
ἐν τῆι αὐτῆι διανοίαι καὶ ἐν τῆι αὐτῆι γνώμηι γίνεσθε τέλειοι, ἵνα, ὡς ἀνέγνωμεν, παρα- Mt. 10, 22
μένοντες ἄχρι τέλους δυνηθῆτε σωθῆναι. ἵνα δὲ γνῶτε ἐφ' οἵωι ὅρωι τὰ γεγραμμένα
ἀπεστείλαμεν, αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν ἐποιήσαμεν ταύτηι τῆι ἐπιστολῆι ὑποταγῆναι.

Ὁ θεὸς ὑμᾶς ὑγιεῖς φυλάξαι, ἀδελφοὶ ποθεινότατοι.

23 Σαφῶς τοιγαροῦν μαθήσηι ταύτην ἡμετέραν εἶναι τὴν ἀπόφασιν, ὡς εἰ μὴ περὶ τοῦ M IIII 1048
θεοῦ τοῦ Χριστοῦ ἡμῶν ταῦτα ἐξηγήσηι ἃ καὶ ἡ Ῥωμαικὴ καὶ ἡ Ἀλεξανδρέων καὶ ἅπασα
καθολικὴ ἐκκλησία νοεῖ, καθὼς καὶ ἡ εὐαγεστάτη Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησία μέχρι σοῦ,

---

V, M [inde a 7 φανερῶσ], P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AW$\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}\Lambda^{f}\Lambda^{l}$

1 χαρᾶσ A ἢ ἀπ' A 1/2 ἡμετέραν — ἐστιν om. P 2 οὐκ ἔστι] ἐκεῖνο D γὰρ om. A 3 παράδοσισ SD 4 ἐλπίδι SD ἀκοῦσαι om. SD 5 οὖσ SD ἀνέβη SD 6 μηδὲ VPW [= Λ] μὴ SDA 7 τοῦ om. A μεθ' S φανερῶς] διωρίσατο δὲ φανερῶσ M 8 θρόνου om. A ὡρίσατο om. M ἢ[1] om. SDW ἢ[3] om. A 9 παρὰ om. P 10 ἤρξαντο VM [= Λ] ἤρξατο PSDAW [= Λ^{l}] 11 ἀκοινώνητον A 12 ἢ[1] om. A ἐδύνατο M 13 πάντα D 13/14 περιπλέκει A 14 μᾶλλον καὶ μᾶλλον VMPSW [= Λ] μᾶλλον DA 15 κατακινηθῆτε W ἀλλήλων] *aliorum* Λ ὑμῶν A 17/18 ἀδελφὸν καὶ ἐπίσκοπον ἡμῶν MW ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ ἐπίσκοπον P 18 ἀπεστείλαμεν V 19 τὰ om. A παρ' αὐτοῦ τοῦ A παρὰ τοῦ SD 21 γῆν VMPW [= Λ] τὰ μακρὰ S μακρὰ D τὰ A 22 ἐνείμαμεν A 23 ἐπιτριβῆναι S 24 ἐν τῆ αὐτῆ γνώμη VMPW [= Λ] τῆ αὐτῆ γνώμη A γνώμη SD 24/25 ἄχρι τέλουσ παραμένοντεσ SDA 25 γράμματα DA 26 ἀπεστείλαμεν SDA [= Λ] ἀπεστείλαμεν τῶ πρὸσ ὃν ἡμῖν ὁ λόγοσ VMPW ἀπόφασιν SDA [= Λ] ἀπόφασιν τὴν κατ' αὐτοῦ νεστορίου VMPW ταύτην MS τὴν ἐπιστολὴν S ὑποταγῆναι SDA [= Λ] ὑποταγῆναι ἵνα γνῶτε τὸν περὶ αὐτοῦ δοθέντα τύπον VMPW 27 φυλάξει W φυλάξοι M διαφυλάξει SD inscr. deest in SΛ ἀπόφασις DA ἐστι δὲ ὁ [ὁ om. VPW] ὅροσ μεθ' ἕτερα οὕτωσ [οὗτος P] VMPW 28 τὴν om. PA 28/29 τοῦ θῦ τοῦ χῦ MW θῦ τοῦ χῦ P *de deo Christo* Λ τοῦ χῦ τοῦ θῦ SDA χῦ τοῦ θῦ V 29 ῥωμαίων DA ἡ[2] om. P ἀλεξανδρέων VDA def. S ἀλεξανδρικὴ P ἀλεξανδρινὴ W ἀλεξανδρεινὴ M πᾶσα A 30 τῆς κωνσταντινουπολιτῶν VMPW ἐκκλησίασ MW

ὦ βέλτιστε, ἐνόησε [κατὰ τὴν ἐκτεθεῖσαν πίστιν ἐν τῆι Νικαέων συνόδωι]; καὶ εἰ μὴ ταύτην τὴν δύσπιστον καινότητα τῆι σεβαστῆι καὶ σεβασμίαι γραφῆι διαστήσεις ἐντὸς δέκα ἡμερῶν, ἀφ' ἧς γνωρίζονταί σοι, ταύτης τῆς μεθοδείας τὴν ἡμέραν ἐναρίθμιον, τὰ φανερὰ καὶ γεγραμμένα τῆς καταδικασίμου αἱρέσεως, ἀπὸ πάσης καθολικῆς ἐκκλησίας ἀκοινώνητον.

12 = S 18 A 9. Latina epistula extat in Collectionibus Turonensi [$Λ^t$], Casinensi [$Λ^c$], Veronensi [$Λ^u$], Frisingensi [$Λ^f$]

L III 375 **1** Τῶι ἀγαπητῶι ἀδελφῶι Ἰωάννηι Κελεστῖνος. Εὐχόμεθα μέν, ὥσπερ μία ἐστὶ τῆς θεότητος ἡ οὐσία, οὕτω καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς ὁπουδήποτε οὖσιν ἀνθρώποις μίαν τῆς ὀρθῆς πίστεως ἀλήθειαν ἔχειν· ἐλάττων δὲ ὅμως ὁ στεναγμός ἐστιν, ἐὰν τινὲς ἑαυτοὺς ἐκτὸς τῆς ἀγέλης τῆς δεσποτικῆς ἀποχωρίζοντες καὶ διὰ γωνιῶν καὶ συσκίων τόπων λανθάνοντες ἑαυτοῖς ἢ καὶ ὀλίγοις τισὶ συμβουλεύωσιν ὁμονοοῦσιν ἑαυτοῖς ἐν τῆι λανθανούσηι πλάνηι.
2 ὅτε δὲ ἐν τῆι τοῦ θεοῦ ἱερᾶι ἐκκλησίαι ὁ προβεβλημένος ὑπὸ τῶι ὀνόματι τοῦ ἱερέως αὐτὸν τὸν τοῦ Χριστοῦ δῆμον ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας κατὰ κρημνῶν ἀποστρέφει τῆι οὐκ ὀρθῆι συμβουλῆι καὶ τοῦτο ἐν τῆι μεγίστηι πόλει, εἰς ἣν διὰ τὴν τιμὴν τοῦ ἐνοικοῦντος βασιλείου ἀπὸ παντὸς τοῦ κόσμου συντρέχει τὸ πλῆθος, τότε δηλαδὴ διπλασιαστέος ἐστὶν ὁ θρῆνος καὶ μείζων ἡ φροντίς, ἵνα μήτι ἡ ἁρπαγὴ τοῦ λύκου περιγενομένου κατισχύσηι. ἐλάττων γάρ ἐστιν ἡ φροντὶς πολιορκοῦντος τοῦ ἐχθροῦ ἢ ἐντὸς τειχῶν ἐκβακχεύοντος, καὶ κουφότερον παρενοχλεῖ ὁ λύκος ἐκτὸς τῶν ποιμνίων ἀποπλανώμενος ἤπερ ἐν αὐτῆι τῆι ἀγέληι τόπον ποιμένος ἐπιλαβόμενος, ἐπειδήπερ πλέον τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ἐστίν, ὅταν ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, τουτέστιν ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ δόρατα ἀκοντίζηται τῆς
3 ἀσεβοῦς θρησκείας. ὅθεν πάνυ συντετάρακται ἡμῶν τὰ σπλάγχνα, ὅτι οὗτος ὅστις δοκεῖ κατέχειν τὴν ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως, τοῖς καθωσιωμένοις τοῦ Χριστοῦ δήμοις διεστραμμένα τινὰ ἐγχέει, ὑπεναντία τῆς τιμῆς καὶ αἰδοῦς τοῦ τοκετοῦ τῆς ἁγίας παρθένου καὶ ὑπεναντία τῆς ἐλπίδος τῆς ἡμετέρας σωτηρίας. ταῦτα εἰς ἡμᾶς ἦλθεν ὑποβαλλούσης τῆς ἀλγηδόνος τῶν πιστῶν, ἃ ἐγνωρίσθη διὰ τῶν βιβλίων ἅπερ αὐτὸς ἔπεμψε, καί, ὅπερ

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AW$Λ^tΛ^cΛ^uΛ^tΛ^l$

1 κατὰ — συνόδωι om. AΛ ἐν — συνόδω VMPW ἐν νικαία SDA 2 δύσπειστον A κενότητα MPW τῆ DA om. VMPSW διαστήσεισ PWA διαστήσοισ VMS διαστήσης D 3 γνωρίζονταί σοι A cf. Λ γνωρίζονταί σοι ταῦτα τὰ γράμματα P γνωρίζονταί σοι τὰ γράμματα ταῦτα VMW ταῦτα γνωρίζονταί σοι τὰ γράμματα SD 3/4 ταύτης — αἱρέσεως] γίνωσκε V 3 ἡμετέραν MPSW ἐνάριθμον P 4 ἀκοινώνητον MPSW [= Λ] ἀκοινώνητον εἶναι V ἀκοινώνητον ἴσθι σεαυτόν DA in fine add. καὶ ἀνενέργητον πρὸσ πᾶν ὁτιοῦν τῶν ἐξ αὐθεντίασ ἱερατικῆσ VMPSW

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AW$Λ^tΛ^cΛ^uΛ^f$

inscr. τοῦ αὐτοῦ πρὸσ τὸν ἀντιοχέα ἐπίσκοπον ἰῶ S τοῦ αὐτοῦ πρὸσ ἰῶ τὸν ἀντιοχέα ἐπίσκοπον A deest VMPDW ιβ VMP ιζ D

7 ἀγαπητῶι om. S κελεστῖνος ἐν κῶ χαίρειν n 7/8 ἐστι τῆσ θεότητοσ [ὀρθότητοσ A] ἡ SDA ἐστι τῆσ θεότητοσ VMW ἡ τῆς θεότητος ἐστὶν P 8 τοῖς om. S ὁπουδήπου S 9 πίστεως om. S ἀληθείασ ἔχειν S ἔχειν ἀλήθειαν DA ἐκτὸσ ἑαυτοὺσ DA 10 χωρίζοντες P 11 ἑαυτοὺσ VA ἢ καὶ ὀλίγοις PW ἢ ὀλίγοις D [= Λ] ..... ίγοισ S εἰκαίοισ λόγοισ VA συμβουλεύωσιν V συμβουλεύουσιν MPSDW συμβουλίαισ A ὁμονοοῦσιν PW ὁμονοεῖν VSD ὁμολογῶσιν A ἑαυτοὺσ A 12 λαμπρᾶ superscr. ἱερᾶ V ἐπὶ V ἐν D ὀνόματι] ναῷ A αὐτὸν Λ αὐτοῦ VMPSDAW 13 ἀποστρέφη MSAW 15 βασιλείου MA [= Λ] βασιλείου γένους P βασιλέως VSDW παντὸσ κόσμου S τὸ πλῆθος om. S 16/17 ἵνα — φροντὶς om. P 16 μὴ S περιγενομένου D παραγενομένου VMSW παραγενομένη A 19 τόπων A 20 αὐτοῦ SDA [= Λ] om. VMPW οἴκου θῦ S *Christi thalamum* Λ ἀκοντίζητε S ἀκοντίζη MPW 21 πάνυ SDA [= Λ] om. VMPW 23 τινὰ SDA [= Λ] om. VMPW ἐγχέει Λ ἐκχέει VMPSDAW ἐναντία DA 24 εἰσ ἡμᾶσ ἦλθεν [ἦλθον DA] SDA εἰσῆλθεν VMPW ὑποβαλούσησ PSW 25 ἃ] *hæc* Λ βιβλίων] πιστῶν V

μείζονος ἀποδείξεως ἦν, πεμφθεισῶν ἐπιστολῶν πρὸς ἡμᾶς ὑπογραφῆι αὐτοῦ τοῦ αὐθέν-
4 του ὠχυρωμένων, ὡς ἀμφιβληθῆναι παρ' ἑτέρων μὴ ἐξὸν εἶναι. ὅθεν ἐπειδὴ ὑπὲρ τοι-
ούτων αἰτιῶν οὐκ ἔστιν ἀσφαλὴς ἡ μακροτέρα παρενθύμησις (τοιοῦτον γάρ ἐστι σχεδὸν M IIII 1049
ἔγκλημα παρενθυμεῖσθαι τὰ τοιαῦτα ὁποῖόν ἐστι μύσος τοιαῦτα ἱερόσυλα λέγειν), καὶ τὸν
ἐπίσκοπον Νεστόριον καὶ εἴ τις ἄλλος αὐτῶι ἀκολουθήσας τοιαῦτα λέγει, ἀπὸ τῆς ἡμετέρας
κοινωνίας ἀποχωρίζομεν, ἕως οὗ δι' ἐγγράφου ὁμολογίας πεμφθείσης τὴν διαστροφὴν ἣν
ἤρξατο διδάσκειν, κατακρίνηι καὶ ταύτην ἑαυτὸν περὶ τοῦ παρθενικοῦ τόκου, τουτέστι
περὶ τῆς σωτηρίας τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους τὴν πίστιν ὁμολογήσηι κατέχειν, ἥντινα
κατὰ τὴν ἀποστολικὴν διδασκαλίαν ἡ Ῥωμαίων καὶ ἡ Ἀλεξανδρέων καὶ ἡ καθολικὴ παν-
ταχοῦ ἐκκλησία κατέχει, προσκυνήσηι τε καὶ ὁμολογήσηι. εἴ τις δὲ ἢ ἀπὸ Νεστορίου ἢ
ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν αὐτῶι ἐξακολουθησάντων, ἀφ' οὗ τὰ τοιαῦτα ἤρξατο λαλεῖν, ἢ ἀκοινώνη-
τος ἐγένετο ἢ ἐγυμνώθη τῆς τοῦ ἱερέως ἀξίας ἢ τῆς τοῦ κληρικοῦ, τοῦτον ἐν τῆι ἡμετέραι
κοινωνίαι καὶ μεμενηκέναι καὶ μένειν εἰς τὸ ἑξῆς ὡμολόγηται καὶ οὐδὲ λέγομεν αὐτὸν
ἀποκεκινῆσθαι, ἐπειδήπερ οὐδὲ ἠδύνατό τινα ἡ τούτου ἀπόφασις ἀποκινεῖν, ὅστις ἑαυτὸν
παρέσχεν ἤδη ἀποκινητέον.

5 Ταῦτα, ἀδελφὲ τιμιώτατε, πρὸς τὴν σὴν ἁγιωσύνην ἐγράψαμεν, ἵνα ἐνδυναμωθεὶς ἐν L III 378
τῶι δεσπότηι καὶ τὸν οἰκεῖον τῶι σῶι στήθει τοῦ Χριστοῦ θώρακα καὶ τὴν ἀσπίδα τῆς Eph. 6, 15. 16
καθολικῆς ὁμολογίας ἐνδυσάμενος τὴν ἀγέλην τοῦ ἡμετέρου δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ὅστις ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ἐγεννήθη καὶ ἔπαθεν, ὅστις καὶ ἀνοιγέντων τῶν καταχθονίων καὶ
τοῦ θανάτου ἡττηθέντος ὑπὲρ ἡμῶν τῆι τρίτηι ἡμέραι ἀνέστη, ἀπὸ τῆς πονηρᾶς καὶ
αἰσχίστης διδασκαλίας ἑλκύσηις. ὥσπερ δὲ καὶ πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἀδελφὸν καὶ
συνεπίσκοπον ἡμῶν Κύριλλον τὸν ἀκριβῆ τῆς καθολικῆς πίστεως ἔκδικον ἐγράψαμεν, ταύ-
την περὶ τοῦ αὐτοῦ Νεστορίου γινωσκέτω ἡ σὴ ἁγιωσύνη παρ' ἡμῶν, μᾶλλον δὲ ὑπ' αὐ-
τοῦ τοῦ δεσπότου θεοῦ Χριστοῦ ἐξενηνεγμένην εἶναι τὴν ἀπόφασιν ἵνα ἢ ἐντὸς δέκα
ἡμερῶν ἀριθμουμένων ἀφ' ἧς ἂν ἡμέρας ὑπομνησθῆι, τὰς ἱεροσύλους αὐτοῦ διδασκαλίας
περὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως ἐγγράφωι ὁμολογίαι καταδικάσηι καὶ ταύτηι ἑαυτὸν
ὁμολογήσηι τῆι πίστει ἀκολουθεῖν ἥντινα καὶ ἡ Ῥωμαίων καὶ ἡ Ἀλεξανδρέων καὶ ἡ
καθολικὴ φυλάττει ἐκκλησία, ἢ ἀπὸ τῆς συνόδου τῶν ἐπισκόπων ἀποκινηθεὶς γινωσκέτω
ἑαυτὸν οἰκείωι βεβλάφθαι ὀλέθρωι. ἵνα δὲ ταῦτα τὰ παρ' ἡμῶν ἀποφανθέντα σπου-
δαιότερον ἐξανυσθείη, διὰ τοῦ ἡμετέρου υἱοῦ Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου τῆς Ἀλεξανδρέων
ἐκκλησίας τὰς ἡμετέρας ἐπιστολὰς πρὸς τὴν σὴν διάθεσιν ἠβουλήθημεν πιστότερον διακομι-
σθῆναι.

Ὁ θεὸς ὑγιαίνοντά σε διαφυλάξαι, ἀδελφὲ τιμιώτατε.

VM, P [= hk], S [paucissima abscissa], D [= mn], AWΛ^tΛ^cΛ^uΛ^f

1 πρὸς ἡμᾶς ἐπιστολῶν P ἐπιγραφαῖσ SD 2 οὐκ P ἐπειδὴ μὴ D ἐπειδή μοι A 3 ἡ om. D 4 ἱερόσυλα λέγειν] ἱερέα συλλέγειν V 6 ὅτου A 7 κατακρίνει VW κατακρινεῖ A ὑπὲρ A 8 ὁμολογήση V^corr D ὁμολογήσει VPSAW ἣν W 9 ἡ² om. P 9/10 ἐκκλησία πανταχοῦ S 10 προσκυνήσει MPSDW ὁμολογήσει MPSDW 11 τῶν ἄλλων om. S τῶν μὴ P ἀκολουθησάντων SW ἤρξατο] *coeperunt* Λ 11/12 ἢ ἀκοινώνητος VMPW [= Λ] ἀκοινώνητοσ SDA 13 κοινωνίαι om. VMPW 14 οὔτε ἠδύνατο SDA 17 σῶι SDA [= Λ] om. VMPW τοῦ χυ̅ SDA [= Λ] om. VMPW ἀσπίδα Λ ἐλπίδα VMPSDAW 18 ὁμολογίασ VMPAW [= Λ] ἐκκλησίας τὴν ὁμολογίαν D ἐκκλησίασ S 19 ἐγενήθη VS, corr. V 21 δὲ A [= Λ] δὴ D om. VMPSW 22 τὸν DW om. VMPSA ἐκκλησίας καὶ πίστεως V 22/23 ταύτην S [= Λ] ταῦτα DA om. VMPW 23 γινωσκέτω καὶ DA ἀπ' SDA 24 θυ̅ χυ̅ SDA [= Λ] θυ̅ καὶ χυ̅ VMPW εἰ SD 25 ἂν om. VDA, corr. A ὑπομνησθῇ A ὑπομνησθείη VMPSDW 26 καταδικάσει D καταφρονήση S αὐτὸν W 27 ὁμολογήσει SDW ἥντινα ἡ SDA ἡ² om. A def. S 28 ἢ om. S 29 ἑαυτὸν οἰκείω P ἑαυτὸν τῶ οἰκείω DA οἰκείω ἑαυτὸν VMW τῶ οἰκείω ἑαυτὸν S βεβλῆσθαι A ὀλεθρίω MW ἡμῶν] αὐτῶν P 31 ἐβουλήθημεν P βουλόμεθα S 33 Ὁ — τιμιώτατε VMPWSD [= Λ^c] om. A [= Λ^tuf] διαφυλάξαι SD διαφυλάξει MW διαφυλάξειεν P διαφυλάττοι V

13 = S 19 A 16. Latine extat in Collectione CT 16

Κυρίωι μου ἀγαπητῶι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Ἰωάννηι Κύριλλος ἐν κυρίωι χαίρειν.
Ἔγνω που πάντως καὶ διὰ πολλῶν ἡ σὴ θεοσέβεια τῆς ἁγίας Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας
τὴν νῦν οὖσαν κατάστασιν ὅτι τεθορύβηται λίαν καὶ ἀποσύνακτοι μεμενήκασι πολλοὶ καὶ
M IIII 1052 τῶν ἄγαν σπουδαίων καὶ ἐπιεικῶν, οὐ τὸν τυχόντα θόρυβον εἰς αὐτὴν ὑπομένοντες τὴν πί-
στιν ἐκ τῶν λεγομένων ἐπ' ἐκκλησίας αὐτῆς παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νεστορίου,
ep. 4 ὧι καὶ συνεβούλευσα διὰ γραμμάτων ἀποσχέσθαι τῶν τοιούτων σκαιῶν καὶ ἐξεστραμμένων
ζητημάτων καὶ τῆι τῶν πατέρων ἀκολουθῆσαι πίστει. ἀλλ' ἐμὲ μὲν ᾠήθη ταῦτα γρά-
φοντα δυσμενῆ καὶ τοσοῦτον ἀπέσχε τοῦ προσέχειν ὡς ἐξ ἀγάπης ἐκεῖνα γεγραφότι πρὸς
τὴν αὐτοῦ εὐλάβειαν, ὥστε καὶ ᾠήθη τὰ τοιαῦτα φρονῶν καὶ λέγων καὶ τὰς Ῥωμαίων
cf.Coll.Veron. ep. 3. 4 ἀκοὰς συναρπάσαι δύνασθαι· γέγραφε γὰρ ἔκτοπά τινα συνθεὶς ἐν ἐπιστολῆι μακρᾶι τῶι
κυρίωι μου τῶι θεοσεβεστάτωι ἐπισκόπωι τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνωι καὶ δὴ καὶ
τοῖς ἰδίοις ἐνέθηκε γράμμασι κατὰ τῶν ἐναντία δοξαζόντων αὐτῶι ὅτι τὴν ἁγίαν παρθένον
L III 379 θεοτόκον λέγοντες οὐ φρίττουσιν, εἶτα καὶ τετράδας ἰδίων ἐξηγήσεων ἀπέστειλεν, ἃς καὶ ἀνα-
γνόντες οἱ κατὰ τὴν μεγάλην Ῥώμην εὑρεθέντες θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι καὶ συνεδρίων πολλῶν
γενομένων κατεβόησαν αὐτοῦ φάσκοντες ἐναργῶς αἵρεσιν αὐτὸν καινοτομῆσαι παγχάλεπον
τὴν οὐδενὶ τῶν πάλαι γεγονότων ἐξευρημένην. ἐπειδὴ δὲ ἀνάγκη με γραψάσης αὐτοῦ
ep. 4 τῆς εὐλαβείας ἐκεῖσε ταῦτα τὰ γεγονότα εἰπεῖν ἅπαντα, πέμψαι δὲ καὶ τὰ ἴσα τῶν παρ'
ἐμοῦ γραφέντων πρὸς αὐτὸν γραμμάτων, ἐκδεδήμηκεν ἀναγκαίως κληρικὸς τῆς Ἀλεξανδρέ-
ων, ὁ ἀγαπητὸς διάκονος Ποσειδώνιος. ἀναγνωσθέντων τοίνυν ἐν συνεδρίωι τῶν τε ἐξηγή-
σεων αὐτοῦ καὶ τῶν ἐπιστολῶν, μάλιστα ἐν οἷς οὐκ ἔστι συκοφαντίας τόπος (ἔχουσι γὰρ αὐτοῦ
τὴν ὑπογραφήν), φανερὰ τετύπωκεν ἡ ἁγία Ῥωμαίων σύνοδος καὶ δὴ καὶ γεγράφηκε πρὸς τὴν
ep. 12 σὴν θεοσέβειαν, οἷς καὶ ἀνάγκη πείθεσθαι τοὺς ἀντεχομένους τῆς πρὸς ἅπασαν τὴν Δύσιν κοινω-
νίας· γεγράφασι γὰρ τὰ ἴσα καὶ πρὸς τὸν θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον τῆς Θεσσαλονίκης
Ῥοῦφον καὶ πρὸς ἑτέρους τινὰς τῶν κατὰ τὴν Μακεδονίαν θεοσεβεστάτους ἐπισκόπους,
οἳ καὶ ἀεὶ συντρέχουσι ταῖς παρ' αὐτοῦ ψήφοις. γεγράφασι δὲ οὐδὲν ἧττον καὶ πρὸς
τὸν τῆς Αἰλιέων θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Ἰουβενάλιον. τῆς σῆς τοίνυν θεοσεβείας ἐστὶ
σκοπῆσαι τὸ συμφέρον· ἡμεῖς γὰρ τοῖς παρ' αὐτοῦ ἀκολουθήσομεν κρίμασι δεδιότες τὸ ἀπο-
λισθεῖν τῆς τοσούτων κοινωνίας οὐκ ἐφ' ἑτέροις τισὶν ἠγανακτηκότων πράγμασιν οὐδὲ ἐπὶ

VM, P [= hk], S [haud pauca abscissa], D [= mn], AWU$\Lambda^t\Lambda^c$

inscr. om. VMPSDW τοῦ αὐτοῦ πρὸσ ἰωάννην τὸν ἀντιοχείασ A τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ ἰωάννη ἐπισκόπω ἀντιοχείασ U   ιγ VM ιθ S κ D

2 τῶ κυρίω VMD   ἀγαπητῶ DAUΛ^{tc} om. VMPSW   ἐν — χαίρειν om. S   4 τεθρύλληται καὶ τεθορύβηται V   5 θόρυβον] βόθυνον MPW   7 τοιούτων VMPSWUΛ^{tc} οὕτω DA   καὶ ἐξεστραμμένων SDAUΛ^{tc} om. VMPW   9 προσχεῖν S   ὡσ SDAU τῶ VMPW   γεγραφότα DA γράφοντι W γεγωνότι S   10 καὶ[1] om. V   φρονῶν VMSWΛ^{tc} καὶ φρονῶν PDAU   11 γὰρ om. P   12 τῶ SDAU καὶ VMPW   θεοσεβάστω P   13 ἐνέθηκα A   τὰ ἐναντία MPSWU   αὐτῶ SDAUΛ^{tc} om. VMPW   15 εὑρεθέντες om. DA   καὶ om. U   16 γινομένων D   αὐτὸν om. P   17 ἐξηυρημένην VMW   με γραψάσης] μεταγραψάσησ P   17/18 τῆσ αὐτοῦ V   18 τὰ om. DU   19 γραφέντων] γεγονότων S   20 ἀναγνωσθεισῶν VA   τε om. VkS   21 καὶ μάλιστα DA αὐτοῦ μάλιστα S   οὐκ om. Λ   ἔχει W   22 φανερὰ [φανερὰν U] — σύνοδοσ DUΛ^{tc} φανερὰν τετύπωκεν ἡ ἁγία σύνοδοσ A ἡ ἁγία ῥωμαίων σύνοδοσ φανερὰ τετύπωκε S ἡ ἁγία ῥωμαίων σύνοδοσ φανερὰν MPW ἡ ἁγία ῥωμαίων σύνοδοσ φανερὰν τετύπωκεν ἡ ἁγία σύνοδοσ V   καὶ[2] om. P   24 τὰ ἴσα καὶ MPDWU καὶ τὰ ἴσα καὶ V τὰ ἴσα SA   τῆς om. DA   θεσαλονίκησ S   25 τὴν om. SD   θεοσεβεστάτουσ DAUΛ   θεοσεβεστάτων S θεοσεβεῖσ VMPW   ἐπισκόπων S   26 ἀεὶ] οἷα P   περὶ P, corr. h in mg.   ἧττον om. W   27 ἰουβεννάλιον A   ἐστὶ θεοσεβείασ SDU   28 τὸ συμφέρον σκοπῆσαι U   αὐτοῦ οὐκ W   ἀκολουθοῦμεν U   τὸ om. VMPSW   28/29 ἀπολισθαίνειν V   29 ἠγανεκτηκότων P

σμικροῖς πεποιημένων τὴν κίνησιν, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῆς τῆς πίστεως καὶ τῶν ἁπανταχοῦ κειμένων ἐκκλησιῶν καὶ τῆς οἰκοδομῆς τῶν λαῶν.

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα· σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίωι προσαγορεύει.

14 = S 41 A 20. Latine extat in Collectione CT 19

Ἀντίγραφον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ Ἰωάννου L III 387
ἐπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς Νεστόριον M IIII 1061

1 Τῶι δεσπότηι τῶι θεοφιλεστάτωι καὶ ὁσιωτάτωι ἐπισκόπωι Νεστορίωι Ἰωάννης ἐν κυρίωι χαίρειν. Τὸν ἐμαυτοῦ σκοπὸν περὶ τὴν σὴν θεοσέβειαν μετὰ πάσης ἀληθείας διὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ τὰ πάντα μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Εἰρηναίου ἐδήλωσα τῆι σῆι διαθέσει καὶ ἐπειδή, ὡς νομίζω, πάσης εἰμὶ λοιπὸν ὑποψίας ἐκτὸς ἀληθέσιν ἀπολογίαις χρησάμενος, πεπαρρησιασμένηι λοιπὸν χρῶμαι πρὸς τὴν σὴν γνησιότητα συμβουλίαι. Ἔξεστιν δέ σοι ἐξ αὐτῶν ὧν συμβουλεύω, ἐνέχυρα ἡμῶν λαβεῖν τῆς περὶ σὲ γνησιότητος καὶ ὡς φροντὶς ἡμῖν ἐστιν οὐ μικρὰ τῆς κατὰ θεὸν ἀγάπης, ἣν οἱ μετιόντες τοὺς θείους ἐκπληροῦσι νόμους, οἱ δὲ ἀμελοῦντες καὶ πανούργως προσφερόμενοι τοῖς οἰκείοις μέλεσιν ἑαυτοὺς πρότερον βλάπτουσιν ἢ καθ' ὧν ἐγχειροῦσιν.

Ἐπεὶ οὖν ταῦτά μοι καλῶς πεπροοιμίασται, ὡς ἔγωγε οἶμαι, δέξαι με, παρακαλῶ, L III 390
ἀγαθόν σοι ἐσόμενον σύμβουλον, μὴ παρωθούμενος τὸ ἐν τοῖς παρ' ἐμοῦ λεγομένοις χρήσιμον
2 καὶ μετὰ πάσης τῆς κατὰ θεὸν διαθέσεως λεγόμενον. Ἔδει μὲν οὖν ἡμᾶς περὶ χρηστῶν πραγμάτων τὰ σκέμματα πρὸς ἀλλήλους ποιεῖσθαι· ἐπειδὴ δὲ αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν πολλὴν ἐξουσίαν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ταραχαῖς ἐνεποίησαν, τούτου ἕνεκα ἠπείχθην τὰ πρόσφατον ἡμῖν γραφέντα ἀπό τε Ῥώμης καὶ Ἀλεξανδρείας τῆι σῆι γνωρίσαι ὁσιότητι. Ἀθρόον γὰρ Ἀλεξανδρέων κληρικοὶ ἐπιστάντες ἐπιστολὰς ἡμῖν δεδώκασι διαφόρους περὶ τῆς σῆς φιλοθείας ἐκπεμφθείσας, τὴν μὲν τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κελεστίνου, τὰς δὲ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου ep. 12
Κυρίλλου, ὧν τὰ ἀντίγραφα ἀποστείλας παρακαλῶ σου τὴν διάθεσιν οὕτως αὐτοῖς ἐντυχεῖν, ὥστε ep. 13
μήτε τάραχόν τινα κατὰ διάνοιαν ὑποστῆναι, ἀφ' ἧς πολλάκις φιλονεικίαι καὶ ἐνστάσεις ἐπιβλαβεῖς συμβαίνουσι, μήτε μὴν καταφρονῆσαι τοῦ πράγματος, εἰδότος τοῦ διαβόλου δι' ὑπεροψίας πολλὰ τῶν οὐ χρηστῶν πραγμάτων κορυφοῦν καὶ εἰς ὕψος αἴρειν, ὥστε ἀδιόρθωτα αὐτὰ ποιῆσαι γενέσθαι, ἀλλ' ἐμμελῶς αὐτοῖς ἐντυχεῖν, παραλαβεῖν δὲ τινὰς τῶν ὁμοψύχων

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWUΛ^tΛ^c

1 μικροῖσ VMPW σμικρῶ U κρίσιν P κρίσιν καὶ κίνησιν V πανταχοῦ VMPW 1/2 κειμένων MPWUΛ^tc κινουμένων DA κεκινημένων καὶ κειμένων V de S non constat 3 ἡ om. M ἐμοὶ D in fine add. ἐρρῶσθαι σε καὶ μνημονεύειν ἡμῶν τῶ κῶ εὔχομαι ἀγαπητὲ καὶ ποθεινότατε U

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWRΛ^tΛ^c

5. 6 ἀντίγραφον — νεστόριον VMP cf. Λ ἰωάννου — νεστόριον SD ἐπιστολὴ ἰωάννου — νεστόριον W ἰωάννου — νεστόριον ἐν ἧ μακάριον ἀποκαλεῖ θεόδωρον τὸν αἱρετικόν A ἐπιστολὴ ἰωάννου θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου ἀντιοχείασ πρὸσ νεστόριον R ιδ VMP μα S μβ' D 7/8 τῶι δεσπότηι — χαίρειν om. VMPR 7 τῶι²] μου SD μου τῶ WΛ^tc καὶ ὁσιωτάτω om. A 10 εἰμὶ om. SW ὑποψίασ λοιπὸν παρ' ὑμῖν VMPR 11 συμβουλὴ W 12 ἔστιν ἡμῖν R ἡμῶν P 13 μετιῶντεσ W τηροῦντεσ VMP 14 πανοῦργοι ὡσ W φερόμενοι D βέλεσιν D 16 προοιμίασται MPSDAR 17 καὶ μὴ P 18 οὖν om. SD ἡμᾶς om. R 19 σκάμματα R πρὸσ ἀλλήλουσ τὰ σκέμματα DA ἀλλήλους] πρὸσ αὐτοὺσ ex ποιουμένουσ corr. W ἐπει S μαρτυρίαι P 20 ἐποιήσαντο V ἕνεκεν VA ἠπείχθη P 22 φιλοθείασ SDR θεοσεβείασ VMPAΛ^tc θεοφιλείασ W 23 τὰς] τὴν S; de quibus Cyrilli praeter eam quae praecedit epistulis loquatur, nescitur θεοσεβεστάτου A 24 συντυχεῖν SDWR, corr. W 25 μὴ AR ταραχὴν VMPAR φιλονεικία AR ἔνστασισ ἐπιβλαβὴσ ARΛ^tc 26 συμβαίνει ARΛ^tc τυγχάνουσι SD 26/27 δι' ὑπεροψίαν V αἱ ὑπεροψίαι S 27 κορυφοῦν τε καὶ D κορυφοῦνται καὶ S αἴρουσιν S 27/28 ἀδιόρθωτον αὐτὸν S 28 αὐτὰ om. P αὐτοῖσ om. VMPW συντυχεῖν S παραλαβὼν R συμπαραλαβεῖν M

σοι πρὸς τὴν τῶν προκειμένων διάσκεψιν, δοῦναι δὲ αὐτοῖς καὶ ἐξουσίαν τὸ συμφέρον, ἀλλὰ μὴ τερπνὸν εἰσηγήσασθαι. πάντως γὰρ εἰ σχοῖεν ἄδειαν πολλοί τε ὄντες καὶ γνήσιοι οἱ τοῦ σκέμματος κοινωνοῦντες, ῥαιδίως ἐπὶ τὴν συμβουλίαν ἥξομεν καὶ τὸ νομιζό-
3 μενον ὑπάρχειν σκυθρωπὸν παραχρῆμα ⟨ἂν⟩ εἴη φαιδρόν. καὶ γὰρ εἰ καὶ προθεσμίαν στενο-
ep. 10 τάτην τοῖς γράμμασιν ἐνέθηκεν ὁ κύριός μου ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κελεστῖνος, δέκα μόναις ἡμέραις, ὡς τὰ γράμματα αὐτοῦ περιέχει, περιορίσας τὴν ἀπόκρισιν, ἀλλ' ἔξεστιν ἔργον αὐτὸ ποιῆσαι καὶ ἡμέρας μόνης μιᾶς, τάχα δὲ καὶ ὡρῶν ὀλίγων. τὸ γὰρ χρήσασθαι προσφόρωι ὀνόματι ἐν τῆι κατὰ τὸν παμβασιλέα Χριστὸν ὑπὲρ ἡμῶν οἰκονομίαι, τετριμμένωι μὲν πολλοῖς τῶν πατέρων, ἐπαληθεύοντι δὲ καὶ τῆι σωτηρίωι ἐκ παρθένου γεννήσει, τοῦτο ῥάιδιον ὡς οὔτε ἐπικίνδυνον χρὴ παραιτήσασθαι τὴν σὴν ὁσιότητα οὔτε ἐκεῖνο ὑπολογίσασθαι ὡς οὐ χρή σε ἑαυτῶι ἐναντία ἐκθέσθαι. εἰ γὰρ ἡ διάνοιά σου τοῦ αὐτοῦ τοῖς πατράσιν καὶ τῆς ἐκκλησίας διδασκάλοις φρονήματος ἔχεται (τοῦτο γὰρ διὰ πολλῶν καὶ κοινῶν φίλων περὶ σοῦ, δέσποτα, μεμαθήκαμεν), τί λυπεῖ τὸ εὐσεβὲς φρόνημα καταλλήλωι ὀνόματι δημοσιεῦσαι, καὶ τοῦτο τοσαύτης προκειμένης ταραχῆς καὶ [τοσαύτης] ζητήσεως ἐκ σοῦ; τοῦτο γὰρ εὖ ἴσθι, θεοφιλέστατε· κεκίνηται τὸ κεφάλαιον καὶ τοῖς τε μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγὺς σφόδρα αὐτὸ περιτεθρύληται καὶ πλείστη ὅση περὶ τούτου ζάλη ἀδοκήτως τὰς ἐκκλησίας διέλαβεν, τῶν πανταχοῦ πιστῶν ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας ἀλλήλοις καθ' ἑκάστην συρρηγνυμένων τὴν ἡμέραν. καὶ ὅτι τοῦτό ἐστιν ἀληθές, ἀπ'
L III 391 αὐτῶν τῶν πραγμάτων εἴσηι σαφῶς. ἡ γὰρ Δύσις καὶ Αἴγυπτος, τάχα δὲ καὶ Μακεδονία ἔκρινεν ἀπορραγῆναι τῆς ἑνώσεως, ἣν ἱδρῶσι πολλοῖς καὶ πόνοις ἁγίων καὶ ἐπισήμων ἐπισκόπων καὶ μάλιστα τοῦ τὰ πάντα ἁγίου καὶ κοινοῦ ἡμῶν πατρὸς τοῦ μεγάλου Ἀκακίου ἡ τοῦ θεοῦ χάρις τῶι κοινῶι τῶν ἐκκλησιῶν κεχάρισται. τίς γὰρ ἂν μέμψαιτο, εἰ δόξεις λέγειν ἃ φρονεῖς; μᾶλλον δὲ τίς οὐκ ἂν ἀποδέξαιτο, εἰ δέξαιο προσηγορίαν, ἧς τὴν διάνοιαν, ὡς ἔγνωμεν, ἡ σὴ εὐλάβεια κέκτηται, καὶ τοῦτο ὑπὲρ εὐσταθείας καὶ εἰρήνης οἰκουμενικῆς;

Εἰ δοκεῖ δέ, καλοῦ παραδείγματος εἰς καιρὸν ὑπομνήσω σε, οὗ βούλομαί σε καὶ μεμνῆσθαι· οὐδὲ γὰρ χρόνος πολύς ἐστιν ἐξ οὗ παρ' ἡμῖν συμβέβηκεν, ὥστε αὐτὸ καὶ λήθηι παραδοθῆναι. μέμνησαί που πάντως τοῦ μακαρίου Θεοδώρου τοῦ ἐπισκόπου ἐν ἐξηγήσει εἰπόντος τι τῶν οὐ δοξάντων καλῶς εἰρῆσθαι πρώτωι τε σοὶ τῶι καὶ παρρησιασα-

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWR$\Lambda^{t}\Lambda^{c}$, cf. Innocentium [t. IIII 2 p. 71] et Facund. 10, 2

1 σου S δὲ] τὲ D καὶ om. D πρόσ τὸ A 2 τὸ τερπνὸν SDW εἰ om. R ἔχοιεν VMPR ἔχοιμεν A 3 πράγματοσ SDA συμβουλὴν SW ἥξομεν MPSDAWR *descendimus* Λ^{t} ἥξουσι VΛ^{c} 4 ἢ ὑπάρχον R παραυτίκα DA ἂν addidi 4/5 στενωτάτην P 5 ἐνέθηκεν] ἕνεκεν S ἐνέθηκε τοῖσ γράμμασι DA 6 αὐτοῦ om. P 7 μόνης om. SD 8 ὑπὲρ om. D 9 τετριχμμένω S 10 ὡσ οὔτε MPSDWR ὅπερ οὔτε ὡσ VAΛ^{c} locus conceptoris neglegentia corruptus, uoluit τοῦτο οὔτε ὡς χρὴ om. R 11 ἐκείνου S ὑπολογήσασθαι P σε ἑαυτῷ AR σε σεαυτῷ MPW σεαυτῷ VSD ἐναντία SDAR τἀναντία V τὰ ἐναντία MPW σου DARΛ^{tc} ἕωσ S om. VMPW 12 πατράσιν] πράγμασι S τοῖσ διδασκάλοισ τῆσ ἐκκλησίασ SD 13 παρὰ P σὲ W λυπῇ PDW 14 καὶ om. S τοῦτο SDRΛ^{tc} ταῦτα A τότε VMPW περικειμένησ V 15 τοσαύτησ VMPWR om. SDAΛ^{tc} ἔξου R καὶ τοῦτο S εὖ om. V θεοφιλέστατε καλῶσ V 16 τοῖσ SDW οἷσ VMP οἵ AR οἷσ VMP οἵ AR αὐτὸ SDARΛ^{tc} om. VMPW περιτεθρύλληται VPSD περιτεθρύληνται R περιτεθρύλληνται A καὶ om. AR 16/17 αδόκητοσ ζάλη — διέλαβεν περὶ τούτου R 17 ἀδόκητοσ AR ἕνεκεν S 18 συνρηγνυμένων R ἀλήθεια S 19 αὐτῶν VPDΛ^{tc} αὐτῶν τούτων MSAWR εἴη V σαφέσ VW καὶ om. S ἡ αἴγυπτοσ DA 20 ἔκρινεν SDARΛ^{tc} ἔκριναν VMPW 21 τοῦ] καὶ AΛ^{tc} 22 ὃν ἡ D γὰρ] δ' V 23 δόξεις] δοξάζεισ MPW ἀποδέξαιτο — δέξαιο om. S δέξαιο DARΛ^{tc} δέξαιτο MPW δέξεται V 24 εὐσέβεια S εὐσταθίασ VR 25 οἰκουμενικῆσ εἰρήνησ M 26 ὑπομνήσεωσ οὐ βούλομαι S καὶ om. SA 27 οὗ παρ' VMPAW οὗπερ SD 27/28 καὶ λήθη αὐτὸ P λήθην S 28 παραδοῦναι SDW παραδραμεῖν A πωσ SR θεοδώρου] παύλου V 28/29 ἐξήγει S 29 τινα W^{corr} σοὶ καὶ τῷ SD 29—p. 95, 1 πεπαρρησιασμένω SDA παρρησιασμένω R

μένωι κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρόν, ἔπειτα καὶ πᾶσιν τοῖς ἀκούσασιν, καὶ ὅπως ἐκεῖνος αἰσθόμενος τῆς βλάβης καὶ τῆς ταραχῆς, ἣν ὁ μικρὸς ἐνεποίησε τονθορυσμός, ἐννοήσας ὡς ἡ ταραχὴ ποιήσει διάστασιν, μᾶλλον δὲ καὶ ἀντίστασιν, φιλούντων τῶν ἀνθρώπων, εἰ τοιαύτης δράξοιντο ἀφορμῆς, τῆιδε κἀκεῖσε διαιρεῖσθαι, καὶ τὴν ἀντίστασιν αὔξειν τὸν δοκοῦντα βραχὺν εἶναι τοῦ σκανδάλου σπινθῆρα (ὃ δὴ καὶ νῦν παρ' ἡμῖν γεγένηται), ὅπως ὁ γενναῖος ἐκεῖνος ἀναστὰς οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας τὸ παρ' αὐτοῦ λεχθὲν ἀνερυθριάστως ἐπὶ M IIII 1065 χρησίμωι τῆς ἐκκλησίας διωρθώσατο, καὶ διορθωσάμενος, παραχρῆμα ἀπετρίψατο τὴν κατ' αὐτοῦ γεγονυῖαν διαβολήν, οὐ λογισάμενος εἶναί τι σαθρὸν τὴν διόρθωσιν, καὶ τοῦτο πάντων εἰδότων μὲν ὡς σαθρῶς παρ' αὐτοῦ ἐλέχθη τὸ λεχθέν, ἀποδεξαμένων δὲ αὐτὸν τῆς παραυτίκα μεταστάσεως.

4 Ἐγὼ δέ σου τὴν θεοσέβειαν οὐκ ἐπὶ διαβεβλημένηι μεταστάσει τοῦ λόγου προτρέπω οὔτε μὴν ἐναντιότητι μειρακιώδει, ὡς ἄν τις εἴποι, ἀλλ' ἐπειδή σοι πολλάκις πρὸς πολλοὺς εἴρηται, ὡς μεμαθήκαμεν, ὡς οὐκ ἐκτρεπόμενος τὴν εὐσεβῆ ταύτην διάνοιαν μόνον τὸ ὄνομα παραιτῆι, εἰ δέ σοὶ τινὲς τῶν ἐν τῆι ἐκκλησίαι ἐπισήμων καὶ τοῦτο ὑπόθοιντο, οὐκ ἂν παραιτήσαιο ἀνενδοιάστως καὶ θεοτόκον εἰπεῖν τὴν ἁγίαν παρθένον, τούτου ἕνεκα ἐπὶ τὸ σόν σε προτρέπω, προενεγκεῖν ἐκκαλούμενος ὅπερ μεμαθήκαμεν, μὴ διασφάλλεσθαί σε φρονοῦντα, προστιθέντα δὲ ῥῆμα πράγματι καὶ ὄνομα πολλοῖς τῶν πατέρων καὶ συντεθὲν καὶ ῥηθὲν καὶ συγγραφὲν καὶ μὴ παραιτήσασθαι ὅλως ῥῆμα τὴν κατὰ ψυχὴν ἐλέγχον εὐσεβῆ διάνοιαν. τοῦτο γὰρ τὸ ὄνομα οὐδεὶς τῶν ἐκκλησιαστικῶν διδασκάλων παρῄτηται. οἵ τε γὰρ χρησάμενοι αὐτῶι πολλοὶ καὶ ἐπίσημοι οἵ τε μὴ χρησάμενοι οὐκ ἐπελάβοντο τῶν χρησαμένων, καὶ μάτην ἡμεῖς, ὡς ἔοικεν, δῆθεν ἀκριβείας περιττῆς ἕνεκα πρὸς αἱρετικὴν κακοδοξίαν μόνον βλεπούσης τὰς συνειδήσεις τῶν ἀδελφῶν εἰς οὐδὲν δέον πληττομένας περιορῶ- L III 394 μεν, ὄνομα παραιτούμενοι οὗ τὴν διάνοιαν εὖ καὶ καλῶς παραδεχόμεθα. εἰ γὰρ τὸ ἐξ αὐτοῦ σημαινόμενον μὴ παραδεχοίμεθα, λείπεται περὶ πολλὰ ἡμᾶς διασφάλλεσθαι, μᾶλλον δὲ κινδυνεύειν περὶ τὴν ἄρρητον οἰκονομίαν τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. ἀκολουθήσει γὰρ εὐθὺς τῆι τοῦ ὀνόματος τούτου ἀναιρέσει εἴτ' οὖν τῶι ἐξ αὐτοῦ σημαινομένωι τὸ μήτε θεὸν εἶναι τὸν τὴν ἄρρητον οἰκονομίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἀναδεξάμενον μήτε μὴν τὸν θεὸν λόγον κενώσαντα ἑαυτὸν εἰς τὴν τοῦ δούλου μορφὴν ἄφατόν τι περὶ ἡμᾶς ἐπιδεδεῖχθαι φιλαν- Phil. 2, 7 θρωπίας μέγεθος, ἅπερ αἱ θεῖαι γραφαὶ μάλιστα κυροῦσιν τὴν εἰς ἡμᾶς φιλανθρωπίαν, ὅταν τὸν προαιώνιον καὶ συναΐδιον καὶ μονογενῆ τοῦ θεοῦ υἱὸν ἐπὶ τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν ἀπαθῶς τῶι λόγωι καταγάγωσι κατὰ τὸ εἰρημένον τῶι θείωι ἀποστόλωι ἐξαπέστειλεν ὁ Gal. 4, 4 θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικός, ἀποδεικνύντι σαφῶς τὴν τοῦ μονογενοῦς ἐκ παρθένου, ὡς φθάσας ἔφην, ἄρρητον γέννησιν, ἀφ' ἧς γεννήσεως εἰ προσαγο-

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWR$\Lambda^{t}\Lambda^{c}$, cf. Fac. 7, 5

1 κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον M   1/2 αἰσχόμενοσ A αἰσθανόμενοσ R   2 μικρὸσ τότε AR Innoc. τονθορισμὸσ P τῶν θρυσμῶν S τὸν θρυσμὸν R θόρυβοσ V   5 βραχὺν] μικρὸν W   σπιθήρα R   παρ' ἡμῖν νῦν VMPSD   ὑμῖν Innoc. Fac.   7 χρησμῶ R   διορθώσατο VDWR   παραυτίκα V   ἀπερρίψατο A   8 οὐ VMPSW Fac. om. DARΛ^{tc} λιγάμενοσ S   σαθρὸν VMP Fac. ὀρθὸν SDAWRΛ^{tc} τὴν διόρθωσιν] ἢ τὴν ὄρθωσιν SW   καὶ τοῦτο SDARΛ^{tc} καίτοι VMPW   10 μεταβολῆσ DA   12 ἐναντιότητα μειρακιώδη PSDWR   13 ἐντρεπόμενοσ SD   μόνον om. D   14 παραιτῆ VMPW   παρητήσω SD   παρήτησαι AR   σοι om. A   ἐν om. V   15 καὶ om. SDW   τούτου ἕνεκα om. SD   15/16 τὸ σόν σε] τοσόνδε A   16 προσενεγκεῖν VMP διενεγκεῖν W   ἐγκαλούμενοσ R   18 γραφὲν P   ῥῆμα ὅλωσ V   21 δῆθεν om. D   ἕνεκεν S   22 δρώσησ M   πλαττομένασ S   23 εὖ καὶ καλῶς] εὐκόλωσ W   24 παραδεχοίμεθα ARΛ^{t} παραδεχόμεθα VMPSDW   περὶ om. VS   ἡμῖν S   25 γὰρ om. S   26 εἴτ' οὖν — σημαινομένωι om. V   τῶν — σημαινομένων A cf. Fac.   29 ἅπερ VMPSW ὅπερ DR καίπερ A *cum* Λ^{tc} τούτοισ μάλιστα AΛ^{tc} ταῦτα μάλιστα R   τὴν — φιλανθρωπίαν conceptoris incuria addita   30 τὸν] τῶν S   πρὸ αἰώνων SDAR   συναΐδιον μονογενῆ A   31 τούτω ἀπαθῶσ VM τοῦτο ἀπαθῶσ P   τοῦ λόγου R   τῶι — καταγάγωσι] λέγωσι κατελθεῖν A   καταγαγεῖν R   32 γενόμενον MPSARΛ^{tc} γεννώμενον VD om. W   33 γέννησιν ἄρρητον ὡσ φθάσασ ἔφην VMP   εἶπον R

ῥεύοιτο ἡ παρθένος παρὰ τῶν πατέρων, ὥσπερ οὖν καὶ προσαγορεύεται, τούτωι τῶι ὀνόματι,
M IIII 1068 οὐκ οἶδ' ὅτου χάριν τὴν οὐκ ἀναγκαίαν ταύτην ζήτησιν (καί μοι σύγγνωθι) καθ' ἑαυτῶν καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης, ὡς ὁρᾶις, ἀναδεδέγμεθα. κίνδυνος γὰρ οὐδεὶς τὰ αὐτὰ λέγειν τε καὶ φρονεῖν τοῖς ἐν τῆι ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ εὐδοκιμήσασι διδασκάλοις, ὧν περιττὸν μὲν τὰ ὀνόματα ἀπαριθμεῖσθαι· ἐπίστασαι γὰρ αὐτοὺς οὐδενὸς ἧττον, ἐπειδὴ τῶι εἶναι αὐτῶν μαθητὴς αὐτός τε καὶ πάντες ἡμεῖς σεμνυνόμεθα.

Ταῦτα παρ' ἡμῶν συμβουλεύθητι, παρακαλῶ· ταῦτα πρᾶξαι παρακλήθητι· μὴ δῶις χώραν καὶ νομὴν ἑρπούσηι διαστάσει. ἐννόησον γὰρ ὡς εἰ πρὸ τῶν νῦν ἀποσταλέντων γραμμάτων οἱ πολλοὶ ἄσχετοι ἦσαν καθ' ἡμῶν, νῦν δραξάμενοι τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων τούτων παρρησίας τίνες οὐκ ἔσονται καὶ ποίαι οὐ χρήσονται καθ' ἡμῶν τῆι παρρησίαι. ταῦτα ἐγὼ πολλοὺς τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων καὶ τῶν τῆς σῆς φιλοθείας ἐραστῶν παρ' ἐμαυτὸν ἔχων, οἳ ἔτυχον παρεῖναι ἡμῖν τῶν γραμμάτων τούτων τῶν ἀπευκτῶν ἀποδοθέντων, νομίσας καὶ γνησίου ἔργον ποιεῖν κατὰ τὰς ἐμαυτοῦ ὑποσχέσεις καὶ ἀδελφικῆι συμβουλίαι ἀνορθοῦν κάμνουσάν σοι ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν ὑπόληψιν, ἐπέστειλα, εὐχόμενός σου τὴν φιλοθείαν ἀφιλονείκωι τῆι γνώμηι δέξασθαι, ἣν μετὰ φόβου θεοῦ καὶ φίλτρου τοῦ περὶ σὲ καὶ τοῦ ἀσφαλοῦς ἕνεκα τῆς ἐκκλησίας εἰσηγησάμην, οὐ μόνος ὤν, ὡς ἔφην, ἀλλὰ γὰρ παρόντων μοι τῶν περὶ τὸν κύριόν μου τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ἀρχέλαον Ἀπρίγγιον Θεοδώρητον Ἡλιάδην Μελέτιον καὶ τὸν πρόσφατον τῆι τοῦ θεοῦ χάριτι προβληθέντα τῆι Λαοδικέων τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι ἐπίσκοπον Μακάριον, οἳ καὶ δογμάτων ἐντὸς ὑπάρχουσιν καὶ περὶ σὲ διαπύρως διάκεινται, μεθ' ἡμῶν σε εὐχόμενοι, δέσποτα, φρονήματι
L III 395 εὐπειθεῖ χρησάμενον στῆσαι τῶν γραμμάτων τούτων καθάπερ λαίλαπος σφοδροτέραν φοράν, ἱκανήν, εἰ μὲν εἴξαιμεν, μὴ θολῶσαι μηδὲ ταράξαι, εἰ δὲ ἐνσταίημεν, λυπῆσαι. ταῦτα οἰκειούμενοι τὰ σὰ ἡμεῖς μὲν ἐδηλώσαμεν, αὐτὸς δὲ καταδέξασθαι καὶ ἀσμενίσαι καταξίωσον, εἰ μὴ ἄρα τις οὐκ ἀγαπῶν ἡμᾶς παρασκευάσειεν ἐπὶ βλάβηι ἑαυτοῦ τε καὶ τοῦ κοινοῦ καταφρονῆσαι τούτου τοῦ πράγματος. τὸ δοκοῦν, παρακαλῶ, παραχρῆμα ἀντιγράψαι καταξίωσον, μᾶλλον δὲ μὴ τὸ δοκοῦν, ἀλλὰ τὸ συμφέρον.

15 = S 23 A 18. Latine extat in Collectione CT 17

L III 386 Κυρίωι μου ποθεινοτάτωι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Ἰουβεναλίωι Κύριλλος ἐν κυρίωι
M IIII 1057 χαίρειν. Ηὐχόμην μὲν τοῖς τῶν εὐδοκιμησάντων ἴχνεσι καὶ τῆι ὀρθῆι πίστει κατακολου-

---

VM, P [= hk]. S, D [= mn], AWRΛᵗΛᶜ

1 οὖν] αὖ D 2 οὐκ² om. A 3 τὰ αὐτὰ SDAWᵒᵒʳʳΛᶜ ταῦτα RΛᵗ τὸ ταὐτὰ P τῶ ταῦτα V τὸ ταῦτα MW 5 τὸ MPSWR 7 δοὺσ V 8 καὶ νομὴν VMPWRΛᵗᶜ καινοτομὴν A ἢ νομὴν SD ἑρπούσῃ τῇ A διαστάσει καινοτομεῖν D 10 τῇ om. VPW 11 πολλοῖσ MDW τοῖσ S 12 πρὸσ R ἐμαυτῶ DA 13 ἔργου R 14 σου AW, corr. W ἀπέστειλα MPDR ἐχόμενοσ V 15 ἀφιλονείκω τῇ S ἀφιλονείκω D ἀφιλονεικήτω MPAR ἀφιλονεικοτάτη VW ἣν] ἃ A 16 ἀσφαλῶσ S μόνον ὧν ἔφην S 17 μοι om. R τὸν θεοφιλέστατον κύριόν μου τὸν DA 18 ἀπριγγίου θεοδωρήτου ἠλιάδου μελετίου καὶ τοῦ V ἀπερίγγιον S θεοδώριτον MSDA μελίτιον AR τῆι τοῦ om. A τῆι om. R 18/19 προβληθέντοσ V 19 ἐπισκόπου μακαρίου V 20 ὑπάρχειν S διάκεινται] καίονται S εὐχόμενοί σε V εὐχόμενοι A 21 στῆναι SD σφοδροτέραν — ἱκανήν] σφόδρα τὰ σφοδρότερα τὴν κοινὴν S 22 μηδὲ SD ἐνσταίημεν] ἐντείνομεν VMP 24 παρασκευάσει V 25 καὶ τούτου V πραγράματοσ R παραχρῆμα om. VA 26 εἰ ante μᾶλλον adrasum S δὲ om. V

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛᵗΛᶜ

inscr. om. VMPSW κυρίλλου [κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ D] πρὸσ ἰουβενάλιον ἐπίσκοπον [ἐπίσκοπον ἱεροσολύμων A] DA ιε̅ VP numerus abscissus in S κδ' D

28 τῶ κυρίω VM μου om. P ἀδελφῶ ποθεινοτάτω P *Flauiano Iuuenali* Λᶜ κύριλλοσ ἐπίσκοποσ DA 29 μὲν om. DA *probatissimorum patrum* Λᶜ τῆι om. A

θεῖν τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Νεστόριον (τίς γὰρ τῶν εὖ φρονούντων οὐκ ἂν εὔξαιτο δοκιμωτάτους εἶναι τοὺς καθηγεῖσθαι λαχόντας τῶν τοῦ σωτῆρος ποιμνίων;)· ἐπειδὴ δὲ παρ' ἐλπίδας ἡ τῶν πραγμάτων ἡμῖν ἐκβέβηκε φύσις (ὃν γὰρ ἔσεσθαι προσεδοκῶμεν ποιμένα γνήσιον, τοῦτον τῆς ὀρθῆς πίστεως διώκτην εὑρήκαμεν), δεῖ λοιπὸν μνημονεῦσαι τοῦ πάντων [M IIII 1060] ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ λέγοντος οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν, [Mt. 10, 34. 35] ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. εἰ δὲ δὴ καὶ πρὸς γονέας ἡμῖν ὁ πόλεμος ἀνέγκλητός τε καὶ ἀνεπίληπτος, μᾶλλον δὲ καὶ παντὸς ἐπαίνου μεστός, ὅτε τῆι τοῦ Χριστοῦ δόξηι συναθλεῖν ἐγνώκαμεν, πῶς οὐκ ἀνάγκη πᾶσα, καίτοι δακρύοντας ὡς ἀδελφὸν ἀπολέσαντας, τὸν θεοφιλῆ περιζώσασθαι ζῆλον καὶ μόνον οὐχὶ τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν ἐκεῖνο εἰπεῖν εἴ τις πρὸς κύριον, ἴτω πρός με. [Exod. 32, 26] ἐγὼ μὲν γὰρ καὶ δι' ἑνὸς καὶ δευτέρου γράμματος ὡς ἀδελφὸν παρεκάλεσα μὴ ταῖς ἰδίαις [ep. 2. 4] ἀκολουθεῖν ἐννοίαις, ἀλλὰ τῆι ὀρθῆι καὶ ἀποστολικῆι πίστει τῆι παραδοθείσηι ταῖς ἐκκλησίαις, οἰηθεὶς ἀπαλλάξαι αὐτὸν τῆς τῶν αὐτοῦ γραμμάτων σκαιότητος· ἀλλ' οὐδὲν ὤνησε τὸ τῆς διαθέσεως φάρμακον, ἄπρακτος γέγονεν ἡ συμβουλὴ καὶ τοσοῦτον ἀπέσχε τοῦ θέλειν τοῖς τῆς ἀληθείας ἕπεσθαι δόγμασιν, ὥστε καὶ ἐπιστολὴν ἀπέστειλε πρός με μεθ' [ep. 5] ὑπογραφῆς ἰδίας, ἐν ἧι καὶ ἐπιπλήττει μὲν ὡς λυπούμενος, διωμολόγηκε δὲ σαφῶς θεοτόκον οὐκ εἶναι τὴν ἁγίαν παρθένον, ὅπερ ἐστὶν ἐναργῶς εἰπεῖν μὴ εἶναι θεὸν ἀληθῶς τὸν Ἐμμανουήλ, ἐφ' ὧι τὰς τῆς σωτηρίας ἔχομεν ἐλπίδας. οἰηθεὶς δὲ ὅτι καὶ τὴν Ῥωμαίων [L III 387 Coll. Veron. 3. 4] ἐκκλησίαν συναρπάσαι δυνήσεται, ἔγραψε πρὸς τὸν κύριόν μου τὸν εὐλαβέστατον καὶ θεοσεβέστατον ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργὸν Κελεστῖνον τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἐπίσκοπον, ἐνθεὶς ταῖς ἐπιστολαῖς τῶν αὐτοῦ δογμάτων τὴν διαστροφήν. πέπομφε δὲ καὶ ἐξηγήσεις πολλάς, ἐξ ὧν ἐλήλεγκται φρονῶν τὰ διεστραμμένα, καὶ κατεγνώσθη λοιπὸν ἀραρότως ὡς αἱρετικός. ἐπειδὴ τοίνυν ὁ μνημονευθεὶς εὐλαβέστατος καὶ θεοσεβέστατος τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἐπίσκοπος Κελεστῖνος φανερὰ γέγραφε περὶ αὐτοῦ καὶ πέπομφε πρός με τὰς ἐπιστολάς, [ep. 9-12] δεῖν ᾠήθην ἀποστεῖλαι ταύτας καὶ ἀκονηθεῖσαν οἴκοθεν εἰς εὐσεβῆ ζῆλον τὴν σὴν θεοσέβειαν [PG 105] διαναστῆσαι διὰ τοῦ γράμματος, ὅπως ἂν ἐκ μιᾶς ψυχῆς καὶ συντόνου προθυμίας τὴν εἰς Χριστὸν ἀγάπην ζωσώμεθα καὶ σώσωμεν λαοὺς κινδυνεύοντας καὶ στήσωμεν ἐκκλησίαν τὴν οὕτω διαφανῆ, σύμφρονες δηλονότι γεγονότες ἑκάστοις ἅπαντες καὶ κατὰ τὸν ὁρισθέντα τύπον ἐπιστέλλοντες αὐτῶι καὶ τοῖς λαοῖς. ἂν μὲν ὠφελήσωμεν καὶ μεταστήσωμεν κατὰ τὸ ἀληθὲς αὐτὸν ὧν πεφρόνηκεν, κεκερδάκαμεν ἀδελφὸν καὶ σεσώκαμεν ποιμένα· ἐὰν δὲ ἄπρακτος ἡμῶν ἡ συμβουλὴ γένηται, αὐτὸς ἑαυτῶι ἐπιγράψας τὸ συμβὰν αὐτῶι τῶν ἰδίων πόνων ἔδεται τοὺς καρπούς. [Ies. 3, 10] δεῖ δὲ ἡμᾶς ἀναγκαίως καὶ τῶι φιλοχρίστωι καὶ εὐσεβεστάτωι βασιλεῖ, καὶ ἅπασι δὲ τοῖς ἐν τέλει γράψαι καὶ συμβουλεῦσαι μὴ προτιμῆσαι τῆς εἰς Χριστὸν εὐσεβείας ἄνθρωπον, ἀλλὰ χαρίσασθαι τῆι οἰκουμένηι τὸ βέβαιον εἰς

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛᵗΛᶜ

3/4 γνήσιον ποιμένα D 4 εὕρομεν DA διὸ δεῖ W 6 γὰρ om. S 7 ἡμῖν om. Λᶜ ἀνεπίληπτόσ τε καὶ ἀνέγκλητοσ S μᾶλλον δὲ om. P 8 τοῦ om. A δόξει P ἐδώκαμεν P 9 ὀλέσαντασ A *lapsum* Λᵗᶜ θεοφιλεῖ P περισώζεσθαι P περισώσασθαι S 10 τοῖς] τὴν P ἐκεῖ ἐκεῖνο MP, corr. k 12 ταῖσ SDAΛᵗᶜ ταῖσ ἁγίαισ VMPW 13 ἀπαλλάξειν VMPW τῆς — γραμμάτων om. S 14 συμβουλία V 15 ἐπιστολὰσ DA ἀποστεῖλαι VMPW 16 αἷσ SD μὲν] με A 17 οὐκ] εἰπεῖν μὴ V ἀληθῶς om. V 18 ὃν W τῆς σωτηρίας] σωτηρίουσ V 19 εὐλαβέστατον καὶ om. P 19/20 θεοφιλέστατον D 22 ὡς om. A 23 καὶ θεοσεβέστατος om. P θεοφιλέστατοσ DA 23/24 ἐπίσκοποσ τῆσ — ἐκκλησίασ SDA 25 ταῦτασ πρὸσ σὲ W εἰς om. S 26 διαστῆσαι D ψυχῆσ μιᾶσ M 27 ζησώμεθα M 27/28 καὶ — διαφανῆ om. V 28 διαφωνῆ M om. spatio rel. W γεγονότεσ δηλονότι V 29 αὐτῶι] *et clero* Λᶜ 30 πεφρόνηκασ S *sapuit et docere praesumpsit* Λᶜ τὸν ἀδελφὸν V 31 γίνηται M ἑαυτοῦ MW ἐπιγράψασ SDΛᵗᶜ γράψασ VMPAW αὐτῷ MPAWΛᵗ ἑαυτῷ V αὐτὸσ SD *et clero* Λᶜ 32 οἰκείων V κόπων S τοὺσ καρποὺσ ἔδεται M 33 εὐλαβεστάτω S πᾶσι DA δὲ om. S μὴ] καὶ M

πίστιν ὀρθὴν καὶ ποιμένος ἀπαλλάξαι πονηροῦ τὰ θρέμματα, εἰ μὴ ταῖς ἁπάντιων εἴκει συμβουλαῖς.

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα· σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίωι προσαγορεύει.

16 = S 21 A 35. Latine extat in Collectione CT 14

L III 379 Κυρίωι μου ἀγαπητῶι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Ἀκακίωι Κύριλλος ἐν κυρίωι χαίρειν.
M IIII 1053 PG 77, 97 Οἱ σφόδρα λυπούμενοι καὶ φροντίδι τετρωμένην ἔχοντες τὴν καρδίαν οὐ μικρῶς ἔχουσι
παραψυχήν, ὅταν τισὶ τῶν ὁμογνωμόνων τὰ ἐφ' οἷς λελύπηνται, λέγωσι. τοιοῦτός τις
γέγονα κἀγώ· διά τοι τοῦτο τῆι σῆι τελειότητι γράψαι δεῖν ᾠήθην τὰς αἰτίας ἐφ' αἷς
εἰκότως, ὥς γε οἶμαι, λελύπημαι, μᾶλλον δὲ καὶ ἔτι λυποῦμαι. οὐ γὰρ ἤρκεσε τῶι εὐλα-
βεστάτωι ἐπισκόπωι Νεστορίωι τὸ ἐπ' ἐκκλησίας εἰπεῖν ἃ ἐπ' ἐκκλησίας ἐσκανδάλισε καὶ
παρέλυσε πίστιν τὴν ἐπὶ τῶι πάντων ἡμῶν σωτῆρι Χριστῶι, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἠνέσχετο Δωρο-
θέου τινὸς ἐπισκόπου τολμήσαντος ἐπ' ἐκκλησίας καὶ συνάξεως εἰπεῖν ἀναφανδόν· εἴ τις
λέγει θεοτόκον τὴν Μαρίαν, ἀνάθεμα ἔστω. τί τοίνυν δράσομεν ἐν ἐκκλησίαι ὀρθοδόξων
L III 382 ἀναθεματισθέντες μετὰ τῶν ἁγίων πατέρων; εὑρίσκω γὰρ ἐν συγγραφαῖς καὶ τὸν τῆς ἀοιδί-
μου μνήμης ἐπίσκοπον Ἀθανάσιον πλειστάκις αὐτὴν ὀνομάσαντα θεοτόκον, καὶ τὸν μακά-
ριον δὲ πατέρα ἡμῶν Θεόφιλον καὶ ἑτέρους πολλοὺς τῶν ἁγίων καὶ κατὰ καιροὺς ἐπισκό-
πων, τοῦτο μὲν Βασίλειον, τοῦτο δὲ Γρηγόριον, καὶ αὐτὸν δὲ τὸν μακάριον Ἀττικόν. οὐ-
δεὶς δὲ οἶμαι τῶν ὀρθοδόξων θεοτόκον αὐτὴν δέδιεν εἰπεῖν, εἴπερ ἐστὶν ἀληθὲς ὅτι θεός
ἐστιν ὁ Ἐμμανουήλ. γεγόνασι τοίνυν ἀνάθεμα πρὸς θεὸν ὄντες ἅγιοι πατέρες, καὶ
πάντες δὲ ὅσοι τοῖς ὀρθοῖς τῆς ἀληθείας ἑπόμενοι δόγμασι θεὸν ὁμολογοῦσι Χριστόν,
καὶ οὐ μέχρι τούτων ἡ ἐκ τοῦ πράγματος ζημία, ἀλλὰ γὰρ καὶ διεστράφησαν αἱ τῶν λαῶν
γνῶμαι. τεθρήνηκα γὰρ ἀκούων τοὺς μὲν εἰς τοῦτο πεσόντας ἀπιστίας ἤδη καὶ ἀμαθίας,
ὡς μηδὲ θεὸν ὁμολογεῖν τὸν Χριστόν, τοὺς δὲ κἂν εἰ ἕλοιντο ὁμολογεῖν ὅλως αὐτὸν θεόν,
μηδὲν ὑγιὲς ἐπ' αὐτῶι δοξάζειν, ἀλλ' εὐδοκίαι καὶ χάριτι μεθ' ἡμῶν κεκλῆσθαι πρὸς τοῦτο
λέγοντας. ταῦτα θρήνου καὶ οἰμωγῆς ἄξια. ποία γὰρ ὅλως ἡ χρεία καὶ εἰς μέσον
ἄγεσθαι τὰ οὕτως λεπτὰ καὶ κεκρυμμένα; διὰ τί δὲ μὴ μᾶλλον ἠθικαῖς ἐξηγήσεσιν ὠφε-
λοῦμεν τοὺς λαούς, εἰ μὴ σφόδρα ἔχομεν ἱκανῶς εἰς ἀκρίβειαν τὴν δογματικήν; ἐπειδὴ
δὲ μονάζουσι τοῖς κατὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν τεθορυβημένοις ἐκ τῶν τοιού-
ep. 1 των ἀναγνωσμάτων ἢ γοῦν ἐξηγήσεων τὸν ὀρθὸν τῆς πίστεως ἐξηγησάμεθα λόγον, ἐκπε-
πολέμωται καὶ γέγονεν ἐχθρὸς καὶ συλλέγει τινὰς ἀγύρτας καὶ ἀπεγνωσμένους καὶ παρα-
σκευάζει ψεύδεσθαι κατ' ἐμοῦ τινὰ ἐπὶ πολλῶν, καὶ τάχα δικαίως. εἰ γὰρ εἴχομεν ζῆλον

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛ^{t}Λ^c

1 ὀρθὴν πίστιν M ἥκει V 2 συμβουλιαῖσ V συμβουλίαισ S 3 περὶ σὲ P παρὰ σοῦ M

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛ^{t}Λ^c

inscr. κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ [τοῦ αὐτοῦ A] πρὸσ ἀκάκιον ἐπίσκοπον βερροίασ περὶ τοῦ αἱρετικοῦ νεστορίου DAΛ ι̅ς̅ VMP numerus abscissus S κβ' D

5 τῶ κυρίω V τῶ τῆσ βερο . . . ἐπισκόπω κυρίω S μου om. M ἀγαπητῶ καὶ συλλειτουργῶ ἀδελφῶ MPW ἀγαπητῶ om. V 6 μικρὰν W 7 λέγουσι V 8 τοι om. P τε M 9 ἠρκέσθη MPW 9/10 εὐλαβεστάτω καὶ θεοσεβεστάτω S 10 ἐκκλησίαισ S ἐπ' VMAWΛ^{tc} πάσασ P τὰσ SD 11 παραλῦσαι S ἡμῶν om. DA γὰρ om. SD καὶ om. P 12 ἀναφανδὸν SDΛ^{tc} om. VMPAW 13 ἐκκλησίαισ S ὀρθοδόξω V ὀρθόδοξοι Λ^c 14 γραφαῖσ P 15 ἐπίσκοπον om. DA ταύτην A 16 ἁγίων om. A καὶ om. DA 19 οἱ πρὸσ W τὸν θ̅ν̅ SD 20 δὲ SDAΛ$_{tc}$ om. VMPW τῆσ ἀληθείασ ὀρθοῖσ A θεὸν om. Λ^t τὸν χ̅ν̅ SD 21 ἐκ om. A γὰρ om. PS 23 θεὸν om. Λ^t εἰ om. SDA ὅλωσ ὁμολογεῖν S 24 μὴ δὲ S 25 ἡ MW ἣν M^{corr} P 27 εἴχομεν SDA ἀκριβῶσ W 28 τὴν^2 om. VMPW τῶν om. VMPW 29/30 ἐκπεπολέμωται — συλλέγει om. P 30 κατεγνωσμένουσ VMPW καὶ om. P 30/31 κατασκευάζει DA 31 τινὰ ἐπὶ πολλῶν κατ' ἐμοῦ S ἔχοιμεν P

θεοῦ καὶ τῆς τῶν πατέρων φιλοθείας ἐγινόμεθα μιμηταί, πάλαι ἂν ἦμεν κατὰ τῶν τετολ-
μηκότων φλυαρῆσαι κατὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀναθεματισάντων ἡμᾶς τε τοὺς ζῶντας καὶ τοὺς M IIII 1056
πρὸς θεὸν ὄντας ἤδη πατέρας ἁγίους ψῆφον ὁσίαν ἐξενέγκαντες, δι' ἧς ἦν εἰκὸς θεραπεύε- PG 100
σθαι καὶ τοὺς εἰς πίστιν ἠδικημένους τῶν λαῶν.

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα· σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίωι προσαγορεύει.

17 = S 22 A 36. Latine extat in Collectione CT 15

Τῶι δεσπότηι μου τῶι τὰ πάντα ἁγιωτάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι Κυρίλλωι Ἀκάκιος ἐν κυρίωι χαίρειν. Ἐνέτυχον γράμμασι τῆς σῆς θεοσεβείας ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἡμῖν ἀποδοθεῖσιν ἀπευκτοῖς, δακρύων καὶ θρήνου μεστοῖς, τῶν κατὰ Κωνσταντινούπολιν θρυλουμένων ἕνεκεν, καὶ κρατεῖ τὸ βάθος τῆς κατὰ Χριστὸν πίστεως, καθὸ δεῖ, μετέχουσιν, ὡς περιττὸν ἦν τοῦτο καὶ τὴν ἀρχὴν εἰς μέσον ἀχθῆναι. τί γὰρ ὤνησεν Ἀπολινάριος ὁ Λαοδικεύς, εἷς ὢν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὁ μέγας ἀγωνιστὴς ὁ ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς πίστεως κρα-
ταιῶς πρὸς τοὺς ἐχθροὺς μαχεσάμενος θαρσήσας ἑαυτοῦ τῆι σοφίαι καὶ ἐθελήσας παρεισα- L III 383
γαγεῖν ἐξ ἀπόρων πόρους τινὰς τῆι καθαρᾶι καὶ ἀδόλωι τοῦ Χριστοῦ πίστει; οὐ παρεσκεύασεν ἐν τοῖς σχισματικοῖς ἑαυτὸν παρὰ τῆι καθόλου ἐκκλησίαι λογισθῆναι; οὐκ εἴρηται τινὶ τῶν πρὸ ἡμῶν ἐπισκόπων ἀναστεῖλαι βουλομένωι τὰ ὑπὲρ ἄνθρωπον μὴ περιεργάζεσθαι τοὺς εὖ διακειμένους, ἐρρωμένηι τῆι διανοίαι καὶ ἐντελεῖ συνέσει ταύτην ῥήξαντι τὴν φωνήν· »πῶς ὁ πατὴρ τὸν μονογενῆ ἐγέννησε, σιωπῆι τιμάσθω«; καὶ προιόντος τοῦ λόγου ἀπηριθμήσατο ὡς διαλανθάνει ἥδε ἡ ἔρευνα κατὰ μικρὸν πάσας ὁμοῦ τὰς κατ' οὐρανὸν δυνάμεις, μήτι γε ἀνθρώπους καὶ ἔννοιαν ἀνθρώπων. πῶς δὲ οὐκ ἀναγκαία καὶ πρέπουσα
ἡ παραίνεσις τῶν θείων γραφῶν ἐκδιδάσκουσα· βαθύτερά σου μὴ ζήτει καὶ ἰσχυρό- Sir. 3, 21
τερά σου μὴ περιεργάζου· ἃ προσετάγη σοι, ταῦτα διανοοῦ, οὐ γάρ ἐστι σοι χρεία τῶν κρυπτῶν; οἱ δὲ ὑπεραπολογεῖσθαι ζητοῦντες τῶν ταῦτα ἐννοῆσαι καὶ φράσαι ἐπιχειρησάντων παρόμοιόν τι λέγουσι πεπονθέναι ὧν ὑπέμεινεν ὁ μακάριος Παυλῖνος ὁ ἐπίσκοπος, ὃς παρῃτεῖτο τρεῖς ὑποστάσεις λέγειν ῥητῶς, δυνάμει καὶ ἀληθῶς ταῦτα φρονῶν, ταῦτα μετιών, ἠκολούθησε δὲ τοῖς Δυτικοῖς θεοφιλέσιν ἐπισκόποις τῶι ἐστενῶσθαι τὴν Ῥωμαικὴν φωνὴν καὶ μὴ δύνασθαι πρὸς τὴν ἡμετέραν τῶν Γραικῶν φράσιν
τρεῖς ὑποστάσεις λέγειν. πλὴν ὅτι χρὴ πάντας ἡμᾶς τοὺς δυναμένους συναλγεῖν καὶ PG 101

18—20 locum non inueni

V, M [usque ad 8], P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AW$\Lambda^{t}\Lambda^{c}$

1 ἐγενόμεθα A 2 ἀναθεματίσαντασ S τούσ τε D τοὺσ VS 3 τὸν θν̅ S ἐξενεγκόντεσ SD ἧσ ἦν VMPWΛ^{c} ἧσ ἂν SD ἦν A 4 ἠδικημένους] ἤδη κειμένουσ P 5 πρόσειπε — προσαγορεύει om. AΛ^{tc} σὲ — προσαγορεύει om. V ἐμοὶ SD

inscr. ἀκακίου ἐπισκόπου [om. S] βεροίασ [βερροίασ D om. A] πρὸσ κύριλλον SDA cf. Λ^{tc} ιζ̅ VMP κβ̅ S κγʹ D

7 ἁγίω AΛ^{tc} καὶ θεοφιλεστάτωι om. M 8—p. 100, 15 om. M pro iis ponendo Ἡ τοιαύτη ἐπιστολὴ διαλαμβάνει ὅτι ἐδεξάμεθα τὴν σταλεῖσάν μοι ἐπιστολήν τε καὶ τὰ ἐν αὐτῆι διδαχθέντα.... [fere 12 litterae oblitteratae] ἐποίησα δὲ κτλ. 9 θρήνου SDAΛ^{tc} θρήνων VPW 9/10 θρυλλουμένων VPSDW 10 ἕνεκεν PAWΛ^{tc} ἕνεκεν ἐν οἷσ VSD πάθοσ V, noli βάθος coniungere cum τῆς πίστεως δεῖ VSW δὴ PDAΛ^{tc} 12 ἐν om. PW ὁ ὑπὲρ] οὐ περὶ D 12/13 ὁ κραταιῶσ SDAΛ^{tc} 13 θαρρήσασ DA 13/14 παραγαγεῖν A 14 ἀπόρου D 14/15 παρεσκευάσαμεν V 15 σχηματιστικοῖσ SD 16 ἀναγγεῖλαι VPW 17 ἐντελεῖ] ἐν τελείων P 18 μονογενῆ] υἱὸν PW 19 διαλανθάνοι P πάσασ ὁμοῦ κατὰ μικρὸν S 20 μήτοι PD καὶ πρέπουσα om. S 21 βαρύτερά VA 22 περιεργάζου SDA ἐξέταζε VPW προετάγη D 22/23 ἔστι σοι χρεία SDA χρεία σοι VPW 23 ἀπολογεῖσθαι ζητοῦντεσ ὑπὲρ S νοῆσαι S 23/24 καὶ φράσαι om. D 24 λέγει S 25 ἀληθεία SDW 25/26 τὰ αὐτὰ SD 26 ταῦτα μετιών om. W τὰ αὐτὰ SDA μετρῶν Λ^{t} θεοφιλεστάτοισ SDA 27 γραικῶν SDAΛ^{tc} γραφῶν VPW 28 λέγειν ῥητῶσ W

συμπάσχειν τῆι ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι καταστεῖλαι τὴν ἐξαγγελθεῖσαν φωνήν,
ὅπως μὴ πρόφασις δοθῆι τοῖς διασχίζειν καὶ διατέμνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ ἑτοίμως ἔχουσι.
διὸ χρὴ τὴν σὴν ἐντελῆ καὶ ἀπηρτισμένην σύνεσιν, εἰ καί τι τοιοῦτον τὴν ἀρχὴν ἐλέχθη
M IIII 1057 τὸ λυπεῖν καὶ διαταράττειν πολλοὺς τῶν εὐλαβῶν καὶ φιλοχρίστων δυνάμενον, καταστεῖλαι
τὸ κινηθέν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα, ὡς φθάσας ἔφην, πολλοὶ τῶν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἰς
τὴν Ἀντιόχειαν ἀφικνουμένων, ἔτι μὴν καὶ πρὸς ἡμᾶς, τοῦτο μὲν κληρικῶν, τοῦτο δὲ λαικῶν,
συνηγορεῖν δοκοῦσι τῶι ῥηθέντι ῥητῶι οὐκ ἐναντίως ἔχοντι κατὰ διάνοιαν τῆι ἀποστολικῆι πίστει,
προσέτι δὲ καὶ τῆι τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων περὶ τοῦ ὁμοουσίου θεσπι-
σθείσηι καὶ διαδοθείσηι εἰς πᾶσαν τὴν καθόλου ἐκκλησίαν. τὸ τοίνυν συνετὸν καὶ συμπαθητικὸν
καὶ ἐντελὲς τῆς σῆς ἱερωσύνης καιροῦ καλοῦντος ἐπιδείξασθαι καταξίωσον, μεσιτευούσης
σου τῆς ἁγιωσύνης τῶι ῥηθέντι ῥητῶι πρὸς τοὺς ἀκούσαντας καὶ διαρραγέντας, ὥστε σου
τὴν ἁγιωσύνην ἐκεῖνα φρονῆσαί τε καὶ ἐπιτελέσαι, ἃ δυνήσεται, χειμαζομένης ἐπὶ τοῦ
παρόντος τῆς καθόλου ἐκκλησίας, ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς ὕψος ἀναπεμφθῆναι, δεσποτι-
κῆι τινι φωνῆι χρώμενον καὶ ἐπινοοῦντα τῆι νοητῆι θαλάττηι ἐπὶ τοῦ παρόντος δοκούσηι
Mc. 4, 39 διαταράττεσθαι καὶ ἐπάγοντα τὸ σιώπα, πεφίμωσο.

Ἐποίησα δὲ ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν τῆς σῆς θεοσεβείας τῶι τὰ πάντα ἁγιωτά-
L III 386 τωι καὶ θεοφιλεστάτωι Ἰωάννηι τῶι τῆς Ἀντιοχέων ἐπισκόπωι, καὶ κατακούσας μετὰ πολλῆς
τῆς συναισθήσεως καὶ συμπαθείας, τὰ αὐτὰ ἡμῖν πρεσβυτικὴν ἄγουσιν ἡλικίαν νεωστὶ εἰς
ἐπισκοπὴν ἐληλυθώς (ὃς τῆι τοῦ θεοῦ χάριτι ἀκμάζει ἐν τοῖς τῆι ἐπισκοπῆι προσεῖναι
ὀφείλουσιν ἐπάθλοις, ὡς μέγα ἐπ' αὐτῶι φρονεῖν καὶ σεμνύνεσθαι πάντας τοὺς τῆς Ἀνατο-
λικῆς διοικήσεως θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους) παρακαλῶν σου τὴν θεοσέβειαν καταλαμβά-
νεται ὥστε σου τὴν ἁγιωσύνην τῆι προσούσηι αὐτῆι συνέσει χρησαμένην μεταχειρίσασθαι τὸ
ἐπισυμβὰν οὐκ ἀνεκτὸν ῥῆμα, ὡς δι' ὧν λαλεῖς, δι' ὧν πράττεις, τὸ ἀποστολικὸν καιροῦ
2 Cor. 10, 8 καλοῦντος ἐπιδείξηι τὸ φάσκον· ἐὰν γὰρ θέλω χρήσασθαι τῆι ἐξουσίαι, ἧι ἔδωκεν ἡμῖν ὁ
θεὸς εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι. τὸν δὲ πο-
θεινότατον τὸν τὰ γράμματα ἡμῶν ἐπαγόμενον πιστὸν ὄντα καὶ Χριστιανὸν ἐκ προγόνων
καταξίωσον τῆι ἐνούσηι καὶ ἐνυπαρχούσηι σοι φιλαγαθίαι προσέσθαι καὶ ἐν οἷς ἂν δεηθείη,
προνοίας αὐτὸν ἀξιῶσαι τῆς σοι πρεπούσης.

Πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα ἐγώ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πλεῖστα προσαγορεύομεν.

V, M [inde a 16 ἐποίησα], P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AW$\Lambda^{t}\Lambda^{c}$

1 ποιῆσαι VPW 2 τέμνειν S 3 τοιοῦτο W 4 λυποῦν VPW τοὺσ πολλοὺσ P 5/6 εἰσ τὴν [τὴν om. D] ἀντιόχειαν — καὶ SDA ἀφικνουμένων εἰσ ἀντιόχειαν καὶ VPW 7 οὐκ om. P 8/9 θεσπισθεῖσαν καὶ διαδοθεῖσαν W 9 δοθείση P 10 καὶ ἐντελὲσ om. VPW 11 καὶ ὡσ PW 12 φρονῆσαί τε καὶ om. VPW 13 καθόλου om. VPW 14 τινι] τῆ P χρώμενον φωνῆ DA ἐπινοοῦντα SDWΛ^{tc} ἐπιτιμῶντα VA ἐπιφωνοῦντα P θαλάσση SD 15 καὶ ἐπάγοντα om. PW καὶ ἐπάδοντα V 16 θεοσεβείας] ἁγιωσύνησ WΛ^{t} 16/17 τὰ — θεοφιλοστάτω SDAΛ^{tc} ἁγιωτάτω VMPW 17 ἰωάννη — ἐπισκόπω DAΛ^{tc} ἐπισκόπω ἰωάννη τῶ τῆσ ἀντιοχείασ VMPSW 17—29 καὶ κατακούσας — προσαγορεύομεν om. M 17/18 μετὰ — συμπαθείας om. VPW ἡμῖν VPWΛ ἡμῖν βούλεται SD ἡμῖν φρονεῖ A 19 ὃσ — χάριτι VW ὃσ ἐν τῆ — χάριτι P ὅστισ [ὃσ S] χάριτι θῦ SDA τῆσ ἐπισκοπῆσ SA προσιέναι A 20 καὶ σεμνύνεσθαι om. VPW 20/21 ἀνατολικῆσ διοικήσεωσ SDAΛ ἀνατολῆσ VPW θεοφιλεστάτους om. VPDW θεοσέβειαν ὡσ DA 21/22 καταλαμβάνεται VPWAΛ παραλαμβάνεται SD 22 τῆι — χρησαμένην om. VPW αὐτῆσ D 23 ὥστε SD om. A 23/24 καιροῦ καλοῦντος om. VPW 24 γὰρ om. VPW 25—28 τὸν δὲ — πρεπούσης om. VPW 26 ἡμῖν A 27 προσέσθαι scripsi *suscipere* Λ προέσθαι A προσήσεσθαι S προστήσεσθαι D 28 καταξιῶσαι A 29 σὺν[1]] ἐν W ἡμῖν P πλεῖστα om. VPW

18 = S 10 A 21. Latina uersio extat in Collectione CT 4

Διαμαρτυρία προτεθεῖσα ἐν δημοσίωι κατὰ τῶν κληρικῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ L III 338 M IIII 1008
κατὰ ἐκκλησίαν ἐμφανισθεῖσα ὡς ὅτι ὁμόφρων ἐστὶ Νεστόριος Παύλου τοῦ Σαμοσατέως
τοῦ ἀναθεματισθέντος πρὸ ἐτῶν ρξ̄ ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων ἐπισκόπων

Ὁρκίζω τὸν λαμβάνοντα τόδε τὸ χαρτίον κατὰ τῆς ἁγίας τριάδος ὥστε φανερὸν
αὐτὸ ποιῆσαι ἐπισκόποις πρεσβυτέροις διακόνοις ἀναγνώσταις λαικοῖς οἰκοῦσι Κωνσταν- M IIII 1009
τινούπολιν ἔτι τε καὶ τὸ ἴσον αὐτοῖς ἐκδοῦναι πρὸς ἔλεγχον τοῦ αἱρετικοῦ Νεστορίου ὅτι
ὁμόφρων ἐστὶ τοῦ ἀναθεματισθέντος Παύλου τοῦ Σαμοσατέως πρὸ ἐτῶν ἑκατὸν ἑξήκοντα
ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων πατέρων ἐπισκόπων. ἔστι δὲ τὰ παρ' ὁποτέρων εἰρημένα οὕτως

Παῦλος εἶπε· Μαρία τὸν λόγον οὐκ ἔτεκε. Νεστόριος συμφώνως εἶπεν· οὐκ ἔτε- Loofs, Nestoriana p. 252, 5. 6
κεν, ὦ βέλτιστε, Μαρία τὴν θεότητα.

Παῦλος· οὐδὲ γὰρ ἦν πρὸ αἰώνων. Νεστόριος· καὶ μητέρα χρονικὴν τῆι δημιουρ- ibid. p. 245, 18. 19
γῶι τῶν χρόνων ἐφιστῶσι θεότητι.

Παῦλος· Μαρία τὸν λόγον ὑπεδέξατο καὶ οὔκ ἐστι πρεσβυτέρα τοῦ λόγου. Νε- ibid. p. 373, 17
στόριος· πῶς οὖν Μαρία τὸν ἑαυτῆς ἀρχαιότερον ἔτεκεν;

Παῦλος· Μαρία ἔτεκεν ἄνθρωπον ἡμῖν ἴσον. Νεστόριος· ἄνθρωπος ὁ τεχθεὶς ἐκ ibid. p. 373, 11
παρθένου.

Παῦλος· κρείττονα δὲ κατὰ πάντα, ἐπειδὴ ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ ἐξ ἐπαγγελιῶν καὶ
ἐκ τῶν γεγραμμένων ἡ ἐπ' αὐτῶι χάρις. Νεστόριος· τεθέαμαι γάρ φησι, τὸ πνεῦμα ibid. p. 293, 20-294, 2
καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, τὸ τὴν ἀνάληψιν αὐτῶι χα- Ioh. 1, 32
ρισάμενον (ἐντειλάμενος, φησί, τοῖς ἀποστόλοις οὓς ἐξελέξατο, διὰ πνεύματος Act. 1, 2
ἁγίου ἀνελήφθη), τοῦτο δὴ τὸ τηλικαύτην Χριστῶι χαρισάμενον δόξαν.

Παῦλος· ἵνα μήτε ὁ ἐκ Δαυὶδ χρισθεὶς ἀλλότριος ἦι τῆς σοφίας μήτε ἡ σοφία ἐν
ἄλλωι οὕτως οἰκῆι. καὶ γὰρ ἐν τοῖς προφήταις ἦν, μᾶλλον δὲ ἐν Μωσεῖ, καὶ ἐν πολλοῖς
κυρίοις, μᾶλλον δὲ ἐν Χριστῶι ὡς ἐν ναῶι. καὶ ἀλλαχοῦ λέγει ἄλλον εἶναι τὸν Ἰησοῦν
Χριστὸν καὶ ἄλλον τὸν λόγον. Νεστόριος· μὴ ἐγχωρεῖ τὸν πρὸ πάντων τῶν αἰώνων ibid. p. 378, 18. 19
γεννηθέντα ἄλλο ἅπαξ γεννηθῆναι, καὶ ταῦτα θεότητι; Cassian. c. Nest. 6, 9[3]

2—27 θεότητι adfert Anastasius Sinaita in Hodego 20, lectiones adfero, sed non omnes ex codice Monacensi 467 [H] et excerptorum codice Parisino 1115 [X]

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AW$\Lambda^t\Lambda^c$

ιη̄ VMP ῑ S ια' D 2—4 δημοσίωι — ἐπισκόπων] κωνσταντινουπόλει A 2 δημοσία P κατὰ VMPWΛ παρὰ SDHX 3 ἐκκλησίαν SDHΛ τὴν ἐκκλησίαν X ἐκκλησίασ VPW propter scripturam abbreuiatam de M non constat 4 τοῦ ἀναθεματισθέντος — ἐπισκόπων om. HX ἑκατὸν ἑξήκοντα PA ἑξήκοντα V ἀπὸ PSW 5 μεταλαμβάνοντα X λαβόντα SDAW 6 ποιῆσαι αὐτὸ S 6/7 κωνσταντινουπόλει S 7 αὐτοῦ HXΛ^c 8 πρὸ — ἑξήκοντα om. V ρξ̄ MSnWHX 9 ἀπὸ PSWHX πατέρων om. DAΛ δὲ καὶ S καὶ D παρ' ὁποτέρων SD παρὰ ὁποτέρων H *ab utrisque* Λ^c παραποτέρων X παρὰ πρων̄ MPW om. VA 10 ὁ σαμοσατεὺσ παῦλοσ DA τὸν om. DA σύμφωνα A 12 παῦλοσ [ὁ σαμοσατεὺσ παῦλοσ DA] εἶπεν DAHXΛ γὰρ ἦν] παρῆν S νεστόριοσ εἶπε DAHXΛ 13 ἐφίστησι P ἐφιστῶν W ἐφεστώση X 14 παῦλοσ εἶπε DAHXΛ 14/15 νεστόριοσ εἶπε DAHXΛ 15 ἀρχαιότερον αὐτῆσ S 16 παῦλοσ [ὁ σαμοσατεὺσ παῦλοσ A] εἶπε DAHΛ παῦλοσ λέγει X ἡμῖν ἀν̄ον S νεστόριοσ εἶπεν DAHXΛ 18 παῦλοσ [ὁ σαμοσατεὺσ παῦλοσ A] εἶπε DAHXΛ ἐπειδὴ καὶ ἐκ Λ^c ἐξ om. S ἀγγελων A 19 ἡ] ἦν Λ^c νεστόριοσ εἶπε DAHXΛ γάρ SHXΛ om. VMPDAW 20 ὡσ A τὸ om. P 21 τοῖσ ἀποστόλοισ φησὶν DA 22 δὲ P τῶ χω̄ SD αὐτῶι Λ^c χαρισάμενον χω̄ A 23 παῦλοσ [ὁ σαμοσατεὺσ A] εἶπεν DAHXΛ ἡ om. SHX 24 οἰκεῖ MAHX μωυσῆ SD μωσῆ H 25 ναῶ MPSWXΛ ναῶ θῡ VDA οὐρανῶ H 26 νεστόριοσ εἶπε VDAHXΛ om. MPW ἐγχωρεῖν PA πρὸ om. D πάντων om. S τῶν om. DHX 27 γεννηθέντα om. S ἄλλον P καὶ τοῦτο D om. A θεότητι MPWHX τῆ θεότητι V *diuinitate* Λ^t θεότητοσ S θεότητα D κατὰ τὴν θεότητα AΛ^c

3 Ἰδοὺ δέδεικται σαφῶς λέγων ὁ παραβάτης· οὐκ ἐτέχθη ἀπὸ Μαρίας ὁ γεννηθεὶς ἐκ L III 339 τοῦ πατρός· ἰδοὺ συναινεῖ τῶι αἱρετικῶι Παύλωι τῶι λέγοντι ἄλλον εἶναι τὸν λόγον καὶ ἄλλον τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ οὐκ ἔστιν εἷς ὡς ἡ ὀρθοδοξία κηρύττει. διὰ τοῦτο ἐσημειωσάμην σοι, ὦ Ζηλωτὰ τῆς ἁγίας πίστεως, καὶ μέρος τοῦ μαθήματος τῆς ἐκκλησίας Act. 11, 26 Ἀντιοχέων, ἐξ ἧς καὶ τὴν τῶν Χριστιανῶν ἐπίκλησιν ἐν πρώτοις ἔσχομεν, ὅτι οὐκ οἶδεν ἄλλον καὶ ἄλλον υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἕνα τὸν πρὸ πάντων αἰώνων γεννηθέντα θεὸν ἐκ θεοῦ ἀπὸ τοῦ πατρός, ὁμοούσιον τῶι πατρὶ καὶ τὸν αὐτὸν ἐπὶ Αὐγούστου Καίσαρος ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου γεννηθέντα. ἔχει γὰρ ῥητῶς

θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, ὁμοούσιον τῶι πατρί, δι' οὗ καὶ οἱ αἰῶνες κατηρτίσθησαν καὶ τὰ πάντα ἐγένετο, τὸν δι' ἡμᾶς ἐλθόντα καὶ γεννηθέντα ἐκ Μαρίας τῆς ἁγίας παρθένου καὶ σταυρωθέντα ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ τὰ ἑξῆς τοῦ συμβόλου

4 Συνάιδει δὲ τούτοις καὶ ὁ μακάριος ἐπίσκοπος Εὐστάθιος ὁ τῆς αὐτῆς Ἀντιοχείας, εἷς ὢν ἐκ τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἐπισκόπων ἐπὶ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου, λέγων οὕτως

τὸ μὴ μόνον ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ θεόν, καθὼς καὶ Ἱερεμίας ὁ προφήτης λέγει· Bar. 3, 36-38 οὗτος ὁ θεὸς ἡμῶν, οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν. ἐξεῦρε πᾶσαν ὁδὸν ἐπιστήμης καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰακὼβ τῶι παιδὶ αὐτοῦ καὶ Ἰσραὴλ τῶι ἠγαπημένωι ὑπ' αὐτοῦ. μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη. πότε δὲ συνανεστράφη ἀνθρώποις, εἰ μὴ ὅτε συνεγεννήθη μετ' αὐτῶν ἐκ παρθένου καὶ συνενηπίασε καὶ συνηυξήθη καὶ συνέφαγε καὶ συνέπιε καὶ τὰ ἄλλα;

Εἴ τις οὖν τολμήσειε λέγειν ἄλλον εἶναι υἱὸν τὸν πρὸ τῶν αἰώνων μονογενῆ τὸν ἀπὸ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα καὶ ἄλλον τὸν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου τεχθέντα καὶ οὐ τὸν αὐτὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἔστω ἀνάθεμα.

9—11 plura ex symbolo Antiocheno adfert Cassian. c. Nestor. 6, 3[2]. 4[2]. 9[1]

αὕτη ἡ διαμαρτυρία προετέθη ἐν δημοσίωι τόπωι ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπέχοντος ἔτι Νεστορίου τὸν θρόνον τῆς αὐτῆς πόλεως subscr. A, cf. Λ

V, M [inde a 12 μακάριος deficiunt phototypa], P [= hk], S, D [= mn], AWΛ[t]Λ[c]

1 ὁ παραβάτησ λέγων DA 2 τοῦ om. SDA παύλω VMPSWΛ παύλω τῶ σαμοσατεῖ [σαμοσατέων D] DA 5 ἔσχομεν VMPSWΛ[t] ἔχομεν DAΛ[c] 6 θῦ υἱόν V αἰώνων om. V 6/7 θν̄ — τοῦ VMPSWΛ cf. Cass. 6, 6[6] ἐκ θῦ [τοῦ θῦ A] καὶ DA 8 τεχθέντα VMPW 10 ἐγένοντο DA ἐλθόντα SDΛ Cass. ll. cc. et 6, 8 κατελθόντα VMPAW 10/11 ἁγίασ παρθένου VMPSWΛ ἀειπαρθένου DA παρθένου Cass. 12 δὲ om. DA ἐπίσκοποσ εὐστάθιοσ [εὐστάθιοσ om. S] ὁ τῆσ αὐτῆσ [αὐτῆσ ἐκκλησίασ P] VPSW εὐστάθιοσ ὁ γενόμενοσ ἐπίσκοποσ [ἐπίσκοποσ om. D] DAΛ ἀντιοχέων P 13 ἐκ om. SA τιη̄ D 15 τὸν S καὶ[2] om. DA ὁ προφήτησ ἱερεμίασ S 18 μετὰ δὲ P τῆς om. S 19 ὅτι ὅτε P 20 συννενηπίακε DA συνέφαγε καὶ συνέπιε SDAΛ συνέφαγεν ἀνοισ̄ καὶ συνέπιε P συνέπιε καὶ συνέφαγε VW καὶ τὰ ἄλλα [τᾶλλα D] PSDAΛ om. V καὶ τὰ ἄλλα ἁπλῶσ ἀνθρώπινα καὶ ἀδιάβλητα τῆσ φύσεωσ ἡμῶν κατεδέξατο πάθη W 21 λέγειν ἄλλον — μονογενῆ] ἄλλον — μονογενῆ εἰπεῖν S τὸν υἱὸν τὸν W τῶν VPWΛ[t] πάντων τῶν SDAΛ[c] 22 ἐκ V τεχθέντα] γεννηθέντα S

19 = S 93 A 19. Latina uersio extabat in cod. Vat. 3836, sed fere tota periit

Ὁμιλία Πρόκλου ἐπισκόπου Κυζίκου λεχθεῖσα καθεζομένου Νεστορίου ἐν τῆι μεγάληι L III 9 M IIII 577
ἐκκλησίαι Κωνσταντινουπόλεως PG 65, 680

1 Παρθενικὴ πανήγυρις σήμερον τὴν γλῶτταν, ἀδελφοί, πρὸς εὐφημίαν καλεῖ καὶ ἡ
παροῦσα ἑορτὴ τοῖς συνελθοῦσιν ὠφελείας γίνεται πρόξενος. καὶ μάλα εἰκότως· ἁγνείας
γὰρ ἔχει ὑπόθεσιν, καὶ τοῦ γένους τῶν γυναικῶν καύχημα τὸ τελούμενον καὶ δόξα τοῦ
θήλεος διὰ τὴν ἐν καιρῶι μητέρα καὶ παρθένον. ἐπέραστος ἡ σύνοδος· ἰδοὺ γὰρ PG 681
γῆ καὶ θάλαττα δορυφορεῖ τῆι παρθένωι, ἣ μὲν τὰ νῶτα ταῖς ὁλκάσιν γαληνῶς ὑφαπλώσασα,
ἣ δὲ τὰ ἴχνη τῶν βαδιζόντων ἀκωλύτως παραπέμπουσα. σκιρτάτω ἡ φύσις, καὶ γυναῖ-
κες τιμῶνται· χορευέτω ἡ ἀνθρωπότης, καὶ παρθένοι δοξάζονται. ὅπου γὰρ ἐπλεόνα- L III 12
σεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις. συνεκάλεσεν ἡμᾶς ἡ ἁγία Μαρία, Rom. 5, 20
τὸ ἀμόλυντον τῆς παρθενίας κειμήλιον, ὁ λογικὸς τοῦ δευτέρου Ἀδὰμ παράδεισος, τὸ
ἐργαστήριον τῆς ἑνότητος τῶν φύσεων, ἡ πανήγυρις τοῦ σωτηρίου συναλλάγματος, ἡ
παστὰς ἐν ἧι ὁ λόγος ἐνυμφεύσατο τὴν σάρκα, ἡ ἔμψυχος τῆς φύσεως βάτος, ἣν τὸ τῆς Exod. 3, 2
θείας ὠδῖνος πῦρ οὐ κατέκαυσεν, ἡ ὄντως κούφη νεφέλη ἡ τὸν ἐπὶ τῶν χερουβὶμ μετὰ σώ- Ies. 19, 1
ματος βαστάσασα, ὁ τοῦ ἐξ οὐρανῶν ὑετοῦ καθαρώτατος πόκος ἐξ οὗ ὁ ποιμὴν τὸ πρόβα- Iud. 6, 37. 38
τον ἐνεδύσατο, ἡ δούλη καὶ μήτηρ, ἡ παρθένος καὶ οὐρανός, ἡ μόνη θεῶι πρὸς ἀνθρώπους
γέφυρα, ὁ φρικτὸς τῆς οἰκονομίας ἱστὸς ἐν ὧι ἀρρήτως ὑφάνθη ὁ τῆς ἑνώσεως χιτών,
οὗπερ ἱστουργὸς μὲν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἔριθος δὲ ἡ ἐξ ὕψους ἐπισκιάσασα δύναμις, M IIII 580 Lc. 1, 35
ἔριον δὲ τὸ ἀρχαῖον τοῦ Ἀδὰμ κώιδιον, κρόκη δὲ ἡ ἐκ παρθένου ἀμόλυντος σάρξ, κερκὶς
δὲ ἡ ἀμέτρητος τοῦ φορέσαντος χάρις, τεχνίτης δὲ ὁ δι' ἀκοῆς εἰσπηδήσας λόγος.
Τίς εἶδεν, τίς ἤκουσεν ὅτι μήτραν ὁ θεὸς ἀπεριγράπτως ᾤκησεν; ὃν οὐρανὸς οὐκ
2 ἐχώρησεν, γαστὴρ οὐκ ἐστενοχώρησεν, ἀλλ' ἐγεννήθη ἐκ γυναικὸς θεὸς οὐ γυμνὸς καὶ
ἄνθρωπος οὐ ψιλός, καὶ πύλην σωτηρίας ὁ τεχθεὶς τὴν πάλαι τῆς ἁμαρτίας ἔδειξεν θύραν.
ὅπου γὰρ ὁ ὄφις διὰ τῆς παρακοῆς τὸν ἰὸν ἐνέχεεν, ἐκεῖ ὁ λόγος διὰ τῆς ἀκοῆς εἰσελθὼν
τὸν ναὸν ἐζωοπλάστησεν· ὅθεν ὁ πρῶτος μαθητὴς τῆς ἁμαρτίας Κάιν προέκυψεν, ἐκεῖθεν

---

23 cf. Nestorium in Collectione Palatina 22 p. 38, 10

V, P [= hk], S, D [= mn], AWR, Λ [deficit in 14 ἔμψυχος]

2/3 Ὁμιλία — ἐπισκόπου] τοῦ αὐτοῦ ὁμειλία R 2 κυζίκου om. PSWR 2/3 καθεζομένου — κωνσταντινουπόλεωσ VPSW ἐν κωνσταντινουπόλει καθεζομένου νεστορίου εἰσ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ κ̅υ̅ ἡμῶν ι̅υ̅ χ̅υ̅ ὅτι θεοτόκοσ ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένοσ μαρία καὶ ὅτι ὁ τεχθεὶσ οὔτε θ̅σ̅ γυμνὸσ οὔτε ἄν̅ο̅σ̅ ψιλὸσ ἀλλ' ἐμμανουὴλ τυγχάνει θ̅σ̅ καὶ ἄν̅ο̅σ̅ ἀσυγχύτωσ καὶ ἀμεταβλήτωσ ὑπάρχων DA περὶ τῆσ γεννήσεωσ τοῦ κ̅υ̅ ἡμῶν ι̅υ̅ χ̅υ̅ R in fine add. εἶπε δὲ αὐτὴν [αὐτὴν ἐν κωνσταντινουπόλει εἰσ τὴν ἁγίαν μαρίαν συνάξεωσ οὔσησ R] ὅτε ἦν ἐπίσκοποσ νεστόριοσ προτραπεὶσ παρ' αὐτοῦ AR ι̅θ̅ VP ϙ̅ D

4 γλῶτταν ἡμῶν ARΛ 5/6 ἔχει γὰρ ἁγνείασ W 6 τοῦ κοινοῦ τῶν γυναικῶν γένουσ AR 7 ἐπέραστοσ αὕτη καὶ ἐξαίσιοσ D 8 δωροφορεῖ DΛ ὑφαπλώσασα VDAΛ ἐφαπλώσασα R συνπλώσασα PSW 9 ἀναλόγωσ W σκιρτᾶ τὲ W 10 καὶ — δοξάζονται om. ARΛ καὶ VPW αἱ SD 10/11 ἐπερίσσευσεν W 11 ὑπὲρ περίσσευσεν R ἡμᾶσ DARΛ μὲν ἡμᾶσ ἐνταῦθα VPSW ἁγία ARΛ ἁγία θεοτόκοσ D ἁγία καὶ θεοτόκοσ παρθένοσ VPS ἁγία παρθένοσ καὶ θεοτόκοσ W 13 ἑνώσεωσ DΛ 14 ἔμψυχοσ DARΛ ἔμφυτοσ VPSW 15 τῶν] τὸν mW 17 ἀνεδήσατο W μαρία ἡ δούλη DAR θ̅ῦ̅ DAWR 18 ὑφάνθη ὁ τῆσ ἑνώσεωσ PSW ὑφανθεὶσ τῆσ ἑνώσεωσ V ὁ τῆσ ἑνώσεωσ [ἐνανθρωπήσεωσ A γρ καὶ ἑνώσεωσ A^mg ἐνσαρκώσεωσ R] ὑφάνθη DAR 19 ἱστουργία V 20 ἀμόλυντοσ ἐκ παρθένου S 21 δὲ om. VPSW ὑπακοῆσ R 22 ὁ om. AR καὶ ὃν VAR 23 γαστὴρ VPSW γαστὴρ παρθένου AR ἡ γαστὴρ τῆσ παρθένου D οὐκ ἐστενοχώρησεν] ἐχώρισεν R ἐκ γυναικὸσ ἐγεννήθη VS 24 πύλη SD πύλη ἦν R 25 ὁ ὄφις] ἡ φύσισ W ἐξέχεεν VR ἐκεῖθεν PSDW ἀκοῆσ AR ὑπακοῆσ VPSDW 26 τὸν ναὸν] τὸ κοινὸν A ἐζωοβλάστησεν S μαθητὴς om. VPSDW ἐκεῖθεν γὰρ S

ὁ τοῦ γένους λυτρωτὴς Χριστὸς ἀσπόρως ἐβλάστησεν. οὐκ ᾐσχύνθη ὁ φιλάνθρωπος
τὴν ἐκ γυναικὸς ὠδῖνα· ζωὴ γὰρ ἦν τὸ πραγματευόμενον. οὐκ ἐμιάνθη οἰκήσας μόρια,
PG 684 ἅπερ αὐτὸς ἀνυβρίστως ἐδημιούργησεν. εἰ μὴ παρθένος ἔμεινεν ἡ μήτηρ, ψιλὸς ἄνθρω-
πος ὁ τεχθεὶς καὶ οὐ παράδοξος ὁ τόκος· εἰ δὲ καὶ μετὰ τόκον ἔμεινεν παρθένος, ἐκεῖνος
Ioh. 20, 26. 28 ἀφράστως ἐγεννήθη ὁ καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ἀκωλύτως εἰσελθών, οὗ τὴν συζυγίαν
3 τῶν φύσεων ὁ Θωμᾶς ἀνακεκράγει λέγων ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου. μὴ
ἐπαισχυνθῇς τὴν ὠδῖνα, ὦ ἄνθρωπε· αὕτη γὰρ ἡμῖν γέγονε σωτηρίας ἀφορμή. εἰ μὴ
Hebr. 2, 14 ἐκ γυναικὸς ἐγεννήθη, οὐκ ἂν ἀπέθανεν· εἰ μὴ ἀπέθανεν, οὐκ ἂν διὰ τοῦ θανάτου
κατήργησεν τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον.
οὐχ ὕβρις ἀρχιτέκτονι μεῖναι ἐν οἷς ᾠκοδόμησεν, οὐ μιαίνει πηλὸς τὸν κεραμέα ἀνακαινίζοντα
ὅπερ ἔπλασεν· οὕτως οὐδὲ μιαίνει τὸν ἄχραντον τὸ ἐκ παρθενικῆς γαστρὸς προελθεῖν.
ἣν γὰρ πλάσσων οὐκ ἐμολύνθη, διὰ ταύτης προελθὼν οὐκ ἐμιάνθη. ὦ γαστὴρ ἐν ᾗ
τὸ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας γραμματεῖον συνετάγη· ὦ κοιλία ἐν ᾗ τὸ κατὰ τοῦ θανάτου
ὅπλον ἐχαλκεύθη· ὦ ἄρουρα ἐν ᾗ ὁ τῆς φύσεως γεωργὸς Χριστὸς ὡς στάχυς ἀσπόρως
Hebr. 6, 20 ἐβλάστησεν· ὦ ναὸς ἐν ᾧ ὁ θεὸς γέγονεν ἱερεύς, οὐ τὴν φύσιν μεταβαλών, ἀλλὰ τὸν
L III 13 Ioh. 1, 14 κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ δι' οἶκτον ἐνδυσάμενος. ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, κἂν
Ἰουδαῖοι ἀπιστῶσιν εἰπόντι τῷ κυρίῳ· ὁ θεὸς μορφὴν ἀνθρώπου ἐφόρεσεν, κἂν Ἕλληνες
1 Cor. 1, 23 κωμῳδῶσι τὸ θαῦμα. διὰ γὰρ τοῦτο Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μωρία
M IIII 581 τὸ μυστήριον, ἐπειδὴ ὑπερ λόγον τὸ θαῦμα. εἰ μὴ ὁ λόγος ᾤκησεν γαστέρα, οὐκ ἂν ἐκαθέ-
Mt. 4, 11 σθη ἡ σὰρξ ἐπὶ τοῦ θρόνου· εἰ τῷ θεῷ ὕβρις εἰς μήτραν εἰσελθεῖν, [ἄρα] καὶ τοῖς ἀγγέλοις ὕβρις
4 ἀνθρώπῳ διακονεῖν. ὁ οὖν κατὰ φύσιν ἀπαθὴς γέγονε δι' οἶκτον πολυπαθής. οὐκ
PG 685 ἐκ προκοπῆς γέγονε θεὸς ὁ Χριστός, μὴ γένοιτο, ἀλλὰ δι' οἶκτον γέγονεν ἄνθρωπος, ὡς
πιστεύομεν. οὐκ ἄνθρωπον ἀποθεωθέντα κηρύττομεν, ἀλλὰ θεὸν σαρκωθέντα ὁμολογοῦ-
μεν. τὴν οἰκείαν δούλην ἐπεγράψατο μητέρα ὁ κατ' οὐσίαν ἀμήτωρ καὶ κατ' οἰκονο-
Hebr. 7, 3 μίαν ἀπάτωρ. ἐπεὶ πῶς ὁ αὐτὸς κατὰ Παῦλον ἀμήτωρ καὶ ἀπάτωρ; εἰ ψιλὸς ἄνθρω-
πος, οὐκ ἀμήτωρ· ἔχει γὰρ μητέρα. εἰ γυμνὸς θεός, οὐκ ἀπάτωρ· ἔχει γὰρ πατέρα.
5 νῦν δὲ ὁ αὐτὸς ἀμήτωρ μὲν ὡς πλάστης, ἀπάτωρ δὲ ὡς πλάσμα. αἰδέσθητι κἂν τὴν
προσηγορίαν τοῦ ἀρχαγγέλου. ὁ τὴν Μαριὰμ εὐαγγελισάμενος Γαβριὴλ ἐλέγετο. τί
δὲ ἑρμηνεύεται Γαβριήλ; θεὸς καὶ ἄνθρωπος. ἐπεὶ οὖν ὁ παρ' αὐτοῦ εὐαγγελιζόμενος
θεὸς καὶ ἄνθρωπος, προέλαβεν ἡ προσηγορία τὸ θαῦμα, ἵνα πιστώσηται τὴν οἰκονομίαν.

V, P [= hk], S, D [= mn], AWR

2 ταμιευόμενον W ἐμολύνθη AR μόρια] μαρία P 4 τὸν τόκον A 6 ἐκέκραγε AR 7 ὦ om. VPSW γέγονεν ἡμῖν DA μὴ AR γὰρ μὴ S μὴ γὰρ VPDW 8 ἂν om. SW εἰ μὴ ἀπέθανεν om. PSWR διὰ τοῦ θανάτου om. W 10 οἷσ αὐτὸσ AR ᾧ W ὁ πηλὸσ R 11 ὃ A ἔπλασεν PSWR ἔπλασε σκεῦοσ V ἐποίησε σκεῦοσ D ἐποίησε πλάσμα καὶ ὅπερ ἔπλασε σκεῦοσ A οὕτως — προελθεῖν om. P μολύνει R ἀ͞ν͞ο͞ν S ἄχραντον θ͞ν D παρθένου D 12 παρελθὼν AR 13 καινῆσ VP om. W διαγραμμάτιον P κοιλίασ S 14 χ͞σ ὡσ στάχυσ R om. VPSDAW 15 ὁ om. A τὸν om. VP 16 τάξιν τοῦ AR δι' οἶκτον] οἶκον W οἴκτω S 17 οἱ ἰουδαῖοι V ἀπιστοῦσιν S εἰπόντι om. AR ἀ͞ν͞ο͞υ μορφὴν R οἱ ἕλληνεσ V 18 κωμωδοῦσι R κακῶσ κωμωδῶσι P τουτο γὰρ R τοῦτο W μὲν] τὲ W ἕλλησι VD 18/19 μωρία [μωρίασ R] — θαῦμα AR ὁ παῦλοσ ἐβόα τοῦ γὰρ μυστηρίου τὴν δύναμιν οὐκ ἔγνωσαν A[mg] μωρίαν ὁ παῦλοσ βοᾷ τοῦ γὰρ μυστηρίου τὴν [τὴν γὰρ τοῦ μυστηρίου S] δύναμιν οὐκ ἔγνωσαν ἐπειδὴ ὑπὲρ λόγον τὸ θαῦμα εἰ γὰρ ἔγνωσαν [ἐπειδὴ — ἔγνωσαν om. S] οὐκ ἂν τὸν κ͞ν τῆσ δόξησ ἐσταύρωσαν VPSDW μὴ γὰρ VPDW γὰρ μὴ S τὴν γαστέρα AR εἰ σὰρξ ἐκαθέσθη R 20 ἁγίου θρόνου VPSDW μήτραν ἣν ἔπλασεν VPSDW ἄρα om. AR ὕβρις om. S 21 ἀνθρώπωι om. W οὖν] ὧν R φύσιν ὡσ θ͞σ R 22 ἀ͞ν͞ο͞σ ὁ θ͞σ A 23 τὸν γὰρ χ͞ν οὐκ SW 24 ὑπεγράψατο P 24/25 οἰκονομίαν ἐπὶ γῆσ VPSDW 25 ὁ om. D τὸν παῦλον VD καὶ om. PSW ἀπάτωρ καὶ ἀμήτωρ R 26 εἰ γυμνὸς — πατέρα om. PA ἔχει — πατέρα om. S εἰ δὲ S 27 μὲν om. A πλάσμα] ἄ͞ν͞ο͞σ D καὶ S 28 ὁ γὰρ D μαρίαν PSDAW λέγεται R 29 post ἑρμηνεύεται superscr. τὰ R γαβριὴλ μάθε ἀκούσασ VPSDW 29/30 ἐπεὶ — ἄνθρωπος om. S 29 οὖν om. VPW 30 θ͞σ DA θ͞σ ἐστι VPW ἦν R προσέλαβεν W τὸ θαῦμα om. AR

Μάθε τὴν αἰτίαν τῆς παρουσίας καὶ δόξασον τὴν δύναμιν τοῦ σαρκωθέντος. πολλὰ
ὤφειλεν τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος καὶ πρὸς τὸ χρέος ἠπόρει. διὰ τοῦ Ἀδὰμ πάντες τὴν
ἁμαρτίαν ἐχειρογραφήσαμεν· δούλους ἡμᾶς κατεῖχεν ὁ διάβολος· τὰς ὠνὰς ἡμῶν προέφε-
ρεν, χάρτηι κεχρημένος τῶι πολυπαθεῖ σώματι. εἱστήκει ὁ κακὸς πλαστογράφος, ἐπι-
σείων ἡμῖν τὸ χρέος καὶ ἀπαιτῶν ἡμᾶς τὴν δίκην. ἔδει τοίνυν δυοῖν θάτερον, ἢ πᾶσιν
ἐπαχθῆναι τὸν ἐκ τῆς δίκης θάνατον, ἐπειδὴ καὶ πάντες ἥμαρτον, ἢ τοιοῦτον δοθῆναι Rom. 3, 23
πρὸς ἀντίδοσιν ὧι πᾶν ὑπῆρχεν δικαίωμα πρὸς παραίτησιν. ἄνθρωπος μὲν οὖν σῶσαι
οὐκ ἠδύνατο· ὑπέκειτο γὰρ τῶι χρέει. ἄγγελος ἐξαγοράσαι οὐκ ἴσχυεν· ἠπόρει γὰρ τοι-
ούτου λύτρου. ἀναμάρτητος ὑπὲρ τῶν ἡμαρτηκότων ἀποθανεῖν ὤφειλεν· αὕτη γὰρ ἐλεί-
6 πετο μόνη τοῦ κακοῦ ἡ λύσις. τί οὖν; αὐτὸς ὁ πᾶσαν φύσιν εἰς τὸ εἶναι παραγαγών, ὧι M IIII 584
μηδὲν πρὸς παροχὴν ἄπορον, ἐξεῦρε τοῖς κατακρίτοις ζωὴν ἀσφαλεστάτην καὶ τῶι θανάτωι
λύσιν εὐπρεπεστάτην, καὶ γίνεται ἄνθρωπος ὡς οἶδεν αὐτός (λόγος γὰρ ἑρμηνεῦσαι τὸ L III 16
θαῦμα οὐ δύναται), καὶ ἀποθνήισκει ὧι ἐγένετο, καὶ λυτροῦται ὧι ὑπῆρχεν κατὰ Παῦλον
τὸν λέγοντα ἐν ὧι ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν δια τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν Eph. 1, 7
τῶν παραπτωμάτων. ὢ τῶν πραγμάτων· ἄλλοις ἐπραγματεύσατο τὸ ἀθάνατον,
αὐτὸς γὰρ ὑπῆρχεν ἀθάνατος. τοιοῦτος γὰρ ἄλλος κατ' οἰκονομίαν οὔτε ἦν οὔτε γέγο-
νεν οὔτε ἔστιν οὔτε ἔσται ἢ μόνος ὁ ἐκ παρθένου τεχθεὶς θεὸς καὶ ἄνθρωπος, οὐκ ἀντιτα-
λαντεύουσαν μόνον ἔχων τὴν ἀξίαν τῶι πλήθει τῶν ὑποδίκων, ἀλλὰ καὶ πάσαις ψήφοις PG 688
ὑπερέχουσαν, ἐν μὲν τῶι υἱὸς εἶναι τὸ ἀπαράλλακτον σώιζων πρὸς τὸν πατέρα, ἐν δὲ τῶι
δημιουργὸς τὸ τῆς δυνάμεως ἀπροσδεὲς ἔχων, ἐν δὲ τῶι φιλοικτίρμων τὸ εἰς συμπάθειαν
ἀνυπέρβλητον δημοσιεύων, ἐν δὲ τῶι ἀρχιερεὺς τὸ πρὸς παραίτησιν ἀξιόπιστον φέρων, Hebr. 3, 1
ὧν οὐδὲν εὕροι τις ἂν ἐπ' οὐδενὶ ἴσον ἢ παραπλήσιον πώποτε. ὅρα γὰρ αὐτοῦ τὴν
φιλανθρωπίαν· ἑκὼν κατακριθεὶς τὸν κατὰ τῶν σταυρωσάντων ἔλυσεν θάνατον καὶ ἀπέστρε-
ψεν τὴν τῶν ἀποκτεινάντων ἀνομίαν εἰς τὴν τῶν ἀνομησάντων σωτηρίαν.
7 Ἀνθρώπου τοίνυν ψιλοῦ τὸ σῶσαι οὐκ ἦν· καὶ γὰρ αὐτὸς ἐδεῖτο τοῦ σώιζοντος κατὰ
Παῦλον τὸν λέγοντα πάντες γὰρ ἥμαρτον. ἡ ἁμαρτία τῶι διαβόλωι προσῆγεν, ὁ διάβο- Rom. 3, 23
λος τῶι θανάτωι παρέπεμπεν, ἐν μεγίστωι κινδύνωι τὰ καθ' ἡμᾶς προῆγεν, ὑπῆρχεν ἐν ἀπόροις

V, M [inde a 2 ἀνθρώπων], P [= hk], S, D [= mn], AWR

1 μάθε πρῶτον D καὶ τότε D 2 ὤφειλεν ἐξ ἁμαρτιῶν VPSDW τῶν — γένοσ R ἡ τῶν ἀνω̅ν φύσισ VMPSDWA ἠπόρει πρὸσ τὸ χρέοσ VMPSW τοῦ AR γὰρ τοῦ VMPSD γὰρ W 3 ἐχειρογράφησαν VMPSW δούλουσ δὲ S 4 χάρτη DAR γραφῆ VMPW γραφεῖ S ἡμῶν σώματι VMPSDW πλαστογράφοσ VMPSW τῶν παθῶν πλαστογράφοσ DAR 5 ἡμᾶσ om. R ἔδει τοίνυν] ἡ δὲ ἦν P 6 ἐκ om. S δίκησ R καταδίκησ VMPSDAW post ἥμαρτον rel. spat. XX litt. W 7 ἀντίδοσιν τίμημα D οὖν] γὰρ DA σῶσαι] σῶμα A 8 χρέει τῆσ ἁμαρτίασ VMPSDW ἐξαγοράσαι [ἐξαγοράσασθαι VMPSW] τὴν ἀνθρωπότητα VMPSDW 8/9 τοῦ τοιούτου AR 9 ἀναμάρτητος] λοιπὸν οὖν ὁ ἀναμάρτητοσ.D γὰρ om. DA 10 τί οὖν om. VMPSW ἐκ μὴ ὄντων εἰσ τὸ εἶναι D παραγαγὼν ὡσ θσ̅ R ὧι] ὃ S 11 παροχὴν ἀγαθῶν R ἐξηύρεν καὶ R ἐκπρεπεστάτην R 12 ἐκπρεπεστάτην W ἀσφαλεστάτην R ὡσ AR ἐκ παρθένου ὡσ VMPSDW 13 ὃ D ὡσ W ὃ D 13/14 τὸν λέγοντα παῦλον VMPSDW τὸν παῦλον A 15 παραπτωμάτων] ἁμαρτιῶν R ὢ τῶν πραγμάτων VMSAR ὢ τῶν μεγάλων πραγμάτων D om. PW 16/17 ἦν οὔτε γέγονεν R γέγονεν οὔτε ἦν VMPSDWA 17 οὔτε ἔστιν SmWAR om. VMPn ἔσται ποτὲ DA τε καὶ D 18 μόνον ἔχων VMPR μόνην ἔχων W ἔχων μόνον SDA ἀξίαν] ἐξουσίαν D πάσαις ψήφοις] παντάπασιν W 19 πρὸσ τὸν π̅ρ̅α̅ σώζων R 21 δημοσιεύων R ἐδημοσίευεν A ἐδημοσίευσεν VMPSDW τῶι] τὸ AR πρὸσ παραίτησιν AR εἰσ παράστασιν VMPSDW 22 εὕροι — ἐπ'] ἂν εὕροι τίσ ἐν R ὅρα] ὁ MPS 23/24 ἀπέστρεψεν R ἀντέστρεψε VMSDAW ἀνέτρεψε P 25 ψιλοῦ τὸ om. MPSW οὐκ ἦν σῶ-σαι M σῶσαι] σῶμα R γὰρ αὐτὸσ SWR γὰρ καὶ αὐτὸσ VMP αὐτὸσ γὰρ DA 26 πάντεσ γὰρ ἥμαρτον R ὅτι πάντεσ ἥμαρτον MPSW ὅτι πάντεσ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆσ δόξησ τοῦ θυ̅ καὶ τὰ ἑξῆσ [καὶ τὰ ἑξῆσ om. D] ἐπειδὴ οὖν VDA τῶ διαβόλω R τῶ διαβόλω τὸν ταύτησ [αὐτῆσ DA] ὑπεύθυνον PMSDAW τὸν ταύτησ ὑπεύθυνον τῶ διαβόλω V 26/27 διάβολοσ R διάβολοσ τοῦτον VMPSDAW 27 παρέπεμψεν R παρέπεμπε τοιγάρτοι VMPSDAW προῆγεν ὑπῆρχεν scripsi προῆγεν VMPSA προῆγε καὶ D ὑπῆρχεν WR

ἡ λύσις, οἱ πεμφθέντες ἰατροὶ κατηγόρουν. τί οὖν; ὡς εἶδον οἱ προφῆται κρεῖττον τέχνης
ἀνθρωπείας τὸ τραῦμα, τὸν ἐξ οὐρανῶν ἐπεβόων ἰατρόν. καὶ ὃ μὲν ἔλεγεν κλῖνον
Ps. 143, 5 Ier. 17, 14 οὐρανούς σου καὶ κατάβηθι· ἄλλος ἴασαι με, κύριε, καὶ ἰαθήσομαι· ἕτερος
Ps. 79, 3 ἐξέγειρον τὴν δυναστείαν σου καὶ ἐλθὲ εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς· ἄλλος εἰ ὄντως
3 Reg. 8, 27 Ps. 78, 8 κατοικήσει θεὸς μετὰ ἀνθρώπων; ἄλλος ταχὺ προκαταλαβέτωσαν ἡμᾶς
Mich. 7, 1. 2 οἱ οἰκτιρμοί σου, κύριε, ὅτι ἐπτωχεύσαμεν σφόδρα· ἕτερος οἴμοι ψυχή, ὅτι
ἀπόλωλεν εὐλαβὴς ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ὁ κατορθῶν ἐν ἀνθρώποις οὐχ ὑπάρχει·
Ps. 69, 2 ἄλλος ὁ θεὸς εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσχες, κύριε, εἰς τὸ βοηθῆσαί μοι
Hab. 2, 3 σπεῦσον· ἄλλος ὅσον ὅσον ὁ ἐρχόμενος ἥξει καὶ οὐ χρονιεῖ· ἄλλος ἐπλανή-
Ps. 118, 176 θην ὡς πρόβατον ἀπολωλός· ζήτησον τὸν δοῦλόν σου τὸν ἐλπίζοντα ἐπὶ σέ·
Ps. 49, 3 ἄλλος· ὁ θεὸς ἐμφανῶς ἥξει, ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐ παρασιωπήσεται. οὐ
περιεῖδεν τοίνυν ἐπὶ πολὺ τὴν φύσιν τυραννουμένην ὁ φύσει βασιλεύς, οὐκ ἀφῆκεν εἰς τέλος
M IIII 585 εἶναι τῶι διαβόλωι ὑπεύθυνον ὁ φιλοικτίρμων θεός, ἀλλ' ἦλθεν ὁ ἀεὶ παρὼν καὶ κατέβαλεν
λύτρον τὸ οἰκεῖον αἷμα καὶ ἔδωκεν ὑπὲρ τοῦ γένους ἀντάλλαγμα τῶι θανάτωι ὃ ἐκ παρθέ-
νου ἐφόρεσεν σῶμα, καὶ ἐξηγοράσατο τὸν κόσμον ἐκ τῆς τοῦ νόμου κατάρας θανάτωι
Gal. 3, 13 τὸν θάνατον καταργήσας καὶ βοᾶι Παῦλος Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατά-
8 ρας τοῦ νόμου. ὁ τοίνυν ἀγοράσας οὐ ψιλὸς ἄνθρωπος, ὦ Ἰουδαῖε· ἡ γὰρ τῶν ἀνθρώ-
πων φύσις τῆι ἁμαρτίαι δεδούλωτο. ἀλλ' οὐδὲ θεὸς γυμνὸς ἀνθρωπότητος· σῶμα γὰρ
εἶχεν, ὦ Μανιχαῖε· εἰ μὴ γὰρ ἐνεδύσατο ἐμέ, οὐκ ἂν ἔσωσεν ἐμέ. ἀλλ' ἐν τῆι γαστρὶ
L III 17 τῆς παρθένου ὁ ἀποφηνάμενος τὸν κατάδικον ἐνεδύσατο καὶ ἐκεῖ τὸ φρικτὸν γέγονεν συν-
PG 689 άλλαγμα. δοὺς γὰρ πνεῦμα ἔλαβεν σάρκα· ὁ αὐτὸς μετὰ τῆς παρθένου καὶ ἐκ τῆς
Lc. 1, 35 παρθένου· ὧι μὲν ἐπεσκίασεν, μετ' αὐτῆς· ὧι δὲ ἐσαρκώθη, ἐξ αὐτῆς. εἰ ἄλλος ὁ Χριστὸς
καὶ ἄλλος ὁ θεὸς λόγος, οὐκέτι τριάς, ἀλλὰ τετράς. μὴ σχίσῃς τὸν τῆς οἰκονομίας
χιτῶνα τὸν ἄνωθεν ὑφαντόν· μὴ μαθητεύσῃς Ἀρείωι. ἀσεβῶς ἐκεῖνος τὴν οὐσίαν τέ-
Lc. 1, 79 μνει· σὺ τὴν ἕνωσιν μὴ μέριζε, ἵνα μὴ μερισθῇς ἀπὸ τοῦ θεοῦ. τίς ἐπέφανεν τοῖς
ἐν σκότει καὶ σκιᾶι θανάτου καθημένοις; ἄνθρωπος; καὶ πῶς; ὅς γε ἐν σκότει
Col. 1, 13 διῆγεν κατὰ Παῦλον τὸν λέγοντα ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους
Eph. 5, 8 καὶ πάλιν ἦτε γάρ ποτε σκότος. τίς οὖν ἐπέφανεν; Δαυίδ σε διδάσκει λέγων

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWR

1 ἦν ἡ λύσισ τοῦ θανάτου VA οἱ — κατηγόρουν om. MPSW μεῖζον VMPSDAW 2 ἀνθρωπίνησ DW ἀνου̅ V οὐρανοῦ M ἰατρὸν ἐπεβόων R ἔλεγε κύριε VDA 3 οὐρανούς] τὸ οὖσ A σου om. VDW ἕτεροσ δὲ W 4 σου κύριε A 4—8 ἄλλοσ οἴμοι — τῆσ γῆσ ἄλλοσ εἰ — σου κύριε ἄλλοσ ὁ θσ̅ R 4/5 εἰ — ἀνθρώπων ἄλλος om. P 5 ὄντως] οὕτωσ MSW θσ̅ κατοικήσει R οἰκήσει ὁ [ὁ om. A] θσ̅ VMSDAW ἡμᾶς om. R 6 ὅτι — σφόδρα om. AR ψυχὴ om. VMPSDAW 7 καὶ ὁ — ὑπάρχει om. AR οὐκ ἔστιν D 8 ὁ θεὸς om. MPSAW 9 καὶ ἄλλοσ A ὅσον — ἄλλος om. W ὅσον ὅσον ὁ VMPSD ὁ R om. A 10/11 τὸν ἐλπίζοντα — παρασιωπήσεται om. AR 10 τὸν ἐλπίζοντα ἐπὶ σέ om. V 12 παρεῖδε VMPSDAW ἐπὶ πολὺ R om. VMPSDAW τὴν φύσιν τὴν ἀνθρωπίνην VMPSDAW βασιλεὺσ ὑπάρχων D βασιλεὺσ καὶ θσ̅ R 12/13 οὐκ — θεός om. AR 13 καὶ om. kA 14 λύτρον ὑπὲρ ἡμῶν D ἴδιον VMPSDW γένους] γενέσθαι W 14/15 τῶι — σῶμα om. MP ὃ — σῶμα] ἣν ἑκὼν ἐφόρεσε σάρκα D 15/16 θανάτωι — καταργήσας om. AR 16 τὸν om. D 16/17 καὶ βοᾶι — νόμου om. MPSW 17 ἀγοράσασ ἡμᾶσ VMPSDW ἰουδαῖοι M τῶν om. V 18 δεδούλωται S οὐδὲ AR οὔτε μὴν VMPSDW θεὸς om. V 19 με DA ἔσωσέ με DA 19/20 ἀλλ' — παρθένου ὁ] ἀλλὸ — παρθένου R 20 παρθενίασ S 21 δοὺς] οὐ MPS μετὰ — καὶ om. VMPS 22 ὧ R ὁ SW ἀλλ' ὁ DA τὸ VMP μὲν γὰρ VMPSW μετ' αὐτῆσ R αὐτὴν DA om. VMPSW ὧ R ὁ VMPSDAW 23 καὶ om. S 23—25 μὴ — μέριζε om. D 24 μαθητευθῇσ VA ἀσεβῶσ ἐκείνοσ R ἐκεῖνοσ γὰρ ἀσεβῶσ A ἐκεῖνοσ γὰρ ἀσεβῶν VMPS ἐκεῖνοσ γὰρ ἀσεβὴσ ὢν W 25 ἕνωσιν R συνάφειαν VMPSAW ἵνα — θεοῦ om. AR ἵνα om. S τοῦ om. MSDW ἐπέφανεν εἰπέ μοι VMPSDW 26/27 ἄνθρωπος — ὃς] ἢ τίσ MPSW 26/27 ὅς — διῆγεν] ἠδύνατο ἐν σκότει διάγων D ὥσ γε R οὐ γὰρ VA 28 καὶ πάλιν ἦτε AR ἦμεν VMPSDW σκότοσ κατὰ τὸ γεγραμμένον VMPSDW τίς — ἐπέφανεν om. MPSW ἐπέφανεν ἡμῖν D

εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. εἰπὲ φανερῶς, ὦ Δαυίδ, ἀναβόησον Ps. 117, 26
τῆι ἰσχύι καὶ μὴ φείσηι· ὡς σάλπιγγα ὕψωσον τὴν φωνήν σου, εἰπὲ τίς οὗτος; Ies. 58, 1
κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων· θεὸς κύριος, καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν. συνῆλθον αἱ φύσεις καὶ Ps. 117, 27
9 ἀσύγχυτος ἔμεινεν ἡ ἕνωσις. ἦλθεν σῶσαι, ἀλλ' ἐχρῆν καὶ παθεῖν. πῶς ἦν δυνατὸν ἑκάτερα;
ἄνθρωπος ψιλὸς σῶσαι οὐκ ἴσχυεν· θεὸς γυμνὸς παθεῖν οὐκ ἠδύνατο. τί οὖν; αὐτὸς
ὢν θεὸς [ὁ Ἐμμανουὴλ] γέγονεν ἄνθρωπος, καὶ ὧι μὲν ἦν, ἔσωσεν, ὧι δὲ γέγονεν, ἔπαθεν.
διὰ τοῦτο ὡς εἶδεν ἡ ἐκκλησία στεφανώσασαν αὐτὸν ταῖς ἀκάνθαις τὴν συναγωγήν,
θρηνοῦσα τὴν τόλμαν ἔλεγεν· θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, ἐξέλθατε καὶ ἴδετε Cant. 3, 11
τὸν στέφανον, ὧι ἐστεφάνωσεν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ. αὐτὸς γὰρ καὶ
τὸν ἐξ ἀκανθῶν ἐφόρεσεν στέφανον καὶ τὴν τῶν ἀκανθῶν ἔλυσεν ἀπόφασιν. ὁ
αὐτὸς ἐν κόλποις πατρὸς καὶ ἐν γαστρὶ παρθένου, ἐν ἀγκάλαις μητρὸς καὶ ἐπὶ πτερύγων Ioh. 1, 18 Ps. 103, 3
ἀνέμων, ὑπ' ἀγγέλων προσεκυνεῖτο καὶ τελώναις συνανέκειτο· τὰ σεραφὶμ οὐ προσέβλεπεν Hebr. 1, 6
καὶ Πιλάτος ἠρώτα· ὁ δοῦλος ἐράπιζεν καὶ ἡ κτίσις ἔφριττεν. ἐπὶ σταυροῦ ἐπήγνυτο
καὶ ὁ θρόνος οὐκ ἐγυμνοῦτο· ἐν τάφωι κατεκλείετο καὶ τὸν οὐρανὸν ἐξέτεινεν ὡσεὶ δέρριν· Ps. 103, 2
ἐν νεκροῖς ἐλογίζετο καὶ τὸν ᾅδην ἐσκύλευεν. κάτω πλάνος ἐσυκοφαντεῖτο καὶ ἄνω ἅγιος Mt. 27, 63 M IIII 588
ἐδοξολογεῖτο. ὢ τοῦ μυστηρίου· βλέπω τὰ θαύματα καὶ ἀνακηρύττω τὴν θεότητα· ὁρῶ
τὰ πάθη καὶ οὐκ ἀρνοῦμαι τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλ' ὁ Ἐμμανουὴλ φύσεως μὲν πύλας ἀνέωι- PG 692
ξεν ὡς ἄνθρωπος, παρθενίας δὲ κλεῖθρα οὐ διέρρηξεν ὡς θεός, ἀλλ' οὕτως ἐκ μήτρας ἐξῆλ-
θεν, ὡς δι' ἀκοῆς εἰσῆλθεν· οὕτως ἐτέχθη, ὡς συνελήφθη. ἀπαθῶς εἰσῆλθεν, ἀφρά-
στως ἐξῆλθεν κατὰ τὸν προφήτην Ἰεζεκιὴλ τὸν λέγοντα· ἐπέστρεψέν με, φησί, κύριος Ezech. 44, 1. 2
κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῶν ἁγίων τῆς ἐξωτέρας τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνα-
τολάς, καὶ αὕτη ἦν κεκλεισμένη. καὶ εἶπεν κύριος πρός με· υἱὲ ἀνθρώπου,
ἡ πύλη αὕτη κεκλεισμένη ἔσται, οὐκ ἀνοιχθήσεται. οὐδεὶς οὐ μὴ διέλθηι
δι' αὐτῆς, ἀλλ' ἢ κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, μόνος αὐτὸς εἰσελεύσεται καὶ
ἐξελεύσεται, καὶ ἔσται ἡ πύλη κεκλεισμένη. ἰδοὺ ἀπόδειξις ἐναργὴς τῆς ἁγίας
καὶ θεοτόκου Μαρίας· λελύσθω λοιπὸν ἀντιλογία πᾶσα, καὶ τῆι τῶν γραφῶν φωτιζώμεθα L III 20
διδασκαλίαι, ἵνα καὶ βασιλείας οὐρανῶν τύχωμεν ἐν Χριστῶι Ἰησοῦ τῶι κυρίωι ἡμῶν, αὐ-
τῶι ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWR

1 εἰπὲ VMPSW τίσ οὗτοσ εἰπὲ DAR 1—3 ἀναβόησον — δυνάμεων om. AR 2 ἰσχύι σου SD 3 ἡμῖν AR ἡμῖν ὁ γὰρ λόγοσ σὰρξ ἐγένετο VMPSDW 4 παθεῖν] ἀποθανεῖν A ἦν δυνατὸν] ἐδύνατο A ἑκάτερα] ἀμφότερα γενέσθαι D 5 ἴσχυσεν R τί οὖν om. AR 5/6 αὐτὸς — θεὸς] ὁ αὐτὸσ οὖν ὡσ θσ̅ φύσει R 6 θσ̅ ὢν D θεὸς ὁ] ὁ θσ̅ W ὁ Ἐμμανουὴλ om. AR ἐγένετο R ὧι — ὧι SAW ὃ — ὃ VMPDA^corr R ἦν om. P 7 ταῖς om. W 8 θρηνωδοῦσα V ἐξέλθετε VMPSDA 9 ὧι DAR ὃν VMPSW 10 ἐξ ἀκανθῶν R ἀκάνθινον VMPSDAW 11 ἐν³ AR ὁ αὐτὸσ ἐν VMPSDW 12 ὑπ' R ὑπὸ A ὁ αὐτὸσ ὑπ' VMPSDW συνανέκειτο R συνανεκλίνετο VPSDAW συνεκλίνετο M ὃν τὰ PMSW προέβλεπε S 13 καὶ¹] ὁ P ἔτρεμεν A 14 θρόνοσ τῆσ δόξησ VMPSDW ἐγυμνοῦτο DAR ἐγεγύμνωτο VPSW ἐγύμνωτο M κατέκειτο R τοὺσ οὐρανοὺσ A ὥσπερ A 15 ἐσκύλευσεν MPS κάτω AR ὧδε VMPSDW ἄνω AR ἐκεῖ VMPSDW ὁ ἅγιοσ PSW, de M non constat 18/19 ἄνθρωπος — ἐξῆλθεν ὡσ om. W ἠνέωξεν S 18 παρθένου S οὕτως om. A 19 ἐτέχθη] ἐγεννήθη V συνελήμφθη R 19/20 ἀπαθῶς — ἐξῆλθεν om. W ἀφράστωσ MDR ἀφθάρτωσ VPS 20 με om. M φησὶ om. VD 22 ἦν om. R 23 καὶ οὐκ R οὐκ ἀνοιχθήσεται om. A καὶ οὐδεὶσ SDW διέλθοι P 24 κύριος om. W Ἰσραὴλ om. R superscr. W μόνος om. D αὐτὸσ τὲ S om. AR 25 καὶ ἔσται om. P καὶ ἰδοὺ R 25/26 τῆσ ἁγίασ θεοτόκου παρθένου μαρίασ S 26 λελύσθω λυπὸν R λυέσθω τοίνυν VMPSDAW πᾶσα ἀντιλογία R τῶν ἁγίων γραφῶν R 26/27 φωτιζώμεθα διδασκαλεία R καταφωτιζώμεθα γνώσει VMPSDAW 27 καὶ om. R 27/28 ἐν — δόξα om. VMPSW αὐτῶι — αἰώνων om. DA 28 τῶν αἰώνων om. R

20 = S 8 A 15. Latine extat in Collectione CT 18

L III 330
M IIII 1000
PG 77, 61

Κυρίλλου πρός τινα Ζηλωτὴν περὶ Νεστορίου

Οἶδα μὲν τῆς σῆς ἀγάπης τὸ εἰλικρινὲς καὶ οὐκ ἠγνόηκα τὴν σπουδήν. καὶ εἰ
M IIII 1001 μὲν ἔγραφον πρός τινας τὸν ἐμὸν οὐκ εἰδότας τρόπον, πολλοῖς ἂν ἐχρησάμην λόγοις
ἀναπείθων ὅτι σφόδρα εἰμί τις εἰρηνικὸς καὶ οὔτε δύσερις οὔτε φιλόμαχος, ἀλλ᾽ εὐχόμενος
καὶ φιλεῖν ἅπαντας καὶ φιλεῖσθαι παρ᾽ ἁπάντων· ἐπειδὴ δὲ πρὸς εἰδότα γράφω, βραχυλογή-
σας ἐκεῖνο διδάσκω ὅτι εἰ πραγμάτων ἦν ἢ χρημάτων ἀφαίρεσιν ὑπομεῖναι καὶ παῦσαι
λύπην ἀδελφοῦ, ἐποίησα ἂν ἡδέως ὑπὲρ τοῦ μὴ δοκεῖν τι τῆς ἀγάπης ἡγεῖσθαι προτιμότερον·
ἐπειδὴ δὲ ὁ τῆς πίστεώς ἐστι λόγος καὶ ἐσκανδαλίσθησαν καὶ αἱ κατὰ πᾶσαν ὡς ἔπος
εἰπεῖν τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἐκκλησίαι (οὐ γὰρ ἔστι τις τῶν ἐξ οἱασδηποτοῦν πόλεως ἢ
χώρας ἐρχόμενος καὶ μὴ λέγων ὅτι τί ταῦτ᾽ ἐστὶ τὰ θρυλούμενα καὶ ποία καινὴ μάθησις
ταῖς ἐκκλησίαις ἐπιφέρεται), πρὸς ταῦτα τί δράσομεν οἱ πεπιστευμένοι παρὰ θεοῦ τὸν τοῦ
μυστηρίου λόγον; πρὸς οὓς ἐν ἡμέραι κρίσεως δικάσονται οἱ μυσταγωγούμενοι πάντως.
ἐροῦσι γὰρ οὕτως τηρῆσαι τὴν πίστιν, ὡς μεμυσταγώγηνται παρ᾽ ἡμῶν. καὶ εἰ μὲν ὀρθῶς
τοῦτο πεπράχαμεν, ἀποληψόμεθα καὶ μισθόν, τευξόμεθα δὲ καὶ ἐπαίνων· εἰ δὲ ἑτέρως καὶ
Ies. 14, 20 διεστραμμένως, ποῖαι φλόγες ἡμῖν ἀρκέσουσιν; ἀκουσόμεθα γὰρ ὅτι τὴν γῆν μου
ἀπώλεσας καὶ τὸν λαόν μου ἀπέκτεινας κατὰ τὸ γεγραμμένον. καὶ ἕκαστος
μὲν τῶν ἐν τάξει λαικῶν τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς ὑπεραπολογήσεται, ἡμεῖς δὲ οἱ ταῖς τῆς ἱερωσύ-
νης λειτουργίαις πεφορτισμένοι οὐχ ὑπὲρ μόνων ἑαυτῶν, ἀλλ᾽ ὑπὲρ πάντων τῶν πιστευόν-
L III 331 των εἰς Χριστὸν ἀπολογησόμεθα. ἐμοὶ τοίνυν οὐδείς ἐστι λόγος οὐ λύπης, οὐχ ὕβρεως,
οὐ λοιδορίας τῆς οὕτω πολλῆς ἧς πεποίηνται κατ᾽ ἐμοῦ τῶν ἀνυπολήπτων τινές, ἀλλ᾽
οἰχέσθω ταῦτα πάντα πρὸς λήθην, δικάσει δὲ καὶ τοῖς πεφλυαρηκόσι θεός. μόνον
σωιζέσθω τὰ τῆς πίστεως, καὶ φίλος εἰμὶ καὶ ἀγαπητὸς καὶ οὐδενὶ παραχωρῶν πρὸς τὸ
χρῆναι μειζόνως φιλεῖν τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Νεστόριον, ὅν, ὡς ἐπὶ τοῦ θεοῦ
φημί, καὶ εὐδοκιμεῖν ἐν Χριστῶι βούλομαι καὶ τὸν ἐπὶ τοῖς παρελθοῦσιν ἀφανίσαι μῶμον
καὶ δεῖξαι συκοφαντίαν καὶ οὐ πάντως ἀλήθειαν τὰ παρά τινων ἐπὶ τῆι πίστει θρυλούμενα.
Mt. 5, 44 εἰ δὲ προστετάγμεθα παρὰ Χριστοῦ καὶ τοὺς μισοῦντας ἀγαπᾶν, πῶς οὐ μᾶλλον ἀκόλουθον
ἀδελφοῖς τε καὶ συνιερεῦσι τοῦτο ποιεῖν; ὅτι γὰρ εἰ παραλύοιτο παρά τινων ἡ πίστις,
PG 64 τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς οὐ προδώσομεν, κἂν εἰ προκέοιτο παθεῖν καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, οὐκ
ἔστιν ἀμφίβολον. εἰ γὰρ δεδίαμεν ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ την ἀλήθειαν εἰπεῖν, ἵνα

VM, P [= hk], S, D [= mn], AUΛ^{t}Λ^c

2 κυρίλλου VMP ἄλλη ἐπιστολὴ S ἄλλη ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου D τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ A κυρίλλου ἐπιστολὴ γραφεῖσα U πρὸσ — νεστορίου VDA, add. S^{corr}, πρὸσ — τοῦ αὐτοῦ νεστορίου U πρὸσ τοὺσ ἐγγράφωσ αὐτὸν αἰτιασαμένουσ ὅτιπερ οὐ σεσιώπηκεν ἐξ ἀκοῆσ μαθὼν ἕρπειν ἐπὶ τὸ χεῖρον τὴν δυσσεβῆ νεστορίου διδασκαλίαν [cf. 21] MP κ̅ VMP η̅ S θ' D

3 οἴδαμεν AΛ σῆς] ὑμετέρασ σῆσ P ἠγνοήκαμεν A 4 ἐγράφομεν A λόγοις] τρόποισ λέγων P 5 εἰμί] εἰ μή U οὔτε[1]] οὐ V ἀλλ᾽ εὐχόμενος om. A 6 εἰδότασ P 7 ἢ χρημάτων ἦν U ἢ] καὶ S 7/8 λύπην παῦσαι S 8 ἐποιησάμην VMP τῆσ ἀγάπησ ἡγεῖσθαί τι P τῆσ ἀγάπησ ἡγεῖσθαι M 9 λόγοσ ἐστὶ V καὶ[2] om. U 11 ἐρχόμενοσ καὶ MSDAUΛ ἐρχομένων καὶ V ἐρχομένων ὁ P τί ταῦτ᾽ S ταῦτα VMPDAUΛ θρυλλούμενα VMPSDAU ποία om. Λ 14 ἐροῦσι γὰρ] καὶ ἐροῦσιν P 15 καὶ[1] om. S 16 ποῖα M 17 ἀπέκτεινασ — ἀπώλεσασ P ὁ καὶ S 18 αὐτοῦ U ταῖς om. P superscr. S 19 ἑαυτῶν μόνον ἀλλὰ καὶ PΛ 21 οὐδὲ λοιδορίασ D τῆσ — ἧσ VMPD τῆσ — οἷσ S ἧσ οὕτω πολλῆσ A τῆσ — ἣν U 22 πεφλυαρικόσι P 23 καὶ[1] om. MDA εἰμί καὶ om. MP καὶ[3] om. DA οὐδεν M παραχωρῶ MPSΛ 24 τοῦ om. PDA 25 τοῖσ AUΛ τοῖσ ἤδη VMPSD ἀφανίσαι μῶμον VMPS μῶμον ἀφανίσαι DA ἀφανίσαι γέλωτα UΛ^t *maculam et risum* Λ^c 26 θρυλλούμενα VPSDAU 27 προστατόμεθα U Χριστοῦ] θῦ MP 28 τηρεῖν MP τινων VMPDΛ τινοσ SAU 29 οὐ om. V προδώσομεν] *prodemus taciturnitate contenti* Λ^c 30 ἀμφίβολον] *dubium non est Christo donante uirtutem* Λ^c

μὴ περιπέσωμεν ἀηδίαις, ποίωι λοιπὸν προσώπωι τὰ τῶν ἁγίων μαρτύρων ἐγκώμια ποιη-
σόμεθα πρὸς τοὺς λαούς; οὓς ἐπαινοῦμεν ὅτιπερ τετηρήκασι τὸ εἰρημένον ἕως θανάτου Sir. 4, 28
ἀγώνισαι ὑπὲρ τῆς ἀληθείας.

21 = S 7 A 14. Latine extat in Collectione CT 4

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐγγράφως αὐτὸν αἰτιασαμένους ὅτιπερ οὐ σεσιώπηκεν ἐξ L III 327 M IIII 1000
ἀκοῆς μαθὼν ἕρπειν ἐπὶ τὸ χεῖρον τὴν δυσσεβῆ τοῦ Νεστορίου διδασκαλίαν PG 77, 60

Ἐπειδή μοι γέγραφεν ἡ εὐλάβεια ὑμῶν ὡς λυπουμένου τοῦ θεοσεβεστάτου Νεστο-
ρίου ὅτι τὴν πρὸς μονάζοντας ἐποίησα ἐπιστολὴν ἀνασειράζειν βουλόμενος τοὺς ἐπὶ τῶι ep. 1
θρύλωι σκανδαλισθέντας, ἀναγκαίως τοῦτο φημὶ ὅτιπερ οὐ τοσοῦτον γέγονε παρ' ἡμῶν,
ὅσον παρὰ τῆς αὐτοῦ θεοσεβείας. ἐγὼ μὲν γὰρ σκανδαλισθεῖσιν ἀνθρώποις ἀπὸ τῶν
ἐξηγήσεων αὐτοῦ τὸν τῆς ὀρθῆς πίστεως ἐξεθέμην λόγον, αὐτὸς δὲ ἠνέσχετο ἐν ἐκκλησίαι
τῆι καθολικῆι καὶ τῆι τῶν ὀρθοδόξων τοῦ καλοῦ Δωροθέου τοῦ ἐπισκόπου φανερῶς λέγον-
τος· ἀνάθεμα εἴ τις εἶναι λέγει θεοτόκον τὴν Μαρίαν. καὶ οὐ μόνον τοῦτ' ἀκούσας
σεσίγηκεν ἐκείνου λέγοντος, ἀλλὰ γὰρ καὶ εἰς κοινωνίαν αὐτὸν εὐθὺς τὴν μυστικὴν ἐδέξατο L III 330
καὶ κοινωνὸν ἐποίησεν. ἰδοὺ τοίνυν ἀνεθεματίσθημεν ἐπ' αὐτοῦ, ἵνα τέως μὴ λέγοιμι
παρ' αὐτοῦ· οὐ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ἐπ' ἐκκλησίας ἐφθέγξατο τοιαῦτα παρὰ γνώμην αὐτοῦ.
τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς οἱ ζῶντες καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐπίσκοποι καὶ οἱ πρὸς
θεὸν ἀποδημήσαντες πατέρες ἡμῶν ἀνεθεματίσθημεν. τί οὖν ἐκώλυε καὶ ἡμᾶς ταῖς
ἐκείνου φωναῖς γράψαι τὰ ἐναντία καὶ εἰπεῖν· ἀνάθεμα εἴ τις οὐ λέγει θεοτόκον εἶναι τὴν
Μαρίαν; ἀλλ' οὐ πεποίηκα τοῦτο δι' αὐτὸν τέως, ἵνα μὴ λέγωσί τινες ὅτι ἀνεθεμάτισεν
αὐτὸν ὁ Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος ἤτοι σύνοδος ἡ Αἰγυπτιακή. ἐὰν δὲ μάθωσιν οἵ τε
κατὰ τὴν Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι ὅτι ἀνεθεματίσθησαν πάντες (πάν-
τες γὰρ λέγουσι καὶ ὁμολογοῦσιν ὅτι θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία Μαρία), πῶς ἄρα διατεθήσον-
ται; ἢ πῶς οὐχ ἅπαντες λυπηθήσονται, κἂν εἰ μὴ δι' ἑαυτούς, ἀλλ' οὖν διὰ τοὺς ἁγίους πατέ-
ρας, ὧν ἐν τοῖς συγγράμμασιν εὑρίσκομεν ἀεὶ θεοτόκον ὀνομαζομένην τὴν ἁγίαν παρθένον
Μαρίαν; εἰ δὲ μὴ ἐδόκει φορτικὸν εἶναι τὸ ἐσόμενον, πολλὰς ἂν ἔπεμψα βίβλους πολλῶν
ἁγίων πατέρων, ἐν αἷς ἔστιν εὑρεῖν οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ πλειστάκις κειμένην τὴν φωνήν, ἐν PG 61
ἧι ὁμολογοῦσιν εἶναι θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν.

VM, P [= hk], S, D [= mn], AUΛᵗΛᶜ

2/3 ἕως — ἀγώνισαι] ἕωσ ἀγώνισαι M ἕωσ ἀγωνίσαιντο, in mg. οἶμαι ἕωσ ἀγὼν ἦν περὶ τῆς ἀληθείας P 3 περὶ MP

VM, P [= hk], S, D [= mn], AΛᵗΛᶜ

5 τοῦ αὐτοῦ VMP κυρίλλου A τοῦ αὐτοῦ [om. S] κυρίλλου [κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ S] ἐπιστολὴ ᾱ β̄ καὶ γ̄ SD 5/6 πρὸς — διδασκαλίαν om. MP, sed cf. quæ ad inscriptionem ep. 20 adnotata sunt 6 τοῦ om. SDA κα̅ VMP ζ̄ S η' D

7 γεγράφηκεν DA εὐλαβεστάτου Λᶜ 8 ἐποιησάμην DA 9 θρύλλω VPSDA τοσοῦτο A ἡμῶν VMPAΛᶜ ἐμοῦ SDΛᵗ 10/11 τῆσ ἐξηγήσεωσ S 11 ἑαυτοῦ P 12/13 λέγοντοσ φανερῶσ A 13 εἴ τις om. S λέγει [λέγοι M] θεοτόκον τὴν μαρίαν MP λέγειν θεοτόκον τὴν μαρίαν S θεοτόκον λέγειν τὴν μαρίαν D θεοτόκον λέγοι τὴν μαρίαν A λέγει τὴν ἁγίαν μαρίαν θεοτόκον V τοῦτ' [τοῦτο D] SDAΛ ταῦτα VMP 14 γὰρ om. VMP 15 ἐπ' VPS^corr D ὑπ' SA μὴ τέωσ λέγω M 19 ἐγγράψαι A τἀναντία V ἐναντία S 19/20 εἴ τισ — μαρίαν ἀνάθεμα VMP 20 λέγωσι καὶ ἡμᾶσ P 21 ἡ σύνοδοσ ἡ V σύνοδοσ D 22 τὴν ἀνατολὴν καὶ δύσιν DAΛᶜ δύσιν [τὴν δύσιν MS] καὶ ἀνατολὴν VMPSΛᵗ 23 καὶ ὁμολογοῦσιν om. S 24 καὶ εἰ VM εἰ καὶ P αὐτοὺσ P 25 παρθένον om. S 27 ἀλλὰ PAΛ ἀλλὰ καὶ VMSD

22 = S 9 A 137. alia recensio epistulae seruata est uersione Marii Mercatoris in Collectione Palatina 28

L III 331
M IIII 1004
Τοῦ αὐτοῦ

PG 77, 64 **1** Ἀνέγνων τὸ ὑπομνηστικὸν τὸ ἀποσταλὲν παρ' ὑμῶν, δι' οὗ ἐμάνθανον ὅτι Ἀναστά-
σιος ὁ πρεσβύτερος συντυχὼν ὑμῖν προσεποιεῖτο ζητεῖν καὶ φιλίαν καὶ εἰρήνην καὶ ἔλεγεν
ep. 1 ὅτι ὡς ἔγραψεν τοῖς μονάζουσιν, οὕτως φρονοῦμεν· εἶτα πρὸς ἴδιον σκοπὸν βλέπων ἔλεγε
περὶ ἐμοῦ ὅτι καὶ αὐτὸς εἴρηκε τὴν ἁγίαν σύνοδον μὴ μεμνῆσθαι τῆς λέξεως, τῆς θεοτό-
cf. ep. 1, 5 κου φημί. ἐγὼ δὲ γέγραφα ὅτι εἰ καὶ μὴ ἐμνήσθη ἡ σύνοδος τῆς λέξεως, καλῶς
ἐποίησεν· οὔτε γὰρ ἐκινήθη τοιοῦτόν τι κατ' ἐκεῖνο καιροῦ, δι' ὃ οὔτε ἦν ἀνάγκη τὰ μὴ
ζητούμενα φέρειν εἰς μέσον, εἰ καὶ τὰ μάλιστα τῆι δυνάμει τῶν ἐννοιῶν οἶδε θεοτόκον
τὴν ἁγίαν παρθένον. αὐτὸν γὰρ λέγει τὸν γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρός, τὸν δι' οὗ τὰ
πάντα ἐγένετο, σαρκωθῆναι ἐνανθρωπῆσαι παθεῖν ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, ἀνελθεῖν εἰς
οὐρανούς, ἥξειν δὲ καὶ κριτὴν ζώντων καὶ νεκρῶν καὶ οὐχ ὅτι πάντως αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ
Ioh. 19, 34 κατὰ φύσιν γεννηθεὶς λόγος ἀπέθανεν ἢ ἐνύχθη τῆι λόγχηι εἰς τὴν πλευράν (ποίαν γὰρ
ἔχει πλευρὰν τὸ ἀσώματον ἢ πῶς ἂν ἀπέθανεν ἡ ζωή;), ἀλλ' ὅτι ἑνωθεὶς τῆι σαρκί, εἶτα
πασχούσης αὐτῆς, ὡς τοῦ ἰδίου πάσχοντος σώματος, αὐτὸς πρὸς ἑαυτὸν οἰκειοῦται τὸ πάθος.
L III 334 σοφιζόμενοι τοίνυν καὶ ἀπατῶντες ἑαυτοὺς ταῦτα λέγουσιν· ὅτι γὰρ ψεύδονται καὶ τὸν ἴδιον
2 ἰὸν ἔχουσιν εἰς τὴν καρδίαν, ἔστιν καὶ διὰ τούτου ἰδεῖν. ἀπεστάλησαν γὰρ τῶι Βουφᾶ
Μαρτυρίωι τῶι διακόνωι τῶι φροντίζοντι τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων δύο χαρτία, ἓν
ep. 1 μὲν συνταχθὲν παρὰ Φωτίου ἢ παρ' ἑτέρου τινὸς κατὰ τοῦ τόμου τοῦ πρὸς τοὺς μονάζοντας,
PG 65 ἓν δὲ ὡς ἐν σχήματι τετράδος, ἀλλόκοτον ἔχον τὴν ἐπιγραφήν, ἔχει δὲ οὕτως· Πρὸς τοὺς
Loofs Nestor. διὰ τὴν συνάφειαν ἢ τὴν θεότητα τοῦ μονογενοῦς νεκροῦντας ἢ ἀποθεοῦντας τὴν ἀνθρω-
p. 265, 3-5 πότητα. τὸ δὲ προοίμιον εἰς τὰς παρὰ τῶν αἱρετικῶν λοιδορίας ὡς ἐπὶ σκληρῶν
γενομένας· εἶτ' ἀποτείνεται καὶ δῆθεν πειρᾶται δεικνύειν ὅτι τὸ σῶμά ἐστι τὸ πεπονθὸς
καὶ οὐχ ὁ θεὸς λόγος, ὡς τινῶν λεγόντων ὅτι ὁ ἀπαθὴς τοῦ θεοῦ λόγος παθητός ἐστιν.
ἀλλ' οὐδεὶς οὕτω μαίνεται· ὡς δὲ πολλάκις εἴπομεν, ἡ ἁγία σύνοδος αὐτὸν ἔφη παθεῖν
1 Petr. 4, 1 τὸν λόγον τὸν δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, παθεῖν δὲ σαρκὶ κατὰ τὰς γραφάς. παθόντος
γὰρ τοῦ σώματος αὐτοῦ αὐτὸς λέγεται παθεῖν, ὅτι καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχή, καίτοι πά-
M IIII 1005 σχουσα μηδὲν εἰς ἰδίαν φύσιν, πάσχειν λέγεται τοῦ αὐτῆς παθόντος σώματος. ἀλλ'
ἐπειδὴ σκοπὸς ἐκείνοις δύο λέγειν Χριστοὺς καὶ δύο υἱοὺς καὶ τὸν μὲν ἄνθρωπον ἰδικῶς,
Ps. 140, 4 τὸν δὲ θεὸν ἰδικῶς, εἶτα μόνων τῶν προσώπων ποιοῦσιν τὴν ἕνωσιν, διὰ τοῦτο ποικίλλον-
3 ται καὶ προφάσεις πλάττονται ἐν ἁμαρτίαις, καθὰ γέγραπται. συντυχόντες τοίνυν αὐτοῖς

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWOΛ

κβ VMP θ̄ S ι' D τοῦ αὐτοῦ VMP Τοῦ ἁγίου κυρίλλου A κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ πρὸσ τοὺσ κληρικοὺσ τοὺσ στασιάζοντασ ἐν κωνσταντινουπόλει S τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου ἑτέρα ἐπιστολὴ πρὸσ τοὺσ κλήρουσ τοὺσ στασιάζοντασ ἐν κωνσταντινουπόλει D τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου πρὸσ τοὺσ ἐν κωνσταντινουπόλει ὄντασ κληρικοὺσ αὐτοῦ W τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐκ τῆσ βίβλου τῆσ τρίτησ συνόδου ἐπιστολὴ πρὸσ τοὺσ οἰκείουσ ἀποκρισιαρίουσ O 5 ἡμῖν S καὶ[1] om. D 7 μὴ om. VMPAWO, μεμνησθαι in μημνησθαι corr. O 9 μὴ om. S 11 παρθένον] μαρίαν V 13 ειξεν O οὐχ ὅτι VMPAW ουκ ότι O οὐχὶ SD αὐτὸς — θεοῦ om. P 15 ἔχει πλευρὰν WΛ ἔχει εἰπέ μοι πλευρὰν VPAO ἔχει πλευρὰν εἰπέ μοι MSD ἂν om. SD 16 πρὸσ VPAW εἰσ MSDO 17 γὰρ SDΛ δὲ VPWO om. MA τὸ A 18 ἔχουσιν ἰὸν V ἐν τῇ καρδίᾳ SD καὶ PSD δὴ καὶ V δὲ καὶ MAO τοῦτο M 20 τοὺς om. SD 21 ἔχον om. SD ὑπογραφήν W 22 σμικροῦντασ V 23 σκληρῶν VMPSDAW σκληρον O *durissime* Λ; Nestorium λήρωι [λήρων Loofs] dixisse sequitur ex Coll. Palat. 21 [uol. V p. 31, 2] 24 γινομένασ W εἶτ' ἀποτείνεται VMPAW ειτ' αποτινεται O ἐπαποτείνεται SD 25 ἀπαθὴσ τοῦ θεοῦ VMPSDAOΛ θεὸσ W 26 αὐτὸν om. O εἶπε W 28 αὐτοῦ MSDOΛ om. VPAW αὐτὸς om. M τοῦ om. V καίτοι καὶ SD 29 αὐτοῦ P 30 ἄνθρωπον] θανατον O 31 μόνην MPA τὴν om. V 32 καθὼσ D

ἐκεῖνα λέγετε ὅτι ποιεῖτε μὲν κακῶς εἰσβάλλοντες τινὰς καταφλυαρεῖν τοῦ ἐπισκόπου ἡμῶν καὶ τούτους θάλποντες καὶ συγκροτοῦντες καὶ ὄργανα τῆς ἑαυτῶν μοχθηρίας ποιούμενοι. πλὴν οὐχ αὕτη τῆς λύπης ἐστὶν ἡ πρόφασις, ἀλλ' οὐδὲ ὅλως ἐχθρός ἐστιν ὁ ἐπίσκοπος ἡμῶν τοῦ ἐνταῦθα· λυπεῖ δὲ πάντας τοὺς κατὰ τὴν Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν ἐπισκόπους τὸ μὴ γίνεσθαι ὀρθῶς τὸν περὶ Χριστοῦ λόγον, ἀλλὰ διεστραμμένως. ἀρκεῖ δὲ πρὸς ἀπόδειξιν καὶ ἔλεγχον αὐτῶν τὸ μηδὲ πώποτε ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ταῦτα παρά τινος εἰρῆσθαι οἷον δὴ τὸ κείμενον ἐν ταῖς αὐτοῦ ἐξηγήσεσιν, ἔχει δὲ οὕτως·

4 Οὐ ταῖς κραυγαῖς κρίνω τὴν περὶ ἐμὲ φιλοστοργίαν, ἀλλὰ τῶι περὶ τὰ δόγματα πόθωι καὶ τῶι μεμνῆσθαι τῆς τοῦ δεσπότου καὶ θεότητος ἅμα καὶ ἀνθρωπότητος Loofs Nestoriana p. 282, 19-21

καὶ μετ' ὀλίγα

Καὶ προσέχω τοῖς ἡμετέροις δήμοις εὐλάβειαν μὲν πολλὴν κεκτημένοις καὶ θερμοτάτην εὐσέβειαν, ὑπὸ δὲ τῆς περὶ τὸ δόγμα θεογνωσίας ἀγνοίας πεπηρωμένοις. τοῦτο δὲ οὐκ ἔγκλημα τῶν λαῶν, ἀλλὰ (πῶς ἂν εὐπρεπῶς εἴποιμι;) τῶι μὴ ἔχειν τοὺς διδασκάλους καιρὸν καί τι τῶν ἀκριβεστέρων ὑμῖν παραθέσθαι δογμάτων. ibid. p. 283, 2-8 Exc. Eph. XXV

5 Πῶς γὰρ οὐκ ἐσχόλασαν οἱ πρὸ αὐτοῦ; ἆρά γε εὐστομώτερός ἐστιν Ἰωάννου, ἴσος δὲ τοῦ μακαρίου Ἀττικοῦ ἢ συνετώτερος; τίς ἡ ὀφρὺς αὕτη; μᾶλλον δὲ πῶς οὐχ ὡμολόγησεν ἐναργῶς ὅτι ξένην καὶ ἀσυνήθη διδασκαλίαν εἰσήγαγεν καὶ τοῖς πρὸ αὐτοῦ μὴ ἐγνωσμένην διὰ τὴν ἀτοπίαν μήτε ἐν συλλόγωι πιστῶν μήτε ἐν ἁγίαις ἐκκλησίαις; ἐμοὶ τοίνυν πρὸς αὐτὸν περὶ πραγμάτων τέως λόγος οὐδὲ εἷς, γένοιτο δὲ μᾶλλον μετανοῆ- L III 335 σαι αὐτὸν καὶ τὴν ὀρθὴν ὁμολογῆσαι πίστιν, καὶ ὑπὲρ ὧν εἰς ἐμὲ πεποίηκεν ἐρεθίζων καὶ

6 ἐπαλείφων κατ' ἐμοῦ τοὺς ἐχθρούς, ἀπολογήσεται τῶι θεῶι. οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν εἰ κακῶς ἡμᾶς λέγουσιν αἱ κοπρίαι τῆς πόλεως, Χαιρήμων Θυίκτωρ Σωφρονᾶς καὶ τὸ τοῦ φυ- PG 68 ρατοῦ Φλαυιανοῦ παιδαρύλλιον· ἀεὶ γὰρ γεγόνασιν καὶ περὶ ἑαυτοὺς καὶ περὶ πάντας κακοί. ἴστω δὲ ὁ εἰσβαλὼν αὐτοὺς ὅτι οὔτε ἀποδημίαν φοβούμεθα οὔτε ἀπολογίαν τὴν πρὸς ἐκείνους, καὶ εἰ γένοιτο τούτου καιρός (συμβαίνει γὰρ ὅτι ἡ τοῦ σωτῆρος οἰκονομία διὰ μικρῶν καὶ εὐτελεστάτων πραγμάτων συνάγει σύνοδον, ἵνα καθαρίσηι τὴν ἑαυτοῦ ἐκκλησίαν ἄσπιλον καὶ ἀσύγχυτον ἔχουσαν τὴν εὐγενῆ πίστιν), μὴ προσδοκάτω [δὲ] ὁ δείλαιος [ὅτι] εἰ καὶ πλείους καὶ ἀξιόλογοι εἶεν οἱ διὰ τῆς αὐτοῦ σπουδῆς κατηγορεῖν ἡμῶν μέλλοντες, δικαστὴς ἔσεσθαι τῶν καθ' ἡμᾶς, κἂν τοῦτο προσταχθῆι ἐξ ἀμβιτίωνος, παραιτησόμεθα

7 ἐκεῖσε ἐλθόντες καί, σὺν θεῶι φάναι, ταῖς ἑαυτοῦ δυσφημίαις ἀπολογήσεται. ὅθεν φεύγομεν τὴν εἰρήνην οὐδαμῶς, ἀλλὰ μᾶλλον ἁρπάζομεν, ἐὰν ὁμολογηθῆι ἡ πίστις ὀρθὴ καὶ M IIII 1008 παύσωνται τοῦ λέγειν τοιαῦτα ἅπερ ξενοεποῦντες ἐπικαλοῦνται θάνατον· τοσαύτην γὰρ διαστροφὴν ἔχει τὸ ἀποσταλὲν τετράδιον τῶν αὐτοῦ δυσφημιῶν, ὡς μολύνεσθαι τὸν ἀναγινώσκοντα. ἐπειδὴ δὲ αἰτιᾶται ὡς λέξιν ἀσυνήθη εἴρηκεν ἡ γραφὴ ἢ γοῦν ἡ ἁγία σύνοδος θεοτόκον ὀνομάσασα τὴν ἁγίαν παρθένον, ἐρωτάσθωσαν αὐτοὶ ποῦ Χριστοτόκον ἢ θεοδόχον εὗρον

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWOΛ

1 ὑμῶν VM 3 οὐκ αὐτὴ VMPAWO 4 ὑμῶν VMP τοῦ] τὸν M τούσ τε SD τῶ MPW 5 γενέσθαι SDO το O 6 τὸ VAΛ τοῦ MSPDWO παρά — εἰρῆσθαι VPAW ῥηθῆναι παρά τινοσ SDO παρά τινοσ M 8 ante Οὐ ins. νεστορίου D, in mg. S 9 καὶ τῶ om. MO καὶ[1] om. SD 11 ὑμετέροισ D 12 ὑπὸ] ἐπὶ V ἀγνείασ M πεπηρωμένοις Λ πεπληρωμένοις VPDA πεπληρωμένουσ MSWO ὀλισθαίνουσι Exc. Eph. 13 τὸ SDO 14 ὑμῖν VPSAOΛ ἡμῖν S[corr] DW 15 γε om. P ἴσωσ P 19 τέωσ SDO om. VMPAWΛ 20 ὑπὲρ VA om. MPSDWO 22 βίκτωρ SD' 23 φλαβιανοῦ VPD γὰρ om. SD παρ' ἑαυτοῖσ W 26 συλλέγει MPAWO 27 τὴν VMPAWO καὶ SD προσδοκάσθω SD δὲ deleui ὅτι deleui 28 καὶ[2]] εἰ καὶ P σπουδῆς] πίστεωσ P ἡμᾶσ W 29 ἔσεσθαι MSDWO ἔσεται VA ἔσται P κἂν VMPAWOΛ καὶ SD προσταχθῇ om. SD ἀμβιτίωνοσ MPAW ἀμβιτίονοσ O ἀμμιτίωνοσ V ἀμφιτίονοσ SD παραιτησόμεθα γὰρ SD 30 αὐτοῦ V 31 μᾶλλον ῥαδίωσ P 32 ἐξενοεποῦντεσ S ξενοποιοῦντεσ P γὰρ] δὲ SD 32/33 ἔχει διαστροφὴν SD 33 καὶ τὸν V 34/35 εἴρηκεν — ὀνομάσασα confusa, uidentur εἴρηκεν — σύνοδος dittographia esse uerborum εὗρον γεγεγραμμένον (35) et scribendum esse τὸ θεοτόκον ὀνομάσαι, cf. Λ 34 τῇ γραφῇ SD 35 ὀνομάζουσα M ηὗραν WO

Coll. Pal. 21 p. 37, 9. 11. γεγραμμένον. πρὸς τούτωι κἀκεῖνο ἐνέθηκεν αὐταῖς λέξεσιν οὕτως· τὴν θεοδόχον τῶι
12 θεῶι μὴ συνθεολογῶμεν παρθένον, οὐκ εἰδὼς ὃ λέγει. εἰ γὰρ μὴ τέτοκε θεὸν μηδὲ ἔσχεν ἐν τῆι κοιλίαι θεὸν ὄντα Χριστόν, πῶς ἔτι θεοδόχος ἐστίν; καὶ αὐτὸς δὲ τὸν πατέρα εἶπεν θεοτόκον. ποῦ τοίνυν ἀνέγνω τὰς λέξεις ταύτας, ἀγνοῶ· πλὴν ἐπειδὴ καὶ ἄλλα πολλὰ ἐπισύρονται ἐγκλήματα ἐκ τῶν ἐξηγήσεων αὐτοῦ, φυλαχθήσονται ἕως καιροῦ, εἰ μή τις
8 γένηται μετάγνωσις. τὸ δέ γε σχεδάριον τῆς δεήσεως τὸ παρ' ὑμῶν ἀποσταλὲν ὡς ὀφεῖλον ἐπιδοθῆναι μὲν βασιλεῖ, οὐκ ἄνευ δὲ γνώμης ἡμῶν, λαβὼν ἀνέγνων· ἐπειδὴ δὲ πολλὴν εἶχεν καταδρομὴν κατὰ τοῦ ἐκεῖσε ἢ ἀδελφοῦ ἢ πῶς ἂν εἴποιμι; τέως ἐπέσχον, ἵνα μὴ ἐπέρχοιτο ἡμῖν λέγων· κατηγορήσατέ μου ἐπὶ τοῦ βασιλέως ὡς αἱρετικοῦ. ὑπηγορεύσαμεν δὲ ἑτέρως μετὰ τοῦ καὶ παραιτεῖσθαι τὴν αὐτοῦ κρίσιν, εἰπόντες καὶ τῆς ἔχθρας τὸν τρόπον, καὶ τὴν δίκην μετασπάσαι, εἰ ἐνίστανται ὅλως ἐκεῖνοι, εἰς ἑτέρους ἄρχοντας. ἀναγνόντες τοίνυν τὸ σχεδάριον ἐπίδοτε, εἰ καλέσειεν χρεία, κἂν ἴδητε ὅτι ἐπιβουλεύων ἐμμένει καὶ ἀληθῶς πάντα κινεῖ τρόπον τὸν καθ' ἡμῶν ὀρῶντα, σπουδαίως γράψατε καὶ
L III 338 ἐπιλεξάμενος ἄνδρας εὐλαβεῖς καὶ φρονίμους ἐπισκόπους τε καὶ μονάζοντας ἐξαποστελῶ
Ps. 131, 4 πρώτωι καιρῶι. οὐ γὰρ μὴ δώσω ὕπνον κατὰ τὸ γεγραμμένον τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ
PG 69 τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμὸν καὶ ἀνάπαυσιν τοῖς κροτάφοις μου, ἕως οὗ ἀγωνίσωμαι τὸν ὑπὲρ τῆς ἁπάντων σωτηρίας ἀγῶνα. τοιγάρτοι μεμαθηκότες τὴν ἡμῶν γνώμην, ἀνδρίσασθε· ἤδη γὰρ καὶ γενήσονται παρ' ἡμῶν γράμματα ἃ δεῖ καὶ πρὸς οὓς δεῖ. σκοπὸς γάρ μοι διὰ τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν καὶ καμεῖν καὶ ὑποστῆναι πᾶν ὁτιοῦν τῶν νομιζομένων εἶναι δεινῶν ἐν βασάνοις, ἕως οὗ καὶ τὸν ἡδύν μοι διὰ τοῦτο ὑπομείνω θάνατον.

23 = S 94 A 138

L III 1087 M V 284 Ἴσον σάκρας γραφείσης πρὸς Ἀκάκιον τὸν τῆς Βεροιαίων καὶ Συμεῶνα τὸν Ἀντιοχείας ἀναχωρητὴν καὶ ἄλλας ἐπαρχίας ἰδίαι ἑκάστωι

Οὐδὲν παντελῶς ἡμῖν παραλέλειπται τῶν ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν ὀφειλόντων σπουδασθῆναι θρησκείας καὶ τοῦτό ἀκριβῶς εἴσεταί σου ἡ ὁσιότης παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀντιοχέων καὶ τῶν λοιπῶν μαθοῦσα τῶν σὺν αὐτῶι ἁγίων ἐπισκόπων. γεγένηνται δέ τινες περὶ τὸ πρᾶγμα φιλονεικίαι καὶ δυσκολίαι, ἃς ἐξαλεῖψαι πειραθέντες ὑπὸ τῶν πολλῶν τέως πραγμάτων διεκωλύθημεν· οὐ μὴν ἀποστῆναι ταύτης τῆς σπουδῆς αἱρησόμεθα, πρὶν ἂν ἡμῖν ὁ ἀγαθὸς θεὸς τὴν τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν ἕνωσιν χαρίσοιτο δι' ὑμετέρων εὐχῶν, ὥστε προσήκει μετὰ πάσης σπουδῆς ταῦτα παρὰ τοῦ θεοῦ τὴν σὴν αἰτεῖν ἁγιότητα, τῆς Ῥωμαικῆς θρησκείας ἱερέας ἐπιδείξαντα εὐδοκίμους.

6—11 adfert Nestorius in Libro Heraclidae p. 154. 155
12—17 adfert Nestorius l. c. p. 155. 156

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWOΛ

1 γεγραμμένην V τοῦτο D 2 εἰδὼσ VMPAWO εἰδὼσ ὅλωσ SD 3 αὐτὸσ SDΛ αὐτὸν VMPAWO δὲ] τοίνυν P 4 εἴρηκε SD ταύτασ VPAWOΛ πάσασ SD 5 πολλὰ VPAWO τινὰ SD αὐτῶν MAW 6 ἀποσταλὲν παρ' ὑμῶν SD ημων O 7 ὀφεῖλον] φιλον O ἡμῶν SDWO ὑμῶν VPS^corr A 9 ὡς om. PW, corr. W 10 τοῦ καὶ VAWO τοῦτο καὶ SD καὶ τοῦ P 12 καλέσοι VP καλέσοιεν O ἴδοιτε V 13 τὸν om. SD 14 ἐξαποστελλῶ P ἐξαποστέλλω MAW 15/16 ὀφθαλμοῖσ μου SD 17 ἀγωνίσομαι VSm, corr. S τοιγαροῦν SD μεταμεμαθηκότεσ W 18 ανδριζεσθαι O ex corr. 19 ὁ σκοπὸσ M υπομειναι O

VM, P [= hk], S, D [= mn], AW

22 τῆς om. A βερροιαίων VA καὶ om. W 22/23 ἐν ἀντιοχείᾳ P om. SD 23 ἄλλασ ἐπαρχίασ VA ἄλλαισ ἐπαρχίαισ MPSDW ἑκάστη V κγ̄ VMP ϙα' D 26 τῆσ ἀντιοχέων SD λοιπῶν — τῶν om. W δέ] καί S 27 περὶ τὸ πρᾶγμα om. S τραῦμα P 28 γραμμάτων P 29 ὁ θσ̄ ἡμῖν ὁ ἀγαθὸσ S ἡμῖν om. V ἁγίων om. D 30 προσήκειν MPSD 30 τοῦ om. V αἰτεῖν τὴν σὴν P 31 ἐπιδείξαντα VPW ἐπιδείξαντασ SD ἐπιδείξαντοσ A

24 = S 14 A 22. Latine extat in Collectione CT 9

Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντι- L III 419 M IIII 1093
νουπόλεως ἐν ἧι γράφει ὥστε μὴ προσέχειν αὐτοὺς τῆι δυσσεβεῖ διδασκαλίαι τοῦ αἱρετικοῦ PG 77, 124
Νεστορίου μήτε μὴν κοινωνεῖν αὐτῶι, εἰ μένει λύκος ἀντὶ ποιμένος, ἀλλὰ μᾶλλον ἀνδρί-
ζεσθαι ἐν κυρίωι καὶ τὴν ἑαυτῶν πίστιν τηρεῖν ἀπαρακόμιστον, ἔτι τε γράφει κοινωνικοὺς
εἶναι τοὺς ἐκβληθέντας παρὰ Νεστορίου ἀντειπόντας αὐτοῦ τῆι διδαχῆι

Τοῖς ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ λαῶι Κωνσταντινου-
πόλεως Κύριλλος ἐπίσκοπος καὶ ἡ συνελθοῦσα σύνοδος ἐν Ἀλεξανδρείαι ἐκ τῆς Αἰγυπτιακῆς
διοικήσεως ἐν κυρίωι χαίρειν. Ὀψὲ μὲν καὶ μόλις ἤλθομεν ἐφ' ὅπερ ἦν ἄμεινον ἐν
ἀρχαῖς ἐλθεῖν, τὸ φροντίδα θέσθαι φαμὲν τῆς ἁπάντων ὑμῶν σωτηρίας καὶ τοῦ μὴ χρῆναι
παθεῖν τὸν ἐπὶ τῆι πίστει θόρυβον· ἀπολογούμεθα δὲ ταῖς ἁπάντων ὑμῶν διὰ τοῦτο λύ-
παις. διετελέσαμεν γὰρ οὐκ ἀδακρυτὶ τὸν παρωιχηκότα καιρόν, προσεδοκῶμεν δὲ ὅτι
συμβουλαῖς καὶ παραινέσεσιν ἐκκλησιαστικαῖς καὶ τοῖς παρὰ πάντων ὑμῶν ἐλέγχοις μετα-
στήσεται μὲν τῶν ἀπηχεστάτων ἑαυτοῦ δογμάτων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νεστόριος,
τιμήσει δὲ μεθ' ἡμῶν τὴν πίστιν τὴν παραδοθεῖσαν ταῖς ἐκκλησίαις παρά τε τῶν ἁγίων
ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν καὶ παρὰ παντὸς ἱεροῦ γράμματος καὶ ταῖς διὰ τῶν ἁγίων
προφητῶν φωναῖς εἰς τὸ ἔχειν ὀρθῶς κατεσφραγισμένην. ἐπεὶ δὲ καὶ ἐξ ὧν παρ' ὑμῖν ἐπ'
ἐκκλησίας λαλῶν οὐ παύεται καὶ ἐκ τῶν ἐγγράφων ἐξηγήσεων αὐτοῦ πεπλανημένον εὑρί-
σκομεν καὶ οὐ μετρίως δυσσεβοῦντα περὶ τὴν πίστιν, λοιπὸν ἀναγκαίως ἤλθομεν ἐπὶ τὸ
χρῆναι διὰ συνοδικοῦ γράμματος αὐτῶι διαμαρτύρασθαι ὡς εἰ μὴ ἀπόσχοιτο τὴν ταχίστην ep. 6
τῶν ἑαυτοῦ καινοτομιῶν καὶ κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν προθεσμίαν παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ
θεοσεβεστάτου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἐπισκόπου Κελεστίνου ἀναθεματίσειε μὲν ἐκεῖνα M IIII 1096
ἐγγράφως ἅπερ εἴρηκέ τε παρ' ὑμῖν καὶ βίβλοις ἐνέθηκεν ἢ γοῦν ἐντεθῆναι παρεσκεύασεν,
αἳ καὶ παρ' ἡμῖν εἰσιν, οὐδένα κοινωνίας ἕχει τόπον πρὸς τοὺς ἱερέας τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἔσται
πάντων ἀλλότριος. αἰτιάσθω δὲ μηδεὶς τὴν μέλλησιν· οὐ γὰρ ἐνυστάξαμεν θορυβουμένης
οὕτω μεγάλης ἀγέλης, μᾶλλον δὲ καὶ τῶν ἁπανταχόθεν λαῶν καὶ ἐκκλησιῶν, ἐμιμησάμεθα
δὲ τοὺς ἰατρικὴν ἔχοντας ἐμπειρίαν, οἳ τὰ ἐν τοῖς σώμασι γινόμενα τῶν παθῶν οὐκ εὐθὺς
ταῖς διὰ σιδήρου καὶ πυρὸς ὑποφέρουσιν ἀνάγκαις, ἀλλ' ἠπίοις ἐν ἀρχαῖς φαρμάκοις κατα-
μαλάσσουσι περιμένοντες τὸν ταῖς τομαῖς πρέποντα καιρόν. PG 125

Ἀνδρίζεσθε τοίνυν ἐν κυρίωι καὶ τὴν ἑαυτῶν πίστιν τηροῦντες ἀπαρακόμιστον εὐαρε-
στεῖν σπουδάζετε τῶι Χριστῶι τῶι ἑνὶ καὶ μόνωι καὶ ἀληθῶς υἱῶι τοῦ θεοῦ, μεμνημένοι καὶ τῶν

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛᵗΛᶜ

2—6 τοῦ — διδαχῆι om. S 2 ἁγίου VMP αὐτοῦ DAWΛᵗᶜ Κυρίλλου om. W ἐπιστολὴ γραφεῖσα VMPWΛ om. DA 3—6 ἐν ἧι — διδαχῆ VMPWΛ om. DA 5 ἀπαράθραυστον W καὶ κοινωνοὺσ V

κδ VP κε M numerus abscissus S ιε' D 7 ποθεινοτάτοισ ἀδελφοῖσ DA πρεσβυτέροισ διακόνοισ VMPW 8 ἐπίσκοπος om. W 9 μὲν om. M 10 ἀρχῆ S φαμὲν om. P ὑμῶν om. A 11 ἐν W πάντων DA 13 καὶ¹] ἢ S ἡμῶν S 15 ταῖσ ἁγίαισ ἐκκλησίαισ P 16 παρὰ om. A τάγματοσ VS 17 ἀποστόλων καὶ προφητῶν S κατεσφιγμένην P ἐπειδὴ δὲ SD ἐπεὶ P ἡμῖν S 17/18 *in ecclesiis* Λᶜ 18 ἐγγράφωσ VMP, corr. M, oblitteratum in W 19 δυσσεβοῦντα — πίστιν om. P 20 χρῆναι] χρῆμα A ἀπόσχηται A τὴν ταχίστην ἀπόσχοιτο SD 21 καὶ om. D 22 κελεστίνου ἐπισκόπου S ἀναθεματίσειε AΛᵗ ἀναθεματίσει VM καὶ ἀναθεματίσειε PSWΛᶜ καὶ ἀναθεματίσει D 23 τε παρ' ὑμῖν καὶ SDAΛᶜ ταῖσ παρ' ὑμῖν δὲ VMPW εἴτ' οὖν S τεθῆναι D 24 αἳ — τόπον om. S ὑμῖν W τόπον ἔχει P ἔχει τρόπον DA 25 μέλησιν VPDAW 26 οὕτω om. S ἀγέλης] πόλεωσ S ἁπανταχόσε SD πανταχόσε A 27 ἰατρικῆσ W γινόμενα om. V 28 ἀρχῆ S 28/29 καταμαλθάσουσι A 29 τὸν om. P 30 τηροῦντεσ πίστιν DA

L III 422 ἁγίων ἡμῶν πατέρων τῶν ἱερατευσάντων ὀρθῶς καὶ ἁγίως παρ' ὑμῖν, οἳ καὶ ἔτι περιόντες [καὶ] θεοτόκον ὠνόμαζον τὴν ἁγίαν παρθένον (τέτοκε γὰρ τὸν Ἐμμανουήλ, ὅς ἐστι θεὸς ἀληθῶς· γέγονε γὰρ σὰρξ ὁ λόγος καὶ γεγέννηται σαρκικῶς ἐκ γυναικός, ἵνα ἡμεῖς εὑρεθῶμεν ἀδελφοὶ τοῦ ὑπὲρ πᾶσαν τὴν κτίσιν), ἐκήρυσσον δὲ οὐ δύο παρ' ὑμῖν Χριστούς, ἀλλ' ἕνα τὸν αὐτὸν θεὸν λόγον καὶ ἄνθρωπον κατὰ σάρκα ἐκ γυναικὸς οὐ συναφείαι ψιλῆι καὶ ὡς ἐν ἰσότητι μόνηι τῶν ἀξιωμάτων συνημμένον ἄνθρωπον θεῶι (ταῦτα γὰρ ἐκείνου τὰ ψυχρὰ καὶ ἀνωφελῆ καὶ γραώδη δόγματα), τὸν αὐτὸν δὲ καὶ παθεῖν ἔφασκον σαρκικῶς ὑπὲρ ἡμῶν τὸν θάνατον καὶ ἀναστῆναι θεικῶς πατήσαντα τοῦ θανάτου τὸ κράτος ἥξειν τε ἔφασκον τῶν ὅλων κριτήν. ταύτην ἑαυτοῖς ἀναζωπυροῦντες ἀεὶ τὴν πίστιν, ἀσπίλους καὶ ἀμώμους ἑαυτοὺς τηρήσατε, μήτε κοινωνοῦντες τῶι μνημονευθέντι μήτε μὴν ὡς διδασκάλωι προσέχοντες, εἰ μένοι λύκος ἀντὶ ποιμένος καὶ μετὰ ταύτην ἡμῶν τὴν ὑπόμνησιν τὴν πρὸς αὐτὸν γενομένην φρονεῖν ἕλοιτο τὰ διεστραμμένα. τοῖς δέ γε τῶν κληρικῶν ἤτοι λαικῶν διὰ τὴν ὀρθὴν πίστιν κεχωρισμένοις ἢ καθαιρεθεῖσι παρ' αὐτοῦ κοινωνοῦμεν ἡμεῖς, οὐ τὴν ἐκείνου κυροῦντες ἄδικον ψῆφον, ἐπαινοῦντες δὲ μᾶλλον τοὺς πεπονθότας
1 Petr. 4, 14 κἀκεῖνο λέγοντες αὐτοῖς· εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν κυρίωι, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δυνάμεως καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπέπαυται.

24ᵃ Latine extat in Collectione CT ante Caelestini epistulam ad Nestorium [10]

L III 351
M IIII 1023 Δεξάμενος δὲ ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ῥώμης Κελεστῖνος τετράδας ἐξηγήσεων παρ' αὐτοῦ Νεστορίου διὰ Ἀντιόχου καὶ εὑρὼν αὐτὰς πεπληρωμένας δυσφημιῶν ἔτι τε ὑπομνησθεὶς καὶ παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου ὡς μὴ καταδεχομένου τοῦ αὐτοῦ Νεστορίου τὰ τῆς συμβουλῆς ἢ παραινέσεως εἰς τὸ τὰ ὀρθὰ φρονεῖν καὶ μὴ τὰ ἐναντία, ἔγραψεν αὐτῶι καὶ αὐτὸς Κελεστῖνος ἀκοινώνητον ἐπιστολήν, ὁρίσας καὶ δέκα ἡμερῶν προθεσμίαν, ἥτις
ep. 10 ἐστὶν αὕτη ἡ ἐπιστολή· Ἐφ' ἡμέρας τινὰς τῆς ζωῆς ἡμῶν καὶ τὰ λοιπά.

25 = S 24 A 30. Latinae uersiones extant duae, altera in Collectione CT 22, altera in Collectione Veronensi 12

L III 435
M IIII 1112 Θεῖον γράμμα ἀποσταλὲν ἐν Ἀλεξανδρείαι Κυρίλλωι ἀρχιεπισκόπωι καὶ τοῖς κατὰ χώραν τῶν μητροπόλεων ἐπισκόποις

1 Αὐτοκράτορες Καίσαρες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς νικηταὶ τροπαιοῦχοι μέγιστοι ἀεισέβαστοι αὔγουστοι Κυρίλλωι ἐπισκόπωι. Ἤρτηται τῆς εἰς θεὸν εὐσεβείας ἡ τῆς

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛ^{t}Λ^{c}

1 πρω̅ν̅ ἡμῶν S ὑμῶν π̅ρ̅ων M 2 καὶ om. VDΛ^{tc} ὀνομάζοντεσ PW 3 γὰρ om. MDW δὲ V γεγένηται MP 4 παρ' ὑμῖν οὐ δύο DA 5 καὶ ἐκ S 7 δὲ] γὰρ A καὶ om. S σαρκικῶσ ἔφασκον παθεῖν S 8/9 θάνατον — τῶν om. S 8 ἀθάνατον V τὸ τοῦ θανάτου V 9 τε VMPWΛ^{tc} δὲ SDA ἐν ἑαυτοῖσ DA 10 ἑαυτοὺσ καὶ ἀμώμουσ DA 11 μένει VP ὑμῶν VM 12 τὴν om. S γινομένην A γεγενημένην SD τὰ om. A γε om. S 13 ἢ S 14 κηρύττοντεσ A 15 ἐκεῖνο A 16 τὸ τοῦ om. V εἰσ VMPW ἡμᾶσ SD

24ᵃ suo loco inter epistulam Cyrilli ad clerum Constantinopolitanum et Cælestini ad Nestorium ponit Λ, sine interuallo ep. 24 adiungunt VMPW om. SDA

18 δὲ καὶ M 19 βλασφημιῶν V 21 τἀναντία V 22 ἀκοινώνητον VMPΛ τὴν προγραφεῖσαν W 22/23 ἥτις — λοιπά] ἐν αὐτῇ W *est enim* Λ^{t} *quæ est ista* Λ^{c}, utrobique sequitur ipsa epistula ἡ om. P

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWΛ^{t}Λ^{c}Λ^{u}

26/27 θεῖον — ἐπισκόποισ VMP περὶ τῆσ ἐνανθρωπήσεωσ τοῦ θ̅ῦ̅ λόγου τοῦ υἱοῦ τοῦ π̅ρ̅σ̅ [περὶ — π̅ρ̅σ̅ om. SW]: ἴσον ὑπομνήματοσ τῶν πραχθέντων ἐν τῇ ἐν ἐφέσω συνόδω [ἁγία συνόδω D]: Ἀρχὴ τῆσ συνόδου SDW ἀρχὴ τῆσ συνόδου: σάκρα βασιλικὴ A κ̅ε̅ VMD κ̅δ̅ PS

28 οὐαλεντιανὸσ D 29 ἐπισκόπω AΛ^{tcu} ἀρχιεπισκόπω VMP ἐπισκόπω ἀλεξανδρείασ SDW

ἡμετέρας πολιτείας κατάστασις καὶ πολὺ ταύταις ἔνεστι τὸ συγγενές τε καὶ προσφυές.
ἔχονται γὰρ ἀλλήλων καὶ ἑκατέρα τῆι τῆς ἑτέρας συναύξεται προκοπῆι, ὥστε τὴν μὲν ἀληθῆ
θρησκείαν τῆι δικαιοπραγίαι, τὴν δὲ πολιτείαν ὑπ' ἀμφοτέρων συγκροτουμένην ἐκλάμπειν.
βασιλεύειν οὖν τεταγμένοι παρὰ θεοῦ σύνδεσμοί τε τῆς τῶν ὑπηκόων εὐσεβείας τε καὶ
εὐπραγίας τυγχάνοντες, ἀρραγὲς ἀεὶ τὸ προσφυὲς τούτων φυλάττομεν, τῆι τε προνοίαι καὶ M IIII 1113
ἀνθρώποις μεσιτεύοντες ἐκείνηι μὲν ὑπουργοῦμεν εἰς τὴν τῆς πολιτείας αὔξησιν, διὰ πάν- L III 438
των δὲ ὡς εἰπεῖν τῶν ὑπηκόων γινόμενοι τούτους εὐσεβεῖν τε καὶ πολιτεύεσθαι κατὰ τὸ
εὐσεβέσι πρέπον παρασκευάζομεν. ἑκατέρου δεόντως ἐπιμελούμενοι (οὐδὲ γὰρ ἔνεστι
τὸν θατέρου μεταποιούμενον μὴ ὁμοίως καὶ τοῦ ἑτέρου φροντίσαι) σπουδὴν τιθέμεθα πρὸ
τῶν ἄλλων τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν θεῶι πρέπουσαν καὶ τοῖς ἡμετέροις καιροῖς
πρόσφορον διαμένειν ἔχειν τε ἐκ τῆς τῶν πάντων ὁμονοίας τὸ ἀτάραχον καὶ διὰ τῆς ἐν
τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασιν εἰρήνης τὸ ἀστασίαστον προσεῖναί τε τῆι εὐσεβεῖ θρη-
σκείαι τὸ ἀνεπίληπτον καὶ τοὺς εἰς τὸν κλῆρον τήν τε μεγάλην ἱερωσύνην τελοῦντας πάσης
2 τῆς κατὰ τὸν βίον μέμψεως ἀπηλλάχθαι. ταῦτά τε συνορῶντες διὰ τῆς εἰς θεὸν ἀγάπης
καὶ τῆς φιλαλλήλου γνώμης τῶν εὐσεβούντων κρατύνεσθαι, πολλάκις μὲν ἤδη διὰ τὰ κατὰ
καιρὸν συμπεσόντα ἀναγκαίαν τὴν τῶν ἁπανταχόθεν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων θεοφιλῆ σύ-
νοδον ἡγησάμεθα, ὀκνηρότεροι δὲ ὅμως περὶ τὸν σκυλμὸν τῆς αὐτῶν θεοσεβείας γεγόναμεν.
ἀλλ' ἡ τῶν νῦν ἀναγκαίων ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ τῶν ταύταις συνημμένων δημοσίων χρειῶν
ζήτησις χρειωδεστάτην τε καὶ ἀπαραίτητον ταύτην ἀπέδειξεν· ὅθεν ὡς ἂν μὴ τὰ τῆς προ-
κειμένης τῶν οὕτω χρησίμων ἐξετάσεως ἀμελούμενα τὴν ἐπὶ τὸ χεῖρον λάβοι ῥοπήν, ὅπερ
ἐστὶ τῆς τῶν ἡμετέρων καιρῶν εὐσεβείας ἀλλότριον, φροντίσει ἡ σὴ θεοσέβεια μετὰ τὸ
ἐπιόν, σὺν θεῶι δὲ εἰρήσθω, ἅγιον πάσχα εἰς τὴν Ἐφεσίων τῆς Ἀσίας παραγενέσθαι κατ' d. 19. m. Apr. 431
αὐτὴν τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς τὴν ἡμέραν, ὀλίγους οὓς ἂν δοκιμάσειεν, ἐκ τῆς ὑπ αὐτὴν d. 7. m. Iun. 431
τεταγμένης ἐπαρχίας ἁγιωτάτους ἐπισκόπους εἰς τὴν αὐτὴν συνδραμεῖν παρασκευάσασα,
ὥστε καὶ τοὺς ἀρκοῦντας ταῖς κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις καὶ τοὺς τῆι
3 συνόδωι ἐπιτηδείους μηδαμῶς ἐλλεῖψαι. γέγραπται γὰρ τὰ ἴσα παρὰ τῆς ἡμετέρας θειότητος
περὶ τῆς προλεχθείσης ἁγιωτάτης συνόδου τοῖς θεοφιλέσιν ἐπισκόποις τῶν ἁπανταχοῦ μητρο-
πόλεων, ὥστε τούτου γενομένου τήν τε ἐκ τῶν ἀμφισβητουμένων συμβαίνουσαν ταραχὴν κατὰ
τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας διαλυθῆναι καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς οὐ δεόντως γενομένοις δοθῆναι
διόρθωσιν τῆι τε περὶ θεὸν εὐλαβείαι καὶ τῆι τῶν δημοσίων λυσιτελείαι ὑπάρξαι τὸ βέβαιον,
δηλαδὴ μηδεμιᾶς πρὸ τῆς ἁγιωτάτης συνόδου καὶ τοῦ μέλλοντος παρ' αὐτῆς κοινῆι ψήφωι
ἐφ' ἅπασι δίδοσθαι τύπου καινοτομίας ἰδίαι παρά τινων γινομένης. καὶ πεπείσμεθα μὲν
ἕκαστον τῶν θεοφιλεστάτων ἱερέων γνόντας ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ οἰκουμενικῶν πραγ-
μάτων χάριν τὴν ἁγιωτάτην σύνοδον τούτωι ἡμῶν τῶι θεσπίσματι κατεπείγεσθαι συν-
δραμεῖν σπουδαίως τοῖς οὕτως ἀναγκαίοις καὶ εἰς θεοῦ ἀρέσκειαν φθάνουσι τὰ δυνατὰ

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AW$\Lambda^{t}\Lambda^{c}\Lambda^{u}$

1 ταύταισ VMPSΛ^{tcu} ταύτησ DAW 2 ἔχονται VAΛ^{tcu} ἔχεται MPSDW τῆι om. M τὴν μὲν] μὴν τὴν A 3 συγκρατουμένην P 4 θεῷ MP 6 τοῖσ ἀ̅ν̅ο̅ι̅σ̅ DA κακείνη V 7 γιγνόμενοι D γενόμενοι A τούτουσ VMPSWΛ^{tcu} τουτέστιν DA εὐσεβεῖσ P 8 ἑκατέρου SWΛ^{tcu} ἑκατέρου τὲ VMP ἑκατέρου γε D ἑκατέρου δὲ A ἐπιμελόμενοι W 9 θάτερον SD 10 τὸ τὴν V καὶ τὴν W κατάστασιν om. MP θ̅ῷ̅ τε SDW 10/11 πρόσφορον διαμένειν καιροῖσ V πρόσφορον διαμένειν MP 11 τε καὶ W 11/12 ἐν τοῖς om. A 13 τὸ] καὶ τὸ WΛ^{cu}, de S non constat 15 φιλαλήθουσ SD 18 οὐ συνημμένων MP 19 τε om. VMP ἀπέδειξαν D 21 ἐστὶ] ἐπὶ VMP κατὰ P 22 δὲ om. A 23 τὴν τῆσ — πεντηκοστῆσ ἡμέραν VM^{corr}, τὴν om. M οὖσ DAWΛ^{tcu} ὅσουσ VMP de S non constat αὐτὸν P 24 παρασκευάσασ MP 25 ταῖς om. P 25/26 τῆσ συνόδου VMP 26 ἐκλεῖψαι A γαληνότητοσ V 27 πρότερον λεχθείσησ V 29 διαλεχθῆναι S γινομένοισ S γιγνομένοισ W 30 εὐλαβεία MPSWΛ^{tcu} εὐσεβεία VDA 31 αὐτῆ SW αὐτοῖσ V 32 δίδοσθαι ἐφ' ἅπασι S δεδόσθαι P γενομένησ VMP 33 γνόντασ VMPSDΛ^{c} γνόντα AWΛ^{tu} 34/35 συνδραμεῖν δὲ V 35 ἀναγκαίωσ S δυνατὰ] δοκοῦντα A

M IIII 1116 συμβαλούμενον· καὶ ἡμεῖς δὲ τούτων πολλὴν ποιούμενοι φροντίδα ἀπολιμπάνεσθαι οὐδένα φορητῶς ἀνεξόμεθα οὐδεμίαν τε ἕξει πρὸς θεὸν οὐδὲ πρὸς ἡμᾶς ἀπολογίαν ὁ μὴ παραχρῆμα κατὰ τὸν προειρημένον καιρὸν εἰς τὸν ἀφορισθέντα τόπον σπουδαίως παραγενόμενος.
L III 439 καὶ γὰρ ὁ καλούμενος εἰς ἱερατικὴν σύνοδον καὶ μὴ προθύμως συντρέχων οὐκ ἀγαθῆς εἶναι δείκνυται συνειδήσεως.

Ὁ θεός σε διαφυλάξαι πολλοῖς χρόνοις, πάτερ ὁσιώτατε καὶ εὐλαβέστατε.

d. 19. m. Nou. 430 Ἐδόθη τῆι πρὸ δεκατριῶν Καλανδῶν Δεκεμβρίων ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπατείαι τῶν δεσποτῶν ἡμῶν Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον καὶ Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον τῶν αἰωνίων αὐγούστων.

26 = S 95 A 139

Πρὸ τῆς συνόδου ἐπιστολὴ πρώτη ἀπὸ Ῥόδου

PG 77, 128 Κύριλλος πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ λαῶι Ἀλεξανδρείας ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις ἐν κυρίωι χαίρειν. Χάριτι καὶ φιλανθρωπίαι τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ τὸ πλατὺ καὶ μέγα διενηξάμεθα πέλαγος ἁπαλοῖς τε καὶ ἡμερωτάτοις πνεύμασιν, ὥστε δίχα φόβου καὶ κινδύνου παντὸς τὸν πλοῦν ἐξανύσαντας ἀφικέσθαι εἰς τὴν Ῥοδίων
Ps. 88, 10 δοξολογοῦντας θεὸν καὶ λέγοντας μετὰ τῆς τοῦ ψάλλοντος φωνῆς σὺ δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς θαλάσσης καὶ τὸν σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραΰνεις.
Col. 2, 5 ἐπειδὴ δὲ ἦν ἀναγκαῖον ἀπόντας τῶι σώματι, παρόντας δὲ τῶι πνεύματι περιπτύξασθαι
PG 129 διὰ τοῦ γράμματος ὡς τέκνα, δεῖν ὠιήθην ἐπιστεῖλαι τέως ταῦτα ὑμῖν καὶ ἐναργῆ καταστῆσαι. πιστεύω γὰρ ὅτι προσθήσει θεὸς τὰ λοιπὰ καὶ διὰ τῆς ἁπάντων ὑμῶν προσευχῆς παρακεκλημένος. δείξατε τοίνυν εἰς τὸν παρόντα μάλιστα καιρὸν ὡς καρπὸν ἀγάπης τὰς ὑπὲρ ἡμῶν προσευχάς· κἀγὼ γὰρ τοῦτο ποιῶν οὐ διαλιμπάνω, ἵνα πάλιν ὁ
Iudith 16, 2 πάντας συντρίβων πολέμους ὁ τῶν δυνάμεων κύριος καταστήσας τὰ μεταξὺ καὶ πάντα ῥαίσας θόρυβον χαίροντας ἡμᾶς χαίρουσιν ὡς τέκνοις ἀποδῶι. πάντα γὰρ δύναται κατὰ
Lc. 1, 37 τὸ γεγραμμένον, ἀδυνατεῖ δὲ αὐτῶι παντελῶς οὐδέν. τῆς δὲ ὑμῖν συντρόφου καὶ πρεπούσης ἐπιεικείας ἀντέχεσθε· τοῦτο γὰρ ὑμᾶς ἀποφανεῖ μάλιστα δοκιμωτάτους, οἳ καὶ ἀπόντος καὶ παρόντος τοῦ κατὰ πνεῦμα πατρὸς τὸν εὐγενῆ καὶ ἀξιόληπτον τιμᾶτε βίον.
Rom. 16, 16 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίωι. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. ἐρρῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίωι εὔχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι.

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛᵗΛᶜΛᵘ

1 συμβαλλόμενον P 2 τε] τὸ S οὔτε SW 3 εἰρημένον P ἀφωρισμένον SW παραγινόμενοσ A 4 τρέχων A ὀρθῆς V 5 δείκνυσι S 6 ὁ θεός — εὐλαβέστατε om. AΛᵗᶜᵘ διαφυλάξαι SD διαφυλάξει W διαφυλάττοι VMP χρόνοισ πολλοῖσ VMP 7—9 ἐδόθη — αὐγούστων om. V 7 ιγ̅ MW δεκεμβρίου M νοεμβρίων A 8 ιγ̅ M οὐαλεντιανοῦ D γ̅ M in fine add. καὶ ἀναγνωσθείσησ πράττεται τὰ ὑπομνήματα πραχθέντα ἐν ἐφέσω παρὰ τῆσ ἁγίασ καὶ οἰκουμενικῆσ συνόδου ἕνεκεν [ἕνεκα W] τοῦ δυσσεβοῦσ νεστορίου SDW

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

11 πρὸ — ῥόδου VPSD κυρίλλου ἐπιστολαὶ πρὸσ τοὺσ ἀλεξανδρεῖσ πρὸ — ῥόδου W κυρίλλου ἐπιστολὴ πρώτη ἀπὸ ῥόδου στα(τιῶνοσ) πρὸ τοῦ ἀπαντῆσαι εἰς τὴν σύνοδον A κς̅ V κε̅ P ϙβʹ D

12/13 ποθεινοτάτοισ ἀδελφοῖσ SD 14 ἡμεροτάτοισ D 16 τὸν θν̅ SDA 17 καὶ τὸν VPWA τὸν δὲ SD 18 ἦν om. A 19 ἡμῖν S 20 προσθήσει θσ̅ PA προσθήσει ὁ θσ̅ VW θσ̅ προσθήσει SD ἡμῶν SD 22 πάλιν om. V 23 πάντα — πόλεμον SDW θσ̅ ὁ V τὰ om. A 24 ὑμᾶσ P τέκνα P 25 δὲ¹ om. A ἐν ὑμῖν V 26 ὑμᾶσ ἀποφανεῖ PAW ὑμᾶσ ἀποφαίνει SD ἀποφανεῖ ὑμᾶσ V δοκιμωτάτοισ D

27 = S 96 A 140

Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ δευτέρα M IIII 1117

Κύριλλος πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ λαῶι Ἀλεξανδρείας ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινο-
τάτοις ἐν κυρίωι χαίρειν. Διψῶντί μοι πάλιν τῆς ὑμῶν ἐπιεικείας τὴν πρόσρησιν δέδο-
ται τοῦ γράφειν καιρὸς καὶ τόπος. ἐσμὲν τοιγαροῦν ἐν τῆι Ἐφεσίων, διὰ τὰς πάντων L III 442
ὑμῶν εὐχὰς ἐν εὐρωστίαι διατελοῦντες καὶ λοιπὸν ἐγγὺς ἔχοντες τὸν τῆς συνόδου καιρόν.
πιστεύομεν δέ ὅτι Χριστὸς ὁ πάντων σωτὴρ καθαρὰς ἀποφανεῖ διεστραμμένων ἐννοιῶν
τὰς ἑαυτοῦ ἐκκλησίας καὶ τὴν ὀρθὴν πίστιν φανοτάτην ἅπασι καταστήσει, ὥστε πάντας
πανταχῆι καθαροὺς καὶ ἀμώμους, ἀκαπήλευτον ἔχοντας αὐτήν, ὁσίας αἴρειν χεῖρας εἰς προσ- 1 Tim. 2, 8
ευχάς, ἐκεῖνο λέγοντας τὸ διὰ φωνῆς τοῦ μακαρίου Δαυὶδ κατευθυνθήτω ἡ προσευ- Ps. 140, 2
χή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου· ἔπαρσις τῶν χειρῶν μου θυσία ἑσπερινή.
περιέρχεται γὰρ ὁ πονηρός, τὸ ἀκοίμητον θηρίον, ἐπιβουλεύων τῆι δόξηι Χριστοῦ, ἰσχύει 1 Petr. 5, 8
δὲ ὅλως οὐδέν, ἀργούσης αὐτοῦ τῆς σκαιότητος καὶ ἀπρακτούσης τῆς πονηρίας. ἐπιβου-
λεύει γὰρ οὐκ ἀνθρώπωι κοινῶι οὐδὲ ἑνὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἁπλῶς κατὰ τὸ δοκοῦν τοῖς νέοις
δογματισταῖς, ἀλλὰ θεῶι τῶι πάντα ἰσχύοντι. οὐκοῦν ἀκουέτω παρὰ παντὸς ἀγαπῶντος
Χριστὸν σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. πλήττει γὰρ ἑαυτὸν ὁ δείλαιος Act. 9, 5
καὶ ὁμοῦ τοῖς ἰδίοις τέκνοις πεσεῖται πρὸς ὄλεθρον. οἱ γὰρ τὰ ὀρθὰ τῶν ἁγίων ἐκκλη- PG 130
σιῶν διαστρέφοντες δόγματα τῆς ἐκείνου μερίδος εἰσίν, οὐ φεύξονται δὲ τὸ κρίμα τοῦ
θεοῦ. προσεύχεσθε τοίνυν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα ὁ θεὸς ὁ πάντων σωτὴρ δοίη πάλιν χαίρουσι
χαίροντας ἀποδοθῆναι· πάντα γὰρ δύναται καὶ ἀδυνατεῖ παντελῶς οὐδὲν αὐτῶι. Lc. 1, 37

Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίωι. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ Rom. 16, 16
ἀδελφοί. ἐρρῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίωι εὔχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι.

28 = S 97. Latine extat in Collectione CT 29

Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ τρίτη L III 573 M IIII 1241

Κύριλλος πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ λαῶι Ἀλεξανδρείας ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτά- PG 77, 137
τοις ἐν κυρίωι χαίρειν. Εἰ καὶ πλατύτερον ἔδει τὰ γεγενημένα τῆι ὑμετέραι θεοσεβείαι
γνωρίσαι, ἀλλὰ διὰ τὸ κατεπείγεσθαι τοὺς τοῦ γράμματος διακομιστὰς συντόμως ἐπέστειλα.
ἴστε τοίνυν ὅτι κατὰ τὴν ὀγδόην καὶ εἰκάδα τοῦ Παυνὶ μηνὸς ἡ ἁγία σύνοδος γέγονεν ἐν d. 22. m. Iun.
τῆι Ἐφεσίων ἐν τῆι μεγάληι ἐκκλησίαι τῆς πόλεως, ἥτις καλεῖται Μαρία θεοτόκος, δια- 431

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

2 τοῦ — δευτέρα Pm τοῦ — δευτέρα ἐπιστολή SnW om. V τοῦ αὐτοῦ δευτέρα πρὸσ τοὺσ αὐτοὺσ μεθὸ κατήντησεν A κ̅ζ̅ V κ̅ς̅ P ϙγ' D

3 καὶ[1] om. P ἀγαπητοῖς] ἀγαθοῖσ W 4/5 δέδονται SD 5 τοῦ γράφειν om. W 6 εὐρρωστία S χρόνον P 7 ἀπὸ τῶν διεστραμμένων D 8 φανοτάτην — καταστήσει] ἀποκαταστήσει φανοτάτην V 8/9 πανταχῆ πάντασ W 9 καὶ ἀκαπήλευτον A 12 ἐπιβουλεύων] ἐπιζητῶν τίνα καταπίη καὶ ἐπιβουλεύων P τοῦ χ̅ῡ VP 13—15 ἐπιβουλεύει — παρὰ om. D 15 τὰ πάντα W 16 τὸν χ̅ν̅ PA τὸ πρὸσ V 17 ὁμοῦ] ἡμῖν W ἁγίων om. SD 18 ἐκείνων A 20 παντελῶς — αὐτῶι] αὐτῶ οὐδέν SD 21 καὶ οἱ S 22 ἀγαπητοὶ καὶ] ἀδελφοὶ V

VM, P [= hk], S, D [= mn], WJ$\Lambda^t\Lambda^c$

præmittit Τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐπιστολαὶ β̅ πρὸ τῆσ συνόδου προσαγορευτικαὶ πρὸσ τοὺσ πρεσβυτέρουσ καὶ διακόνουσ καὶ τὸν λαὸν ἀλεξανδρείασ ἡ μὲν μία σταλεῖσα ἀπὸ τῆσ ῥόδου ἡ δὲ ἑτέρα ἀπὸ τῆσ ἐφέσου: — Τοῦ αὐτοῦ πρὸσ τοὺσ αὐτοὺσ τρίτη ἐπιστολή M 24 τοῦ — τρίτη om. V ἐπιστολὴ τρίτη om. S κ̅η̅ V κ̅ζ̅ MP ϙδ' D

25/26 Κύριλλος — χαίρειν om. M 25 καὶ[1] om. P 26 καὶ om. V 27 συντόμως om. DJ ἀπέστειλα V ἐπέστειλεν S 28 πανέμου MP 29 ἐφέσω VMPS ἐν] μεν M 29/p. 118, 1 διατελέσαντεσ M

τελέσαντες δὲ πᾶσαν τὴν ἡμέραν τελευταῖον καταγνωσθέντα καὶ οὐδὲ τολμήσαντα παραβαλεῖν ἐν τῆι ἁγίαι συνόδωι τὸν δύσφημον Νεστόριον καθαιρέσει ὑποβεβλήκαμεν καὶ ἐξεβάλομεν τῆς ἐπισκοπῆς. ἦμεν δὲ οἱ συνελθόντες ἐπίσκοποι ὑπὲρ τοὺς διακοσίους. ἐπέμεινε δὲ πᾶς ὁ λαὸς τῆς πόλεως ἀπὸ πρωὶ ἕως ἑσπέρας περιμένων τὸ κρίμα τῆς ἁγίας συνόδου· ὡς δὲ ἤκουσαν ὅτι καθῃρέθη ὁ δύσφημος, πάντες μιᾶι φωνῆι ἤρξαντο εὐφημεῖν τὴν ἁγίαν σύνοδον καὶ δοξολογεῖν τὸν θεὸν ὅτι πέπτωκεν ὁ τῆς πίστεως ἐχθρός. ἐξελθόντας δὲ ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐκκλησίας προέπεμψαν μετὰ λαμπάδων ἕως τοῦ καταγωγίου (λοιπὸν γὰρ ἦν ἑσπέρα) καὶ γέγονε πολλὴ θυμηδία καὶ λυχναψία ἐν τῆι πόλει, ὥστε καὶ τὰς γυναῖκας θυμιατήρια κατεχούσας προηγεῖσθαι ἡμῶν. καὶ ἔδειξεν ὁ σωτὴρ τοῖς δυσφημοῦσι
M IIII 1244 τὴν δόξαν αὐτοῦ ὅτι πάντα δύναται. μέλλομεν οὖν τοὺς χάρτας τελειώσαντες τοὺς γενομένους ἐπὶ τῆι καθαιρέσει αὐτοῦ, λοιπὸν ἐπιταχύνειν πρὸς ὑμᾶς σὺν θεῶι.

Πάντες ἐσμὲν ἐν εὐθυμίαι καὶ ὑγείαι διὰ τὴν τοῦ σωτῆρος χάριν. ἐρρῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίωι εὔχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι.

29 = S 98 A 141

Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ τετάρτη

L III 576 Κύριλλος πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ λαῶι Ἀλεξανδρείας ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις ἐν κυρίωι χαίρειν. Τὰ λαμπρὰ καὶ μεγάλα τῶν κατορθωμάτων οὐ δίχα πόνων εἰς πέρας ἄγεται, δεῖ δὲ δὴ πάντως ἀγαθοῦ παντὸς ἱδρῶτα προανατεῖλαι καὶ οὐ θαυμαστὸν
PG 140 εἰ ἐν τοῖς μεγάλοις ἀκολουθοῦν ὁρῶμεν τὸ τοιοῦτον, ὅτε καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰ κάτωθεν καὶ μερίμνης γέμει καὶ διὰ πόνων ἔρχεται. ἀλλὰ καὶ ἐν τῶι πονεῖν δεδιδάγμεθα λέγειν
Ps. 26, 14 ἀνδρίζου καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία σου καὶ ὑπόμεινον τὸν κύριον. τεθαρσήκαμεν γὰρ ὅτι καρπὸς εὐκλεὴς τοῖς εἰς ἀρετὴν σπουδάσμασιν ἕπεται καὶ πνευματικῆς ἀνδρείας ξένιον εὑρίσκομεν τὸν παρὰ θεοῦ μισθόν. αἵρεσιν τοίνυν μιαρωτάτην ἐπιχειρή-
Ps. 74, 6 σασαν ἤδη κατὰ πάσης αἴρεσθαι τῆς ὑπ' οὐρανὸν καὶ ἀνιστῶσαν εἰς ὕψος τό κέρας καὶ λαλοῦσαν ἀδικίαν κατὰ τοῦ θεοῦ καθεῖλεν αὐτὸς καὶ οἱάπερ φλόγα κατεμπρῆσαι θέλουσαν τὰ ὀρθὰ τῆς ἐκκλησίας δόγματα κατέσβεσεν ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος, τὸν ταύτης εὑρετὴν καὶ πατέρα καταργήσας τε ὁμοῦ καὶ παύσας τῆς ἱερωσύνης ψήφωι τῆς ἁγίας
Ps. 125, 3 συνόδου, ὥστε καὶ χαίροντας ἡμᾶς λέγειν ἐμεγάλυνε κύριος τοῦ ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν· ἐγενήθημεν εὐφραινόμενοι. εὐθυμία γὰρ διδασκάλοις καὶ τοῖς λαῶν ἡγουμένοις τὸ τὴν ὀρθὴν κρατύνεσθαι πίστιν καὶ δοξάζεσθαι πανταχοῦ τὸν τῶν ὅλων σωτῆρα θεόν, καταργουμένου τοῦ σατανᾶ καὶ ἀνῃρημένων τῶν παρ' αὐτοῦ σκανδάλων καὶ τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων κατισχυόντων τοῦ ψεύδους, ἵνα πάντες ἐξ ἑνὸς στόματος ὁμοφώνως
Eph. 4, 5 λέγωμεν εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα. ταῦτα καὶ νῦν ὡς τέκνοις γράφω,

---

VM, P [= hk], S, D [= mn], A [inde a 15], W, JΛ^{t}Λ^{c} [usque ad 13]

1 οὐ SDJ τολμήσαντεσ S 2 ἐν om. S 3 δὲ om. P οἱ om. W ὑπὲρ τοὺσ διακοσίουσ [διακοσίουσ ὡσεὶ τριακοσίουσ ἥττω ἢ πλείω S] SDWJΛ ὡσεὶ τριακόσιοι ἥττουσ ἢ πλείουσ VMP 4 ἐπέμενε W περιμένων om. SW 5 ἤκουσεν S δύσφημοσ DJΛ δύστηνοσ VMPSW πάντα S ἤρξαντο πάντεσ μιᾶ φωνῆ P φωνῆ μιᾶ VM 6 δοξάζειν VMPSW 7 δὲ om. W ἐκ om. W τοῦ om. J 9 π̅η̅ρ̅ S τοῖς om. S 11 ἐπὶ τῆ — αὐτοῦ γενομένουσ P ἐπὶ] ἐν V 12 ὑγιεία DJ 13 εὔχομαι ἐν κ̅ω̅ W καὶ om. MP

15 Τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου δ̅ ἐπιστολὴ πρόσ τοὺσ αὐτοὺσ τῆσ αὐτῆσ ἐχομένη ἐννοίασ: — M, ipsa epistula omissa τοῦ — τετάρτη om. V ἐπιστολὴ om. P τοῦ αὐτοῦ πρόσ τοὺσ αὐτοὺσ ἀπὸ ἐφέσου A κ̅θ̅ V κ̅η̅ P ϙε' D 16 καὶ[1] om. P ἀγαπητοῖς] ἀγαθοῖσ W 17 εἰς] ὡσ S 18 δὴ om. DW 19 ἀκολουθοῦντεσ W τὸ om. W κάτωθεν VPA κατὰ τὸ θεῖον SD κατὰ τὸν βίον W καὶ om. P 23 ἀνδρίασ VD 24 ἀνιστᾶσαν P τὸ ὕψοσ A 26 κατέσβεσεν om. SD 28 καὶ om. SDW 30 δέξασθαι SDW πανταχοῦ om. P θεόν] χ̅ν̅ SD καὶ θ̅ν̅ V

τὰ παράδοξα τοῦ σωτῆρος διηγούμενος, ἵνα ἐκτενεστέρας ποιῆσθε τὰς προσευχάς, ὥστε ἰσχῦσαι μετὰ τῆς τοῦ θεοῦ βουλῆς χαίροντας χαίρουσιν ἀποδοθῆναι μετ' εὐρωστίας.

Ἐρρῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίωι εὔχομαι.

30 = S 20 A 17 Latine extat in Collectione CT 21

Ἐπιστολὴ Ἰωάννου Ἀντιοχείας πρὸς Κύριλλον L III 443 M IIII 1121

Τῶι δεσπότηι μου τῶι θεοφιλεστάτωι καὶ ἁγιωτάτωι συλλειτουργῶι Κυρίλλωι Ἰωάννης PG 77, 132 ἐν κυρίωι χαίρειν. Οὐδὲ ἐμὲ μετρίως δάκνει τὸ ὅλως τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος εἰς τὴν Ἔφεσον παραγενομένης τὰς μικρὰς ταύτας ὑστερῆσαι ἡμέρας. L III 446 τῆς γὰρ χρείας ὁ περὶ τὴν σὴν ἁγιωσύνην πόθος πλέον μοι ἔγκειται συντόνως τὴν ὁδὸν ἐξανύσαι. εἰμὶ γοῦν εὐχαῖς τῆς σῆς ὁσιότητος ἐπὶ θύραις λοιπόν, πολὺν ὑποστὰς τὸν τῆς ὁδοιπορίας πόνον. ἡμέρας γὰρ ἔχω τριάκοντα (τοσοῦτον γὰρ ὁ κύκλος τῆς ὁδοῦ ἔχει) ὁδεύων, οὐδαμοῦ οὐδ' ὅλως ἐνδιδοὺς ἐμαυτῶι, ἐνίων τῶν κυρίων τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἀνωμαλίαι κατὰ τὴν ὁδὸν χρησαμένων, ζώιων δὲ πολλῶν πεπτωκότων ἀπὸ τῆς συντόνου ὁδοιπορίας. εὔχου οὖν, δέσποτα, καὶ ταύτας τὰς πέντε ἢ ἓξ μονὰς καὶ ἀλύπως ἡμᾶς ὁδεῦσαι καὶ δραμεῖν καὶ περιπτύξασθαι τὴν ἱερὰν ἡμῖν καὶ ὁσίαν κεφαλήν.

Οἱ περὶ τὸν κύριόν μου τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην Παῦλον Μακάριον προσφθέγγονταί σου τὴν ὁσιότητα. πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα ἐγώ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πλεῖστα προσαγορεύομεν. ἐρρωμένος ὑπερευχόμενος ἡμῶν διατελοίης, δέσποτα θεοφιλέστατε καὶ ὁσιώτατε.

30[a] Πρὸ τῆς ἐπιστολῆς Ἰωάννου ἡ σάκρα προαπεστάλη ⟨ἡ⟩ ἑξῆς· ἀλλ' ἐπειδὴ συνεδρευσάντων τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων αὕτη ἡ σάκρα προλάμπει τῶν ὑπομνημάτων, προετάξαμεν τὴν ἐπιστολήν, ἵνα μὴ ἐκ δευτέρου γραφῆι ἡ αὐτὴ σάκρα ἡ καλοῦσα πάντας εἰς τὸ συνέδριον.

Πάντων συνεδρευσάντων ἐν Ἐφέσωι ἀπεστάλη ἐν Ἐφέσωι τὸ ἑξῆς θεῖον γράμμα περιέχον οὕτως

30 maximam epistulæ partem adfert Cyrillus in apologetico [V 118, 20 uol. I 3 p. 84]

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

1 ποιεῖσθε S 2 εὐχαριστίασ VP

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], DAΛ[t]Λ[c]

5 ἐπιστολὴ ἰωάννου [ἰωάννου ἐπισκόπου MP] ἀντιοχείασ πρὸσ κύριλλον VP ἰωάννου ἐπισκόπου ἀντιοχείασ πρὸσ τὸν ἁγιώτατον κύριλλον DA om. SΛ[tc] λ̄ V κθ̄ P κη̄ M κα' D numerus abscissus S 6 Τῶι — Κυρίλλωι om. A τῶι[2] om. SD ἁγίω S 7 τὴν om. VMP 9 ἐξανύσασ MP διανύσαι S γοῦν] τοίνυν A 10 ἁγιότητοσ VMP ἐπὶ — λοιπὸν τῆσ σῆσ — εὐχαῖσ V 11 τοσοῦτο A τοσοῦτοσ VP οὐδαμῶσ V om. SD 11/12 οὐδὲ ὅλωσ SD μηδόλωσ A 12 ἑαυτῷ SD ἐμαυτῷ ἐν μηδενὶ A τῶν κυρίων om. SD 13 δὲ] τὲ P 14 μονὰς] ἡμέρασ D καὶ[2] om. M 14/15 δραμεῖν καὶ SDAΛ[tc] ἀλύπωσ VMP 15 ὑμῖν D 16 τὸν[2] SDA καὶ VP καὶ μακάριον VP 17 προπροσφθέγγονται Λ[c] πᾶσαν SDAΛ[tc] καὶ πᾶσαν VMP σὺν σοὶ] σὴν P σοὶ M τε om. A 18 διατελοίησ ἡμῶν S 19 ὁσιώτατε] ἁγιώτατε A

VM, P [= hk]

30[a] falsa narrat collector; neque enim ep. 31, sed ep. 25 in gesta relata est. melius res exponitur in ea præfatione quæ in Collectione Casinensi huic epistulæ præmittitur, cf. Candidiani contestationem in uol. IIII p. 32

20 ἡ addidi ἀλλ' om. V 24 ἐν Ἐφέσωι[2] om. P

31 = 147 [V_1] S 44 A 31. Latine extat in Collectione C 23

L III 442 Αὐτοκράτορες Καίσαρες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς νικηταὶ τροπαιοῦχοι μέγιστοι
M IIII 1117 ἀεισέβαστοι αὔγουστοι τῆι ἁγίαι συνόδωι. Πάντων μὲν τῶν κοινῆι λυσιτελούντων πολ-
λὴν φροντίδα ποιούμεθα, διαφερόντως δὲ τῶν εἰς εὐσέβειαν ἡκόντων, δι' ὧν καὶ τῶν λοιπῶν
ep. 25 ἀγαθῶν ἡ χορηγία τοῖς ἀνθρώποις προσγίνεται. διά τοι τοῦτο πρώην μὲν περὶ τοῦ συ-
νελθεῖν τὴν ὑμετέραν θεοσέβειαν εἰς τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν τὰ εἰκότα γεγραφήκαμεν· ἐπει-
δὴ δὲ ἐχρῆν καὶ τῆς πρεπούσης εὐταξίας τε καὶ ἡσυχίας τῆι διασκέψει τῆς ἁγιωτάτης
M IIII 1120 ὑμῶν συνόδου δεόντως φροντίσαι, οὐδὲ τοῦτο παρήκαμεν ὥστε αὐτῆι πανταχόθεν ὑπάρξαι
τὸ ἀτάραχον. καὶ πεπείσμεθα μὲν ὡς οὐδεμιᾶς τῆς ἔξωθεν βοηθείας εἰς τὸ καὶ ἑτέροις
εἰρήνην παρασχεῖν δεῖται ὑμῶν ἡ θεοσέβεια, ἥν δὲ καὶ τοῦτο τῆς ἐμμελοῦς ἡμῶν περὶ
τὴν εὐσέβειαν προνοίας μὴ παριδεῖν. ἐντέταλται τοίνυν Κανδιδιανὸς ὁ μεγαλοπρεπέστατος
κόμης τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων ἄχρι τῆς ἁγιωτάτης ὑμῶν διαβῆναι συνόδου καὶ μη-
δὲν μὲν ταῖς περὶ τῶν εὐσεβεστάτων δογμάτων γινομέναις ζητήσεσιν ἢ γοῦν εἰσηγήσεσι
L III 443 κοινωνῆσαι (ἀθέμιτον γὰρ τὸν μὴ τοῦ καταλόγου τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων τυγχάνοντα
τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς σκέμμασιν ἐπιμίγνυσθαι), τοὺς κοσμικοὺς δὲ καὶ μονάζοντας τούς τε
ἤδη διὰ τοῦτο συνηγμένους καὶ τοὺς συνάγεσθαι μέλλοντας τῆς αὐτῆς παντὶ τρόπωι χωρί-
σαι πόλεως, ἐπειδήπερ οὐ χρὴ τοὺς κατ' οὐδὲν ἀναγκαίους ὄντας τῆι μελλούσηι τοῦ δόγ-
ματος διασκέψει κινεῖν θορύβους καὶ διὰ τοῦτο ἐμποδίζειν τοῖς εἰρηνικῶς τυπωθῆναι παρὰ
τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης ὀφείλουσι, καὶ φροντίσαι τοῦ μή τινα διχόνοιαν ἐξ ἀντιπαθείας
ἐπὶ πλέον παραταθῆναι, ὡς ἂν μὴ ἐκ τούτου ἡ τῆς ἁγιωτάτης ὑμῶν συνόδου παρεμπο-
δίζοιτο διάσκεψις καὶ ἡ ἀκριβὴς τῆς ἀληθείας ζήτησις ἐκ τῆς ἐγγινομένης τυχὸν ἀτάκτου
περιηχήσεως διακρούηται, ἀνεξικάκως δὲ τῶν λεγομένων ἕκαστον ἀκροώμενον προστιθέναι
τὸ δοκοῦν ἢ ἀντιτιθέναι καὶ οὕτως πᾶσαν κατὰ πρότασίν τε καὶ λύσιν τὴν περὶ τοῦ ἀληθοῦς
δόγματος ἔρευναν δίχα τινὸς ταραχῆς διακριθῆναι καὶ κοινῆι τῆς ὑμετέρας ἁγιότητος ψήφωι
ἀστασίαστόν τε καὶ τὸν πᾶσιν ἀρέσκοντα τύπον λαβεῖν. πρωτοτύπως δὲ παρὰ τῆς ἡμε-
τέρας θειότητος ὁ αὐτὸς μεγαλοπρεπέστατος ἀνὴρ Κανδιδιανὸς ἐντέταλται παντὶ τρόπωι

---

post formulam salutationis ins. Οὐκ ἐνεφανίσθη αὕτη τῆι ἁγίαι [om. V_1] συνόδωι κατὰ τὸν δέοντα καιρόν, ἀλλ' ὑπεκρύβη διὰ Κανδιδιανοῦ κόμητος Νεστορίωι χαριζομένου, μετὰ δὲ [δὲ om. S καὶ μετὰ D] τὴν ἀπόφασιν ἀνεγνώσθη ὡς τὰ κεκριμένα ἀργῆσαι V_1SD

31 VV_1 M, P [= hk], S, D [= mn], AΛ

inscr. Θεῖον γράμμα ἀποσταλὲν [σταλὲν SD] τῆ ἁγία συνόδω διὰ κανδιδιανοῦ κόμητοσ δομεστίκων τοῦ καὶ τὴν εὐταξίαν τῆσ συνόδου ἐγχειρισθέντος V_1SD ἴσον θείου γράμματοσ ἀναγνωσθέντοσ τῆ συνόδω παρὰ τοῦ κόμητοσ κανδιδιανοῦ A om. VMPΛ λᾱ V κθ MP ρμζ V_1 μδ S με' D

2/3 Αὐτοκράτορες — συνόδωι V_1SD cf. Λ θεοδόσιος ἔνδοξος θριαμβευτὴς ἀεὶ αὔγουστος πρὸς τὴν ἁγίαν τοῦ θῦ [τοῦ θῦ om. P] σύνοδον VMP om. A 3 λυσιτελούντων SDA συντελούντων VMPV_1 4 διὸ A 5 γίνεται VMP 6 θεοσέβειαν V_1SDAΛ εὐλάβειαν VMP ἐπὶ VM τῶν ἐφεσίων V_1 πόλιν VMP 7 ἐχρῆν V_1SDAΛ χρὴ VMP τε om. VMP ἡσυχίας] εὐκοσμίασ S 8 ὑμῶν om. A ὑπαρχθῆναι MP περιφυλαχθῆναι V 9 μὲν om. D 10 δέεται VMP θεοσέβεια V_1SDAΛ εὐσέβεια VMP ἐντελοῦς SD ὑμῶν V 11 οὐ A τοιγαροῦν VM 12 κόμης — δομεστίκων V_1SDAΛ καὶ καθωσιωμένος κόμης τῶν δομεστίκων VMP ἁγιωτάτης V_1SDAΛ ἁγίας VMP 13 εὐσεβεστάτων VMPΛ om. V_1SDA συζητήσεσι V_1 ἤγουν εἰσηγήσεσι VΛ εἴτ' οὖν [ἤτουν M] γινομέναις εἰσηγήσεσι MP om. V_1SDA 14 μὴ VMPΛ ἔξω V_1SDA ὁσιωτάτων V_1SDA ἁγιωτάτων VMP 15 τοὺσ V_1SDA om. VMP δὲ] τε A καὶ om. S 16 συνηγμένους VMP συνειλεγμένουσ V_1SDA καὶ τοὺσ VMPΛ ἢ καὶ V_1SDA συνεῖναι A 16/17 χωρίσει MP 17 ἀναγκαῖον P 20 πλεῖον VMP ἐπιτεθῆναι DA 22 προτιθέναι SDΛ προταθῆναι MP 23 τὸ δοκοῦν ἢ ἀντιτιθέναι V_1SD τὸ δοκοῦν ἢ ἀνατιθέναι A τὲ ἢ ἀντιτιθέναι τὸ δοκοῦν V τὲ καὶ ἀντιτεθῆναι [ἀντιταθῆναι P] πρὸς τὸ δοκοῦν MP πᾶσαν κατὰ VMPAΛ κατὰ V_1 κατὰ πᾶσαν SD τὴν περὶ om. VMP 24 διακριθῆναι V_1SDAΛ διαλυθῆναι VMP καὶ κοινῆ VPV_1SΛ τῆ D om. A ὁσιότητος VMP 25 τε] δὲ SD 25/26 ὑμετέρας V_1 26 ἁγιότητοσ S

παραφυλάττειν μηδένα τῶν τῆς ἁγιωτάτης ὑμῶν συνόδου, ὡς οἴκαδε ἐπανιόντα ἢ καὶ τὸ θεῖον ἡμῶν στρατόπεδον καταλαβεῖν βουλόμενον ἢ καὶ ἀλλαχοῦ που ἀφικνεῖσθαι προῃρημένον, ἀπολιπεῖν τὸν ἀφορισθέντα τῆι διασκέψει τόπον μήτε μὴν ἑτέραν τὸ παράπαν προτεθῆναι ἐκκλησιαστικὴν ζήτησιν ἢ τινῶν ἐξαιτούντων ἢ ὁπωσοῦν ἔκ τινος ἀνακύπτουσαν ὑποθέσεως μὴ συντείνουσαν εἰς τὴν προκειμένην τοῦ ἁγίου δόγματος διάσκεψιν, πρὶν ἂν πᾶσα ἡ περὶ τούτου κινουμένη λυθῆι ἀμφισβήτησις καὶ τὰ εἰς τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ ἔρευναν συντελοῦντα πρὸς ἀκρίβειαν ζητηθέντα τέλους τύχηι τοῦ τῆι ὀρθοδόξωι θρησκείαι συμβαίνοντος.

Γινωσκέτω δὲ ὑμῶν ἡ θεοσέβεια δεδόχθαι τῆι ἡμετέραι γαληνότητι μηδεμίαν ἢ ἐπὶ τῆς ἁγιωτάτης ὑμῶν συνόδου ἢ καὶ ἐν δημοσίωι αὐτόθι δικαστηρίωι χρηματικὴν ἢ ἐγκληματικὴν κατά τινος κινηθῆναι αἰτίασιν, εἴ τινι τυχὸν ταύτην εἶναι συμβαίνοι, πᾶσαν δὲ τὴν περὶ τούτων διάγνωσιν συγκροτηθῆναι κατὰ ταύτην τὴν μεγαλώνυμον πόλιν· Εἰρηναῖον δὲ τὸν μεγαλοπρεπέστατον ἄνδρα φιλίας μόνης χάριν συνεκδεδημηκέναι τῶι ἁγιωτάτωι καὶ θεοφιλεστάτωι ἐπισκόπωι τῆσδε τῆς μεγαλωνύμου πόλεως Νεστορίωι μήτε τοῖς σκέμμασι τῆς ἁγιωτάτης ὑμῶν συνόδου μήτε μὴν τοῖς ἐγχειρισθεῖσι τῶι παρ' ἡμῶν ἀποσταλέντι ἐνδοξοτάτωι ἀνδρὶ Κανδιδιανῶι κατά τινα λόγον κοινωνήσοντα.

32 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι ἐν Ἐφέσωι τοῦτο αὐτὸ τὸ προγεγραμμένον θεῖον γράμμα πράττεται παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων καὶ ἐπισκόπων τὰ τῆι ὑποθέσει ἡρμοσμένα, ἅτινα καὶ ὑποτέτακται.

VV_1M, P [= hk], S, D [= mn], AΛ

1 φυλάττειν S   καὶ om. S   2 καὶ om. MP   2/3 προειρημένον V_1A 3 ἀπολείπειν A   ὁρισθέντα V_1SDA σκέψει A   τόπον VMP τύπον V_1SDA 3/4 προταθῆναι MPSDA   5 ὑποθέσεως Λ ὑπόθεσιν VPV_1SDA, de M propter scripturam abbreuiatam non constat   δόγματος] π̅ν̅σ̅ A   διάσκεψιν V_1SDA διάγνωσιν MP ζήτησιν καὶ διάγνωσιν V   6 περὶ om. V_1 τούτου κινουμένη VMPΛ τοῦ ζητουμένου V_1SDA λυθείη V_1SDA τὰ om. MP   αὐτοῦ ἔρευναν V ἔρευναν αὐτοῦ MP *eius inquisitionem* Λ ἔρευναν V_1SDA 7 λυσιτελοῦντα V τὰ λυσιτελοῦντα MP καὶ πρὸς VMP   πρὸσ ἀκρίβειαν συντελοῦντα S   ζητηθέντα om. S   τύχοι P   τοῦ τῆ PMV_1A τοῦ V τῆ SD   9 ἡ ὑμῶν V_1SDA ἢ om. VMP   10 ἁγιωτάτης VMPΛ ἁγίασ V_1SDA καὶ om. S   11 ἢ M   τινα MP   ταύτη MP   συμβαίνει MP   πᾶσι P   12 τούτων VMPΛ τούτου V_1SDA ταύτην VMPΛ om. V_1SDA μεγαλώνυμον πόλιν $VMPV_1AΛ$ μεγαλόπολιν SD   13 μόνησ SDAΛ μόνην V_1 μόνον VMP   χάριν ἤδη VP   ἁγιωτάτω [ἁγίω S] καὶ $V_1SDAΛ$ om. VMP   14 μήτε $V_1SDAΛ$ μὴ VMP   15 ἁγιωτάτησ $V_1SDAΛ$ ἁγίας VMP   μὴν om. VMPA   τῆσ ἐγχειρισθείσησ M   15/16 ἐνδοξοτάτω $V_1DAΛ$ μεγαλοπρεπεστάτω VMP om. S   16 κοινωνήσαντα M

VM, P [= hk]

32 cf. quæ ad 30ª adnotata sunt   λ̅β̅ V λ̅ M λα̅ P

INDICES

I

IN HAC VOLVMINIS I PARTE I CONTINENTVR

II

ADFERVNTVR

Caelestini epistularum ratio habita non est

ceteri indices in calce voluminis proponentur